

Драгоманов Михайло Петрович
(1841-1895)

Можна плакатись на цю історію, можна хотіти почати нову, але поперед усього треба признати і зрозуміти факти, треба знати, при яких обставинах починати і вести далі цю нову історію... В наші часи пора вже ставити всю громадську та навіть індивідуальну працю на ґрунт думок, виведених холодно-об'єктивним дослідом... Годі й доводити, що для кожної особи недоторканність його індивідуальних прав набагато істотніша за його право впливати навіть прямо, а вже тим більше побічно, на хід державних справ... Прийти до того, щоб спілки людські, великі й малі, склалися з таких вільних людей, які з власної волі сходилися б для спільної праці та взаємної допомоги у свої товариства, — це і є та мета, якої добиваються люди і яка зовсім не схожа на теперішні держави, свої або чужі, які обирають або не обирають свою владу. Будь-яка цивільна робота в Україні повинна мати українську одежу — українство.

Михайло Драгоманов

*Випускникам та вченим,
студентам і співробітникам
Національного педагогічного
університету імені
М.П. Драгоманова, і в пам'ять тих,
хто пішов Божою дорогою
в далекі світи — з тихою і ніжною
прихильністю присвячую.*

Віктор Жадько

Історичний календар

Видано за підтримки
народного депутата України,
члена піклувальної Ради
Ліцею Міжнародних відносин №51
міста Києва
Олександра Гереги

Київ
2015

УДК 378.4:94(477-25))(03)(059)

ББК 74.584: 63.3(4Укр)-822

I-90

Автор-упорядник: Віктор Олексійович Жадько,
доктор філософських наук, професор

Науковий редактор: Світлана Михайлівна Шевцова,
кандидат філософських наук

Рецензент: Віктор Іванович Шпак,
кандидат історичних наук

I-90   **Історичний календар** / авт.-упоряд. В.О. Жадько. - К.,
2015. - 808 с. : іл.

Календар вмістив коротку та змістовну історію вузу з 1834 до 2014 року, доповнюючи матеріали фотоілюстраціями та документами, історичними дослідженнями останніх десятиліть вченими університету. У виданні розповідається про створення факультетів, інститутів і кафедр, життя та діяльність викладачів, студентів, співробітників, знаменні дати й події, які відбувалися в колективі та Києві й Україні щоденно з 1 січня по 31 грудня. Тут зібрано численні фактичні дані про Михайла Петровича Драгоманова, його життя й наукову творчість, оточення вченого, праці, листування, місця перебування. Календар розрахований на масового читача.

ISBN

УДК 378.4:94(477-25))(03)(059)

ББК 74.584: 63.3(4Укр)-822

ISBN

© Жадько В., 2015

Від упорядника

Діяльність Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова – це шлях послідовного оновлення та інноваційного зростання одного з провідних навчальних закладів України. Вуз сьогодні – це 30 000 студентів, 2 000 викладачів, 1 500 співробітників. Загальний контингент педагогічного потенціалу визначається числом 35 000 особистостей – творчих, мислячих, дієвих. А це 200 докторів наук, 700 кандидатів наук, 12 членів-кореспондентів та академіків державних академій, 14 народних і 35 Заслужених артистів України, 70 Заслужених діячів науки, освіти, культури. Університет є лідером педагогічної освіти вітчизняного простору, тому й очолив процес розробки та апробації нових підходів, методики, методології й технологій реалізації означених положень, особливо оцінки якості педагогічної освіти та освітніх вимірювань.

Заслуговують вдячності та поваги архівні пошуки, дослідження та історичні розвідки вчених університету, які роками збирають факти, статті, дисертаційні й інші матеріали про колишнє навчального закладу. Велика потреба систематизувати якнайбільше відомостей про минуле вишу стало нагальною справою, яка і втілилася в довідкову працю «Історичний календар». У виданні розповідається про створення факультетів, інститутів і кафедр, життя та діяльність викладачів, студентів, співробітників і тих, хто пішов від нас, знаменні дати й події, які відбувалися в наукових і студентських колективах: кален-

дар вмістив коротку та змістовну історію вузу з 1834 до 2014 року. Цінними є в календарі матеріали і про тих, хто стояв у витоків започаткування навчального закладу, великих просвітників педагогіки – М. Максимовича, О. Ковалевського, М. Пирогова, С. Єфремова, М. Зерова, О. Новицького, О. Астряба, С. Чавдарова, А. Медушевського, П. Хропка, П. Волинського та чимало інших учених; директорів-реktorів – М. Грищенко, П. Чамату, І. Золотоговерного, М. Підтиченко, М. Шкіля та багато інших вчених вузу, які багато років плідно трудилися во благо педагогічного та студентського колективів, й про сотні подвижників національної освіти, що стояли за кафедрою і йдуть з лекціями в студентські аудиторії й понині. Чимало історичного матеріалу зібрано про педагогів та освітян Києва й України, їхні наукові праці, про тих, хто виборював Незалежність України впродовж не одного століття, розповідається про знакові місця столиці, які постійно відвідують викладачі і студенти університету, збагачуючи свою історичну пам'ять.

Унікальним календар є, безумовно, і в тому плані, що зібрано численні фактичні дані про Михайла Петровича Драгоманова, його життя й наукову творчість, оточення, праці, листування, місця перебування. В одному виданні, нарешті, маємо численний науковий та публіцистичний матеріал про Великого Українця, ім'ям якого благословенний університет.

Відновлення дійсної історії становлення Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова є нагальною потребою українського національного педагогічного відродження, утвердження української державності, повноважного входження вітчизняної освіти до європейського навчального простору як педагогіки глибоко історичної, фундаментальної, високоякісної, та, відповідно – й конкурентноздатної.

**Віктор Жадько,
доктор філософських наук, професор**

Педагогічний Національний Гімн університету

Слова Андрія Демиденка, музика Геннадія Татарченка

Добридень, професоре, вам,
І вам, панове студенти.
Із вас, без вас я не мислю свій
храм.

І вам мої аплодисменти!
Добридень, професоре, вам.
І вам, панове студенти.

Приспів:

В добрий час, в добрий час,
Мої дорогі освітяни,
З любов'ю, з любов'ю до вас
Педагогічний!
Національний!
З любов'ю, з любов'ю до вас
Педагогічний! Національний!

Навчайте і вчіться щораз,
І сійте мудрість у серці.
Для вас, для вас я дарую цей
шанс,

І роки університетські!
Навчайте і вчіться щораз,
І сійте мудрість у серці.

Приспів:

Педагогічний!
Національний!
Педагогічний!
Національний!
Педагогічний!
Національний!
В добрий час! В добрий час!
В добрий час!

ДРАГОМАНОВ
НИКОЛАЕ ПЕТРОВИЧ
1841 - 1895

1863 – у Штипах (Болгарія) народився **Милетич Любомир Георгієв (1863–1937)** – болгарський товариш Михайла Драгоманова по Софійській Вищій школі; історик, мовник. Був ректором Софійського університету (1921) і президентом Болгарської академії наук (1926–1937).

1889 – у Києві народився **Семко-Козачук Семен Михайлович (1889–1938)** – ректор Київського інституту народної освіти (КІНО) (1926–1929), керівник Спілки революційних письменників «Західна Україна», начальник управління Держстраху УРСР.

Репресований 1935 року по сфабрикованій ОДПУ справі «підпільної контрреволюційної боротьбистської організації». Засуджений до 7 років позбавлення волі з конфіскацією майна. Ув'язнення відбував на Соловках. Особливою трійкою УНКВС Ленінградського округу 14 лютого 1938 року засуджений за «контрреволюційну агітацію серед ув'язнених» до вищої міри покарання – того ж дня розстріляний.

1914 – у Борсукові (тепер Чернігівська обл.) народився **Збанацький Юрій Олеферович (1914–1994)** – письменник, учасник Другої світової війни, Герой Радянського Союзу (1944), декан філологічного факультету КДПІ (1946–1949).

Ю. Збанацький

Восени 1931 року починається педагогічна діяльність Ю. Збанацького, якому тоді не було ще й вісімнадцяти. Перший вірш молодого вчителя з'явився у газеті в 1932 році. У роки Другої світової війни Ю. Збанацький організував партизанський загін, а потім командував партизанським з'єднанням імені Щорса. Юрій Олеферович ви-

кладав літературу в Київському педагогічному інституті імені О.М. Горького (КДПІ).

1925 – у Селищі Літинського р-ну Вінницької обл. народився **Гончар Аксентій Денисович** – кандидат педагогічних наук, професор, зав. кафедри методики викладання природничо – географічних дисциплін і охорони природи КДПІ (1982–1992); автор 65 наукових статей.

І. Моргуліс

1928 – у Житомирі народився **Моргуліс Ілля Семенович (1928–2011)** – випускник КДПІ (1951) – доктор педагогічних наук, професор; з 1974 – зав. наукової лабораторії тифлопедагогіки відділу дефектології НДІ педагогіки України. Був керівником досліджень з вивчення особливостей організації навчання та виховання дітей з вадами зору; ряд парць присвячено трудовому навчанню та вихованню.

1939 – у Ташкенті (Узбекистан) народився **Нижник Валерій Васильович** – доктор хімічних наук, професор кафедри фізичної хімії КДПІ (1991).

1945 – у Львові народився **Іванський Роман Іванович** – музикант-виконавець, диригент, професор кафедри інструментального та оркестрового виконавства, Лауреат Шевченківської премії (1985). В творчому доробку аранжування для квартету «Явір».

В. Андрущенко

1949 – у Совинках Конотопського р-ну Сумської обл. народився **Андрущенко Віктор Петрович** – доктор філософських наук, професор, член-кор. НАН України, академік НАПН України, ректор університету (з 2003).

Академік (дійсний член) декількох вітчизняних громадських академій, в т. ч. і зарубіжних; президент асоціації ректорів педагогічних вузів Європи, перший віце-президент Асоціації державних університетів України, віце-президент Оксфордського клубу ректорів Європи, перший віце-президент Української академії політичних наук. Має понад 800 наукових праць, в тому числі монографій, підручників, посібників.

1841 – у Ставищах Сквирського пов. Київської губ. народився **Рильський Тадей Розеславович (1841–1902)** – товариш Михайла Драгома-

Т. Рильський

нова, громадський і культурний діяч, «хлопоман»; батько поета Максима Рильського (1895–1964).

1922 – у Києві народилася **Полікарпова Галина Костянтинівна** – учасниця Другої світової війни, викладач кафедри філософії КДПІ (1960–1987).

1930 – у Владівці Малинського р-ну Житомирської обл. народився **Хоменко Валентин Якович** – доктор історичних наук, професор кафедри історії КДПІ.

1932 – у Дідичах Ківерцівського р-ну Волинської обл. народився **Дубина Микола Іванович** – доктор філологічних наук, професор, президент АН ВО України. Заслужений працівник освіти.

В університеті навчаються понад 30 тисяч студентів, функціонують 118 кафедр, на яких працюють 1578 викладачів; серед них 42 дійсних члена і членів-кореспондентів різних академій; близько 250 докторів наук, професорів; понад 650 кандидатів наук, доцентів. В університеті діють 34 відомі в Україні та за її межами науково-педагогічні школи, працюють понад 50 заслужених діячів науки і техніки України, заслужених працівників освіти і культури України, 12 народних і 7 заслужених артистів України. Ми пишаємося тим, що у складі викладачів три члени-кореспонденти Національної академії наук України, десять академіків та членів-кореспондентів Національної академії педагогічних наук України, професорів – членів громадських академій, Почесні професори. 2010 рік

М. Дубина

В університеті з 2008 року, працює штатним професором кафедри укр. літератури. Читає курси літератури ХХ ст., вступ до літературознавства й теорію літератури, спецкурси «Література як художня система» та «Взаємодія літератури і фольклору», керує магістерськими й кандидатськими дослідженнями, автор понад 620 наукових праць.

1935 – у Хвостівці Вінницької обл. народилася **Кочерган Юлія Федорівна** – доктор філологічних наук, професор.

1938 – у Потіївці Радомишльського р-ну Житомирської обл. народився **Самойленко Анатолій Михайлович** – доктор фізико-математичних наук, професор, академік НАН України, Почесний професор університету.

1949 – в Ужгороді Закарпатської обл. народився **Магеря Олег Петрович** – кандидат філософських наук, доцент кафедри культурології (з 1980).

1949 – у Красних Колядинах Талалаївського р-ну Чернігівської обл. народився **Бурда Михайло Іванович** – доктор педагогічних наук, професор кафедри математики і теорії та методики навчання, член-кор. АПН України.

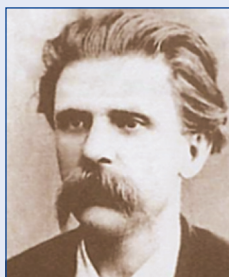
1956 – у Харцизьку Донецької обл. народився **Толстоухов Анатолій Володимирович** – доктор філософських наук, професор, співголова Наглядової Ради університету.

А. Кудін

1959 – у Руднях Броварського р-ну Київської обл. народився **Кудін Анатолій Петрович** – випускник КІНО (1980), доктор фізико-математичних наук, професор, директор Інституту інформатики.

Професор кафедри експериментальної і теоретичної фізики та астрономії, академік АН ВО України (з 2007). Наукові здобутки: створення технологій керування фізичними властивостями бінарних напівпровідників і розробка ряду приладів на їх основі; розробка лабораторного практикуму з фізики твердого тіла та ін.; автор проекту «Електронна педагогіка».

П. Житецький

М. Шут

1837 – у Кременчуку Полтавської губ. народився **Житецький Павло Гнатович (1837–1911)** – викладач учительського відділення університету Св. Володимира, перший історик української літературної мови. Один із 17-ти фундаторів «Київської громади», членом якої був і Михайло Драгоманов; які власним коштом утримували недільні школи, П. Житецький видрукував українську читанку для народних шкіл, розробив Статут Колегії Павла Галагана та близько 20 років був у ній викладачем словесності.

1924 – у Петрівцях Миргородського р-ну Полтавської обл. народився **Яременко Олександр Васильович** – кандидат педагогічних наук, професор кафедри романо-германської філології КДПІ.

1942 – у Димері Вишгородського р-ну Київської обл. народився **Шут Микола Іванович** – доктор фізико-математичних наук, професор, академік НАПН України (2010), зав. кафедри загальної фізики КДПІ; Заслужений діяч науки і техніки України» (2005), фахівець у галузі молекулярної фізики та теплофізики полімерів і наноконструктивів на їх основі. Автор понад 400 наукових і науково-методичних праць, зокрема підручників для загальноосвітніх навчальних закладів «Фізика-7» та «Фізика-9», навчальних посібників «Вибрані питання історії фізики» (2010)

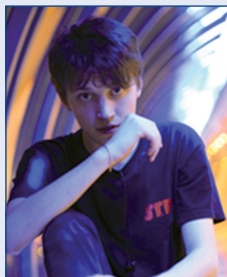

1834

На сьогодні університет має 80 угод з вищими навчальними закладами 50 країн світу. Нашими стратегічними зарубіжними партнерами в царині освіти та педагогіки, зокрема, визначені: перший Рим-

ський університет «Аа-Сап'єнца» (Італія); Білоруський державний педагогічний університет імені Максима Танка (Білорусь), університет Альберти (м. Едмонтон, Канада), університет Сян-Чжоу (Китай).

А. Шкапоїд

1970 – у Києві народився **Маленківський Юрій Леонідович** – кандидат філологічних наук, доцент; заступник першого проректора з виховної роботи.

2012 – уперше в Україні в приміщенні «Спорткомплексу НПУ імені М. Драгоманова» відбулися змагання за «Перший відкритий всеукраїнський кубок JTR з джамп-

стайлу», де перемогу здобув лауреат Всеукраїнського проекту «Флагмани освіти і науки України», студент Інституту гуманітарно-технічної освіти Андрій Шкапоїд.

2015 – студенти I-го курсу напряму «Культурологія» відвідали «Музей шістдесятництва» та ознайомилися з рукописами, самвидавними і друкованими виданнями «шістдесятників», фотографіями і документами.

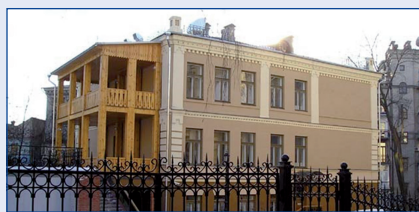
В експозиції тисячі експонатів: рукописи, старі фотографії, особисті речі «шістдесятників». Містить матеріали, що належать або пов'язані з Василем Стусом, Іваном та Надією Світличними, Миколою Вінграновським, В'ячеславом Чорноволом, Іваном Драчем, Дмитром Павличком та іншими. Шістдесятництво – неперерічне явище української культури ХХ століття, яке має взаємозв'язок з сьогодинішніми культурними подіями. На загдку студенти зробили світлини, сфотографувалися, адже пам'ять про відчайдушних патріотів, як тогочасних, так і сьогодинішніх, житиме довгі роки!

1863 – студент університету Св. Володимира **Михайло Драгоманов (1841–1895)** винаймає кімнату в будинку № 9, на київській вулиці Паньківській, в якому мешкали відомі діячі науки і культури, й, зокрема, з 1908 року родина професора Михайла Грушевського (1866–1934).

1968 – у Вознесенську Миколаївської обл. народилася **Борисова Оксана Володимирівна** – кандидат географічних наук, доцент кафедри туризму.

ФОТОІСТОРІЯ КРИЗЬ СТОЛІТТЯ

Будинок № 9 на вулиці Паньківській, з 1908 року належав родині Грушевських. Тут проживав український історик, громадський та державний діяч Михайло Грушевський. У цьому ж приміщенні мешкали: історик мистецтва, академік ВУАН Олексій Новицький (1922–1923), художник Федір Кричевський (1910–1920-ті роки) та живописець Анатолій Петрицький (1918–1922). 1863 року винаймав кімнату й Михайло Драгоманов. 1908 року приміщення зруйновано, натомість, зведено семиповерховий прибутковий будинок, в якому поселилися: художник і архітектор Василь Кричевський, письменники – Юрій Тищенко та Спиридон Черкасенко, поет Олександр Олесь, історик мистецтва Сергій Гіляров, математик Василь Єрмаков, професор кафедри зоотехніки Політехнічного інституту С. Іванов; політичні діячі: Михайло Корчинський і Микола Порш, економіст Леонід Яснопольський.

СЛОВА ЛЕТЯТЬ - НАПИСАНЄ ЗАЛИШАЄТЬСЯ

Домовина з прахом Т.Г. Шевченка біля церкви Різдва Христового в Києві.

Серед учасників прощальної процесії і студент університету Св. Володимира Михайло Драгоманов. 1861 рік

Своєрідним етапом громадянського мужніння Михайла Драгоманова ще студентом університету Св. Володимира став його прилюдний виступ над труною Тараса Шевченка в Києві під час перевезення праху поета із Санкт-Петербурга на батьківщину. Зранку 7 травня 1861 року, незважаючи на дощову погоду, до церкви Різдва Христового на Подолі зібра-

лося декілька тисяч люду, щоби попрощатися з дорогим серцю Кобзарем. Священик Петро Лебединцев (1820–1896) відправив заупокійну обідню. Утворився досить гарний хор півчих із шанувальників поета. У церкві та біля неї промов не було. Під час па-нахиди, між «народом проштовхнулася в глибокому траурі дама, поклала на труну поета терновий вінок і вийшла». Учасник похоронної процесії Григорій Михайлович Честахівський (1820–1893) свідчив: «Домовину Кобзарську поставили на мари і несли на руках понад Дніпром широким і понад крутими горами. Попереду їхали на конях два жандарми, за ними хор не солдатської, а городової музики... потім красувався Кобзарський гроб, накритий червоною китаїкою – заслугою козацькою».

Михайло Корнійович Чалий (1816–1907) – педагог і громадсько-культурний діяч, біограф Т.Г. Шевченка, пише в «Споминах», що «...процесія часто зупинялася для виголошення промов, яких, зрештою, через вузьке шосе, майже ніхто не чув, крім студентів і гімназистів, які везли на собі труну... Найкращі з прощальних промов, які, на жаль, не збереглися, були виголошені біля кріпосного форту на мосту студентами – Стояновим, Антоновичем і Драгомановим». Через промову над труною Кобзаря червоною ниткою проходила думка студента Михайла Драгоманова, що, «кожен, хто йде служити народові, тим самим готує собі терновий вінець».

1813 – у Кам'янець-Подільському (тепер Хмельницька обл.) народився **Гогоцький Сильвестр Сильвестрович (1813–1889)** – філософ, історик філософії, представник київської духовно-академічної філософської школи. Магістр богослов'я, доктор філософії та філології університету Св. Володимира. Вороже ставився до Михайла, писав на Драгоманова доноси. Прославився філософ і як організатор освіти вчителів. Саме він відновив відкриті у шестидесяті роки за участю М.П. Драгоманова Вищі педагогічні жіночі курси, що проіснували до 1920 року і влилися до Київського інституту народної освіти імені М.П. Драгоманова.

С. Гогоцький

1875 – Драгоманова Людмила Михайлівна (1842–1918) – дружина М.П. Драгоманова, затверджена головою розпорядчого комітету Товариства денних дитячих притулків Києва.

Л. Драгоманова

Уроджена Кучинська, дружина й співробітниця М.П. Драгоманова, перед одруженням виступала на сцені (найкраща роль Катерини в «Грозі» Островського). До речі, Людмила Кучинська – дівчина, з якою Михайло Драгоманов приятелював змалечку, оскільки його сестра Ольга – похресниця матері нареченої. В Києві Людмила Михайлівна стала ініціатором створення та діяльності Товариства денних притулків – шкіл, перший із яких для дітей робітників було організовано на Львівській вулиці біля Вознесенської церкви. Громадська діячка – вона виступила ініціатор-

На фото: Людмила Михайлівна Драгоманова (в центрі) з дітьми: ліворуч – Радою, праворуч – Світозаром. 1906 рік

За могилою М. Лисенка була похована Л. Драгоманова

В. Засенко

кою організації дитячих притулків за швейцарською моделлю. На той час подружжя Драгоманових мешкали в будинку Войцеховського на Жандармській (пізніше Мар'їнсько-Благовіщенській) вулиці, займаючи три невеликі кімнати. Драгоманови жили скромно, Михайло Петрович, трохи зігнувшись, багато сидів за столом, писав, перегортав сторінки книжок, підводився тоді, коли до нього влітала юрба дітей.

Людмила Михайлівна, звичайно ж, втихомирювала малечу, і, як тільки могла, старалась не завважати роздумам і творчим пошукам чоловіка. Похована на Байковому некрополі столиці (ділянка №2, позаду могили М. Лисенка). На білому мармуровому постаменті на могилі було погруддя Л.М. Драгоманової та напис: «Посвящается памяти Людмилы Михайловны Драгомановой (в девичестве Кучинской), родивши. 3.V.1844, почившей в Бозе 16.V.1918. Господи, да будет воля Твоя». Поховання не збереглося.

1951 – у Києві народився **Засенко В'ячеслав Васильович** – випускник КДПІ (1972), доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України (відділення психології, вікової фізіології та дефектології), директор Інституту спеціальної педагогіки НАПН України. Основним напрямом діяльності є фундаментальні та прикладні дослідження з проблем диференційованого навчання та соціально-трудової адаптації дітей з порушеннями психофізичного розвитку, впровадження інклюзивної моделі освіти таких дітей в Україні.

1846 – у Києві засновано **Кирило-Мефодіївське братство** – першу політичну організацію на Україні, що ставила питання вільної української республіки в союзі з іншими слов'янськими народами. Крім організаторів, а це: Василь Білозерський, Микола Гулак, Микола Костомаров, Пантелеймон Куліш, Опанас Маркевич, до братства незабаром увійшли: Георгій Андрузький, Олександр Навроцький, Дмитро Пильчиков, Іван Посяда, Микола Савич, Олександр Тулуб. У квітні 1846 року до братства вступив Тарас Шевченко. Восени 1846 року загальна кількість членів братства, за даними слідства, становила 12 осіб.

1937 – у Соснових Борах Харківської обл. народився **Арестов Василь Миколайович** – кандидат філософських наук, доцент кафедри культурології (1986–1999).

1938 – у Сначостях Коренівського р-ну Курської обл. (Росія) народився **Андріяшин Володимир Іванович** – кандидат педагогічних наук, професор; декан педагогічно-індустріального факуль-

В університеті діють 34 відомі в Україні та за її межами науково-педагогічні школи. Серед викладачів університету – понад 50 заслужених працівників освіти України, заслужених діячів науки і техніки України, заслужених працівників культури України, 12 народних і 7 заслужених артистів України, України. У структурі університету – 19 інститутів і вечірній факультет. НПУ імені М.П. Драгоманова має повний спектр педагогічних спеціальностей, усіма формами навчання охоплює ступеневу підготовку фахівців освітньо-кваліфікаційних рівнів «бакалавр», «спеціаліст» і «магістр». На сьогодні НПУ імені М.П. Драгоманова є науковим центром сучасної вищої педагогічної освіти України. В університеті функціонують

аспірантура і докторантура, 19 спеціалізованих рад із захисту кандидатських і докторських дисертацій, ведеться плідна наукова робота, готується та видається навчально-методична література для вищих освітніх закладів України. У 2004 році на засіданні Вченої ради університету прийнято рішення про затвердженні наступних положень: «Про заохочувальну відзнаку ректора «Бюст Михайла Петровича Драгоманова», «Про звання «Кращий студент», «Про звання «Кращий викладач», «Про почесну відзнаку Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова медаль «Михайло Петрович Драгоманов – 1841–1895», «Про відзнаку «Золоте перо» та ін. 2010 рік

В. Андріяшин

Працюючи понад сорока років в керівництві інституту (заступник декана, декан, директор Інституту гуманітарно-технічної освіти), Володимир Іванович бере активну участь у створенні матеріально-технічної бази, удосконалення процесу навчання і виховання студентів.

тету, директор Інституту гуманітарно-технічної освіти (1992–2006), професор кафедри теорії та методики професійної підготовки Інженерно-педагогічного інституту.

На запрошення факультету творчих студій і технологічної освіти університету м. Умео (Королівство Швеція) в якості експерта з питань підготовки вчителів технологій у країнах Північної Європи, доктор педагогічних наук **Жерноклеєв Ігор Васильович** (Інститут гуманітарно-технічної освіти) прочитав лекцію: «Скандинавський слайд, внутрішні та зовнішні перспективи». 2014 рік

1822 – у Калузі (Росія) народився **Шульгін Віталій Якович** (1822–1878) – учитель Михайла Драгоманова, професор університету Св. Володимира.

Засновник і редактор газети «Киевлянинъ» (1864–1878); автор історичних підручників і праць з історії України: («Югозападный Край в последнее двадцатипятилетие» (1838–1863), Київського університету («История университета св. Владимира за первое 25-летие его существования», 1860) та ін.

Для вихованців В. Шульгіна, які пройшли його науковий вишкіл, методика роботи із джерелами відігра-

В. Шульгін

вала важливу роль. Недарма чимало з них стали відомими науковцями і громадськими діячами. На одному із засідань ради історико-філологічного факультету Віталій Якович звітував

Директор училищ Київської губернії І. Сліпушкін звернувся до попечителя Київського учбового округу з таким поданням: «Кандидат – педагог Михаил Драгоманов вошел ко мне с прошением об определении его преподавателем географии во вверенную мне гимназию. Призная Драгоманова способным к занятию просимой им должности, имею честь покорнейше просить Ваше превосходительство определить его младшим учителем географии в Киевскую 2-ю гимназию». На справі стоїть резолюція: «Будет допущен к конкурсу». Старша донька Михайла Драгоманова Лідія також згадувала, що діти ніколи не заважали батькові працювати. «Він часто казав: «Гамір і гомін мені зовсім не заважають, коли це корисний гамір»... Коли я вчилася музики або співу, це його не турбувало. Але як тільки хто ходив без роботи, посвистуючи, по кімнаті, він зараз виходив зі свого кабінету, сердитий, і казав, що йому заважають писати. Ще більш, сестра моя, маленька Рада, грала часто в ляльки зі своїми подружками в самім його кабінеті й будувала там у кутку цілі вежі для них! Це було нічого, це було байдуже батькові!»

про дворічну підготовку ним двох кращих студентів для заміщення університетських кафедр – **М. Драгоманова та В. Авсеєнка**.

1865 – директор училищ Київської губ. **І. Сліпушкін** звернувся до куратора навчального округу **О. Ширинського-Шихматова** з проханням про звільнення **Михайла Драгоманова** з гімназії у зв'язку з переходом до університету Св. Володимира. Це прохання було задовільнено 12 січня 1865 року.

1926 – у Храпачах Білоцерківського р-ну Київської обл. народилася **Плющ Марія Яківна** – доктор філологічних наук (1984), професор (1986), академік Академії наук ВО України; Відмінник народної освіти УРСР (1971), Заслужений працівник народної освіти України (1995); зав.кафедри української мови Інституту української філології та літературної творчості імені А. Малишка (з 2006).

М. Плющ

Автор понад 200 наукових праць, відомих в Україні підручників і посібників з української мови, читає лекційні курси: сучасна українська літературна мова, вступ до мовознавства, загальне мовознавство; для магістрів – курси «Теоретична граматики української мови», «Системна організація української мови»; спецкурси «Взаємозв'язок іменних і дієслівних категорій», «Способи словотворення в сучасній українській мові» та ін.

1936 – у Радзівілівці Рівненської обл. народилася **Ніколаєнко Надія Іларіонівна** – викладач кафедри російської та зарубіжної літератури КПДІ (з 1970).

1960 – у Києві народилася **Сахарова Ольга Вікторівна** – кандидат філологічних наук, доцент кафедри російської мови (1985–1999).

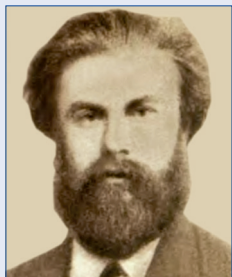
2012 – у Науковій бібліотеці університету відкрито «**Зал рідкісних видань та рукописів**». У новому читальному залі відтепер можна побачити раритетні видання, починаючи з XIX ст., які в різні роки потрапили до вишу з психологічної семінарії при університеті Св. Володимира, Педагогічного музею Київського навчального округу, бібліотеки Кам'янець-Подільського Українського університету, приватних книгарень та з інших місць. Бібліотека постійно поповнюється навчально-методичною, художньою літературою.

1876 – Михайло Драгоманов ходив до київського генерал-губернатора з проханням «видати паспорт для виїзду за кордон».

Один із біографів політичного емігранта Михайла Драгоманова – Борис Кистяковський (1870–1937) цілком слушно зауважив: «Драгоманов отправился за границу не одиночным партизаном; за ним стояли довольно солидные общественные силы, на которые в то время действительно можно было опереться».

Спогади очевидців від'їзду Михайла Драгоманова за кордон Ірини Антонович здатні пере

М. Драгоманов перед від'їздом за кордон

редати внутрішній стан людей, котрі через непереборні обставини змушені надовго прощатися із близькими: «І тільки тоді ми зрозуміли, коли нам загадали прощатися із Михайлом Петровичем, бо, мовляв, він має виїхати, і надовго. Піднявся тоді нестримний

«Від князя Дондукова-Корсакова я дізнався, – загадував Михайло Драгоманов, – що паспорта він мені дати не може, оскільки восени 1875 року отримав від шефа жандармів за наказом царя з Лівадії розпорядження взяти мене під найсуворіший нагляд поліції з наданням для нього права у будь-який час вислати мене у будь-яке місце у віддалених губерніях. Князь Дондуков-Корсаков, між іншим, заявив мені, що він нічого не має проти мене і тому пошле в Петербург депешу про дозвіл мені видати паспорт». Через три дні такий дозвіл був отриманий і М. Драгоманов став готуватися до від'їзду. До речі, дослідник творчості М. Драгоманова – літературознавець Павло Федченко (1920–2002) вважає, що спрацювало типове для царської адміністрації непорозуміння між III відділенням і Міністерством внутрішніх справ. У лютому 1876 року М. Драгоманов, тепло попрощавшись з друзями, успішно виїхав з Російської імперії через Львів до Відня, сподіваючись невдовзі повернутись. У червні до нього у Відень приїхала дружина Людмила Михайлівна з донькою Ольгою.

1834

Ось такою панорамою Відень зустрів
українця Михайла Драгоманова

плач. У той час надійшло й декілька членів Громади з своїми жінками. Драгоманов, прощаючись з своєю дружиною, з батьком, з нами, а також із гостями, щось говорив і потім сів на візника і поїхав. Мама, схиливши голову, задумалась; я й Ліза (донька Драгоманова. – Авт.) стояли й голосно плакали. Гості, також повисивши голови, стояли мовчки, втираючи дехто сльози на

оках. Метушня тривала ще з півгодини. Нарешті Людмила Михайлівна сіла на візника і теж поїхала. Гості поволі також залишили помешкання Драгоманових. Через годину приблизно нам сказали, що Михайло Петрович виїхав уже з Києва. Але турботи не припинилися і після цього. Батько майже цілий тиждень хвилювався і заспокоївся лише тоді, коли довідався, що Михайло Петрович уже за кордоном». Діставши без великих труднощів паспорт, Драгоманов виїхав за кордон у середині лютого 1876 року. По дорозі він затримався у Львові, де вперше зустрівся з Іваном Франком. На початку березня був уже в Відні. Дружина й десятирічна доня поки що залишалися в Києві. Їх привіз до Відня у червні приятель сім'ї Драгоманових і член Старої громади Вільям Беренштам (1839–1904).

М. Сліва

1946 – у Старій Весі (Польща) народився **Сліва Міхал** – Почесний доктор НПУ, доктор політичних наук, професор, ректор Краківського педагогічного університету (з 1999); член Національної академії педагогічних наук України (2005; Відділення педагогіки і психології вищої школи). Наукові дослідження – вивчення історії польської політичної думки, історія Польщі ХІХ–ХХ ст. Автор більше як 135 наукових статей, посібників, монографій і підручників з проблем національної ідеї Польщі, її минулого.

1928 – у Києві народився **Остроменський Володимир Дмитрович** – кандидат педагогічних наук, доцент КДПІ.

1931 – у Богданах Варвинського р-н Чернігівської обл. народилася **Бітаєва Євдокія Яківна** – кандидат географічних наук (1975), доцент кафедри економічної географії КДПІ (1973–1991).

2014 – університет підписав **Угоду про співробітництво з київською гімназією № 143**; відбулася перша нарада з питань співпраці, яка окреслила відповідну тематику майбутньої спільної роботи – співробітництво з відповідними кафедрами університету, якісне використання здобутків вишу, в тому числі професорсько-викладацького складу, навчально-методичних досягнень, бібліотечного фонду.

Участь у нараді взяли представники ректорату і профспілки вишу, директори Інститутів та Гімназій, представники професорсько-викладацького колективу обох навчальних закладів.

В університеті працюють лауреати Державної премії України: Микола Шкіль і Віктор Андрущенко, Володимир і Віталій Бондари, Мирослав Жалдак, Володимир Євтух, Любов Мацько, Віктор Синьов, Віктор Сидоренко, Микола Шут; Герої України: академік АПН України, народний артист України, професор, проректор-директор Інституту мистецтв Анатолій Авдієвський; народний артист України, професор, завідувач кафедри хореографії Мирослав Вантух; народний артист України, професор Анатолій Паламаренко. Мистецьку славу університету утверджують народні артисти України, професори Андрій Демиденко, Тамара Стратієнко, Зіновій Корінець.

Зустріч членів ректорату з митцями університету. 2010 рік

СЛОВА ЛЕТЯТЬ - НАПИСАНЄ ЗАЛИШАЄТЬСЯ

Політичний і державний діяч Сергій Олександрович Бфремов (1876–1939), з огляду на універсальність та реформаторське спрямування праць Михайла Драгоманова, писав: «Для України Драгоманов справді був тим «апостолом правди і науки», що його з такою тугою виглядав перед смертю Шевченко». Про масштаб особистості мислителя Михайла Драгоманова можна судити з цілокупності його іпостасей: вченого зі світовим ім'ям – спеціаліста зі всесвітньої та української історії, фольклориста, історика літератури та культури, філософа, соціолога, літературного критика, публіциста, видавця, громадського діяча, політика, народного дипломата.

Йому судилося стати «першим аташе українським при дворі європейської культури», «першим народнім амбасадором, – як казав Іван Франко, – «Молодої України», себто новітньої України, з політичними тенденціями, України, що визволювалася з пут етнографізму й виключно культурницького українофільства. Від часів помазепинської еміграції, від часів дипломатичної діяльності невтомного Пилипа Орлика, що не проминав ніякої нагоди, щоби не піднести перед європейськими дворами прав поневоленої «козацької нації», Драгоманов був перший, що на європейському форумі боронив непередавнених прав й інформував про емансипаційні змагання української нації. До української інтелектуальної історії Михайло Петрович Драгоманов увійшов як стратег, прозорливий мислитель».

2014 – відбувся **Третій фестиваль вертепів**

«Різдвяна зірка», до святкувань долучилися студенти-артисти вишу. У фестивалі взяли участь дитячі, молодіжні, викладацькі та вчительські творчі самодіяльні театральні та вокальні колективи університету та Києва, які продемонстрували українські народні звичаї і традиції відзначення релігійних свят зимового циклу, зачарували чудовим виконанням відомих українських коля-

док і щедрівок, вдало підібраним музичним супроводом. Відтепер традицію проведення свят, фестивалів, конкурсів, масових гулянь, що так подобаються студентам і викладачам, буде продовжено щороку.

1826 – розпочалося **повстання Чернігівського полку** – збройний виступ, підготовлений Південним

товариством декабристів в Україні; тривав до 15 січня 1826 року (ст.ст. – 29 грудня 1825 – 3 січня 1826) проти царського режиму. Письменник, професор вишу Віктор Жадько написав про ті події **роман-хроніку «Восставшие против императора» (2003).**

Свідченням міжнародного визнання університету стало: прийняття вишу індивідуальним членом Європейської Асоціації університетів (29 січня 2010 р.); нагородження університету міжнародною нагородою «Європейська якість», згідно рішенням Вченої Ради Міжнародного університету м. Відня (Австрія) спільно з Номінаційним Комітетом Європейської Бізнес Асамблеї (м. Оксфорд, Велика Британія); вступ до Клубу ректорів Європи; публікації в Польщі, Росії, Білорусі, Канаді та США навчальних посібників і монографій викладачів вузу.

1930 – у Тростянці Вінницької обл. народилася **Подоляк Людмила Григорівна** – кандидат педагогічних наук (з психології), доцент кафедри психології та педагогіки вищої школи.

Б. Андрусишин

1939 – у Лисинцях Старокостянтинівського р-ну Хмельницької обл. народився **Мороз Іван Васильович** – кандидат біологічних наук, професор, зав. кафедри методики викладання природничо-географічних дисциплін КДПІ (1997).

1959 – у Хоростцях Бережанського (тепер Козівського) р-ну Тернопільської обл. народився **Андрусишин Богдан Іванович** – доктор історичних наук, професор, директор

Михайло Драгоманов радив молоді: «Перш усього ви мусите тільки учитись, щоб стати серйозними європейськими поступовцями, щоб піднімати українську науку, літературу, політику з теперішнього упадку донкіхотів... Лишень тоді, коли ми покажемо свою силу хоч на частині своєї землі, зверне на нас увагу і Європа. Наївно ждати, щоб загал людей, навіть найгуманніших, турбувався з-за других лишень того, що їх б'ють. Мало хіба кого б'ють на земній кулі! Люди цікавляться звичайно лишень тими, хто одбивається, – і таким лишень звичайно і помагають».

Інституту політології та права, проректор.

Заслужений діяч науки і техніки України (2009), академік Української академії історичних наук, АН Вищої освіти України (2005), Української академії політичних наук (2009); Відмінник освіти України (2001). Нагороджений: знаком МОН України «Василь Сухомлинський» (2007) і НАПН України «К.Д. Ушинський» (2013), Грамотою Верховної Ради України (2008) та Президії АПН України (2002), орденами Святого Рівноапостольного князя Володимира Великого III-го і II-го ступенів (2004).

В Інституті політології та права захист магістерських робіт у студентів 5 курсу освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр» спеціальності «Правознавство» проходить завжди урочисто. 2014 рік

2015 – студенти і викладачі університету в день 154-х роковин поховання Тараса Григоровича Шевченка (1814–1861) в Каневі на Чернечій горі, поклали живі квіти до підніжжя пам'ятника Кобзарю в парку його імені навпроти Національного університету імені Т. Шевченка. У цей день, 154 роки тому, під час похорону поета зібралося багато людей, виголошувалися промови, під час поховання був і М.Максимович.

1924 – у Спатіївцях Спатіївського р-ну Астраханської обл. (Росія) народився **Абраменко Віктор Іванович** – кандидат педагогічних наук, професор, зав. кафедри психології КДПІ (з 1960).

1936 – у Лукашівцях Чернобаївського р-ну Черкаської обл. народився **Лобода Василь Васильович (1936–2000)** – доктор філологічних наук, професор, зав. кафедри мовознавства КДПІ (1970–1983).

Завідував кафедрами: мовознавства – в Миколаївському (1962–1967) і української мови – в Київському (1970–1983) педагогічних інститутах. З 1983 року – зав. кафедри російської мови Київського міжнародного університету інженерів цивільної авіації. Досліджував топоніміку, однак, його становлення як науковця відбувалося саме в Київському педаго-

В. Лобода

го міжнародного університету інженерів цивільної авіації. Досліджував топоніміку, однак, його становлення як науковця відбувалося саме в Київському педаго-

В університеті діє Центр впровадження систем електронного навчання: у лабораторії засобів електронного навчання розробляються технології виготовлення цифрових освітніх ресурсів, яка працює над створенням технологій електронного навчання (комп'ютерне тестування, робота дистанційними курсами); лабораторія запису відеолекцій відповідає за розробку банку мультимедійного наповнення навчального процесу; служба порталу – адмініструє мережу Інтранет і контролює та освітнього порталу університету; Центр комп'ютеризації – встановлення і обслуговування і комп'ютерної техніки і мережевого обладнання.

Схема загальноуніверситетського освітнього порталу. 2010 рік

гічному інституті імені О.М. Горького. Тут працював старшим викладачем кафедри української мови (1967–1968), доцентом (з 1968), заступником декана (1968–1969) і деканом філологічного факультету (1975–1980), завідувачем кафедри української мови. Саме в цей період Василь Васильович розпочинає роботу над докторською дисертацією «Північнопричорноморська топонімія (спільні і регіональні проблеми української топонімічної системи)», яку успішно захистив 1979 року. Основні праці: монографії «Топонімія Дністро-Бузького межиріччя», «Взаємодія східнослов'янських мов в українській топонімії» (обидві – 1976), «Власні назви і відтопонімії утворішся Інгуло-Бузького межиріччя». (1977, у співавт.). Один з авторів підручника для студентів «Сучасна українська літературна мова» (1975), навчального довідника «Українська мова в таблицях» (1993), надрукував 75 наукових статей.

А. Слєпцов

1945 – у Донецьку народився **Слєпцов Ана-толій Ілліч** – доктор технічних наук, професор кафедри управління та євроінтеграції.

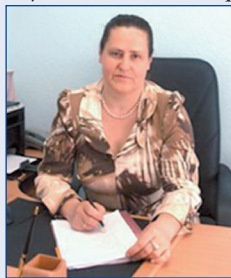
У 1967 році закінчив державний педагогічний інститут імені О.М. Горького. Основний напрям роботи – теоретична інформатика і керування (менеджмент). Працювати в Донецькому державному технічному університеті почав у 1967 році на кафедрі обчислювальної техніки. В університеті читав курси: «дискретна математика», «теоретичні основи інформатики», «операційні системи», «сучасні засоби інформатики». Публікації: 5 монографій та навчальних посібників і підручників, більш як 100 наукових статей.

2013 – в Інституті перепідготовки та підвищення кваліфікації університету успішне закінчення **першої екзаменаційної сесії** відсвяткували студенти спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність», які у свою чергу являються дебютним набором. Цю подію майстерно поєднали зі ще одним, не менш важливим, святом: 10 січня кафедра інновацій та інформаційної діяльності в освіті, яка є випускною для студентів цієї спеціальності, відзначила свою другу річницю з дня створення. Тож студенти вирішили привітати рідну кафедру успішними екзаменаційними оцінками та своєю мистецькою обдарованістю.

1938 – у Максимівцях Миргородського р-ну Полтавської обл. народився **Піддубний Олег Федорович** – кандидат педагогічних наук, доцент КДПІ (1968–2002).

1965 – у Ковалині Переяслав-Хмельницького р-ну Київської обл. народилася **Ставицька Світлана Олексіївна** – доктор психологічних наук, професор, зав. кафедри соціальної психології та психотерапії. Відмінник освіти України (2006), заступник голови профкому ун-ту.

С. Ставицька

Сфера наукових інтересів стосується проблем розвитку духовності та духовної самосвідомості особистості. Керує науковою роботою аспірантів та докторантів. Має

100 наукових праць, серед них, написані у співавторстві підручники, навчальні та навчально-методичні посібники, статті у фахових вітчизняних і зарубіжних виданнях.

Студентом М. Драгоманов за-пам'ятався всім, кому довелося його бачити, стфункую постаттю та небайдужістю. Згадують однокурсники: «То була людина середнього зросту, з темноруським довгим волоссям, зачісаним назад, і такими самими темноруськими вусами та бородою». А в «...Софії перед смертю у нього було чимало вже й сивини на голові, але він усе так само зачісував своє волосся назад, з невиразно позначеним проділом збоку, і хоча ходив надзвичайно повільно, держачи праву руку на лівому боці грудей, – слабував на аневризму аорти, – проте спину тримав так само рівно, як і молодим».

Михайло Драгоманов – студент університету Св. Володимира

1834

*Заслужений майстер
спорту
Закладний Геннадій*

2005 – на XX-х літніх Дефлімпійських іграх, які відбулися в австралійських містах Мельбурні і Баллараті, майстер спорту міжнародного класу, студент IV курсу факультету фізичного виховання **Геннадій Закладний** виборов дві срібні та бронзову медалі з настільного тенісу, за що нагороджений орденом «За мужність» II ступеня.

Родина Закладних – унікальна спортивна родина в Україні. Батько – Микола Закладний (1956 року народження) – Заслужений майстер спорту, заслужений тренер України, 3-разовий призер Дефлімпійських ігор. Геннадій (1983 року народження) – Заслужений майстер спорту, 5-разовий призер Всесвітніх Дефлімпійських ігор.

*Призери I Всесвітніх ігор, неодноразові
чемпіони світу, Європи, Заслужені
майстри спорту Попов Сергій та
Щербак Микола*

*Срібна призерка Олімпійських ігор
2000 року, неодноразова чемпіонка
світу та Європи з зі стрибків на
батути, Заслужений майстер спорту
Цигульова Оксана*

1932 – у Києві народилася **Беляєва (Гавва) Лідія Вікторівна** – кандидат педагогічних наук (1973), доцент кафедри іноземних мов КДПІ (з 1975).

1942 – у станиці Петровській Слов'янського р-ну Краснодарського краю (Росія) народився **Колесник Іван Пантелійович** – випускник де-

І. Колесник

фектологічного факультету КДПІ (1968); кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри психокорекційної педагогіки. Працював деканом дефектологічного факультету (1983–2002). З 2002 року по 2014 – зав. кафедри психокорекційної педагогіки Інституту корекційної педагогіки та психології.

1949 – у Гвинтовому Буринського р-ну Сумської обл. народився **Мірошніченко Василь Іванович** – кандидат історичних наук, викладач кафедри історії України КДПІ (1983–1995).

Університет налагодив плідну співпрацю з понад 290 загальноосвітніми закладами, 40 державними установами, 20 медичними закладами, 19 підприємствами та підписана угоди з Дитячою інженерною академією (13 жовтня 2014). Нещодавно видавалося 1678 наукових публікацій загальним обсягом 3,5 тис. друкованих аркуша. Нині цей показник рівняється близько 3000 видань, загальним обсягом 6,0 тис. друкованих аркуша. Якщо кілька років тому університетом видавалося 34 підручники для шкіл, 178 навчальних посібників, 17 монографій, 24 збірники наукових праць, то нині ці показники вирости майже в два чи три рази: видається 80 підручників, 315 навчальних посібників, 35 монографій, 78 збірників наукових праць.

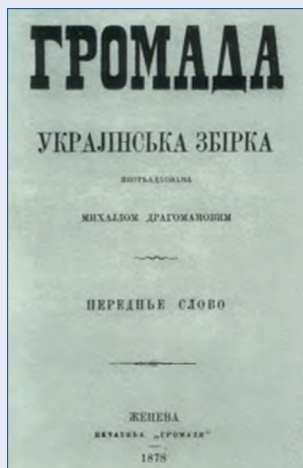

Під час підписання угоди з Дитячою інженерною академією. 2014 рік

СЛОВА ЛЕТЯТЬ - НАПИСАНЄ ЗАЛИШАЄТЬСЯ

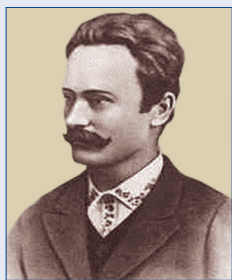
У першій половині 1878 року побачило світ перше число збірки «Громада» з «Переднім словом» М. Драгоманова, де він розлого виклав свою суспільно-політичну програму та дав оцінку суспільно-політичних процесів на всіх українських землях. Лисяк-Рудницький, дослідивши «Переднє слово», дійшов висновку, що його можна «вважати першою новітньою українською програмою в повному значенні слова».

Вийшло п'ять книжок збірки, що містили велику низку програмних, публіцистичних та інформативних праць. Після цього «Громада» стає періодичним виданням (двомісячником) за редакцією М. Драгоманова, М. Павлика та С. Подолинського. Головним ініціатором такої трансформації був, на думку А. Животька, С. Подолинський. Таким чином, на початку 1880 року з'явилося перше число «Громади» вже як часопису із власною програмою, підписаною М. Драгомановим, М. Павликом і С. Подолинським. Часопис передбачав висвітлювати справи політичні, господарські та освітні. У питаннях політичних ставилося завдання – змагання за самостійність для вільної Спільки на всіх українських землях; у громадських справах увага зверталася на розвиток кооперації; в освітній царині – позитивна наука в питаннях природничих і господарських.

Михайло Петрович у «Громаді» декларував думку про те, що політична діяльність і боротьба мають базуватися на моральному ґрунті. Учений вважав, що жодні компроміси із совістю, терор, диктатура не можуть слугувати засобами побудови кращого суспільно-політичного ладу. Драгоманов вважав що революція в Росії встановить не той лад, про який мріяли російські та українські революціонери, а щось протилежне, потворне, наприклад «демократичний цезаризм, навіть з комуністичними замашками». Так і сталося, як передбачав мислитель...

1886 – Михайло Драгоманов у листі до Івана Франка (1856–1916) розповів про своє тяжке матеріальне становище, що існує тільки завдяки «підтримки сестри».

Іван Франко – студент Львівського університету

У листі від 14 січня 1886 року до І. Франка, Михайло Драгоманов писав, що останнім часом в Женеві йому «...найбільше тяжко. Громада те ж, властиво, видавала мені більш, ніж може як кружок, хоч менш, ніж обіцяла, і ще менш, ніж мусила б давати, як партія. Тут, коли хочете, громада винувата, бо через нерухливість мало до себе притяга людей з ширшої публіки, а через неконсеквентність і реакційні виходки її зв'язки (і в Росії і у Вас) навіть одтиха од себе сімпатії прогресивної публіки (колись було в Чернігівській губ. для “Вперед” збиралось по 3000 рубл в тиждень і, примушені приміром других, навіть українофіли давали по 50 р., ті, в котрих як було на громадські видання ледви по 10 вишивав). Так це діло таке, що не поправите в один час. Власне кажучи, недодачі громадян наших були завше. З того часу, як я в Женеві, я ні одного року не получав стільки, скільки назначалось».

1923 – у Бодровому Тернопільської обл. народилася **Сафонова Анастасія Матвіївна** – кандидат філологічних наук кафедри методики викладання мови та літератури КДПІ (1958–1977).

1940 – у Новоселицях Катеринопільського р-ну Черкаської обл. народився **Мороз Олексій Григорович (1940–2007)** – академік АПН України (1992). Випускник КДПІ (1962–1967), декан педфаку (1986–1992), працював у Міністерстві освіти (1992–1995), директор Інституту післядипломної освіти КДУ імені Т. Шевченка (1995–1997).

О. Мороз

У 1997 році переходить працювати до НПУ імені М.П. Драгоманова і з 2000 року завідує кафедрою педагогіки і психології вищої школи. Його книги «Професійна адаптація молодого вчителя», «Навчальний процес у вищій педагогічній школі», «Підготовка майбутнього вчителя» (у співавторстві), «Педагогіка і психологія вищої школи» та інші – узагальнюють багаторічні дослідження. Він був автором і редактором багатьох методичних рекомендацій, співавтор педагогічних концепцій, активним учасником міжнародних і всеукраїнських наукових конференцій різних рівнів з питань освіти і виховання. Зробив значний внесок у наукову розробку проблем змісту педагогічної освіти, ролі самостійної роботи студентів у навчальному і науковому процесах вузу, питань виховання творчих якостей майбутнього педагога, підвищення якості підготовки і перепідготовки педагогічних кадрів. Створена ним наукова школа досліджує проблеми адаптації молодих учителів. Наукові здобутки знайшли широке впровадження в практиці роботи педагогічних вузів і шкіл. Нагороджений знаком «Відмінник освіти України», грамотами Міністерства освіти і науки України, Почесною грамотою Верховної Ради України.

1949 – у Болотницях Талалаївського р-ну Чернігівської обл. народився **Максименко Юрій Борисович** – випускник КДПІ (1971) – отримав спеціальність «дефектологія»; доктор психологічних наук, професор, декан художньо-графічного факультету Південноукраїнського національного університету імені К.Д. Ушинського.

Ю. Максименко

Автор 150 наукових публікацій, 40 комп'ютерних розробок, 11 патентів на винаходи.

1951 – у Мар'янівці Михайлівського р-ну Запорізької обл. народився **Бех Володимир Павлович** – доктор філософських наук, професор; директор Інституту управління та економіки освіти, зав. кафедри управління, інформаційно-аналітичної діяльності та євроінтеграції; Заслужений діяч науки і техніки України. Автор 750 наукових праць з питань самоорганізації та саморегуляції суспільного життя та ін.

1809 – у Безансоні (Франція) народився **Прудон П'єр Жозеф (1809–1865)** – французький соціаліст, один із засновників анархізму. Вплинув на формування світоглядних поглядів Михайла Драгоманова.

1843 – у Парижі (Франція) народився **Леже Луї (1843–1923)** – французький літератор, професор слов'янознавства. Рецензував статтю М.П. Драгоманова «Нові українські пісні про громадські справи» та ін.

1849 – у Чешмшах Варуїтах (Чушмелій; Бессарабія) народився **Агура Дмитр Дмитрович (1849–1911)** – ректор Софійського Вищого училища, в якому працював професор Михайло Петрович Драгоманов.

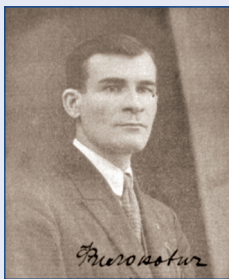
А. Кримський

1871 – у Володимирі-Волинському (тепер Волинська обл.) народився **Кримський Агатангел Юхимович (1871–1942)** – учень Михайла Драгоманова, історик, письменник і перекладач кримськотатарського походження, один з організаторів Академії наук УРСР.

Важливою віхою в процесі самоусвідомлення вченого А.Кримського стало знайомство з працями М. Драгоманова. Винятковий вплив професора Драгоманова відзначає сам А. Кримський у своїх численних листах. Зокрема, для нього стала одкровенням передмова М. Драгоманова до повістей Ю. Федьковича. «Я зрозумів, – пише Агатангел Юхимович, – що я муся бути українофілом, – і це я зрозумів цілком свідомо. В цій свідомості була певна частина одвіту на мої мучительні сумніви». М. Драгоманов був для А. Кримського, як писав до

В. Вернадського. «незабутнім учителем». Згадуючи зустріч з Михайлом Петровичем, А. Кримський 7 листопада 1937 року писав у листі до В. Вернадського: «Ми розговорилися з Драгомановим у бібліотеці – так і встановилися наші близькі стосунки».

В. Филинович

1894 – у Сумах народився **Филинович Василь Захарович (1894–1987)** – військовий, учасник боїв під Крутами; організатор пошуку та реставрації могили М.П. Драгоманова на міському кладовищі Софії (Болгарія).

У 1918 році Василь Филинович – помічник коменданта Сум, організував Сумський курінь, який приєднався до 4-го Окремого корпусу січових стрільців Дієвої армії УНР. У січні 1921 – виїхав до Болгарії, де став військовим аташе, головою Української громади та військової організації «Січ». У 1973–1978 роках В.З. Филонович – генерал-хорунжий, військовий міністр УНР в екзилі. Помер у Чикаго, де і похований.

2014 – студенти університету, зокрема, Інституту української філології та літературної творчості імені А. Малишка відвідали «Меморіал Крути», де проходив бій української молоді, юнкерів

та гімназистів на залізничній станції Крути під селищем Крути та поблизу села Пам'ятне, за 130 кілометрів на північний схід від Києва. Студенти дізналися, що бій тривав 5 годин між 4-тисячною більшовицькою армією Михайла Муравйова та загоном з київських студентів і

бійців вільного козацтва. Голова Центральної Ради УНР Михайло Грушевський (1866-1934) назвав юнаків, які загинули в нерівній боротьбі, «героями», а поет Павло Тичина присвятив героїчному вчинкові вірш «Пам'яті тридцяти». 2006 року на місці бою встановлено пам'ятник. З нагоди 80-ї річниці бою Монетний двір випустив в обіг пам'ятну гривню.

1884 – у Чернігові народився **Кудрицький Микола Антонович (1884–1931)** – позаштатний викладач КІНО (з 1920; працював на кафедрі загальної зоології та ембріології), засновник курсу шкільної гігієни, репресований.

Закінчив Київську гімназію (1908), природниче відділення фізико-математичного факультету університету Св. Володимира (1913), професорський стипендіат та асистент університету по кафедрі зоології (1916), співробітник Зоологічного музею ВУАН, зібрав унікальну колекцію метеликів з Полтавщини, Криму, Кавказу, Середземномор'я; професор Київського медінституту, науковий співробітник ВУАН, член президії медичної секції ВУАН). Арештований 19 квітня 1930 року у справі «Спільки визволення України» – очевидно, його «приписали» до чергової справи, але не такої гучної порівняно з «СВУ», якою став «Український національний центр» (УНЦ) і засуджено на три роки умовно. Хоч Кудрицького засу-

За офіційними спостереженнями, перед початком занять до Києва з метою вступити на курси приїхало від 400 до 500 дівчат. З них витримали вступний іспит на знання гімназичного курсу і були зараховані 324 особи. Умови вступу було ускладнено: вступні іспити скасовувалися, а умовою вступу ставилася наявність звання домашньої вчительки чи наставниці з усіх обов'язкових предметів гімназичного курсу. Вільнослухачкою могла стати

М. Ярошенко. Курсистка

лише особа, добре відома особисто попечителю округу, лише у вигляді винятку і щоразу з його дозволу. Крім того, жінки, які вступали на курси пізніше, ніж через рік після закінчення гімназій, мали підтвердити, що займалися до вступу педагогічною діяльністю. Такі заходи перш за все мали обмежити проникнення на курси “неблагонадійних осіб”. У Вищих жіночих курсах протягом 1908–1909 роках навчалася поетеса Анна Ахматова, 1913 року його закінчила відома українська письменниця Зінаїда Тулуб – автор дилогії «Людолови», роману «В степу безкраїм за Уралом» та ін. У них готували вихователюк для родин та дитячих садків за педагогічною системою Ф. Фребеля, а також вчителюк початкових шкіл і молодших класів середніх навчальних закладів. 1916 рік

дили умовно, проте не зміг повернутися на роботу як викладач КДПІ. Очевидно, заробляючи на хліб, він займався літературною працею: 1931 року в Харкові вийшла його брошура українською мовою «Дітям – гігієнічні умови життя та праці». 1932 року арештований вдруге – подальших слідів та місця поховання поки що не виявлено. 11 вересня 1989 року Пленум Верховного суду України скасував несправедливий вирок і реабілітував усіх, кого було засуджено у «справі СВУ».

1854 – у Берліні (Німеччина) народився **Тун Алфонс (1854–1886)** – економіст та історик, професор Базельського університету, автор книги «Історія революційного руху в Росії». Замовник «Автобиографической заметки» М. Драгоманова.

1913 – при Київських Вищих жіночих курсах педагога **Жекуліної Аделаїди Володимирівни (1866–1950)** відкрито **Педагогічне відділення** з трьома підрозділами: керівників дитячих садків; учителів вищих початкових училищ; учителів середніх шкіл.

Навчання проводились у приватній квартирі на вулиці Миколаївській, пізніше – у приміщенні на Ярославовому Валу, 36. Згодом заклад перетворився на «восьмирічну жіночу гімназію». У 1911–1912 роках для курсів побудовано школу на вулиці Львівській за проектом архітектора В. Осмака як «приватна жіноча гімназія А. Жекуліної». До 1927 року гімназія носила ім'я Т.Г. Шевченка. Під час окупації в роки Другої світової війни на території школи діяв «збірний пункт» з відправлення киян на примусові роботи в Німеччину, а з лютого до липня 1944 року – евакуаційний шпиталь № 3582, де поранений в березні генерал Микола Федорович Ватутін перебував на лікуванні. Тепер в історичній будові на вулиці Артема, 27 (з 2014 року – Січових стрільців) розташована Київська середня школа № 138.

1892 – у Шостці (тепер Сумська обл.) народився **Іваниця Григорій Микитович (1892–1938)** – професор Київського інституту народної освіти, репресований.

Був філологом за фахом, згодом – професором КІНО, членом педологічно-предметної комісії вузу, науковим співробітником ВУАН, співредактор журналу «Радянська освіта»; одружений на молодшій сестрі академіка А. Кримського. Автор популярного в 20-х роках ХХ ст. «Курсу української мови», статей: «До справи створення української педагогічної термінології» (1926), «Методика навчання правопису» (1927), «Метода» чи «метод» (1928), «До принципів програми української мови й літератури для старшого концентру трудової школи». Репресований 1930 року за сфабрикованою «справою СВУ», засуджений на 6 років позбавлення волі та 3 роки «поразки в правах» (1930) і повторно – 21 лютого 1938 року трійкою УНКВС Красноярського краю (Росія) до 10 років ув'язнення. Помер? у Північно-Східному таборі Магаданської області (Росія).

1896 – у Бердичеві Київської губ. народився **Перельмутер Мойсей Маркович (1896–1970)** – доктор медичних наук, професор, зав. кафедри спеціальної педагогіки КДПІ (1931–1937), яка згодом стала називатися кафедрою дефектології, потім – психокорекційної педагогіки.

Новітні історико-педагогічні дослідження останнього десятиріччя дають підстави стверджувати, що в Україні вперше розпочалася підготовка вчителів-дефектологів у відкритому в місті Києві у 1908 році Фребелівському (названого так на честь німецького педагога Фрідріха Фребеля) жіночому педагогічному інституті. Підготовку педагогічних кадрів в інституті здійснювали за медико-пси-

холого-педагогічним профілем, і саме це може слугувати свідченням про початок організації вищої дефектологічної освіти в Україні. У складі педагогічного факультету (Інституту педагогіки та психології) дефектологічний відділ (1920–1964) пройшов тернистий шлях становлення і розвитку в самостійний факультет. У складі факультету соціального виховання (1920–1924) підготовлено 65 дефектологів широкого профілю із сурдопедагогіки, олігофренопедагогіки і тифлопедагогіки. З 1925 по 1929 року дефектологічне відділення не працювало. У зв'язку з постановою Ради Народних Комісарів УРСР від 20 серпня 1939 року про загальне обов'язкове навчання аномальних дітей гостро постало питання про необхідність підготовки вчителів-дефектологів.

1918 – у Гусівці Алтайського краю (Росія) народився **Швець Василь Степанович (1918–1993)** – випускник Київського народного педагогічного інституту імені О.М. Горького (1941), поет. Автор книги спогадів «Тайнопис» – присвячена спогадам про П. Тичину, М. Рильського, О. Вишню та багатьом іншим письменникам.

1921 – у Кулябівках Ново-Московського р-ну Дніпропетровської обл. народилася **Кухар Валентина Мефодіївна** – кандидат педагогічних наук, доцент КДПІ.

1957 – в газеті «За педагогічні кадри» Київського державного педагогічного інституту О.М. Горького вийшов перший номер сатирично-гумористичної сторінки «Не пухом, а пером».

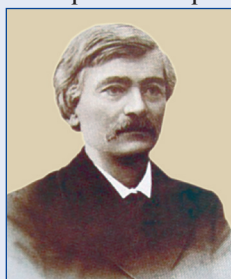

2011 – підписана Угода про співпрацю між Національним природним парком «Синевир» та університетом. Це дало початок активному розвитку наукової бази установи. Відповідно до умов договору для вивчення біологічного різноманіття Національного

парку та проведення наукових досліджень, залучено науковців, аспірантів та студентів університету, які, окрім досліджень та проведення занять і майстер-класів, знайомилися з природними кривдами, фотографувалися.

1834 – у Махнівцях Бердичівського пов. Київської губ. (з 1935 – Комсомольське Козятинського р-ну Вінницької обл.) народився **Антонович Володимир Баніфатійович (1834–1908)** – товариш і однодумець Михайла Драгоманова, історик, археолог, етнограф, археограф, професор університету Св. Володимира, співорганізатор Київської «Старої громади».

В. Антонович

Один з організаторів «Київської громади», членом якої був і Михайло Драгоманов. 1873–1876 роках – член Південно-західного відділу Російського географічного товариства, у 1875–1876 – його голова. З 1878 року – професор російської історії університету Св. Володимира, голова Історичного Товариства Нестора-літописця (з 1881), організатор археологічних з'їздів в Україні.

1860 – у Києві організовано **гурток «хлопоманів»** – народницько-культурна течія української інтелігенції на Правобережній Україні 1850–1860-ті роки, яка прагнула зближення з народом. Серед основоположників: Володимир Антонович, Тадей Рильський, Борис Познанський, Кость Михальчук, Павло Житецький, Павло Чубинський, Кароль Август Гінч.

1933 – у Батареях Березівського р-ну на Берестейщині (Республіка Білорусь) народився **Горбачук Іван Тихонович** – кандидат фізико-математичних наук, професор, академік АН ВО України, голова профспілки працівників та голова ради трудового колективу університету, Заслужений працівник освіти України, зав. кафедри методології та методики навчання фізико-мат. дисциплін вищої школи.

М. Вантук

І. Дробот

має широке коло наукових інтересів: досліджує історію України ХХ ст., зокрема – Другої світової війни, питання української державної соборності, суспільно-політичної думки в Україні та міжнародне життя, проблеми гуманітаризації освіти та історії української культури. Опублікував 130 наукових праць, у тому числі монографії і навчальні посібники.

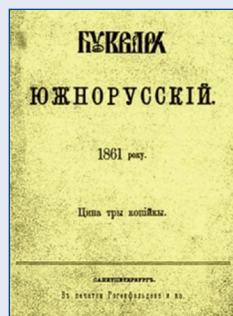
нують громадянський обов'язок і є учасниками АТО. Це вже друга поїздка українських дітей до Литви, яка відбувається у рамках освітньо-патріотичної акції «Єднаймося в славетній родині!» Напередодні поїздки в Посольстві Литовської Республіки в Україні відбувся прийом за участю дітей, організаторів, меценатів і журналістів.

2015 – у Вільнюс (Литва) на тижневий відпочинок, за підтримки університету, поїхала група із **17 дітей, які постраждали від війни** – діти, батьки, яких загинули або поранені; діти з Луганської і Донецької областей; юнаки і дівчата, чий батьки вико-

1860 – у Києві при Другій жіночій гімназії організовано першу **жіночу недільну школу**. У листі на ім'я попечителя Київського навчального округу М.І. Пирогова (1810–1881) про дозвіл на відкриття недільних шкіл стоїть і прізвище Михайла Драгоманова, який, до речі, там і викладав історію. Про свою причетність до цієї благородної справи М. Драгоманов писав: «З моменту зарахування до університету, восени 1859 року я потрапив до гуртка студентів, які засновували перші недільні школи в Росії. Одразу ж зауважу, що багато хто з нас приступив до справи з метою політичної пропаганди, але незабаром усвідомив її неможливість серед дітей (із сімей ремісників та прислуги) та її недоречність серед неписьменних дорослих, і ми старанно захопились педагогічною стороною діла».

Микола Іванович Пирогов писав: «Перша недільна школа в Росії була відкрита мною у Києві при подільському училищі в 1859 р. <...> За організацію недільних шкіл прийнялися першими мало-роси, ревні шанувальники Куліша та Шевченка... Я був переконаний, що здійснення ідеї недільних шкіл якнайкраще відповідає

життєвій потребі краю... Я сам, помічник попечителя бували майже кожної неділі у школі під час навчання. Таким чином, перша недільна школа і виникла, і розвивалась на моїх очах».

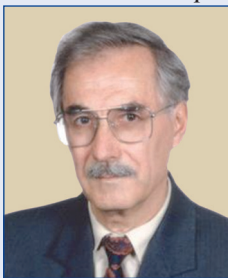
Недільні школи – безкоштовні школи для дорослих у Російській імперії, які працювали в неділю та святкові дні й давали початкову освіту. Цим навчальним закладам активно допомагав Тарас Шевченко, який написав для них «Букварь южнорусский». Пізніше «Буквар» для недільних шкіл

склав і Олександр Потебня. В 1862 році недільні школи було заборонено царським урядом, а 1864 року знову дозволено, але з великими обмеженнями.

1875 – Одесу відвідав **Михайло Драгоманов**, який виступав перед міською громадою, намагаючись, за його словами, «вдержати консервативну програму проти революціонізму Смоленського». Михайло Петрович розповідав і про необхідність послідовної та копіткої праці для розвитку національної самосвідомості українського народу, а також поділився планами щодо утворення в Женеві позацензурного українського журналу «Громада».

1935 – у Нижньому Тагілі Свердловської обл. (Росія) народився **Вільчковський Едуард Станіславович** – доктор педагогічних наук, професор кафедри дошкільного виховання (1982–1995) КДПІ, член-кореспондент АПН України.

Е. Вільчковський

Автор 450 наукових публікацій, кілька десятків підручників з теорії і методики фізичного виховання дітей (серед них – перші підручники українською для вищої в незалежній Україні): для вихователів, інструкторів з фізичного виховання, вчителів фізичної культури. Брав участь у розробці стратегічних державних документів: базового компоненту дошкільної освіти в Україні, стандартів освіти в галузі фізичного виховання учнів загальноосвітніх шкіл України, стандартів рухової підготовленості дітей та учнівської молоді в Україні, понад 15 програм з фізичного виховання дітей дошкільного віку в загальних і спеціальних дошкільних навчальних закладах, 8 програм з фізичної культури для початкової школи.

2010 – Вченою радою університету (протокол № 4) схвалена до друку книга «Історія та сьогодення Наукової бібліотеки Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова» (авт. Л. Савенкова, Н. Тарасова, Е. Татарчук). Бібліотека пройшла історичний шлях – від університету Св. Володимира до однієї з найбільших Наукових бібліотек педагогічних вузів України.

1896 – у Карданах Київської губ. народився **Шиманський Іван Євгенович (1896–1982)** – учасник Другої світової війни, кандидат математичних наук, професор (1964), зав. кафедри вищої математики, заступник директора Інституту з навчальної і наукової роботи КДПІ.

І. Шиманський

1953 року став завідувати кафедрою елементарної математики та методики викладання математики (тепер називається кафедра математики і теорії та методики навчання математики). Під його керівництвом на кафедрі працювали доценти А.С. Бугай, В.Є. Тарасюк, В.М. Кухар, Д.М. Маєргоїз, Є.О. Ченакал, А.В. Михалєвський, З.І. Слєпкань, А.Г. Конфорович, Г.П. Бєвз, А.В. Шевченко, Г.С. Титова та викладачі О.С. Боршшполец, Є.Ф. Савич, Г.Ф. Олійник. Автор 40 науково-методичних праць.

1945 – у Києві народилася **Кобелецька Оксана Іванівна** – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури; випускниця Київського державного педагогічного інституту імені О.М. Горького, донька професора КДПІ, письменника І.С. Кобилецького (1916–1986).

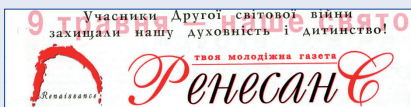
В. Швець

1948 – у Рогізнах Сквирського р-ну Київської обл. народився **Швець Василь Олександрович** – кандидат педагогічних наук, професор, зав. кафедри математики і теорії та методики навчання математики, Відмінник народної освіти УРСР.

1834

З 1985 року – викладач Київського державного педінституту імені О.М. Горького, з 1992 – зав. кафедри математики і методики викладання математики, а з 2006 – зав. кафедри математики і теорії та методики навчання математики фізико-математичного інституту; автор понад 280 наукових праць, серед яких: підручники та посібники для середніх шкіл, коледжів і технікумів, вищих навчальних закладів; наукові статті, програми. Вчений секретар Спеціалізованої вченої ради по захисту докторських дисертацій.

2007 – започатковано випуск студентської навчально-інформаційної газети «Ренесанс» кафедри журналістики. Свідцтво

про державну реєстрацію КІ № 984. **Головний редактор Дмитро Мироненко.** Мова видання – українська, російська. Наклад – 500 примірників.

Ш. Амонашвілі

2013 – розпочав роботу **авторський 5-денний семінар** (40 годин) професора, доктора психологічних наук, іноземного члена Національної академії педагогічних наук України, Почесного президента Міжнародного Центру гуманної педагогіки **Амонашвілі Шалви Олександровича.**

2014 – студенти та викладачі Інституту соціальної роботи та управління університету **відвідали Вищу Лінгвістичну школу в Ченстохові (Польща).** Європейський тиждень проведений в рамках реалізації дидактичної програми «Подвійний диплом». Мета – реалізація дистанційного навчання та здобуття диплому європейського зразка. Драгоманівці відвідали

лекції, тренінги та майстер-класи польських викладачів, зокрема «Тренінг з персональної ефективності», «Базові знання про залежності», «Особливості планування та реалізації регіональних і європейських проєктів», «Корисні компетенції при будіванні кар'єри».

1899 – Драгоманова Людмила Михайлівна (1842–1918) – дружина Михайла Петровича, підписала Угоду з ректором Вищого училища в Софії Іваном Георговим (1862–1936), про продаж за 2 тисячі руб. частини бібліотеки М.П. Драгоманова.

Зазначимо, що доля бібліотеки М.П. Драгоманова була об'єктом уваги владних структур і за радянських часів. Так, у 1958 році Болгарія подарувала Москві частину архіву М.П. Драгоманова (181 одиниця зберігання), яка раніше знаходилась у фондах Софійської бібліотеки. Серед них – рукописи «Колокола» Герцена і Огарьова. Оригінали цих матеріалів подарував М. Драгоманову син О. Герцена – Олександр, ще в Женеві. Саме ці унікальні архівні матеріали потрапили до Державної бібліотеки у Москві. Отже, наразі матеріали бібліотеки Михайла Драгоманова знаходяться на території Болгарії, Польщі та Російської Федерації. Це є свідченням того, що з різних причин Україна втратила глибоке джерело знань та літературно-наукове надбання визначного українського науковця та політичного діяча, яке мало б належати Україні та її народу.

А. Сапожніков

1923 – у Каленному Сквирського р-ну Київської обл. народився **Сапожніков Анатолій Іванович** – учасник Другої світової війни, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії у КДПІ (1961–1992).

Весною 1945 року в боях за звільнення чеського міста Брно поранений і звільнений у запас у званні капітана. За бойові заслуги був відзначений урядовими нагородами: двома орденами «Червоної Зірки» та орденом «Вітчизняної війни I ступеня», ме-

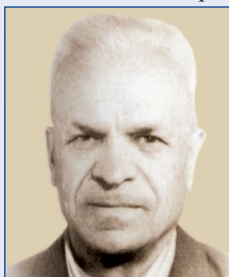
далями: «За відвагу», «За перемогу над фашистською Німеччиною», «За хоробрість» Болгарської визвольної армії.

Ю. Короп

1926 – у Заріговому Оржицького р-ну Полтавської обл. народився **Короп Юрій Олександрович** – учасник Другої світової війни, кандидат педагогічних наук (1964), доцент, зав. кафедри фізичного виховання і спорту КДПІ (1981–1995), Заслужений працівник фізичної культури і спорту УРСР.

За заслуги в галузі освіти і педагогічної науки Юрія Олександровича нагороджено значком «Відмінник освіти України», державними Почесними грамотами. Окрім того, йому вручено медаль «Победи в Великій Отечественной войне 1941–1945 гг.» та пам'ятний знак «50 років визволення України від німецько-фашистських загарбників».

О. Гірник

1978 – **Гірник Олекса Миколайович (1912–1978)** – дисидент, політв'язень; вчинив самоспалення біля могили Т. Шевченка в Каневі на знак протесту проти русифікації. Місце вибрав на північному схилі Чернечої Гори, тут розкидав листівки й залишив передсмертний заклик до незалежності України та проти русифікації. Близько 3-ої години ночі облився бензином та підпалився – тіло знайшли тільки вранці. Міліція почала збирати листівки, усього знайшли

970, декілька збереглося у місцевих жителів. 2007 року посмертно присвоєно звання Герой України. 21 січня 2009 року на Чернечій горі відбулося врочисте відкриття пам'ятного знаку Герою. Краєзнавець Михайло Іщенко написав книгу «Спалився за Україну» (2004).

1985 – відзначається **День обіймів** – у цей день можна обіймати навіть незнайомих людей. В університеті це свято схвально підтримано студентами. Згідно традиції свята дружно обійняти можна навіть незнайомих. Витоки відзначення «Дня обійм» лежать у студентському середовищі західноєвропейської молоді, автор свята, на жаль, не відомий. За своєрідною легендою під час дружніх обійм цього дня люди обмінюються й душевним теплом.

1889 – в Іллінцях на Київщині народився **Якубський Борис Володимирович (1889–1944)** – професор Київського інституту народної освіти імені О.М. Горького, літературознавець і літературний критик.

Фрагмент групового
фото: П. Филипович,

Б. Якубський,
С. Футорянський.
1923 рік

З березня 1921 до травня 1941 року безперервно працював у КІНО: 1921–1922 – секретар правління інституту, 1922–1927 – профектор навчальної та адміністративної частини. У 1932–1934 роках – декан філологічного факультету, а в 1933–1941 – зав. кафедри російської літератури: викладав на курсах теми: української літератури пореволюційної доби, новітньої російської літератури та теорії й методології літератури. Один з перших основоположників соціологічного методу в українському літературознавстві, дослідник мистецької форми в літературі. З окремих його праць найбільше відома «Наука віршування» (1922).

1918 – у будинку Педагогічного музею Києва почалось **закрите засідання Малої Ради УНР, на якому затверджено IV Універсал**, який проголошував, що «Однині Українська Народна

Республіка стає самостійною, ні від кого не залежною, вільною, суверенною державою українського народу». Універсал доручав урядові завершити переговори з Центральними державами і укласти з ними мир, після чого армія мала бути демобілізована, а замість неї створена міліція. Останній Універсал Центральної Ради оголошено в ніч на 25 січня Михайлом Грушевським.

1834

1919 – Київ, оперний театр; Директорією УНР проголошено **Акт злуки Української Народної Республіки (УНР) і Західно-Української Народної Республіки (ЗУНР)**, проти голосувало два комуністи. А в цей час у Харкові Тимчасовим урядом України ухвалено Декрет про націоналізацію банків.

1936 – у Новій Володолазі Нововодолазького р-ну Харківської обл. в народився **Бондар Володимир Іванович** – директор Інсти-

В. Бондар

титу педагогіки та психології; доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України, Заслужений працівник освіти України. Під його науковим керівництвом розроблені та впроваджені в практику галузеві стандарти вищої освіти зі спеціальностей: «Початкове навчання», «Дошкільне виховання», модульно-рейтингової технології вивчення дидактики, навчальні посібники з дидактики, теорії та технології управління процесом навчання.

1992 – відбувся **I Всесвітній конгрес українців**, неприбуткова організація, позапартійне об'єднання, міжнародна координаційна надбудова над українськими громадськими організаціями у діаспорі. Керівним органом є конгрес, який скликається через п'ять років, а між конгресами – секретаріат, очолюваний президією.

Учасники конференції

2014 – кафедра етнології та краєзнавства Інституту історичної освіти університету провела **Міжнародну наукову конференцію «Україна в етнокультурному вимірі століть»**, присвячену 175-річчю з дня народження видатного українського етнографа Павла Чубинського. Тематика

заходу: творча спадщина Павла Чубинського у вимірі сучасних проблем української етнології; експедиційна діяльність П. Чубинського на тлі розвитку збиральницько-дослідницьких, науково-теоретичних і методологічних основ етнографії; проблеми етногенезу та націогенезу українців; етнополітичні проблеми минулого і сучасності.

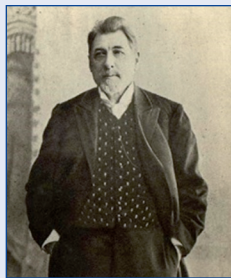
Є. Цяцька.
Малюнок

1821 – у Полтаві народилася **Цяцька (Драгоманова) Єлизавета Іванівна (1821–1895)** – мати Михайла Драгоманова, дочка полтавсько-го дворянина.

Як стверджувала її дочка, Ольга (Олена Пчілка), це була «...звичайна хуторянська панна, що вміла читати, але написати могла лише своє прізвище і ні слова більше. Мати мала гарний голос і співала, коли вишивала. До цього заняття привчила і доньок».

1853 – у Каховці Херсонської губ. народився **Овсянико-Куликовський Дмитро Миколайович (1853–1920)** – товариш Михайла Драгоманова.

Як член «Громади», мовознавець і літературознавець, історик культури познайомився з М. Драгомановим; закінчив Рішельєвську гімназію в Одесі. Коли Михайло приїздив до Одеси, зупинявся в Дмитра; автор наукових розвідок Михайла Драгоманова.

Д. Овсянико-
Куликовський

1923 – у Вирві Житомирської обл. народилася **Содоль Галина Володимирівна** – учасниця Другої світової війни, кандидат філологічних наук, доцент кафедри російської мови КДПІ (1966–1999). Відмінник народної освіти УРСР.

1944 року повернулася в Київ, брала участь у відбудові міста. Автор наукових праць, навчаль-

Г. Содоль

них посібників для вузів з старослов'янської мови, історичної граматики, навчальних посібників для учнів 5–11 класів середньої школи.

1953 – у Горлівці Донецької обл. народився **Журба Михайло Анатолійович** – випускник вишу, доктор історичних наук, професор, зав. кафедри історії та археології слов'ян (1982–1995). Головний редактор наукового фахового часопису «Вісник аграрної історії» та міжнародного наукового журналу «Euro-American Scientific Cooperation».

Студент КІНО
Павло Глазовий

Поховання
П.П. Глазового на
Байковому некрополі
(ділянка № 49 б)

2005 – в університеті започатковано літературно-мистецьке свято в рамках **Всеукраїнського фестивалю-марафону «Глазовини»**, присвячене Дню Красного письменства за участю Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Т.Г. Шевченка.

В Інституті української філології та літературної творчості імені А. Малишка постійно проводять «Глазовини» – Павло Прокопович випускник філологічного факультету КДПІ. А сприяв Глазовому вступу до нашого вузу Остап Вишня, який на той час повернувся з місць заслання та обіймав посаду заввідділом листування з читачами журналу «Перець». У Інституті Павло і познайомився зі своєю майбутньою дружиною Нелею, що навчалася в КДПІ, яка була киянкою, полькою. Закохані одружилися десь 1948-го року. Винаймали кімнату на Батиєвій горі, потім мешкали в комунальці на вулиці Леонтовича, а в 1960 році Глазовий, як працівник «Перця», отримав двокімнатну квартиру на вулиці Толстого в будинку видавництва «Комуніст». У шлюбі Неля та Павло нажили двох дітей: Андрія та Олександру. Багатьом присутнім тоді пригадалися його пророчі слова, які вибиті на кни-

зі, що на похованні: «Коли у мене на могилі Чудесний виросте будяк, Хотів би я, щоб друзі милі про мене згадували так: – Ти пам'ятаєш Глазового? Невже забув? Це ж той Павло, Який життя прожив для того, Щоб людям весело було».

1837 – у Клісуре (Болгарія) народився **Балабанов Марко Дмитрович (1837–1924)** – болгарський літератор і вчений, товариш М. Драгоманова по Софійській Вищій школі.

О. Гольштейн

1850 – у Булонь-Бийанкурі (Франція) народилася **Гольштейн Олександра Василівна (1850–1937)** – сподвижниця Михайла Драгоманова в Парижі; письменниця, перекладачка, журналістка.

Була анархісткою, однак під впливом М. Драгоманова перейшла у табір «федералістів-лібералістів». Разом з Гольштейн, Драгоманов видавав у Женеві невідцензурну літературу українською мовою. Як писав Володимир Іванович, саме через Олександрю Василівну, з якою Вернадські були дружніми упродовж понад 50 років, «збереглась і моя дружба з М. Драгомановим». До речі, поет М. Волошин присвятив О. Гольштейн вірш «Станет сонце в огненном притині».

1919 – до Наукової бібліотеки Києва на прохання вченого **Вернадського Володимира Івановича (1863–1945)** із Софійського університету надійшла частина документів і листування Михайла Драгоманова.

1929 – вийшов перший номер ж. «Гуртуймося», засновником і одним із видавців якого був генерал-хорунжий армії УНР **Филинович Василь Захарович (1894–1987)**.

На сторінках ж. «Гуртуймося», публікувалися праці й В. Филоновича. Серед них – стаття «До історії будови пам'ятника на могилі М. Драгома-

нова в Софії», написана на основі документів Комітету з будівництва пам'ятника вченому, до складу якого він свого часу заочно входив.

1939 – в Ордановці Полтавської обл. народився **Трикоз Валерій Андрійович** – випускник КДПІ, кандидат історичних наук.

1960 – за матеріалами газети «**За педагогічні кадри**» цього року стаціонарний і заочний відділи випустили: на мовно-філологічному факультеті 406, на фізико-математичному – 219, на педагогічному – 194 вчителі.

1968 – на фізико-математичному факультеті КДПІ розпочав роботу **науковий гурток з педагогіки**, яким керував доцент, Голова Ради ветеранів **М.М. Рябухін**.

1972 – рішенням Ради Міністрів України **виділені кошти на будівництво навчального корпусу для КДПІ на вулиці Тургенівській, 8**, одночасно зводились і два гуртожитки для студентів.

1975 – у Києві народилася **Харитоненко Олена Іванівна** – кандидат філологічних наук, доцент кафедри журналістики.

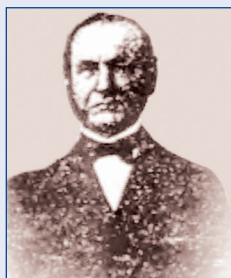
О. Харитоненко

Основні напрями наукових досліджень – редагування літератури різних видів і жанрів, соціокультурні аспекти літературного і видавничого процесів. Основні публікації присвячені питанням еволюції принципів побудови видань; якості архітекτονіки навчальних видань і навчальних текстів; порушення жанрової структури творів публіцистики, наукової та довідкової літератур; еволюції суспільної рецепції постатей читача, редактора, видавця, автора літературного твору.

2013 – в Інституті розвитку дитини (директор – професор Загарницька І.) у рамках університетських Днів науки пройшла **Перша Міжнародна науково-практична конференція «Дитинство. Освіта. Соціум»**, участь у якій взяли студенти і молоді вчені. Основними напрямками наукового заходу стали: «Дитинство в сучасному соціумі», «Розвиток повноцінної життєвої особистості дитини», «Вихователь дитини: професійний та особистісний аспекти», «Соціокультурний аспект освітнього середовища», «Підготовка майбутнього педагога в системі вищої освіти: вітчизняний та зарубіжний досвід».

1806 – у Пилипинах Волинської губ. (тепер Чуднівський р-н Житомирської обл.) народився **Новицький Орест Маркович (1806–1884)** – педагог, філософ, професор філософії університету Св. Володимира. Перший своїми лекціями з педагогіки розпочав вчительську підготовку казеннокоштных студентів Педагогічного інституту при університеті Св. Володимира.

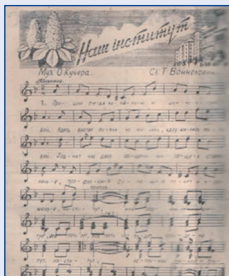
О. Новицький

Автор педагогічних підручників та фундаментального твору «Постепенное развитие древних философских учений в связи с развитием языческих верований». Представник київської школи філософського теїзму. Отримав православну освіту: з 1817 року – Острозьке духовне училище та семінарія, з 1827 – Київська духовна академія; працював її доцентом, а в 1834–1850 роках – професором Київського ун-ту Св. Володимира (викладав філософію, психологію і логіку). Раннє дослідження «Про духоборів», створене за підтримки архімандрита Інокентія (викладача, ректора Київської духовної академії) для митрополита Євгена (Болховитинова) і захищене як магістерська дисертація (1831), було піонерським в своїй царині. Йому належить також першість у дослідженні індійської релігійно-філософської думки. Автор підручників з психології (1840) та логіки (1841, 1844). Декан першого відділення філософського ф-ту (1838–1839, 1840–1841, 1845, 1846–1850). З 1850 року, у зв'язку з обмеженнями викладання гуманітарних наук і, зокрема, заборонаю викладання філософії в Російській імперії, залишив посаду та викладацьку діяльність – до 1869-го працював цензором Київського цензурного комітету. Похо-

ваний на Замковій горі в Києві (некрополь Флорівського монастиря. Могила не збереглася).

1924 – у Золотоноші (тепер Черкаська обл.) народилася **Кастеллі Нінель Миколаївна** – кандидат філологічних наук, доцент КДПІ (1987–1983).

1964 – у газеті «За педагогічні кадри» Київського державного педагогічного інституту імені О.М. Горького надруковано **пісню про виш**: слова Т. Войнелович, музика – О. Кучера.

2010 – дипломи Почесних професорів університету вручено **Яцківу Ярославу Степановичу** – академіку НАН України, Заслуженому діячу науки і техніки України та **Гейцю Валерію Михайловичу** – академіку НАН України, Заслуженому діячу науки і техніки України, лауреату Державної премії України.

2010 – кафедру футболу Інституту фізичного виховання і спорту очолив **Михайличенко Олексій Олександрович** – Заслужений майстер спорту СРСР, Заслужений тренер України, доцент.

2013 – **делегація університету** в складі директора Інституту української філології та літературної творчості імені А. Малишка Анатолія Висоцького, заступників директора Валентини Шемет і Інни Ліпницької, колективу народного самодіяльного ансамблю «Купава» під керівництвом Євгенії Чугунової та священика Київської православної духовної академії, кандидата богословських наук о. Романа Маланяка **взяла участь в організації та проведенні святкування Водохреща на запрошення Самоврядування українців Уйпешта міста Будапешт**. Делегацію вітали Голова Європейського конгресу українців, перший заст. голови Світового конгресу українців, Голова Товариства української культури в Угорщині Ярослава Хортяні, Голова самоврядування українців Уйпешта Єлизавета Ладані, Голова самоврядування українців міста Сегед Наталка Шайтош. Візит до Будапешта був плідним й для розвитку міжнародних наукових зв'язків вишу з Сегедським науковим університетом, де вже понад десять років викладають українську мову викладачі кафедри української мови (викладач Н. Ханікіна та доцент І. Багмут), та осередком Європейської асоціації викладачів української мови і літератури у самоврядуванні українців в Угорщині.

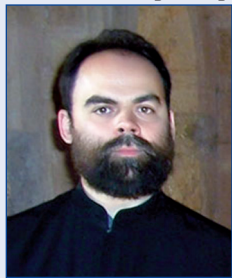

1931 – у Решетилівці Решетилівського р-ну Полтавської обл. народилася **Кононенко Наталія Іванівна** – кандидат географічних наук, доцент кафедри географії КДПІ (1973–1974).

1950 – за матеріалами газети «За педагогічні кадри» цього навчального року викладачами та аспірантами Київського державного педагогічного інституту імені О.М. Горького видано наукової продукції – монографії, підручники, посібники, брошури, статті – в кількості 320 друкованих аркушів.

1958 – на фізико-математичному факультеті створено із викладачів і студентів **хор «Барвінок»**. Організатором і першим художнім керівником став народний артист України, **професор О.Ю. Петровський**. У різні роки колективом керували: Заслужений діяч мистецтв, професор А.Г. Болгарський, доценти – В.Б. Філіпенко, М.В. Хоменко, ст. викладачі: Л.С. Яременко, Ю.К. Чміль. Тепер художній керівник і диригент **Ірина Топчієва** – ст. викладач Інституту мистецтв, концертмейстер Михайло Криворучко.

Д. Болгарський

1969 – у Києві народився **Болгарський Дмитро Анатолійович** – хоровий диригент, богослов, протидиякон, кандидат мистецтвознавства, кандидат богослов'я, доцент Інституту мистецтв; Відмінник освіти України.

Дмитро Болгарський – учасник ансамблю богослужбового співу «Стрітєння», регент хору Свято-Троїцького Іонинського монастиря (Київ). Диригент хору київської Духовної академії і семінарії.

2004 – зареєстровано Міністерством освіти і науки України Статут Національного педагогічного університету імені М. Драгоманова.

2013 – на кафедрі образотворчого мистецтва Інституту педагогіки і психології пройшли **виставки екзаменаційних переглядів осінньої сесії з фахових дисциплін – живопису, малюнку, композиції, прикладного мистецтва, скульптури і художньої кераміки**. Художня рада кафедри відзначила зростання творчого

потенціалу, зокрема, плідним результатом професійної співпраці викладачів і студентів кафедри стали повітряні акварелі студенток I курсу Бакаєвої Н. (клас ст. викл. Гармати В.М.) і Чоні П. (клас викл. Труша В.М.), насичені емоційністю натюрморти студенток II курсу Курінської Н. (клас викл. Власюка Р.Я.) і Оксанич Г. (клас викл. Власюка Р.Я.). Пристрасною життєвою силою вразив олійний живопис студентів III курсу Удодова К., Кабіної О., Бебес У. (клас викл. Труша В.М.), Розсуканого В. (клас викл. Власюка Р.Я.). Значний творчий потенціал студентів виявив себе в роботах з композиції: гаряча дика сила чорного континенту віддзеркалилась у творах Горбачук Н. «Африка» і Цибенко О. «Африканська маска» (клас ст. викл. Шалварової К.С.), ірраціональна примхливість сновидінь – в «Морфеї» Сирого Т. (клас ст. викл. Шалварової К.С.), безпосередність гри з лінійними ритмами – у «Тукані» та «Загадці» Ваградян Л. (клас ст. викл. Шалварової К.С.), ніжне радісне вдивляння в оточуючий природний світ – у «Пейзажі» Кияниці О. (клас ст. викл. Шалварової К.С.). Студенти сміливо беруться за вирішення складних композиційних побудов – «Орнамент» Оксанич Г. (клас доц. Плазовської Л.В.), а також колористичних завдань – «Кавовий натюрморт» Гуріної Ю., «Оптимістичний колаж» Удодова К. (клас ст. викл. Шалварової К.С.). Високою майстерністю відзначені роботи в техніці батику – акварельно-ніжні «Квіти» О. Братцевої, веселі подружки «Вишні» О. Кабіної, філософський «Кіт» О. Лимар (клас доц. Л.В. Плазовської). Складну техніку гобелену («Весна» Ю.Гуріної, «Індійські мотиви» О. Кабіної.

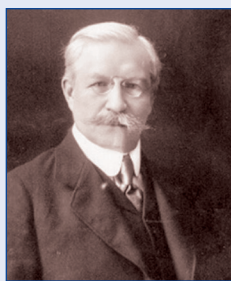

1839 – на хуторі Чубинський (тепер Чубинське) Київської губ. народився **Чубинський Павло Платонович (1839–1884)** – товариш Михайла Драгоманова; етнолог, фольклорист, поет, громадський діяч, автор слів Гімну України.

П. Чубинський

1862 року в Києві кілька українофільських гуртків об'єдналися в «Громаду», серед перших членів якої були: Михайло Драгоманов і Павло Чубинський. Проти «Громади» невдовзі було заведено кримінальну справу, почалося слідство. У двох томах «Записок Південно-Західного відділу імператорського РГТ» опублікував праці М. Драгоманова. Разом із Михайлом Петровичем був членом редакційної колегії газети «Київський телеграф» – органу українського патріотичного руху.

П. Мілюков

1859 – у Москві (Росія) народився **Мілюков Павло Миколайович (1859–1943)** – після смерті М. Драгоманова, очолив кафедру історії в Софійському університеті; російський політичний діяч, історик та публіцист. Лідер партії конституційних демократів (кадетів).

31 жовтня 1932 року в приміщенні Болгарської академії наук відбулося урочисте засідання, присвячене відкриттю пам'ятника на могилі М.П. Драгоманова. Павла Мілюкова не було на урочистостях, але від нього з Петербургу надійшло привітання, в якому охарактеризував свого попередника як «...високоморальну постать, позбавлену великого шовінізму і як гарячого українського патріота».

1913 – у Лодзях (Польща) народилася **Крутікова Ніна Євгенівна (1913–2008)** – доктор філологічних наук, професор КДПІ. Є авторкою фундаментальних праць з історії російської й української літератури XIX ст. та початку XX ст.

1935 – в Енгельсі Саратовської обл. (Росія) народилася **Смирнова Лідія Олександрівна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри сурдопедагогіки і логопедії КДПІ (1963–1999).

1960 – за матеріалами газети «**За педагогічні кадри**» нинішнього року в Київському державному педагогічному інституті імені О.М. Горького працює **22 кафедри**, які об'єднують у своєму складі 181 особу – професорів, доцентів кандидатів наук, викладачів, аспірантів.

2014 – відбулися **Звітні збори колективу вишу, на яких підсумовано діяльність університету**, зокрема, повідомлено, що Інженерно-педагогічним інститутом введено в навчальний процес декілька нових спеціальностей, розпочата підготовка студентів з Туркменістану; студенти Фізико-математичного інституту – стали переможцями Всеукраїнського конкурсу з фізики та математики; Інститут історичної освіти підняв рівень викладачів зі ступенями до 80 відсотків; Інститут фізичного виховання та спорту виборів знакові змагання року в місті Києві; Інститут соціології, психології та соціальних комунікацій презентував актуальне масштабне соціальне дослідження «Соціальні маркери Майдану»; викладачі Інституту педагогіки та психології подарували вищій школі 300 наукових видань, захистили дві кандидатські та три докторські дисертації; Інститут природничо-географічної освіти та розробив і активно впроваджує Програму студентських польових практик; в Інституті політології та права) відкрито спеціалізовану раду юридичного профілю; Інститут соціальної роботи та управління розпочав видавати подвійні дипломи разом з Вищою лінгвістичною школою (Ченстохов) Польща; в Інституті української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка проведено заходи зі святкування ювілею Великого Кобзаря; в Інституті мистецтв захищено дві докторські дисертації, проведено міжнародний фортепіанний конкурс за участю молодих виконавців різних держав світу.

1922 – рішенням Раднаркому УРСР для студентів встановлено пільговий тариф проїзду на залізниці і водних шляхах із знижкою 50 відсотків вартості квитка для студентів; для стипендіатів – безкоштовний, а для заочників – 25 відсотків вартості квитка.

Г. Січкарь

1923 – у Вишевичах Житомирської обл. народився **Січкарь Григорій Васильович** – учасник Другої світової війни, кандидат історичних наук, декан історичного факультету КДПІ (1970–1976).

У боях на території Польщі, Чехословаччини, при прориві оборони фашистів на Сандомирському плацдармі та при штурмі міста Бреславль Січкарь проявив себе сміливим і мужнім воїном, був двічі поранений. Відзначений орденами «Красной звезды», «Отечественной войны II ст.», медалями «За отвагу». Демобілізувавшись, поступив на історичний факультет КДПІ і зарахований до аспірантури по спеціальності «Історія України».

1930 – у Києві народився **Цвек Станіслав Феліксівич** – викладач кафедри фізичного виховання КДПІ (1973–1980).

У його підручниках та посібниках викладено сучасні погляди на трактування основних положень теорії і методики фізичного виховання, зокрема, розглянуто фізичне виховання як соціальне явище, основи теорії адаптації та закономірності її використання у фізичному вихованні учнів і студентів, навантаження та відпочинок як компоненти процесу виконання фізичних вправ, навчання рухових дій, розвиток рухових якостей.

1960 – за матеріалами газети «**За педагогічні кадри**» нинішнього року в Київському державному педагогічному інституті імені О.М. Горького в науковому студентському товаристві вузу взяло участь **352 студенти**, які працювали в 19 гуртках.

1962 – у Гомелі (Білорусія) народилася **Корольова Алла Валер'янівна** – доктор філологічних наук, професор кафедри германського та порівняльного мовознавства (з 2006).

1963 – у Борисполі Київської обл. народилася **Настека Тетяна Миколаївна** – кандидат біологічних наук, доцент кафедри зоології.

1970 – у Дмитрівці Знам'янського р-ну Кіровоградської обл. народився **Калінін Ігор Васильович** – доктор біологічних наук, доцент.

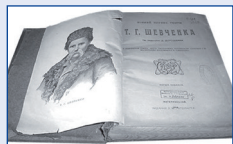

2009 – **Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова** відвідали **представники Ватикану в Україні: Мечислав Мокшицький (фото)** – архієпископ-митрополит Львівський, Голова Конференції Римо-католицьких Єпископів України; отець Маріуш Возняк ОР – Генеральний Вікарій Вікаріату отців домініканців Росії та України св. Архангела Михаїла; отець Адам Добжинський ОР – директор Інституту релігійних наук св. Томи Аквінського в Києві. Під час зустрічі широко обговорювались перспективи розвитку релігійної освіти в Україні.

2012 – у Варшаві (Польща) підписана **Угода про співробітництво з педагогічним університетом Суспільних Знань Варшави**. Основними напрямками співпраці передбачено сприяння інтенсивному обміну вченими, викладачами, докторантами, аспірантами і студентами старших курсів, розвитку наукового співробітництва в галузях, що становлять взаємний інтерес для університетів. Виші отримають змогу не лише обмінюватись досвідом та інформаційними матеріалами з розвитку передових технологій навчання, але й надавати взаємну допомогу в підвищенні наукової кваліфікації викладачів. Загальна квота проєктів, які реалізуються на сьогоднішній день перевищує 100 мільйонів злотих (приблизно 300 мільйонів гривень).

1882 – Михайло Драгоманов у Женеві (Швейцарія) видрукував латинкою Шевченкову **поему «Марія»** (для тих, хто не знає кирилиці), а в 1885-му році видав її в своєму перекладі російською мовою.

Т. Шевченко як аргумент у працях М. Драгоманова останніх років життя ставав дедалі вагомішим і прогресивнішим. У відгуку про переклад поеми «Катерина» французькою мовою, Михайло Петрович, наприклад, не спростовує думки про всенародність поета, про те, що Т. Шевченко «...був дуною їх, народних мас, почуття, тлумачем їх горя і їх змагань», а в замітці про поезії Кобзаря в народних устах навіть шкодує, що «між простим народом твори його не так розширені, як би треба було ждати». М. Драгоманов періодично переглядав, роздумуючи, зокрема, про повне видання творів поета. За його словами, до такого видання спочатку поставився «байдуже, бо вважав твори Шевченка з ідейного боку вже “пунктом пережитим”». Тепер же – на рубежі 80-90-х років, стверджував Драгоманов, «Я переконався, що не тільки для галицьких, але й для російських українофілів, та навіть для самих вчених із них, треба ще не мало духовної праці, аби наздогнати навіть Шевченка». М. Драгоманов зізнавався, що мав намір і збирав матеріали, щоб «скласти історію української літератури у 3-х розділах» у дусі статті «Шевченко, українофіли і соціалізм», але хвороба і смерть М.П. Драгоманова обірвали цей задум.

1930 – у Кременчуку Полтавської обл. народився **Красовицький Михайло Юзефович** – доктор педагогічних наук, професор КДПІ (1987–1993).

1960 – за матеріалами газети «За педагогічні кадри» нинішнього року **1200 студентів** Київського державного педагогічного інституту імені О.М. Горького є членами ДСТ «Буревісник». З них охоплено спортивною роботою 732 особи, які проводять заняття у 12 спортивних секціях. Підготовлено 4 спортсмени першого, 59 – другого та 116 третього спортивних розрядів. На спартакіаді вузів Києва інститут посів третє місце. Воєнно-спор-

*Жіноча футзальна команда
«Біличанка-НПУ» вшосте стала
чемпіоном України*

Виступ на спартакіаді

тивною роботою в ДТОСААФ займаються 1200 осіб, які працюють в 7 секціях.

2014 – у **Звітній доповіді** ректора, зокрема, сказано: «На сьогодні в університеті навчаються 2 заслужені майстри спорту, 14 майстрів спорту міжнародного класу, 62 майстри спорту України, 40 кандидатів та членів національних збірних України з різних видів спорту. Усього в збірних командах займається 565 студентів, із них 440 студентів Інституту фізичного виховання та спорту. Силами викладацького складу та спортивним клубом «Олімп» проводиться загаль-

на Спартакіада НПУ. Пишаємося спортивними досягненнями чемпіонів світу – борцями на поясах професора Арзютова; чемпіонами України, баскетболістками; володарями Кубка України футзалівцями «НПУ-Белічанка»; футболістами – переможцями першості Києва серед студентів. Серед викладачів – Заслужені тренери України Г.М. Арзютов, Д.М. Лахно, В.В. Колок, В.І. Рижов, І.М. Медведєва, тренери В.Ф. Шегімага, М.М. Одаренко, А.В. Подгаєцький, Г.М. Оленіна, Р.М. Мішаровський, В.А. Березовський, Т.С. Гецко, Л.В. Масенко, А.Г. Соснов, Н.А. Овчиннікова».

1937 – у Дебальцевому Донецької обл. народився **Доценко Анатолій Іванович** – кандидат економічних наук, доцент кафедри економічної і соціальної географії КДПІ (1995–1996).

1938 – у Рожнівах Косівського р-ну Івано-Франківської обл. народився **Міцкан Іван Андрійович** – кандидат історичних наук, доцент.

Ю. Легенький

1949 – у Ново-Олександрівці Благоваровського р-ну (Башкирія) народився **Легенький Юрій Григорович** – доктор філософських наук, професор, зав. кафедри дизайну (з 2008).

1956 – у Херсоні народилася **Зінченко Людмила Миколаївна** – кандидат психологічних наук, професор кафедри психології (з 2008), Відмінник освіти України.

1959 – відповідно до Постанови Уряду УРСР для тих, що закінчили вищі учбові заклади, вводиться **єдина форма нагрудних значків**. А для осіб, які закінчили педагогічні вищі, матиме форму опуклого ромба, покритого емаллю блакитного кольору, на краю якого розміщені білі емалеві смужки, що обрамлені золотистими бортиками. У верхній частині значка на фоні емалі розміщується накладне золотистого кольору зображення герба. У нижній частині – розкрита книга – емблема педагогічного вузу. Нагрудний академічний значок видавався особам, які закінчили вищий учбовий заклад з 1918 року і мають про закінчення вищого учбового закладу відповідні достовірні документи (свідоцтва, посвідчення, дипломи).

1960 – у Києві народилася **Коробанова Ольга Леонідівна** – кандидат психологічних наук кафедри психології (1988–1998).

2010 – у **Звітній доповіді** ректора, зокрема, зазначено: «Повсякденна робота Студентської ради (голова – Давидюк М., студент 5-го курсу Інституту іноземної філології) скерована на залучення студентів до створення єдиної корпоративної культури, виявлення у студентському осередку потенційних лідерів та умов для консолідації молоді щодо підвищення успішності навчання, організації національно-патріотичних заходів та культурного дозвілля, підвищення відповідальності студентських рад гуртожитків у питаннях поселення та проживання, збереження матеріальної бази, організації дозвілля. 600 активістів студентсько-

го самоврядування становлять одну з найпотужніших в Україні команд з розбудови ідеї демократизації вищої освіти. З ініціативи Студентської ради проведено Міжнародну студентську конференцію, створено студентські видання: «Драгомановець», «Глобус», «Паралель», «Флешмоб», «Молодіжний меридіан», «Памолодь»; 7 Інтернет-осередків студентського самоврядування; розроблено міжуніверситетські проекти. Студенти-активісти брали участь у Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції «Виховання особистісних якостей майбутніх фахівців у системі студентського самовиховання»; проекти Всеукраїнської молодіжної громадської організації «Студентська республіка» «Україна сьогодні. Новий стандарт: економічний і соціальний розвиток»; науковому проекті «Крок за горизонт» (експеримент та демонстрація результатів використання методики запам'ятовування і відтворення людиною надвеликих обсягів інформації), відвідують місця, пов'язані з героїкою відомих українців: Канів (могила Т. Шевченка), Крути, Обухів (батьківщина А. Малишка), Софія (поховання М.П. Драгоманова та Софійський університет) та ін.

1710 – у Межигірському Спасо-Преображенському монастирі під Києвом похований із почестями **70-річний полковник**

С. Палій

Фастівського полку Палій Семен (1640–1710; справжнє прізвище **Гурко**) один із найдосвіченіших козацьких ватажків, представник еліти часів Гетьманщини. До 1797 року в церкві Сходження Св. Духа Межигірського монастиря знаходився портрет козацького ватажка (на сьогодні існує копія невідомого художника першої половини XIX ст.), пернач зі срібла, шабля оправлена в срібло, дві срібні чарки, килимок та подароване полковником Євангеліє (1650). Донька С. Палія Марія (від другого шлюбу) стала дружиною полковника А. Танського. Через рід Танських нащадком С. Палія був письменник Микола Гоголь (1809–1852).

Леся Українка

1899 – **Леся Українка (1871–1913)** з матір'ю і батьком дісталися Варшави (Польща) і там зустрілися з Михайлом Драгомановим, який приїхав з Дерпту, щоб їхати з Лесею до Берліну (Німеччина). «З Варшави їздили у Творки до Олександра Петровича Драгоманова», – напіше у спогадах поетеса.

Г. Удовиченко

1917 – у Краснограді Харківської обл. народився **Удовиченко Григорій Михайлович** –

учасник Другої світової війни, доктор філологічних наук, професор кафедри української мови, декан філологічного факультету, проректор з наукової роботи КДПІ (1965–2001).

Читав курси загального мовознавства, порівняльної граматики української і російської мов, сучасної української літературної мови, залюблював студентів в науки про мову, в стилістичні функції фразеологізмів у художній літературі, навчав використанню методу статистичного аналізу при вивченні фонем. У 1967 році читав лекції вчителям української мови в Польщі, 1969 – студентам в Чехословаччині. Був членом чотирьох спеціалізованих рад, вніс значний вклад у підготовку кадрів вищої кваліфікації.

2007 – на засіданні Вченої ради університету затверджено Положення про звання «Почесний ректор Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова».

Б. Олійник

2008 – на засіданні Вченої ради затверджені Положення про присвоєння звання «Почесний професор Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова» та Положення про присвоєння звання Почесний доктор Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова.

2009 – на засіданні Вченої ради прийнято рішення про присвоєння звання «Почесний професор університету» поетам: Олійнику Борису Іллічу, Драчу Івану Федоровичу, доктору філософських наук, професору, директору Інституту педагогіки та психології професійної освіти АПН України Зязюну Івану Андрійовичу.

2014 – відбулось засідання Вченої Ради. На порядку денному розглядалось забезпечення якості підготовки фахівців у відокремленому структурному підрозділі університету «Вище професійне училище». Рада університету відзначила якісну роботу підрозділу та визначила шляхи подальшого розвитку. Заплановано розробити заходи щодо оновлення матеріально-технічного оснащення навчальних лабораторій, класів та майстерень відповідно до сучасного рівня забезпечення навчального процесу.

1876 – у Женеві (Швейцарія) **Михайло Драгоманов** організував українську друкарню, яка має на меті видання не лише періодики, але й публіцистичних, художніх, наукових брошур та книг. «У великій пригоді став... Драгоманову самотній у своїм роді чоловік, Кузьма Ляхощкий, родом київлянин, що, емігрувавши з

Росії і перебувши маленький політичний процес у Львові, був по відсидженню тримісячної кари відставлений до швейцарської границі і, осівши в Женеві, значився у Драгоманова домашньою людиною і майже самотнім складачем. Хоч малограмотний чоловік (він був якимсь судовим чи магістратським писарем у Києві і попав на еміграцію зовсім випадковим способом), Кузьма Ляхощкий має запевнене ім'я в історії нашого письменства не тільки як складач женецьких драгоманівських видань, але також як співвидавець мініатюрного **женецького «Кобзаря» 1878 року**, якого видавці, підписані іменами Кузьма і Сірко, себто Кузьма Ляхощкий і Федір Вовк. Сей мініатюрний «Кобзарик» зробив велику сенсацію в Галичині і, певно, тисячами примірників був перевезений до Росії, бо його примірник можна було сховати в кишені камізельки».

Чому виникла ідея видати мініатюрне зібрання творів Т. Шевченка? Причиною став сумнозвісний циркуляр міністра внутрішніх справ П. Валуєва, яким заборонялося друкувати книжки та періодичні видання «малоросійським наречієм», здійснювати постановку театральних вистав. Заборона ця була підтверджена ще й так званим Емським указом 1876 року царя Олександра II.

1938 – у Соколівечках (тепер Тальнівський р-н Черкаської обл.) народився **Карпенко Дмитро Олександрович** – кандидат юридичних наук, доцент КДПІ.

1948 – у Цуманях Киверцовського р-ну Ровенської обл. народилася **Кучмаровська Тамара Муратівна** – кандидат біологічних наук КДПІ (1990–1991).

А. Горобець

2009 – випускниця 2007 року, гравець жіночої футзальної команди «Біличанка-НПУ» **Аліна Горобець** завоювала титулу «Краща міні-футзалістка світу, тренером у якої Володимир Васильович Колок.

2012 – студенти Інституту соціології, психології та управління взяли участь у засіданні круглого столу «**Нове покоління на порозі дорослого життя: цінності, життєві плани, вибір професії**» котрий проходив в Інститут соціології НАН України.

Студенти брали участь в опитуванні вчителів та випускників – усього опитано 1013 випускників та 1066 вчителів старших класі. Фрагменти результатів дослідження: на порозі дорослого життя у випускників переважають позитивні настрої: інтерес (65%), оптимізм (57%), надія (50%). Більшість випускників пишається тим, що вони є громадянами України (60%), не пишаються 15%. Таку саму позицію мають і вчителі. Водночас йти на

На фото: студенти Ю. Ільчук, Д. Ковальчук поруч з правознавцем

А. Горобець, соціологом

І. Бекешиною та доцентом Г. Кіслою

певні жертви заради держави готові лише 3% і серед випускників і серед вчителів. Абсолютна більшість випускників (78%) і вчителів (83%) вважають, що це держава має більше піклуватися про людей. Готові виявляти ініціативу та самі піклуватися про себе 12% випускників і 11% вчителів. Більшість випускників пишається тим, що вони є громадянами України (60%).

1887 – у листі до Івана Франка, Михайло Драгоманов написав: «Послухавши товаришів, я поїхав із Києва за границю й лишив себе заробітку, а, взявшись видавати укр.-соц. речі, порвав свої зв'язки з тутешніми ліберальними кругами, котрі могли мені дати заробіток професорський в Італії або Франції». Навчений гірким досвідом, Михайло Петрович дійшов висновку: «Не треба нікому довірятись, окрім самого себе». Він щиро дякував І. Франкові за пересилку йому 300 російських рублів, дружині І. Франка – Ользі Хорунжинській (1864–1941) за 625 рублів, переданих для нього, щоб опублікувати «Кобзаря».

В. Рокитко

1922 – у Приборському Іванківського р-ну Київської обл. народився **Рокитко Василь Павлович** – учасник Другої світової війни, кандидат економічних наук, доцент кафедри політичної економії (економічної теорії), Відмінник народної освіти.

З жовтня 1941 по 1945 роки брав участь у боях Другої світової війни. Перебуваючи на фронті у діючій армії, обіймав посади командира взводу, командира мінометної батареї, заступника командира полку з артилерії, командира окремого зенітно-артилерійського дивізіону. В.П. Рокитко воював на Південному, Калінінському, Західному, Другому Білофуському, Першому та Другому Прибалтійських фронтах. Війну закінчив у 1945-му на березі Балтійського моря піс-

1834

ля взяття м. Кенігсберг у званні «майор», двічі поранений. Після демобілізації навчався в аспірантурі КДПІ.

1947 – у Комсомольському Старобешівського р-ну Донецької обл. народився **Прокопенко Валентина Петрівна** – кандидат хімічних наук, доцент кафедри хімії КДПІ.

1952 – у Лугах Чечельницького р-ну Вінницької обл. народився **Кіншак Олександр Михайлович** – кандидат філологічних наук, доцент.

2013 – у рамках роботи **Клубу молодих вчених та новаторів України** студенти університету взяли участь у засіданні клубу, який розглядав тему: «Науково-освітнє лідерство США: проекти, програми, стажування». Захід проходив у Київському будинку вчених НАН України за участю працівників посольства США в Україні; відбулася й презентація освітніх, наукових та грантових програм США, в якій взяли участь й студенти- молоді науковці.

2014 – народний студентський театр «**Вавилон**» та народний вокальний ансамбль «**Купава**» перемогли у Всеукраїнському фестивалі-конкурсі мистецтв «Осінні зорі»: вавилонівці здобули Першу премію, а солісти «Купави» – гран-прі турніру.

До історії: студентський театр «Вавилон» створений з ініціативи доцента кафедри української літератури Савченко Ірини Віталіївни: перший виступ колективу відбувся 13 грудня 2001 року у Музеї видатних діячів української культури, де була представлена літературно-музична композиція з комедії «За двома зайцями». Метою організації

стало надання можливості творчій молоді реалізувати мистецький потенціал, а також пропаганда кращих творів української класики.

1864 – у Великих Сорочинцях на Полтавщині народився **Самійленко Володимир Іванович (1864–1925)** – драматург, перекладач, вступав з дискусійними статтями про публіцистику Михайла Драгоманова та його діяльність в Київській «Громаді».

На фото: група українських письменників, що зібрались у Полтаві на відкритті пам'ятника Івану Котляревському (зліва – направо):

Михайло Коцюбинський, Василь Стефаник, Олена Пчілка, Леся Українка, Михайло Старицький, Гнат Хоткевич, Володимир Самійленко. 1903 рік

В. Самійленко був знайомий із родиною Косачів-Драгоманових, читав свої вірші в присутності Олени Пчілки ще 1885 року, мав контакти з Леся Українкою та Михайлом Косачем; Леся в листах схвально оцінювала діяльність як перекладача, цитувала віршовану пародію.

Ректорат відзначив активну участь факультетів у проведенні культурно-просвітницької роботи. Активно діють студентські хори: «Барвінок» – фізико-математично-факультету (худ. кер. Ю. Чміль), чоловіча капела «Журавлі» – педагогічно-індустріального факультету (худ. кер. Д. Болгарський), жіночий хор педагогічно-індустріального факультету (худ. кер. Ластовченко), «Веснянка» – факультету української філології (худ. кер. С. Миколінська), жіноча капела Інституту педагогіки і психології (худ. кер. А. Яременко) та інші; театральні студії факультету української філології, соціально-гуманітарного факультету, Інституту педагогіки і психології, новостворений театр «Парадокс» (худ. кер. Є. Долганов), театр мод педагогічно-індустріального факультету, загальноуніверситетський ансамбль народного танцю «Горицевіт», ансамбль естрадного танцю (факультет іноземної філології), команди КВК фізико-математичного, природничо-географічного факультетів, різноманітні гуртки та клуби за інтересами, регулярно випускаються факультетські газети «СКІФ» – історичний факультет, «П'ятий елемент» –

1834

факультет іноземної філології, «Гравітація» – фізико-математичний факультет, «Гринвіч» – природничо-географічний факультет, «Сьоме небо» – факультет української філології та інші). Чільне місце в організації культурних програм як в межах університету, так і на міському рівні належить Інституту мистецтв (директор акад. А.Т. Авдієвський, диф. проф. А.Г. Болгарський).

1870 – у Софії (Болгарія) народився **Ганчо Ценов (1870-1949)** – учень М. Драгоманова, історик: Михайло Петрович читав у Софійському університеті курс історії східних та північнозахідних народів, його лекції слухали не тільки історики і філологи, а приходили фізики і математики. Г. Ценов згадав: «...и за всички студенти той беше цар на Висшето училище».

1928 – у Байдаківці Онуфріївського р-ну Кіровоградської обл. народилася **Кравченко Мотрона Семівна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної педагогіки (1971–1993).

2006 – започатковано випуск студентської газети «**Драгомановець**». Головний редактор Дар'я Петруня, заступник – Тетяна Михайлова. Мова видання – українська, кількість сторінок – 16. Обравши таку назву газеті, молодіжна редакція свідомо поставила собі за мету: наповнити час студента змістом, який допоможе забезпечити перемогу над сірою буденністю, відійти від звичного для загальних мас стану речей; часом, який буде якісним і продуктивним за своєю суттю. Розширити дозволяя студента-драгоманівця ідеями реалізації своїх можливостей, інформацією про історії успіху та звершень. В газеті юнаки і дівчата змогли знайти інтерв'ю та поради студентів і викладачів, останні новини життя кафедр та Інститутів, анонси майбутніх подій та заходів, цікаві факти та інформацію, яка буде корисною для всіх читачів вузу.

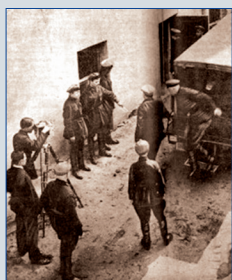
1880 – у Хмельовому (тепер Сумська обл.) народився **Квітка Климент Васильович (1880–1953)** – музикознавець-фольклорист; чоловік Лесі Українки. Впродовж життя зібрав 6000 українських

*На фото: місто Гадяч –
Леся Українка та Климент Квітка
біля Успенського собору*

та кілька сот білоруських, румунських, молдавських, російських, грецьких пісень та інструментальної музики. Записав їх з голосу Лесі Українки («Народні мелодії з голосу Лесі Українки записав та упорядив Климент Квітка» та Івана Франка. Вершиною етнографічного шляху К. Квітки є збірник «Українські народні мелодії» (1922), де вміщено 743 піснених зразки українських пісень і дум.

1926 – у Києві народився **Білевич Євген Олексійович** – кандидат педагогічних наук, доцент КДПІ.

1928 – розпочинаються **репресії проти освітян**: вражає дивна закономірність масового терору в 20-х роках ХХ ст. вузівських працівників: виявляти «ворогів народу» саме на початку чергового навчального року. Не став виключенням і Київський педагогічний інститут, у якому наприкінці вересня 1937 року виявили «фашистських вишкрєбків» – 10 викладачів, серед яких були декани факультетів, завідуючі кафедр, що «віль-

но почувають себе» під «крильцем директора Філіпова», «орудують на кафедрах і деканатах, отруюють свідомість студентів смердючими продуктами свого розкладу». В жовтні того ж року їх список поповнився «націоналістами Лоюком, Бондаренком, Іщенком, Фіксом, Задорожним, Трохименком, Паламарчуком, Марценівським, Вайнштейном». Вогонь критики перекинули на педколектив учительського інституту, де відшукали директора Шульца, котрий «не спромігся ліквідувати хаос» та п'ятеро «сумнівних» викладачів».

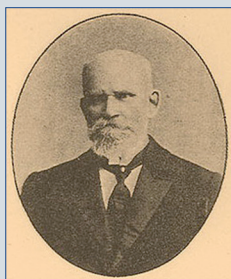
І. Гутник

2004 – засновано та затверджено **Положення про вручення літературної премії Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова випускника вузу – імені Василя Васильовича Чухліба (1941–1997)**. Доктор філологічних наук, професор, академік АПН України Любов Мацько сказала про письменника: «Василь умів помічати й показувати у своїй творчості мудрість, душевну красу і порядність звичайних людей, простих трудівників, їхнє тонке відчуття моральності... Про мораль ці люди не говорять, нею живуть. З особливою любов'ю писав Василь Чухліб про дітей і для дітей, щедро використовуючи інтимізуючі форми української мови».

2009 – **хореографічний ансамбль «Червона калина»** розпочав свою діяльність у структурі вокально-хореографічного ансамблю. Учасники колективу – найкращі студенти кафедри хореографічного мистецтва Інституту мистецтв.

Художній керівник – Ірина Гутник, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри хореографії Інституту мистецтв. Назва колективу «Червона калина» символізує самобутність і народність тематики репертуару, органічну єдність виконавців із глибинним пластом української хореографії. Виконавцям притаманні професіоналізм, глибоке розуміння змісту танцювальних композицій, чітке відтворення манери і стилю народних танців.

В. Модестов

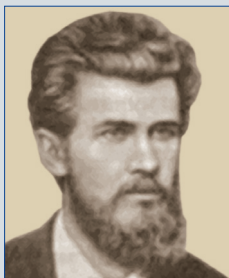
1839 – у Кімцях Валдайського пов. Новгородської губ. (Росія) народився **Модестов Василь Іванович (1839–1907)** – педагог, доктор римської словесності, професор університету Св. Володимира (з 1869). Офіційний рецензент і опонент Михайла Драгоманова в час публічного захисту дисертації на магістра всесвітньої історії. Перед тим, в рецензії на наукове дослідження Драгоманова «Император Тиберій», назвав дисертанта «довольно талантливим молодим ученим».

М. Драгоманов

1889 – цей рік став вирішальним у подальшій життєвій долі **М. Драгоманова**. Як писав І. Франко: «Йому й його родині при кінці 80-их років трапився досить несподіваний вихід: його найстарша дочка Лідія вийшла заміж за молодого болгарського вченого Івана Шишманова, що прибув до Женеві як стипендіат болгарського правительства і швидко по тім дістав місце професора на першій болгарській університеті в Софії. За його впливом болгарський князь покликав також Драгоманова на кафедру всесвітньої історії в Софії з річною платою 12 000 франків».

1850 – у Назірному Коломийського пов. народився **Терлецький Остап Степанович (1850–1902)** – сподвижник і одностудець Михайла Драгоманова, галицький громадсько-політичний діяч, публіцист та літературознавець.

О. Терлецький

Діяльність Остапа Терлецького у Відні повністю визначалася контактами з М. Драгомановим, який і його діяльність «спровадив» на іншу дорогу, дорогу «економічних та суспільних питань, політики». Від останнього Терлецький першим перейняв необхідність «правдивої і повної просвіти народу та двигненню его з нужди» та став для нього і його українських прихильників першою міцною опорою в Галичині. Слід зауважити, що було чимало галичан, котрі ще до Терлецького знали з М. Драгомановим і його товаришами з України. У 1874 році Михайло Драгоманов та група київських інтелігентів запросила О. Терлецького як представника галицького студентства на археологічний з'їзд у Києві, де він мав нагоду познайомитися з українськими і російськими вченими, науковцями за рубежом країн, членами наддніпрянських громад, налагодив пересилання літератури та періодичних видань для студентських бібліотек у Львові і Відні.

1924 – у Сушиновому Корсунь-Шевченківського р-ну Черкаської обл. народився **Голубенко Іван Олексійович** – кандидат педагогічних наук КДПІ, доцент кафедри української літератури, Відмінник народної освіти України.

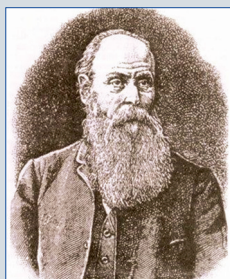

В. Марочко

1956 – у Чернігівці Овруцького р-ну Житомирської обл. народився **Марочко Василь Іванович** – випускник історичного факультету КДПІ (1981), доктор історичних наук; дослідник історії кооперативного руху та політичних репресій в Україні. Заслужений діяч науки і техніки України (2005). Один із фундаторів та очільників Асоціації дослідників Голодоморів в Україні.

2014 – відбулася щорічна **звітно-наукова конференція** викладачів, аспірантів і докторантів Інституту соціології, психології та соціальних комунікацій за підсумками наукових досліджень 2013 року під назвою **«Єдність навчання і наукових досліджень – головний принцип університету»**. Конференція присвячена 200-річчю з дня народження Т.Г. Шевченка.

*Йосип Іванович
Паульсон (1825–
1898) – педагог,
методист,
громадський
діяч, брав участь
у створенні
Фребелівського
товариства (1871)*

*Варвара Михайлівна
Булгакова (1869–
1922) – мати
письменника, член
правління
Фребелівського
товариства*

1908 – групою професорів університету Св. Володимира, педагогів та громадських діячів Києва створено **Фребелівське товариство сприяння справі виховання**, яке відкривало зразковий дитячий садок, притулок, початкову школу для підготовки вихователок, дитячих садівниць, досвідчених нянь. Як відмічав керівник товариства, професор Іван Олексійович Сікорський (1842–1919), новостворене товариство «повинно виявити свою діяльність насамперед у відкритті Фребелівського Педагогічного Інституту, зі всіма допоміжними закладами, необхідними для того, щоб в Інституті мали змогу отримувати відповідну підготовку майбутні виховательки дітей дошкільного віку». Навчання дітей в початковій школі планувалось проводити за предметами, що викладалися в початкових народних педагогічних училищах відомства Міністерства народної освіти. До цього додавалося вивчення французької мови за програмою підготовчих класів жіночих гімназій Міністерства народної освіти. На 1908–1909 навчальний рік у дитячий садок та початкову школу (протягом року) було зараховано 59 дітей.

1834

1941 – в Івановому Теплицького р-ну Київської обл. народився **Шабатура Микола Никонорович** – доктор біологічних наук (1989), професор (1990), майстер спорту СРСР (1963), колишній голова профкому КДПІ.

1956 – у Тур'яній Реметі Перечинського р-ну Закарпатської обл. народилася **Воронич Ганна Василівна** – кандидат філологічних наук.

2010 – упродовж Звітних періодів (2003–2010) плідну працю співробітників університету відзначено **2169 нагородами**, а саме: державними та урядовими – 128 осіб; відомчими (Грамотами та нагрудними знаками МОН України, АПН України) 339; регіональними відзнаками (Почесними грамотами та дипломами Київської міської державної адміністрації, Київської обласної державної адміністрації, профспілкових організацій, духовних організацій) – 259; відзнаками університету (Золотою та Срібною медаллю НПУ імені М.П. Драгоманова, Подякою ректора, медаллю «Драгоманівська родина», медаллю «175 років НПУ імені М.П. Драгоманова», медаллю «За наукові досягнення», медаллю «Студентське самоврядування» та Почесною грамотою університету) – 1143 особи.

Апогеєм церемоніального заходу нагородження переможців – це виступ Національного заслуженого академічного українського народного хору імені Григорія Верьовки. Голосно лунає у залі «Рече та стогне Дніпр широкій».

2014 – відбулася конференція трудового колективу, на якій зазначено, що за науково-освітні досягнення **370 викладачів і співробітників удостоєні низки нагород...** Оpubліковано **2 530 наукових праць** (книги, статті, підручники, навчальні посібники) загальним обсягом 6 тисяч друкованих аркушів.

1800 – започаткована історія **Афанасівського (Афанасіївського) яру** – місцевість, урочище у центральній частині Києва, де розташований і головний корпус Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Пролягає між бульваром Тараса Шевченка, вулицями Лисенка, Ярославів Вал, Чапаєва та Михайла Коцюбинського, межує з місцевостями Старий Київ та Нова Забудова. Має декілька відрогів, одним з яких, Святославським яром, проходить вулиця Чапаєва. Походження назви яру невідоме. Під час розпланування та активної забудови у центрі міста більшу частину яру було засипано, однак рельєф місцевості досі має вигляд улоговини з відрогами. Одну з вулиць, прокладених його колишньою територією, було названо Афанасівською (нині – вулиця Івана Франка).

О. Русов

1847 – у Києві народився **Русов Олександр Олександрович (1847–1915)** – статист, етнограф, фольклорист і громадський діяч. Чоловік Софії Русової, товариш і однодумець М.П. Драгоманова. Під час навчання в університеті Св. Володимира був членом «Старої громади», до якої його ввів М. Драгоманов. 1870 року В. Антонович та М. Драгоманов взяли до видання наукової праці «Історичні пісні малоруського народу». Підтримуючи дружні стосунки з Ми-

хайлом Драгомановим, Олександр Олександрович брав участь у складанні збірника українських пісень. У цьому виданні задумано надрукувати всі пісні українського народу, в котрих показують зміни громадського життя на Україні і думки про нього народу від найдавніших часів і до наших, і додати до пісень докази свідків з літописів і всяких інших записок, котрі – або стверджують докази пісень, або заперечують. Робота молодого вчителя полягала у переписуванні для друку пісень і дум із старих пісенників, укладанні показчиків. У 1874 році у Києві побачив світ перший том першого випуску: «Исторические песни малорусского народа», наступного року – другий. Передмову написали В. Антонович і М. Драгоманов. У вступі зазначено, що це дійсно колективна праця, бо до неї долучилися своїми матеріалами 40 збирачів фольклору. Серед їхніх прізвищ названо і О. Русова.

1958 – у Кам'янці Новописковського р-ну Луганської обл. народився **Маслов Анатолій Олександрович** – кандидат економічних наук університету.

1968 – створена **кафедра теорії та методики піонерської та комсомольської роботи** на громадських засадах, яку очолив доцент КДПІ В. Бондар.

2003 – в університеті на цей час працюють **аспірантура** з 49 спеціальностей та **докторантура** з 25 спеціальностей. У 2002/2003 навчальному році навчалися 306 аспірантів та 30 докторантів. Щорічно в спеціалізованих радах університету захищається 60 кандидатських і докторських дисертацій. У науково-дослідній роботі активну участь беруть студенти: 11 драгомановців стали лауреатами Всеукраїнського конкурсу на кращу наукову роботу, 15 – переможцями Всеукраїнських предметних олімпіад. Серед 19 художніх колективів є переможці і призери міжнародних творчих конкурсів, 2 лауреати III Всеукраїнського фестивалю імені Миколи Леонтовича. За результатами наукових досліджень викладачами університету підготовлено і видано 7500 найменувань друкованої продукції загальним обсягом близько 15 000 друкованих аркушів, у тому числі 100 монографій, 160 підручників, 730 навчально-методичних посібників; отримано 15 авторських свідоцтв і патентів на винаходи; проведено 34 міжнародні та всеукраїнські наукові конференції.

1886 – Михайло Драгоманов написав Київській «Старій громаді», яка розірвала з ним стосунки, листа-відповідь.

Члени Київської «Старої громади».
1885 рік

Розрив стосунків М. Драгоманова зі «Старою громадою» назрівав поступово, але неухильно. Зрештою, він отримав від старогромадівців категорично-відмовного листа, у якому, зокрема, зазначалося: «Досвід усього минулого десятиріччя довів нам, що всі видані за кордоном Вами книги, брошури та статті політичного характеру, розраховані на вплив

їх у Росії, дали такий мінімальний плюс, що продовжувати їх, при наявних умовах, просто марно ... При слабкому поширенні цих видань вони є тією розкішшю, яка не витримує бюджету і є зовсім не по сезону ... Спираючись на це, ми просимо Вас прийняти нашу пряму заяву, що тепер всі подібні видання для нас марні.. на посилання у подальшому від нас повної суми у 1200 рублів розраховувати цілком не можна». 8 лютого 1886 року М. Драгоманов написав «Старій громаді» листа-відповідь. Насамперед, він заявив, що почуває себе кинутим напризволяще, зафтореним в камеру-одиночку, чого не бажав би ні своєму ворогові, ні їхньому. Відчуття М. Драгоманова було справді жахливим: люди, які взяли на себе відповідальність за його життя за кордоном, зрадили його, покинули на голодне вмирання. М. Драгоманов заявив, що публікував не лише свої праці, а й праці старогромадівців...

1834

Н. Падалка

П. Дзюба

А. Кудряченко

1914 – у Григорівці (тепер Баришівський р-н на Київщині) народився **Падалка Никифор Іванович** – вчений, літературознавець, педагог, викладач КДПІ.

Наукові праці і посібники здобули визнання широкої педагогічної громадськості. Його дослідження охоплювали проблеми історії української літератури та її методики, творчості Т. Шевченка, І. Франка, П. Мирного. І. Карпенка-Карого. Створений 1938-го року підручник з української літератури для 6-го класу видавався до 1993-го року.

1925 – у Києві народився **Дзюба Павло Якович** – учасник Другої світової війни, кандидат педагогічних наук, ст. викладач КДПІ (з 1971). Автор підручників для студентів: «Автомобілі, трактори та сільськогосподарські машини», «Програмоване вивчення правил дорожнього руху»; автор 65 наукових статей у провідних фахових журналах України.

1939 – у Києві народилася **Петренко Галина Григорівна** – кандидат медичних наук, доцент КДПІ (1996–1999).

1954 – у Бирзуловому Новомиргородського р-ну Кіровоградської обл. народився **Кудряченко Андрій Іванович** – доктор історичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України» (2012).

Сфера наукових інтересів – новітня історія, міжнародні відносини, політична історія України, порівняльна політологія. Спеціалізується у сфері вивчення геополітичних змін в Європі у постбіполярний період і на порівняльному аналізі становлення політичних структур й інститутів громадянського суспільства країн молодшої демократії.

1966 – у Запоріжжі народився **Васильчик Геннадій Миколайович** – кандидат історичних наук кафедри історії (1993–1995).

1913 – у Бердичеві народилася **Гольдберг Августа МIRONІВНА (1913–1984)** – випусниця Київського державного педагогічного інституту імені О.М. Горького, одержала спеціальність «Дефектологія» (1930); перший доктор психологічних наук в Україні, професор. Працювала в спеціальних школах, університеті, науково-дослідних інститутах. В 1975–1981 роках – ст. науковий співробітник, зав. сектором сурдопедагогіки НДІ педагогіки УРСР.

1939 – на ст. Переяславська (тепер Переяслав-Хмельницький р-ну Київської обл.) народилася **Мацько Любов Іванівна** – доктор філологічних наук (1986), професор (1987), академік НАПН України (1999), Почесний професор університету; Заслужений працівник народної освіти України (2000), зав. кафедри стилістики української мови Інституту української філології та літературної творчості імені А. Малишка (з 1988), кавалер ордену Княгині Ольги II ступеня.

Л. Мацько

З 1964 року – аспірантка Київського державного педагогічного інституту імені О.М. Горького; викладач кафедри української мови, завідувач підготовчого відділення для сільської і робітничої молоді; 1974–1980 – декан факультету підвищення кваліфікації вчителів Польської народної республіки; 1970–1981 – учений секретар Ради інституту. Наукову школу представляють 13 докторів та 40 кандидатів філологічних і педагогічних наук. Автор понад 500 наукових публікацій і навчально-методичних праць, її наукова школа відома не тільки в Україні, а й за кордоном.

1834

С. Страшко

1953 – у Запоріжжі народився **Страшко Станіслав Васильович** – кандидат біологічних наук, професор кафедри медико-біологічних і валеологічних основ охорони життя та здоров'я, Відмінник освіти України.

1966 – у Києві народився **Делімарський Ростислав Євгенович** – кандидат історичних наук.

2014 – студенти відвідали **Свято-Володимирський кафедральний собор**, який знаходиться поруч університету і дізналися про його історію: 12 липня 1853 року імператор Микола I затвердив доповідь святийшого Синоду про спорудження у Києві соборного храму в ім'я Святого рівноапостольного князя Володимира, а вже у серпні створено Комітет, який мав опікатися збором коштів та будівництвом собору. Проектування храму-пам'ятника було доручене відомому архітектору Івану Васильовичу Штрому (1823–1887), який спроектував собор у древньовізантійському стилі. Грандіозний за розмірами і висотою собор мали увінчати тринадцять золотоверхих куполів, стільки, як і на святій Софії. 15 липня 1862 року митрополит Київський і Галицький Арсеній заклав

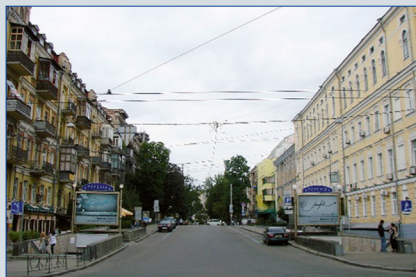
перший камінь. Проект оформлення та оздоблення собору розробив професор мистецтвознавства Адріан Вікторович Прахов (1846–1916), який запросив одного з найвидатніших викладачів Петербурзької академії мистецтв, Віктора Васнецова, а згодом і Михайла Нестерова, Павла Свєдомського, Вільгельма

Котарбінського. Велика кількість картин належать Вільгельму Котарбінському (1849–1921) і Павлу Свєдомському (1849–1904). У 1995 році у Свято-Володимирському храмі відбувся собор Української Православної церкви Київського Патріархату, на якому митрополит Філарет (Денисенко), який понад тридцять років служить у цьому храмі, обраний Патріархом Руси-України.

1850 – започаткована історія нинішньої **вулиці Пирогова** (де розташований головний корпус університету що в теперішньому Шевченківському р-ні Києва); місцевість називається «**Афанасівський яр**». Пролягає від

вулиці Богдана Хмельницького до бульвару Тараса Шевченка. Відома з 50-х років XIX ст., мала назву «Больнична», яка пов'язана з лікарнею, до якої входила вулиця, прокладена поряд із Анатомічним театром. 1869 року набула назву «Пироговська», на честь Миколи Івановича Пирогова (1810–1881) – видатного російського хірурга, анатома та педагога. Сучасна назва вживається з 1970-х років (офіційного перейменування не було).

1917 – Центральна Рада для розвитку української вищої освіти прийняла рішення про створення **науково-педагогічної Академії** у Києві. У її обов'язки покладено готувати викладацькі кадри і розвивати національну педагогічну освітянську науку. Однак, через певний час Київ захопили російські більшовицькі загони на чолі з Михайлом Муравйовим, який видав наказ, у якому закликав знищувати всіх «ворогів революції», у тому числі й педагогів: загинуло від 3 до 5 тисяч осіб.

1933 – у Константинівці Доморського р-ну (Мордва) народилася **Нефедова Тамара Михайлівна** – кандидат філологічних наук, доцент КДПІ (з 1979).

1834

В. Нижник

1947 – у Михалівці Драбівського р-ну Полтавської обл. народився **Нижник Володимир Григорович** – випускник КДПІ (1970), кандидат педагогічних наук, професор кафедри методики фізики (з 2008). Розробляє систему дидактичних засобів з фізики і астрономії та методику комплексного використання дидактичних засобів. Розробив методику обробки результатів вимірювань в демонстраційному та лабораторному експериментах, створив систему роздавальних дидактичних матеріалів з символічною наочністю для формування вимірювальних умінь і навичок учнів.

О. Харчук

1950 – у Василькові Київської обл. народилася **Харчук Олена Василівна** – випускниця КДПІ, кандидат філологічних наук, доцент кафедри журналістики; до наукового доробку належить «Словник скорочень в українській мові» (у співавторстві, 1988), «Російсько-український фізкультурно-спортивний словник» (у співавторстві, 1995), посібник «Тести з української мови та літератури» (для вступників до вищих навчальних закладів, 2005), 60 статей з української мови і редагування та методичні матеріали для студентів.

1956 – у Станіславові Івано Франківської обл. народилася **Фролова Людмила Богданівна** – кандидат педагогічних наук Інституту фізичної культури.

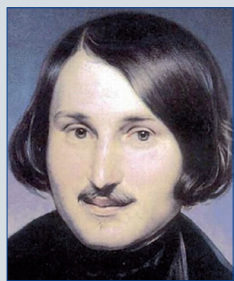

2010 – в Інституті історичної освіти відкрито **кабінет-музей М.П. Драгоманова**. Основна експозиція складається з 11-ти тематичних стендів, кожен з яких описує певний етап життя великого мислителя. Цікаву інформацію містять також експонати, присвячені його батьківщині – Гадячу, його родині та одному з думця, навчанню в університеті Св. Володимира.

1852 – Гоголь Микола Васильович (1809–1852) спалив рукопис другого тому «Мертвих душ».

За М. Драгомановим, М. Гоголя «породила виключно українська література», і весь соціальний критицизм письменника виник із поетичних традицій та ідеальних «поривів душі української». «Коли перечитати листи Гоголя та його статті про початок Малоросії, – писав Михайло Петрович, – за його поклик про те, щоб йому досилали матеріали для історії Малоросії, за статтю про пісні малоруські, – то побачимо, що у 1829–1830 роках не було нікого, не виключаючи Максимовича, хто б так багато і прилюдно говорив про пісні, повір'я, казки і т.д. простонароддя малоруського, хто б так будив громадську увагу до Малоросії».

М. Гоголь

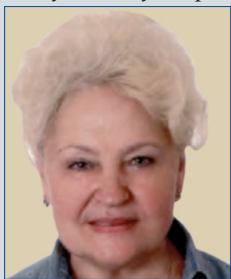
1870 – на засідання вченої Ради історико-філологічного факультету університету Св. Володимира цей день призначено Днем публічного захисту дисертації Михайлом Драгомановим pro venia legendi «Імператор Тиберій».

Молодий вчений Михайло Драгоманов подав на розгляд історико-філологічного факультету магістерську дисертацію «Вопрос об историческом значении Римской империи и Тацит». Письмова оцінка дисертації, зроблена професором загальної історії В. Більбасовим, була загалом позитивною. Офіційними опонентами М. Драгоманова виступали В. Більбасов і професор римської словесності В. Модестов. Але те, що говорив перший опонент на диспуті, різко

контрастувало з його попередніми думками. Висловивши зауваження, Більбасов утримався від загальної оцінки роботи. Це зробив другий опонент – Модестов. «Сочинение, – підсумував він, – относящееся так легко к источникам... и лишнее научных приемов, не может быть названо ученым сочинением». Магістерський диспут М. Драгоманова проходив за активної участі численної університетської та позауніверситетської публіки. Справа з дисертацією завершилася загальною успішно: історико-філологічний факультет визнав «защитение ее удовлетворительным». Невдовзі міністр народної освіти затвердив Михайла Петровича магістром загальної історії. Тож бачимо, що факультет університету підтримував молодого вченого Драгоманова.

А. Каніщенко

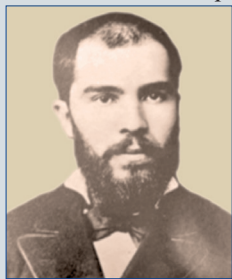
1938 – у Конотопі Сумської обл. народилася **Каніщенко Антоніна Пантелеймонівна** – кандидат педагогічних наук, зав. кафедри мови та методики викладання у початковій школі КДПІ (1998–2007), професор.

Антоніна Пантелеймонівна за 33 роки праці в університеті виховала сотні учителів початкової ланки освіти, забезпечує високий науково-професійний і навчально-методичний рівень викладання таких навчальних дисциплін, як «Методика навчання української мови в початковій школі», «Технології вивчення галузі «Мова і література», використовуючи інноваційні педагогічні технології та інтерактивні методи навчання; нагороджена орденом Княгині Ольги III ступеня.

1963 – у Києві почалася **республіканська конференція з питань культури української мови**. Її учасники, серед яких були й вчені КДПІ, засудили «абсурдну теорію про двомовність нації і зійшлися на тому, що в кожного народу є тільки одна рідна мова, в українського народу – українська». Присутні на конференції виступили із клопотанням перед ЦК КПУ й урядом України, аби українською мовою вести навчання й видавати підручники, вести справи в всіх установах і підприємствах, дублювати фільми виробництва інших республік. Запропоновано також, щоб у республіках Радянського Союзу, де живе українське населення, відкрити загальноосвітні школи з українською мовою навчання.

1854 – у Велико-Тирновому (Болгарія) народився **Стамболов Стефан Ніколов (1854–1895)** – болгарський революціонер, політичний і громадський діяч, поет, письменник; прем'єр-міністр Болгарії (1887–1894). Незважаючи на певний ризик, дав офіційний дозвіл на переїзд М. Драгоманова до Софії.

С. Стамболов

Одна з найбільш суперечливих постатей в історії Болгарії. Діяльність цього революціонера і політика отримала неоднозначну оцінку від його сучасників і дослідників. Для одних, Стамболов патріот, засновник національної держави, «балканський Бісмарк»; для інших – тиран, узурпатор влади та вискочень. Але безперечним залишається той факт, що це талановита, непересічна й яскрава особистість зі стрімкою вражаючою кар'єрою. С. Стамболов відомий як послідовний прихильник революційних методів боротьби за свободу Болгарії, а після визволення від турецького ярма – противник втручання у внутрішні справи Князівства будь-якої з великих держав.

1914 – перший політ літака «Ілля Муромець» конструкції киянина Ігоря Івановича Сікорського з рекордною кількістю пасажирів на борту – 16 осіб. Його батько – професор, засновник і керівник Фребелівського товариства **Іван Олексійович Сікорський (1842–1919)**, яке навчало і майбутніх вчителів.

1930 – у Києві народився **Ткач Василь Павлович** – кандидат хімічних наук, доцент кафедри хімії КДПІ (1970–1989).

1931 – у Сінному Вітебської обл. (Білорусь) народився **Яременко Василь Васильович** – випускник філологічного факультету Київського педагогічного інституту імені О.М. Горького (1956–1961), аспірант (1961–1964) та викладач вишу; на засіданні Вченої ради інституту захистив кандидатську дисертацію «Творчість Бориса Грінченка» (1968), професор.

В. Яременко

Ось спомин В. Яременка про ті часи роботи в КІНО з його книги «Літератури дивна течія»: «В інституті зблизився з професором Пільгуком Іваном Івановичем. Битий історією і комуністичною системою, він читав обережні лекції. Постанова ЦК КПУ про «Нариси з історії української літератури» ідеологічною голоблею пройшлася і по ньому. Він запрошував мене після лекцій прогулюватися вулицями Києва. Я довідувався, де денікінськими багнетами був прикінчений Василь Чумак, де жив Антонович, Заньковецька, Лисенко, Грушевський, де на Безаківській була книгарня «Киевской старини» і хто в ній збирався. А згодом розповідав, що в червоному козацтві В. Примакова очолював 19-річним розвідку, трічі переходив денікінський фронт. На його руках помирав смертельно поранений отаман Зелений. У 50-х роках кадри вчених-філологів у педінституті були незмірно потужніші, ніж в університеті: П.К. Волинський, Ю.С. Кобилецький, Ф.С. Грім, М.Я. Жовтобрюх, Б.М. Кулик, професори Медушевський, Войтенко, Карлов, Крук. Таких імен не мав університет Шевченка, він уже був «очищений від професури «з націоналістичним душком», і їх переводили до закладу на ранг нижчого за університет – в педінститут імені О.М. Горького».

2014 – відбулася зустріч проректора з дистанційної освіти та інноваційних технологій навчання, директора Інституту інформатики **Анатолія Кудіна** з президентом Українсько-бразильської Центральної Репрезентації **Вікторіо Сиротюком** та Почесним консулом України в м. Паранагуа Бразилії **Маріано Чайковським**.

1873 – Михайло Драгоманов стає членом Південно-Західного відділу Імператорського Російського географічного товариства, ідеологом і координатором якого виступав П. Чубинський, який і запросив Михайла Петровича до відділу.

Членами-засновниками Південно-Західного відділу стали активні громадівці, серед яких – Михайло Драгоманов. Мета співпраці полягала у науковому дослідженні етнографії та статистики населення Південно-Західного краю, основні групи населення якого складали українська, польська, єврейська спільноти. За ініціативою членів Південно-Західного відділу в 1874 році проведено перепис населення. Більшість членів Відділу взяли участь у роботі III Археологічного з'їзду (1874), який був форумом практично всіх наукових сил у галузі історії, археології, етнографії, мовознавства.

П. Волинський

1893 – в Оликах (тепер Ківецівський р-н Волинської обл.) народився **Волинський Петро Костьович (1893–1982)** – кандидат філологічних наук, професор, зав. кафедри української літератури КДПІ (1947–1976); Заслужений працівник освіти УРСР, викладав до останніх днів життя.

Викладав студентам-філологам «Вступ до літературознавства» (створив і видав перший підручник із цієї дисципліни) і «Теорію літератури», історико-літературні курси української літератури XIX – початку XX ст. Не втратили значення до сьогодні студії вченого, зразки мікроаналізу класичних творів Т. Шевченка, Лесі Українки, М. Коцюбинського.

*Г. Грищенко**С. Федоренко*

1949 – у Мутичеві Рипкинського р-ну Чернігівської обл. народився **Грищенко Геннадій Опанасович** – кандидат фізико-математичних наук, професор, директор фізико-математичного інституту, зав. кафедри експериментальної і теоретичної фізики та астрономії (1982–2008), Заслужений працівник освіти, Відмінник народної освіти України. Виконує наукові дослідження в галузі фізики напівпровідників і педагогіки вищої школи, розробив технології вирощування монокристалів алмазоподібних напівпровідникових сполук, досліджує локальні їх електронні стани.

1966 – у Яблуньках Києво-Святошинського р-ну Київської обл. народилася **Федоренко Світлана Володимирівна** – випускниця дефектологічного факультету КДПІ (1989), доктор педагогічних наук, професор кафедри тифлопедагогіки, заст. директора Інституту корекційної педагогіки та психології, вчений секретар спеціалізованої вченої ради. Науковий напрям – дослідження історії тифлопедагогіки.

2014 – в актовому залі Інституту корекційної педагогіки та психології відбулася зустріч викладачів та студентів з Президентом (та його заступником) Спілки логопедів Польщі. Під час зустрічі

гості розповіли про підготовку логопедів в Польщі та проблеми в цьому процесі, поділилися враженнями про рівень підготовки логопедів в Україні, обмінялися досвідом організації та методики діагностики дітей раннього віку. Учасники зустрічі окрім

пленарних та секційних засідань також мали змогу відвідати актуальні майстер-класи з логопедії, обговорити складні випадки з власної практики на логопедичній супервізії.

1795 – у Північній Кароліні міста Чапел Хілл **відкрився перший в США університет**. З огляду на пасивну рекламу, в перші два тижні в університеті навчався тільки один студент, Хінтон Джеймс, який пішки прийшов із південної частини штату

К. Лабець

1915 – у Сарах (тепер Гадяцький р-н Полтавської обл.) народився **Лабець Кирило Степанович** – учасник Другої світової війни, кандидат технічних наук, доцент кафедри навчання і креслення КДПІ (з 1983). Активно виступав перед юнаками і дівчатами вишу на теми патріотичного виховання, організовував екскурсії місцями героїчної слави Києва та області, музею Великої вітчизняної війни.

Л. Долинська

1949 – у Шендерівці Корсунь-Шевченківського р-ну Черкаської обл. народилася **Долинська Любов Василівна** – кандидат психологічних наук, професор, зав. кафедри психології, Заслужений працівник освіти України. Основні напрямки наукової роботи – особистісно-професійне зростання майбутнього вчителя в процесі професійної підготовки; методи і технології підготовки майбутнього вчителя і практичного психолога.

1966 – у Липках Кирєєвського р-ну Тульської обл. (Росія) народилася **Романова Тетяна Павлівна** – кандидат філологічних наук.

2000 – студенти **відвідали Ботанічний сад імені академіка Олександра Фоміна** Національного університету імені Тараса

Шевченка, який заснований в 1839 році, і який є одним із найстаріших ботанічних закладів України. Це науково-дослідна, навчальна, освітня, природоохоронна установа, яка має за мету збереження, вивчення та збагачення рослинних ресурсів регіону видами місцевої і світової флори шляхом створення, поповнення та збереження ботанічних колекцій.

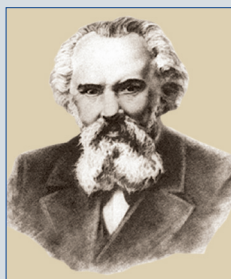

Сад розміщений навпроти головного корпусу, через бульвар Т. Шевченка; площа саду 22,5 га. У колекціях ботанічного саду налічується близько 10 тисяч видів, форм і сортів різних рослин. В оранжерейному комплексі зібрано велику кількість тропічних і субтропічних рослин, найстарішій і найвищій в колишньому

Радянському Союзі екземпляри пальм, для яких 1977 року збудовано найвищий в світі 30-метровий кліматрон. Колекція кактусів та інших сукулентів налічує близько 2 тисяч видів і є найбільшою в колишньому Радянському Союзі. У відкритому ґрунті росте багато реліктових і ендемічних видів рослин з різних районів світу. При ботанічному саду існує 8 наукових відділів, що проводять дослідження в галузі інтродукції й акліматизації рослин, займаються питаннями охорони, збагачення та раціонального використання рослинних ресурсів тощо, є групи ландшафтно-архітектури, захисту рослин від хвороб і шкідників, насіннева лабораторія. В Ботанічному саду в різні часи працювали відомі вчені, як Ерист-Рудольф Траутфеттер, Панас Рогович, Іван Шмальгаузен, Олександр Фомін, Сергій Навашин, Микола Холодний, Дмитро Зеров. До структури Ботанічного саду входить ботанічний музей, створений 1934 року. На сьогодні в його фондах налічується понад 20 000 гербарних зразків, а в експозиціях представлено більше 2 000 натурних експонатів вищих і нижчих рослин. У музеї також експонуються наукові праці, рослинні препарати, гербарні зразки та інші предмети, якими користувався акад. С.Г. Навашин.

Сьогодні тут діє наукова бібліотека, в фондах якої налічується понад 40 000 книг та журналів з питань ботаніки та інших напрямків біології.

О. Веселовський

1838 – у Москві (Росія) народився **Веселовський Олександр Миколайович (1838–1906)** – філолог, історик літератури, академік Петербурзької АН (1881). Писав про літературну спадщину Русі, рецензував етнографічні праці Михайла Драгоманова. Досліджував слов'янську, візантійську та західноєвропейську літературу, фольклор та етнографію різних народів, також і український епос

1919 – Українська Національна Рада ухвалила **Закон про вживання української мови в державних установах Української Народної Республіки**.

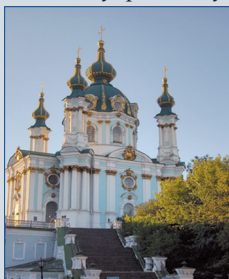
1960 – у школах розпочалося впровадження **груп продовженого дня**, що відкривало широкі можливості для органічного поєднання навчання і виховання підростаючого покоління, заохочувало їх брати участь у цікавих позакласних і позашкільних заходах, сприяє розвитку індивідуальних здібностей дітей

1989 – у Києві створено **Ініціативний комітет відновлення Української автокефальної православної церкви в Україні**.

Українська Автокефальна Православна Церква (УАПЦ) – православна церква в Україні та в українській діаспорі Західної Європи й Північної Америки, що відродилася під час національно-визвольних змагань (1917–1921). Центр – Кафедральний собор – Храм Андрія Первозванного в Києві. На Першому Всеукраїнському Православному Церковному Соборі в Києві 14-30 жовтня 1921 року проголошено три основні засади УАПЦ – автокефалію, соборноправність, українізацію. Головою ВПЦР був обраний архієпископ Олексій Дородніцин.

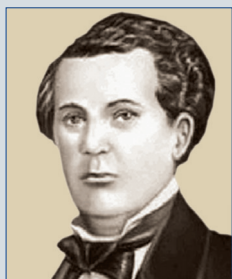
Раніше (в середині 1917 року), владика Олексій видав перший молитовник українською мовою. До ради також увійшли протоієреї Василь Липківський, Олександр Маричів та інші визначні духовні та світські особистості. Вона ставила собі за мету створення Української Автокефальної Православної церкви. Але швидкому вирішенню цих питань заважала, як політична нестабільність в Україні та більшовицька агресія проти УНР, так і те, що майже вся православна ієрархія складалась з етнічних росіян, які зайняли антиукраїнську позицію.

2004 – студенти університету відвідали барокову церкву **Св. Андрія**. Дізналися, що святиня збудована в 1744–1767 роках (за іншими даними – 1749–1754) за проектом архітектора Бартоломео Растреллі (1700–1771) на Андріївській горі в пам'ять приїзду до Києва імператрицею Єлизаветою Петрівною, на місці Хрестовоздвиженської церкви. Висота з хрестом – 46 м (зі стилобатом – 60 м); довжина – 30 м, ширина – 23 м. Керівник будівництва – І. Мічурін; інтер'єр (різьблення, ліпнина, живопис) – О. Антропов, Г. Левицький, І. Вишняков, П. Борисполець. Входить до складу Національного заповідника «Софія Київська». Тут проводяться щоденні ранкові літургії, вечірні богослужіння, освячення води, хрещення, вінчання.

2005 – у США став до ладу сайт **YouTube**, який згодом став найпопулярнішим і серед студентів, сервісом для вільного розміщення й перегляду відео.

2012 – викладачі і студенти університету взяли участь у роботі **семінару «Як розмовляти з дітьми про мистецтво»**, організованого французьким Інститутом в Києві та фундацією «Культурний проект», що проходив у Національному музеї мистецтв імені Ханенків. Лектором семінарів і майстер-класів була відомий французький педагог і мистецтвознавець Франсуаза Барб-Галль, яка вивчала історію мистецтв у Сорбонні та школі Лувра.

С. Гулак-Артемівський

1813 – у Городищі (тепер Черкащина) народився **Гулак-Артемівський Семен Степанович (1813–1873)** – композитор, співак, баритон (бас-баритон), драматичний артист, драматург, племінник письменника П.П. Гулака-Артемівського (1790–1865); автор однієї з перших опер на україномовне лібрето опери «Запорожець за Дунаєм». М.П. Драгоманов зазначав важливість його пісенних творів для національного відродження.

В. Жадько

1952 – в Іваньках Маньківського р-ну Черкаської обл. народився **Жадько Віктор Олексійович** – письменник, публіцист, некропознавець, видавець, фотоаматор; Заслужений працівник освіти України (2007), Відмінник столичної освіти (2012); доктор філософських наук (2007), професор (2011), академік АН ВО України (2009); зав. кафедри журналістики (з 2005), член Національних Спілок: журналістів, письменників, краєзнавців. Лауреат дев'яти літературних Всеукраїнських і Міжнародних премій, нагороджений золотою медаллю імені М.П. Драгоманова (2010) та Золотою медаллю НСП України (2008); член Спеціалізованої вченої ради по захисту докторських та кандидатських дисертацій; член редколегій наукових ВАКівських видань – вісників. Автор 20 романів, довідників, посібників та підручників; двохсот наукових праць; автор книги «Обрані педагогікою» (2014).

О. Байрак

1964 – у Києві народилася **Байрак Оксана Іванівна** – випускниця дефектологічного факультету КДПІ (1988), кінорежисер. Працювала вчителем-логопедом. З 1999 року очолює «Studio Bayrak» – незалежну продюсерську студію України, яка займається випуском художніх фільмів та серіалів на замовлення провідних вітчизняних та російських телеканалів – випущено понад 20 художніх фільмів та серіалів.

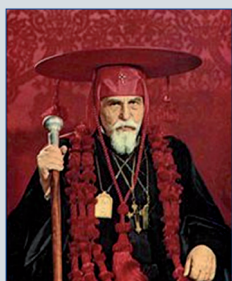
1978 – створена **перша комп'ютерна електронна дошка оголошень – BBS (Bulletin board system)**. Це був спосіб спілкування користувачів комп'ютерів через комутовані телефонні мережі. Спочатку BBS утримували різноманітні фірми, і доступ до дошок був платним. Згодом, як хобі, їх стали відкривати і приватні особи й студенти.

2000 – студенти університету **відвідали Національний оперний театр імені Т. Шевченка** і дізналися його історію. Постійна оперна трупа організована 27 жовтня (8 листопада) 1867 року. Миська дума ухвалила рішення про проведення міжнародного

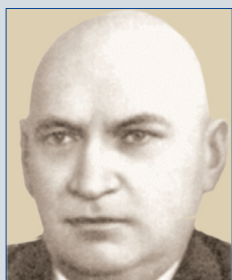
конкурсу на проект Київської опери – кращим визнаний проект архітектора Віктора Шретера (1839–1901). Коли театр збудували, він вражав: партер, амфітеатр, бельетаж та чотири яруси могли вмістити одночасно 1650 глядачів (у партері налічувалося 384 місця). В ін-

тер'єрах домінували оксамит і бронза. Вишукані крісла, люстри та світильники привезли із Відня. Загальна кубатура театру становила 100 000 куб. м, площа приміщень – 40210 кв. м. На той час сцена оперного була найбільшою в Росії (ширина 34,3 м; глибина 17,2 м; висота 22,7 м). Театр мав системи парового опалення, кондиціонування повітря, прекрасне сценічне обладнання. самобутні виконавські традиції дозволили театру досягти мистецьких вершин і посісти важливе місце в сьогоденній музичній культурі Європи.

Й. Сліпий

1892 – у Заздрістях Тереховельського пов. на Житомирщині народився **Сліпий Йосип (Йосиф; 1892–1984)**, видатний український релігійний, громадський і науковий діяч, верховний архієпископ Львівський, митрополит Галицький, предстоятель Української греко-католицької церкви в 1944–1984 роках, кардинал. Є відомості про дві таємні подорожі Митрополита Андрея до столиці, зокрема, у 1912 році відслужив у Києві, в костелі Св. Михайла на Великій Васильківській панахиду за Тарасом Шевченком. За гетьмана П. Скоропадського Всеукраїнський православний собор планував створити Київський патріархат, а кандидатом на його зверхника висували Андрея Шептицького.

Є. Ремез

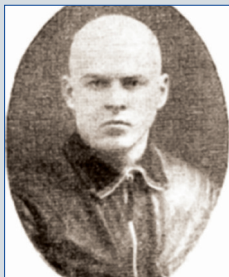
В університеті проходили фестиваль-конкурси духовної пісні «Аскольдів глас» в пам'ять кардинала.

1896 – у Мстиславі Могилівської обл. (Білорусь) народився **Ремез Євген Якович (1896–1975)** – професор КДПІ (1928–1955), доктор фізико-математичних наук. Основні праці стосуються конструктивної теорії функцій і наближеного аналізу. Розробив загальні обчислювальні методи чебишовського наближення функцій; алгоритм послідовних чебишовських інтерполяцій (алгоритм Р), одержав важливі узагальнення теорем характеристики Чебишова-Маркова; теорему про метричну обмеженість поліномів.

1908 – на станції Боровйонка Крестецького пов. Новгородської губ. (Росія) народився **Влизько Олекса Федорович (1908–1934)** –

О. Влизько

– випускник мовно-літературний факультет Київського інституту народної освіти (1928); поет, прозаїк, жертва сталінського терору. Після вбивства Сергія Кірова у грудні 1934 року заарештований разом із численною групою діячів української культури, серед яких Григорій Косинка, Дмитро Фальківський, Кость Буревій, Антін, Тарас та Іван Крушельницькі, Василь Мисик, Роман Шевченко, Анатолій Карabut, Михайло Оксамит. На закритому засіданні «трійки» 14 грудня 1934 року в Києві винесла смертний вирок – розстріляний того ж дня. Реабілітований посмертно 1958 року.

П. Фещенко

1923 – у Чоповичах Малинівського р-ну Житомирської обл. народився **Фещенко Петро Степанович** – учасник Другої світової війни, член Ради ветеранів, кандидат економічних наук, доцент кафедри політекономії КДПІ (1971–1991). Проводив патріотично-виховну роботу серед студентів, проводив екскурсії в музеї Другої світової війни.

І. Кучеров

1925 – у Нагорному Морозовського р-ну Ростовської обл. (Росія) народився **Кучеров Ілля Семенович** – учасник Другої світової війни, доктор біологічних наук, професор, засновник кафедри анатомії, фізіології та шкільної гігієни КДПІ (1974–1994).

1949 – радіостанція «Голос Америки» почала мовлення українською мовою на Україну.

Крім міжнародних та американських новин, Українська служба Голосу Америки висвітлює головні події в Україні, політику США щодо України, новини з української діаспори, надає ефір українським та американським політикам, дипломатам, громадським діячам.

І. Мазепа

1700 – гетьмана **Мазепу Івана Степановича (1639–1709)**, запрошеного до Москви Петром I, **нагороджено орденом св. Андрія Первозванного**, який став другим кавалером найвищого російського ордена за заслуги з огляду на важливість його успішних дій у війні проти турецького султана і кримського хана – гетьману подарували угорський золотий каптан з алмазними запонками, підбитий соболями. Після обрання гетьманом, Мазепа намагався відновити авторитет інституту гетьманства в Україні. Зробив великий внесок у економічно-культурний розвиток Лівобережжя. Перебуваючи під патронатом московського царя Петра I, проводив курс на відновлення козацької держави Війська Запорозького з кордонами часів Хмельниччини.

С. Русова

1856 – в Олешні Чернігівської губ. народилася **Русова Софія Федорівна (1856–1940; уроджена Ліндфорс)** – педагог, прозаїк, літературознавець і громадська діячка, одна з піонерок українського жіночого руху. Від 1922 року в еміграції, з 1923 – у Празі, професор Українського педагогічного Інституту імені Михайла Драгоманова.

Софія Русова бачила Михайла Драгоманова на початку 1870-х років: «Его личность производила обаятельное действие на всех знавших его. В первый раз нам пришлось увидеть Михайла Петровича молодым, лет 30; его красноречие – живое, блестящее, с искрами неподдельного юмора и остроумия – ув-

лекало все окружающее его общество, тонкие сарказмы сыпались на друзей, смягчаемые самой ласковой, добродушной улыбкой... Драгоманов часто говорил смелыми парадоксами; они сразу поражали, смущали слушателя, казались странными, непримиримыми, а между тем по мере того, как он говорил и блестяще развивал свою мысль, она овладевала вниманием слушателя, и его мысль становилась проста, ясна и неопровержимо убедительна». Згодом, характеризуючи вже середину 1870-х років, С. Русова напише: «Обік із мистецтвом починала народжуватися українська наука – Антонович, Житецький, Вовк, Кістяківський. Але це був такий високий Олімп, що до нього не досягала моя шістнадцятилітня легкодушність. Тільки один із цих учених, у якого на науковому ґрунті вже зростала політична думка, М.П. Драгоманов, був якось більш досяжний – часто бував на «чаях» у Старицьких. Завжди веселий, дотепний, умів і поглузувати з людей, спостерегти їх слабкі риси і посміятись навіть із своїх близьких. Часто жартував із своєю жінкою, любив танці, і ми не раз із ним вальсували під чудову музику Лисенка».

1918 – у Таловій Балці (тепер Світловодський р-н Кіровоградської обл.) народився **Романовський Олексій Корнійович**

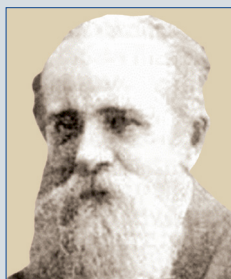

О. Романовський

(1918–2014) – ректор Київського педагогічного інституту імені О.М. Горького (1970–1973), учасник Другої світової війни, доктор філологічних наук, професор, Заслужений працівник народної освіти України, Почесний професор університету.

Романовський Олексій Корнійович працював ректором Київського державного педагогічного інституту імені О.М. Горького (1970–1973). Протягом чотирьох років займав пост Міністра культури України, потім повернувся на посаду ректора Київського державного педагогічного інституту іноземних мов, професор-консультант Київського національного лінгвістичного університету і ректор Київського гуманітарного інституту.

1947 – у Києві народилася **Констатинівська Марія Олександрівна** – кандидат хімічних наук КПДІ, автор наукового посібника «Комплексные соединения кобальта (II) и меди (II) полиденатными фосфорилосодержащими лигандами».

Я. Шулгін

1851 – у Києві народився **Шулгін Яків Михайлович (1851–1911)** – учень Михайла Драгоманова, якого Михайло Петрович називав «євангельським юношею»; історик, педагог, громадсько-культурний діяч; спонсор закордонного видання «Громада» і проживання за кордоном Михайла Петровича Драгоманова.

У 1874 році Яків Шулгін закінчив історико-філологічний факультет Київського університету, учень Михайла Драгоманова і співредактор видання останнього («Громада»), на яке пожертвував свій спадок – 12 тисяч карбованців. За національно-культурну діяльність 1879 року – заарештований і засланий на 4 роки на Сибір. Згодом працював у банку в Єлисаветграді. 1899 року повернувся до Києва, де знову викладав історію у педагогічних гімназіях, брав участь у видавництві «Вік». Був членом-засновником у перші роки секретарем Українського Наукового Товариства у Києві, особливо близько приєднався до М. Драгомановим. Власне, назва «євангельський хлопець», яка зустрічається в деяких листах М.П. Драгоманова, відносилась до Якова

Шулгіна і була зумовлена його жертвним вчинком. Я.М. Шулгін, за висловом М.П. Драгоманова, був прихильником громадського соціалізму, запровадження в суспільстві демократичних свобод, виступав за перебудову суспільних відносин, зокрема між-етнічних, на принципах федералізму.

1834

1948 – розпочала творчу роботу літературна студія «Протуберанці слова», першим керівником якої став письменник Андрій Малишко, яка сьогодні й носить його ім'я.

1954 – ухвалено Указ президії ВР СРСР про передачу Кримської обл. зі складу РРФСР до Радянської України.

1992 – Верховна Рада України затвердила тризуб як **Малий герб України**. Текст постанови, підписаної головою ВР Іваном Плющем: «Затвердити тризуб як малий герб України, вважаючи його головним елементом великого герба України (кольорове та схематичне зображення герба додаються). Зображення Державного герба України поміщується на печатках органів державної влади і державного управління, грошових знаках та знаках поштової оплати, службових посвідченнях, штампях, бланках державних установ з обов'язковим додержанням пропорцій зображення герба, затвердженого пунктом І цієї Постанови». Великий Герб України досі не затверджено.

1997 – на соборі Російської православної церкви «**відлучений від церкви**» митрополит Київський **Філарет**. Тепер Святіший Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет (в миру: Михайло Антонович Денисенко) – третій предстоятель Української православної церкви Київського патріархату (з 1995).

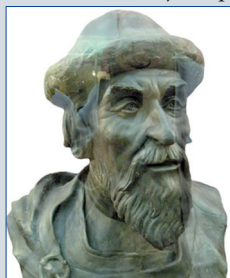
2013 – відбулося **вшанування 65-річного ювілею літературної студії та презентація поетичної збірки «Протуберанці слова»**, до якої увійшли доробки 48 авторів. Співупорядником книги став поет-пісняр Андрій Демиденко, який тепер очолює студію. Автори збірки нагороджені почесними відзнаками університету – медаллю 175-річчя вишу.

2014 – стартувала **III Міжнародна науково-практична конференція студентів і молодих вчених «Дитинство. Освіта. Соціум»**.

1054 – у Вишгороді поблизу Києва на руках сина Всеволода помер великий київський князь **Ярослав Володимирович (Мудрий; 982–1054)**. Був другим сином хрестителя Русі князя Володимира

Ярослав Мудрий

Святославича з династії Рюриковичів від полоцької княжни Рогнеди. У хрещенні мав ім'я Георгій (або Юрій – пізніша форма імені Георгій, широко поширена в давньоруській мові, у XI–XII ст. воно мало вигляд Гюргі). В 1994 році в Києві за ініціативи освітян України, в тому числі й і НПУ імені Драгоманова засновано Міжнародний освітній **Фонд імені Ярослава Мудрого**, президентом якого обрано Валентину Стрілько. Фонд має осередки в усіх областях України та діє відповідно до розроблених ним програм: «Українська школа XXI століття», «Україна крізь тисячоліття», «Софія Київська», «Абітурієнт», «Стипендіат», «Кадри», «Здорові діти – здорова нація», «Інтел «Навчання для майбутнього»

О. Стронін

1826 – у слободі Ракитна Харківської губ. народився **Стронін Олександр Іванович (1826–1889)** – учитель Михайла Драгоманова; історик, соціолог, **педагог**, громадський діяч.

Відпущений в 11-річному віці на волю, зумів здобути вищу освіту: в 1848 році закінчив філософський факультет університету Св. Володимира, викладав історію в Першій чоловічій гімназії Полтави. Був улюбленим вчителем М. Драгоманова, належав до найбільш діяльних членів Полтавської громади. На

...З 1849 до 1853 року Михайло Драгоманов навчався в Гадяцькому повітовому училищі, а успішно закінчивши його, того ж року вступив до Полтавської чоловічої класичної гімназії. Ще в гімназії він глибоко засвоює «позитивні» (точні та природничі) науки, вчиться мислити раціоналістично, водночас виявляє гуманітарні нахили: захоплюється європейською літературою, творчістю Ч. Діккенса, У. Теккерея, Вальтера Скотта, самотужки опановує німецьку мову, редагує рукописний гімназійний часопис. Чималий вплив на формування юнака як особистості мав учитель історії Олександр Стронін (обвинувачений згодом у прагненні усунути царське самодержавство і засуджений як поселенець до Сибіру). Саме він заохочує гімназиста до читання праць зарубіжних істориків – Фрідріха Шлессера, Маколея Бабінгтона, Вільяма Прескотта, Франсуа Гізо, знайомить з філософськими творами західноєвропейських просвітителів, прозою Марка Вовчка, що акумулювала у собі тодішні суспільні, антикріпосницькі настрої, виданнями О. Герцена. Усе це резонувало із давніми родинними подіями – участю рідного дядька Михайла по батькові – Якова – у Товаристві об'єднаних слов'ян, таємній організації декабристів в Україні.

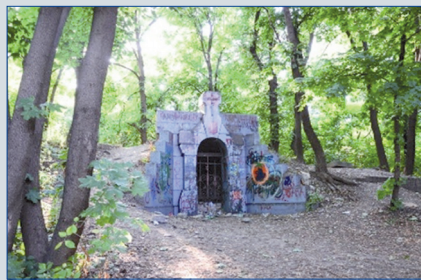

відміну від інших, росіянин О. Стронін не був завзятим українофілом. Проте поширював серед учнів твори українських письменників, а коли зґромадівці стали засновувати недільні школи, відкрив одну з них при Полтавській гімназії. В 1861 році, переробивши російський «Букварь», видав українську «Азбуку по методу Золотова для Южнорусского края». Разом з іншими освітянами обстоював ідею створення в Полтаві жіночої гімназії. Першим в Росії прочитав в Полтаві публічні лекції для народу. Влітку 1862 року заарештований за звинуваченням у спробі приєднатися до гарибальдійців та відокремити Україну від Росії. Висланий в Архангельську губернію, працював у місцевих судових органах, писав праці з теорії історії. Амністований у 1869 році, на педагогічну роботу не повернувся.

2014 – у залі засідань університету відбулися **урочисті збори Вченої ради**, на якому дипломи і мантиї Почесних професорів та докторів отримали: ректор Академії спеціальної педагогіки імені Марії Гжегожевської, доктор педагогічних наук, професор **Ян Лашик**; керуючий партнер Компанії Аренд Процесаутомаціон, професор **Аксель Гаас**; Президент Європейського Сенату Економічного Комітету Німеччини, професор **Адальберт Х. Лота** та Почесний сенатор Українського вільного університету, почесний професор в галузі зв'язків з громадськістю та комунікації **Моріц Гунцінгер**.

1869 – **Михайло Драгоманов**, перед поїздкою із Гадяча до Києва вступати до університету Св. Володимира, повів сестру Ольгу на Замкову гору, обсажену деревостоем – показував пролом –

місце в'їзної брами зі спуском до Псла та розповідав про церкву, де поховано гетьмана, котрий загинув «під той час, як збунтувалося проти нього військо». Часом провалювалися старі підземні ходи, які, казали люди, виходять аж у степ, до Вовчої долини, до Заяру та до Псла. З

ям тягло вогкістю й холодом, і ставало трохи моторошно від самої думки, що десь там лежать зариті козацькі скарби.

В. Хвойка

1850 – у Семинах (Чехія) народився **Хвойка Вікентій В'ячеславович (1850–1914)** – археолог чеського походження, першовідкривач трипільської та черняхівської археологічних культур. Описав пам'ятки, виявлені між Києвом і селами Трипіллям та Халеп'ям, продовжив методологічну лінію М. Драгоманова і покінчив із поглядом на українську землю як дику, варварську в язичницькі часи. Залишається тільки шкодувати, що Драгоманов по-

мер за рік до відкриття Хвойкою Трипільської культури.

1912 – у Кузеволівцях (тепер Кіровоградська обл.) народився **Шашло Тимофій Максимович (1912–1989)** – учасник Другої світової війни,

Т. Шашло

Герой Радянського Союзу (1941), доктор педагогічних наук, проректор заочного і вечірнього навчання (1967), професор кафедри історії КДПІ, Заслужений учитель УРСР.

1 жовтня 1941 року командир танка 1-го танкового полку (1-а танкова бригада, 21-а армія, Південно-Західний фронт) старший сержант Шашло біля села Штепівки Лебединського району Сумської області на танку Т-34 зі своїм екіпажем знищив три танки, вісім гармат і до 40 транспортних машин.

А. Михалевський

1926 – у Вільховцях Звенигородського р-ну Черкаської обл. народився **Михалевський Анатолій Васильович (1926–1990)** – учасник Другої світової війни, кандидат математичних наук, доцент кафедри елементарної математики та методики математики КДПІ (з 1972). Перший в Україні створив математичний діафільм «Парабола в природі і техніці»; сформулював систему основних принципів будови малюваних кінофільмів з математики (1978).

1957 – у Стракліві Дубнівського р-ну Рівненської обл. народилася **Толмачова Валентина Сергіївна** – кандидат хімічних наук, доцент, завідувач кафедри хімії. Сфера наукової діяльності: технології професійної підготовки вчителів хімії у вищих педагогічних закладах освіти; автор 120 наукових праць.

А. Конверський

2013 – на засіданні Вченої ради прийнято рішення про присвоєння звання «Почесний професор» **Вантуху Мирославу Михайловичу** – народному артисту України, Герою України (2004), генеральному директору – художньому керівнику Національного заслуженого академічного ансамблю танцю України імені

П. Вірського (з 1980) та **Конверському Анатолію Євгеновичу** – академіку НАН України, доктору філософських наук, професору Національного університету імені Тараса Шевченка.

1906 – в Ічні Чернігівської губ. народився **Клочко-Жовнір Іван Сергійович (1906-1911)** – завідувач Гадяцького повітового відділу народної освіти, який зберіг архіви Драгоманових-Косачів, мате-

ріали та майно Драгоманових, що лягли в основу музею імені Михайла Драгоманова. На той час музей мав вітрини з рукописами та речами Лесі Українки, Михайла Драгоманова, Олени Пчілки, архів журналу «Рідний край» (його редагувала Олена Пчілка), тут зберігалися меблі,

картини, рідкісні книги, історичні матеріали. Були тут і господарські папери Драгоманових, два великих зошити під заголовком «Народныя рецепты». У 1930-х роках музей імені Михайла Драгоманова зачинили. Більшість матеріалів передали до Лохвиці краєзнавчому музею імені Григорія Сковороди, якусь частину експонатів узяли до краєзнавчого музею в Ромнах.

1922 – в Іванівці Бобринецького р-ну Кіровоградської обл. народився **Мунтян Василь Лук'янович** – доктор юридичних наук, професор кафедри правознавства КДПІ (з 1987). Досліджує проблеми охорони природного середовища, земельного права.

1925 – у Головенцях Житомирської обл. народився **Ковальчук Федір Корнійович** – учасник Другої світової війни, кандидат педагогічних наук, зав. кафедри викладання історії суспільствознавства та права (з 1975). Розробив і читав лекції «Методика викладання суспільствознавства», «Школотзнавство», «Етика вчителя».

1932 – у Калуші Івано-Франківської обл. відкрито **вулицю Драгоманова**, яка розташована біля речового ринку, межує з провулком Лесі Українки, вулицями Олени Пчілки, К. Малицької, Біласа і Данилишина.

1941 – скинута з фашистського літака бомба рознесла **садибу Драгоманових у Гадячі**, в якому діяв музей. 1952 року тут вирішили спо-

Гадяч. Такою була родинна садиба Драгоманових до руйнування

рудити пам'ятник командуючому 47-ї армії Корзуну. Передбачали встановити статую генерала, а від неї вниз аж од Псла спорудити величні сходи. Бульдозер, розчищаючи місце під будівельний майданчик, згріб у провалля залишки садиби. Коли зачепили комин, з нього посипалися старовинні, пожовклі від часу фотознімки Драгоманових.

1942 – фашисти **розстріляли** в Бабиному Яру Києва **Телігу Олену Іванівну (Шовгенову; 1906–1942)** – випускницю Жіночої

О. Теліга

педагогічної гімназії Олександри Дучинської та історико-філологічного відділення Високого педагогічного інституту імені М. Драгоманова (1929); поетеси, члена Організації українських націоналістів (ОУН). Проводила творчі поетичні зустрічі зі студентами і викладачами КДПІ. В київському гестапо Олена Теліга перебувала у камері № 34, тоді ж відбулася її зустріч із сестрою Лесі Українки – Косач Ізидорою Петрівною (1888–1980). До речі: в камері, де перебувала перед розстрілом, знайшли напис: «Тут сиділа і звідти йде на розстріл Олена Теліга». Зверху було викарбувано стилізований під меч «тризуб».

2013 – **студенти Інститут української філології** упорядкували місце уявного розстрілу та поклали живі квіти біля пам'ятника О. Телізі, її чоловіка – кубанського козака Михайла Яковича Теліги (1900–1942) та їх соратників у Бабиному Яру.

1622 – засновано село **Малі Будища** – поселення Гадяцького р-ну Полтавської обл., колишнє Монастирські Будища. «Село Монастирські Будища, – писала Олена Пчілка, – було **первісним**

гніздом Драгоманових у Гадяччині». Саме в цьому селі, «в семи верстах від Гадячого», і народився її та Михайла батько, Петро Якимович Драгоманов. Садиба займала узгір'я над Пслом. І досі ще місцеві старожили пам'ятають водяний млин Драгоманова. На високій кручі над

річкою з давніх-давен стояв **монастир** (звідти старовинна назва села). У XV ст. митрополит Ісідор на Флорентійському соборі відмежувався від православної віри і прийняв унію, внаслідок чого прихильники православної віри, побоюючись переслідувань від митрополита, почали оселятися на малозаселених місцях. Таким чином і з'явився монастир, а від нього й назва поселення.

Михайло
Драгоманов. 1880 рік

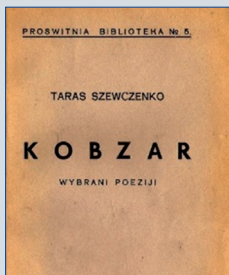
1889 – в Женеві (Швейцарія) вийшла **стаття Михайла Драгоманова «Листочки до вінка на могилу Шевченка в ХХІХ роковини його смерті»**.

Із статті: «Діставши від шановного редактора «Зорі» зафросини додати що-небудь для числа, котре призначене на спомин ХХІХ-их роковин смерті Шевченка, поспішаюсь послати, що маю під рукою з

1834

матеріалу, невідомого ще галицьким землякам. Шевченко був одним з таких поетів. Вся Україна в його праці: героїчна боротьба і слава в старовину, горе теперішнє, надія на майбутнє. Нота особиста розпливається там в всепільному почутті. Навіть в тих поезіях, що зросли на берегах Аралу, – поезіях, котрі нагадують, по однакості стану, «Tristia» Овідієві, та тільки перевищують їх своїм почуттям, – бачиш, що, виливаючи свою печаль, поет дума більш усього про горе своєї батьківщини».

1890 – Михайло Драгоманов надіслав лист до Академічної громади в Кракові (Польща), відчитаний на Шевченківських вечорницях у Кракові 5 травня 1890 року.

1956 – у Києві народилася Павлова Світлана Всеволодівна – кандидат хімічних наук (1988–1999).

1958 – у Києві народилася Беленька Ганна Володимирівна – кандидат педагогічних наук, професор кафедри дошкільної педагогіки (з 2004), Відмінник освіти України.

1967 – у смт Нижні-Сірогози Херсонської обл. народився Романенко Олександр Володимирович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри біологічних основ фізичного виховання та спортивних дисциплін.

2012 – в університеті відбулася II Міжнародна науково-практична конференція «Управлінські компетенції викладача вищої школи». Своїх представників делегували до участі навчальні заклади Прибалтики, Росії, Польщі, а з українських регіонів –

університети Закарпаття, Сумщини, Харківщини та ін. На пленарному засіданні були представлені як фундаментально-наукові доповіді, так і практико-орієнтовані. Учасники могли обговорити досвід Дитячого центру «Сонячне світло»,

оцінити інноваційність застосовуваних технологій, осмислити можливості конструктивної співпраці.

1847 – у Кривому (нині Підволочиський р-н) Тернопільської губ. народився **Бучинський Мелітон Осипович (1847–1903)** – га-

М. Бучинський

лицький фольклорист, етнограф, громадсько-освітній діяч, член НТШ (1873); вів активне листування з М. Драгомановим. Записи Бучинського друкувала західноукраїнська періодика (газ. «Правда», «Діло»); частина пісень увійшла до книги Володимира Антоновича і Михайла Драгоманова «Исторические песни малорусского народа» (1874–1875, т. 1-2) та опубліковані в інших фольклористичних виданнях, якими користувався Драгоманов.

В. Погребенник

1954 – у Чернівцях народився **Погребенник Володимир Федорович** – доктор філологічних наук, професор, зав. кафедри української літератури; академік, віце-президент АН ВО України, Заслужений діяч науки і техніки, лауреат Всеукраїнської премії імені І. Огієнка в галузі освіти.

1970 – у США засновано **Національне громадське радіо**, а в Україні – 2002 року львівським журналістом, редактором і публіцистом Олександром Кривенком, а 2013 року ініціативна група заснувала новий подкаст-проект під тією ж назвою, що поділяє мету «Громадського радіо» Олександра Кривенка. Нове «Громадське радіо» користується логотипом та частиною техніки попередників.

2011 – в актовому залі університету відбулося засідання Асоціації ректорів Європи. «Педагогічною Конституцією Європи» задекларовано, що модель розвитку мультикультурної освіти передбачає реалізацію цілей паритетного виховання національної самосвідомості і толерантного ставлення до інших культур, переконані науковці. Саме таким чином вдасться забезпечити мирне, толерантне співжиття суспільства з європейським співтовариством.

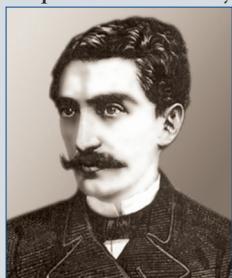
2013 – студенти університету відвідали парк імені Тараса Шевченка, розташований навпроти головного корпусу Національного університету імені Тараса Шевченка, що по вул. Володимирській, 60 і дізналися, що він має статус «Парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення», заснований 1860 року під назвою «Університетський сквер». 1896 року тут відкрито пам'ятник імператору Миколі I, а сад перейменовано в «Миколаївський». Монумент перебував під цілодобовою охороною: і вдень, і вночі тут чергував поліцейський. Однак, «бронзовий» імператор знесений більшовиками 1920 року. 6 березня 1939 року, з нагоди 125-річчя від дня народження Тараса Григоровича Шевченка, на місці колишнього монумента Миколі I відкрито пам'ятник Кобзарю. Проект розробив архітектор Є. Левінсон, а безпосередню роботу з виготовлення «бронзового Тараса» провів скульптор Матвій Манізер. У 1972 році парку Шевченка надано природоохоронний статус. Сучасне місце відпочинку навпроти червоного корпусу університету представляє собою прямокутну ділянку, якою проходять дві головні перпендикулярні алеї і ще кілька діагональних. По периметру його оточує обхідна кільцева дорога. Тут відбуваються мітинги, маніфестації, заходи, які об'єднують студентів й український народ.

1850 – у Шляхтинцях (тепер – Тернопільський р-н Тернопільської обл.) народився **Барвінський Володимир Григорович (1850–1883)** – письменник, критик, публіцист. Редактор журналу «Правда», в якому публікувався Михайло Драгоманов.

В. Барвінський

На початку 1877 року М. Драгоманов звернувся до «Правди» із відкритим листом під назвою «Спізнаймося», в якому йшлося про етап української літератури та шляхи її дальшого розвитку. Різкі безапеляційні оцінки відомих українських письменників, звинувачення в націоналізмі, сепаратизмі і проповідуванні космополітизму, захвалюванні «демократизму» російської літератури і росіян обурили правдяні. Вони відмовились друкувати лист у своєму часописі; М. Драгоманов надрукував його в журналі «Друг».

В. Барвінський у відповіді «Слівце до опізнання» («Правда», 1877) категорично заперечив апологетичний пафос М. Драгоманова, наводячи слушний аргумент: «Росія є економічно і культурно відста-

Леся Українка

лою» і російська література «не може стати нарівні з німецькою, англійською, французькою, а тим самим явитись як орфітит літературного обр-азовання, особливо для галичан».

1871 – у Новограді-Волинському на Волині народилася **Леся Українка (Лариса Петрівна Косач-Квітка; 1871–1913)** – племінниця і сподвижниця, «духовна донька» Михайла Драгоманова; визначна письменниця, поетка, драматург, публіцистка й фольклористка, гро-

маська діячка. Українська молодь, її життя, її ідеали найбільше цікавили й турбували і Лесю, і Драгоманова. Леся часто писала дядькові про студентів, подавала характеристики поодиноких типів, настільки влучні, що він навіть просив її, щоб вона ці характеристики видрукувала. Вплив Драгоманова на Лесю був величезний. Коли мати її вживала всіх заходів, щоб стала письменницею, то дядько її зробив те, що вона стала людиною й борцем. Мати її дала тіло, дядько – душу, міцну як криця й бунтіливу, як буря.

Е. Березняк

1914 – у Катеринославі (тепер – Дніпропетровськ) народився **Березняк Євген Степанович (1914–2013)** – Почесний професор університету, ветеран Другої світової війни, рятувальник Кракова (Польща), кандидат педагогічних наук (1968), Герой України (2001), генерал-майор. Прототип головного героя роману «Майор Вихор».

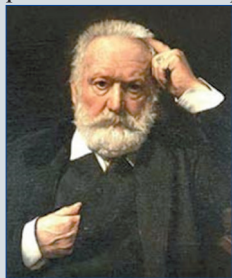
Освіті віддав 67 років життя! Він – автор шести монографій, трьох томів вибраних педагогічних праць, значна частина яких присвячена спадщині В.О. Сухомлинського, досвіду роботи кращих шкіл Кіровоградщини (Павлівської, Богданівської, Новотразької та ін.). За роботу в освіті нагороджений медалями імені Н. Крупської, К. Ушинського, А. Макаренка, В. Сухомлинського; удостоєний звання «Заслужений учитель України»; доктор педагогічних наук (1968). Обраний почесним академіком Академії педагогічних наук України. Як легендарний розвідник часів Другої світової війни, Березняк був розсекречений лише після публікації роману Юліана Семенова «Майор Вихор» та його екранізації 1967 року.

2014 – професорсько-викладацький і студентський колектив університету **вшановували світлу пам'ять загиблих студентів та Героїв «Небесної сотні»** у протистояннях на Майдані, вулицях Грушевській та Інститутській. Драгоманівці принесли квіти, свічки й свої щирі серця, аби пом'янути тих, хто віддав життя під час Революції Гідності, відстоюючи своє право на мирну, справедливую чесну долю своєї держави й народу.

1802 – у Безансоні (Франція) народився **Віктор Гюго (1802–1885)** – видатний французький письменник, автор «Собору Паризької богоматері». В Парижі відбувся Міжнародний літературний конгрес під протекцією Віктора Гюго,

В. Гюго

в листі до якого Михайло Петрович писав: «Славний Майстре. Маю за честь послати Вам примірник мого рапорту конгресові, президентом якого Ви є. Справа, яку я захищаю і задля якої дозволяю собі прохати Вашої допомоги, є справою свободи і демократії. Все Ваше славне життя було присвячене здійсненню цього шляхетного ідеалу. Отже я наслідуюсь сподіватися, що Ви захочете вшанувати мою працю Вашою

увагою. Прийміть, славний Майстре, вислови моїх почувань високої пошани». Драгоманов запросили на збори конгресу, де він зробив свою промову в справі Емського указу та українства взагалі і мав великий успіх перед знаменитою публікою. Це був перший в історії виступ українського вченого з українського питання.

1861 – у Санкт-Петербурзі (Росія) о 5 годині 30 хвилин ранку помер **Шевченко Тарас Григорович (1814–1861)** – поет, письменник, художник, академік Академії мистецтв. 28 лютого Поета поховують на Смоленському православно-

*Посмертна маска Т.Г. Шевченка
(автор – Петро Клодт)*

му кладовищі, перепоховання в Україну почнуть через 58 днів – 26 квітня 1861 року і упокоїться Тарас Григорович на Чернечій горі Канева, яка тепер називається «Шевченкова».

1937 – у Глобиному Глобинського р-ну Полтавської обл. народився **Уткін Олександр Іванович** – кандидат історичних наук, доцент кафедри суспільно-політичних наук КДПІ (1991).

2013 – в університеті відбулася **Всеукраїнська науково-методична конференція-семинар «Мистецька освіта в Україні: проблеми теорії і практики»**. Організаторами заходу: Інститут мистецтв, Національна всеукраїнська музична спілка та Асоціація діячів му-

зичної освіти і виховання України. Науковці практично з усіх регіонів України приїхали до Києва аби обговорити питання загальнопедагогічної та фахової підготовки майбутніх учителів мистецьких дисциплін і викладання таких дисциплін у загальноосвітній школі.

2014 – студенти університету, разом із представниками вузів столиці провели **марш-ходу в пам'ять роковин «Револуції Гідності»**

та побиття молоді на Майдані Незалежності під час Євромайдану. Біля пам'ятника Т. Шевченку заспівали Гімн України і маршем дійшли до вулиці Небесної сотні, поклали квіти до пам'ятника Героям, організували короткі виступи, згадавши загиблих хвилиною мовчання.

До історії: Євромайдан - національно-патріотичні, протестні акції в Україні, передусім, проти корупції, свавілля правоохоронних органів та сил спецпризначення, а також на підтримку європейського вектора зовнішньої політики України. Студентські протести розпочалися 21 листопада 2013 року як реакція на рішення Кабінету Міністрів України про призупинення підписання Угоди про асоціацію між Україною та Євросоюзом і поширилися після розгону демонстрацій в Києві вночі 30 листопада.

1870 – перед від'їздом за кордон, **Михайло Драгоманов** сфотографувався з товаришами – слухачами-студентами університету Св. Володимира. **На фото, вгорі:** Гр. Дснцов, В. Щербина, Ів. Вол-

кобой, Б. Туркевич, А. Малаховський. **В середині:** Ів. Хоцевич, В. Лишин, **М. Драгоманов**, В. Петров, Я.М. Шульгин (якого Д-в називав «євангельським юношою»), Ів. Марков. Внизу: М. Дашкевич, В. Колодько (Мал. взято з ж. «Україна»)

В. Сидоренко

1951 – у Білій Церкві Київської обл. народився **Сидоренко Віктор Костянтинович** – доктор педагогічних наук, професор, член-кор. АПН України, директор Інституту професійно-технічної освіти (2006–2008).

Відомий спеціаліст у галузі загальнотехнічної та графічної підготовки учнівської і студентської молоді. Його наукові публікації, навчальні та методичні посібники присвячені актуальним проблемам трудового навчання школярів, їх професійного самовизначення та розумового розвитку.

2013 – в Інституті корекційної педагогіки та психології відбулася зустріч у форматі лекції-дискусії з керівником благодійного просвітницького проекту «Избранные дети» **Русланом Бахтиєвим** на тему: «Соціальний імідж та благодійність: допоміжні ін-

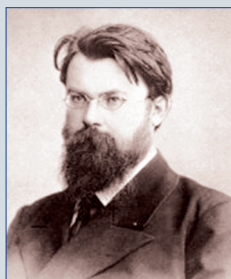

струменти професійного росту». Студентська аудиторія із зацікавленням слухала про інструменти благодійності, можливості та перспективи, які можуть відкриватися перед молодими спеціалістами, формуючи їхній соціальний імідж, власну публічну репутацію у рамках благодійності.

2014 – студенти університету відвідали на київській вулиці Банковій, 10 – **будинок з «химерами»** та дізналися його історію. Що це – цегляна споруда з прикрасами на міфологічні та мисливські

сюжети, є головною архітектурною спорудою раннього декоративного стилю модерн Києва. Свою назву отримала через скульптурні прикраси, тематика яких – тваринний наземний та підводний світи, атрибути полювання, казкові істоти. Архітектор – Владислав Городецький, який збудував її у 1901–1903 роках як прибутковий будинок із помешканням для своєї родини. Місце для будови обрав над крутим урвищем на Банковій вулиці. Скульптурні прикраси за власними ескізами виконав скульптор Еліо Саля. Будинок спроектовано у формі куба: з боку вулиці Банкової він має три, а з боку площі Івана Франка – шість поверхів. У вільному плануванні використано принцип функціонального взаємозв'язку ізольованих груп приміщень (парадних, житлових, господарських), що притаманно розкішним помешканням початку ХХ ст. У будинку було сім електрифікованих квартир: дво- та трикімнатні на першому поверсі (для служниць, кімната для гувернантки, запасна кімната, буфетна, посудомийна, два клозети, дві комори), шестикімнатна – на другому, восьмикімнатні – на третьому та шостому, дев'ятикімнатна – на п'ятому та десятикімнатна – на четвертому.

В. Вернадський

1863 – у Петербурзі (Росія) народився **Вернадський Володимир Іванович (1863–1945)** – одностудець і сподвижник Михайла Драгоманова, філософ, природознавець, мислитель, засновник геохімії, біогеохімії, засновник Української АН та Наукової бібліотеки в Києві, яка тепер йосить його ім'я.

З творами М. Драгоманова В. Вернадський вперше ознайомився ще в гімназичні роки – їх привозив батько з-за кордону. А вперше Вернадський близько зійшовся з М.П. Драгомановим 1888 року, в Парижі. В. Вернадський називав М. Драгоманова «великою людиною, істориком побуту і народних мас», а його праці кваліфікував як «видатні». Завдяки М. Драгоманову відбулося знайомство В. Вернадського з І. Франком та М. Павликом.

1918 – у Черкасах народилася **Юрженко Антоніна Георгіївна** – старший викладач кафедри іноземних мов Київського державного педагогічного інституту імені О.М. Горького.

2013 – в головному корпусі університету відкрито **навчально-виробничий комплекс «Студентська їдальня»**. Меню оновлюються щодня і приблизно складаються з перших страв, що у фінансовому плані коштують від 4 до 7 грн. за порцію; других страв, куди можна обрати котле-

ту, биток, смажену рибу, запечене м'ясо та гарнір на свій смак від звичайної гречки до овочевого рагу. Це студентів обійдеться в 10–12 грн. Для тих, хто полюбляє легке харчування, кухарі пропонують поважний список салатів і закусок. Для ласунів у меню – тістечка, торти, піріжки та широкий асортимент соків і компотів. Подібні відділення «Студентської їдальні» відкриваються в усіх навчальних корпусах університету, які розраховані на студентів та викладачів вишу.

2014 – студенти університету відвідали зимовий Майдан Незалежності, дізналися його історію. Що це – центральна площа Києва, столиці України, розташована між Хрещатиком, вулицями Бориса

Зимовий Головоштамп на Майдані

Грінченка, Софіївською, Малою Житомирською, Михайлівською, Костьольною, Інститутською, архітектора Городецького та провулком Тараса Шевченка. До кінця Х ст. ця місцевість, як і весь теперішній Хрещатик, звалася Перевісищем і була болотом. Там, де тепер починається Софійська вулиця, була Лядська брама, що вела до верхнього міста. В кінці

XVIII – на початку XIX ст. являв собою пустир – так зване Козине болото. У 1869 році площа отримала назву Хрещатицька (рос. Крещатицкая). До 1871 року на площі був ринок, відбувалися циркові вистави, гуляння. У 1851 році на Майдані було споруджено першу велику цегляну будівлю – будинок Дворянського зібрання (архітектор О.В. Беретті; тепер на цьому місці будинок Федерації профспілок України). У 1990 році на площі відбувалося голодування студентів, яке у подальшому отримало назву «Революція на граніті». 2004 рік – Майдан став центром Помаранчевої революції; 2010 – відбувались акції протесту проти Податкового кодексу; 2013 – в 9-ту річницю Помаранчевої революції розпочався Євромайдан – масова акція протесту проти призупинення курсу держави на асоціацію з Євросоюзом. Згодом ці події переросли у революцію (Революція гідності, Єврореволюція).

1919 – у Харкові декретом Раднаркому УРСР скасовано плату за навчання у вищій школі.

1922 – за рішенням Варшавського окружного суду (Польща) закрито газету «Українська трибуна».

1937 – у Брусиліві Житомирської обл. народився **Пасічник Юрій Архипович** – доктор фізико-математичних наук, професор, зав. кафедри загальної фізики КДПІ (1986–1991).

1947 – у березневому номері журналу «Новый мир» надрукували першу книгу роману **Гончара Олеса Терентійовича (1918–1995)**

«Прапорonoсці». Викладачі і студенти, магістранти Інституту української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка постійно відзначають річницю з дня народження письменника, кладуть живі квіти до підніжжя пам'ятника у парку імені Олеса Терентійовича.

1977 – у Києві відкрили **пам'ятник філософу Сковороді Григорію Савичу (1722–1794)**; автори – скульптор Іван Кавалерідзе, архітектор Василь Гнездилов. Розташований на Контрактовій площі в сквері напроти будівлі Києво-Могилянської академії, в якій мандрівний філософ і поет Григорій Сковорода провів як студент багато років. Григорій Сковорода навчався в Києво-Могилянській академії у 1734–

1753 роках (з перервами). Поетичні збірки: «Сад божественних пісень», «Байки харківські», філософські трактати «Алфавіт світу», «Дві бесіди», «Діалоги» та ін. Творчість Григорія Сковороди вплинула на українську і російську філософію та освіту XIX–XX ст., а також на розвиток української літератури і поезиї.

1978 – Державний комітет цін Ради міністрів СРСР знизив ціни на 15–20% – на телевізори з чорно-білим зображенням, холодильники (до 180 л. камера), в середньому на 15–30% знижено ціни на вироби зі штучних тканин. Підвищились ціни на каву (до 20 руб. за 1 кг), кондитерські вироби з шоколаду – на 30%. Подорожчали шлюбні обручки (при цьому вводилась компенсація особам, що одружуються вперше).

1998 – набула чинності **Угода про партнерство і співпрацю** між Європейським Союзом і Україною.

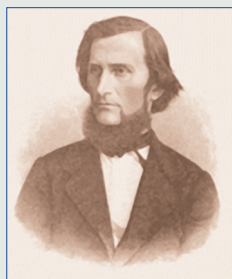
2013 – в Інституті фізичного виховання та спорту **відкрито іменну аудиторію імені** доктора педагогічних наук, професора **Похоленчука Юрія Тимофійовича (1938–2012)**, яка має назву – **кафедра олімпійського і професійного спорту**.

Відкриття кафедри імені професора Юрія Тимофійовича Похоленчука, який сорок років працював зав. кафедри – знаменна подія: учасник 15 Міжнародних симпозіумів і конгресів. На другому науково-спортивному конгресі в Японії (1991) обраний членом Міжнародної Академії зі спортивної науки (з

настільного тенісу), дійсним членом наукового комітету ІТТФ. Був головою науково-методичної комісії з фізвиховання МОН, членом Республіканської комісії з фізвиховання молоді вузів України та Президії науково-методичної комісії з фізвиховання при секторі фізичного виховання МОН, Міжнародної зарубіжної академії зі спортивних наук, дійсний членом наукового комітету, Міжнародної Асоціації світових чемпіонатів та ін.

К. Ушинський

1824 – у Тулі (Росія) народився **Ушинський Костянтин Дмитрович (1824–1870)** – основоположник наукової педагогіки, до його вчення про рідну мову звертався й Михайло Драгоманов: розробляючи концепцію духовного розвитку української нації, національного у шкільній освіті, Михайло Петрович неодноразово посилався на авторитетного знавця педагогічної науки і шкільної справи К.Д. Ушинського, вважаючи його «досить

прихильним до українства».

На фото: (зліва – направо) сидять:

П. Житецький,

А. Лазаревський, В. Тарновський,

М. Чалий, М. Шугуров, В. Антонович,

К. Михальчук, А. Стороженко,

В. Щербина; стоять: Є. Кивлицький,

М. Василенко, А. Дудка-Степович,

Н. Молчановський, О. Левицький,

М. Стороженко, В. Мякотін

1874 – Михайло Драгоманов, разом із В. Антоновичем, П. Чубинським, М. Лисенком, М. Старицьким на замовлення Григорія Павловича Галагана – київського мецената, який, до речі, матеріально підтримував журнал «Киевская Старина», взяв участь у проведенні **одноденних соціологічних дослідженнях** серед киян. «Киевская старина» – перший в історії України науковий історичний журнал. Заснований в 1882 році видавцем та дослідником старовини Ф. Лебедин-

цевим. Виходив друком щомісяця, російською мовою. В різний час редакторами та інвесторами його були відомі в Україні поміщики і промисловці О. Лашкевич, Є. Кивлицький, В. Тарнавський, В. Симиренко. Поява цього журналу відіграла величезну роль в розвитку української історичної науки, сприяла появі цілої плеяди дослідників української давнини, особливо Козаччини. Не дивно, що серед авторів журналу віднаходимо таких відомих істориків та лінгвістів, літераторів В. Антоновича, М. Драгоманова, М. Костомарова, М. Грушевського, І. Франка, А. Кримського, Д. Багалія, А. Скальковського. Востаннє журнал побачив світ 1906 року. Згодом, в 1907 році була спроба відновити його видання вже під назвою «Україна», з перекладенням його на українську мову, але проіснував рік.

1919 – у Харкові оголошено **декрет Раднаркому УСРР про поширення доступу робітничої та селянської молоді до вищих навчальних закладів**. При вступі до вишу заборонялося вимагати свідоцтво про освіту. З метою полегшення вступу робітничої молоді, в середніх навчальних закладах у літній час передбачалось створення підготовчих курсів, т. зв. «нуль-семестрів».

1972 – Президія Спілки радянських письменників України виключила з членів Спілки дисидента **Дзюбу Івана Михайловича** за «антирадянську» працю «Інтернаціоналізм чи русифікація?». Автор доводив, що компартія ще за часів Сталіна перейшла на позиції російського великодержавного шовінізму та вважав, що політика КПРС, зокрема щодо України, суперечить корінним інтересам українського народу.

Г. Арзютов

2013 – завідувача кафедри фізичного виховання та єдиноборств, доктора педагогічних наук, академіка Академії наук вищої школи України, Заслуженого тренера України, президента Європейської асоціації боротьби на поясах Алиш, суддю міжнародної категорії **Арзютова Геннадія Миколайовича** призначено посаду Головного судді Всесвітньої Універсиади 2013 року в Казані з єдиноборств (ФІЛА).

Г. Холодний

1886 – у Тамбові (Росія) народився **Холодний Григорій Григорович (1886–1938)** – викладач КІНО, директор Інституту української наукової мови; репресований.

Основоположник фітогормональної теорії тропізмів, що пояснює ростові рухи рослин. Встановив, що збільшені дози ауксину гальмують ріст кореня або зовсім припиняють його, причому в зоні росту з'являється потовщення. Це дозволило намітити шляхи боротьби з бур'янами за допомогою певних синтетичних речовин. Провів дослід з штучної стимуляції розвитку рослин, яку широко застосовують у сільськогосподарській практиці в усьому світі.

1937 – у Речші Гомельської обл. (Білорусія) народилася **Ремізовська Рима Ісидорівна** – кандидат філологічних наук кафедри іноземних мов КДПІ.

1938 – у Пашківцях Ніжинського р-ну Чернігівської обл. народився **Зязюн Іван Андрійович (1938–2014)** – Почесний професор

І. Зязюн

університету, доктор філософських наук, професор, академік НАПН України, Міністр освіти і науки України (1990), директор Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАП України.

Йому належать фундаментальні розробки у галузі філософії освіти, професійної педагогіки, естетичного виховання молоді. У 1998 році Американський біографічний інститут назвав його «Людиною року», а у 1998–2000 роках обіймав посаду президента Міжнародної асоціації макаренкознавців.

1958 – у Гуляйполі Запорізької обл. народилася **Михайлюта Валентина Петрівна** – кандидат філологічних наук, ст. викладач кафедри історії української літератури (1998–2000).

1993 – на Кримському телебаченні вперше за час його існування почалися **трансляції програм українською мовою**.

На фото (зліва – направо): ст. викладачі: Пільгуєва Оксана Анатоліївна, Ардусевич Олена Володимирівна, Гудович Лариса Аркадіївна, Науменко Валентина Демидівна; канд. філол. наук, ст. викл. Гринюк Оксана Степанівна, ст. викл. Сокорчук Віталія Миколаївна, ст. викл. Трубочова Дар'я Володимирівна, канд. філол. наук, доцент Карпенко Уляна Олексіївна, ст. викладач Білаш Ольга Володимирівна, ст. викл. Макарова Оксана Сергіївна, ст. викл. Іванютіна Наталія Андріївна, доцент Єленіна Зоя Іванівна, ст. викл. Дермель Наталія Михайлівна, ст. викл. Бойченко Ірина Феліксівна, канд. пед. наук, професор Вінічук Ліна Станіславівна. 2014 рік

1998 – створена **кафедра романо-германської філології**, яка є навчально-науковим підрозділом Інституту іноземної філології та реорганізована з кафедри іноземних мов гуманітарних факультетів (і до серпня 2011 року носила назву «кафедра німецької та французької мов»). Нині в штаті кафедри, яку очолює Заслужений працівник освіти України, кандидат педагогічних наук, професор Вінічук Ліна Станіславівна, нараховується 29 осіб.

Тут працюють секції німецької, французької, італійської та іспанської мов. Викладачами створені навчальні типові програми підготовки фахівців за освітньо-професійними рівнями «бакалавр», «спеціаліст», «магістр». Розроблені робочі програми з дисциплін, що читаються (німецька, французька, італійська та іспанська мови) та навчально-методичні комплекси

з пакетом контрольних завдань і тестів для контролю самостійної та індивідуальної роботи студентів, тестові завдання для проведення моніторингу знань студентів.

М. Вербицький

1815 – у Явірнику Руському, Австрійська імперія (тепер Польща) народився **Вербицький Михайло Михайлович (1815–1870)** – український композитор, хоровий диригент, громадський діяч, священник. Автор гімну України «Ще не вмерла Україна». В останні роки життя композитор займався педагогічною діяльністю, писав статті, творив музику. Серед його учнів були священники-композитори Віктор Матюк і Порфирій Бажанський.

1917 – у Києві з ініціативи Товариства українських поступовців організована **Українська Центральна Рада**, що об'єднала представників головних українських політичних партій, військовиків, робітників, духовенства, кооператорів, студентства, громадських і культурних організацій.

1939 – у Києві народилася **Шульгіна Валерія Дмитрівна** – доктор педагогічних наук; з 1963 по 1993 роки працювала в

В. Шульгіна

КДПІ на посадах: концертмейстера, викладача, старшого викладача, доцента, професора. Автор 10 монографій, 15 підручників та посібників з грифом МОН для вищої та середньої школи, 250 науково-методичних праць з проблем теорії та історії української музичної культури, музичної педагогіки, національної музичної бібліографії, учасник міжнародних форумів з проблем музичної культури в багатьох державах світу.

ОСВІТА

1940 – засновано газету «Освіта» (до 1990 року – «Радянська освіта») як галузевий друкований орган Народним комісаріатом народної освіти УРСР.

Третього грудня 1990 року за ініціативою редакції назву видання «Радянська освіта» змінено на «Освіта». Газету очолювали: Юрій Гундич (1945–1949), Костянтин Присяжнюк (1949–1960), Андрій Рябокляч (1960–1962), Сергій Заволока (1962–1979), Григорій Кримчук (1979–1984), Іван Щербатенко (1984–1988), Ігор Лубченко (1988–1992), Ольга Коноваленко (з 1992). Автура видання: вчителі і учні, студенти і батьки, викладачі університетів, письменники, актори, фермери і конструктори – усі, кого турбує вихованість, порядність, здоров'я та інтелект майбутнього України, підростаючого покоління.

1950 – у Шендерівці (тепер Корсунь-Шевченківський р-н Черкаської обл.) народився **Горбенко Сергій Семенович** – кандидат педагогічних наук, професор, Заслужений працівник культури.

1992 – Президент України Леонід Кравчук видав **Указ «Про заснування Академії педагогічних наук України»**.

2013 – у Національному музеї літератури України відбулося **безперервне читання «Кобзаря» Тараса Шевченка**. У марафоні взяли участь: доцент кафедри мов та методики їх викладання в початковій школі Інституту педагогіки і психології Топіха Віра Андріївна та студенти першого курсу Тарченко Анна, Самарянко Дар'я, Ганіна Вікторія, Хільченко Анастасія і Лелякова Ганна.

2014 – в Ізраїльському культурному центрі при Посольстві держави Ізраїль в Україні відбувся **відео-мост з доктором Хаймом Саадоном** та студентами 2-го курсу спеціальності «Соціальна допомога» Інституту соціальної роботи

та управління університету на тему «Освіта студентів з обмеженими можливостями в університетах Ізраїлю».

Я. Окуневський

1860 – у Радівці (Буковина, тепер Румунія) народився **Окуневський Ярослав Іполітович (1860–1929)** – товариш Михайла Драгоманова, військовий лікар, український громадський і військовий діяч, письменник, дійсний член НТШ, адмірал флоту Австро-Угорської імперії.

Пригадуючи про полярність Михайла Петровича Драгоманова в Болгарії, галицький кореспондент і товариш М. Драгоманова Ярослав Окуневський, провідуючи хворого Михайла Петровича, пише, що довідався від нього так: «А раз на балю підійшов князь до мене, стиснув руку (Болгари цілують Ёго зараз у руку за таку честь) та сказав, що жалує, що різногідні обов'язки не дозволяють ёму слухати моїх лекцій. Він – каже – чув, що мої лекції дуже інтересні».

1929 – у Свидовцях Бобривицького р-ну Чернігівської обл. народився **Плющ Микола Романович** – доктор історичних наук, професор кафедри історії КДПІ (з 2002).

1930 – у Нижній Сироватці Сумського р-ну Сумської обл. народилася **Савич Євгенія Федорівна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри математики та методики математики КДПІ (1971–1991).

1939 – Київському університету Св. Володимира присвоєно ім'я **Тараса Шевченка**. До відома: другий приїзд в Україні (1845–1847) Тарас Шевченко стає працівником Тимчасової комісії для розгляду давніх актів у Києві, яка працювала в найтіснішому зв'язку з Київським університетом, складалася майже виключно з університетських викладачів і згодом розмістилася

1834

у Червоному корпусі університету. У цей же час Шевченко робить низку замальовок Києва, зокрема й Червоного корпусу Київського університету. Він працював у комісії півтора роки (до березня 1847 року) та отримував платню за свою роботу – 12 руб. 50 коп. щомісяця. Збереглися археологічні

нотатки, зроблені їм під час подорожі Україною, у яких названі та описані стародавні храми, старовинні церковні речі, а також могили, укріплення і тому подібне.

1955 – у Довжках Кам'янець-Подільського р-ну Хмельницької обл. народився **Ковальчук Юрій Мефодійович** – кандидат психологічних наук.

1967 – у гуртожитку фізико-математичного факультету **розпочав роботу радіолекторій**, який здійснював передачі раз на тиждень, кожна із якої включала бесіду на ідеологічну тему та інформації про стан справ на факультеті й гуртожитку.

2014 – відповідно до Постанови Верховної Ради України від 24.10.2013 р. за № 655-VII у залі пленарних засідань відбулися **парламентські слухання на тему «Тарас Шевченко як постать**

світового значення (до 200-річчя з дня народження)», на яких брали участь і викладачі університету. Учасники парламентських слухань зазначали на необхідності здійснення державою комплексних заходів з метою належного вшанування ювілею Великого Кобзаря. В обговоренні питання взяв участь Почесний професор університету, поет Драч Іван Федорович.

1918 – Рада народних міністрів УНР ухвалила день **9 березня** святкувати як **Національне свято на честь великого українського поета Тараса Шевченка**. У цей день урядові установи мали не працювати, скрізь проводились лекції, бесіди та концерти на Шевченківську тематику, поїздки до Канева та Кобзаревими місцями, у Будище на Черкашину (фото).

1946 – у Копаїгороді Барського р-ну Вінницької обл. народилася **Побережна Галина Іонівна** – доктор мистецтвознавства, професор, зав. кафедри теорії та історії музики (1991–2006).

Г. Побережна

Г.І. Побережною висунуто нову парадигму музичної терапії на перетині сучасної педагогіки і глибинної психології, розроблено концепцію Центру арт-терапії, ініційовано його відкриття в Києві, а також відкриття при очолюваній нею кафедри теорії та історії музики в НПУ спеціальності «практичний психолог засобами арт-терапії».

В. Винниченко

1951 – у Мужені (Франція), на еміграції помер **Винниченко Володимир Кирилович**

Н. Осмак

(1880–1951) – колишній глава уряду УНР. Як представник Директорії, виступав перед викладачами і студентами Учительського інституту в 1918 році.

1955 – у Гоголівці Броварського р-ну Київської обл. народилася **Осмак Ніна Дмитрівна** – кандидат філологічних наук, професор кафедри української літератури (з 2008). Відмінник освіти України.

Читає лекційні курси українського фольклору, історії української літератури XIX–XX ст., спецкурси, працювала з учителями з Польщі й Чехословаччини.

2003 – Верховна Рада України ухвалила **Закон «Про Державний гімн України»** – один з головних символів України поряд з прапором і гербом. Державним гімном є перший куплет та приспів пісні «Ще не вмерла України і Слава, і Воля»; слова Павла Чубинського, музика Михайла Вербицького.

2007 – за підтримки представництва Європейської комісії в Україні, Міжнародного альянсу з ВІЛ/СНІД в Україні в університеті відкрито перший в країні **Міжрегіональний тренінговий Центр з формування мотивації до здорового способу життя та**

профілактики ВІЛ/СНІДу серед молоді.

2014 – в Ізраїльському культурному центрі доктор Хамом Саадоном відео-зв'язком спілкувався зі студентами Інституту соціальної роботи та управління університету. Темою

розмови стало обговорення можливостей навчання студентів-драгоманівців з обмеженими можливостями в університетах Ізраїлю. Зазначимо, що Центр здійснює ряд культурних та освітніх проєктів: вивчення мови іврит (мова сучасного Ізраїлю, мова Біблії); проєкти з вивчення Голокосту (курси лекцій, семінари, поїздки по місцях масових знищень євреїв в Україні та Польщі); лідерські проєкти - семінари, тренінги, лекції, зустрічі.

321 – Указом римського імператора Костянтина Великого (272–337) **неділю оголошено вихідним днем.**

1274 – у монастирі Фоссануова біля Рима помер **Тома Аквінський (1225–1274)** – визначний філософ-схоласт і теолог, систематизатор християнського богослов'я на основі вчення Арістотеля. Студенти університету взяли участь у семінарі

«Католицька моральна теологія та проблеми сучасної філософії» у рамках VI Міжнародного наукового форуму «Простір гуманітарної комунікації» під патронатом Інституту релігійних наук імені Св. Томи Аквінського.

Захід відбувся в Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова. Його учасниками стали польський філософ, керівник кафедри філософії Папського університету у Кракові Ян Анджей Ключовський ОР, поет та публіцист Польщі Войцех Боновіч, а також директор Інституту релігійних наук імені Св. Томи Аквінського Войцех Сурувка.

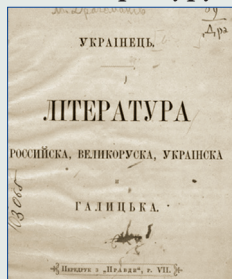

1573 – у монастирі св. Онуфрія (Львів) **Іван Федорович-Федоров (1530–1583)** заснував першу в Україні друкарню («друковане за-недбане обнови»; надгробна епітафія на могилі у Львові). Із сином Гринем Івановичем із Заблудова працював над новим виданням «Апостола», прикрашеним заставками, ініціа-

лами, кінцівками і трьома гравюрами. Там же, 1574 року, видав перший східнослов'янський «Буквар».

1878 – Михайло Драгоманов у Женеві написав французькою мовою брошуру «Література російська, великоруська, українська та галицька», яку на українську переклав Михайло Павлик і видав у Львові того ж року.

М. Драгоманов, під час поїздки на Літературний конгрес 1878 року привіз брошуру в Париж і виступив на Конгресі та вручив примірник президентові Конгресу Віктору Гюго, додавши листа: «Громадянинові Віктору Гюго. Славетний учителю! Маю за честь переслати Вам один примірник моєї доповіді для конгресу, якого ви є головою. Справа, яку я захищаю і для якої смію просити Вашої допомоги, є справою волі і демократії. Все Ваше славетне життя було завжди присвячене здійсненню цього благородного ідеалу. Смію, отже, надіятися, що Ви удостоїте Вашою увагою мою роботу. Прийміть, славетний учителю, упевненість у моїх почуттях, сповнених пошани. М. Драгоманов». «Я дозволю собі звернути увагу, – заявив на початку свого виступу М. Драгоманов, – на виняткову ситуацію, в якій опинились письменники одного народу, представники одної літератури, котра покликана здійснювати свою місію в розвитку європейської цивілізації. Навряд чи легко буде членам Конгресу йняти віри тому, що в Європі заборонено цілу літературу і що цей факт, яким би неймовірним він не видавався, вчинено тепер – у другій половині XIX століття!». Віце-президент Конгресу Іван Тургенев у своєму виступі наголосив на актуальності доповіді М. Драгоманова, «...а сам текст був включений до протоколу і розмножений німецькою, італійською, іспанською, сербською мовами й розданий членам Конгресу».

2013 – вийшов друком **Збірник статей викладачів кафедри історії України Інституту історичної освіти**, приурочений до 170-річчя з дня народження М.П. Драгоманова. До Збірника увійшли дослідження викладачів кафедри, присвячені життєвому шляху та багатогранній діяльності видатного мислителя та громадського діяча Михайла Петровича Драгоманова. У статтях міститься аналіз націоісторичних та суспільно-політичних публікацій з наукової спадщини вченого.

1801 – у Монастирських Будищах Гадяцького пов. Полтавської губ. (нині с. Малі Будища Гадяцького р-ну Полтавської обл.) народився **Драгоманов Яків Якимович (1801–1840)** – дядько М.П. Драгоманова, поет.

Я. Драгоманов

Драгоманов Яків Якимович з дворян Полтавської губернії. Батько – колезький асесор Яким Степанович Драгоманов. Член Товариства об'єднаних слов'ян з весни 1825 року. Однією з причин створення Товариства об'єднаних слов'ян Яків вважав необхідність боротьби проти бідності селян. Знав, що метою товариства є зміна уряду. Читав клятву слов'ян. У день повстання на Сенатській площі перебував у госпіталі, і це врятувало його від каторги. Після закінчення терміну ув'язнення в фортеці, переведений в Староінгерманландській піхотний полк; у чині прапорщика звільнений від служби за хворобою – 21 лютого 1828 року і залишений під суворим секретним наглядом. За сприяння друзів і брата Петра, який жив тоді в Петербурзі, йому вдалося час від часу публікувати свої вірші в періодичній пресі, в альманахах – «Північному Меркурі», «Гірлянда», «Сині батьківщини».

1910 – рішенням Соціалістичного Інтернаціоналу (в Копенгагені) **8 березня** з ініціативи німецького політика Клари Цеткін (1857–1933) **оголошено «Міжнародним жіночим днем»**. З 1966 року, відповідно до Указу Президії Верховної Ради СРСР, Міжнародний жіночий день став **неробочим**.

1918 – Центральний виконавчий комітет (ЦВК) Радянської України прийняв **Постанову про створення в Полтаві інформаційного агентства республіки**. Однак, історія українських ін-

формаційних агентств починається 1907 року, коли В. Кушнір заснував у Відні Українське пресове бюро, у його завдання входило постачати європейську пресу інформацією про Україну. 1912 року з цією ж метою Р. Залозецький і А. Жук заснували у Львові Український інформаційний комітет. Інформаційна діяльність УНР весь час переривалася через несприятливі політичні обставини. В Українській державі гетьмана П. Скоропадського при Міністерстві внутрішніх справ були створені Державне бюро преси та Українське телеграфне агентство (УТА), директором якого був призначений Дмитро Донцов.

РАТАУ засноване як центральний інформаційний орган у Харкові на правах державного комітету під первісною назвою УкТА за постановою Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету. Після низки реорганізацій – у кінці 1918 року УкТА перетворено на Бюро української преси (БУП), а на початку січня 1920 – у Всеукраїнське бюро Російського телеграфного агентства (УКРОСТА) – у квітні 1921 року дістало назву РАТАУ. Лише з 1971 року вливе до складу єдиної державної інформаційної системи СРСР – ТАРС. У 2000 році згідно Державному інформаційному агентству України (ДІНАУ) надано статус Національного і перейменовано на «Українське національне інформаційне агентство «Укрінформ».

1938 – у Харкові народився **Синявський Віталій Васильович** – кандидат психологічних наук КДПІ (з 1991).

1957 – у Челябінську народилася **Парова Ірина Леонідівна** – кандидат економічних наук, доцент (1983–1991).

1987 – Постанова ЦК Компартії України і Ради міністрів УРСР про присудження Державних премій УРСР імені Т. Шевченка. Серед нагороджених – **Костенко Ліна Василівна** – навчалася в КДПІ, Почесний професор університету (за історичний роман у віршах «Маруса Чурай»).

2014 – у Будинку вчителя відбулося нагородження переможців **Міжнародного конкурсу знавців української мови імені Петра Яцика**. Серед лауреатів і студентки 4-го курсу Інституту української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка – Алла Костовська та Анастасія Поліщук.

Т. Шевченко

1814 – у Моринцях Звенигородського пов. Київської губ. (тепер – Черкащина) народився **Шевченко Тарас Григорович (1814–1861)** – визначний поет, письменник, художник – консолідуюча й провідна постать української нації. Драгоманівці щорічно відзначають роковини з дня народження українського духовного пророка. Поетові встановлено близько 1200 пам'яників по всьому світу, більшість із яких знаходиться на Західній Україні. Студенти університету всебічно вивчають його творчість, відкрито іменну аудиторію.

1840 – батько Михайла Драгоманова, **Драгоманов Петро Якимович** заклав у с. Мали Будища (тепер с. Будище) Гадяцького пов. фундамент під майбутню церкву. Про її історію спорудження дізнаємося зі спогадів Олени Пчілки: був у Будищанських Драгоманових позов із могутнім родом Розумовських, котрі, після того, як скасовано гетьманський уряд у Гадячі, захопили частину землі Колодяжинських. «Справа майже безнадійна, точилася довго... Наостанку розв'язано її на користь Драгоманових: Розумовські сплатили за землю певну суму» – на відзначення цієї події Драгоманови й збудували церкву.

1886 – у Нарбутівці Чернігівської губ. народився **Нарбут Георгій (Юрій; 1886–1920)** – художник-графік. Переїхавши 1917 року з Петербурга до Києва, створював ескізи військових мундирів ар-

1834

Г. Нарбут

мії України, розробив поштові марки Української Народної Республіки, виконав цикл українських банкнот і державних цінних паперів, оформлень упаковок та етикеток для українських товарів тощо. Також розробив проекти Державного Герба і Печатки Української держави (затверджена у 1918 році гетьманом Скоропадським).

1923 – у Бишевому Макарівського р-ну Київської обл. народився **Олійник Микола Якович (1923–1997)** – письменник, випускник мовно-літературного факультету Київського педагогічного інституту імені О.М. Горького.

М. Олійник

Закінчував перший курс мовно-літературного факультету КІНО. У липні 1941 року заарештований в результаті сфабрикованої справи за «антирадянську агітацію» – рік провів у спецтаборі НКВС в Актюбинську (Актюблаг). З вересня 1942 року направлений до штрафної роти на фронт, двічі поранений. Нагороджений двома орденами Слави III-го ступеня і Червоної Зірки, медалями.

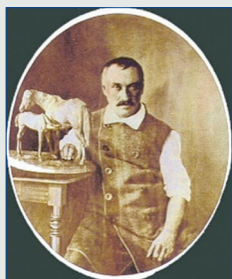
1941 – у Нальчику (Росія) народився **Болгарський Анатолій Григорович** – професор, доктор педагогічних наук, професор кафедри методики музичного виховання, співів та хорового диригування.

1944 – народився **Стрельський Геннадій В'ячеславович** – кандидат історичних наук, професор кафедри етнології КДПІ (з 2008), Відмінник освіти України.

1964 – серед лауреатів **Шевченківської премії** – випускник КДПІ, поет **Малишко Андрій Самійлович (1912–1970;** за книгу лірики «Далекі орбіти»).

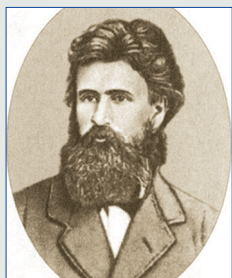
1969 – у Козацькому Звенигородського р-ну Черкаської обл. народився **Головко Вадим Віталійович** – ст. викладач кафедри туризму.

2001 – пік протестної акції «Україна без Кучми», серед якої – і студенти та викладачі університету. Багатотисячна демонстрація пройшла центральними вулицями Києва.

П. Клодт

1805 – у Санкт-Петербурзі (Росія) народився **Клодт Петро Карлович (1805–1867)** – відомий російський скульптор і майстер ливарної справи. Серед його творів — постать князя Володимира до пам'ятника князю Володимиру у Києві. 26 лютого 1861 року зробив посмертну маску українського поета і художника Тараса Григоровича Шевченка.

М. Зібер

1844 – у Судаку (Крим) народився **Зібер Микола Іванович (1844–1888)** – товариш **Михайла Драгоманова**; економіст і соціолог, філософ, громадський діяч, перший популяризатор економічного вчення К. Маркса в Росії і Україні.

Микола Зібер 1876 року закінчив юридичний факультет університету Св. Володимира – там і познайомився з Михайлом Драгоманович. Був членом київської «Громади» і Південного-Західного Відділу Географічного Товариства. На знак протесту проти незаконного звільнення М. Драгоманова з університету, також залишив навчальний заклад і вслід за товаришем поїхав за кордон. Співпрацював в інформаційно-публіцистичному збірнику «Громада», які видавав у Женеві (Швейцарія) М. Драгоманов.

1865 – у Перемишлі під час першого на Західній Україні шевченківського концерту **відбулося перше публічне виконання пісні «Ще не вмерла Україна»** Михайла Вербицького на слова Павла Чубинського, що згодом стала Національним гімном України.

1914 – у Петрівках Дніпропетровської обл. народився **Чуйченко Олександр Никифорович (1914–1998)** – учасник Другої світової війни – брав участь в обороні Києва; ст. викладач кафедри цивільної оборони КДПІ (з 1963). За особливі заслуги по патріотичному вихованню студентської молоді та з нагоди 95-річчя, нагороджений срібною медаллю НПУ імені М.П. Драгоманова.

О. Чуйченко

1933 – Раднарком УРСР прийняв рішення про організацію в Україні державних університетів, які були попервах створені на базі фізико-математичних та хімічних Інститутів й вузів профосвіти в Одесі, Києві, Харкові та Дніпропетровську.

2014 – студенти університету відвідали філію Національного музею Т. Шевченка – будинок-музей у провулку Шевченка, 8 неподалік Майдану Незалежності. Ця місцевість в давнину називалася «Козине болото». Тут Тарас Григорович проживав з весни 1846 до свого арешту до 5 квітня 1847 року. Разом з ним оселилися й двоє його приятелів – художник Сажин Михайло Макарович (? – 1885) та поет Афанасьєв-Чужбинський Олександр Степанович (1816–1875). Помешкання Шевченка складалося з невеликої кімнати, вікна якої виходили на вулицю, та майстерні, розташованої на мансарді. У цьому приміщенні поет написав дві балади «Русалка» та «Лілея» та 27 листопада 1846 року – заяву

на ім'я попечителя Київського навчального округу про зарахування на посаду вчителя малювання в університеті Св. Володимира, на яку його затвердили 21 лютого 1847 року, але працювати не довелося- 5 квітня 1847 року Тараса Шевченка арештували.

1702 – вийшло в світ англійське видання «Дейлі курант» – перша щоденна газета у світі. В Україні перші газети з'явилися польською («Кур'єр Львівський», 1749), французькою «Gazette de Leopold», українською – «Львівська газета», 1776) та російською («Харьковский еженедельник», 1812; «Харьковские известия», 1817–1823) мовами. Перша газета українською мовою – «Зоря Галицька» – видавалася у Львові в 1848–1857 роках.

1927 – у Лошкарівці Нікопольського р-ну Дніпропетровської обл. народився **Топузов Михайло Степанович** – кандидат педагогічних наук, доцент КДПІ (1973–1997).

1931 – у СРСР уведено комплекс **ГПО** («Готовий до праці й оборони»).

В. Федько

Кожного року в Інституті фізичного виховання та спорту проводяться традиційна спартакіада – спортивні змагання з різних видів, в яких беруть участь близько 3000 студентів університету.

1953 – у Києві народився **Федько Віктор Олексійович** – кандидат біологічних наук, доцент. З вересня 1992 року по січень 2005 року – заступник директора з виховної роботи Ін-

ституту природничо-географічної освіти та екології. З травня 2003 року по січень 2005 року – зав. кафедри анатомії, фізіології та шкільної гігієни.

2013 – в Колонному залі імені М. Лисенка Національної філармонії України Асоціацією ректорів педагогічних університетів Європи та Національним педагогічним університетом імені М.П. Драгоманова презентовано **проект «Педагогічна Конституція України»** для іноземних дипломатичних представництв в Україні та громадськості держави.

2014 – **студенти відвідали** новонайменовану вулицю в Києві, біля Майдану Незалежності – частину Інститутської в Печерському районі перейменували в **Алею Героїв Небесної сотні**. «Небесна Сотня» – прийнята в Україні збірна назва загиблих учасників акцій протесту (Євромайдану) у грудні 2013 – лютому 2014 року – це мирні протестувальники, які мали безпосередній стосунок до ідеї та акції київського Майдану. 21 лютого 2014 року офіційна влада України юридично визнала жертвами загиблих мітингувальників Майдану (107 осіб), цього дня на Майдані відбулось прощання із загиблими повстанцями, яких в жалобних промовах називали «Небесною сотнею». Під час прощання лунала жалобна пісня «Пливе кача...». Пам'ятний День Героїв Небесної Сотні встановлено Указом Президента України від 11 лютого 2015 року.

1633 – польський король **Владислав IV (1595–1648)** вручив церковному і освітньому діячеві **Петрові Могилі (1597–1647)** привілей, який затверджував його одночасно на посаді православною митрополита Київського та архімандрита Печерського. Його діяльність була спрямована на відновлення православної церкви: у відомство П. Могили перейшли Софійський кафедральний собор та приписані до нього храми, Видубицький, Михайлівський, Пустинно-Миколаївський монастир та ін. З його іменем пов'язане розгортання системи вищої і середньої освіти в Україні, він був фундатором вищого навчального закладу – Києво-Могилянської колегії, що стала попередницею Української Академії та Київського університету.

1961 – у Києві народилася **Джинчарадзе Наталія Гаврилівна** – кандидат історичних наук, професор, зав. кафедри соціально-політичних дисциплін (з 2003).

1970 – у палаці «Україна» започатковано щорічні урочистості викладачів і студентів університету – зокрема, **Першого вересня** – на «**посвячення в першокурсники**». Привітати майбутніх освітян, більшість з яких планують присвятити життя вчителюванню, та їх батьків приходять державні і громадські діячі, творча інтелігенція України.

2008 – відбулося **відкриття Інституту розвитку дитини**; директором призначено кандидата філософських наук, доцента Загарницьку Ірину Іванівну. Вуз бере витоки з Фребелівського жіночого інституту дошкільної освіти

(1907–1919), в якому працювали ентузіасти педагогічної справи – Іван Олексійович Сікорський, Софія Федорівна Русова, Василь Васильович Зеньковський, Наталія Дмитрівна Лубенець і який

з 1920 року увійшов до складу Інституту народної освіти. Факультет дошкільного виховання створений у складі КІНО 1920 року. У різні часи факультетом та кафедрами керували: Гаврило Захарович Івашина, Оксана Миколаївна Лещенко, Олександра Кузьмівна Грибанова,

Зоя Назарівна Борисова, Любов Вікторівна Артемова, Марина Анатоліївна Машовець. Сьогодні вуз діє як сучасний науково-методичний і просвітницько-організаційний центр професійної підготовки фахівців для галузі дошкільної освіти та сфери менеджменту соціокультурної діяльності.

2013 – на четвертому поверсі гуманітарного корпусу університету відкрито **виставку творчих робіт студентів кафедри образотворчого мистецтва Інститут педагогіки і психології «Портрет: трансформація образу»**. Молоді митці «приміряли» через творчі доробки вишукану манірність «Прекрасної дами» (Інна Калініченко), героїзм залізних обладунків «Орлеанської діви» (Катерина Коркіщенко), самовпевнену оптимістичність незалежної «Сучасниці» (Яна Тушина). Для молодих трансформація образу – це й трансформація художньої манери – від модільянівських овалів замкненої в собі самотності в сміливу експресію зверевської акварелі вражень у Лілії Ваградян, до соковитої шовкуненківської живописності Марії Дуки.

2014 – студенти університету мали нагоду безпосередньо **поспілкуватися з українським, канадським та швейцарським економістом, громадським діячем і меценатом, дійсним членом Римського клубу Гаврилишином Богданом Дмитровичем, Заслуженим діячем науки і техніки України (1992); засновником благодійного Фонду «Богдана Гаврилишина»**.

А. Макаренко

1888 – у Білопільці Харківської губ. народився **Макаренко Антон Семенович (1888–1939)** – педагог та письменник. Здійснив у освітній практиці дослід, який не має прикладів: масове перевиховання дітей-правопорушників у трудовій колонії імені О.М. Горького (1920–1928 – під Полтавою, з 1926 – в Куряжі поблизу Харкова). Розробляв теорію і методику виховання в колективі, теорію сімейного виховання через працю.

С. Фещенко

1903 – у Чорнобилі Київської губ. народився **Фещенко Степан Федорович (1903–1981)** – у КДПІ з 1933 року; доктор математичних наук, професор, зав. кафедри математичного аналізу і геометрії (1957–1959). Автор праць з теорії руху систем трьох тіл (1934–1939) з врахуванням дій пертурбації, які через 25 років стали основою розрахунків орбіт літаючих апаратів у міжпланетних просторах; фахівець з асимптотичного розв'язання лінійних диференціальних рівнянь зі змінними граничними умовами.

1947 – у Подольську Московської обл. (Росія) народилася **Іванова Людмила Петрівна** – доктор філологічних наук, професор кафедри російської мови. Автор 200 наукових праць, посібників і монографій.

2002 – згідно з наказом Міністерства освіти та науки України за № 188 на базі факультету психолого-педагогічної профорієнтації і післядипломної освіти НПУ **створений Інститут дистан-**

ційного навчання, що складався з декількох відділень (нині – **Інститут інформатики**; директор – **Кудін Анатолій Петрович**): управлінське забезпечення здійснювала дирекція, до складу якої

входили електронний деканат і інформаційно-бібліографічний центр. Тепер діє локальна мережа Інституту, в якій, завдяки програмному забезпеченню на сервері електронного деканату забезпечується управління підрозділами, ведеться облік успішності. Інформаційно-бібліографічний відділ служить для збереження навчальних програм і курсів, відбору потрібної інформації, створення електронних підручників, хрестоматій.

2008 – створено Інститут магістратури, аспірантури і докторантури, директором призначено **Волинку Григорія Івановича** – доктора філософських наук, професора. З 20 жовтня 2011 року Інститут очолює **Савельєв Володимир Леонідович** – доктор історичних наук, професор; заступник – доктор філософських наук, професор **Кивлюк Ольга Петрівна**, секретар – **Гринчук Марина Леонідівна**.

2011 – на кафедрі теорії та методики постановки голосу Інституту мистецтв **відкрили аудиторію – музей**, присвячений життю та творчості композитора, професора, зав. кафедри вишу **Мозгового Миколи Петровича (1947–2010)**.

Під час урочистої церемонії відкриття зазналося про те, що його студенти-вихованці проходили із задоволенням практику співу, захоплювалися піснями, мелодикою, манерою виконання. Микола Петрович стверджував національну ідею через пісню, виховував почуття патріотизму, любові до рідної землі.

2014 – з нагоди 200-річчя з дня народження генія української культури **Тараса Григоровича Шевченка** в актовій залі гуманітарного корпусу відбулися урочистості з цієї нагоди. **Презентовано науково-освітній портал «Тарас Шевченко»**, що з'явився в мережі Інтернет. Пройшла також **церемонія нагородження відзнаками «Тарас Шевченко»** його учасників і творців.

1930 – у Харкові народилася **Вовк Поліна Самарівна** – кандидат педагогічних наук (1971), доцент КДПІ (1976).

1940 – у Києві народився **Синьов Віктор Миколайович** – доктор педагогічних наук, професор, член НАПН України, директор Інституту корекційної педагогіки та психології, Заслужений юрист України (1995).

В. Синьов

Надруковані монографічні роботи та статті, багато з яких було перевидано в інших країнах, принесли Віктору Миколайовичу міжнародне визнання як провідного вченого в галузі олігофренопедагогіки, а також провідного фахівця з проблем виховання і перевиховання молоді з порушенням соціальної поведінки. Крім вищезазначеного слід відмітити у творчому портреті Віктора Миколайовича як талановитого автора багатьох телевізійних та естрадних програм, текстів інтермедій, фейлетонів, пісень, які виконували славетні артисти минулого та сьогодення – Юрій Тимошенко та Юхим Березін, Юрій Багатіков, Микола Мозговий, Тетяна Цимбал, Анатолій Литвинов, ансамблі «Кобза», «Червона рута», «Очима молодих» та ін.

1984 – Київський міський суд засудив за обвинуваченням в «українському націоналізмі та антирадянській діяльності» **Марченка Валерія Веніаміновича (1947–1984)** – українського письменника й журналіста – це друга судимість дисидента-«рецидивіста» й присудили 10 років особливого режиму та 5 років заслання. Через півроку Валерій помер в тюремні лікарні Ленінграду (Росія).

Його мати, Марченко Ніна Михайлівна (1929–2011), – випускниця КДПІ; працювала ст. викладачем української мови й літера-

тури в науково-дослідній лабораторії навчального телебачення вузу (1967–1976).

2006 – на конференції трудового колективу **внесено зміни та доповнення до Статуту університету**. Відповідно до Законів України «Про колективні договори й угоди», «Про оплату праці», «Про охорону праці», «Про професійні спілки, їх права та гарантії

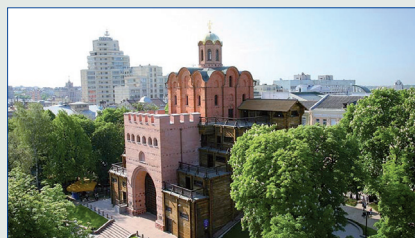

діяльності», Кодексу законів про працю України між Адміністрацією університету та його трудовим колективом укладено колективний договір, який гарантує захист прав та інтересів усіх працівників університету незалежно від їх членства у профспілці.

2012 – на зборах любителів гри в шахи та шашки створена добровільна **громадська організація «Шаховий маг»**. Головою Ради обрано Леоніда Дробота.

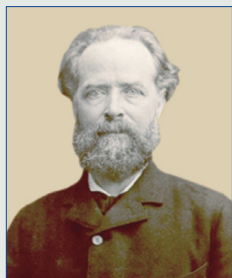
2012 – студенти університету здійснили **екскурсію до Золотих воріт** і дізналися їхню історію. Це – головна брама стародавнього Києва, пам'ятка оборонної архітектури Київської Русі, одна із найдавніших датованих споруд Східної Європи, символ столиці держави. Свою назву одержали за аналогією із Золотими воротами в Константинополі (Царгороді); про їх будівництво згадується

в літописі ще 1037 року. Історик Закревський Микола Васильович (1805–1871) назвав Золоті ворота: «дорогоцінним залишком давньої величі й слави Києва».

1830 – у Торхаті (Бельгія) народився **Реклю Жан-Жак Елізе (1830–1905)** – визначний французький географ, автор монументального твору регіональної географії світу («La Nouvelle Géographie universelle, la terre et les hommes») в 20 тт. (1876–1894). У п'ятому томі представив Україну як самостійну географічну одиницю, користуючись серед ін. творами українців, зокрема М. Драгоманова, з яким Реклю був у приятельських стосунках.

Ж.-Ж. Реклю

Декілька слів про співробітництво М. Драгоманова з Елізе Реклю – ученим, географом, автором «Всесвітньої географії» (19 томів, виходила в світ з 1875 р.). У цій праці частина, присвячена Україні, підготована М. Драгомановим, він зібрав інформацію, а Реклю обробив її. 12 лютого 1887 року М. Драгоманов писав до «Старої громади» в Києві: «А про цього власне Шевченка європеєць Реклю, трошки полюбивши його, сказав: *un grand route contemporain!* – великий сучасний поет!». М.П. Драгоманов розкрив Реклю справжню суть Російської імперії, і той зрозумів, що велика українська нація живе в тяжких обставинах, позбавлена права літературно розвивати свою мову.

1928 – у Прихідьках Пирятинського р-ну Полтавської обл. народився **Хропко Петро Панасович (1928–2002)** – доктор філологічних наук, професор, зав. кафедри української літератури (з 1976–2000) КДПІ. Заслужений діяч науки й техніки України (1995), академік АПН України.

П. Хропко створив власну наукову школу, підготував 5 докторів та 35 кандидатів наук, був керівником держбюджетної теми. Він провадив

П. Хропко

також значну методичну роботу: брав участь у підготовці підручників і навчальних посібників, програм, видань для школи. Виступив співавтором підручників для ВНЗ, починаючи від перших колективних книг кафедри, продовжуючи виданими під його редакцією «Історією української літератури кінця XIX – початку XX ст.», «Історією української літератури. Перші десятиріччя XIX століття» та посмертним підручником «Історія української літератури XIX ст.». Науковий доробок налічує близько 300 праць, у т.ч. ряд монографічних.

1944 – у Тирасполі (Молдова) народилася **Кучменко Елеонора Миколаївна** – доктор історичних наук, професор, зав. кафедри політології і соціології КДПІ (2002–2004).

1953 – у Бежицях Бранської обл. (Росія) народилася **Дьоміна Інеса Семенівна** – кандидат педагогічних наук (1958–1990).

Л. Каденюк

2013 – рішенням Вченої ради університету звання «**Почесний професор**» університету удостоєні космонавти – німецький **Ульріх Вальтер** та український – **Леонід Каденюк**.

Леонід Костянтинович Каденюк народився 28 січня 1951 року в селі Клішківці, Хотинського району, Чернівецька область в сім'ї сільських вчителів; закінчив Чернігівське вище військово-авіаційне училище льотчиків. У період 1990–1992 роках по повній програмі пройшов підготовку в якості командира транспортного корабля «Союз-ТМ». В період з 19 листопада по 5 грудня 1997 року здійснив космічний політ на американському космічному кораблі «Колумбія».

2014 – університет гостинно приймав майбутніх абітурієнтів та їх батьків. Традиційно відбувся березневий загальноуніверситетський «День відкритих дверей». До головного корпусу вишу з'їхалися випускники шкіл з усієї України. Запрошені ознайомилися із загальними правилами прийому до вузу.

1868 – у Нижньому Новгороді (Російська імперія) народився **Горький Максим (1868–1936; Пешков Олексій Максимович)** – письменник, драматург та публіцист Російської імперії та СРСР. В червні 1936 року Київському педагогічному інституту присвоєно ім'я О.М. Горького.

М. Горький серед педагогів – передостанній у верху ліворуч стоїть А. Макаренко

Життя і творчість Максима Горького тісно пов'язані з Україною. Вперше Горький побував в Україні у 1891 року, відвідав могили Т. Шевченка в Каневі. У 1897 року жив у с. Мануйлівка, що на Полтавщині, де організував хор і самодіяльний український театр. Удруге приїздив сюди у 1900 році. Згодом бував в Одесі, Києві, Харкові. Дружив із М. Коцюбинським. Пропагував і сприяв виданню книг українських письменників.

Твори Горького українською мовою перекладали В. Щурат, В. Гнатюк, В. Бобинський, А. Головка, П. Панч, С. Склярченко та ін. Спогади про зустрічі й творче спілкування з Горьким залишили П. Тичина, М. Рильський, А. Кримський, П. Панч, С. Тудор, О. Копиленко та ін. Життя і творчість Горького досліджували О. Білецький, Н. Крутікова, Є. Шаблювський, Є. Кирилук, М. Пархоменко, П. Колесник та ін. українські літературознавці. П'єси Горького йдуть на сценах України. На Київській кіностудії у 1955 році за романом «Мати», а в 1957 – за оповіданням «Мальва» знято однойменні фільми. За поемою «Дівчина і Смерть» Г. Жуковський ство-

рив однойменний балет (пост. 1971). У Мануйлівці Полтавської обл. відкрито музей письменника.

1929 – у Новій Празі Кіровоградської обл. народився **Іванов Георгій Тихонович** – доцент кафедри філософії Київського державного інституту імені О.М. Горького.

1945 – у Гребенях Кагарлицького р-ну Київської обл. народилася **Гришаєнко Надія Іванівна** – випускниця КДПІ (1969); кандидат філологічних наук, доцент. Читала курс української новітньої літератури на філологічному та педагогічному факультетах, вечірньому відділенні.

О. Ляшенко

1950 – у Львові народився **Ляшенко Олександр Іванович** – доктор педагогічних наук, професор, академік АПН України, Заслужений діяч науки і техніки України.

Підготував 8 докторів наук і 11 кандидатів наук. Входить до складу спеціалізованих учених рад Інституту педагогіки НАПН України та університету. Є членом редакційних колегій багатьох фахових наукових видань, зокрема ж.: «Педагогіка і психологія», «Фізика і астрономія в школі», «Тестування і моніторинг в освіті». Нагороджений нагрудними знаками Міністерства освіти і науки України «Відмінник освіти України», «За наукові досягнення», знаком НАПН України «Ушинський К.Д.», медаллю імені М. Кравчука.

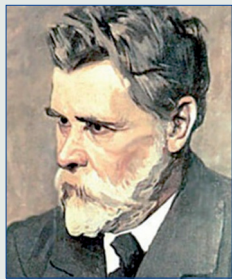
1960 – при редакції газети «За педагогічні кадри» відкрито «Школу студкора». На заняттях, що проходили двічі на місяць, майбутні кореспонденти знайомилися з основами журналістики, технікою оформлення стінних і багатотиражних видань, навчалися працювати над створенням газетних матеріалів за темами.

2014 – відбулася **перша виставка вакансій**, де роботодавці презентували кар'єрні можливості, програми стажувань та пропозиції з неповною зайнятістю для студентів та випускників, які дізналися про кадрові потреби бізнесу, поспілкувалися з HR-менеджерами, познайомилися з критеріями відбору персоналу в різні компанії, мали можливість подати резюме.

1847 – у Крячківці Пирятинського пов. Полтавської губ. народився **Вовк (Вовков) Федір (Хведір) Кіндратович (1847–1918)** – антрополог, етнограф і археолог. В еміграції – в Швейцарії та Франції з 1879 по 1905, в Україні – з 1906 по 1917 роки. Співробітник і сподвижник Михайла Драгоманова по Київській громаді в Женеві, де разом видавали твори Т. Шевченка і праці про нього в «Громаді».

Ф. Вовк

Після закінчення навчання у Ніжинській гімназії, вступив до Новоросійського університету, пізніше перейшов на природничий відділ Київського університету ім. св. Володимира, де вивчав хімію, ботаніку, зоологію, порівняльну анатомію, анатомічну антропологію. Після закінчення навчання в університеті стає членом «Київської Громади», разом з М. Драгомановим, В. Антоновичем, Тадеєм

Рильським, П. Чубинським, П. Житецьким. З Драгомановим бере участь в організації недільних шкіл, виданні літератури українською мовою, збиранні етнографічних матеріалів, а 1874 році – участь в організації та діяльності III Археологічного з'їзду. Видатний член київської Громади, через переслідування 1879 року змушений був надовго виїхати за кордон. Федір Вовк залишив понад 200 наукових праць різними мовами. Науковець – один з перших дослідників палеолітичних пам'яток на території України. Вчений зібрав значний матеріал з етнографії українського народу. Він – автор праць «Антропологічні особливості українського народу», «Етнографічні особливості українського народу» (обидві 1916 року), в яких доводив, що українці – окремий слов'янський народ.

1956 – у Кам'янці Ростовської обл. (Росія) народився **Барко Вадим Іванович** – доктор юридичних наук кафедри логопедії (1996–1999).

С. Падалка

1964 – в Озерянах Варвинського р-ну Чернігівської обл. народився **Падалка Сергій Семенович** – доктор історичних наук, професор кафедри історії та археології слов'ян (з 2008). Основні наукові праці присвячені аграрній політиці держави, проблемам українського села, новітній історії України. Зокрема: «Українське село в контексті політики тоталітарної держави», «Україна 60–90-х років ХХ століття. Державність в історичній площині тоталітаризму, незалежності», «Хрестоматія з новітньої історії України. 1945–1998 рр.», «Україна. Державотворення ХХ століття».

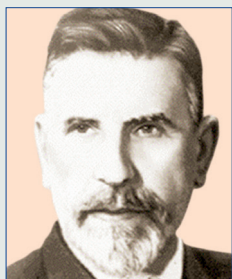
О. Тимошенко

1968 – у Ржищеві Кагарлицького р-ну Київської обл. народився **Тимошенко Олексій Валерійович** – кандидат наук з фізичного виховання і спорту, професор, директор Інституту з фізичного виховання та спорту (з 2005), Відмінник освіти України (2004).

Автор наукових праць та посібників, зокрема: посібники «Основи моделювання у фізичному вихованні та спорті», «Основи теорії і методики спортивних і рухливих ігор», монографії «Теоретико-методичні засади оптимізації професійної підготовки майбутніх вчителів фізичної культури у ВНЗ». Головний редактор науково-методичного журналу «Фізичне виховання в школі». Голова науково-методичної ради МОН з питань фізичної культури і спорту. Академік Академії наук вищої школи України. Член спеціалізованої Вченої ради. Почесний працівник фізичної культури і спорту.

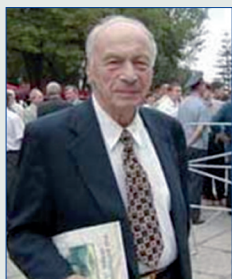
2014 – команда університету **достроково перемогла в груповому етапі чемпіонату України з футзалу серед чоловічих студентських команд** – драгоманівці вибороли **перше місце** серед команд вищих навчальних закладів Києва.

В. Кирилюк

1902 – у Варшаві (Польща) народився **Кирилюк Євген Прохорович (1902–1989)** – випускник КІНО (1926); доктор філологічних наук, професор, академік НАН України; Заслужений діяч науки України (1972), зав. кафедри української літератури в Київському педагогічному ін-ті імені О.М. Горького.

По закінченню аспірантури (1931) при науково-дослідному ін-ті імені Т. Шевченка, працював у Київській філії інституту та викладав історію української літ-ри. В 1937–1938 роках – ст. викладач, доцент, з 1939 – професор і керівник кафедри української літ-ри КІНО.

Л. Вишеславський

1914 – у Миколаєві народився **Вишеславський Леонід Миколайович (1914–2002)** – викладач літератури Київського педагогічного інституту імені О.М. Горького (1939–1941, з 1947); поет.

Писав твори російською й українською мовами, літературознавець, перекладач, педагог. За весь час творчої діяльності видав 60 книг віршів, прози та перекладів, виступав перед студентами КІНО з новими віршами та перекладами.

1917 – за ініціативою Товариства шкільної освіти в Києві **відкрита перша українська гімназія**; директором україномовного навчального закладу став відомий педагог **Холодний Петро Іванович (1976–1930)** –

1834

майбутній Міністр народної освіти Української Народної Республіки.

1937 – у Великій Бузимці Чернобаївського р-ну Черкаської обл. народилася **Варзацька Лариса Олександрівна** – кандидат педагогічних наук, ст. науковий співробітник КДПІ (з 1978).

В. Гончаров

1952 – у Слободці Ветковського р-ну Гомельської обл. (Білорусь) народився **Гончаров Володимир Іванович** – випускник КДПІ, доктор філософських наук, професор, директор Інституту іноземної філології, Заслужений працівник освіти України.

1979 року вступив до аспірантури, через 3 роки захистив кандидатську дисертацію. У 1983 році призначений на посаду заст. декана філолог. факультету, а з 1986 – очолює його. З 1997 року, після поділу філологічного факультету, Володимир Іванович керує факультетом іноземної філології (з 2005 року – Інститут іноземної філології).

2003 – підписано до друку ювілейне видання, присвячене 170-річчю з дня заснування університету «**Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. 1834–2004. Історія. Сьогодення. Перспективи**». У виданні розкривається історія провідного педагогічного вузу України, розглядається багатогранна діяльність підрозділів, викладачів, окреслюються перспективи його подальшого зростання.

2013 – в університеті відбувся «круглий стіл» з філософських та суспільно-правових питань становлення і розвитку інформаційного суспільства. Ініціатори: Драгоманівський виш та Національна академія правових наук України. Учасники заходу розділилися на дві секції тематично – одна присвячена філософії інформаційного суспільства та розгляд суспільних аспектів розбудови такої цивілізації, функціонування Інтернет-медіа на її основі, в іншій – проходили дискусії щодо конструктивних і деструктивних впливів глобального інформаційного суспільства на процеси націєтворення.

В. Сими́фенко

1835 – у Млієві (тепер – Городищенський р-н Черкаської обл.) народився **Симиренко Василь Федорович (1835–1915)** – меценат, який фінансово допомагав Михайлові Петровичу Драгоманову.

Відоме висловлювання Василя Сими́фенка: *«Кожен мусить робити те, на що здатний. Я тямлю заробляти гроші, то мушу їх заробляти для України». Впродовж 40 років він регулярно передавав одну десяту своїх прибутків на українські культурні цілі: покривав дефіцити журналу «Киевская Старина», згодом «Літературно-громадський вісник», «Україна», україномовної газети «Рада», «Громадська Думка». Коли кийвська «Громада» перестала матеріально підтримувати М. Драгоманова, що розгорнув українське книговидавництво в еміграції, Василь Федорович під час швейцарської подорожі передав гроші на видання, а попередньо переслав кошти на відкриття М. Драгомановим друкарні у Женеві.*

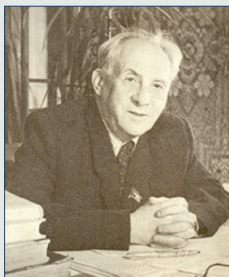

Митрополит Васи́ль

1864 – у Попудні (тепер – Монастирищенський р-н Черкаської обл.) народився **Митрополит Василь (в миру – Липківський Василь Костянтинович; 1864–1937)** – церковний діяч, перший митрополит Київський і всієї України відродженої 1921 року. УАПЦ, визначний проповідник. Страчений за присудом трійки НКВС.

1895 – у Києві народився **Рильський Максим Тадейович (1895–1964)** – студент історико-філологічного факультету Народного університе-

М. Рильський

ту Києва, заснованому за гетьмана Павла Скоропадського, викладач Українського інституту лінгвістичної освіти; поет, перекладач, публіцист, громадський діяч, академік АН УРСР. Був частим гостем у студентів і викладачів КІНО із творчими звітами, новими поетичними творами.

1917 – у Києві відбулася 100-тисячна **демонстрація під гаслами «Автономію Україні», «Вільна Україна у вільній Росії»**. Під час першого українського дня свободи демонстранти роззброїли поліцію.

1918 – за рішенням Центральної Ради 27 студентів, **розстріляних більшовиками на станції Крути наприкінці січня, перепоховали на Аскольдовій могилі в Києві**. Із цього приводу відбулася багатотисячна маніфестація. На церемонії виступив Михайло Грушевський, який назвав вчинок київської молоді «героїчним». Цього ж дня із фасаду будинку Педагогічного музею, де працювала Центральна Рада, зняли зображення двоголового орла – герба Російської імперії.

Л. Костенко

1930 – у Ржищеві Київської обл. народилася **Костенко Ліна Василівна** – навчалася в КДПІ (як зізналася на зустрічі з драгоманівцями, тоді «з аудиторій слухала дзвони Володимирського собору»; письменниця-шестидесятиниця, поетеса, Почесний професор університету (2013). Зустрівшись із студентами і викладачами університету, Ліна Василівна дала всім отримало можливість спілкуватися та слухати лекцію.

1992 – біля Аскольда на могилі Героїв Крут **студенти київських вузів, в тому числі і представники КДПІ, склали присягу на вірність українському народові**, зокрема, виголосивши, що будуть: «завжди вірними і відданими українському народу, за першим покликом оборонятимуть Україну, ніколи не зрадять українському народу». Святі слова студентської молоді лунко звучали на Печерських пагорбах столиці.

І. Мазепа

1639 – на хуторі Мазепинці Київського воєводства (неподалік Білої Церкви) народився **Мазепа Іван Стефанович (Степанович; 1839–1709)** – визначний політичний, державний і громадський діяч, меценат, поет; гетьман Війська Запорозького обох берегів Дніпра (1687–1709), князь Священної Римської Імперії Германської нації (1707). Казки та легенди про І. Мазепу, як визначав М. Драгоманов (Михайло Петрович високо цінував його заслуги перед українським народом): «...мають свою вартість і психологічну, а деякі й історичну. Вони, хоч і по-своєму, а все таки передають спомин про пригоди того часу, котрі не вдержались в піснях».

1860 – Педагогічний інститут реорганізовано у **Вищі дворічні педагогічні курси при університеті Св. Володимира**.

Т. Шевченко.
Університет Св. Володимира

Підтримуючи намічену трансформацію, новий попечитель Київського навчального округу М.І. Пирогов ще до виходу постанови від 20 березня 1860 року «Про влаштування педагогічних курсів» оперативно провів реорганізацію Педагогічного інституту у Вищі дворічні педагогічні курси при університеті Св. Володимира. Таке перетворення не означало, що курси за своїм статусом були нижчими за педаго-

гічні інститути. Значимість підвищувалась, зокрема організація навчання, відвідування занять, переселення майбутніх вчителів на приватні квартири, оплачувані з казни, мобілізація додаткових коштів. Про це свідчить хоча б те, що кошти казенних студентів розформованого юридичного інституту були направлені «на усиление средств педагогических курсов при сем же Университете».

1917 – історик **Грушевський Михайло Сергійович (1866–1934)** обраний головою Центральної Ради і розпорядився всю державну документацію вести українською мовою. До речі, українська мова займає друге місце в світі за мелодійністю після італійської. Також її визнали третьою найкрасивішою мовою у світі за такими критеріями, як фонетика, лексика, фразеологія і побудова речень після французької та перської мов на мовному конкурсі, що пройшов у Парижі в 1934 році.

1937 – у Києві народився **Захарченко Ростислав Андрійович** – кандидат педагогічних наук, доцент, зав. навчальними майстернями КДПІ (з 1979).

1948 – у Майдан-Гологірському Золочівського р-ну Львівської обл. народився **Болюбаш Ярослав Якович** – Почесний доктор університету, директор департаменту МОН України.

1958 – у Києві народилася **Єдлінська Ганна Миколаївна** – кандидат філологічних наук, доцент кафедри російської і зарубіжної літератури (1983–1991).

1976 – Києві народилася **Постернак Наталія Олександрівна** – кандидат педагогічних наук, доцент.

Учасники конференції

2014 – у гуманітарному корпусі відбулася **Всеукраїнська наукова конференція «Українська мовна особистість»**, яку організовано Інститутом української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка до 200-річчя від дня народження Тараса Григоровича Шевченка.

На заході взяли участь і виступили провідні вчені та молоді науковці університету й педагогічних вузів Києва, творча інтелігенція.

*Лідія Шишманова-
Драгоманова та
Іван Шишманов*

1889 – Михайло Драгоманов у листі з Женеви (Швейцарія) в Софію (Болгарія) до своєї дочки Ліді та її чоловіка Івана Шишманова пише про історичну долю українців, наголошуючи, що «...для правильного розвитку народів, їм треба мати державну незалежність! Тільки вільний народ має можливість створювати свою індивідуальність і формуватися як нація. При таких умовах і, закономірно, будуть створені умови для вивчення української мови».

1927 – у Києві вийшло перше число української «Літературної газети» (тепер – «Літературна Україна») як орган Всеукраїнської Спілки пролетарських письменників (ВУСПП). Протягом 1941–1942 років виходила в Харкові, Луганську, Уфі, Москві й називалася «Література і мистецтво». Із 1945 року – знову «Літературна газета», а з 1962 – «Літературна Україна». Головні редактори: Б. Коваленко, І. Ле, П. Усенко, І. Кочерга, Л. Новиченко, А. Хижняк, Д. Цмокаленко,

П. Загребельний, І. Зуб, В. Виноградський, А. Хорунжий, П. Перебийніс, Б. Рогоза, В. Плющ, М. Сидоржевський, В. Грабовський. У часи гонінь на інтелігенцію, в жовтні 1949 року «Радянська Україна» опублікувала редакційну статтю «Літературна критика в «Літературній газеті», редакцію письменницького видання звинувачували в «безпринципності та низькому ідейному рівні критичних статей». Відповідно, були зроблені партійною владою «організаційні висновки».

1937 – Постановою Ради народних комісарів (РНК) СРСР «**Про вчені ступені і звання**» впроваджено ступені кандидата й доктора наук, звання асистента, доцента, професора. До речі, в університеті на 2014 рік працює: 42 дійсних члени і члени-кореспонденти різних академій наук:

НАН України, АПН України. Серед них – 37 дійсних членів і 5 членів-кореспондентів НАН України, АПН України, Української екологічної академії наук, Академії політичних наук України, Академії наук вищої освіти України, Академії проблем людини, Міжнародної академії спортивних наук, Академії мистецтв України.

2007 – в університеті **розпочато впровадження інформаційно-аналітичної системи управління (ІАСУ)** навчальним процесом «Університет», створено електронну структуру навчальних підрозділів, єдину базу даних навчальних дисциплін усіх спеціальностей (навчальні та робочі плани), проведено розрахунок обсягів педагогічного навантаження та забезпечено індивідуальний розподіл педагогічного навантаження.

Академіки (зліва - направо)
О. Савченко і Л. Мацько

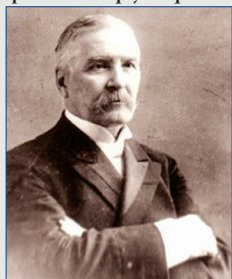
2014 – у гуманітарному корпусі університету **відбулася ювілені урочистості; 25-річчя кафедри стилістики української мови та ювілей завідувача кафедри, академіка АПН України Мацько Любові Іванівни.**

Ректоратом відзначено досягнення науково-дослідної школи функціональної лінгвістики української мови та лінгводидактики і методики викладання української мови в основній та старшій ланках середньої школи й у вищій школі, керівником якої з 1988 року є Л.І. Мацько. Як науковий результат – статті, книги, підручники й посібники: за рішенням Вченої ради Любов Іванівну нагороджена Золотою медаллю М. Драгоманова та Подякою ректора вишу.

1842 – у Гриньках Кременчуцького пов. Полтавської губ. народився **Лисенко Микола Віталійович (1842–1912)** – одностудента університету Св. Володимира Михайла Драгоманова; композитор, піаніст, диригент, педагог, збирач пісенного фольклору, громадський діяч.

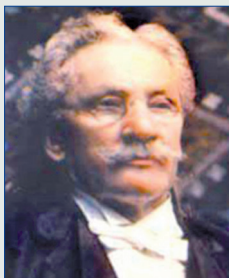
М. Лисенко

Тісні стосунки М. Лисенка та М. Драгоманова склалися під час проживання на Маріїнсько-Благовищенській вулиці. М. Лисенко часто відвідував оселю Драгоманових, які мешкали в цьому ж будинку; за їх фортепіано працював над першою збіркою «Українських пісень»; мав дружні стосунки і з дружиною М. Драгоманова – Людмилою Михайлівною, які розпочалися з виконання фортепіанних дуетів. Створення сатиричної опери «Андріашиада», де висміювалися існуючі в той час в учбовому окрузі порядки, є музичним втіленням їхніх спільних ідей та переконань. Про теплі, щирі, дружні стосунки також свідчить їхнє доволі тривале листування під час перебування М. Лисенка в Німеччині та під час еміграції за кордон М. Драгоманова. Як свідчить лист від 2 березня 1878 року, Микола Віталійович присвятив М. Драгоманову та його дружині музичний твір «Образки з колишнього» та романс «Чи ми ще зійдемося знову».

1883 – **Михайло Драгоманов** на прохання німецького письменника та економіста **Альфонса Туна (1854–1886)** написав статтю «Автобіографічна замітка». До речі, Тун Альфонс – німецький економіст (1854–1886), автор відомої історії російського революційного руху – «Geschichte der Revolutionären Bewegungen in Russland», де й вміщена публікація професора М.П. Драгоманова.

1834

*С. Кульженко.
1880 рік*

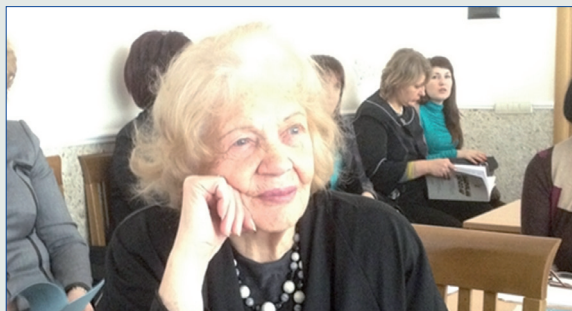
1904 – у Лондонській газеті «Ілюстрейтед міррор» (Англія) вперше у світі опублікована кольорова фотографія. До речі, перша книга в Києві з кольоровими ілюстраціями – а це були «Казки Ганса Андерсона» українською мовою в перекладі з англійської Михайла Старицького та з 11 малюнками художника Миколи Мурашка – вийшла у друкарні Кульженка Стефана Васильовича (1836 -1906) 1865 року.

1934 – у Козятині Вінницької обл. народилася **Романова Неоніла Володимирівна** – кандидат хімічних наук, професор кафедри хімії КДПІ (з 1990).

1957 – на мовно-літературному факультеті КДПІ вийшов перший номер сатиричної газети «Швабра».

2014 – в Інституті педагогіки і психології університету відбулася II Всеукраїнська заочна наукова студентська конференція «Науковий простір студента: пошуки та знахідки» для молодих вчених педагогічних спеціальностей училищ, коледжів, університетів. Проведення заходу відбулося в Інтернет-форматі.

68 років трудиться в нашому університеті доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови Інституту української філології та літературної творчості імені А. Малишка **Плющ Марія Яківна**. 2014 рік

1889 – у станиці Динська Краснодарського краю (Росія) народився **Соколянський Іван Опанасович (1889–1960)**– співробітник Вищого інституту народної освіти імені М. Драгоманова (з 1921), вчений педагог у галузі дефектології, досліджував питання сурдо- і тифлопедагогіки; автор читальної машини для сліпих. Соколянський І. – один з організаторів Українського науково-дослідного інституту педагогіки, спів-

І. Соколянський

робітник Вищого інституту народної освіти імені М. Драгоманова (з 1921), з 1929 року – директор науково-дослідного Інституту Дефектології УРСР. На початку 1934 року Івана Опанасовича кадебісти заарештували, 28 лютого вирішили відправити на заслання до Казахстану на 5 років, але раптом «поталанило»: справу призупинили і поклали в архів. Вдруге справу на професора Соколянського завели 10 жовтня 1937 року в Управлінні НКВС УРСР по Харківській області, а 13 жовтня виписали ордер на обшук та арешт. 20 листопада 1937 року оголосили вирок: 10 років таборів, але залишили у внутрішній в'язниці на 20 місяців, однак 21 травня 1939 року звільнили. Від глибокого психічного потрясіння пролежав півроку «розбитий паралічем». У 1957 році реабілітували, а 20 років по смерті присвоїли звання лауреата Державної премії СРСР. «Невинність» професора-дефектолога визнав Військовий трибунал Київського військового округу на другий день Різдва.

1930 – у будівлі Столичного оперного театру в Харкові відбувся **процес над 45 керівниками і головними діячами т. зв. СВУ** (Спілки Визволення України), який проходив від 9 березня до 19 квіт-

ня 1930. Всього до судового процесу 1930 року залучено 474 осіб, при чому засуджено до розстрілу – 15, до концтаборів – 192, вислані за межі України – 87, засуджені умовно – 3, звільнені від

покарання – 124 особи. Одразу зауважимо, що публічний судовий процес **був спрямований насамперед проти освітян.**

На лаві «підсудних» опинилися 2 академіки ВУАН, 15 професорів вузів, директор школи (В.Ф. Дурдуківський), 10 учите-

лів, три письменники, 5 редакторів, а решту становили священики, правники, бібліотекар, працівники педагогічно – освітніх установ. До показової громадсько-політичної страти тоді «залучили» науково-педагогічні кадри п'яти педвузів – Київського, Полтавського, Дніпропетровського, Миколаївського та Одеського Інститутів народної освіти: професорів – Гермайзе, Ганцова, Іваницю та викладача Г.Г. Холодного (КІНО), професора В.О. Щепотьєва (ПІНО), професора П.О. Єфремова (ДІНО), викладача М.Є. Слабченка. Упродовж 20-х років ХХ ст. виходили «Записки Київського інституту народної освіти», де друкували свої статті Гермайзе, Синявський, В. Данилевич, Столярів, а членами редколегії були Іваниця, М. Кравчук, С. Семко, Холодний, Дорошкевич. З них лише декілька (академік, математик М. Кравчук) уціліли, а решта пройшли крізь табори Гулагу. **Ми маємо їх пам'ятати!**

2013 – у залі засідань Вченої ради університету пройшли **III Всеукраїнські Морозівські педагогічні читання (Мороз Олексій Григорович (1940-2007) - академік АПН України, доктор педагогічних наук, професор вишу).** Пройшло тематичне засідання «Магістратура в освітньому просторі університету та обговорення таких напрямів: студентоцентрованість і суб'єкт-суб'єктна взаємодія учасників педагогічного процесу як сутнісні ознаки магістратури; компетентнісно-контекстна модель магістерської підготовки та організація квазіпрофесійної діяльності магістрантів; тенденції диверсифікації магістратури за професійним і науковим спрямуванням та ін.

1874 – вийшли в світ **«Историческія пісні малорусскаго народа»** з примітками Михайла Драгоманова та Володимира Антоновича. «То був початок видання, в котрому

мусіли бути зведені й пояснені українські народні (мужицькі) пісні, в котрих видно зміни громад, життя на Україні од найдавніших часів аж досі», або «повна історія нашого народу в його власних піснях», як характеризував видання Драгоманов. Але, на жаль, задум цей не здійснився, крім двох томів, що вийшли у Києві та ще видав Михайло Петрович сам в еміграції два випуски «Політичні пісні українського народу». Сюди увійшли пісні: про Запорожців (1709–1739) та про Гетьманщину і Слобідчину (1709–1765).

1886 – стався «розрив» Михайла Драгоманова з українською «Громадою» Києва, яка не в повній мірі зрозуміла його публікації та погляди. Під тиском політичних обставин в Україні на початках 80-х років XIX ст., після вбивства царя в 1881 році (Олександра II - 1 березня, до влади прийшов Олександр III), лівий елемент значно ослаб: одні подалися за кордон, другі опинилися на засланні, в'язницях та шибеницях. Боязнь арешту й була однією з причин виїзду М. Драгоманова за межі України. Про цей «розрив» багато писав Михайло Петрович у листах до Івана Франка та Михайла Павлика.

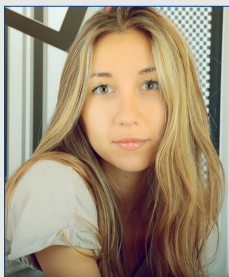
1918 – опубліковано **Закон Української Народної Республіки (УНР) про державну мову** – українську, який прийнято ще 15 лютого. У документі, зокрема, зазначено, що: «Законно признаним

національним меншостям» залишалося право «уживання як усно, так і в письмах, їх матірньої мови в урядових зносинах з державними властями і урядами, публічними інституціями і державними підприємствами».

1919 – у Києві народилася **Шевченко Поліна Дмитрівна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології КДПІ (1970–1989).

С. Шевчук

1988 – у Вишгороді Київської обл. народилася **Шевчук Світлана Вікторівна** – викладач кафедри журналістики, редактор Інтернет-газети «Памолодь».

1989 – організувана зустріч за «круглим столом» представників творчих Спільнот і товариств УРСР, у тому числі й вчених-педагогів. Учасники зустрічі дійшли згоди про необхідність об'єднання художньої інтелігенції на вирішення конкретних завдань перебудови у духовній сфері, вироблення комплексної програми розвитку української національної культури.

2013 – студенти університету ознайомилися з історією вулиці **Панаса Саксаганського** (з 1937) в минулому - Маріїнсько-Благовіщенської (з 1888), на якій мешкали з родинami: М. Драгоманов, М. Лисенко, О. Пчілка, І. Франко. 1830-х роках, у зв'язку із будівництвом Нової Печерської фортеці, почалося освоєння цієї місцевості південніше Золотих воріт. Було прокладено десятки нових вулиць, а загалом територія здобула назву «Новое Строеііе» (Нова Забудова). Згодом, через появу на вулиці Маріїнської громади та будівництва церкви Благовіщення, її названо «Маріїнсько-Благовіщенською». Вулиця стає місцем проживання видатних діячів української культури та мистецтва – Михайла Старицького (мешкав у будинку № 93), Михайла Драгоманова та Миколи Лисенка (№ 94 і 95), Лесі Українки (№ 97, 101, 115), Олени Пчілки, Івана Франка. Вулиця в цей період впорядковується, замощується, по ній прокладається трамвайна лінія (1897 рік), будуються багатоповерхові будинки. Сучасна вулиця Саксаганського дає уявлення шанувальникам міської забудови кінця XIX – початку XX ст. про напрями архітектури, характерні для того часу.

Леся Українка

1888 – **Леся Українка** надсилає першого листа **М.П. Драгоманову**, розпочинаючи семи-річне листування. Ось фрагменти деяких поси-лань: «Любий дядьку! Як Ви мене зв'ялили, як Ви мене вразили своїм остатнім листом! І де Ви їх берете, такі вразливі слова?»; «Знаєте, що мені не дає далі писати до Вас? Півні прокляті! Співають та й співають без пуття й без міри! Не знаю, котрі то вже, либонь, треті, чи що – ось Вам доказ, що я не сонної вдачі».

С. Івченко

1925 – у Будах Харківської обл. народився **Івченко Сергій Іванович (1925–1984)** – учас-ник Другої світової війни, доктор біологічних наук, перший декан природничо-географічно-го факультету (1971), професор кафедри ботані-ки КДПІ, письменник.

1945 – у Києві народився **Бойко Борис Во-лодимирович** – ст. інженер кафедри загальнотехнічних дисциплін КДПІ.

В. Льовочкін

1946 – у Києві народився **Льовочкін Володи-мир Анатолійович** – випускник дефектологічного факультету КДПІ (1969); генерал-полковник вну-трішньої служби, кандидат юридичних наук, Голо-ва Державного департаменту з питань виконання покарань (2001–2005), заслужений юрист України; автор 120 наукових праць.

1955 – у Полтаві народився **Годенко Віктор Петрович** – кандидат фізико-математичних наук.

1976 – у Семипалатинську (Казахстан) народився **Кличко Володимир Володимирович** – професійний боксер, Почесний професор університету. Під час урочистої події Володимир Кличко привітав студентів-переможців рейтингу по університету, вручив почесні відзнаки та пам'ятні подарунки.

В. Чорновіл

1999 – на трасі під Борисполем на Київщині **загинули** в автокатастрофі лідер Народного руху України **Чорновіл В'ячеслав Максимович (1937–1999)** та водій **Євген Павлов**, які поверталися з Кіровограда. Їхня «Тойота» пізно ввечері на великій швидкості врізалася в КамАЗ, що розвертався. За багатьма ознаками, це був спланований замах. Часто виступав у КДПІ.

2014 – упродовж трьох днів в Інституті філософської освіти і науки проходила **виставка студентів спеціальності «Дизайн одягу»**, приурочена до Всеукраїнської науково-практичної конференції «Проблеми розвитку дизайну в сучасній українській культурі», що була присвячена 65-річчю з дня народження та 40-річчю наукової, творчої і педагогічної діяльності доктора філософських наук, професора, завідувача кафедри дизайну та реклами Легенького Юрія Григоровича.

Стало традицією в університеті зустрічатися з відомими особистостями – науковцями, театрами, письменниками, журналістами та редакторами.

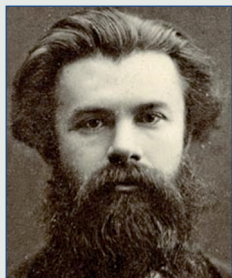
*Зокрема, студенти-філологи Інституту іноземної філології зустрілися й спілкувалися з українським письменником і журналістом **Андрієм Кокотюхою**, який є автором 40 книг для дорослих і дітей. 2014 рік*

1876 – Михайло Драгоманов, який першого березня без родини прибув до Відня (Австрія), почав готуватись до видання українського збірника «Громада», зустрічаючись з відомими емігрантами, зокрема, з істориком і громадським діячем з Києва

єва Шульгіним Яковом (1822–1878). Але на перших же кроках Михайло Петрович зіткнувся з перешкодами: саме в цей час австрійський уряд заарештував раніше тут віддруковані українські брошури і розпочав перший австро – український соціалістичний процес проти видавця їх О. Терлецького (В. Кістки), а далі заарештував й інших галицьких соціалістів. Драгоманов терміново злистувався із лондонською редакцією «Вперед», запитуючи, чи не можна туди перенести своє видання, але, зрозумівши, що краще розпочинати видавничу діяльність та випуск видання в Женеві, тут наразі й побачив світ випуск «Громади».

М. Драгоманов

1880 – Михайло Драгоманов у листі до Івана Франка дав характеристику українофілам: «В усьому культурному життю на перший план виставлена була національність, яка до того була протипоставлена людству (або Європі – в слов'янофілів, європеїзованій Росії – в українофілів)... Всяка культура ненаціональна об'явлена була лишень деморалізацією. До того ставилась національність не лишень у формі культури, але і в ідеях, як і в москов-

ських слов'янофілів. Які це ідеї, – це було або неясно, або просто зводилось на «народню традицію», то б то на реакцію. Українофіли признавали бідність української літ-ри, недостачу української школи... Нарешті мушу сказати, що я кілька раз заявляв, що я зовсім не українофіл, а лишень українець, котрий має претензію бути на українському ґрунті».

1920 – Латвія визнала незалежність **Української Народної Республіки (УНР)**.

1956 – у Черкасах народився **Риманенко Сергій Сергійович** – кандидат історичних наук кафедри історії.

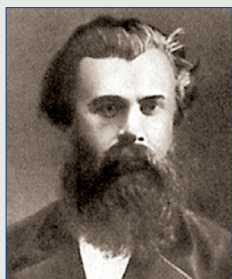

2014 – студенти університету, зокрема – Інституту корекційної педагогіки та психології, які за фахом вчаться працювати з такими дітками й людьми, взяли участь в акції на підтримку хворих на епілепсію «День фіолетової стрічки».

Театральна **студія «Міст»** Інституту корекційної педагогіки та психології має на меті професійну підготовку спеціаліста в галузі інноваційної методики реабілітації засобами театрального мистецтва. Системне вивчення «Режисури корекційної психопедагогіки та акторської майстерності в інтеграційному театральному мистецтві» готує студентів до професійної діяльності як керівників інтеграційних театральних колективів. Художній керівник і режисер **Віталій Любота**, член Спільки театральних діячів України

М. Драгоманов

1893 – Михайло Драгоманов у листі до Івана Франка дає свою характеристику поняття «мораль»: «Моральним вчинком є вчинок вгідний з нормами, чи вимогами певного суспільства, чи його верстви. Мораль, – пише Франкові Михайло Петрович, – це явище соціальне: та чи інша поведінка людини відносно ближнього (убійство, крадіж, – неубійство і т.п.) залежить перш всього від соціальних відношень. Моральні приписи не є обов'язковими, але бажаними в цім суспільстві, бо від виконання їх залежить добро членів цього суспільства. Збірка моральних норм (і не писана) називається мораллю, а наука, що їх студіює – етикою».

1912 – в Янищевці Ставищенського пов. Київської губ. народився **Лесик Федір Лукич** – доктор сільськогосподарських наук, професор, зав. кафедри ботаніки КДПІ (з 1971).

1930 – у Києві народився **Оганян Георгій Артемович** – доктор економічних наук, професор кафедри економічної теорії КІНО (1993–1998).

Г. Мозгова

1958 – у Новоселицях Новоселицького р-ну Чернівецької обл. народилася **Мозгова Галина Петрівна** – доктор психологічних наук, професор зав. кафедри практичної психології та психосоматики.

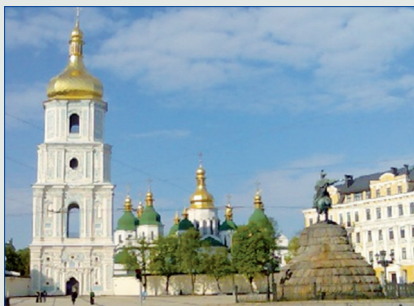
Основні положення наукової роботи висвітлені більш ніж у 60 наукових та навчально-методичних публікаціях, у тому числі: монографія, 6 на-

вчально-методичних посібники та 2 деклараційні патенти України. 33 статті (із них – 19 одноосібних) – у провідних наукових фахових виданнях, затверджених ВАК України у галузі медичної психології.

1966 – у Вінниці народився **Немчинов Ігор Геннадійович** – доктор філософських наук, професор, Відмінник освіти України.

2013 – **студенти університету відвідали Софійську** (або Богдана Хмельницького) **площу** столиці й дізналися про її історію.

У 1036 році Ярослав Мудрий розгромив на місці Софійської площі печенігів. Зі зведенням Софійського собору (1036) площа перед ним стала громадським центром міста, де, зокрема, відбувалися віча, а починаючи з XVI ст. – торги і ярмарки. Саме тут у грудні 1648 року кияни зустрічали ко-

заські полки на чолі з Б. Хмельницьким, які вступили до Києва після перемоги над польсько-шляхетським військом. На цій площі у січні 1654 року населення міста зустрічало російських послів, очолюваних боярином В.В. Бутурліним, які прибули до Києва після Переяславської ради. Коли було споруджено комплекс Присутственних місць, розміри площі значно зменшилися, але водночас вона набула певної компактності. Значну роль у формуванні її архітектурно-планувальної композиції відіграв пам'ятник Б. Хмельницькому, який встановлено у 1888 році: постать гетьмана на коні (скульптор М.Й. Микешин) встановлена на гранітному постаменті (архітектор В.М. Ніколаєв) у центрі площі. До речі, назва площі змінювалася: 1869 року затверджено офіційну назву Софійська; у 1921–1941 і 1943–1944 – площа Червоних героїв Перекопу; у період німецької окупації у 1941–1943 роках – Софійська. У 1944–1993 роках площа Богдана Хмельницького, а сучасна назва б відновлена 1993 року. На площі біля брами св. Софії похований Святіший Патріарх Київський і всієї Руси-України Володимир (у миру Василь Омелянович Романюк, 1925–1995).

1869 – Михайло Драгоманов стає автором ж. «Вестник Европы» – ліберально-поміркованого органу з нахилом до академічності. В українському питанні російськомовне видання на початках зайняло досить прихильний тон, і це дало підставу Драгоманову ближче стати до редактора та його журналу. Першу статтю Михайло Петрович помістив в VII книзі 1870 року, яка називалася «Малороссія в ея словесности» й стала початком тісних стосунків М. Драгоманова з усією редакцією «В. Е.», а, особливо, з її редактором – професором Петербурзького університету Михайла Стасюлевичом (1826–1911).

2005 – підписано до друку історичний, науковий та літературний ж. «Пам'ять століть» (головний редактор Денисенко Анатолій Васильович), присвячений 170-річчю Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серед матеріалів номера – статті вчених університету: І. Дробота, Г. Волинки, Н. Мозгової, О. Кобилецької, В. Андрущенка, А. Болгарського та ін..

2013 – в актовому залі Інституту політичних і етнонаціональних досліджень імені І.Ф. Кураса НАН України відбувся **V Всеукраїнський конгрес політологів**, в якому взяли участь і представники Інституту політології та права університету. Вчені з усієї України зібралися, щоб поділитися досвідом і виробити спільну позицію,

що до політичних проблем і питань сучасної України. Крім того, за результатами конгресу було ухвалено ряд документів, де відбито позиції української політологічної спільноти.

2014 – в актовому залі головного корпусу університету відбулася **науково-практична конференція «Проблеми та перспективи розвитку науково-навчального центру «Синевир»**, в якій, окрім викладачів, взяли Активну участь співробітники На-

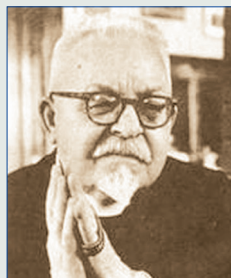

ціонального природного парку «Синевир». Мета конференції: підвести підсумки виконання Науково-дослідною лабораторією туризму та краєзнавства організаційно-дослідницького проекту «Становлення та розвиток

Науково-навчального центру «Синевир» (2011–2013); акцентувати увагу на основних проблемах розвитку НЦЦ «Синевир» та визначити шляхи їх вирішення; встановити рівень застосування нових інноваційних технологій в умовах поєднаної підготовки педагогічних та туристичних кадрів; окреслити місце туризму та аспекти впливу НЦЦ «Синевир» на соціально-економічний розвиток Тере-

блянської долини в умовах сталого розвитку регіону. «Між НПП «Синевир» та університетом давно триває тісна співпраця в різних сферах, – розповів директор НПП «Синевир» Микола Дербак. – Проходячи практику в межах парку, студенти вишу мають доступ до наукових матеріалів та напрацювань нашої установи, а багата флора, фауна та історико-культурна спадщина краю дає безмежні можливості для вивчення та дослідження студентів, викладачів різних спеціальностей».

І. Огієнко

Із 1920 року – на еміграції. За митрополита Огієнка було проголошено Акт об'єднання трьох українських автокефалій за кордоном.

1990 – створена кафедра історії України, яку очолив Борисенко Володимир Йосипович, доктор історичних наук, професор.

1873 – Михайло Драгоманов за підписом «Українець» надрукував у «Правді» статтю «Література російська, великоруська, українська й галицька». Михайло Петрович коментує її так: «Там я задумав критично переглянути всю тодішню українофільську й народовську ортодоксію (оборона традиційних принципів), показати її безосновність перед реальними обставинами й потребами, зробити теж саме й з ортодоксальною москвофпанурською, а, нарешті, дати нарис реалістично-прогресивного українства й панурськості зовсім на інших підставах». Стаття викликала велику полеміку та мала лихі наслідки для Драгоманова: проф. Гогоцький, давніший ідейний ворог Михайла Петровича, подав донос міністру Толстому, вказавши йому там на осуд його шкільної політики.

1972 – у Вінніпезі (Манітоба, Канада) помер Огієнко Іван Іванович (церковне ім'я – Іларіон: 1882–1972) – український громадський і православний церковний діяч, митрополит (від 1943 р.), мовознавець, історик церкви, педагог. Був міністром освіти, міністром віросповідань УНР.

На фото (зліва – направо):
доцент Двірна К.П., ст. викладач
Телегуз І.О., професор Іванова
Л.Г., завідувач кафедри, професор
Борисенко В.Й., доцент Візер
С.О., асистент Литвин І.В., ст. викладач
Сегеда Р.А. 2011 рік

Кафедра філософської антропології (зліва – направо) перший ряд: аспіранти: Качур Катерина Леонідівна, Смірнова Олександра Дмитрівна, кандидат філософ. наук, доцент Шкіль Людмила Леонідівна, зав. кафедри, доктор філософ. наук, професор Крилова Світлана Анатоліївна, доктор філософ. наук, професор Хамітов Назіп Віленович, лаборант Азаркіна Ольга. **Другий ряд:** аспіранти: Крилова Вселена Олександрівна, Поліщук Костянтин Олександрович; асистент Хахалін Олександр Олександрович, аспірант Чорний Роман Володимирович, кандидат політ. наук, доцент Чорна Лідія Валеріївна. 2014 рік

Члени кафедри – кандидат історичних наук, професор Іванова Людмила Георгіївна, кандидат історичних наук, доцент Двірна Катерина Петрівна, кандидат історичних наук, доцент Візер Світлана Олександрівна, кандидат історичних наук, доцент Телегуз Ірина Олександрівна, кандидат історичних наук, доцент Сегеда Ростислав Антонович. Кафедра історії України стала першою серед структурних підрозділів усіх вищих педагогічних закладів України. За період діяльності підготовлено понад дві тисячі вчителів-істориків, чимало з яких стали відомими громадськими, державними діячами та науковцями. Аспірантуру та докторантуру кафедри закінчили представники понад десяти вузів України. При кафедрі діє наукова школа професора В.Й. Борисенка «Соціально-національні проблеми історії України другої половини XVII – початку XX ст.».

2005 – створена кафедра філософської антропології, завкафедри до 2014 року – доктор філософських наук, професор Розова Тамара Вікторівна; тепер – доктор філософських наук, професор Крилова Світлана Анатоліївна.

1893 – Михайло Драгоманов у Софія (Болгарія) видрукував «Листи з Наддніпрянської України».

В «Передньому слові» до своєї праці М. Драгоманов писав: «Печатання «Листів на Наддніпрянську Україну» могло початись лише через кілька часу після того, як вони були написані. Поки що я напечатав у «Буковині» лист, спеціально посвячений незгодом моїм з д. Вартовим у справі чисто літературній. Тим часом сталися нові пригоди: деякі земляки наші схотили, щоб наші «Листи» були напечатані і окремою книжкою, а д. Вартовий помістив у «Буковині» нові листи, досить відмінного проти перших характеру.

Ми завважали потрібним перепечатати в окреме видання наших листів і лист у «Буковину», додавши до нього для докладнішого обговору справи про шифоту української літератури загальний огляд цієї справи, котрий печатаємо і в «Народі». Окрім того, ми мусили написати особний лист з поводу нових листів д. Вартового. Через се все виклад наших думок

О. Філіпов

трохи розбивається і в нього увійшли деякі хоч невеличкі повторення. Тільки ж се річ незбіжна при наших обставинах праці, далеких від академічного порядку».

1902 – у Дмитрівці (тепер Знаменський р-н Кіровоградської обл.) народився **Філіппов Олексій Михайлович (1902–1955)** – директор Київського державного педагогічного інституту імені О.М. Горького (1937–1938). Працюючи в Наркоматі освіти УРСР, обіймав посаду першого заступника Міністра (на той час – Павло Тичина).

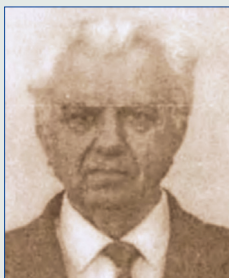

Закінчив Вищі педагогічні курси та Одеський інститут народного господарства (1930). Працював у шкільній адміністрації, директором Київського педагогічного інституту, редактором журналу «Радянська школа» (1947–1951).

1906 – у Білостоку (Польща) народився **Русько Олексій Микитович (1906–1964)** – кандидат педагогічних наук, професор кафедри педагогіки КДПІ, керівник педагогічної секції комісії ЮНЕСКО для УРСР. Автор науково-методичних робіт з хімії та загальнопедагогічних питань, співавтор підручників із загальної хімії для учительських інститутів, природничих факультетів педагогічних інститутів і для середньої школи.

О. Русько

О. Павелко

1918 – у Прохорах Березнянського р-ну Чернігівської обл. народився **Павелко Олексій Пилипович (1918–2001)** – учасник Другої світової війни, доктор філософських наук (1972), професор (1974), зав. кафедри філософії (1953), проректор з наукової роботи КДПІ (1962–1971), Заслужений діяч науки УРСР. Автор видань: «З історії суспільно-політичної і філософської думки на Україні» та розділи в академічному виданні «Історія філософії на Україні: у 3-х т.».

1958 – у Бакалах Білоцерківського р-ну Київської обл. народилася **Качан Світлана Володимирівна** – кандидат хімічних наук, доцент кафедри хімії.

1971 – у Боярці Києво-Святошинського р-ну Київської обл. народилася **Кустовська Алла Валентинівна** – кандидат біологічних наук, доцент.

2007 – рішенням Вченої ради звання «Почесний доктор університету» присвоєно **Мігіні Франтішку** – ректорові Пряшівського університету (Словаччина).

2013 – вперше відбулася **Всеукраїнська науково-практична студентська конференція: «Науковий простір студента: пошуки і знахідки».**

1875 – з цього року газету «**Київський Телеграф**», що виходила в Києві з 1859 року та яку фактично десять місяців редагував Михайло Драгоманов. За цей недовгий час «К.Т.» зразу ж добув собі багато ворогів і своїм українством, і критикою міських і краєвих справ, і просто конкуренцією «Київлянину». Особливо

йому закидали пропаганду «українського сепаратизму». Драгоманов в своїх «Австро-Рус. Споминах», згадуючи про «К.Т.», між іншим писав: «Сміло скажу, що на Україні не було ніколи видання, котре так би підходило по своєму напрямку до програми Кирило-Мефодіївське братства, яке діяло до кінця березня 1847 року, звісно, відповідними часу змінами, як наш «К.Т.» 1875 року».

1918 – до Міністерства внутрішніх справ генеральним писарством Ради народних міністрів передано дані про територіальні межі Української Народної Республіки (УНР). До її складу включали: Київську, Волинську, Холмську, Подільську, Катеринославську, Полтавську, Чернігівську і Харківську губернії, а також Мелітопольський, Дніпровський і Бердянський повіти Таврії, Путилівський, Новооскольський і Грайворонський Курщини та Богучарський, Бирючинський і Острогожський Воронезької губернії. Означені території вважалися належними до УНР згідно з даними 3-го Універсалу, закону від 14 листопада 1917 року про вибори до Українських Установчих зборів і мирного договору з Центральними державами у Бресті. Рада народних міністрів 13 березня 1918 року ухвалила прийняти під охорону УНР також державне майно і громадян Гомельського повіту. Остаточні кордони Української Народної Республіки мали бути окреслені в майбутньому українсько-російському договорі.

1834

О. Кардаш

1921 – у Бабинцях Погребищенського р-ну Вінницької обл. народився **Кардаш Олексій Дмитрович** – учасник Другої світової війни, доктор філософських наук, декан музично-педагогічного факультету КДПІ (1973–1992). Олексій Дмитрович опублікував 25 статей про філософський світогляд українських майстрів слова: І. Франка, Л. Українки, М. Драгоманова, М. Рильського, В. Сосюри.

М. Сокирко

1924 – у Красинівці Новгород-Волинського р-ну Житомирської обл. народилася **Сокирко Марія Власівна** – учасниця Другої світової війни, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і початкової освіти КДПІ (1987–1999). Автор підручника «Українська мова» для 3 класу з російською мовою навчання та який перевидавався 17 разів.

1944 – у Ворзелі Київської обл. народилася **Горкіна Лариса Павлівна** – кандидат економічних наук КДПІ.

1967 – газета «За педагогічні кадри» в передовій статті «Дещо про наш інститут» надрукували такі дані: «Наш інститут засновано в 1920 році як факультет соціального виховання

з трирічним строком навчання в складі Київського інституту народної освіти. В 1930 році факультет соціального виховання виділено в окремий навчальний заклад – інститут соціального виховання, який у 1933 році перейменовано в Київський педагогічний інститут. 1936 року інституту присвоєно ім'я О.М. Горького. За час свого існування інститут підготував понад 22 000 висококваліфікованих учителів-спеціалістів з різних фахів. Лише за післявоєнний час в інституті підготовлено 290 кандидатів і 15 докторів наук. Свого часу в нашому вузі працювали викладачами такі відомі вчені, як академіки М. Кравчук, С. Пекар, професори О. Астряб, М. Даденков, Є. Кирилюк, відомий український письменник, Герой Радянського Союзу Ю. Збанацький та ін.

1936 – у Демовщинах Кагарлицького р-ну Київської обл. народився **Панченко Григорій Денисович** – кандидат педагогічних наук, професор кафедри теорії та історії педагогіки КДП.

Л. ОREL

1937 – у Драбові на Полтавщині (нині райцентр Черкаської обл.) народилася **ОREL Лідія Григорівна** – етнограф, Заслужений працівник культури України. З 1966 року – літредактор міжвідомчих Збірників КДП імені О.М. Горького; склала кандидатський мінімум і працювала над дисертаційною темою «Поетика мови народної пісні». Разом із групою столичної інтелігенції (Б. Антоненко, Давидович, С. Плачинда, В. Лобко, П. Бойко та ін.) 1968 року підписала лист-протест проти свавілля властей, і, як і слід було чекати, звільнена з роботи.

1969 – за ініціативою академіка, Почесного професора університету Тронька Петра Тимофійовича (1915–2011) як інформаційно-методичний бюлетень започатковано науково-популярний ілюстрований ж. «**Пам'ятки України**» – орган Українського товариства охорони пам'яток історії та культури і Українського фонду культури. Нині видається

Національним газетно-журнальним видавництвом «Культура» під назвою «Пам'ятки України: історія та культура», в якому друкують наукові праці викладачі університету та є членами редакційно ради.

1970 – у Дніпропетровську народилася **Турчинова Ганна Володимирівна** – кандидат педагогічних наук, доцент, зав. кафедри іно-

Г. Турчинова

земних мов Інституту природничо-географічної освіти та екології. Разом з членами кафедри розробила науковий напрям «Зміст, форми, методи і засоби фахової підготовки вчителів» з проблемою «Навчання професійного спілкування у вищій школі в аспекті європейських вимог» та ін.

2010 – підписано до друку **Наукове видання «В.П. Андрущенко. Управління педагогічним університетом. Статті. Доповіді. Звіти. 2003–2010»**. Публіковані матеріали пов'язані з досвідом керівництва університету, статей-роздумів, установчих чи звітних доповідей, звітів ректора.

2013 – в Науковій бібліотеці університету за підтримки Консорціуму Елібукр **відкрито тестовий доступ до бази даних Web of Science від Thompson Reuters**. Науковцям, викладачам та студентам, запропоновано швидкий доступ до якісної міждисциплінарної релевантної інформації. Web of Science є найбільшою реферативною

базою даних, що охоплює понад 50 мільйонів записів з більш ніж 12 тисяч впливових журналів з усього світу, в тому числі тих, які знаходяться у відкритому доступі, та 120 тисяч матеріалів конференцій з природничих, суспільних та гуманітарних наук.

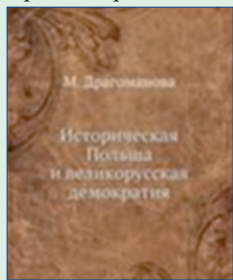

2014 – в університеті стартував **проект «Майстерня успішної людини»**, в рамках якого заплановано низку лекцій, майстер-класів та тренінгів для студентів Інституту філософської освіти і науки. У дні занять учасники вивчали основи ораторського мистецтва, взяли участь у

тренінгу «Відмички від звички», самостійно застосовували техніки автотрансформації на уявлюваній лінії часу. Запропоновані на тренінгу студентам техніки автотрансформації на уявлюваній лінії часу можна застосовувати самостійно.

1882 – у журналі «Вольное Слово» – часописі конституційно-демократичного напрямку, що виходив у Женеві (Швейцарія) при співробітництві М. Драгоманова, побачила світ його наукова

праця «**Історична Польща та великоросійська демократія**». Основна думка автора: «Поняття «народної волі» майже протилежне поняттю про «політичну свободу»! «Народна воля» на практиці не може бути нічим іншим, як «волею більшості», а в державах великих, настільки відмінних від древніх, громадських, або кантональних держав, нічим іншим, як «волею більшості народонаселення».

О. Лундстрем

1916 – у Читі (Росія) народився **Лундстрем Олег Леонідович** (1916–2005) – нащадок Т. Шевченка. Його дід по матері – внучатий небіж Тараса Григоровича, бабуня – грекиня. Керував найкращим у світі джаз оркестром, діяльність якого (керівника і оркестру) внесено до Книги рекордів Гіннеса, Визнано «Людиною року 1998 року» в США. Згідно із заповітом, похований на цвинтарі в підмосковному дачному виселку Соколовка

Щолківського району, поряд із рідними.

1926 – у Ленінському Актюбинської обл. (Казахстан) народилася **Костенко Ольга Романівна** – доктор медичних наук, професор кафедри основ медичних знань та охорони здоров'я дітей КДПІ (1971–1986).

Н. Гузій

1954 – у Києві народилася **Гузій Наталія Василівна** – доктор педагогічних наук, професор, зав. кафедри педагогічної творчості. Заслужений працівник освіти України.

Перша в Україні кафедра педагогічної творчості перетворилася на потужний науково-методичний центр, широкознаний у науково-педагогічних колах завдяки розбудові оригінального концептуального підходу до змісту і технологій навчання освітянських кадрів до творчості та майстерності у педагогічній професії. Ініціювала видання фахового збірника наукових праць з педагогічних наук «Творча особистість вчителя: проблеми теорії та практики».

О. Марків

1980 – у Посто́лівці Гусятинського р-ну Тернопільської обл. народилася **Марків Олександр Тимофіївна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри журналістики. Напрями наукових зацікавлень: використання комунікативних технологій у практичній діяльності журналіста та редактора, конвергенція у медіапросторі України; становлення інформаційного суспільства: інформаційна політика, інформаційна безпека, соціологія та психологія мас.

2005 – студенти університету відвідали Музей гетьманства, що розташований на Подолі й дізналися про його історію. Розміщується у будинку-пам'ятці архітектури кінця XVII – з надбудовами в XIX ст., відомому в Києві як «будинок гетьмана І. Мазепи». З 1717 року приміщення належало родині Сичевських (представники Сичевських обіймали високі посади в магістраті Києва XVIII ст.) За попередніми припущеннями, споруду 1763 року відвідував останній кошовий отаман Запорозької Січі Петро Калнишевський. У 1811 році будинок постраждав од пожежі й перебудований за проектом архітектора Андрія Меленського (1766–1833). Наприкінці XIX ст. історичне приміщення – маєток родини Морачевських, але після 1917 року його націоналізували, перегородили всередині й створили комунальні квартири.

1885 – у В'ятці Путивльського пов. Сумської губ. народився **Даденков Микола Федорович (1885–1955)** – кандидат педагогічних наук, професор, зав. кафедри педагогіки КДПІ (з 1944).

Могила
М.Ф. Даденкова

З 1944 року очолював відділ історії педагогіки в Науково-дослідному інституті педагогіки України й кафедру педагогіки Київського педінституту. Автор праць з історії педагогіки й естетичного виховання, зокрема: «Життя, діяльність і педагогічні ідеї А.С. Макаренка» (1949), «Історія педагогіки» (1947). Нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора, медалями. Похований в Києві на Лук'янівському некрополі (ділянка № 40, ряд 3, місце 1).

1960 – у Києві народилася **Іванова Людмила Георгіївна** – кандидат історичних наук, професор кафедри історії України.

1973 – Рада Міністрів УРСР заснувала літературну премію імені Павла Тичини «Чуття єдиної родини» – за літературно-художні твори, спрямовані на виховання трудящих і молоді у дусі соціалістичного інтернаціоналізму.

Біля пам'ятника О. Гончару

2014 – студенти університету взяли участь у відзначенні 96-ї річниці від дня народження Гончара Олесь (Олександра) Терентійовича (1918–1995). Традиційно в цей день поціно-

увачі творчості зібралися в парку імені Гончара біля пам'ятника письменнику: дружина О. Гончара – Валентина Данилівна, письменник Михайло Слабошпицький, Петро Кононенко, Оксана Іванівна Кобелецька – доцента кафедри української літератури Інституту української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка.

2014 – відбувся фінальний матч на кубок ректора під гаслом «Спорт – це здоров'я, а здорове життя – це велика життєва перспектива» між командами Інституту історичної освіти та Інституту педагогіки і психології – дві зовсім різні команди щодо

манери гри, що було не новиною. П'ятиразові чемпіони, «історики», виглядали впевненіше на передматчевій розминці, але цю впевненість втратили на полі. Дві команди показали видовищний, яскравий футбол – трибуни допомогли перенестись у справжню футбольну феєрію. За результатом серії пенальті, новим чемпіоном Кубка ректора стали футболісти Інституту психології та педагогіки. До речі, спорт в університеті на високому професійному рівні: скажімо – чемпіони світу – борці Арзютова;

чемпіони України – дівчата-баскетболісти Рижова; володарі кубка України – дівчата-футзалівці «НПУ-Біличанка» та володарі кубка Києва серед студентських футбольних команд – наші хлопці і цей перелік можна продовжувати.

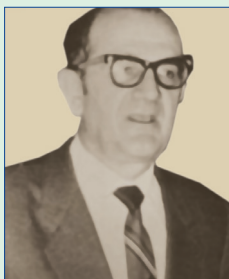
1861 – Михайло Драгоманов виступив на прощальному обіді в честь М. Пирогова, якого 13 березня 1861 року примусово

*Михайло Драгоманов
після закінчення
університету.
1864 рік*

звільнено з посади попечителя Київського навчального округу. Коли М.І. Пирогова звільнили з попечительства, прощання з ним освітян у Києві перетворились в демонстрацію визнання і любові. Громадськість Київського навчального округу на його честь влаштувала прощальний обід, на якому були присутні 120 осіб, серед яких від київського студентства виступив М. Драгоманов. Згадуючи на схилі життя цей

банкет, Михайло Петрович писав: «Промова моя викликала найбільш гучні оплески і була дуже розхвалена в описі банкету, надрукованому професорами університету, але в газетах було заборонено її друкувати, а ректор університету професор Бунге отримав від міністерства зауваження, що дозволив мені виголосити промову на користь законності і педагогічного авторитету! Для мене особисто, – мій виступ на банкеті Пирогова мав велике значення: він підбурив мої політичні інстинкти і одночасно дав можливість познайомитися з гуртком ліберальної професури». М. Пирогов на цьому банкеті у відповідь на промови колег і друзів, у тому числі і студента Михайло Драгоманова відповів: «Час обміркує і оцінить краще за нас і наші переконання, і наші вчинки; а ми, розлучаючись, утішимо себе тим, що і тут на землі, де все минається, існує для нас єдине і непорушне – це панування ідей. І тому, якщо ми вірно служили ідеї, яка, згідно з нашим переконан-

В. Смаль

ням, вела нас до істини шляхом життя науки і школи, то сподіваємось на те, що й потік часу не знесе її разом із нами».

1930 – у Глупаниноме Здолбунівського р-ну Ровенської обл. народився **Смаль Василь Захарович (1930–1987)** – кандидат педагогічних наук, професор, зав. кафедри педагогіки (1968–1983), проректор з навчальної роботи КДПІ (1978).

1935 – у Великих Лучках Мукачівського р-ну Закарпатської обл. народилася **Король Олена Василівна** – кандидат філософських наук, доцент КДПІ (1967–2000).

1961 – у Києві народилася **Богатиренко Вікторія Альфредівна** – кандидат хімічних наук, доцент кафедри хімії.

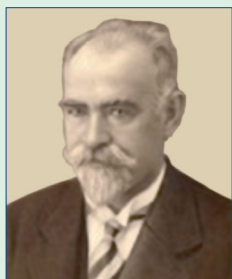

А. Висоцький з колегами. 2014 рік

1965 – у Києві народився **Висоцький Анатолій Васильович** – доктор філологічних наук, професор, директор Інституту української філології та літературної творчості імені А. Малишка. Нагороджений золотою медаллю М.П. Драгоманова, орденом «Кирила і Мефодія»; Лицар ордону «Нестор Літописець». Наукові інтереси пов'язані з вивченням прислівникової синтаксичної сфери в українській мові, дослідженням поверхневої і глибинної структури речення, а також з проблемами національного виховання засобами української мови у світоглядній концепції Михайла Петровича Драгоманова. Автор 100 наукових праць.

2007 – підписано до друку **Том 1 (Книга 2. Історія. Публіцистика. Політологія) Науково-го видання «Драгоманов Михайло. Вибрані праці»**. Надруковано праці вченого: «Что такое украинофильство?», «На увагу українолюбцям у Росії», «Чудацькі думки про українську національну справу», «Віра і громадські справи», «Відповідь», «Всеобщее голосование и русины в Австрии», «Пропавший час».

А. Тодоров

1868 – у Ловечому (Болгарія) народився **Тодоров Іширков Анастас (1868–1937)** – учень М.П. Драгоманова; болгарський вчений, географ і етнограф, професор, академік Болгарської академії наук (з 1904). Основоположник географічної науки Болгарії. Заповів Софійському університету, де працював Михайло Петрович Драгоманов 900 000 левів.

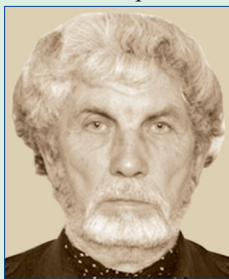
1889 – **Михайла Драгоманов** вмістив у польському в часописі «Kijer Lwowski» польською мовою першу подачу свого матеріалу «Земський лібералізм в Росії» (1858–1883). У цьому виданні працювали товариші Михайла Петровича – Павлик та «вибув десятилітню панщину» Ів. Франко (1878–1888). Франко переклав працю Драгоманова і видав окремою брошурою – «Z dziejow liberalizmu w Rosji», згодом Михайло Петрович видрукував додаток до того перекладу.

1965 – створена **кафедра сурдопедагогіки та логопедії**; завкафедри призначений кандидат педагогічних наук, доцент Ярмаченко Микола Дмитрович. Члени кафедри: кандидат педагогічних наук, доцент Засенко Наталія Федорівна, кандидати педагогічних наук, ст. викладачі: Гуслистий Петро Григорович, Гроза Ельвіра Павлівна; ст. викладачі: Користенська Галина Петрівна, Бойко Кіра Дмитрівна, Савченко Марія Аврамівна, Смірнова Лілія Олександрівна. З 1970–1998 року завідувачем була Засенко Наталія Федорівна, кандидат педагогічних наук, доцент. З 1998 – доктор педагогічних наук, професор Фомічова Людмила Іванівна. Члени кафедри: кандидат педагогічних наук, професор

Комісаров Олег Вадимович; кандидати педагогічних наук, доценти: Гроза Ельвіра Павлівна, Лобурець Іван Миколайович, Малина Лариса Олексіївна, Круглик Оксана Петрівна, Горлачов Олександр Сергійович, кандидат психологічних наук, доцент Гренюк Лілія Степанівна; ст. викладачі: Козлова Олена Миколаївна, Губар Світлана Юріївна, Тимофієнко Наталія Володимирівна, Климко Наталія Олексіївна, Трикін Олександр Іванович.

2011 – у Києві помер **Ігнащенко Анатолій Федорович (1930–2011)** – архітектор, академік Національної академії мистецтв

А. Ігнащенко

*Пам'ятник
Лесі Українці. Київ*

України (2006), член-кореспондент Академії архітектури України (1995), Заслужений діяч мистецтв України (2000), народний художник України (2010), лауреат Шевченківської премії (1974); циганський барон. Автор 200 монументальних творів, зокрема: два пам'ятники Лесі Українці в Києві та один у м. Саскатун (Канада), Тарасу Шевченку (Париж, Нью-Йорк, Ашхабад, польський Білий Бір); меморіал співака Івана Козловського в його рідній Мар'янівці, пам'ятник композиторам Бортнянському та Веделю в Глухові, Володимиру Висоцькому в Парижі; два пам'ятники Лесі Українці в Києві та один у м. Саскатун, Канада; кибитка – монумент в Бабиному Яру (Київ), Івану Петровичу Котляревському (Київ, 1974) О. Довженку (смт Сосниця, 1970), М. Березовському і Д. Бортнянському (Глухів), С. Гулаку-Артемовському (м. Городище, 1970, Василю Порику (Енен-Бомон, Франція, 1968), Івану Франкові (Вінніпег, Канада, 1980) та ін.

2013 – Інститутом перепідготовки та підвищення кваліфікації проведено заняття на **курсах підвищення кваліфікації** для державних службовців Федеративної Республіки Нігерія. Заняття проводилися англійською мовою. Це початок підготовки зарубіжних молодих чиновників завдяки науковому потенціалу одного з провідних вишів України.

1866 – Михайла Драгоманов надрукував у «Санкт-Петербурзьких ведомостях» (Росія) статтю «О педагогическом значении малорусского языка». У праці зазначено, що навчання дітей чужою для них мовою гальмувало б розвиток шкільництва:

«З усіх ознак національних найясніша мова. Вона має найбільше практичної ваги, бо мова є спосіб, котрим люди розуміються, через який іде до людей освіта». Автор досліджує першочергове значення народного елемента в навчанні, порушує питання про роль народної мови, літератури, історії. Слушно пише про те, що народові не досить однієї грамоти, йому потрібна освіта, інакше він засуджений на моральне дитинство. Педагог зобов'язаний навчити дітей не тільки писати, читати, а й думати, розуміти природу, осмислювати явища навколишньої дійсності».

На фото: українська 20-гривнева банкнота, на котрій в драгоманівці зображено фрагмент поеми Івана Франка

1871 – започатковано алфавіт «драгоманівка» – українська кирилична писемність (гражданський шрифт), створена в Києві за моделлю сербської «вуковиці». Розробники: М.П. Драгоманов і П.І. Житецький, однак відома по імені Михайла Драгоманова, котрий популяризував цю писемність, використовуючи її як в приватній переписці, так і в своїх публікаціях (вперше в 1878 році, «Громада», Женева). Житецький називав її «герцеговинкою», натя-

учень Михайла Драгоманова.

С. Шевцова

осередком знань, центром проектної діяльності учнів та вчителів. Створені всі умови для розвитку творчих здібностей обдарованої учнівської молоді. Профілі підготовки (з 8-го класу): гуманітарний, історико-правовий і природничо-науковий. Ліцей приєднано до проекту асоційованих шкіл ЮНЕСКО.

1889 – **Михайло Драгоманов** прийняв активну участь у відпрацюванні програми неперіодичного ліберального **часопису «Свободная Россія»**. Побачило світ три числа видання у Женеві (Швейцарія). Видавав її гурток російських революціонерів, «що належали до різних фракцій». Редакторами були: Вл. Бурцев і Вл. Дебогорій-Мокрієвич. Тут Драгоманов вмістив у першому

номері свою знамениту працю, що вийшла окремою книжкою під назвою: «Лібералізм та земство в Росії». Ів. Франко писав Драгоманову: «Ваша стаття – прекрасне і необхідне доповнення до «Історичної Польщі», і написана справді з гомеровським спокоєм і силою аргументації фактичної». Стаття 1889 року була перекладена Ів. Франком та на польську мову містилась в «Kurijer Lwowski» а також окремою брошурою під назвою «Z dziejdw leralizmu w Rosji», та з якої, за висловом Франка, «черпали відомості повними пригоршнями навіть такий російський державний мужі як граф С. Вітте».

1953 – в Улан-Уде (Монголія) народилася **Гнатюк Наталія Георгіївна** – кандидат філологічних наук, доцент.

1956 – у Хмельницькому народилася **Артикуца Наталія Володимирівна** – кандидат філологічних наук, доцент кафедри російської мови (з 1993).

1969 – **символічна дата народження Інтернету** – публікація RFC 1 під назвою «Host Software». В університеті вперше в його історії 2014 року ліцензований інженерський напрямок Інтернет – підготовки «Програмна інженерія». Тепер випускники бу-

дуть отримувати кваліфікацію «фахівець з розробки та тестування програмного забезпечення».

2011 – за рішенням Вченої ради університету (протокол № 8) **створена кафедра освітньої політики в структурі Інституту політології та права**, яка стала першою освітньої політики в Україні. Очолив кафедру – доктор філософських наук, професор Суліма Євген Миколайович, а з червні 2013 року призначено кандидата фізико-математичних наук, професора **Вернидуба** Романа Михайловича.

С. Шимон

2011 – відповідно до Концепції розвитку Інституту політології та права на підставі рішення Вченої ради університету від 7 квітня 2011 року **здійснено поділ кафедри цивільного та кримінального права** – з її складу виділено кафедру кримінального права та процесу, яку очолив професор В.П. Мікулін. А кафедру цивільного та кримінального права перейменовано в «кафедру цивільного та трудового права». Нині на кафедрі цивільного та трудового права працюють: професор Н.М. Пархоменко, доценти Л.С. Дубчак, Л.Ф. Купіна, О.С. Можайкіна, О.М. Кононець; очолює кафедру доцент **Шимон Світлана Іванівна**.

2012 – третьокурсники Інституту соціальної роботи та управління організували **акцію «Здоровим бути вигідно!»**, у день Міжнародного свята «День здоров'я», головна мета якої – популяризувати здоровий спосіб життя засобами рекламно-інформаційних технологій.

2014 – в Інституті розвитку дитини відбулася щорічна **звітно-наукова конференція студентів «Проблеми дошкільної освіти XXI століття»**. Під час заходу студенти презентували наукові доробки з проблем дошкільної освіти та менеджменту соціокультурної діяльності. Обмін досвідом та результатами власного наукового пошуку сприяв формуванню у студентів цілісного уявлення про майбутню професію, поглибленню фахових компетенцій, практичній реалізації принципу єдності науки та навчальної діяльності.

1876 – Михайло Драгоманов надіслав до редакції студентського журналу «Друг», що виходив у Львові, лист, який стосувався Емського указу Олександра II про заборону української мови та культури.

Емський указ – розпорядження російського імператора Олександра II від 18(30) травня 1876, спрямоване на витіснення української мови з культурної сфери і обмеження її побутовим вжитком, призвів до тимчасової дезорганізації українського руху в Наддніпрянщині. Назагал треба зазначити, що офіційного тексту Емського указу ніколи не існувало. Це була фактично таємна інструкція для російських чиновників, яку підписав сам імператор,

для користування у практичній діяльності. Її досить оперативно отримав М. Драгоманов у Відні, звідки й надіслав Олександрові Огоновському до Львова для опублікування. Спочатку М. Драгоманов подав зміст цього ганебного документа: «1) Не допускати увезення в межі Імперії без спеціального на те дозволу Головного управління в справах друку будь-яких книг і брошур, що публікуються за кордоном малоросійським наріччям. 2) Друкування і видання в Імперії тим же наріччям оригінальних творів і перекладів заборонити, за винятком лише: а) історичних документів і пам'яток та б) творів красної словесності, але за умови, щоб при друкуванні історичних пам'яток безумовно зберігався правопис оригіналів, у творах же красної словесності не було дозволено жодних порушень загальноприйнятого російського правопису і щоби дозвіл на друкування творів красної письменства давався не інакше, як після розгляду рукопису в Головному управлінні у справах друку, і 3) заборонити також різні сценічні вистави та де-

кламації малоросійським наріччям, а так само і друкування таким же наріччям текстів до музичних нот».

1877 – у Швейцарії народилася **Аріадна Михайлівна (1877—1956)** – донька **Драгоманових**, де на той час перебувала в еміграції її родина; дружина художника Івана Труша.

Іван Труш.
Портрет Аріанди
Труш-Драгоманової.
1906 рік

Михайло Петрович Драгоманов, коли називав таким іменем молодшу доньку, мабуть, мав надію, що ця «нитка Аріадни» не дасть Роду заблукати по світу і приведе на Батьківщину. Вона – ровесниця Лесині молодшої сестри, Ольги, найкращої подружки протягом всього життя поетеси. І тому дуже гарні товариські взаємини між Лесею і Радією склалися відразу при зустрічі. «Радочка», «Раденятко», «Радунчик» – зверталася в листах до своєї кузини Леся Українка. Зовнішній вигляд своєї кузини описала поетеса в листі до мами: «Рада дуже гарненька дівчина, чорнява дуже, тоненька, походить на французенку, по-руськи і по-болгарськи розмовляє з французьким акцентом»

1882 – у Вільно (Литва) народився **Дорошенко Дмитро Іванович (1882–1951)** – політичний діяч, історик, публіцист, літературознавець. Близько зійшовся із сестрою Лесею Українкою Ольгою Косач та її чоловіком – Кривенюком, у родині яких устрічався з Оленою Пчілкою. Прочитав публічну лекцію про Михайла Драгоманова, однаке книгу про вченого написати так і не зміг.

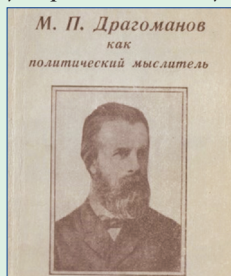
І. Савченко

1962 – у Чернігові народилася **Савченко Ірина Віталіївна** – кандидат філологічних наук, доцент, керівник Центру культури та мистецтв. Заслужений працівник культури України, Відмінник освіти України.

І.В. Савченко – автор 60 літературознавчих, методичних праць. Співпрацює з Малою академією наук (МАН; голова журі секції «Літературознавство»). Член експертної ради та журі міжнародного літературного конкурсу «Коронація слова». Художний керівник та режисер Народного студентського театру «Вавилон» (2001).

1884 – Михайло Драгоманов видрукував у Женеві (Швейцарія) програму «Вольного Союзу» під титулом «Вольный Союз – Вільна Спілка». «Сама організація «В. С.», – як висловився М. Драгоманов, – умерла на самому початку». Зазначимо, що Михайло Петрович ви-

дав програму за кошти, зібрані його приятелем і учнем Миколою Ковалевським (1841–1897). Це була спроба політично-соціальної програми «припасованої до потреб України», яка складається з самого Статуту та широкої пояснюючої записки до певних напрямів діяльності Союзу. Драгоманов у третьому листі до киян писав: «Програма тільки резюме положительної частини всього, що я писав і єсть чи органічним додатком (догматичним) «Істор. Польщ...», котра єсть власне критична сторона Найбільш характерною рисою цього проекту є вимога широкого місцевого самоуправління, особливо обласного, як основи державної самоуправи, здійснюємої центральним народним представництвом».

Л. Йолкіна

1957 – у Києві народився **Жуков Віктор Іванович** – кандидат педагогічних наук, доцент.

1963 – у Києві народилася **Йолкіна Лариса Віссаріонівна** – випускниця університету; кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури Інституту української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка.

Керує науковим студентським гуртком. Автор 27 статей із проблем української нової, нової літератури та посібників.

2013 – студенти-філологи взяли участь у презентації книги «Життя у слові. Джерелознавча проблематика творчості Григора Тютюнника» О. Неживого – літературознавця, доктора філологічних наук, професора кафедри української літератури Луганського Національного університету імені Т.Г. Шевченка, яка проходила в актовій залі Національної спілки письменників України.

2014 – в актовій залі гуманітарного корпусу відбулося нагородження 40 переможців Малої академії наук (МАН) Київської

області в номінаціях «Літературознавство», «Літературна творчість» та «Образотворче мистецтво». Майбутніх науковців привітали: голова Президії МАН учнівської молоді Київської області, професор Сергієнко

В.П., в. о. директора Київського обласного комунального позашкільного навчального закладу «Мала академія наук учнівської молоді» Петровська Т.В., викладачі кафедри української літератури Інституту української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка та образотворчого мистецтва Інституту педагогіки та психології університету.

2014 – кафедра теорії та технології соціальної роботи Інституту соціальної роботи та управління спільно з Київським центром соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді провела Перший Київський форум для майбутніх соціальних працівників. Учасники заходу: соціальні працівники Київського міського лівобережного центру для ВІЛ-інфікованих дітей та молоді, міського спеціалізованого формування «Школа добровільних помічників на громадських засадах», головні спеціалісти відділу соціального інспектування та соціальної роботи Київського центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, начальник відділу соціальних технологій, а також студенти 2-го курсу та викладачі кафедри теорії й технології соціальної роботи. На думку студентів, така форма інтерактивної роботи надає можливість розкрити зміст майбутньої професійної діяльності та налаштувати на більш ефективну роботу в процесі навчання.

Мстислав (Скрипник)

1898 – у Полтаві народився **Мстислав (Скрипник; 1898–1993)**, визначний громадський і церковний діяч, патріарх Української автокефальної православної церкви. Під час визвольних змагань 1917–1921 рр. – старшина для особливих доручень Головного отамана УНР Симона Петлюри, його рідного дядька. Із 1947 року – в США, у 1949 році – обраний першоієрархом Української православної церкви (УПЦ).

1919 – у Рівному Рада народних міністрів Української народної республіки (УНР) прийняла **Постанову про введення у вищих початкових школах обов'язкових предметів**: української мови та літератури, історії України.

1928 – у Поповому Ново-Санджанського р-ну Полтавської обл. народилася **Ченакал Євдокія Олександрівна** – кандидат педагогічних наук, ст. викладач кафедри фізико-математичних наук КДПІ (1955–1994).

1992 – у Запоріжжі відкрився перший **фестиваль мистецтв «Козацькому роду нема переводу»**, присвячений 500-річчю Запорізького козацтва та 225-річчю Коліївщини. Студенти - гості дійства, виконували козацькі пісні, інсценували уривки з повісті М. Гоголя «Тарас Бульба». До присутніх звернувся отаман і слухали наказ кошового: « Будьте не лише мужніми, а й благородними, бо наша Україна- одна мати для всіх, і від нашої згоди залежить мир і спокій у нашій хаті». Учасники свята виконували улюблені пісні: «Наливайте, браття», «Повіяв вітер степовий», «Отамане,

1834

батьку наш». Козацька пісня – це смуток, горе, це радість, щастя, це історія української землі. На святі говорили про славу, героїчну історію українського козацтва, яке значало напрямки економічного, політичного і культурного розвитку України.

2002 – створена **кафедра іноземних мов Інституту іноземної філології**, яку очолила кандидат педагогічних наук, доцент Зернецька Алла Анатоліївна.

На фото: (зверху – вниз, зліва – направо) **1-ий ряд:** ст. викладач, кандидат псих. наук Василенко Оксана Миколаївна; доцент, кандидат філолог. наук Дишлева Світлана Миколаївна; доцент, кандидат філолог. наук Хижун Ярослава Володимирівна; ст. викладач, кандидат філолог. наук Щаслива Наталія Святославівна. **2-ий ряд:** викладач Карпенко Ольга Вікторівна; доцент, кандидат педагог. наук Бреславець Надія Олександрівна; доцент, кандидат філолог. наук Давиденко Вікторія Іванівна; зав. кафедри, доцент, кандидат педагог. наук Зернецька Алла Анатоліївна; доцент, кандидат філолог. наук Кувшинова Наталія Мефодіївна; доцент, кандидат філолог. наук Петько Людмила Василівна. **3-ій ряд:** ст. викладач Бондар-Фурса Ольга Степанівна; викладач Чечьотка Інна Іванівна; викладачі: Ковш Тетяна Віталіївна, Вдовиченко Лілія Федорівна, Вознюк Людмила Анатоліївна, Коваль Юлія Анатоліївна, Онищук Наталія Анатоліївна.

2013 – в Інституті розвитку дитини доктор філософських наук **Голець Марія Іванівна** презентувала книгу «**Духовність дитини в ранньому віці**», в якій висвітлено результати багатьох досліджень, присвячених зростанню, духовному визріванню і вихованню дитини в ранньому віці. Виступаючі підкреслили практичну спрямованість дослідження та необхідність таких видань для формування світогляду.

1934 – у Крилівах Дубнівського р-ну Ровенської обл. народився **Пасічник Євген Андрійович** – доктор педагогічних наук, професор кафедри методики викладання української мови та літератури КДПІ (1960–2005).

Г. Меднікова

1952 – у Балхашах Карагандинської обл. (Казахстан) народилася **Меднікова Галина Сергіївна** – доктор філософських наук, професор кафедри культурології (з 2006). Науковий напрям – дослідження ціннісно-адаптаційного потенціалу постмодерністського мистецтва, з його новими філософсько-естетичними парадигмами та функціями.

1960 – Рада Міністрів УРСР ухвалила постанову «Про створення в Києві державного літературно-меморіального музею Лесі Українки». Студенти університету відвідали на вулиці Саксаганського, 97 літературно-меморіальний музей Лесі Українки та дізналися, зокрема, його історію. Розміщений у десятих кімнатах будинку, в якому мешкала письменниця в різні часи від 1890 до 1910 років.

На підвальному поверсі – колишній кухні, нині знаходиться гардероб. Експозиція розташована на двох поверхах: на верхньому представлені світлини та матеріали про життя і творчість Лесі Українки та інших членів родини і близьких Лесі Українці людей, рукописи, перші видання творів, особисті речі. На першому поверсі в п'яти кімнатах за спогадами сестри письменниці Ізидори відтворено інтер'єр квартири родини

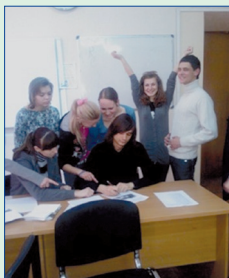

1834

Косачів: їдальні, вітальні, кімнати брата Миколи Косача, кімнати самої Лесі Українки та кімнати її матері Олени Пчілки. Наприклад, в цих покоях виставлено зразки вишивок, які збирала Олена Косач, срібний посуд чоловіка Лесі – Климента Квітки, привезену з подорожі Лесею Українкою сувенірну вазочку.

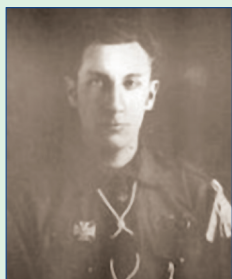

1979 – в автомобільній катастрофі на трасі «Мінськ-Київ», повертаючись на своїй машині з дачі загинув **Биков Леонід Федорович (1928–1979)** – актор, кінорежисер, автор кінофільму «В бой идут одни старики». Попереду рухався трактор МТЗ-50 з культиватором, і Биков вирішив його об'їхати. Однак, як тільки став здійснювати обгін, йому назустріч вискочила вантажівка ГАЗ-53. Биков почав гальмувати, однак уникнути зіткнення не вдалося – вантажівка протягла «Волгу» 18 метрів. На момент смерті Бикову було 50 років; похований на Байковому некрополі Києва (ділянка № 33). Виступав у КДПІ.

2013 – в Інституті педагогіки та психології відбулася **презентація навчального посібника з інтенсивного читання англійською мовою «Михайло Драгоманов: соціокультурний портрет педагога»**. Співавтори видання – Пуза З.Д. та Махінов В.М. зустрілися зі студентами та їх викладачами. На презентації розглядались питання змісту й особливостей читання творів М.Драгоманова англійською мовою.

2014 – у Свято-Володимирському Кафедральному Патріаршому Соборі на Пасхальному Богослужінні для вірян з порушенням слуху був здійснений **сурдопереклад, який здійснений з благословення Святійшого Патріарха Київського і Всієї Руси-України Філарета**. Задовго до свята до нього звернулась Президент ГО «Асоціація сурдопедагогів та піклувальників про осіб з вадами слуху «Інститут сурдопедагогічної політики», завідувач кафедри сурдопедагогіки, доктор психологічних наук, професор Людмила Фомічова з листом, в якому була обґрунтована доцільність організації такого сурдоперекладу.

О. Тисовський

1912 – у Львові в гуртку при Академічній гімназії українські пластуни вперше **склали пластову присягу**. Гурток цей заснував педагог **Тисовський Олександр (1886–1968)** – офіційний початок «Пласту» як організації. У 1921 році видав підручник «Життя в Пласті» – посібник, яким керуються тисячі українських пластунів всього світу.

1922 – у Харкові Всеукраїнський центральний виконавчий комітет (ВУЦВК) оголосив про **амністію на всім особам українського походження за кордоном**, які брали участь у військових організаціях Скоропадського, Петлюри, Денікіна, Врангеля та інших противників радянської влади. Їм надано можливість найскорішого повернення в Україну на загальних засадах разом із військовополоненими. Водночас оголошено поза законом «закоренілих ворогів радянської влади» Павла Скоропадського, Симона Петлюру, Антона Денікіна, Петра Врангеля, Юрія Тютюнника, Нестра Махна, Олександра Кутєпова, Бориса Савінкова.

М. Попович

1930 – у Житомирі народився **Попович Мирослав Володимирович** – Почесний доктор університету, академік НАН України, Заслужений діяч науки і техніки України, доктор філософських наук, професор, директор Інституту філософії імені Г.С. Сковороди НАН України.

Член колегії з питань гуманітарної політики Державної думи України (1992). Профектор

з наукової роботи НаУКМА (1992–1993). Голова філософського товариства України (1985–1990). Керівник міжнародного проекту спільних досліджень університету НаУКМА та Женевського університету «Історична міфологія в сучасній українській культурі». Нагороджений орденом «За заслуги» III ст. Володіє польською, німецькою, англійською, французькою мовами. Автор близько 200 наукових праць, зокрема, 10 монографій.

1998 – у Києві відкрито й освячено заново відбудовану (зруйновано під час монголо-татарської навали Батия у 1240 році, вдруге – 1935 року за наказом радянської влади) **церкву Богородиці Пирогощі**, студенти університету відвідали храм біля підніжжя Замкової гори на Контрактовій площі та дізналися його історію. Існують різні гіпотези щодо назви, але найвірогіднішим є те, що храм

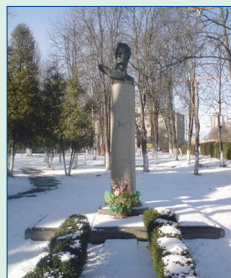

названо на честь візантійської ікони «Пірготісс» (у перекладі «вежа»), привезеної з Константинополя, де вона зберігалася саме у вежі. За іншою версією, храм спорудили на кошти купців, що торгували хлібом («пиріг» – хліб і «гощі» – купці). Також існує версія про те, що храм названо на честь купця Пирогостя, що торгував у цій місцевості і виділив гроші. Першу церкву закладено у 1132 році, під час правління сина Володимира Мономаха – Мстислава, це перша будівля в Києві, спорудженою повністю із цегли. Згадується в «Слові о полку Ігоревім» у зв'язку з поверненням у Київ з половецького полону князя Ігоря Святославича.

2000 – з метою забезпечення здобуття громадянами України повної загальної середньої освіти та щоб щороку не проводити облік дітей і підлітків шкільного віку, Кабінет Міністрів України прийняв **Постанову за № 646 «Про затвердження Інструкції з обліку дітей і підлітків шкільного віку»**. Згідно документа, обліку відтепер підлягають діти і підлітки віком від 6 до 18 років та діти, яким до 1 вересня поточного року виповнюється 5 років, що постійно проживають на території України.

1928 – у Києві відбулася прем'єра фільму Олександра Довженка «Звенигора». Студенти університету відвідали **кіностудію імені Довженка** (неподалік метро «Шулявська») й дізналися її історію. Територія кіностудії займає площу більш

ніж 13,5 гектарів. Тут розташовані шість знімальних павільйонів, створені всі умови для повноцінної роботи над кіно- і телепроектами. Один з павільйонів, площею більше 2 тис. кв.м., є одним з найбільших у Європі. Будівництво ж кіностудії почалося навесні 1927 року за проектом архітектора-художника В.М. Рикова, а вже у жовтні почалися зйомки першого фільму «Ванька і Месник» (режисер О. Лундін). З 1957 року кіностудія називається іменем Довженка (саме тут відомий режисер зняв свої кращі фільми: «Земля», «Іван» і «Щорс», які стали класикою). 1960–1970-ті роки вважаються періодом найбільших успіхів режисерів, що працювали на студії імені Довженка, і українського кіно у цілому: «Тіні забутих предків» С. Параджанова, «Білий птах з чорною ознакою» В. Ілленко, «Кам'яний хрест» Л. Осики, «Вавилон XX» І. Миколайчука. При кіностудії працює Музей національної кіностудії художніх фільмів імені О. Довженка, погруддя режисерові (**фото**).

1946 – у Галицькому р-ні Львова вулицю Блюменштрассе (Квіткова) перейменована **на вулицю Драгоманова**. У 2009 році на стіні історичної будови № 12 урочисто відкрили таблицю з

написом: «У цьому будинку в серпні 1914 року була Українська бойова управа Легіону Українських Січових Стрільців. Д-р Кирило Трильовський – голова, д-р Степан Шухевич – заст. голови,

д-р Михайло Волошин, д-р Кость Бірецький, проф. Іван Боберський. Дмитро Вітовський, Семен Горук, Володимир Темницький, Теодор Рожанковський, Дмитро Катамай. Михайло Геник». До історії будинку: 1914 року тут містилася бойова управа Українських січових стрільців, до 1939 року – бурса Українського педагогічного товариства, тепер – приміщення фізичного факультету Львівського національного університету (перебудоване приміщення у 1909 році для потреб українського шкільництва архітектурно-будівельна фірма Івана Левинського).

2009 – ректоратом університету затверджена **Програма збільшення тривалості виробничих практик студентів** – до 36 тижнів, розширено перелік навчальних фахових практик.

2014 – студенти фізико-математичного інституту взяли участь у роботі **Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Історія науки – майбутньому вчителів – 2014»**, яку проводив Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини. З інформацією виступили: Астащенко Альона (21МФІ) – науковий керівник доцент Верпатова Н.Ю., Кньовець Юлія (11 МЕІ) – науковий керівник доцент Верпатова Н.Ю., Мель-

ниченко Юлія (52 МІА) – науковий керівник Науменко А.А., Шелест Вікторія (51МІА) – науковий керівник доцент Волянська О.Є. Працювали сім секцій: історія математики у вищих та середніх навчальних закладах; історичні

аспекти розвитку фізичної і астрономічної освіти та науки; становлення та розвиток методичної системи навчання інформатики в школах та ВНЗ; актуальні проблеми технологічної та професійної освіти: погляд молодих дослідників та ін.

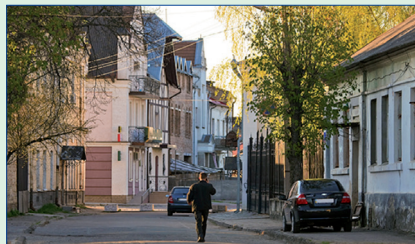

П. Куляс

1936 – у Пролетарському Зміївського р-ну Харківської обл. народився **Куляс Павло Петрович** – кандидат історичних наук, доцент кафедри журналістики. Науковий напрям діяльності: мовно-комунікативна підготовка редакторів найвищої кваліфікації, засвоєння методів редакторського мислення, забезпечення їх інструментарієм аналізу тексту та його редагування.

Основні навчальні курси, що викладає: «Типологія помилок» та «Типологія видань». Автор навчального посібника для студентів «Типології помилок», який, за оцінкою академіка НАПН України Мацько А.І., є вченого «найважливішим доробком».

1991 – у Луцьку Волинської обл. вулицю **Карла Лібкнехта** перейменовано на **Михайла Драгоманова** – одну з старовинних історико-культурного заповідника «Старий Луцьк», яка починається від вулиці Данила Галицького на майдані Ринок і тягнеться через заповідник до річки Стир. Із архітектурних пам'яток, то на вулиці знаходиться Музей-аптека та Домініканський монастир. Це була головна вулиця середньовічного Луцька, яка знаходилася на власне міській (незамкновій) території, об'єднувала кілька культових споруд, дві головні переправи (з двома вежами та трьома мостами) через річку

1834

Стир та Глушець у місто та внутріміську переправу з мостом до Окольного замку, і проходила через майдан Ринок.

2000 – студенти університету здійснили **екскурсію бульваром Тараса Шевченка**, який знаходиться в Шевченківському районі Києва, що пролягає від Бессарабської площі до площі Перемоги і дізналися його історію. Ця місцевість в старо-

давні часи називалася Афанасівський яр і Нова Забудова. Назва змінювалася кілька разів: Бульварне шосе (уперше згадується в 1834 році); Бульварна вулиця, Університетський бульвар (назви вживалася паралельно) – з 1850-х років; Бібіковський бульвар (рос. Бибиковский) – з 1869 року, на честь київського, подільського і волинського генерал-губернатора Д.Г. Бібікова (1792–1870); бульвар Тараса Шевченка – з 1919 року, підтверджено 1944 року; Ровноерштрассе (нім. Rownoer Str., укр. Рівненська) – під час окупації міста у 1942–1943 роках. Алея тополь на бульварі є найдовшою в Європі: довжина близько 1,5 км.

2014 – студенти університету організували **флешмоб**, який пов'язаний безпосередньо з національною символікою України. Флеш – це заздалегідь спланована масова акція, зазвичай організована через Інтернет або інші сучасні засоби комунікації, у якій велика кількість людей

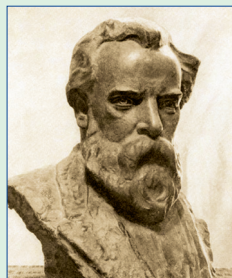
оперативно збирається у громадському місці, протягом декількох хвилин виконує заздалегідь узгоджені дії (сценарій), і потім швидко розходяться. Своїм виступом юнаки і дівчата вишу показали, що Україна – єдина, саме ці слова лунали найчастіше. Кожен намагався донести просту істину до сердець, стверджуючи: «Ми різні, але у цьому наша єдність».

1879 – у німецькому ж. «Jahrbuch für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik», оснований німецьким соціалістом Карлом Гехбергом (1818–1883), з'явилася під рубрикою «Україна» **стаття Михайла Драгоманова «Малоруський Інтернаціоналізм – Der Kleinrussische Internationalismus»**. Це, як характеризує її секретар редакції Едвард Бернштайн у своїх «Споминах про М. Драгоманова» – інформація, це – «трохи подразнена полеміка проти Лаврова, викликана одним місцем його огляду, яка займається програмою журналу «Община».

1951 – у Києві народилася **Чебурко Тетяна Олексіївна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри російської мови.

1985 – скульптор, графік **Гончар Іван Макарович (1911–1993)** виліпив **погруддя Драгоманова Михайла Петровича**.

*Погруддя
М. Драгоманова
роботи І. Гончара*

Скульптор був переконаний, що важливою умовою значущості особистості є зрозумілий образ, тому зумів передати в характері Великого Українця зосередженість, задумливість, відкритість чола, що засвідчує людину-вченого – допитливого, розумного та начитаного. Так скульптор виразив повноту життя, спокійне буття, розквітлий та налитий, немов зрілий плід, людську силу і мудрість Михайла Петровича Драгоманова.

2000 – на Північному полюсі приземлилися 22 українські парашутисти. **Арктична експедиція «Україна – Північний полюс – 2000»** з метою популяризації України як могутньої авіаційної та спортивної держави світу.

Вона складалася з двох частин: перельоту за маршрутом Київ – Хатанга – Північний полюс – Хатанга – Київ і десантування парашутистів з літака Іл-76 на дрейфуючу крижину Північного полюсу серед безмежних вод Північного льодовитого океану та перельоту літака Ан-28 за аналогічним маршрутом з посадкою на ту ж крижину; до експедиції входило 43 учасники – всі повернулися здоровими на Батьківщину в ранзі підкорювачів Північного полюсу.

2013 – стартував **IV фестиваль-конкурс «Подарунок для мами»**, присвяченого Дню Матері. Учасником стає кожен, хто відправить заявку та запропонує професійну чи аматорську творчу роботу, їх представлення пройшло у вигляді виставки.

2014 – в Інституті соціальної роботи та управління проведена щорічна звітно-наукова **конференція студентів «Освіта та наука у вимірах ХХІ століття»**. Під час конференції студенти презентували свої наукові доробки з проблем дошкільної освіти та менеджменту соціокультурної діяльності. У межах наукового заходу учасники конференції не лише проаналізували сучасні тенденції розвитку дошкільної галузі та соціокультурної сфери, але й у форматі «круглого столу» обговорили дискусійні моменти, протиріччя та перспективи розвитку сфер майбутньої професійної діяльності, як на практиці втілити теоретичні рекомендації. Обмін досвідом та результатами власного наукового пошуку сприяв формуванню у молодих науковців цілісного уявлення про майбутню професію, поглибленню фахових компетенцій, практичній реалізації принципу єдності науки та навчальної діяльності. За результатами конференції двадцять кращих статей опубліковані на сторінках електронного журналу Інституту розвитку дитини «Студентські пошуки».

Х. Алчевська

1841 – у Борзні Чернігівської губ. народилася **Алчевська Христина Данилівна (1841–1920)** – педагог, організатор народної освіти. У 1859 році під псевдонімом «Українка» таємно листувалася з О. Герценом, популяризувала його твори. М. Драгоманов знайшов в архіві О. Герцена один із її листів, а І. Франко надрукував його в журналі «Житє і слово» (1895).

1922 – у Хмельницькому народився **Хіміч Георгій Семенович** – кандидат технічних наук, доцент кафедри загальнотехнічних дисциплін КІНО.

З. Слєпкань

1931 – у Печенжицях Тотемського р-ну Вологодської обл. (Росія) народилася **Слєпкань Зінаїда Іванівна** – доктор математичних наук, професор, зав. кафедри математики та методики викладання математики КДПІ (1964–1990), проректор з навчально-методичної роботи (1989–1996), Заслужений

працівник народної освіти (1995).

1932 – у Дрімайлівці Куликівського р-ну Чернігівської обл. народився **Ядренко Михайло Йосипович** – доктор математичних наук, професор кафедри вищої математики (за сумісництвом), член-кор. НАН України. Учений отримав ряд визначних результатів

М. Ядренко

1834

*М. Кот (в центрі) в
музеї Лютяжського
пладарму*

О. Коноваленко

В. Ісаєнко

щодо аналітичних властивостей вибірових функцій випадкових полів. Зокрема, знайшов умови неперервності, аналітичності та квазі-аналітичності випадкових полів.

1942 – у Жукинові Вишгородського р-ну Київської обл. народився **Кот Микола Захарович** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психокорекційної педагогіки Інституту корекційної педагогіки та психології КДПІ. Голова Ради ветеранів університету. Нагороджений знаком «Відмінник освіти України», організовує екскурсії студентів шляхами боїв у Другій світовій війні.

1952 – у Буках Маньківського р-ну Черкаської обл. народилася **Коноваленко Ольга Степанівна** – ст. викладач кафедри редагування та видавничої справи (за сумісництвом; 2005–2008), головний редактор Всеукраїнського громадсько-політичного тижневика «Освіта», Відмінник освіти України. Заступник голови Всеукраїнського педагогічного товариства імені Гр. Ващенка, член Громадської ради при МОН України та Центрального оргкомітету Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2015».

1954 – у Немішаєвому Київської обл. народився **Ісаєнко Володимир Миколайович** – доктор біологічних наук (2004), професор кафедри екології (2005), директор Інституту перепідготовки та підвищення кваліфікації (з 2008). Наукові дослідження пов'язані з біотехнологіями біологічно активних речовин, утилізацією промислових відходів, моніторингом та ремедіацією ґрунтів, забруднених пестицидами, екологічним аудитом. Автор 170 праць, у т. ч. 3-х підручників, 9-ти навчальних посібників, 2-х словників, 3-х довідників, 10-ти авторських свідоцтв та патентів.

1905 – у Ручках Гадяцького р-ну Полтавської обл. народився **Жовтобрюх Михайло Андрійович (1905–1995)** – мо-

*На фото: М.А. Жовтобрюх
(в центрі) із членами відділу теорії
та історії української мови
Інституту мовознавства імені
О. Потебні АН УРСР. 1976 рік*

вознавець, доктор філологічних наук (1964), професор КДПІ (1960–1985). Основні наукові дослідження – з проблем сучасної української літературної мови, історії української мови, історії українського мовознавства, культури усної і писемної мови, соціолінгвістики, порівняльної граматики слов'янських мов. Брав участь у написанні підручників і посібників для університетів і педагогічних інститутів.

1938 – в Орджонікідзеграді Брянської обл. (Росія) народилася **Алексєєва Ніна Георгіївна** – кандидат філологічних наук, викладач кафедри іноземних мов КДПІ (1967–2000).

1940 – у Костромі (Росія) народився **Ареф'єв Валерій Георгійович** – кандидат педагогічних наук, професор; зав. кафедри теорії і методики фізичного виховання та спорту КДПІ, тренер спортивної гімнастики.

1960 – у Перемишлі Славутського р-ну Хмельницької обл. народився **Скрипнюк Олександр Васильович** – кандидат історичних наук, ст. викладач кафедри історії (1992–1993).

1834

1970 – у Києві відкрито **палац «Україна»**. Студенти університету відвідали творчий вечір викладача вузу, Народного артиста України **Андрія Демиденка**. Трохи історії: державний палац культури та творчості «Україна» став першим і залишається єдиною в країні установою культури величного масштабу. До проектування споруди залучено групу талановитих архітекторів під керівництвом заслуженого архітектора УРСР **Є.О. Маринченка**. Будівлю виконали у формі трапеції, яка складається з більш ніж трьох сотень різних за площею та чисельністю приміщень. Проектувальники нагороджені Державною премією імені Т.Г. Шевченка.

1991 – Верховна Рада Української РСР ухвалила **Закон про реабілітацію жертв політичних репресій**, зокрема, й викладачів КІНО. 1929–1934 роки можна вважати роками «великої чистки» освітніх закладів, що розпочалася у рік

Я. Лащик

«великого перелому» й завершилася масовим терором у часи Голодомору. Найавторитетніші сучасні дослідники проблеми зауважують, що, спираючись на наявні архівні джерела та офіційні дані, можна констатувати, що в цей час репресій зазнали до 30 відсотків учителів України – тобто, кожний третій педагог.

І. Ілчев

2014 – на урочистому засіданні Вченої ради університету в присутності поважних вчених та академічного корпусу мантиї і дипломи **Почесних професорів** вручено: ректору Академії спеціальної педагогіки імені **Марії Гжегожевської** у Варшаві **Яну Лащику** та ректору Софійського університету імені Климента Охридського **Івану Ілчеву**. У традиції драгоманівських Вчених рад, таке засідання відкрилося студентським гімном «Гаудеамус» у виконанні Національного заслуженого академічного народного хору імені Григорія Верьовки.

Роксолана

1558 – у Стамбулі (Турція) померла **Роксолана (Настя Лісовська; 1505–1558)** – українка, яка була наложницею, а згодом – дружиною османського султана Сулеймана Пишного. Народила 5 синів, а також доньку Міхрімах. Своїм коштом будувала мечеті, школи, караван-сарай; посприяла сходженню на турецький престол сина Селіма II. Оспівана у літературі, образотворчому мистецтві, музиці та кіно.

В. Липинський

1882 – у Затурцях Волинської губ. народився **Липинський В'ячеслав Казимирович (1882–1931)** – філософ-теоретик українського консерватизму (автор праці «Листи до братів-хліборобів»), політичний і громадський діяч, історик і публіцист. Один із організаторів Української демократично-хліборобської партії, посол гетьманської України у Відні. Як і Михайло Драгоманов, наполягав на великій необхідності децентралізації, розвитку місцевого самоврядування – основним регулятором суспільних відносин у державі має бути лише закон. Саме закон повинен забезпечити «відповідальність держави перед громадянством».

1917 – у Києві відбулося свято «**Перших квіток**», ініційоване Українським військовим клубом імені гетьмана П. Полуботка, на яке зібралося майже 10 тисяч вояків Київського гарнізону. Тут оголошено про створення із солдатів-добровольців Першого Українського козачого полку імені гетьмана Б. Хмельницького.

1834

1945 – у Пугачівці Рокитнянського р-ну Київської обл. народився **Шеремет Марія Купріянівна** – випускниця дефектологічного факультету КДПІ (1974); доктор педагогічних наук, професор, зав.

М. Шеремет

кафедри логопедії, заст. директора Інституту корекційної педагогіки та психології (з 2003), Заслужений працівник освіти України. Очолює наукову школу «Науково-методологічні засади та сучасні технології діагностики та корекції тяжких порушень мовлення». Має 253 опублікованих статті, 4 монографії, 4 підручники, 26 навчальних посібників. Автор стандартів корекційної освіти (логопедія), навчальних програм для спеціальних шкіл та вишів.

О. Падалка

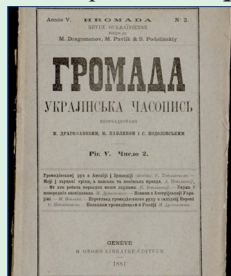
1952 – у Горбіївці Срібнянського р-ну Чернігівської обл. народився **Падалка Олег Семенович** – доктор педагогічних наук, професор, член-кор. НАПН України, перший проректор з організації навчально-виховної роботи і економіки університету (2011), завідувач кафедри економіки освіти Інституту управління та економіки освіти (2013).

1995 – Київська міська рада ухвалила рішення про повернення **древнього герба міста** із зображенням архангела Михаїла.

2014 – відбулася **III Міжнародна науково-практична конференція «Соціальна політика: концепції, технології, перспективи»**. З доповідями виступили: докторант Національної Академії державного управління при Президентові України Дубіч К.В., кандидат педагогічних наук «Державно-управлінські аспекти реформування системи надання соціальних послуг» (Рівне), професор Опольського університету Анджей Гавджик «Проблеми навчання студентів з особливими потребами» (Опольє, Польща), голова правління Корпорації «Українсько-польський центр академічних обмінів» Москаленко О.С. «Міжнародна співпраця в сфері вищої освіти України: проект подвійний диплом» та ін.

1878 – у другому номері українського громадсько-політичного і науково-літературного Збірника, що видавався в Женеві (Швейцарія) **Михайлом Драгомановим** «Громада» надруковано розвідку Михайла Петровича «Україна і центри», що простежувала історію політичного та національного поневолення українців, зазначив, що «...українські мужики... сто років назад були письменішими од московських», і доказав це конкретними цифрами: «Тепер, що нараблено про народню освіту, при всяких міністрах, директорах, інспекторах, училищних совітах, земствах, в черніговському, городницькому, сосницькому повітах, де був у 1748 році чернігівський козацький полк, є усього 52 міністерські, земські і вільні (частні)

школи, а в них 3.997 школярів. А в 1748 році, коли не було ніякого того благодітельного начальства, котре коштує не аби які гроші, тут було 134 школи. Скільки було в них школярів, не звісно, але коли б у кожній школі тоді було хоч втричі менше школярів, ніж тепер, по 25 душ, не по 75, то й тоді вийде, що сто трицять років назад в черніг. полку мусіло бути, найменше, як 3350 душ школярів, коли там усього людей було менше 100.000, а тепер на 350.000 чоловіка-школярів тільки на 340 душ більше ніж та найменша купа, яку ми нарахували для 1748 року. Сто трицять років назад значить училось в школах того полку найменше 1 на 29, або 3,3%, а тепер 1 на 87 душ, або 1,1%. Одна школа тоді приходилась на 746 душ, а тепер на 6.730 душ!».

1930 – у Малій Рублівці Полтавської обл. народився **Перепелиця Петро Степанович** – кандидат психологічних наук, ст. науковий співробітник КДПІ (1998–1999).

1834

1937 – у Вороньках Бориспільського р-ну Київської обл. народилася **Король Ніна Миколаївна** – кандидат філологічних наук, доцент кафедри російської і зарубіжної літератури КДПІ (з 1969).

Є. Венгер

1947 – у Підлісвіці Ямпільського р-ну Вінницької обл. народився **Венгер Євген Федорович** – доктор фізико-математичних наук (1987) кафедри загальної фізики, член-кореспондент НАН України (1997). Вчений в галузі фізико-технічних і фізико-технологічних основ сенсорної та функціональної електроніки, мікро- й оптоелектроніки. Автор 200 наукових праць, 12 монографій, 3 винаходів та 20 патентів України.

М. Смульсон

1947 – у Києві народилася **Смульсон Марина Лазарівна** – доктор психологічних наук, професор кафедри психології (з 2004). Автор проектувально-технологічного підходу до розвитку інтелекту і творчості в ранній юності, концепції тренінгу як форми навчання, розробок з проблем проектування нових інформаційних технологій навчання і психологічної підготовки вчителів до їх застосування.

2013 – студенти університету відвідали **Державний музей книги і друкарства України** в Києво-Печерській лаврі та дізналися історію. Головні приміщення закладу розташовані у будинку друкарні, яка заснована 1615 року, фундатор якої – архімандрит Єлисей Плетенецький (1554–1624). У внутрішньому дворіку друкарні збережена майстерня-словолитня, теж музейне приміщення. 1701 року дерев'яну будівлю замінили на кам'яну – пожежа 1718 року пошкодила її. Будинок музею (корпус № 9) – пам'ятка архітектури XVIII ст. У музеї 56 тисяч експонатів: копії (факсиміле) рукописних книг XI–XV ст., копії перших друкованих кирилических книг, оригінали стародруків XVI–XVIII ст., раритети друкованої української XIX–XX ст., дерев'яні й мідні кліше граверів XVII–XVIII ст., друкарські верстати XVIII–XIX ст., оригінали книжкової графіки XX ст.

1862 – у Симбірську (Росія) народився **Новицький Олексій Петрович (1862–1934)** — педагог, історик мистецтва, академік АН УРСР (з 1922 року), автор досліджень про Тараса Шевченка – художника.

1865 – на хуторі Свячений Яр Куп'янського пов. (Харківщина) народився **Гредескул Микола Андрійович (1865–1941)** – викладач КІНО; педагог, вчений-правознавець, кандидат природничих наук, магістр права, згодом - професор кафедри цивільного права та судочинства Харківського університету.

В. Яблонський

1889 – у Чечельниках Вінницької губ. народився **Яблонський Вільгельм Мар'янович (1889–1977)** – викладач КІНО, педагог, трубач, Заслужений діяч мистецтв УРСР (1969), професор Київської консерваторії (1935–1975). Творча діяльність в Києві пов'язана також із оркестром Українського радіо, театром опери та балету імені Т. Шевченка, педагогічним музичним училищем.

1903 – у Бендерах (Бессарабська губ.) народився **Шкурупій Гео Данилович** (справжнє ім'я Георгій (Юрій; 1903–1937) – викладач КІНО, письменник, представник напрямку панфутуризм; репресований.

1914 – у Піях Миронівського р-ну на Київщині народився **Новицький Олекса Миколайович (1914–1992)** – викладач КІНО, поет, перекладач. Заслужений працівник культури Грузії.

1915 – у Кишиневі (Молдавія) народився **Богач Георгій Федосійович (1915–1991)** – літературознавець, автор розвідки

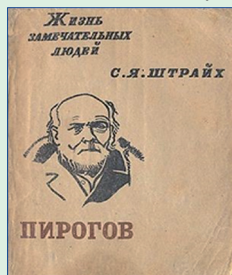

«Український поет Шевченко» (1935) та статей: «Тарас Шевченко і молдавський народ» (1951), «Оспівав і нас, молдавани» (1961), в яких висвітлював значення творчості Тараса Шевченка для розвитку молдавської літератури.

1922 – у Любечах (нині селище міського типу Ріпкинського р-ну Чернігівської обл.) народилася **Мовша Тамара Григорівна** – вчений-археолог, кандидат історичних наук КДПІ (1975). Лауреат премії імені Вікентія Хвойки.

1927 – у Києві народилася **Членова Лариса Григорівна** – вчений-мистецтвознавець, Заслужений працівник культури, кандидат мистецтвознавства КДПІ.

1933 – видавництво «Молода гвардія» з ініціативи Олексія Горького почало **випуск книжкової серії «Життя видатних людей»** (перший том – «Генріх Гейне»). Вийшли книги про відомих діячів України: М.І. Пирогова (1933), А. Желябова та М. Гоголя (1934), М. Островського та Г. Котовського (1937), Б. Хмельницького (1930), І. Мічуріна (1950), Т. Шевченка (1957), М. Лисенка (1960), І. Франка (1960).

1938 – в Україні ухвалено **Постанову про обов'язкове вивчення російської мови в усіх школах**.

1939 – відбулося засідання Спілки радянських письменників України, на якому **створено Секцію народної творчості для об'єднання кобзарів, лірників, «колгоспних поетів»**. Присутні кобзарі виконали нові українські народні пісні: «Думу про Шевченка», «Пісню про Щорса». Обрано бюро Секції народної творчості під головуванням поета Павла Тичини.

1992 – Кабінет Міністрів УРСР прийняв **Постанову «Про порядок присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань України»**.

2005 – проведено **урочистості з нагоди 170-річчя університету**; пройшли засідання ректорату та Вченої ради, науково-практичні конференції, зустрічі з випускниками, Почесними професорами та докторами вишу, ветеранами війни та праці; випущено ювілейні книги та посібники.

1882 – у Миргороді на Полтавщині народився **Греков Борис Дмитрович (1882–1953)** – історик, дослідник Київської Русі, праці якого вивчаються студентами вишу.

1921 – у Києві народилася **Драгоманова-Бартаї Наталія Світозарівна** – онука Михайла Драгоманова і внучата племінниця Лесі Українки; Заслужений член Товариства української культури в Угорщині, член редколегії часопису «Громада». Приїздила на відкриття погруддя М.П. Драгоманова біля головного корпусу університету 16 травня 2002 року.

Н. Драгоманова-Бартаї. 2002 рік

У Києві Наталія Драгоманова навчалася в школі № 57 імені Івана Франка і закінчила десятирічку 1939 року. Нині підтримує зв'язки з музеями Лесі Українки в Новограді-Волинському (раніше Звягіль) та Києві. Співпрацювала з часописом «Громада» в Софії, ведучи рубрику «Пам'ятні дати і події». Наталія Світозарівна є співавтором та упорядником двомовних видань «Сім струн» Лесі Українки, «Посланіє» Тараса Шевченка, «Пам'ятний альбом» на честь 10-річчя Товариства української культури в Угорщині. У 2006 році нагороджена орденом княгині Ольги III ступеня. Зберігає колекцію з 18 писанок своєї сестри Людмили Світозарівни Драгоманової (1915–1986), яка жила в США, в штаті Нью-Йорк, працювала архітектором, мала художній хист, також вишивала і створювала писанки та мальованки. Наталія Світозарівна виростила доньок: Наталію і Аріадну, має п'ять онуків (три дівчини і двоє хлопців) і дванадцять правнуків (шість дівчаток і шість хлопчиків).

1834

1928 – у Погожій Криниці Роменського р-ну Сумської обл. народився **Бут Микола Якович (1928–1989)** – випускник КДПІ, художник, лауреат Шевченківської премії 1979 року разом з Ватченко, Зуєвим, Коротковим, Ривіним, Овечкіним, Прокудо – за комплекс Дніпропетровського історичного музею імені Д.І. Яворницького.

1933 – у Славгороді Алтайського краю (Росія) народився **Корнійчук Олексій Дмитрович** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки, зав. кафедри теорії і методики виховної роботи КДПІ (1986–1992).

*Проект Великого
герба України
авторського
колективу
О.Івахненка*

1937 – Постановою президії ЦВК прийнято **герб Української РСР**. Крім іншого, аббревіатура УСРР змінилася на УРСР, гасло «Пролетарі всіх країн єднайтеся» залишилося лише українською мовою, стало більше сонячних променів, погустішав вінок. 15 липня 2009 року Кабмін затвердив проект Великого Державного Герба України, однак, у проекті залишилися низка помилок і неточностей, тому його не було внесено на розгляд Верховної Ради України.

1952 – у Малковках Прилуцького р-ну Чернігівської обл. народився **Власенко Віктор Володимирович** – кандидат психологічних наук, доцент (1977–1997).

1972 – у Лондоні (Англія) відбувся **судовий процес над українськими студентами** – Б. Цямриною, Б. Левицьким, В. Гуменюком та І. Осичко, яких обвинувачували у спробі підпалу радянського посольства в столиці Великої Британії в річницю смерті дисидентки Алли Горської. Трьох студентів засуджено до 12 місяців в'язниці з умовним припиненням на три роки, студентку І. Осичко як неповнолітню – на 6 місяців за таких же умов.

2013 – студенти університету **відвідали «Музей Михайла Булгакова»**, який відкритий на Андріївському узвозі в так званому «Будинку Турбіних», де письменник жив з 1906 по 1919 роки і куди «поселив» героїв роману «Біла гвардія». Тут відтворено інтер'єри кімнат у тому вигляді, як відображені на фотографіях і як їх описував письменник.

1837 – Драгоманов Петро Якимович (1802–1866), Михайлів батько, придбав у Гадячі на узвишші садибу й оселився тут з молодого дружиною Єлизаветою, дочкою Івана Цяцьки, поміщика середньої руки Гадяцького повіту. З того часу це підвищення місцеві жителі зовуть «Драгоманова гора».

садиби Олена Пчілка залишила у своєму оповіданні «Товаришки»: «Двір був просторий: опріч головного будинку, був у йому ще другий, менший domeк, дві комори і інші будови; стріхи були солом'яні... Оселя була на рівній горній планині, але на самім краю її: зараз же за крайніми господарськими будинками

планина обривалась досить крутим узгір'ям. Ставши отам під дичкою-грушею біля комори, на краю узгір'я, видно було й інші склони міста, укриті панськими та міщанськими оселями та садками, переривані ярами, долинками. І все те спускалося до широкої оболоні, по котрій протікала химерними закрутами чимала річка із своїм притоком». Уточню: крім головного будинку, на садибі був ще флігель Олена – Михайло Драгоманов народилися саме в ньому.

1922 – у Харкові Всеукраїнське фотокіноуправління (ВУФКУ) Постановило озвучувати фільми й давати титри тільки українською мовою.

1926 – у Донському Тавричеського р-ну Східноказахстанської обл. (Казахстан) народилася Борисова Зоя Назарівна – док-

тор педагогічних наук, професор зав. кафедри дошкільної педагогіки КДПІ (з 1991) Відмінник народної освіти УРСР.

1928 – у Дівицях Воронезької обл. (Росія) народилася **Грибанова Олександра Кузьмівна** – кандидат педагогічних наук, доцент, зав. кафедри дошкільної педагогіки КДПІ (1968–1998).

О. Сушко

1947 – у Каунасі (Литва) народився **Сушко Олександр Олександрович** – доктор історичних наук, професор кафедри історії і археології слов'ян, директор Інституту історичної освіти, Відмінник освіти СРСР (1988). Заслужений працівник освіти України (2005).

Випускник історичного факультету Київського державного педагогічного інституту імені О.М. Горького (1975). Дослідник проблем історії України в міжвоєнний період і в період Другої світової війни. Опублікував понад 80 наукових праць, серед яких 3 монографії.

1958 – засновано **хор «Барвінок»** на базі фізико-математичного факультету; організатором і першим художнім керівником

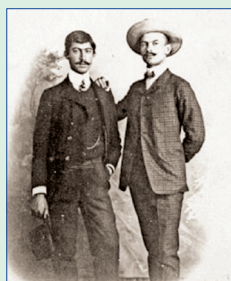
став народний артист України, професор Петровський О.Ю. Нині художній керівник і диригент Ірина Топчієва – ст. викладач Інституту мистецтв, концертмейстер Михайло Криворучко. З 1960 по 1970 роки колективом керував доцент музично-педагогічного факультету М.О. Крас – під його орудою

колектив отримав ім'я «Барвінок» та почесне звання «Народного аматорського колективу». У різні роки хором керували: Заслужений діяч мистецтв, професор А.Г. Болгарський, доценти В.Б. Філіпенко, М.В. Хоменко, ст. викладачі: Л.С. Яременко, Ю.К. Чміль.

1974 – самодіяльний **хоровій капелі** Київського педагогічному інституту імені О.М. Горького **присвоєна звання «Народної».**

1898 – Драгоманова Людмила Михайлівна (1842–1918) – дружина Михайла Петровича повернулася з еміграції в Україну із сином Світозаром.

На фото
(справа – наліво):
син Михайла
Драгоманова
Світозар із
племінником
Мікою (Димитром)
Шишимановим
(1889–1945) –
єдиним сином
його найстаршої
сестри Лідії

у м. Києві міститься Довідка Київського губернського жандармського управління про сина М. Драгома-

на. Київський період життя та діяльності Людмили Драгоманової після еміграції, на жаль, є малодослідженим. Аналіз архівних документів, особливо переписки з друзями та соратниками М.П. Драгоманова, є переконливим доказом того, що у фондах Центрального державного історичного архіву України

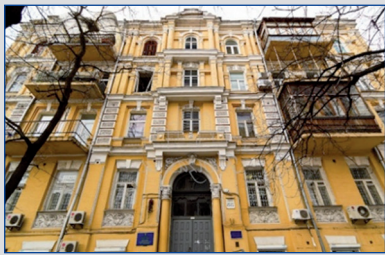
Одну, ще й досі популярну легенду, пов'язану з Паньківщиною, де мешкала родина Драгоманових, переповіли старі київські історики. Чи не перший з них, бо ще 1908 року, Михайло Грушевський написав: «В Києві є цікава, мало кому znana пам'ятка від тих часів політики “невредних маніфестацій” для осолоди українського серця без ображення начальства після акту 1876 року. Се група улиць: Тарасовська, Паньківська і Никольсько-Ботанічна, в сусідстві університету: вони названі в честь славної української трійці – Тараса Шевченка, Панька Куліша і Миколи Костомарова, але як бачимо, таким прикфовенним способом, що тільки втаємничені могли знати, що сі назви означають. Колись нова чи відновлена “Київська Старовина” (який жаль, що її нема!) оповістить вдячному потомству ймення творців сеї “невредної” української

маніфестації й пояснить, чому вони вибрали таке прикровенне найменованне: чи не могли перевести в діло виразніший назв, чи яко синове віку свого самі настрашилися свого дерзновення і за ліпше прийняли не дражнити гусей та вибрати таку прикровенну маніфестацію. Але цілї своєю вони безперечно осягнули: покоління “свідомих українців”, ходячи сими вулицями, підморгували собі з видом хитрих авгурів і почували тихе вдовolenнє, що мають свої національні улиці, прозвані йменнями найвиразніших репрезентантів українства, а начальство “снисходило” – мовляв, “нусть воображають”, і не боронило. Кому, справді, се шкодило? Українці “воображають”, що ходять Шевченківською улицею, а прихильники проф. Флорінського, ходячи Тимофіївською, можуть уявляти собі, що ся улица названа сим іменем в сподіванню великих заслуг, які сей муж положить для спасення України від українства. Але українські почуття тих часів вдовольнялися вповні й такими прикровеними маніфестаціями – головнo, аби вони обходили ся без риску!»

нова, яка повідомляє: «Драгоманов Світозар Михайлович, дворянин, службовець у Всеросійському земському союзи, 30 років, проживає у будинку №14, кв. 4, по Паньківській вулиці м. Києва». На жаль, 2002 року будинок, зведений 1890 року за проектом Герденіна, знесено. За цією адресою мешкала в Києві і його мати Світозара – Людмила Михайлівна, якій власне і належало це помешкання. В документі повідомляється, що 1910 року, будучи студентом Київського комерційного інституту, на його ім'я із-за закордону був надісланий анкетний листок Української соціал-демократичної робітничої партії, членом якої він був. У ніч на 23 листопада 1910 року в квартирі Драгоманова зроблений обшук та знайдено велику кількість забороненої літератури.

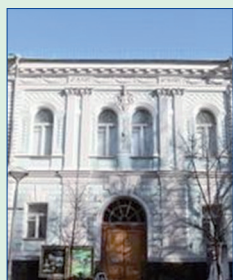
2014 – студенти-драгоманівці, футболісти збірної з футзалу **стали переможцями заключного туру XI чемпіонату Києва з міні-футболу серед студентських команд.** Церемонія нагородження усіх учасників, організаторів і меценатів чемпіонату відбувалася у спорткомплексі НТУУ «КПІ». Захід відбувся за підтримки футбольної Асоціації студентів Києва, Ради ректорів Київського вузівського центру, Київської міської організації профспілки працівників освіти і науки

України, Київського міського відділення (філії) Комітету з фізичного виховання та спорту Міністерства освіти і науки України, Федерації футболу столиці.

1903 – у Києві народилася **Іванова-Артюхова Аделаїда Володимирівна (1903–1936)** – випускниця КІНО (1924), репресована; мистецтвознавець, музейний працівник. Працювала у Всеукраїнському історичному музеї імені Шевченка. Вивчала українську графіку XIX–XX ст. – твори Трутовського, про якого видала монографію, та Ол. Кравченка. Друкувалась у журналі «Бібліологічні вісті». Виконала екслібрис Ол. Оглоблина. Чоловік – Титаренко Сергій Григорович (1889–1976): після конфіскації його друкарні на розі Хрещатика й Фундуклеївської – головний редактор видавництва «Книгоспілка». 1919 році подружжя мешкало на київській вул. Боричів Тік, 33, пом. 4., у них бували письменники-неокласики та мистецтвознавці (Ф.Ернст та ін.).

1925 – у Маріїнському палаці Києва відкрився **сільськогосподарський музей**. У 1925–1926 роках кустарним відділом музею завідувала улюблена учениця Данила Щербаківського мистецтвознавець Євгенія Юрївна Спаська.

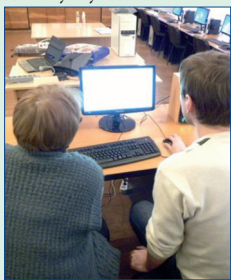

1949 – у Києві відкрито **літературно-художній музей Тараса Шевченка**. На час відкриття у залах розташувалося найповніше зібрання творчої спадщини поета і художника, документи про його життя, творчість і діяльність. Крім того, фонди поповнилися оригінальними шевченківськими документами, різними матеріалами з музеїв та установ Чернігова, Дніпропетровська, а також оригінальними творами Тараса Григоровича, що збереглися в музеях Москви та Ленінграда. Словом, приступаючи у 1949 році до створення першої

експозиції в теперішньому приміщенні, працівники музею мали у своєму розпорядженні майже 4 тисячі експонатів. Робота з облаштування експозиції тривала цілий рік, вона вперше подавала відвідувачам біографічний показ життя і творчості Тараса Шевченка, всебічно висвітлювала його творчість як поета, художника, мислителя, громадського діяча. Ця, перша, музейна експозиція діяла до 1982 року.

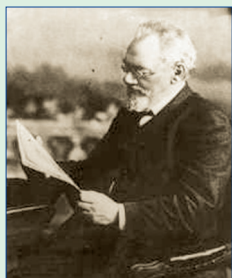
2002 – в університеті **розпочато роботу з організації та підтримки технічного, технологічного та інформаційного забезпечення навчально-виробничої діяльності вишу**. Створено мережу Інтернет університету, який складається із шести сегментів волоконно-оптичної мережі і з'єднує віддалені навчальні підрозділи. Прокладено 28,7 км локальних комп'ютерних мереж у навчальних корпусах інститутів соціології, психології та управління, історичної освіти, мистецтв, фізичного виховання і спорту, природничо-географічної освіти та екології, гуманітарно-технічної освіти, фізико-математичної та інформатичної освіти та інших підрозділах. Підключено 618 хостів у вищезазначених підрозділах, що на 100% дозволяє використовувати можливості мережі Інтранет університету для надання навчальним підрозділам університету доступу до навчальних інформаційних ресурсів.

2003 – цього року **парк комп'ютерної техніки університету** налічує 817 комп'ютерів та 973 одиниці оргтехіки, значна частина з яких використовується для потреб навчального процесу, закуплено та встановлено 28 сучасних серверів для ЛКМ підрозділів (бібліотека, інститут історичної освіти, кафедра інформатики, бухгалтерія, центр моніторингу якості освіти, планово-економічний відділ, навчально-методичне управління, інститут дистанційного навчання, приймальня комісія та ін.), 514 комп'ютерів та 812 одиниць оргтехіки, модернізовано 167 комп'ютерів. У навчальних підрозділах встановлено 14 комп'ютерних класів. Закуплено та проінстальовано в навчальних та управлінських підрозділах 1267 одиниць ліцензійного програмного забезпечення.

1802 – у Тибавах на Закарпатті народився **Венелін Юрій Іванович** (справжнє імені **Георгій Гуца**; 1802–1839) – історик, філолог, етнограф, фольклорист. Один з основоположників слов'янознавства в Україні.

Ф. Корш

1843 – у Москві (Росія) народився **Корш Федір Євгенович** (1843–1915) – філолог та славіст, один з авторів «Записки про відміну утисків друкованого малоруського слова». Постійно виявляв великий інтерес до проблем української культури, історії, мови, рішуче виступав проти великодержавного шовінізму (закликів П. Струве до боротьби з «українством») по відношенню до українського народу в роботах: «У боротьбі за рідну мову», «До суперечки про українську культуру», «Триєдина Русь» (усі – 1912); «Про українське національне відродження».

Г. Ващенко

1878 – у Богданівці Прилуцького пов. Полтавської губ. (нині – Прилуцький район Чернігівської обл.) народився **Ващенко Григорій Григорович** (1878–1967) – педагог, професор, громадський діяч. У 1917 році II Всеукраїнському вчительському з'їзді він першим порушив питання про заснування української Академії педагогічних наук. Педагогічний світогляд Г. Ващенка зорієнтований на християнську стратегію виховання, характерну для нашої традиції доби більшовицького періоду та традиції європейських суспільств.

В. Парасунько

Установчий Конгрес у Києві заснував Всеукраїнське педагогічне товариство імені Г. Ващенко.

1902 – в Озаринцях Вінницької обл. народився **Парасунько Василь Семенович** – випускник КІНО, працював в Інституті мовознавства АН УРСР під керівництвом академіка А. Кримського – репресований; учасник Другої світової війни (обороняв Київ), зав. аспірантури КДПІ (1965–1973).

1928 – у Гайвороні Київської обл. народився **Шинкарук Володимир Іванович (1928–2001)** – філософ, директор Інституту філософії АН УРСР, головний редактор журналу «Філософська думка» (з 1969), віце-президент філософського товариства СРСР та голова його українського відділу.

О. Поляков

1928 – у Канівській Слободі Рязанської обл. (Росія) народився **Поляков Олександр Васильович** – Почесний професор університету, учасник Другої світової війни, кандидат історичних наук, доцент кафедри політології і соціології КДПІ (з 1985). Відмінник народної освіти України.

1932 – відповідно до рішення ЦК ВКП(б) «Про перебудову літературно-художніх організацій» розпущено всі письменницькі організації, натомість створюється єдина Спілка радянських письменників.

1933 – у Славгороді (Росія) народився **Корнійчук Олексій Дмитрович** – кандидат педагогічних наук (1970), доцент кафедри дефектології КДПІ (1967–1990).

1959 – створено **Спілку журналістів України**, нині – Національна Спілка журналістів України (1998 року надано статус «Національної»); нараховує 20 000 членів. Указом Президента України 1994 р. в Україні встановлено професійне свято працівників ЗМІ – День журналіста, що відзначається щорічно 6 червня – у день прийняття Спілки журналістів України до Міжнародної федерації журналістів. Виходить ж. «Журналіст України» (з 1975).

1840 – у Петербурзі (Росія) завдяки сприяння Гребінки Євгена Павловича (1812–1848) вийшло друком перше **видання «Кобзаря» Тараса Шевченка**. Як свідчить дата на звороті титульної сторінки, цензурний дозвіл на видання одержаний 12 лютого 1840 року. В березні книга побачила світ – видана у міцній картонній оправі. На окремому аркуші вміщена гравюра В. Штернберга: старий кобзар грає на кобзі, а біля нього стоїть хлопчик-поводир.

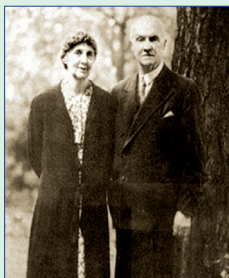

М. Зеров

1890 – у Зіньківках на Полтавщині народився **Зеров Микола Костянтинович (1890–1937)** – професор КІНО (1920), поет, літературознавець, аналітичний критик, полеміст, лідер «неокласиків», майстер сонетної форми і перекладач античної поезії; репресований.

За час роботи у вузі видав збірку лірики «Каме-на», завдяки якій став провідним поетом-неокласиком, історичні – літературні праці: «Леся Українка», «Від Куліша до Винниченка», зб. «До джерел», хрестоматію «Сяйво», переклад «Мазепи» Ю. Словацького, безліч статей і рецензій. У час сталінських репресій визнаний «класовим ворогом» – засуджено до розстрілу. Реабілітований. Символічна могила знаходиться на Лук'янівському некрополі столиці (ділянка 12) разом зі справжньою могилою сина – Котики (Констянтина) Зерова.

1945 – у Мюнхені (Німеччина) помер **Скоропадський Павло Петрович (1873–1945)** – громадський, військовий і державний діяч, гетьман Української Держави(1918). З кінця 1918 року –

*Павло Скоропадський
із дружиною
Олександрєю*

в еміграції у Швейцарії та Німеччині, де й надалі очолював гетьманський рух, навколо якого групувалися консервативно-монархічні течії. Наприкінці Другої світової війни, 16 квітня 1945 року смертельно поранений під час бомбардування станції Платлінг біля Мюнхена. Похований в Оберсдорфі.

1954 – у Нукусі, Каракалпакія (Узбекистан) народилася **Ярова Олександра Григорівна** – кандидат психологічних наук, доцент (1985–1998).

1955 – у Маркушах Бердичівського р-ну Житомирської обл. народилася **Бевз Валентина Григорівна** – доктор педагогічних наук, професор кафедри математики, Відмінник освіти України.

1957 – у Києві народився **Голованів Сергій Олександрович** – кандидат педагогічних наук, доцент.

1986 – о 1 год. 23 хв. за київським часом сталася найбільша техногенна аварія в історії людства – **вибухнув четвертий реактор Чорнобильської АЕС** і сумарна радіація ізотопів, викинутих в повітря, склала 50 мільйонів кюрі, що в 30–40 разів більше, ніж при вибуху бомби в Хіросімі в 1945 році. Збудована в 1976 році, розташована за 100 кілометрів на північ від Києва; вона мала чотири реактора, кожен з яких був здатен виробляти до тисячі мегават електроенергії.

О. Гаврилюк

1978 – у Костільниках Бучацького р-ну Тернопільської обл. народилася **Гаврилюк Оксана Романівна** – випускниця університету, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови, заступник директора Інституту української філології та літературної творчості імені

Андрія Малишка з виховної роботи. Коло наукових інтересів: граматика української мови, складні конструкції інтенсивної допустово-протиставної семантики: структура та функціонування.

27

КВІТНЯ

1878 – почав виходити український журнал «Громадський Друг» («Г.Д.»), що видавали І.Франко і М.Павлик за матеріальною підтримкою Михайла Драгоманова (дав 500 руб. – частку наукової нагороди за працю «Исторические песни малорусского народа»). «Г.Д.» виходив радикальною. Драгоманівською фонетикою і з доволі гострі, свіжим і ярко соціальним змістом. «Г.Д.» номер за номером конфіскувала прокуратура, забираючи майже всі примірники. Тоді почали взамін виходити неперіодичні збірники «Дзвін» і «Молот».

М. Старицький

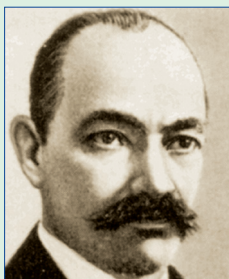
1904 – у Києві вранці від серцевого нападу відійшов у вічність **Старицький Михайло Петрович (1840–1904)** – студентський товариш Михайла Драгоманова, мешкав поруч на київській вул. Саксаганського; письменник, поет, драматург, прозаїк, театральний і культурний діяч. Коли травні 1861 року домовину із прахом Т. Шевченка підвезли до лівого берега Дніпра, Михайло Драгоманов і Михайло Старицький та ін. упряглися в траурний повіз й Ланцюговим мостом, а потім Дніпровською набережною доправили церкви Різдва Христового на Подолі.

1910 – у Липняжках Добровеличківського пов. Кіровоградської пов. народився **Доній Микола Романович (1910–1975)** – кандидат історичних наук, професор, завідувач кафедри марксизму-ленінізму КДПІ (1949–1954).

1834

1947 – у Слов'янках Межівського р-ну Дніпропетровської обл. помер **Божко Сава Захарович (1901–1947)** – викладач Інституту народної освіти; письменник і журналіст – належав до літературної спілки «Плуг». Представник генерації Розстріляного Відродження, в'язень сталінських концтаборів.

В. Щурат

1948 – у Львові помер **Щурат Василь Григорович (1871–1947)** – знайомий Михайла Драгоманова; педагог, літературознавець, поет і перекладач. Здійснив перший повний переклад «Пісні про Роланда» українською мовою (1895). Йому також належить найкращий до 1914 віршовий переклад «Слова о полку Ігоревім» сучасною українською мовою (1907). Похований на Личаківському некрополі Львова.

1995 – Верховна Рада затвердила першу державну нагороду незалежної України – **орден Богдана Хмельницького**. Призначений для нагородження громадян країни за особливі заслуги у захисті державного суверенітету, територіальної цілісності, у зміцненні обороноздатності та безпеки України.

2013 – студенти університету відвідали **Національний музей Тараса Шевченка** на бульварі Шевченка, 12. Його створено на базі колишньої Галереї картин Тараса Шевченка в Харкові та Центрального державного музею Тараса Шевченка в Києві. Колекція музею складається з унікальних цінностей: оригіналів малярських робіт Шевченка,

документів про його життя та творчість, рукописних списків його поезій, рідкісних фотографій поета та його друзів, першодруків творів Кобзаря з автографами, майже всіх видань творів поета й літератури про нього. У 24 залах зберігається 28 007 експонатів основного фонду (живопис, графіка, декоративне мистецтво, скульптура, архів, друковані матеріали, книги, фото, меморіальні речі) та допоміжного – 44 662.

1550 – на Прикарпатті в Єзуполі народився **Памво Беринда** (1550–1632) – відомий просвітитель, лексикограф, друкар, один із основоположників української поезії й драми. Відіграв позитивну

П. Беринда

роль у становленні й розвитку прогресивної педагогіки. Його вірші використовувались у братських школах, поширювались за межами України. Найвідоміша праця, над якою автор працював 30 років – «Лексикон словено-руський и имён толкование» (Київ, 1627). За змістом це енциклопедичний словник, в якому зібрано до 7 тис. слів церковнослов'янською мовою і подано українські відповідники. Значна їх частина пов'язана з питаннями виховання, освіти і навчання, що дає змогу проаналізувати педагогічну і психологічну термінологію початку XVII ст.

1868 – у Журавках (нині Варвинський р-н Чернігівської обл.) народився **Вороний Георгій Феодосійович** (1868–1908) – матема-

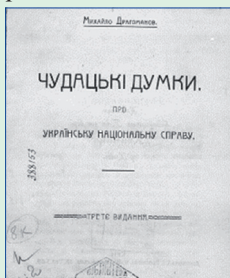
Г. Вороний

тик, працював в області теорії чисел. На його честь названі «діаграми Вороного», що застосовуються у інформатиці. Справжнє значення започаткованих Вороним нових напрямків у галузі теорії чисел розкривається лише в наш час. Праці Георгія Вороного набули особливо великого значення в останні двадцять років. Це пов'язано із розвитком комп'ютерної графіки, молекулярної біології, радіаційної фізики, космології, творенням штучного інтелекту.

2013 року у фізико-математичному інституті університету відбулася П'ята міжнародна конференція з аналітичної теорії чисел та просторових мозаїк, присвячена 145-річчю Георгія Вороного. У конференції взяли участь понад 80 учасників з майже 20 країн світу. Було організовано виїзне засідання конференції на батьківщину вченого в селище Журавка (до місця його поховання), а також до Прилук, Ніжина і Чернігова – місць, пов'язаних з дитячими роками вченого.

1889 – Михайло Драгоманов почав друкувати наукові історичні праці в «Літературно-науковій бібліотеці», яку випускав І. Франко, а саме: «Австро-руські спомини», яких вийшло 5 випусків. Тут же були передруковані з «Народа» його «Чудацькі думки». Збірними працями І. Франка та М. Драгоманова були – «Листочки до вінка на могилу Шевченка» та «З історії публічного виховання в сучасній Європі».

2010 – у Звітній доповіді ректорату зазначено: «Щороку понад 50 професорів і викладачів університету проходять стажування в зарубіжних партнерських вишах, освітніх та дослідницьких центрах; понад 200 викладачів та студентів університету відвідують вищі навчальні заклади світу. Налагоджено довгострокові спільні міжнародних проекти, зокрема: «Українська освіта в Естонії» та «Європейський конгрес українців» (Інститут української філології та літературної творчості, директор Анатолій Висоцький); дистанційне навчання осіб з вадами слуху, проект Американського бюро освіти (Інститут корекційної педагогіки та психології, директор Віктор Синьов, та Інститут дистанційної освіти, директор Анатолій Кудін); громадська освіта України (Інститут історичної освіти, директор Олександр Сушко, професор Тетяна Ладиченко); «Велика Європа рівних можливостей» (Інститут політології та права, директор Богдан Андрусинин)».

2014 – члени ректорату провели зустріч із студентами-переможцями Всеукраїнського туру конкурсу наукових робіт з природничих, технічних та гуманітарних наук, який проводився Міністерством освіти і науки України.

1550 – у Судовій Вишні на Галичині народився **Вишинський Іван (1550–1621)** – полеміст, чернець, аскет. Проблеми освіти і виховання розглядав у тісному взаємозв'язку з іншими соціаль-

*Погруддя
І. Вишинському
в рідному місті*

но-політичними проблемами, критикуючи єзуїтську систему освіти і виховання. Розглядаючи шкільну освіту як засіб виховання молодого покоління, прагнув захистити народ від впливів католицизму й уніатства. Виступав за проведення навчання рідною мовою, побудову його на традиціях рідної культури й народного виховання. Його освітня система ґрунтується на демократичних засадах: кожен селянин повинен читати. У творах «Викриття диявола-світодержця», «Послання князю Острозькому», «Суперечка мудрого латинника з немудрим русином» пропагував ідею рівності всіх людей. Розробив методичні поради щодо навчання, самоосвіти, зокрема рекомендації майбутнім читачам.

1928 – у Дербенті (Дагестан) народився **Боєв Юрій Олексійович (1928–2002)** – доктор історичних наук (1967), професор, зав. кафедри загальної історії КДПІ (1983–1987), академік Міжнародної Слов'янської академії наук (1997). Був головою асоціації педагогічних вузів СНД з проблем всесвітньої історії. Підготував 3 докторів та 10 кандидатів наук. Дослідник проблем сходознавства та міжнародних відносин, зокрема нової та новітньої історії країн Близького Сходу, Балканських країн, Туреччини, внутрішньої та зовнішньої політики Франції. Заслужений діяч науки і техніки України.

1834

В. Марковський

1933 – у Городку Хмельницької обл. народився **Марковський Василь Станіславович** – доктор сільськогосподарських наук, професор кафедри екології КДПІ. Автор 250 наукових праць, які присвячені методичним розробкам розмноження і технологічним прийомам вирощування високих урожаїв ягідних культур; впровадження досягнень садівничої науки у виробництво.

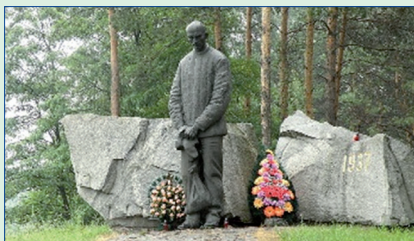

І. Шевчук

1947 – у Києві народився **Шевчук Ігор Олександрович** – доктор фізико-математичних наук, професор КДПІ, Відмінник освіти України. Автор 140 наукових праць, серед них: «Приближение и следы непрерывных на отрезке функций».

1955 – владою ухвалена **Постанова про увічнення місць, пов'язаних із життям та діяльністю Тараса Шевченка.**

1995 – у Биківнянському лісі біля Києва відкрито **пам'ятник жертвам репресій 1937–1941 років.** Автори: скульптори В. Чепелик,

архітектор М. Кислий. Меморіал складається з семи об'єктів, розосереджених від головного входу до братської могили. Загальні композицію і філософську концепцію меморіалу складають як суто мистецькі твори монументальної скульптури, камені-прив'язати, хрести – сакральні символи православно-християнської віри, так і природне історико-документальне довкілля – ландшафт.

2011 – підписано до друку інформаційне видання «Ідеї М.П. Драгоманова в дослідженнях вчених Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова». Бібліографічний покажчик. Частина I. – К. Вид-во НПУ ім. Драгоманова. У виданні близько 300 посилань на видання про життя і діяльність М.П. Драгоманова, ім'я якого носить університет.

1581 – у Ставорі, тепер Млинівського р-ну Рівненської обл. народився **Ставорецький Кирило (Транквіліон; 1581–1646)** – видатний учитель Львівської та Віденської братських шкіл, просвітитель, проповідник, автор збірки повчань і побутово-моралістичних віршів «Перло многоценное» (1646). Вважав, що у формуванні майбутньої людини велике значення має виховання. У творах «Зерцало богословії», «Євангеліє учительное» наголошував, що місце людини в суспільстві повинно залежати від її освіти, а не від походження. Гострота розуму залежить від вроджених здібностей, але глибина і різноманітність знань – від виховання. Вважаючи, що прагнення до знань є природною властивістю людини, наголошував, що кожен повинен збагачувати свій розум знаннями і поширювати їх серед інших.

«Перло многоценное»,
Чернівці, 1646

1890 – Михайло Драгоманов підтримав Івана Франка стати співзасновником Русько-Української Радикальної партії (РУРП, її перший голова до 1898), підготував для неї програму, разом з Михайлом Павликом видавав півмісячник «Народ» (1890–1895). На громадсько-політичному відтинку Іван Франко довгі роки співпрацював з Михайлом Драгомановим, цінуючи в ньому «європейського політика».

1918 – уночі, коли голова поваленої Центральної Ради професор Михайло Грушевський із дружиною сідав в автомобіль біля будинку УЦР, до нього кинувся чоловік, одягнений в форму січового стрільця, з рушницею у руках. Нерви у нападника

здали – він промахнувся і поранив М.Грушевського в плече: постріл звалив професора з ніг, а потім злочинець ранив дружину. Нападника схопили Січові стрільці, що несли охорону біля будинку Центральної Ради.

1921 – у Лісовичах Таращанського р-ну Київської обл. народилася **Ткаченко Олександра Парфентіївна** – учасниця Другої світової війни, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки КДПІ (з 1951).

1941 – у Борзах Читинської обл. (Росія) народилася **Яблонська Лідія Борисівна** – ст. науковий співробітник КДПІ, медик (1975–1977).

1992 – офіційна дата народження Інтернету – у Женеві (Швейцарія) оголошено, що технологія мережі Всесвітнього павутиння (World Wide Web), розроблена співробітником Європейської лабораторії фізики елементарних частинок (CERN) англійцем Тімом Бернерсом-Лі, буде безплатною для всіх користувачів.

О. Захаренко

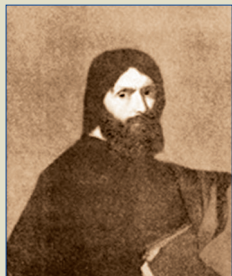
2002 – у Сахнівці Корсунь-Шевченківському р-ну Черкаської обл. помер **Захаренко Олександр Антонович (1937–2002)** – педагог, громадський діяч, Заслужений учитель УРСР (1974); Народний учитель СРСР (1983), академік Академії педагогічних наук України, директор відомої в Україні – Сахнівської авторської школи. У сфері педагогіки запроваджено нагрудний знак «Олександр Захаренко».

2013 – в університеті для магістрантів, аспірантів і докторантів комплексний **семінар-тренінг** провів завідувач департаменту ESL-навчання Гавайського університету в Маноа (США), **професор Джеймс Ден Браун**. Тематика лекцій: підготовка і проведення тестування, опрацювання та аналіз результатів; методика організації, підготовки та впровадження тестування знань з іноземної мови. Організаторами семінару виступили Центр моніторингу якості освіти, кафедра іноземних мов та методики їх викладання Інституту педагогіки і психології НПУ та Відділ преси, освіти і культури Посольства США в Україні.

1624 – у Києві народився **Славинецький Єпіфаній** (поч. XVII ст. – 1675) – вчений з енциклопедичними знаннями, вихованець, а згодом викладач Київської духовної академії, просвітитель, автор посібників. Перекладав навчальну літературу з медицини, географії, мистецтва, педагогіки, історії. Автор 60 слів-проповідей, серед яких – про корисність освіти: «Лексикона латинського», «Філологічного словника», «Лексикона греко-славено-латинського». Великою популярністю у XVII ст. користувався його педагогічний твір «Громадянство звичаїв дитячих» – збірник правил поведінки в школі, дома, на вулиці, вимог до мови.

Є. Славинецький

1905 – в Одесі народилася **Жуковська Роза Йосипівна (1905–1992)** – педагог, доктор педагогічних наук КДПІ, дослідниця проблем гри, ознайомлення дітей дошкільного віку з явищами суспільного життя. Основні праці: «Формування колективних взаємин старших дошкільників» (1968, у співавт.), «Виховання дошкільника в грі» (1963), «Гра та її педагогічне значення» (1975) та ін.

Г. Користенська

1919 – у Києві народилася **Користенська Галина Петрівна** – учасник Другої світової війни (інвалід війни I групи), кандидат медичних наук, доцент дефектологічного факультету КДПІ (з 1964).

1937 – у Попільні Попільнянського р-ну Житомирської обл. народився **Панчук Май Іванович** – доктор історичних наук, професор КДПІ, Заслужений діяч науки і техніки. Наукові інтереси – історія національно-визвольного і комуністичного руху в західноукраїнському регіоні, боротьби за соборну Українську державу, проблеми та перспективи формування української державності.

1939 – на екрани кінотеатрів УРСР вийшов фільм **Олександра Довженка «Щорс»** – дія відбувається на початку 1919 року, перед

поваленням гетьманату. Режисер: Олександр Довженко, асистент режисера: Ігнатович-Балінський Гнат Гнатович, сценарист: Олександр Довженко, оператор: Юрій Єкельчик, звукорежисер: Микола Тимарцев, художник-постановник: Моріц Уманський, композитор: Дмитро Кабалевський.

1949 – у Ніжині Чернігівської обл. народився **Волинка Григорій Іванович (1949–2014)** – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії (1989–2014), проректор з наукової роботи, Заслужений діяч науки і техніки України. Автор наукової школи «Історична еволюція світової і вітчизняної філософії в освітньому контексті».

Г. Волинка

1950 – у Києві народився **Хорунжий Сергій Миколайович** – кандидат психологічних наук, доцент КДПІ.

1952 – у Літочках Яготинського р-ну Київської обл. народився **Шульга Олександр Семенович** – кандидат філологічних наук (1985–1991).

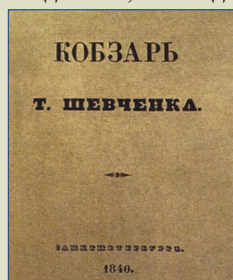
1952 – у Демовщинах Кагарлицького р-ну Київської обл. народився **Савицький Сергій Семенович** – кандидат філологічних наук (1990), викладач кафедри стилістики української мови (з 1991).

1966 – студент **Георгій Москаленко** і робітник **Віктор Кукса** вночі встановили блакитно-жовтий прапор на даху головного корпусу Київського інституту народного господарства із вимогою незалежності України. Їх реабілітували лише у 2007-му році.

І. Гізель

1600 – у Німеччині народився **Гізель Інокентій (1600–1683)** – один з видатних діячів української культури XVII ст., філософ, психолог, письменник, професор, ректор Київської колегії. Автор праць з філософії, психології, теології. Зазначав, що в основі процесу пізнання людиною навколишньої дійсності лежить інтелектуальна діяльність самої людини. Оскільки процес пізнання ґрунтується на чуттєвому досвіді людини, вважав важливим розвивати органи чуття дитини. Велику увагу приділяв значенню навколишнього середовища для формування особи, підкреслюючи, що стати людиною, оволодіти мовою можна тільки в людському суспільстві.

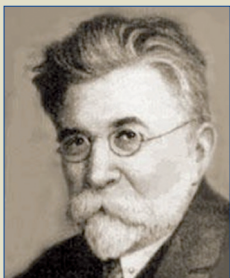

1840 – серед творчої інтелігенції Петербургу (Росія) розповсюдилася інформація про **вихід у світ книги Тараса Шевченка «Кобзар»**. Письменник і видавець Корсун Олександр (1818–1891) у листі до Тараса Григоровича просить прислати для розповсюдження книгу та поему «Гайдамаки», а також собі в подарунок «Кобзар», портрети Шевченка і Гребінки, заохочує, щоб скоріше закінчував «Мар'яну-черницю».

1918 – уряд Української держави приступив до виконання обов'язків: з ініціативи Михайла Грушевського, **Василенко Микола Прокопович (1867–1935)** став заступником голови Центральної ради, але активної участі в її роботі не брав. 27 березня Тимчасовий уряд Росії призначило його попечителем Київського навчального

1834

М. Василенко

округу, а 19 серпня 1917 – товаришем міністра народної освіти Тимчасового уряду.

1919 – у Новій Празі Кіровоградської обл. народилася **Завадська Ольга Якимівна (1919–1998)** – кандидат педагогічних наук, доцент КДПІ (1974–1991).

1968 – у Києві народилася **Гринюк Тетяна Анатоліївна** – кандидат географічних наук, доцент кафедри економічної і соціальної географії університету.

1986 – київська футбольна команда «Динамо» вдруге у своїй історії завоювала Кубок володарів кубків Європейських країн, вигравши у фіналі в Ліоні (Франція) в іспанського клубу «Атлетіко» з рахунком 3:0. Автори голів: Заваров (6), Блохін (84), Євтушенко (87). Склад «Динамо»: Чанов, Безсонов, Балтача (Баль, 39), Кузнецов, Дем'яненко, Рац, Яковенко, Яремчук, Заваров (Євтушенко, 70), Беланов, Блохін.

2013 – в актовому залі університету відбулася нарада-семінар з питань проведення дослідно-експериментальної роботи за Програмою педагогічного експерименту «Апробація орієнтовних критеріїв оцінювання діяльності ВНЗ щодо забезпечення якості освіти», розробленої на виконання наказу міністерства освіти і науки України. Програма є організаційною основою проведення адаптації орієнтовних

критеріїв з метою встановлення можливості їх застосування для оцінювання рівня якості освіти у вищих навчальних закладах.

2014 – при кафедрі теорії та технології соціальної роботи Інституту соціальної роботи та управління активізувала діяльність **Міжвузівська студентська студія «Бумеранг»**, робота якої спрямована на підготовку студентів до тренерської роботи. Тренер та науковий консультант – Романова Наталія Федорівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та технології соціальної роботи.

Теодосій Печерський

1074 – у Києві помер **Печерський Теодосій** (Феодосій; 1009? – 1074) – церковний діяч, автор повчань, один із засновників та ігумен Києво-Печерського монастиря. Печерський монастир за його діяльності став освітнім і художнім центром, у якому знаходились художня і книгописна майстерні; була створена визначна пам'ятка історії Київської Русі «Повість минулих літ» та ін.

І. Галятовський

1620 – у Києві народився **Галятовський Іоаникій** (1620–1688) – письменник-полеміст, публіцист, професор, ректор Київської колегії, сприяв прогресивному розвитку педагогіки. Автор одного з найкращих посібників з риторики – «Наука або способ зложення казання», в якому подано рекомендації щодо підготовки й виголошення промов.

Т. Осьмачка

1839 – за Постановою ради Академії мистецтв в С.-Петербурзі (Росія) **Тарас Шевченко** нагороджено срібною медаллю **2-го ступеня** за першу картину олійними фарбами «Хлопчик-жебрак дає хліб собаці».

1895 – у Куцівці (тепер Черкащина) народився **Осьмачка Тодось (Теодосій) Степанович** (1895–1962) – поет і прозаїк; належав до «Майстерні революційного слова» (МАРС). За

1834

літературну творчість кадебісти запроторили його в психіатричну лікарню Києва – у «Павлівку». Усю моторошність тієї ситуації змалював у повісті «Ротонда душогубців», де відтворює себе в образі Івана Бруса. Тікаючи від сталінських репресій, зміг емігрувати.

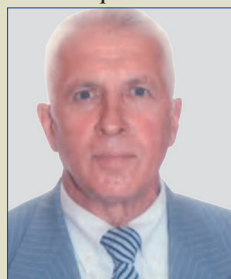
РЕЕСТР СТУДЕНТІВ
1-ГО КУРСУ ШКІЛЬНОГО
ФАКУЛЬТЕТУ КВПІ
ІМ. М. ДРАГОМАНОВА

№	ІМ'Я	ПРИЙОМ	ВІСІ	ПРИЙОМ	ВІСІ
1.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
2.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
3.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
4.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
5.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
6.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
7.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
8.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
9.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
10.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
11.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
12.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
13.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
14.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
15.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
16.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
17.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
18.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
19.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
20.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
21.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
22.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
23.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
24.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
25.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
26.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
27.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
28.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
29.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
30.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
31.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
32.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
33.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
34.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
35.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
36.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
37.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
38.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
39.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
40.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
41.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
42.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
43.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
44.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
45.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
46.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
47.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
48.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
49.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
50.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
51.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
52.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
53.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
54.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
55.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
56.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
57.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
58.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
59.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
60.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
61.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
62.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
63.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
64.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
65.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
66.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
67.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
68.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
69.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
70.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
71.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
72.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
73.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
74.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
75.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
76.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
77.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
78.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
79.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
80.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
81.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
82.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
83.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
84.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
85.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
86.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
87.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
88.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
89.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
90.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
91.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
92.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
93.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
94.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
95.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
96.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
97.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
98.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
99.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ
100.	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ	БІСІ

Реєстр студентів
1-го курсу шкільного
факультету КВПІ
ім. М. Драгоманова
1920–1921 н.р.

1920 – розпочався прийом документів після реорганізації на **перший курс шкільного факультету Київського вищого Інституту народної освіти імені М.П. Драгоманова (ІНО)** заздалегідь, іще до офіційного повідомлення про створення вишу. Прийом довелося продовжити з 5 липня до 5 серпня, а потім – до вересня у зв'язку з тим, що сільська молодь була зайнята на сільськогосподарських роботах. Робота ця велася за інструкцією НКО від 3 травня 1920 року про прийом до вузів. Наркомпросу, в якій зазначалося, що в першу чергу «приймаються діти працюючих, членів виробничих профспілок, комсомольці, члени Комуністичної партії більшовиків України».

1968 – **сутинка радикальних французьких студентів і поліції в університеті Сорбонни**; початок масових заворушень у Франції. Лівацьке повстання молоді у Франції призвело до загального страйку 11 млн. робітників і було спрямоване проти «суспільства споживання».

М. Тищенко

1934 – **Київський інститут народної освіти з приміщення на вул. М. Коцюбинського переводять на бульвар Тараса Шевченка, в будинок 22/24.**

1945 – в Осиковому Донецької обл. народився **Тищенко Микола Васильович** – Почесний доктор університету, Заслужений працівник фізичної культури і спорту України КДПІ. Автор підручників, посібників обсягом 185 друкованих аркушів.

1991 – у Намібії (Африка) підписана «Віндгукська декларація», яка закликала уряди держав усього світу забезпечувати **свободу преси** та її демократичний характер. За рішенням ЮНЕСКО **третє травня** стало **Всесвітнім днем свободи преси**.

Портрет Жуковського В.А.

1838 – діячі російської та української культури, продавши на аукціоні 22 квітня **портрет поета Жуковського Василя Андрійовича (1783–1852)** роботи живописця Карла Павловича Брюллова (1799–1852), вітали в майстерні Академії мистецтв, викупленого з кріпацької неволі в пана Павла Енгельгардта українського поета і художника Тараса Шевченка.

В. Денисенко

1896 – у Великому Токмаку Бердянського пов. народився **Денисенко Василь Семенович (1896–1964)** – випускник літературно-лінгвістичного відділу факультету профосвіти Вищого Інституту народної освіти ім. М. Драгоманова (1920), педагог, історик та етнограф, належав до наукової школи М.С. Грушевського. Вивчав українську обрядність, по-

бут та фольклор ханти, ненців і комі.

1947 – у Кизлярах (Дагестан) народився **Приймаков Олександр Олександрович** – доктор біологічних наук, професор, зав. лабораторією функціональної діагностики (з 2004). Автор 120 наукових праць; підготував електронний варіант підручника фізіології.

О. Приймаков

1834

М. Гримич

1949 – створена **Організація Північноатлантичного договору** (НАТО). Сам Північноатлантичний договір був підписаний представниками 12 держав Європи та Північної Америки. Ця подія відбулася у Вашингтоні. Спочатку до складу НАТО увійшли: Великобританія, США, Бельгія, Франція, Норвегія, Канада, Данія, Голландія, Італія, Португалія, Люксембург, Ісландія.

1961 – у Києві народилася **Гримич Марина Віллівна** – доктор історичних наук, кандидат філологічних наук, директор видавництва «Дуліби», продюсер літературного проекту Люба Клименко. Член Спілки письменників України, член Канадської спілки етнологів. Проводить майстер-клас для студентів Інституту екології економіки і права.

1970 – в університеті американського м. Кент **національна гвардія відкрила вогонь** по студентській демонстрації проти вторгнення США до Камбоджі (в ході війни у В'єтнамі), четверо студентів загинули.

2013 – викладачі і студенти університету взяли участь громадського обговорення проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про освіту», що проходив у Міністерстві освіти і науки України.

*Співробітники посольства України в Болгарії та українські емігранти біля могили **Драгоманова Михайла Петровича**. Софія, квітень 1919 року*

1819 – в Убелі під Мінськом (Білорусія) народився **Монюшко Станіслав (1819–1872)** – педагог, польський композитор, диригент, основоположник національної оперної школи.

Г. Барвінок

1828 – у Борзні (тепер у складі с. Оленівка, Борзнянський р-н, Чернігівська обл.) народилася **Барвінок Ганна (Олександра Білозерська-Куліш; 1828–1911)** – письменниця; дружина письменника П. Куліша. Коли згорів рукопис українського перекладу «Біблії», над яким Куліш працював 25 років, умовила почати роботу заново. Брала участь у розвитку філософії, ґрунтованої на українській державності.

1845 – розпочала активну діяльність таємна політична організація «**Слов'янське товариство Св. Кирила і Мефодія**», яка складалася з прогресивних діячів України, в т. ч. діячів освіти. Серед них – Т. Шевченко, М. Костомаров, М. Гулак, В. Білозерський, О. Маркевич, П. Куліш, О. Навроцький. Організацією вироблено і прийнято «Статут», програму – «Книгу буття українського народу» («Закон Божий»), «Головні правила товариства», звернення до «Братів українців!» та до «Братів Великоросіян і Поляків!», в яких відображено основні ідеї товариства. Кирило-мефодіївці були одностайними у скасуванні

самодержавства, кріпачтва, заміни монархії республікою, освіти народу, визнання національних прав України. Члени Товариства дбали про створення й видання книжок, доступних народowi.

1834

М. Мионов

О. Тихий

1901 – у Києві народився **Мионов Микола Миколайович (1901–1998)** – учасник Другої світової війни, доцент кафедри педагогіки КДПІ (1944–1969). Автор 50 наукових праць, дослідження про педагогічну спадщину А. Макаренка та І. Соколянського.

1945 – Рада народних комісарів УРСР схвалила **проект українського правопису**, розроблений Інститутом мовознавства АН УРСР, під керівництвом академіка Булаховського Леоніда Арсенійовича (1888–1961).

1984 – у таборі особливого режиму для політ'язнів у с. Кучино Чусовського р-ну Пермської обл. (Росія) після важкої хвороби помер **Тихий Олекса Іванович (1927–1984)** – педагог, дисидент і правозахисник, мовознавець, член-засновник Української гелсінської групи. Тричі засуджений до тривалих термінів позбавлення волі за антирадянську агітацію й пропаганду. У листопаді 1989 року разом із побратимами Стусом і Литвином перепохований на Байковому некрополі в Києві.

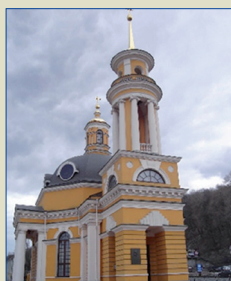
2008 – у головному корпусі університету **відкрито галерею видатних педагогів** – погруддя Яна Амоса Коменського, Жан-Жака Руссо, Йоганна Генріха Пестолоцці, Миколи Івановича Пирогова, Костянтина Дмитровича Ушинського, Антона Семеновича Макаренка, Василя Олександровича Сухомлинського. Автор – скульптор, доцент кафедри образотворчого мистецтва Олександр Сергійович Красноголовець.

2014 – при кафедрі теорії та технології соціальної роботи розпочала діяльність Міжвузівська **студентська студія «Бумеранг»**, робота якої спрямована на підготовку студентів до тренерської роботи. Тренером та науковим консультантом погодилася виступити Романова Наталія Федорівна – доцент кафедри теорії та технології соціальної роботи.

1844 – у листі до товариша, видавця Бодянського Осипа Максимовича (1808–1877), **Тарас Шевченко** повідомляє, що хоче видати «Живописную Украину», що три естампи: «Печерська київська криниця», «Судня в селі рада», і «Дари Богданові та українському народові» – вже готові, запрошує його взяти участь у виданні. Висилає для продажу в Москві свої твори «Тризна» і «Гамалія».

1861 – у храмі Різдва Христа Спасителя на Подолі Києва **виставлена домовина з прахом Тараса Григоровича Шевченка**, яку доставили з С.-Петербурга (Росія) відбулася панахида. У Києві з Кобзарем прощалися студенти, багато городян. Була навіть думка, яку підтримували й родичі поета, поховати Тараса в Києві. Але переважили ідея з Чернечею горою, бо за життя Шевченко мріяв про «тихе

пристанище і спокій коло Канева».

1934 – у Харкові народилася **Муравицька Маргарита Петрівна** – доктор філологічних наук (1988), професор (1993), зав. кафедри мовознавства і методики мов КДПІ (1988–1997). Досліджувала структурні, статистичні, психолінгвістичні питання сучасної української мови, проблеми автоматизації лінгвістичних досліджень, лінгводидактики, проблеми мови.

М. Муравицька

1996 – викладачі, співробітники та студенти Українського державного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова провели попереджувальний мітинг-протест, у зв'язку з затримкою зарплати.

На фото (зліва – направо, верхній ряд): викладач Потильчак Богдан Олександрович, лаборант Суддя Юлія Василівна, доцент, кандидат юридичних наук

Губань Радим Васильович;
(зліва – направо, нижній ряд): старший викладач Ярошенко Михайло Олексійович, завідувач кафедри, доцент, кандидат філософських наук Салтовський Іван Олександрович, старший викладач Хвостенко Василь Миколайович. 2014 рік

Інституту соціальної роботи та управління. II місце посіла Білецька Оріся, студентка 3 курсу спеціальності «Соціальна робота», учасники олімпіади були удостоєні спеціальних призів.

1990 – створена кафедра правознавства; у 1992–2003 роках її очолював кандидат юридичних наук, професор Володимир Павлович Пастухов, з 2003 по 2007 роки – кандидат юридичних наук, доцент Ірина Костянтинівна Омельченко, з листопада 2007 року кафедру очолює кандидат філософських наук, доцент Іван Олександрович Салтовський. Кафедра в науково-дослідній роботі дотримується напрямку «Дослідження проблеми гуманітарних наук».

2014 – в актовому залі Тернопільського національного економічного університету відбувся II етап Всеукраїнської студентської олімпіади зі спеціальності «Соціальна робота» серед студентів вищих навчальних закладів України III–IV рівнів акредитації, з метою підвищення якості підготовки юнаків і дівчат та створення умов для їх творчого зростання, де взяли участь і студенти Інституту соціальної роботи та управління. II місце посіла Білецька Оріся, студентка 3 курсу спеціальності «Соціальна робота», учасники олімпіади були удостоєні спеціальних призів.

1855 – на Запоріжжі народився **Кащенко Микола Феофанович (1855–1935)** – біолог, один з пер-

М. Кащенко

ших академіків (1918); доктор медицини та зоології, засновник акліматизаційних садів у Києві (1919 – Акліматизаційний сад АН України). З ученим В.О. Караваєвим створив зоологічний музей і був першим директором (1919–1926).

1865 – у Худолівці Чигиринського пов. Київської губ. (нині Чи-

М. Грушевський

гиринського р-ну Черкаської обл.) народився **Грушевський Марко Федорович (1865–1938)** – педагог, етнограф, краєзнавець; родич Михайла Грушевського.

Стан освіти в Україні у складі Російської імперії

Наприкінці XVIII ст. Україна ще зберігала самобутність та високий рівень освіти. Крім Академій в Києві, функціонували школи на Лівобережжі, засновані представниками церковної влади на зразок київської, школа у Новгороді-Сіверському та Харківська колегія (академія), яка до відкриття Харківського університету (1805) була головним освітнім центром Слобожанщини. Семінарія в Переяславі у XVIII ст. стала освітнім центром Полтавщини (тут Григорій Сковорода почав свою педагогічну діяльність). Слов'янська семінарія в Полтаві (в 1786 р. переведена до Катеринослава) обслуговувала землі колишнього Запоріжжя (з неї вийшов І. Котляревський). Початкова освіта здійснювалася парафіяльними (однорічними, сільськими), повітовими (дворічними,

1834

міськими) училищами. Діяли також школи сільські, міністерські, фабричні, залізничні. Середньої освіти набували у гімназіях, перші з яких відкрилися в Харкові, Чернігові, Катеринославі, Новгороді-Сіверському, Полтаві, Херсоні. Освіта в гімназіях була класичного типу з вивченням однієї або двох давніх мов. Для дівчат освіта була обмеженою. У Харкові, Полтаві, Одесі, Керчі, Києві діяли інститути шляхетних дівчат – закриті привілейовані заклади для дворянок з вузькостановим характером виховання й навчання. У 1834 році було відкрито Київський університет, який всупереч сподіванням московського царя став видатним науково-навчальним і освітянським центром, провідником української культури та центром формування національної самосвідомості українського народу. Було відкрито учительські семінарії – педагогічні навчальні заклади для підготовки вчителів народної (початкової) школи. За їх створення боролися К. Ушинський, його послідовник Михайло Драгоманов. Зростанню національної самосвідомості українського народу сприяла поява у 50-х роках XIX ст. недільних шкіл, де працював і М. Драгоманов.

Перший збирач і дослідник української народної іграшки. Основні праці: «Дитячі забавки та ігри усякі» (1904), «Дитина у звичаях і віруваннях українського народу» (1906).

1861 – Михайло Драгоманов – студент університету Св. Володимира, виголосив промову біля кріпосного форту навпроти Ланцюгового мосту (тепер міст «Дніпро»), під час панахиди над труною Тараса Григоровича Шевченка, зокрема, сказавши: «Кожний, хто йде служити народові, тим самим надає на себе терновий вінець». Про-

Панахида під час перепоховання праху
Т.Г. Шевченка.

Київ, травень 1861 року. Малюнок

мовців було так багато, що доводилося спинятися з труною майже через кожні п'ять кроків. До Канева прах Поета супроводжували: його брати – Микита і Йосип з дружинами та сестра Ярина, Варфоломій Шевченко з сім'єю, І. Сошенко і М. Чалий з дружинами, О. Лазоревський, Честаківський, В. Забіла, студенти університету Св. Володимира: М. Драгоманов, М. Лисенко, М. Старицький, Г. Рильський. Вранці пароплав прибув до Канева, труну поставили в Успенському Соборі, яка стояла два дні. А 9 травня рідні Т. Шевченка, студенти університету і селяни навколишніх сіл викопали могилу, поставили труну, помолилися й змурували склеп.

1775 – насильницьке знищення московськими військами українського козацького утворення – Підпільненської Січі, та остаточна ліквідація Запорізької Січі як козацької автономії. У наслідку цього Військо Запорозьке Низове припинило своє існування. Руйнація Січі призвели до того, що південно-західні кордони Російської імперії виявились безборонними. Тоді Катерина II 5 травня 1779 року і 27 квітня 1780 року видала маніфести з проханням до козаків повернутися у рідний край, обіцяючи дати кожному з них землю і службу за російськими чинами. Ці заклики також не дали результатів.

О. Шпак

1940 – у Тадіївці Київської обл. народився **Шпак Олександр Тихонович** – доктор педагогічних наук, професор, зав. кафедри управління і педагогічної творчості, декан факультету післядипломної освіти КДПІ. Автор 200 наукових праць з проблем теорії і методики управління, економічної підготовки педагогічних кадрів.

1942 – в Ізмаїлі Одеської обл. народилася **Савченко Олександра Яківна** – Почесний професор університету, доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України, радник Президії НАПН України. Досліджує проблеми дидактики, методики початкової освіти, підготовки дитини до навчання. Автор підручників для початкової школи. Основні праці: «Навчально-виховний процес

О. Савченко

у малокомплектній школі» (1988), «Розвиток пізнавальної самостійності молодших школярів» (1982), «Розвивай свої здібності» (1995), «Дидактика початкової школи» (1999).

2012 – з нагоди чергової річниці Перемоги у Другій світовій війні в університеті вже стали традиційними та набули обрисів глибокого пошанування, особливо, молоддю вишу,

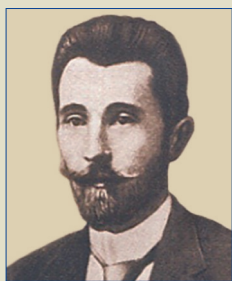

сивих ветеранів – героїв і переможців, наставників-драгманівців. Після внесення бойового прапора 60-ої Армії та покладання квітів до пам'ятника Вічного вогню до гостей і глядачів звернулися член Ради ветеранів університету: професор Іван Половина, голова Ради ветеранів Микола Рябухін, голова Ради Київської міської організації ветеранів України Микола Мартинов, заступник голови Ради ветеранів Шевченківської районної організації Києва, генерал-майор Роберт Кравцов, голова Київської організації ветеранів війни, генерал-майор запасу Віктор Мальований.

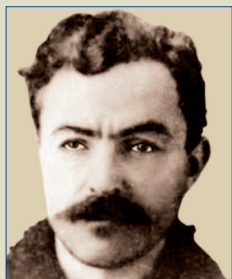
2014 – делегація Інституту української філології та літературної творчості імені А. Малишка відвідали Сегедський університет (Угорщина) та ознайомилися, як студенти вивчають українську мову; пройшли зустрічі з представниками української діаспори,

шанувальниками творчості Т. Шевченка, а також, що – випускають ж. «Громада», проводять майстер-класи з танців та уроки української мови, організовують відпочинок для дітей. До відома: Сегедський університет розпочав свою історію у 1872 році, коли король Франц Йосиф заснував в містечку Клуж-Напоці тогочасний навчальний заклад.

В. Гнатюк

1871 – у Велеснівому (тепер Монастириський р-н Тернопільської обл.) народився **Гнатюк Володимир Михайлович (1871–1926)** – етнограф, фольклорист, мовознавець, літературознавець, мистецтвознавець, перекладач та громадський діяч, член-кореспондент Петербурзької АН (1902), академік АН України (1924), член Чеського наукового товариства (1905), Празької та Віденської Академії наук. Разом з Іваном Франком Володимир Гнатюк брав безпосередню участь у виданні чотиритомника наукових праць Михайла Драгоманова «Розвідки про українську народну словесність і письменство» (Львів, НТШ, 1899-1907).

К. Осьмак

1890 – у Шишаках на Полтавщині народився **Осьмак Кирило Іванович (1890–1960)** – громадський і політичний діяч. З 1916 року із родиною мешкав у Києва, був серед тих, хто в березні 1917 року створив Центральну Раду – тимчасовий парламент України (1917–1918). 15 липня 1944 року на Великому Зборі обраний Президентом Української Головної Визвольної Ради (УГВР, 1944). Після Другої світової війни – заарештований, ув'язнений, 1960 року загинув у Володимирській тюрмі (Росія, 1960). 2004 року перепохований на Байковому некрополі столиці (ділянка 49-а).

1920 – у Карабачинах Брусилівського р-ну Житомирської обл. народився **Березовчук Микола Данилович (1920–1997)** – учасник

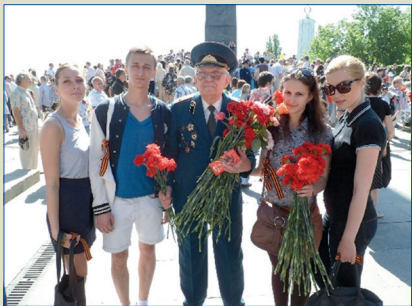
М. Березовчук

Ю. Ілєнко

Другої світової війни, доктор історичних наук, професор, зав. кафедри історії слов'янських народів КДПІ (з 1970). Автор 140 наукових матеріалів до «Українського історичного журналу», «Української історичної енциклопедії», збірників університету та інституту.

1936 – у Черкасах народився **Ілєнко Юрій Герасимович (1936–2010)** – кінооператор і режисер, громадський та політичний активіст. Кінооператор («Тіні забутих предків»), кінорежисер («Криниця для спраглих», «Вечір напередодні Івана Купала», «Білий птах з чорною ознакою», «Легенда про княгиню Ольгу»), сценарист («Мрії та жити», «Лісова пісня» – автор понад 20 сценаріїв і лібретто балетів, за якими створено 12 фільмів і 2 балети. Член-засновник Академії мистецтв України (1996), лауреат Шевченківської премії (1991). Часто виступав перед студентами і викладачами університету.

2013 – Інститут іноземної філології НПУ імені М.П. Драгоманова має добру традицію, яку студенти підтримують вже кілька років поспіль: **відвідувати Парк Слави**, дарувати квіти ветеранам вишу, організовувати походи бойовими шляхами. Приклади ветеранів, величні подвиги визволителів країни стають для молодих людей невичерпним джерелом патріотизму, вірного служіння українському народу. Адже, лише ті, хто пережив страхіття Другої світової війни, переможно пройшов від Києва до Берліна, відчув кожною клітинкою тіла свист куль чи снаряду та знає війну зсередини, може переконливо донести юнакам і дівчатам правду та сформувати патріотичні почуття.

347 – в Антіохії (тодішній столиці Сирії) на Сінгонській вулиці, де, за переказами, певний час жив апостол Павло, народився **Златоустий Іван (347–407)** – вселенський учитель, християнський проповідник, богослов і педагог. Головним завданням вважав виховання душі дитини. Закликав батьків дбати не про матеріальні блага своїх дітей, а про їхню благочестивість, оберігати їх від легкомудства.

О. Реєнт

1949 – у Дяківцях Літинського р-ну Вінницької обл. народився **Реєнт Олександр Петрович** – випускник історико-педагогічного факультету КДПІ (1975), доктор історичних наук, професор; дослідник історії України XIX–XX ст., чл.-кор. НАН України (2000). Відмінник освіти України (1996), Заслужений діяч науки і техніки України (1997), лауреат премії ім. М.І. Костомарова НАН України (1997), лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки (2001).

2012 – створена **кафедра методології науки та міжнародної освіти**; завідувач – Савельєв Володимир Леонідович – професор, доктор історичних наук. Викладачі: Кивлюк Ольга Петрівна професор, доктор філософ. наук, Вашкевич Віктор Миколайович професор, доктор філософ. наук, Халамендик Вікторія Борисівна професор, доктор філософ. наук, Бех Юлія Володимирівна професор, доктор філософ. наук, Бойченко Михайло Іванович професор, доктор філософ. наук, Макаренко Леся Леонідівна професор, доктор

Кафедра методології науки та між-народної освіти (зліва - направо):

Гринчук Марина Леонідівна – секретар, аспірантка, Бех Юлія Володимирівна – професор, доктор філософ. наук, Кивлюк Ольга Петрівна – професор, доктор філософ. наук, Свириденко Денис Борисович – доцент, кандидат філософ. наук.

Сидить: *Савельєв Володимир Леонідович – професор, доктор історичних наук. 2014 рік*

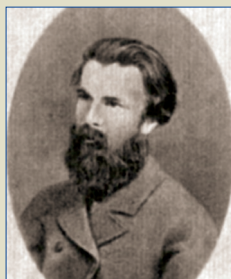
педагогічних наук, Добродум Ольга Вікторівна доцент, кандидат політичних наук, Свириденко Денис Борисович доцент, кандидат філософ. наук.

2003 – створена кафедра хореографії, витoki якої з 1998 року, завідувачем назначено Олексія Олександровича Гомона. З 1 вересня 2003 року кафедру очолив кандидат мистецтвознавства, доцент Валерій Олександрович Шкоріненко, а з 2005 по 2009 – доктор мистецтвознавства, професор Юрій Олександрович Станішевський. З 8 грудня 2009 року – очолює Герой України, народний артист України Мирослав Михайлович Вантух. Створено обґрунтовану концепцію підготовки спеціалістів з вищою освітою за спеціальністю «Хореографія».

Кафедра хореографії (зліва – направо): *Заслужений діяч України, доцент Заварзін Михайло Іванович; ст.викладач М'яківська Світлана Андріївна; викладач Гончаренко Інга Леонідівна; ст. викладач Тарасов Юрій Михайлович; Герой України, академік Вантух Мирослав Михайлович – завідувач кафедри; Заслужений працівник культури України, доцент Піменова Людмила Олександрівна; Заслужений працівник культури України, доцент Воронов Григорій Львович; ст. лаборант кафедри Захарчук Ольга Євгенівна; канд. мистецтвознавства, доцент Козинко Лілія Леонідівна. 2014 рік*

М. Драгоманов

1873 – Михайло Драгоманов приїздить до Флоренції (Італія), листується з товаришами та редакціями з України, хоч пошта приходить не регулярно. Про це засвідчує й Іван Франко, занотувавши «Щоденника»: «Драгоманов просив переказати, що лист тільки один дістав у Венеції, петиції пришло, але пізніше, так як не швидко зможе їх добути». Репродуковано з фотографії, надісланої Драгомановим своїм кореспондентові і приятелеві М. Бучинському. Підписано рукою Драгоманова: «Любому другові Мелитону Осиповичу Бучинському. Флоренція. 1873, Мая 11».

1907 – у Києві за ініціативою історика Михайла Грушевського засновано **Українське наукове товариство** – на кшталт НТШ у Львові.

1912 – у Загорську (Росія) народився **Черніков Сергій Миколайович (1912–1987)** – доктор фізико-математичних наук, професор кафедри вищої математики КІНО, член-кор. АН УРСР. З нагоди 100-ліття від дня народження алгебраїста С. М. Чернікова, фізико-математичний Інститут, спільно з Інститутом математики Національної академії наук України та Національним університетом імені Т. Шевченка, 20-26 серпня 2012 року провів Міжнародну конференцію з алгебри. У заході взяли участь майже 200 учасників із 16 країн світу.

С. Черніков

М. Давидов

Багато років очолював журі республіканських учнівських олімпіад з математики, часто виступав перед учнями.

Е. Герер

з лекція на конференціях серед педагогів, формує культурну політику держави; провела-майстер-клас для студентів і викладачів вишу.

відбулася **Міжнародна студентська науково-практична конференція «Майбутнє Європейського Союзу та перспективи Європейської інтеграції України»**. З доповіддю: «Як досягнути згоди щодо майбутнього ЄС та надання перспективи членства Україні» на конференції виступив Антон Бутейко, перший заступник Міністра закордонних справ України. Проблеми, які розглядалися на засіданнях, стосувалися перспектив розвитку Європейського Союзу в контексті Лісабонської угоди, досвіду еволюції різноманітних сфер життя країн-членів ЄС, «заморожених» конфліктів на пострадянському просторі. Детальний аналіз отримали питання євроінтеграційних можливостей нашої держави, вишу, соціальної й економічної доцільності такого партнерства. Студенти із закордону продемонстрували наукові розробки порівняння інтеграційних перспектив України та своїх країн. У роботі конференції взяли участь представники 15 університетів країн Європи та регіонів України.

1875 – у Мар'янівці на Чернігівщині народився **Чепіга-Зеленкевич Яків Феофанович (1875–1938)** – член оргкомітету по заснуванню КІНО, декан дошкільного факультету соціального виховання інституту, проректор Інституту народної освіти (з 1920).

Я. Чепіга-Зеленкевич

Чепігу-Зеленкевича Якова Феофановича – педагога, психолога, методиста, громадського діяча, в Україні знають і як творця «Проекту української школи» (1913), керівника руху за створення національної школи в Україні (у 1917–1918 роках спільно з Русовою, Черкасенком, Музиченком), одного з розробників основних документів про школу та організацію освіти в Україні. У 1920 році його запросили до оргкомітету по заснуванню Київського ІНО, а згодом на посаду декана дошкільного факультету та

помічника ректора. До середини 20-х років він обіймав посади декана факультету соцвиху і проректора КІНО, був професором, читав лекційні курси: «Трудові процеси», «Організація установ соцвиху», «Методика початкового навчання», «Система соцвиху». Яків Феофанович у 1922 році реформували науково-дослідну кафедру педології, на якій він працював до жовтня 1925 року. Я. Чепіга – автор наукових праць з трудового виховання, педологічного спрямування, форм і методів навчання, творець підручників для початкової школи (букварі, читанки, задачників та методичні поради до них), методичних посібників для вчителів. 7 жовтня 1937 року Управління держбезпеки Харківського обласного управління НКВС постановило заарештувати Чепігу, котрого вважали «учасником антирадянської української націоналістично-терористичної організації». 20 листопада 1937 року винесли

вирок – 10 років ув'язнення у виправних трудових таборах. Рішення «особої трійки» УНКВС по Харківській області виявилося надто суворим для виснаженого хворобами і переслідуваннями професора педагогіки, якому виповнилося 63 роки. Чепіга помер 22 серпня на «території севвоенлагу» (бухта Нагаєво, Росія). 20 березня 1958 року, тобто 20 років після смерті, реабілітували.

М. Тиміш-Лещенко

1923 – у Шмирках Хмельницької обл. народилася **Тиміш-Лещенко Мирослава Пилипівна** (в дійсності **Мирослава Тиміш-Ліщенко; 1923–2011**) – випускниця КДПІ, племінниця першого ректора Учительського інституту за часів УНР Івана Ліщенка; редактор-видавець, літератор, перекладач.

У 1938 році Мирослава вступила до Київського педінституту. Деякий час мешкала в Києві під виглядом хатньої робітниці в рідного дядька – першого ректора Учительського інституту за часів УНР Івана Ліщенка. З початку Другої світової війни брала участь у обороні Києва медсестрою у складі студентського стрілецького батальйону.

1923 – у Буках Сквирського р-ну Київської обл. народився **Старушенко Леонід Іванович** – кандидат медичних наук КДПІ. Автор підручника для студентів вищих медичних навчальних закладів I–II рівнів акредитації «Анатомія та фізіологія людини».

1948 – у Києві народився **Шлапак Юрій Дмитрович** – кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри вищої математики (з 1990).

1960 – при кафедрі математики відкрито першу серед вузів Радянського Союзу обчислювальну лабораторію. Керував її створенням, монтажем та запуском декан фізико-математичного факультету КДПІ Кордун Гурій Григорович.

2012 – студенти університету святкували **День Європи**, ініціатором якого виступило молодіжне об'єднання «Євроклуб». Це вже стало доброю традицією, мета організації – пропаганда знань про Європейський Союз, ознайомлення з європейськими цінностями, формування європейського менталітету.

Конфуцій

551 до н. е. – народився **Конфуцій (551–479 до н. е.)** – давньокитайський мислитель, мораліст, педагог. Засновник першої в Китаї приватної школи. Великого значення надавав

вихованню та освіті як важливому засобу морального удосконалення людини. Етичні та педагогічні погляди містяться у книгах «Лі цзі» («Книга етики») та «Лунь юй» («Бесіди і судження» – записи бесід Конфуція з учнями).

1865 – в Одесі відкрито третій в Україні університет – Новоросійський, сьогодні – **Національний університет імені Мечникова**. У імперії Одеса була третім містом після Москви та Санкт-Петербурга. Виш створено на базі Рішельєвського ліцею; ім'я Мечникова Іллі Ілліча (1845–1916) надано 1945 року. Єдиний серед університетів України, який навчав студентів під час Другої світової

Зміни в українському шкільництві

Єдину союзну державу СРСР, у складі якої була Українська республіка, було проголошено у 1922 р., але відмінності української системи народної освіти, які збереглися до 1930 р. (в Росії єдина трудова школа була дев'ятирічною, в Україні – семирічною; в Росії технікум був підготовчою ланкою до інституту, а в Україні інститут і технікум вважалися рівноправними вищими навчальними закладами тощо) свідчили про певну незалежність української освітньої політики. Репресії невинних людей у 30-х роках торкнулися і наукової педагогічної еліти. Так, у лютому 1931 р. відбулася сумнозвісна дискусія в Інституті педагогіки, внаслідок якої було «викрито» активних теоретиків «буржуазно-націоналістичної ідеології» в педагогіці, яка започаткувала чистку науково-дослідних та культурно-освітніх установ в Україні. У казематах опинився цвіт педагогічної науки, найкращі представники української інтелігенції, серед яких – видатні педагоги: Олександр Залужний (1886–1941), Григорій Гринько (1890–1938) та ін. Частина освітянських діячів змусшена була виїхати за кордон і продов-

жувати педагогічну діяльність в українській діаспорі (Софія Русова, Іван Огієнко, Григорій Ващенко, Спиридон Черкасенко). Проголошення незалежної Української держави (1991) активізувало розвиток педагогічної творчості щодо української національної системи освіти. Винакають нові типи навчальних закладів: гімназії, ліцеї, колегіуми, коледжі, навчально-виховні комплекси, авторські школи. Починається створення приватних та альтернативних шкіл. Зміст навчання урізноманітнюється, вводяться базовий і шкільний компоненти освіти, проголошується принцип всебічного розвитку дитини, демократизація навчання. У березні 1992 р. засновано Академію педагогічних наук України як вищу галузеву наукову установу, діяльність якої спрямована на методологічне, теоретичне й методичне забезпечення докорінного оновлення системи освіти.

війни, навіть перебуваючи в евакуації. Основна мета вузу – підготовка кваліфікованих кадрів для забезпечення потреб різних галузей господарства та виробництва у фахівцях освіти, науки, мистецтва, економіки, права, підприємництва

1931 – у Коломаках Харківської обл. народилася **Постоловська Ніна Степанівна** – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії КДПІ.

1933 – застрелився **Хвильовий Микола (справжнє ім'я Фітільов Микола Григорович; 1893–1933)** – прозаїк, поет, публіцист, один з основоположників пореволюційної української прози. Цього дня до Миколи Хвильового прийшли письменники Микола Куліш, Олесь Досвітній та Григорій Епик. Письменники обговорювали арешт Михайла Ялового, що

стався напередодні. Коли письменники вирішили розходитися, Хвильовий вийшов до свого кабінету, де й застрелився, залишивши дві передсмертні записки

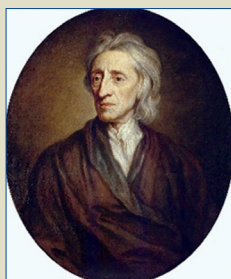
1943 – у Забуяннях Макарівського р-ну Київської обл. народилася **Вінічук Ліна Станіславівна** – кандидат педагогічних наук, професор кафедри німецької та французької мов КДПІ (з 1998).

С. Штепа

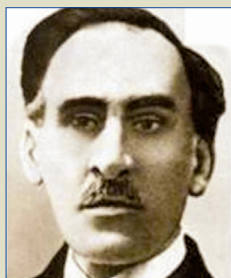
1977 – в Аксуєках Майинкумського р-ну Жамбильської обл. (Казахстан) народився **Штепа Сергій Олександрович** – зав. кафедри соціальних та публічних комунікацій, кандидат політичних наук, професор.

2013 – відбулася **XV Міжнародна науково-практична конференція «Молодь в умовах нової соціальної перспективи»**.

Дж. Локк

1632 – у Рінгтоні (Англія) народився **Локк Джон (1632–1704)** – філософ, психолог і педагог. Автор емпірико-сенсуалістської концепції розвитку. Найважливішим у вихованні вважав формування характеру й волі у дітей, їх моральне виховання. Перекоаний прихильник домашнього виховання. Основні праці: «Про виховання розуму» (1687), «Думки про виховання» (1692).

О. Фомін

1869 – в Єрмоловці Саратовської обл. (Росія) народився **Фомін Олександр Васильович (1869–1935)** – ботанік, академік АН УРСР, професор Вищих жіночих курсів (1915–1918). З 1921 року – зав.ботанічного кабінету і гербарію АН УРСР, з 1922 року – керівник науково-дослідницької кафедри ботаніки при Ботанічному саді (з 1927 року при Наркоматі Освіти УРСР); з 1931 року – директор Інституту ботаніки АН УРСР. В 1924 році заснував ж. «Вісник Київського ботанічного саду».

1915 – у Києві за рішенням Вченої ради університету Св. Володимира відкрито для відвідувачів, зокрема – студентів вишів Києва, **Ботанічний сад; вхід зробили безкоштовним.**

1959 – в Антонівці Білоцерківського р-ну Київської обл. народився **Виговський Микола Юрійович** – доктор історичних наук, професор кафедри історії і археології слов'ян, заступник директора Інституту історичної освіти з навчально-методичної роботи.

С. Конопляста

1961 – у Києві народилася **Конопляста Світлана Юріївна** – випускниця університету (1984), доктор педагогічних наук, професор кафедри логопедії Інституту корекційної педагогіки та психології. Є автором монографії, підручників, наукових статей, навчально-методичних посібників для студентів та фахівців у галузі корекційної педагогіки, логопедії та логопсихології. Результати наукових досліджень – проблеми логопедії в Україні, та за її межами.

1962 – в Івано-Франківську народився **Сілецький Юрій Андрійович** – кандидат географічних наук, ст. науковий співробітник, доцент кафедри фізичної географії.

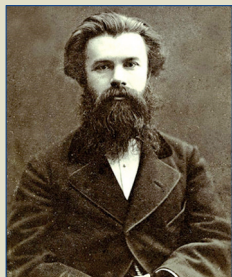
1974 – у КДПІ відкрито факультет громадських професій, який має відділення таких професій: школа молодого лектора, громадських кореспондентів газет та активістів стінної преси, інструкторів з методики використання технічних засобів пропаганди, керівників самодіяльних оркестрів народних інструментів, інструкторів з фізичної культури і спорту, підготовки піонервожатих. Деканом факультету назначено кандидата педагогічних наук І. Шкурко.

2007 – відбулася підсумкова виставка-презентація науково-документального, історико-меморіального і краєзнавчого дослідження про наших співвітчизників, які життя своє віддали в ім'я перемоги над фашизмом у Другій світовій війні «Книга пам'яті України». Серед почесних гостей: головний редактор журналу «Пам'ять століть» Денисенко Анатолій Васильович, доктор історичних наук, професор Король Віктор Юхимович, відповідальний секретар головної редакційної колегії серіалу «Книга пам'яті України» Вишневський Роман Гнатович та ін.

2014 – у Луцьку на Волині жіноча команда «Біличанка-НПУ» здобула перемогу у фіналі Кубка України 2013–2014 років і стала дев'ятикратним лідером жіночого футболу! Шикарно, феєрично, драматично, іскрометно, філігранно, експресивно – усі ці означення тільки на йоту передають все те, як грали на майданчику наші студентки.

1882 – Михайло Драгоманов стає редактором женецького видання «Вольное Слово» (Швейцарія).

М. Драгоманов

Один із журналістів писав: «М.П. Драгоманов став редактором журналу «Вольное Слово», основанного с целью дать различным оппозиционным и революционным элементам в России возможность свободно выражать свои мысли и сделал его органом агитации в пользу политической свободы с широким земским самоуправлением. М.П. Драгоманов рассмотрел исторически и критически все украинское движение, и, на основе собственного анализа, утверждал, что нация и национальность имеют огромную социальную и культурно-политическую стоимость для человека. Стоимость нации, по его мнению, заключается не в национальных святынях («народных святынями»), а в том, что она является определенной формой солидарности между людьми».

М. Булгаков

1891 – у Києві народився письменник і драматург **Булгаков Михайло Опанасович (1891–1940)** – випускник університету Св. Володимира, де вивчився на лікаря та працював: венерологом, інфекціоністом, хірургом і військовим лікарем під час Громадянської та Другої світової воєн. Медичну практику згодом описав в автобіографічних творах, зокрема – «Роковые яйца», «Собачье сердце», збірці «Записки юного врача» та ін. Студенти вичають його творчість.

1944 – у Гуляй-Полі Запорізької обл. народилася **Черненко Світлана Володимирівна** – кандидат педагогічних наук, зав. кафедри методики викладання історії КДПІ (1975–1994).

1997 – на базі філологічного факультету створено **факультет (нині Інститут) іноземної філології**, директором призначено доктора філософських наук, професора, Заслуженого працівника освіти України Гончарова Володимира Івановича. В інституті 200 викладачів, із них: докторів наук, професорів – 15, кандидатів наук, доцентів – 65. Функціонують 8 кафедр (англійської філології; романо-германської філології. Серед викладачів: доктори наук, професори – В.Гончаров, В.Вашкевич, Т. Толчєєва, Л. Іванова, О. Ісаєва, Л. Мірошніченко, Ж. Клименко, О. Корнієнко, Т. Пахарева, Є. Волощук, Ю. Романовська, Ф. Нікітіна, Т. Плужникова, Л. Вінічук, О. Скубашевська; кандидати наук, доценти: О. Титаренко, Т. Гончарова, І. Гладка, А. Астахова, Н. Мірошнікова, Н. Півнюк, А. Іщук, С. Антоненко, Л. Давидюк, А. Мельник, О. Охріменко, Г. Крюкова, Т., В. Ніколаєнко та ін.

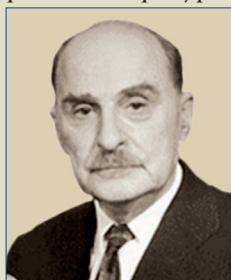
2013 – в актовому залі відбулася **XV Міжнародна науково-практична конференція «Молодь в умовах нової соціальної перспективи»**. Співорганізаторами заходу виступили Молодіжне об'єднання «Євроклуб» та Інститут соціології, психології та соціальних комунікацій. На пленарних і секційних засіданнях розглянуті питання самоактуалізації молоді, формування молодіжної культури, цінностей і норм, в тому числі здорового способу життя, а також сучасні тенденції розвитку інформаційного суспільства. Окремі напрямки роботи конференції були присвячені обговоренню формування сучасного світогляду в питаннях гендерної рівності; етнонаціональних вимірювань молодіжної проблематики, інтеграційних європейських процесів. Особливістю цьогорічної конференції був надзвичайний інтерес до технологічних аспектів соціальної інтеграції осіб з функціональними обмеженнями здоров'я, зокрема засобами освіти.

М. Костомаров

1817 – в Юрасівці Острогозького пов. Воронезької губ. (Росія) народився **Костомаров Микола Іванович (1817–1885)** – історик, громадський діяч, публіцист, драматург, поет. Учителював у Києві (викладав в гімназіях), а 1846 року обраний ад'юнкт-професором університету Св. Володимира по кафедрі російської історії. За участь у Кирило-Мефодіївському товаристві ув'язнений у Петропавлівській фортеці, висланий до Саратова. У «Книзі буття українського народу» виклав освітню програму, в якій з метою піднесення культури українців на передній план ставить справу народної освіти. Наполягав на оволодінні учнями граматики, природознавства, обстоював самостійність української мови та її обов'язкове вивчення в народній школі, приділяв увагу виданню українських підручників. Має величезну наукову спадщину – історичні, літературні, етнографічні твори.

М. Конрад

1876 – у Струсові (нині Тереховлянський р-н) народився педагог, доктор теології, професор Львівської греко-католицької богословської академії **Конрад Микола Йосипович (1876–1941)**. Замордований співробітниками НКВС 26 червня 1941 року в с. Страдчі Яворівського р-ну Львівської обл. 27 червня 2001 року Папа Іван-Павло II проголосив о. Миколу Конрада блаженным священномучеником.

В. Чернявський

1921 – у Жданівцях Хмільницького р-ну Вінницької обл. народився **Левандовський Лев Іванович** – кандидат філологічних наук, доцент КДПІ (1948 –1993).

1929 – у Києві народився **Чернявський Володимир Петрович** – випускник КДПІ, учасник Другої світової війни, викладач кафедри фізики КДПІ. Автор 60 наукових праць з електроніки та радіотехніки.

1943 – фашистське гестапо відправило в концтабір близько 4 тисяч голландських студентів, які відмовилися підписати декларацію про покору німецькій владі.

2007 – в актовій залі центрального корпусу університету відбулося мистецьке дійство, арт-фестиваль «**Браво, Ви талановиті!**», за участі колективів художньої самодіяльності Центру культури і мистецтв та творчої молоді всіх інститутів вишу. Майстерність демонстрували: ансамбль народного танцю «Горицвіт», театр «Прометей», ансамбль народної пісні «Золоте перевесло», ансамбль народного танцю «Борисфен», Студія естрадного вокалу, Студія гри на гітарі, Студія бального танцю та численні творчі колективи інститутів нашого університету, серед яких особливо запам'яталися естрадно-вокальний ансамбль Інституту корекційної педагогіки і психології, ансамбль «Купава» Інституту української філології, народний хор «Барвінок» Інституту фізико-математичної та інформативної освіти та науки.

2014 – в Інституті соціальної роботи та управління відбулася конференція пам'яті великого педагога, психолога – **Костянтина Дмитровича Ушинського**. Захід складався з двох частин: наукового семінару, що проходив в стінах Інституту та екскурсії на територію Видубицького монастиря, де похований відомий вчений.

На фото: І.А. Луценко
серед членів літературного гуртка
«Вітрила». Миколаїв, 1974 рік

кох колективних монографій, присвячених проблемам школи, вихованню учнів. Член Спілки письменників України.

1915 – у Прибуттях Доманівського р-ну Миколаївської обл. народився **Луценко Іван Антонович (1915–2006)** – учасник Другої світової війни, доктор філолог. наук, професор, зав. кафедри методики української мови КДПІ (1980–1988). 15 років очолював кафедри української літератури та методики мови і літератури. Автор книжок «Олекса Десняк» (1951), «Коста Хетагуров» (1961). Один з авторів кількох

1937 – у Погребах Броварського р-ну на Київщині народилася **Гринько Варвара Пилипівна** – поетеса, випускниця Київського педагогічного інституту імені О.М. Горького. Відмінниця народної освіти України. Лауреат Міжнародної літературної премії ім. Івана Кошелівця. **Дебютувала віршами інститутській газеті «За педагогічні кадри» на літературній сторінці «Березневі акорди» (на фото).**

В. Гринько входила до складу Літературної студії КДПІ імені О.М. Горького, якою керували – **Юрій Кобилецький**, а потім – **Петро Орлик**. На той час до студії входили такі творчі особистості, як Ві-

1834

ктор Бабич, Григорій Хижняк, Чухліб Василь, Андрій Зиль, Станіслав Вишенський, Михайло Климчук, Олександр Боровко, Володимир Лета, Ігнатенко Петро, Андрій Коцюбинський, Григорій Приходько, Олександр Машжудіані, Віктор Постовий, Олег Кучер, Василь Лісовий, Володимир Капустін, Василь Яременко, Василь Лобода, Микола Родиненко, Юрій Кабанченко, Василь Гунько, Юлія Жураківська, Микола Іванов, Ярослав Коринецький, Анатолій Руденко, Віктор Назарчук, Микола Луценко, Іван Поліщук, Андрій Отарашвілі, Клавдія Криворучко, Петро Надувний та Віктор Мовчан.

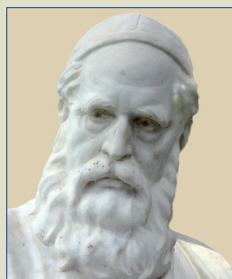
1969 – уперше відзначено **Міжнародний день інформаційного суспільства** та підписання Першої міжнародної телеграфної конвенції в 1865. В університеті регулярно проходять «круглі столи» та конференції з участю представників вищих навчальних закладів України, наукових інституцій, зокрема:

Науково-дослідного центру правової інформатики, Інституту держави і права імені В.М. Корецького, Національного інституту стратегічних досліджень, Навчально-наукового інституту інформаційної безпеки НА СБУ, членів громадських організацій, представників Конституційного суду України, МВС, управління інформаційних освітніх технологій НАДУ при Президентів України.

2011 – відкрито **науково-методичний Центр сучасних засобів навчання фізико-математичного інституту**. Тільки завдяки чудовому тандему німецьких фахівців з фірми «РНУВЕ», російських партнерів компанії «Резонанс» та науковців НПУ імені М.П. Драгоманова, вдалося створити Науково-методичний центр в Україні.

Презентації обладнання для 22 представлених експериментів із 39, які проводитимуться в університеті, здійснювали закордонні колеги.

О. Хайям

1048 – у Персії народився **Омар Хайям** (1048–1131) – персидський і таджицький педагог, поет, математик, філософ; був «знавцем мовознавства, мусульманського права та історії». Його рубаї (чотиривірші) користуються всесвітньою популярністю, особливо – серед творчої молоді. Літературознавці нараховують п'ять тисяч його старовинних рубаї.

Н. Лубенець

1877 – у Києві народилася **Лубенець Наталя Дмитрівна** (1877–1943) – педагог і культурний діяч, голова Товариства народних дитячих садків міста Києва, засновник і редактор журналу «Дошкольное воспитание», який виходив у Києві 1911–1917 роках, лектор Фребельівського педагогічного інституту, член Колегії дошкільного виховання при Департаменті народної освіти у 1918–1919 роках. Основна праця: «Фребель і Монтесорі» (1915).

1928 – у Харкові **обговорено стан трудових шкіл національних меншин в Української СРР**. Із доповіддю виступив народний комісар освіти УСРР Скрипник Микола Олексійович (1872–1933). Констатувалося, що у 1926/1927 навчальному році в республіці діяли: 1297 шкіл для обслуговування російського населення як нацменшості (234 703 учні); 392 школи з єврейською мовою викладання (61 222 учні), 279 – із польською мовою (18 673 учні), 497 – із німецькою мовою (30 005 учнів), 44 – із болгарською мовою (5 624 учні). Охоплення навчан-

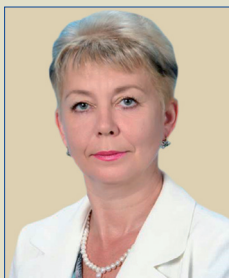
1834

ням дітей віком 8–14 років у росіян становило 59,9%, євреїв – 81,6%, німців – 80,7%, болгар – 47,5%, греків – 67%, поляків – 66,5%.

*Педагоги – члени СВУ та їх родини
(зліва – направо):*

*Сергій Петрович Павлушков,
Сергій Єфремов, Льодик Ніковський;
на колінах: О. Ф. Дурдуківський,
Володимир Федорович Дурдуківський,
Галина Єфремова, Галина Ніковська;
стоять: Настя Павлушкова -
дружина Сергія Павлушкова
Зіна Дурдуківська-Долгова*

Л. Сущенко

1929 – почалися арешти педагогів Києва, в тому числі й серед викладачів КІНО у справі «Спілки визволення України». На лаві підсудних опинилося 2 академіки ВУАН, 15 професорів вузів, 3 письменники, 11 шкільних педагогів, геолог, священник УАПЦ, 5 редакторів, 2 правники, бібліотекар, 2 кооператори, 2 студенти.

1958 – у Запоріжжі народилася **Сущенко Людмила Петрівна** – доктор педагогічних наук, професор, зав. кафедри фізичної реабілітації (з 2004), Відмінник освіти України. Автор 150 наукових праць, в тому числі – монографія, 6 навчальних посібників, 16 тестових завдань.

1969 – у Києві народилася **Прибора Наталя Андріївна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри хімії.

1997 – ірландка **Бріджет Діррен** отримала диплом з відзнакою Національного університету у віці 102 років (світовий рекорд).

2014 – в Інституті соціальної роботи та управління університету проведено **тиждень «Захист прав населення»**. Акції організували студенти: 12 СППЗ та 14 СРПЗ – «Зміною світ – знай право»; 32 СППЗ – «Побудуй дім без насилля – збережи право на захист»; 33 СРПП – «Зупини протиправність – збережи мир»; 34 СРПЗ – «Зміни погляд, зміни ставлення, захисти життя»; 35 СРМ – «Захисти своє майбутнє». Ініціатор: кафедра соціально-правового захисту населення Інституту.

1847 – ув'язнений в казематі III відділу в Петербурзі (Росія), **Тарас Шевченко** з-за ґрат побачив у дворі матір М. Костомарова, що йшла на побачення до сина, ув'язненого як члена Кирило-Мефодіївського товариства, і **написав вірш «Веселе сонечко, ховалось...»**. Вперше надруковано в ж. «Мета».

Т. Говорун

1949 – у Золотому Потоці Тернопільської обл. народилася **Говорун Тамара Василівна** – доктор психологічних наук, професор кафедри педагогіки і психології. Автор 200 наукових праць, 23 монографії (і в співавторстві), науково-методичних посібників

2006 – Наказом ректора університету за № 267 утворена **кафедра джерелознавства та спеціальних історичних дисциплін**. Як окремих навчально-методичний і науковий під-

розділ, який має в своєму складі 6 штатних викладачів, кафедра функціонує з 1 вересня 2006 р. Завкафедри – доктор історичних наук, професор Олександр Валентинович Потильчак. Члени кафедри – кандидат історичних наук, професор Ігор Георгійович Ветров; кандидат історичних наук, доцент Наталія Василівна Руденко; кандидат історичних наук, доцент Олег Тарасович Шевченко; кандидат історичних наук, старший викладач Жанна Миколаївна Іщенко; викладач Андрій Сергійович Андрєєв.

2006 – створена кафедра етнології, яку очолив Чернега Петро Макарович, доктор історичних наук, професор. Згідно з наказом ректора № 265 від 17 травня 2013 року назву кафедри етнології змінено на «етнології та краєзнавства». Члени кафедри (на фото) – кандидат історичних наук, профе-

сор Стрельський Геннадій В'ячеславович, кандидати історичних наук, доценти Луцдай Володимир Іванович, Телегуз Андрій Володимирович, Зубченко Світлана Петрівна, лаборант – Ілляша Оксана Вікторівна.

2006 – створена кафедра історії та археології слов'ян. До складу кафедри входять: завідувач кафедри, професор, д.і.н. Журба М.А., директор Інституту історичної освіти, професор, д.і.н. Сушко О.О., заступник директора, професор, д.і.н. Виговський М.Ю., професор, д.і.н. Падалка С.С., професор, д.і.н. Рудий Г.Я., професор, д.і.н. Свистович С.М., доцент, к.і.н. Вовк Я.О., доцент, к.і.н. Шишкін Р.Г., доцент, к.і.н. Ямпольський П.В., ст. викладач Козир В.В., викладач, к.і.н. Черніговець Н.М., викладач Бойчук Я.А.

На фото (зліва – направо): Гузій Н.В., Сазоненко Г.С., Вакуленко В.М.

2009 – відбулася зустріч студентів і викладачів університету з педагогом – новатором, директором Українського гуманітарного ліцею Київського національного університету імені Тараса Шевченка, кандидатом педагогічних наук, Народним учителем України **Сазоненко Ганною Стефанівною**.

2015 – відбулася II Всеукраїнська науково-практична конференція «Педагогічна творчість, майстерність, професіоналізм: проблеми теорії і практики підготовки та перепідготовки освітянських кадрів». Виступили відомі педагоги столиці й України.

1185 – на літописній річці Каяла відбувся **бій** під керівництвом новгород-сіверського князя Ігоря Святославича (1151–1201) та його брата Всеволода з військом половецького хана Кончака (1170–1203). Руси-

чі були розбиті, Ігор разом із сином Володимиром потрапив у полон. Ця подія стала сюжетом для «Слова о полку Ігоревім».

1792 – у Лондоні (Англія) народився **Уїлдерспін Самуїл** (1792–1866) – педагог, організатор шкіл навчання (моніторіальних шкіл) для маленьких дітей. Пропагував ідею наочного навчання, вів заняття на відкритому повітрі, будував ігрові майданчики. Основні праці: «Виховання маленьких дітей» (1823–1825), «Система виховання дітей» (1840), «Керівництво до виховання маленьких дітей» (1845).

Т. Шевченко.
1860 рік

1859 – Міністр імператорського двора відправив офіційний лист до начальника III жандармського відділу з приводу клопотання Тараса Шевченка про видачу йому дозволу виїхати на Україну на п'ять місяців. Записка Ф. Толстого до Є. Мюссара з проханням повідомити його про рішення президента Академії мистецтв з приводу клопотання Т.Шевченка щодо подорожі на Україну.

1939 – почато організацію масових екскурсій Дніпром. У перший рейс за маршрутом Київ-Херсон-Київ із відвідуванням

Трипілля, Дніпрогесу, Запоріжжя вирушив пароплав «Сталінська Конституція» із 300 екскурсантами на борту.

1941 – у Нозій Басані Бобровицького р-ну Чернігівської обл. народився **Шкурко Іван Іванович** – випускник КДПІ, кандидат педагогічних наук (1972), професор кафедри теорії та історії педагогіки (з 1994).

1961 – Постановою Ради міністрів УРСР заснована **Державна премія імені Т.Г. Шевченка**, якою нагороджують видатних митців за високоідейні й високохудожні твори та роботи у галузі літератури, публіцистики, образотворчого мистецтва, музики, театрального мистецтва та кінематографії. У вузі працювали чи співпрацювали та зустрічаються й тепер з студентами такі лауреати: Андрій Малишко, Олесь Гончар, Ліна Костенко, Оксана Пахльовська Федір Погребенник, Валерій Шевчук, Борис Олійник, Іван Драч, Анатолій Поломаренко, Дмитро Павличко, Іван Дзюба, Євген Сверстюк, Павло Мовчан, Михайло Слабошпицький, Петро Перебийніс.

1963 – у Кротенках Полтавського р-ну Полтавської обл. народилася **Дем'яненко Наталія Миколаївна** – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент Міжнародної академії наук педагогічної освіти; з 2009 – зав.кафедри педагогіки і психології вищої школи; Відмінник освіти України (2009). Коло наукових інтересів: світовий контекст розвитку університету, інтернаціоналізація вищої школи України, історія вищої педагогічної освіти, компаративна педагогіка, андрагогіка, герогогіка.

1965 – у Києві народилася **Холоденко Олена Віталіївна** – кандидат педагогічних наук, доцент.

1968 – до ЦК Компартії України звернулись нащадки видатних діячів української культури – П. Довженка, Л. Кропивницького, В. Нечуй-Левицького - О. Лисенка, Н. Тобілевич і Т. Франко, які висловили занепокоєння станом української мови в республіці.

2014 – делегація університету взяла участь в зустрічі українських ректорів з польськими, яка відбулася у Варшавському університеті. Підписана Угода про співпрацю між двома вишами. Конференцію ректорів представляв Президент KRASP, ректор Сілезького університету, професор Веслав Баниш.

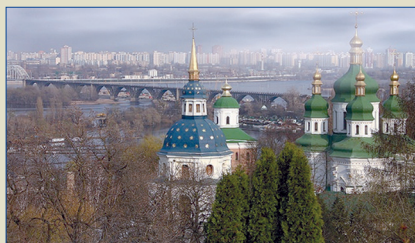

1843 – Тарас Шевченко з С. Петербурга (Росія) виїхав в Україну, дорогою зупинився в Качанівці на Чернігівщині (маєток поміщика Г. Тарновського), а потім добрався Києва та зробив-

Т. Шевченко. Видубицький монастир

малюнок олівцем «Вдовина хата на Україні», згодом – «Видубицький монастир». Т.Шевченко змалював найдавнішу будівлю Видубицького монастиря – Михайлівську церкву, зведену сином Ярослава Мудрого-Всеволодом Ярославичем, відновлену в XVII ст. коштом митрополита Петра Могили. Походження назви храму пояснюється легендою про прийняття християнства киянами: коли у Дніпро із Старокиївської гори скинуто головного бога язичників – дерев'яного Перуна, кияни бігли вздовж річки, просячи ідола впливати, «видибати». Саме біля того місця, де Перун вплив, і було побудовано монастир.

Сучасний вигляд Видубицького монастиря

На картині Т.Шевченка перед глядачем відкривається простір

вкритого купчастими хмарами неба, увінчана хрестом Михайлівська церква, прибережні кручі, дерева. Чіткий контраст світлотіні – від яскравих бликів освітлення крони одних дерев до повного затінення інших частин композиції, безмежна далечінь Дніпра.

1861 – в Одесі народився **Де-Метц Георгій Георгійович (1861–1947)** – доктор фізико-математичних наук, професор, зав. кафедри фізики Київського педагогічного інституту імені О.М. Горького (1934–1947). Автор праць із різних розділів фізики, підготував ряд підручників і методичних посібників для студентів. З 1929 року власні підручники видавав українською мовою; видавець і редактор науково-популярного журналу «Физическое обозрение».

Г. Де-Метц

1924 – у Ясиновому Котовського р-ну Одеської обл. народився **Крук Іван Трохимович** – доктор філологічних наук, професор, зав. кафедри російської та зарубіжної літератур КДПІ (1970–1989). Автор 250 наукових праць, серед творчого доробку – 12 книг, 2 монографії, 4 вузівські посібники з російської літератури.

І. Крук

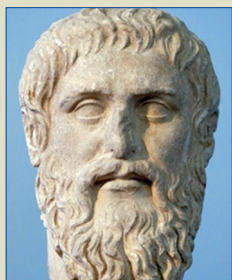
1936 – у Жукинях Вишгородського р-ну Київської обл. народився **Середа Іван Олександрович** – кандидат економічних наук, викладач кафедри економіки КДПІ (1992–1996).

1942 – в Антонівці Олександрівського р-ну Кіровоградської обл. народився **Трегуб Іван Григорович** – випускник КДПІ, кандидат фізико-математичних наук, проректор з комп'ютеризації (з 1992), професор кафедри інформаційних систем і технологій КДПІ. Відмінник народної освіти УРСР.

1947 – в Ізмаїлі Одеської обл. народилася **Гриліхес (Солодка) Ірина Володимирівна** – кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов КДПІ (з 1989).

1969 – у Тбілісі (Грузія) народився **Гонгадзе Георгій Русланович (1969–2000)** – грузин, опозиційний журналіст, засновник сайту «Українська правда». Вбитий.

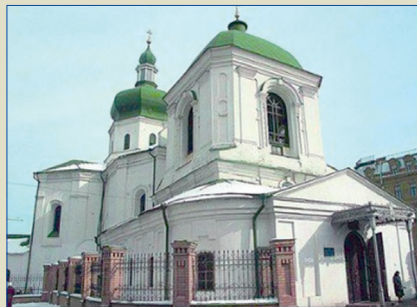
2014 – презентовано персональну виставку малюнків **Боровікова Олександра Яковича** – випускника КДПІ (1951): представлені акварелі присвячені зображенню пам'ятників архітектури, пейзажу та натюрморту.

Платон

427 до н. е. – в Афінах (Греція) народився **Платон (427 до н.е. – 327 до н.е.)** – давньогрецький філософ, учень Сократа. Засновник Академії – філософської школи, де вивчалися, крім філософії, математика, діалектика, космологія, антропологія, етика і риторика; виховання та освіта не лише визначають правильну соціальну організацію людей, а й дають свободу і можливість орієнтуватися у духовних цінностей. Основні праці: «Держава», «Закони».

1891 – у Токах (нині Підволочиський р-н Тернопільська обл.) народився магістр права, адвокат, хоровий диригент, громадський діяч діаспори **Белешта Василь Йосипович (1891–1973).**

1919 – у Києві на Подолі в храмі святого Миколая відправили перше богослужіння українською мовою. Подібний до інших древніх споруд Києва, що збереглися до наших часів і датуються рубежем XVII–XVIII ст. (трапезна і покійницька Видубицького монастиря, будинок Петра I на

Подолі). На південному фасаді храму встановлено меморіальну дошку на честь останнього митрополита Української Автокефальної Православної Церкви Івана Павловського, який мав тут кафедру в 1934–1935 роках.

1921 – в Україні створена комісія з ліквідації неписьменності (лікнеп) - спрямована на подолання неписьменності серед широких верств населення, в першу чергу сільського.

1922 – у Скакунках Липовецького р-ну Вінницької обл. народився **Рябухін Микола Аркадійович** – Почесний професор університету, учасник Другої світової війни, кандидат педагогічних наук, доцент, Голова ради ветеранів. День Перемоги М.А. Рябухін зустрів на Ельбі, а далі у складі 23 гвардійської дивізії 68 гвардійського полку ніс прикордонну службу на каналі Езер-Ельба.

М. Кириченко

1925 – у Томалівці (тепер Білоцерківський р-н Київської обл.) народився **Кириченко Микола Авксентійович** – художник-графік, кандидат педагогічних наук, професор кафедри образотворчого мистецтва КДПІ. Автор і художник багатьох підручників, навчальних посібників; виконав 100 портретів, в т.ч. і колег-педагогів, пейзажів біля університету.

1953 – у Новоросійську Краснодарського краю (Росія) народилася **Чепурна Наталія Пе-**

трівна – кандидат біологічних наук, доцент кафедри зоології.

1998 – у Києві на Аскольдовій могилі, яка розташована між Дніпровським узвозом, вулицею Івана Мазепи і Маріїнським парком, охоплюючи частину Дніпровських схилів, **освятили греко-католицьку церкву святого Миколая.** Це – храм роботи

архітектора Меленського Андрія Івановича (1766 –1833) в урочищі «Аскольдова могила». Історія: 1809 року воронезький купець Самійло Мещеряков побажав увічнити пам'ять дружини, яка похована на Аскольдовій могилі. З цією метою замовив А. Меленському проект і збудована того ж року (під керівництвом Василя Серікова; реставрована 1998 року (архітектор Володимир Хромченко).

1378 – в Італії народився **Фельтре де Вітторіно (1378–1446)** – видатний італійський педагог-гуманіст епохи Відродження, «пер-

Фельтре де Вітторіно

ший вчитель нового типу». Організував школу «Будинок радості», у якій, на відміну від аскетичної середньовічної, панував дух гуманізму, гармонійно поєднувались заняття з навчання класичних мов, математики, фізичного виховання. В 1424 році організував у Мантуї школу інтернатного типу «Будинок радощів». Крім давніх мов і л-ри, велику увагу приділяв вивченню математики, природознавства, астрономії, а також фіз. вихованню. Запроваджував нові методи в навчанні: наочність, практичні заняття. В. да Ф. називали першим шкільним учителем нового типу.

1953 – у Москві (Росія) народилася **Буличева Тамара Валентинівна** – кандидат географічних наук, доцент кафедри економічної і соціальної географії.

1962 – у Каунасі (Литва) народився **Компанець Едуард Вікторович** – кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

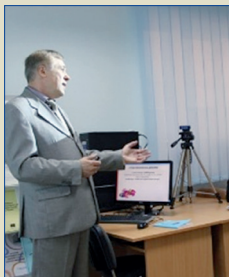
1966 – створено українсько-американський гуманітарний інститут «Вісконсинський міжнародний Університет (США) в Україні» (ВМУУ) – перший в Україні спільний українсько-американський вищий навчальний заклад, Засновниками є: Вісконсинський міжнародний університет (США), Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова та ректор ВМУУ Романовський О.О. Навчальний процес забезпечують три кафедри: кафедра менеджменту зовнішньоекономічної діяльності та міжнародного бізнесу; кафедра

соціально-гуманітарних дисциплін; кафедра фундаментальних дисциплін. У статутній діяльності ВМУУ беруть участь провідні науково-педагогічні фахівці університету імені М.П. Драгоманова.

1966 – у Сніжному Донецької обл. народився **Шпак Ігор Олександрович** – кандидат педагогічних наук кафедри іноземних мов (1993–1994).

2004 – на базі університету проведено **Першу Міжнародну науково-практичну конференцію «Дистанційне навчання та інформаційні технології»**. У зв'язку з цим згодом у виші відкрили ще одну повністю технічно оснащену навчальну аудиторію Інституту інформатики, обладнану в рамках імплементації II Етапу Проекту «Альянсу сприяння зовнішньому тестуванню в Україні (Альянсу USETI)»

за підтримки американського народу, відповідно до Договору про співпрацю з Агентством США з міжнародного розвитку (USAID).

2012 – вперше в історії університету проведено **«Педагогічні обжинки»** – свято, яке створене для підбиття підсумків та нагородження найкращих викладачів і студентів.

2013 – на Зірковій алеї (започаткована 2001 року) в столичному Пасажі **відкрито зірку з іменем Героя України Анатолія**

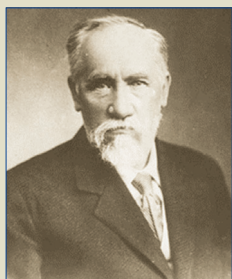
Авдієвського, проректора-директора Інституту мистецтв, художнього керівника хору імені Г. Верьовки.

2014 – Інститут філософської освіти і науки провів **«День відкритих дверей»** для учнів випускних класів, які запрошені до участі у майстер-класах, тренінгах, лекціях провідних українських фахівців з філософії, психології, культурології та дизайну. Зустріч передбачила перформативний характер проведення, з елементами хеппенінгу та у вигляді лекційно-дискусійно-тренінгового рецiproкного майстер-класу.

Кирило Святий

827 – у Солуні (тепер Салоніки, Греція) народилися **Кирило (Костянтин; (827–869)** – **святий** рівноапостольний, батько слов'янської писемності – створив один із перших слов'янських алфавітів (у науці немає єдиного погляду з питання, яку азбуку створив Кирило – кирилицю чи глаголицю).

І. Сікорський

– в Антоновому Київської губ. народився **Сікорський Іван Олексійович (1842–1919)** – доктор медицини, професор, перший ректор приватного Фребелівського педагогічного інституту. З його ініціативи засновано в Києві Лікарсько-педагогічний інститут для розумово-відсталих та нервових дітей. Автор 100 наукових праць, багатьох монографій і посібників, у тому числі близько 50 із загальної психології. Його монографія «О заикании» перекладена на німецьку мову; перший у світовій науці почав застосовувати експеримент у вивченні дитячої психології («Душа ребенка», 1901).

1881 – у Києві народився **Богомолець Олександр Олександрович (1881–1946)** – визначний лікар-патофізіолог, президент Академії наук УРСР (1930–1946). Автор численних праць з ендокринології, порушення обміну речовин, імунітету та алергії, раку, старіння організму.

О. Богомолець

К. Стеценко

Постійно співпрацював з науковцями КІНО, виступав у виші з лекціями, був присутній на засідання Вченої ради інституту.

1882 – у Квітках на Черкащині народився **Стеценко Кирило Григорович (1882–1922)** – композитор, хоровий диригент і музично-громадський діяч. Творчість всебічно вивчають студенти Інституту мистецтв, хори вишу виконують його музичні твори, зокрема, кантату «Шевченкові».

1918 – Наказом гетьмана Скоропадського Павла Петровича (1873–1945) **директором Бюро преси** при Міністерстві внутрішніх справ УНР призначено публіцист та філософа **Донцова Дмитра Івановича (1883–1973)**.

1918 – правописна комісія при Міністерстві освіти УНР ухвалила «**Найголовніші правила українського правопису**» за редакцією голови комісії Огієнка Івана Івановича (1882–1972).

1929 – при Київській філії Інституту Т. Шевченка **засновано Комісію малярської творчості Тараса Григоровича Шевченка**. У розпалі перших арештів у справі СБУ, комісія мала такий склад: голова – академік Олекса Новицький, члени – професори – Федір Ернст, Василь Кричевський-батько та Володимир Міяковський, секретар – Аделаїда Артюхова.

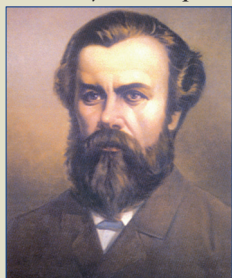
1966 – у Києві народився **Ветров Ігор Георгійович** – кандидат історичних наук, професор кафедри джерелознавства та спеціальних історичних дисциплін, заст. директора Інституту історичної освіти з виховної та наукової роботи, Заслужений працівник освіти України.

2012 – підписана **Угода про співпрацю між Інститутом інформатики та інститутом Латинської Америки й Іспанії**, яка передбачає створення в країнах Латинської Америки (Аргентині, Еквадору, Перу, Бразилії) центрів дистанційного навчання НПУ імені М.П. Драгоманова.

2013 – університет розпочав здійснення нового **проекту за програмою TEMPUS IV «Східне партнерство у сфері педагогічних інновацій в рамках інклюзивної освіти» (INOVEST)**.

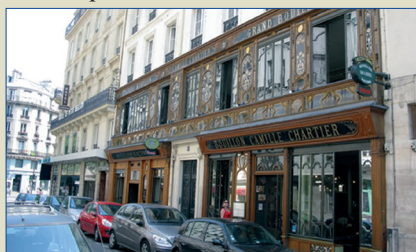

1895 – в останньому листі до Івана Франка, Михайло Драгоманов скаржився на вкрай важкий стан здоров'я: «Не писав Вам і нікому, бо через болізню, а ще більше і через ліки був слабкий так,

М.П. Драгоманов

що ні думати, і ні писати, ні навіть читати не міг. Тепер ледви прихожу в себе головно через гарну погоду». А далі все ж виявляв інтерес до життєвих проблем дружньої до нього людини: «Я все таки не розберу, як стоїть Ваша доцентура, коли не професура, і при чому тут Колесса? Та не розберу, де, власне, сидить Колесса – чи в Львові, чи в Чернівцях? Що Вам трудно стати офіційним професором – се наперед можна було знати, але труднощі прибавила занадто

Книгарня, біля якої вбито С. Петлюфу

скора смерть Огоновського. Ви не ввіли ще пустити корні як доцент. Тепер на Вашім місці я б узяв собі спеціальний курсик в 1 год. на тиждень, такий, щоб давав привід і до філософії науки, тай читав собі помалу, показуючи людям що то наука, а що Огоновщина, котрої чимало і в Колесси». М.П. Драгоманов був тяжко хворий,

останніми його словами було, коли мав читати лекцію студентам, пробачення за перенесення заняття з суботи, сказавши: «...я трохи знемагаю, у мене пропасниця».

1926 – у Парижі (Франція) на вулиці Расін та бульвару Сен-Мішель о другій годині дня, біля

С. Петлюра

книгарні, єврейський анархіст **Самуїл Шварцбард (1886–1938)** застрелив **Петлюру Симона Васильовича (1879–1926)** – державного, військового й політичного діяча, організатора українських збройних сил, Головного отамана військ УНР, голову Директорії УНР.

1948 – у Києві народився **Шаповал Володимир Миколайович** – доктор юридичних наук кафедри правознавства КДПІ (1993–1994).

1957 – у Києві народився **Осмоловський Сергій Олександрович** – кандидат економічних наук, професор кафедри всесвітньої історії (з 2007).

1961 – у Шполі Черкаської обл. народилася **Філіпенко Наталія Григорівна** – кандидат філософських наук кафедри філософії; дослідниця історії вітчизняної релігійної філософії, зокрема історії київської духовно-академічної філософії, історії дореволюційного Київського релігійно-філософського товариства.

1963 – у Києві народилася **Підопригора Оксана Опанасівна** – кандидат юридичних наук (1991–1998).

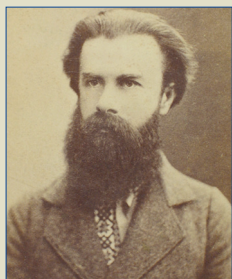
1996 – у Києві на Михайлівській площі відкрили відновлений **пам'ятник княгині Ользі**; автори реконструкції – скульптори Віталій Сівко, Микола Білик та Віталій Шишов; споруджений 1911 року за проектом скульптора Івана Кавалерідзе і зруйнований 1919 року. Композиція складається з трьох мармурових скульптур: в центрі розташована постать княгині Ольги, ліворуч – апостол Андрій Первозванний, праворуч – просвітителі Кирило і Мефодій.

2007 – у Володимирському соборі відбулася урочиста **літургія до Дня Святих рівноапостольних братів Кирила та Мефодія**. У заході взяли участь директори інститутів та студенти університету. Медалями «Св. Кирила і Мефодія» і почесними грамотами Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета нагороджені студенти-магістранти, переможці рейтингу «Кращий студент університету 2007 року».

1864 – Михайло Драгоманов, як приват-доцент, допущений до читання лекцій в університеті Св. Володимира. Початкова платня

*М. П. Драгоманов.
Київ. Оригінальне
фото візитного
розміру, фотограф
В. Висоцький. Київ,
[кінець 1860-х] рр.*

молодого приват-доцента Михайла Драгоманова становила 600 рублів сріблом на рік. 25 січня 1866 року йому вже було покладено «вознаграждение по 1000 рублей серебром из специальных средств». І лише згодом заробітна платня в М. Драгоманова зросла до 1200 рублів. 1866 року вийшов у відставку професор Ставровський, і Михайло Петрович став єдиним викладачем кафедри загальної історії та який виконував обов'язки професора. За таких обставин приват-доцент міг досить легко отримати штатну доцентську посаду, тим більше, що гроші, за рахунок економії, в університеті були. Проте цього не сталося. Молодого викладача лише заохотили морально, дозволивши йому в 1865 році подібно до штатного доцента читати і обов'язкові курси. Характерно, що прагнення «притримати» талановитого викладача у приват-доцентах ініціювалося членами університетської корпорації, яким не подобалося його українофільство. У такій ситуації одним із шляхів поповнення сімейного бюджету родини Драгоманових стала журналістика.

О. Бабенко

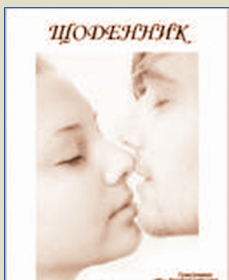
1881 – в Ясиноватці Київської губ. Київського пов. народився Бабенко Олександр Калістратович (1881–1959) – кандидат педаго-

гічних наук (1939), професор (1950), Відмінник народної освіти, зав. кафедри загальної фізики (з 1946) Київського педагогічного інституту імені О.М. Горького. Автор праць: «Електромагнітна індукція»; «Звук»; «Коливання і хвилі» та інші. За його редакцією видано фундаментальну (в чотирьох томах) працю «Нариси з методики викладання фізики в середній школі» (1952–1959).

Б. Грабовський

С. Кримський

1901 – у Тобольську (Росія) народився **Грабовський Борис Павлович (1901–1966)** – фізик, творець електронної системи передачі рухомого зображення на відстань (телебачення). Син поета-демократа Павла Грабовського.

2008 – презентовано перший **спецвипуск газети «Студентський Глобус»** під назвою «Щоденник». Номер, який стартував ще в грудні 2007 року, присвячений однойменному проекту Олександра Козинця (студент III курсу Інституту корекційної педагогіки та психології). Учасники проекту, студенти Інституту філософської освіти і науки: Сергій Русаков, Каріна Бойчук, Антон Дробович, Василенко Вікторія, Наталя Нос, Влад Митянский, Антон Лещинський; Тетяна Михайлова – Інститут іноземної філології, Кондратович Діана – Інститут корекційної педагогіки і психології, Шаровська Маргарита – Інститут корекційної педагогіки та психології, Євгенія Чугуй – Інститут соціології, психології і управління.

2010 – в центральному корпусі відбулась **лекція** філософа, культуролога, представника Київської філософської школи, Заслуженого діяча науки і техніки України (1996), члена Нью-Йоркської академії наук (1995) **Кримського Сергія Борисовича (1930–2010)** та урочисте нагородження його званням «**Почесний професор**» Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова.

1859 – Михайло Драгоманов стає членом заснованої в Києві організації української інтелігенції «Стара громада», членами якої були: К. Михальчук, П. Чубинський, О. Кістяківський, Т. Рильський. Визнаним лідером київських громадівців і взагалі

Група членів «Старої громади».

*Михайло Драгоманов
стоїть у верхньому ряду,
ліворуч, другий од вікна*

громадівського руху вважався В. Антонович. До складу Громади входили не лише українці, а також росіяни, поляки, євреї, та представники інших національностей, але усіх їх, за словами О. Русова, «об'єднувало намагання – оприлюднити ті ідейні цінності, які накопичило місцеве українське населення». Старогромадівці зробили великий внесок у розвиток української культури. Серед них були засновники нових галузей украї-

їнського мистецтва – національного театру – М. Старицький та національного оперного мистецтва – М. Лисенко. Зокрема, як згадувала Олена Пчілка, рідна сестра М. Драгоманова, взимку 1866–1867 роках фортеп'яно Драгоманових слугувало М. Лисенку під час його першої великої роботи щодо перекладання на ноти народних мотивів для першого його збірника «Українських пісень».

1859 – у Кам'яно-Костуватому на Херсонщині (тепер Миколаївська обл.) народився **Саксаганський (Тобілевич) Панас Карпович (1859–1940)** – актор, режисер, драматург і педагог школи

П. Саксаганський

*На фото
(зліва – направо):
Гліб Олександрович*

*Лазаревський,
професор*

*Петро Якович
Армашевський,
Борис Олександрович
Лазаревський.*

Конотоп, 1907 рік

доктор соціологічних наук, доктор філософії; професор, засновник і президент Міжнародної кадрової академії, а також засновник і голова Наглядової ради Міжрегіональної Академії управління персоналом, голова благодійного фонду «Милосердя».

2011 – відбувся **II Всеукраїнський фестиваль-конкурс хорového мистецтва**, приурочений 20-річчю незалежності України.

Кропивницького, корифей українського побутового театру. мав передусім талант коміка, переважно з сатиричним забарвленням: Возний («Наталка Полтавка» І. Котляревського), Бонаventura, Пеньйонжка, Тарабанов, Харко Ледачий («Сто тисяч», «Мартин Боруля», «Суєта», «Паливода XVIII ст.» І. Карпенка-Карого), Голохвостий («За двома зайцями» М. Старицького) та ін.; у вокальному репертуарі — Карась («Запорожець за Дунаєм») та ін.

1877 – у Підлипному Конотопського пов. Чернігівської губ. народився **Лазаревський Гліб Олександрович (1877–1949)** – літературознавець; закінчив юридичний факультет університету Св. Володимира. 1930 року одержав відрядження до Польщі й Франції. За кордоном видав «Архів Михайла Драгоманова» та книжку про Голодомор 1933 року.

1950 – у Балхаші (Казахстан) народився **Міхелі Сергій Володимирович** – кандидат географічних наук, доцент, зав. кафедри фізичної географії КДПІ.

1954 – у Запоріжжі народився **Щокін Георгій Васильович** – випускник КДПІ (1981), отримав спеціальність «Дефектологія»; кандидат психологічних наук,

Г. Щокін

Пам'ятний знак на місці першої школи

Т. Шевченко

(1877–1932) – поет, художник. Його батько, Олександр Максимович, нащадок запорозьких козаків, на той час був членом Київської палати кримінального та цивільного суду. Мати, Олена Оттобальдівна, німецького походження, була донькою начальника Житомирського те-

1086 – у Києві, на Старокиївській горі, в сквері поруч із фундаментами Десятинної церкви, відкрита **перша жіноча школа**, засновником якого є Великий князь **Всеволод Ярославович (1030–1093)**. Причому, його дочка, Ганна Всеволодівна очолювала навчальний заклад і навчалася наукам. Тільки тут молоді дівчата з багатих сімей могли здобути грамоту та різні ремесла. 1988 року тут встановлено пам'ятний знак, автори – скульптор Віталій Шишов, архітектор Авраам Мілецький, консультант Гліб Івакін.

1847 – імператор Микола I затвердив доповідь III жандармського відділу і пропозиції щодо покарання учасників Кирило-Мефодіївського товариства, дописавши до вироку Т. Шевченка: «Под строжайший надзор и с запрещением писать и рисовать».

1877 – у Києві, на будинку № 22-24/9 бульвару Т. Шевченка (нині це головний корпус нашого університету), народився **Волошин Максиміан Олександрович**

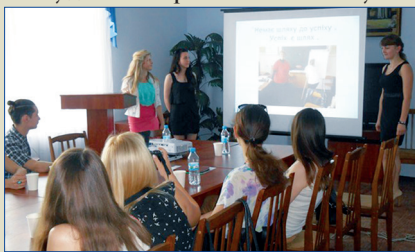
леграфного відділення, інженера-полковника Глазера. Закінчила Інститут шляхетних дівчат у Києві. Дід із батькового боку – Максим Якович Кириєнко-Волошин – довгий час був губернаторським казначеєм у Києві. Поет і художник Максиміліан Волошин називав своєю духовною батьківщиною Париж – він виріс і сформувався на французькій літературі, а Київ – його реальна батьківщина.

1922 – у Києві народилася **Сиротіна Віра Олександрівна** – кандидат філологічних наук, доцент кафедри російської мови (1992–1993).

1927 – у Горлівці Донецької обл. народилася **Мішина Олександра Дмитрівна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної педагогіки КДПІ.

1928 – у Москві (Росія) на Білоруському вокзалі урочисто зустріли письменника **Максим Горький (1868 - 1936)** який повернувся з-за кордону. 1921 року він виїхав із Радянської Росії через загострення ідеологічних розбіжностей із владою; жив у Гельсінґфорсі, Берліні, Празі, Сорренто.

1966 – завершився III Всесоюзний кінофестиваль, на якому фільм Київської кіностудії імені О. Довженка «**Тіні забутих предків**» **удостоєно спеціального призу** (режисер Сергій Параджанов, оператор Юрій Іллєнко) – фільми режисера отримали понад 60 призів на міжнародних кінофестивалях. Сергій Параджанов за художній фільм «Тіні забутих предків» посмертно удостоєний Державної премії УРСР імені Т.Г. Шевченка (1991); на території Київської кіностудії імені О. Довженка відкрито пам'ятник митцю.

2014 – кафедра теорії та технології соціальної роботи Інституту соціальної роботи та управління організувала «**круглий стіл**» на тему «**Міжвузівська студентська студія «Бумеранг»: підсумки першого етапу роботи**». Обговорювалася важливість підготовки майбутніх фахівців до роботи у соціальній сфері, сутність та необхідність впровадження інноваційних технологій та організації виробничої практики.

1630 – у Переяславі Київської губ. підписана **Переяславська угода** - договір між українською козацькою старшиною і польським гетьманом С. Конецпольським.

Т. Шевченко

1857 – розпорядженням командира Оренбурзького окремого корпусу В. Перовського **Тараса Шевченка звільнено від служби та заборонено жити в столицях**. Залишивши Новопетровськ, поет прибув до Нижнього Новгорода (Росія). Тут Шевченкові довелося затриматися майже на півроку – в'їзд до Москви й Петербурга було заборонено.

1918 – заснувано **Всеукраїнський кооперативний видавничий союз** (Книгоспілка).

1920 – з Києва до сіл Київського пов. відбув **перший український мандрівний кінотеатр**, споряджений «Українфільмом» Дніпросоюзу. У програмі були фільми за Гоголем «Різдвяна ніч» та «Зрада Андрія», ще - дві маленькі драми і дві гуморески.

1942 – у Шпиколосах Кременецького р-ну Тернопільської обл. народився **Рамський Юрій Савіанович** – кандидат фізико-мате-

матичних наук, професор кафедри основ інформатики і обчислюваної техніки (1985–1992).

1964 – у Києві відкрили для відвідувачів найбільший в Україні **Ботанічний сад**, який до цього часу був закритий для відвідувачів. До історії: восе-

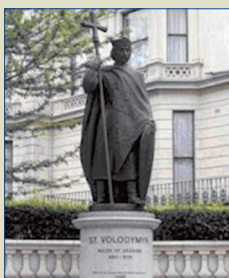
1834

ни 1935 року за рішенням Київради саду виділено ділянку землі в 117 га на Звіринці, до Другої світової війни вдалося зібрати під відкритим небом близько 1050 видів рослин та 1000 таксонів оранжерейних культур. 1944 року. У липні 1944 року Ботанічний сад отримав статус самостійного підрозділу Національної Академії наук, а очолив його вчений-ботанік, селекціонер Гришко Микола

Миколайович (1901–1964), іменем якого названий. Візитною карткою не тільки Ботанічного саду, але й Києва, є відділ різного сорту бузку, площею 2,45 га.

1965 – у Києві відкрито **Палац піонерів та школярів імені М. Островського**. До історії: заснований 1934 року – спочатку

ку знаходився у будинку колишнього Купецького зібрання (нині тут Філармонія), згодом у колишньому будинку командувача військовим округом (вул. М. Грушевського, 32. Нині – Київський палац дітей та юнацтва

1988 – у Лондоні (Англія) з нагоди 1000-річчя Хрещення Русі коштами української діаспори відкрито **пам'ятник Св. Володимиру** роботи канадського скульптора українського походження Молодожанин Леонід Григорович (1915 - 2009).

О. Прицак

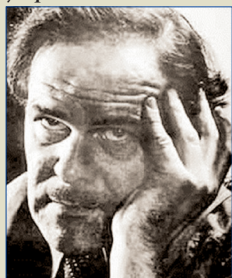
2006 – у Бостоні (США) помер **Прицак Омелян Йосипович (1919–2006)** – вчений-історик, педагог, мовознавець, орієнталіст, засновник і перший директор Інституту українських студій Гарвардського університету (1973–1989), організатор і перший (1991–1998), а надалі почесний директор Інституту сходознавства імені академіка А. Кримського НАН України; редактор наукових часописів, автор 1000 наукових

праць, зокрема, фундаментальної праці «Походження Русі».

1847 – начальник III жандармського відділу О. Орлов надіслав до Києва таємний лист міністру народної освіти С. Уварову про покарання учасників Кирило-Мефодіївського товариства, про заборону та вилучення «Кобзаря» Тараса Шевченка, про нагляд за тими, хто прихильно ставиться до творчості Шевченка і до малоросійської старовини.

1876 – імператор Російської імперії Олександр II підписав **Емський указ**, яким заборонив друкувати українською мовою всі оригінальні твори та переклади, давати сценічні вистави, читати лекції українською мовою, а також ввозити українські видання за кордону. 1878 року на Паризькому літературному конгресі Михайло Драгоманов, виступивши на захист української мови і культури, різко засудив Емський указ.

О. Архипенко

1887 – у Києві народився **Архипенко Олександр Порфирович (1887–1964)** – педагог, скульптор і художник, один з основоположників кубізму в скульптурі. Як педагог і теоретик, О. Архипенко не поступається Архипенку-скульптору. Його внесок у філософію мистецтва та педагогічну світову практику важко переоцінити. Світове значення О. Архипенка для мистецької освіти стверджувалося впродовж усього творчого шляху митця, експериментальна мистецька педагогіка «від Енді Варгола» у значно більшій мірі розвинулася після його смерті і пік її розвитку припадає на початок ХХІ ст.

В. Дорошкевич

1942 – у Києві народився **Дорошкевич Володимир Олександрович (1942–2014)** – кандидат філософських наук, професор кафедри філософії, Відмінник освіти України. Син проф. КІНО О. Дорошкевича. Основні публікації: «Апейрон – сутнісна основа існування людської цивілізації» (2002; у співавтор.), «Теория чистого ума» (2004, у співавтор.), «Этюды о загадочных проблемах мировой философии» (2009; у співавтор.).

1998 – у Києві урочисто відкрито й освячено відбудовану **дзвіницю Михайлівського Золотоверхого собору** (УПЦ КП). Під час силового розгону Євромайдану у ніч на 30 листопада 2013 року частина людей, які втекли від підрозділу міліції «Беркут», знайшла прихисток на території Михайлівського Золотоверхого монастиря. В ніч на 11 грудня 2013 року дзвони монастиря вперше за VIII століть били набат (востаннє у 1240 р., під час монголо-татарської навали). Саме завдяки звуку дзвонів до центру столиці зійшлося безліч киян і спроба зачистити Євромайдан працівниками спецпідрозділу «Беркут» та військовослужбовцями Внутрішніх військ виявилася невдалою. Серед учасників Євромайдану були і студенти та викладачі університету.

2013 – члени ректорату університету зустрілися з ініціаторами та керівниками проекту й методики **TheoPrax**, що має на меті підвищення прагнення до знань, в таких галузях як: наука і техніка, а також гуманітарних та соціальних сферах. Гості з Німеччини професор Петер Ейерер і тренер з проектного та конфліктного менеджменту Дьорте Краузе відвідали на запрошення університету, Інституту обдарованої дитини НАПН України і Малої академії наук.

2014 – у внутрішньому дворіку головного корпусу університету відбулося **урочисте вручення відзнак та грамот випускникам, активістам студентської профспілкової організації вишу**. Вдячні листи та цінні подарунки студенти отримали як від ректорату, так і від голови Київської міської організації Профспілки працівників освіти і науки України, Заслуженого працівника освіти України Олександра Яцуна.

М. Старицька

1865 – у Києві народилася **Старицька Марія Михайлівна (1865–1930)** – педагог, акторка, режисер, з 1926 року – Заслужена артистка УРСР. Член Фребелівського товариства, викладач «Виразного читання і декламації» у Фребелівському педагогічному інституті, читала лекції в Київській музично-драматичній школі М.В. Лисенка та Музично-драматичному інституті імені М.В. Лисенка.

О. Татенко

1916 – у Вовківцях Роменського р-ну Сумської обл. народився **Татенко Олександр Семенович (1916–2000)** – випускник КДПІ, учасник Другої світової війни (закінчив війну в Бреслау), кандидат педагогічних наук (1950; працював заступником декана мовно-літературного факультету), доцент кафедри педагогіки; Відмінник народної освіти України.

1918 – у школах України введено **спільне навчання хлопчиків і дівчаток**, що проіснувало без зміни рівно чверть століття - до літа

1943 року. Основне завдання спільного навчання - ліквідувати дискримінацію жінок. Одним з аргументів на користь введення роздільного навчання стало твердження про те, що природа дітей в залежності від статевої приналежності - різна, тому дівчаток необхідно в школах готувати до майбутньої практичної діяльності інакше, ніж хлопчиків, враховуючи особливості їх фізіології.

2013 – відбулася традиційна зустріч членів ректорату з випускниками вишу. Так цього року у когорті переможців рейтингу «Кращий випускник НПУ 2013» – Сергій Вергун (Інститут історичної освіти), Світлана Глабець (Інститут української філології

та літературної творчості імені Андрія Малишка), Інна Гуменюк (Вечірній факультет), Анастасія Іващенко (Інститут інформатики), Юлія Ільчук (Інститут соціології, психології та соціальних комунікацій), Вікторія Карлова (Інститут іноземної філології), Анна Коваленко (Інститут корекційної педагогіки і

психології), Вікторія Любежаніна (Інститут соціальної роботи та управління), Дар'я Маяцька (Інститут розвитку дитини), Анастасія Микитась (Інститут економіки освіти та управління), Ольга Мультиян (Інститут гуманітарно-технічної освіти), Марія Парчук (Фізико-математичний інститут), Вікторія Поперечнюк (Інститут політології і права), Сергій Савченко (Інститут філософської освіти і науки), Наталія Сльоза (Інститут природо-географічної освіти та екології), Катерина Ткаченко (Інститут мистецтв), Вікторія Якуб (Інститут педагогіки і психології), Денис Ясинський (Інститут фізичного виховання та спорту).

2014 – у головному корпусі університету пройшла Міжнародна науково-практична конференція «Суспільно-політичні та соціокультурні процеси в Україні і світі» за підтримки гуманітарного відділення Української академії наук, Українського інституту національної пам'яті, Національної академії державного управління при Президентові України, Національного технічного університету «Київський політехнічний інститут» та Київського університету імені Б. Грінченка.

1894 – у Софії (Болгарія) зустрілися **Аріадна (Рада) Драгоманова і Леся Українка**. Лесі – 23 роки, вона молода, але вже відома письменниця, яка друкує власні твори, переклади не тільки в часописах, альманахах, а й випустила на той час свій перший збірник поезій «На крилах пісень». Аріадні – 17 років, почала своє навчання у Швейцарії, але, коли родина переїхала до Болгарії, система в освіті була порушена. Це турбувало її батьків, і деякі предмети починає викладати доньці Михайло Петрович. Леся у листі до дядини писала: «Ви і дядько журитеся за Радине вчення? Коли б так наші малі могли вчитись з таким учителем, як дядько, то я не знаю, чого б ще хотіла». Зовнішній вигляд своєї кузини описала поетеса в листі до мами: «Рада дуже гарненька

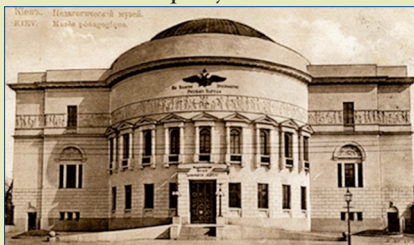
*Леся і Аріадна.
1895 рік*

дівчина, чорнява дуже, тоненька, походить на французенку, по-руськи і по-болгарськи говорить з французьким акцентом». Звичайно, основна мета приїзду до Болгарії Лесі – безпосереднє спілкування з Михайлом Драгомановим. За час перебування у Болгарії Леся Українка зблизилася зі всією драгоманівською родиною. Гарні, теплі стосунки у неї склалися і з Аріадною. Сестри багато спілкуються і в Софії, і під час відпочинку у Владаї, згодом разом вчать англійську мову, з допомогою Ради Леся вдосконалює свої знання з французької мови, вчить болгарську. У обох сестер великий потяг до мистецтва – музики, живопису. І поетеса та її кузина чудово грають на фортепіано. Ще до поїздки у Болгарію Леся Українка брала приватні уроки малювання, згодом навчалася в школі М.І. Мураш-

1834

ка, щоправда, її художня освіта була через загострення хвороби не-тривалою. Аріадна Драгоманова після від'їзду двоюрідної сестри, а саме з 1896 року, починає теж професійно вчитися живопису.

1901 – у Києві завершено будівництво **Педагогічного музею**, який 1902 року розпочав діяльність; зведений за проектом архітектора Павла Альошина по вул. Володимирській, 57 і тепер тут – Київський міський Будинок учителя. Тут розташова-

вані: державна науково-педагогічна бібліотека імені В. О. Сухомлинського, культурний центр «Кияночка», Київська організація Профспілки працівників освіти і науки України.

1939 – у Молодецькому Маньківського р-ну Черкаської обл. народилася **Кучеренко Ніна Михайлівна** – кандидат філологічних наук, доцент КДПІ (1984–1991).

1940 – у Майовці Могілів-Подільського р-ну Вінницької обл. народилася **Маянська Лідія Петрівна** – кандидат філософських наук (1975), доцент КДПІ.

2011 – Наказом ректора за № 260 **кафедру фізичного виховання** перейменовано на «**кафедру олімпійського та професійного спорту**», яку з березня 2012 року очолив доктор педагогічних наук, професор Тимошенко О.В. На кафедрі працюють 15 викладачів: доктор педагогічних наук, професор Волков В.А., кандидати педагогічних наук, доценти Воловик Н.І., Тищенко Т.Б., Подгаєцький А.В., Нікольський А.Ю., старші викладачі: Антоневич Б.Р., Березовський В.А., Бондар Т.К., Дидковський В.Й., Нікольська Н.Д., Нікольський Ю.В., викладачі: Власенко О.В., Галай М.Д., Марущак М.О., Бублей Т.А.

2013 – у Лубнах на Полтавщині стартувала **Всеукраїнська літня профільна школа теології, релігієзнавства та історії релігії МАН**, організована Національним центром «Мала академія наук України» спільно з Національним педагогічним університетом імені М.П. Драгоманова.

І. Сошенко

1807 – у Богуславі (тепер Черкащина) народився **Сошенко Іван Максимович (1807–1876)** – педагог і художник, один із найближчих друзів Тараса Шевченка; викладач малювання у київських гімназіях, а жив у 1831 році в районі на Козиного болота, 1856–1876 – на вул. Великий Житомирський № 36; викладав каліграфію і малювання у 2-й чоловічій гімназії, це бульвар Т. Шевченка № 18.

1868 – у Києві народився **Андерс Федір Фердинандович (1868–1926)** – інженер, кон-

Схема дирижабля «Київ»
конструкції Ф. Андерса. 1911 р.

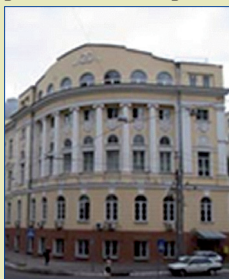
структор першого в Україні дирижабля «Київ», який перевіз близько 200 пасажирів. Оболонка дирижабля була 36,5 м довжини, 7 метрів діаметру, робочий газ – водень, ємність оболонки – 1 000 м³. Гондола була обладнана мотором 60 кінських сил.

1930 – у Артемівську Донецької обл. народився **Кримський Сергій Борисович (1930 - 2010)** – Почесний професор університету, філософ, культуролог. Зробив помітний внесок у розробку логіки наукового дослідження (1960–1970) і культурологічного підходу до з'ясування філософських проблем. Розробляв засади перетворення знання (динаміки теорій), прийоми витлумачення (як операції зворотної абстракції), засади узагальненої (некласичної) раціональності та розуміння, принципи духовності (зокрема

«етичної гідності істини», «третьої правди», «інтелектуальної рішучості»), розвивав неоплатонічну концепцію вилучення архетипових (на зразок ейдосів Платона) структур буття, розуму та культури; виділив архетипи української культури.

1933 – Київський інститут народної освіти із приміщення університету Св. Володимира **переведений у колишнє приміщення Вищих жіночих курсів** (вул. М. Коцюбинського). КІНО став мати ряд навчально-допоміжних установ, зокрема: лабораторії технічної, органічної та фізичної хімії, зоологічна та зоотомічна, мінералогічна, геологічна; кабінети фізичний, механічний і геометричний, ботанічний,

зоотонічний, географічний і етнографічний, фізичної географії, мінералогічний, геологічний, археологічний, мистецтв і мюнци-кабінет. Крім цього, окремі приміщення мали метеорологічна та астрономічна обсерваторії. На балансі ін-ту також знаходився ботсад з оранжереями.

2010 – депутати Національної асамблеї Квебеку (Канада) одно-стайно схвалили **законопроект про визнання Голодомору 1932–1933 років геноцидом українського народу та проголосили День пам'яті жертв Голодомору**.

2012 – у рамках Міжнародної конференції «Людські цінності у міжкультурному просторі», яка проводилась в Ягеллонському університеті (Краків, Польща), в Інституті соціології, психології та управління проведено **засідання редколегії наукового видання «Ягеллонські культурні студії»**, членом якої є професор В. Євтух.

2014 – в університеті розпочав роботу **Міжнародний освітній конгрес**, що об'єднав у собі кілька наукових подій: конференцій та семінарів, круглих столів, а відповідно й перших осіб освіти і науки України та Європи. Основною метою заходу стало обговорення стратегічних питань розвитку освіти і науки, розширення міжнародного партнерства.

Ф. Грищенко

Меморіальна
майстерня
Т. Г. Шевченка

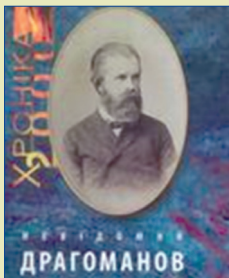
1814 – у Глинських Опішнянської вол. Зіньківського пов. Полтавщини народився **Грищенко Федір Федорович (Хведір Холодний; 1814–1889)** – бандурист і кобзар, який осліп у віці 14 років. Гра Холодного викликала захоплення у найвибагливіших шляхетських аудиторіях, зокрема в студентів київських вузів.

1858 – **Тарас Шевченко переїхав мешкати у кімнатку Академії мистецтв Петербургу (Росія).** Тепер це – меморіальна майстерня Т.Г. Шевченка на Університетській набережній, 17, єдина музейна експозиція в «Північній столиці», відновлена 1964 року в ознаменування 150-тиліття з дня народження поета, що представляє творчість художника. В основу її створення лягли спогади сучасників (письменників М. Лєскова, І. Тургенєва, друга Шевченка, скульптора і графіка М. Микешина). Майстерня займає невелике приміщення з антресолями, у нижньому приміщенні була майстерня, нагорі – спальня та кабінет. Саме тут Шевченко працював в останній, петербурзький період свого життя (1858–1861). У Академії мистецтв Тарас Григорович створив найкращі офорти.

1956 – у Переменках Ровенської обл. народився **Мельник Віктор Іванович** – кандидат біологічних наук.

1834

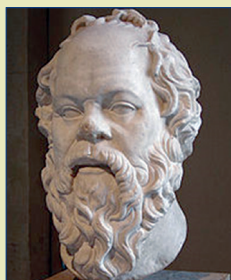

2009 – вийшов друком альманах «Хроніка-2000. №84», де вміщено матеріал **«Невідомий Драгоманов»** та його магістерську працю про давньоримського історика Таціта, вичерпуючи таким чином тему **«М. Драгоманов як історик-всесвітник»**, а також листи Михайла Петровича: до старогромадівців у Київ та неопубліковані до Ольги Косач-Кривинюк - дочки Олени Пчілки, сестри Лесі Українки.

2013 – у Чернігові відбулася **науково-практична конференція «Чернігівщина в духовній культурі України»**, організатором якої виступила кафедра етики та естетики університету, а координатором – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри соціальної роботи юридичного факультету Чернігівського державного інституту економіки і управління Тополь Ольга. Учасники конференції мали змогу відвідати історико-архітектурні пам'ятки Чернігова. Своїми науковим досягненнями під час екскурсій поділилися співробітники Національного архітектурно-історичного заповідника «Чернігів стародавній».

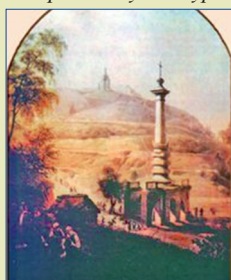

2014 – відбулися **урочистості, присвячені шестиріччю з Дня створення Інституту розвитку дитини**: студенти і викладачі вузу посадили дерев у пам'ять про цю подію. Потім відбулося святкове дійство, яке розпочалося флешмобом та різноманітними розвагами, відкриттям пам'ятника «безсмертній помічниці» всіх студентів, нагородження призами й подарунками та виграшами лотереї «Атракціон небувалої щедрості».

Сократ. Скульптура

399 до н. е. – в Афінах (Греція) народився **Сократ (469 – 399 до н.е.)** - філософ; був першим ученим, який не залишив жодного письмового джерела. Вчення Сократа відоме здебільшого завдяки свідченням його послідовників, зокрема, його найвидатнішого учня, Платона, який виклав ідеї учителя в «Апології Сократа» та представляє Сократа ідеальним втіленням людської сутності.

Колона на честь отримання Києвом Магдебурзького права

1500 – стародавній **Київ**, згідно з Магдебурзьким правом, **звільнений від торгових мит**. Одтепер міщани могли вільно «шинкувати» (виготовляти й вести торгівлю) пивом, медом і вином, спрямовуючи частку отриманих прибутків не в державну скарбницю, а на міські потреби. У власність міщанського «поспільства» передавала-ся місцева воскобійня, а також об-лаштовані для торгівлі місця з правом їхнього подаль-шого розширення.

1859 – **Тарас Шевченко при-їхав в Україну**, перебуває на Су-мщині, на хуторі Новь Лебедин-

Т. Шевченко «Приятелі»

1834

ського повіту та малює картину «Приятелі», яку згодом подарував приятелеві О.М. Залеському. За малюнок «Приятелі» та офорт з картини Рембрандта «Притча про робітників на винограднику» Тарас Григорович був «назначений» в академіки.

1959 – у Миколаєві народилася **Лошкіна Олена Ігорівна** – кандидат педагогічних наук (1992–1993).

Комп'ютер Apple

1977 – надійшов у продаж «Apple II» – перший персональний комп'ютер, що серійно випускався компанією Apple Computer. Це прямий спадкоємець комп'ютера для ентузіастів Apple I, який ніколи не вироблявся у великих кількостях, але вже містив багато ідей, які забезпечили успіх Apple II.

2013 – викладачі Інституту розвитку дитини взяли участь у роботі **Всеукраїнської конференції «Сучасні п'ятирічні діти: проблеми і особливості розвитку»**, організованою під егідою Міністерства освіти і науки України.

Зустріч членів ректорату зі студентами

2014 – у залі засідань Вченої Ради університету відбулася зустріч членів ректорату зі студентами, які перевелися на навчання з Криму та східних регіонів України. Зокрема, керівництво зацентрувало увагу розмови на кількох основних проблемних питаннях, які турбують студентів-переселенців, таких як складання академічної різниці, процедура зарахування до університету, ви плата стипендій та умови навчання на платній формі.

2014 – Інститут перепідготовки та підвищення кваліфікації університету провів **Другу Міжнародну науково-практичну конференцію «Актуальні проблеми міжнародної післядипломної освіти: стан та перспективи розвитку»**. Захід відбувся за підтримки Комітету з питань науки і освіти Верховної Ради України, Міністерства освіти і науки та ГО «Академія менеджменту міжнародної освіти».

1910 – перший у Російській імперії політ на літаку вітчизняної конструкції здійснив у Києві його творець, професор політехнічного інституту **Кудашев Олександр Сергійович (1872–1917)**, який працював за сумісництвом і в КІНО. Під час

Першої світової війни пішов добровольцем на фронт і загинув.

1913 – у Києві народився **Черкун Михайло Павлович (1913–1998)** – учасник Другої світової війни, партизан – командир взводу оперативної розвідки, Почесний громадянин Кракова і чотирьох міст Словачії; зав. кафедри фізичного виховання (1958–1979).

М. Черкун

1931 – у Вознесенську Миколаївської обл. народилася **Чаєвська Неля**

Семенівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри політичної економії КДПІ (1984–1994).

1947 – у Києві народилася **Тарасова Наталія Іванівна** – зав. інформаційно-бібліографічного відділу Наукової бібліотеки університету (1975); випускниця філологічного факультету Київського державного педагогічного інституту імені О.М. Горького (1970). Автор-укладач понад

Н. Тарасова

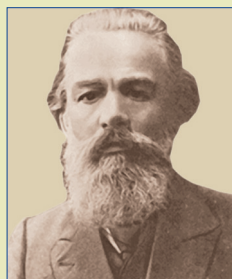
140 науково-допоміжних, рекомендаційних та біобібліографічних показників, методичних рекомендацій, статей з інформаційно-бібліографічної тематики. Під її керівництвом постійно видається «Бібліографічний показник друкованих праць викладачів і співробітників НПУ імені М.П. Драгоманова», який хронологічно охоплює матеріали за 1944–2013 роки; нею підготовлені численні біобібліографічні показники серії «Вчені НПУ імені М.П. Драгоманова» – що є одним з джерел вивчення історії розвитку університетської науки, особи науковця, наукових шкіл університету. Бібліографічні розвідки праць Михайла Драгоманова упорядковані в серію показників: «Педагогічні ідеї М.П. Драгоманова», «Драгоманівська Шевченкіана», «Ідеї М.П. Драгоманова в дослідженнях вчених НПУ імені М.П. Драгоманова», показник творів М.П. Драгоманова та багато ін.

1990 – почався дводенний **Всеукраїнський православний собор** у Києві, який проголосив відродження Української автокефальної православної церкви (УАПЦ) та відновив церковну структуру у вигляді патріархату й обрав першим українським патріархом митрополита Мстислава (Скрипника). До речі, Мстислав (Патріарх Київський; 1898–1933) – патріарх УАПЦ, який був учасником національно-державних змагань 1917–1921 років, служив старшиною для особливих доручень головного отамана Симона Петлюри – свого рідного дядька.

1997 – Верховна Рада України ухвалила **Закон «Про видавничу справу»**, який визначає загальні засади видавничої справи, регулює порядок організації та провадження видавничої діяльності, розповсюдження видавничої продукції, умови взаємовідносин і функціонування суб'єктів видавничої справи.

2013 – відбулася Міжнародна науково-практична **конференція «Духовні цінності християнства в українській культурі: віхи тисячоліть»**, присвячена 1025-літтю Хрещення Київської Русі. Численні поважні гості, високопосадовці, представники релігійних і наукових кіл, педагоги та студенти обговорювали інституційні виміри християнських цінностей в інтеграції національної культури.

Д. Ніколов

1856 – у Загоричанах Костурської околії (Греція) народився **Ніколов Дмитро Благоев** (болг. **Димитър Благоев** **Ніколов**; 1856–1924) – болгарський політик і педагог, високо цінував діяльність професора Михайла Драгоманова, у лекціях цитував його твори.

Г. Ценов

1870 – у Бойниціях (Болгарія) народився **Ценов Ганчо** (1870–1949) – учень М.П. Драгоманова, болгарський письменник, історик, громадський діяч. Михайло Петрович читав курс історії східних та північнозахідних народів лекції слухали не тільки історики і філологи, а приходили фізики і математики. Ганчо Ценов згадував: «...и за всички студенти той беше цар на Висшето училище».

1912 – у Чорноглазівці (Слобжанщина; тепер Юр'ївський р-н Дніпропетровської обл.) народилася **Підтиченко Марія Максимівна** (1912–1991) – педагог-організа-

М. Підтиченко

тор, кандидат філософських наук (1947), професор, дійсний член Академії педагогічних наук СРСР (1968). Закінчила Харківський ун-т імені В.Н. Каразіна (1934); викладала філософію у вищих навчальних закладах Дніпропетровська: металургійному – по 1936, та хіміко-технологічному ін-тах – по 1940, у КДУ імені

Т.Г. Шевченка в 1946-1948, театральному ін-ті Києва – 1948–1950, 1954–1956 роках. У 1940–1956 роках – на державній і громадській роботі; одна із засновників та керівників Київської міської, згодом – Республіканської організації тов-ва «Знання» (1947–1948). Була членом делегації жінок України на конгресах Міжнародної Демократичної Федерації Жінок (МДФЖ), членом Генеральної ради виконавчого комітету МДФЖ на сесії Генеральної Асамблеї ООН в США (1958). Автор наукових праць з питань педагогіки вищої освіти. Нагороджена орденами: Трудового Червоного Прапора, Червоної Зірки, Вітчизняної війни 2 ступеню, медаллю «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.». 1956–1970 – ректор Київського державного педагогічного інституту імені О.М. Горького.

Ю. Руденко

1940 – у Новому Бузі Миколаївської обл. народився **Руденко Юрій Дмитрович** – доктор педагогічних наук, професор кафедри теорії та історії педагогіки (з 2002). Започаткував науковий напрям досліджень козацько-лицарського виховання молоді, першим виявив та обґрунтував козацьку педагогіку як самобутню систему ідей і засобів української етнопедагогіки, започаткував науковий напрям досліджень козацько-лицарського виховання.

Автор 500 наукових і публіцистичних праць, серед них: 5 монографій і 12 навчальних посібників, багатьох програм, концепцій, методичних розробок.

2013 – одинадцять студентів Інституту іноземної філології університету стажувалися у Педагогічному університеті імені

Комісії Народної Освіти Кракова. З першого дня їм сприяли в навчанні та знайомстві з історією столиці Польщі співробітниця міжнародного відділу Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej Paulina Bury.

Меморіальна дошка
М.П. Драгоманову на
фасаді Національного
університету імені
Т. Шевченка

1870 – Михайло Драгоманов одержав ступінь магістра й обраний Радою університету Св. Володимира штатним доцентом, проте це рішення Ради не затверджене. В результаті Михайло Петрович, виїхавши за кордон на стажування в університетах Європи, отримав значно менше грошей, ніж звичайно видавалось молодим вченим, яких посилали на стажування.

Університет Св. Володимира виник не раптово: 20 листопада 1833 року в день Святого архієпископа Михайла, що здавна вважався покровителем Києва, указом Миколи I оголошено про майбутнє закладення у Києві університету Св. Володимира.

Спочатку розміщувався на Печерську в приватних кам'яницях, про нагадує й назва вулиці Круглоуніверситетської (поблизу Бессарабської площі). Вона була прокладена у 1836–1837 роках для найзручнішого проїзду від печерських помешкань університету до нового корпусу, що будувався, а за своєю формою нагадувала два півкола. 1835 р. був оголошений конкурс на створення проекту будинку університету, в якому взяли участь найвидатніші архітектори того часу. Переміг проект академіка архітектури Вікентія Беретті. Університет як інституція фактично почав діяти з 8 (20) березня 1834 року, коли відібраних за ознакою благонадійності викладачів Волинського ліцею запрошено на засідання ради університету Св. Володимира та призначені професорами вузу. А через 4 місяці, на день Святого Володимира, відбулося урочисте відкриття кийської вищої школи.

1834

1894 – до Михайла Петровича Драгоманова в Софію (Болгарія) приїхала в гості Леся Українка, про що сповіщала листом тітку Єлю (Олену Антонівну Косач): «Сьогодні виїжджаю з дому і завтра буду за границею... Напишу Вам про дядька, в якому здоров'ї застану його».

1962 – в Київському педагогічному інституті імені О.М. Горького започатковано **рух студентських будівельних загонів** – шко-

ла трудового гарту і дружиби. Юнаки і дівчата працювали на полях і фермах, відбудовували приміщення в багатьох куточках колишнього Союзу. Зокрема, студенти КДПІ брали активну участь у благоустрої Хрещатика та виконали за два виходи вантажні роботи обсягом понад 300 куб. м., а всього у поза навчальний час навантажувальні і розвантажувальні роботи в обсязі 1700 куб. м.

1991 – відповідно до Декларації про державний суверенітет України, Закону про економічну самостійність УРСР та з метою захисту майнових прав і економічних інтересів республіки, ефективного використання й збереження майна в умовах переходу до ринкових відносин **Верховна Рада України ухвалила рішення про перепідпорядкування Україні союзних підприємств на території республіки.**

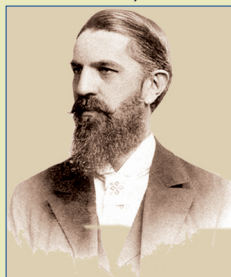
2009 – викладацький колектив, студентський актив Інституту історичної освіти, жіноча футбольна команда «Біличанка» та чоловіча футбольна команда Інституту фізичного виховання та спорту відвідали в рамках співпраці з вузами столицю Чеської республіки **місто Прагу.**

2014 – під час Інавгураційної промови Президента України у Верховній Раді України, **Петро Порошенко нагадав заповіт Михайла Драгоманова: «Стояти ногами й серцем на Україні, свої голови держати в Європі».**

*Президент України
П. Порошенко*

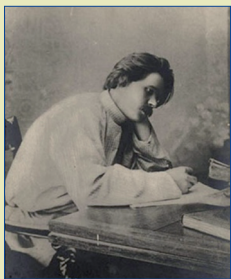

1847 – у Шляхтинцях на Тернопільщині народився **Барвінський Олександр Григорович (1847–1927)** - педагог, історик, який листувався з Михайлом Драгомановим. Звертаючись до видавця «Рускої історичної бібліотеки» у Львові,

О. Барвінський

писав: «Високоповажаний Добродію. Кілько днів тому назад получив ја од Вас Вашу «Историчну Библиотеку». Дуже Вам вдячний за таку цінну посилку і дуже хотів би Вам послати в замін і свої видання, та не знају чи Ви б самі того захотіли. Не раз бувало, що галицькі земляки, котрим ја посилав свої видання, – навіть цілком легальні, або матеріали, – або звертали мені їх, – або навіть отдавали їх в поліцію (чим – закреслено) підводили їх і до засуду на конфіскату. То ја і поклав: посилати наперед у Галичину свої видання тільки на виразне бажання самих галичан. Ще раз дякуючи Вам за Вашу посилку, мају честь зостатись поважajúчим Вас М. Драгоманов».

М. Шаповал

1882 – у Сріблянці Бахмутського пов. Катеринославської губ. (нині Артемівський р-н Донецької обл.) народився **Шаповал Микита Юхимович (1882–1932)** – політик і громадський діяч, публіцист, соціолог, видавець, лісівник. Член Центральної і Малої Рад. Був членом РУП (із 1901), одним з організаторів і лідерів УПСР. Міністр пошт і телеграфу в уряді Винниченка, міністр земельних справ в уряді Чехівського за Директорії. Співавтор Четвер-

того Універсалу, співорганізатор протигетьманського повстання 1918 року. Організатор українських вищих шкіл у Празі, Української Господарської Академії в Подєбрадах, Українського високого педагогічного інституту імені М. Драгоманова.

1921 – у структурі КІНО сформувалася **кафедра літератури при літературно-лінгвістичному відділі факультету професійної освіти**, яка об'єднала учених П. Филиповича, М. Зерова, Б. Якубського, С. Савченка, А. Лободу. Із 1976 року, коли кафедру очолив П. Хропко, філфак відзначився випусками студентів (серед випускників різних років – А. Малишко, П. Глазовий, С. Гальченко, Ю. Ковалів, М. Железняк і ін.),

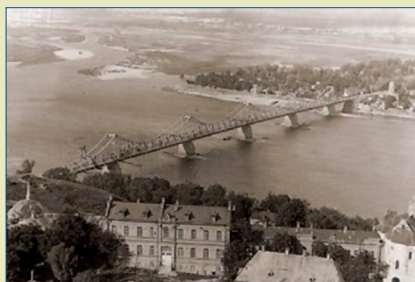
докладав зусиль до оновлення курсів і виготовлення програм, перепідготовки вчителів. У 2000-х роках **кафедра української літератури**, яку очолює

доктор філологічних наук, професор В. Погребенник, творчо впроваджує сучасні інтерактивні педтехнології, активізує діяльність наукових шкіл, регулярно проводить Всеукраїнські та Міжнародні конференції та наукові читання, студентські конкурси й олімпіади. Сумісниками працюють: Герой України А. Паламаренко, представники творчої інтелігенції: А. Демиденко, Ю. Кочерган, Р. Чілачава, В. Кузьменко, М. Корпанюк, Р. Мовчан.

1953 – **закрито вечірнє відділення** Київського педагогічного інституту імені О.М. Горького.

2002 – після ремонту в Києві **відкрився кінотеатр «Київська Русь»** з найбільшим на той час екраном серед кінотеатрів країн колишнього Радянського Союзу (11х 24 м).

2012 – серед 2 000 спеціально підготовлених волонтерів Києва всебічно допомагали вболівальникам Євро-2012, які прибули до столиці України на футбольний чемпіонат, було й **82 волонтери-драгоманівці Інститутів: іноземної філології й соціології, психології та управління**, які стали надійними помічниками іноземцям в Україні й були відзначені подяками мерією міста.

1920 – відступаючи, польські війська підірвали першу від правого берега опору Миколаївського ланцюгового мосту в Києві. Розірвані секції потягнули за собою споруду, яка завалилася. Роботи з відновлення мосту почалися лише через п'ять років.

1937 – літературознавець і журналіст з Поділля, літературно-театральний критик, бібліограф, редактор, дійсний член Наукового товариства імені Шевченка **Богацький Павло Олександрович (1883–1962)** у Празі упорядкував «Словничок» деяких термінів, що їх вживав **Михайло Драгоманов**, зазначивши, що вони «не у звичному для нас значінні, або слів, яких тепер не знайти а словниках та трудно зрозумілих для сучасною читача. Драгоманов писав свої праці, коли ще українська літературна мова вироблялась, «кувалась», як тоді висловлювались. І Д-в своєю мовою в «Громаді» багато прислужився до вироблення публіцистичної української мови, хоча й де-які його слова й не увійшли в широкий ужиток і значіння їх сьогодні не буде зрозумілим». Ось деякі із них: білоробочі – інтелігентні робітники; вдумка – вглиблення; вмілость словесна – поезія і белетристика; вградити – ухвалити; книжники – вчені, письменні; любомудри – філософи та ін.

1939 – у Волосківці Менського р-ну Чернігівської обл. народився **Гайдамака Анатолій Васильович** – художник-монументаліст; автор проекту Меморіального комплексу у Києві «Жертвам

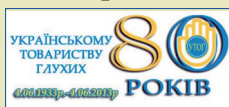
*А. Гайдамака**І. Кривич*

голодоморів в Україні», а ще – оформлення Державного історико-культурного заповідника на о. Хортиця (1977–1988), музеїв М. Островського у Шепетівці (1979), М. Коцюбинського в Чернігові (1982–1983), Т. Шевченка у Києві (1984–1987), літературного музею в Одесі (1984–1985), Українського дому (1980–1982); інтер'єрів адміністрації культурного центру «Росія» в Харбіні (1997, Китай), церкви Святої Трійці (1998–1999, Македонія), художнього оформлення Національного музею «Чорнобиль» у Києві (1994–1996). Створив живописний цикл «Розп'яття» (1988–1990) та ін.

1945 – у Харкові народилася **Кривич Ірина Пантеліївна** – доктор медичних наук, професор кафедри охорони здоров'я дітей та основ медичних знань (з 2001). Досліджує генетичні та морфофункціональні особливості статеві системи дітей і підлітків; патогенез і роль спадкових чинників у розвитку ревматоїд. та серцевино – судинних хвороб; питання відтворення генофонду

України й покращення здоров'я населення. Проводить мед.-генетичні дослідження дітей, батьки яких брали участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС.

1948 – народився в Дубнах Рівненська обл. **Кузьмін Борис Володимирович** – кандидат філософських наук, доцент (1990–1991).

2013 – виповнилося 80 років з дня заснування в Україні **Українського товариства глухих (УТОГ)**. Основна діяльності: організаційне об'єднання громадян з вадами слуху; захист їх

прав та інтересів; забезпечення їх інтеграції у суспільні процеси, надання нечуючим інвалідам всебічної допомоги у професійній, трудовій і соціальній реабілітації. В університеті, зокрема – Інститут корекційної педагогіки та психології долучився до ювілейних заходів, провів конференцію та презентував Центральному правлінню УТОГ Почесну грамоту університету «За багаторічну плідну співпрацю та у зв'язку з ювілеєм».

П. Бакуменко

1919 – у Максимівці Ічнянського р-ну Чернігівської обл. народився **Бакуменко Петро Іванович** – учасник Другої світової війни, доктор історичних наук, професор, Заслужений працівник вищої освіти УРСР, зав. кафедри історії (з 1961).

1926 – у Косині Люблінське воєводство (Польща) народився **Дудик Петро Семенович** – доктор філологічних наук, професор, Заслужений працівник вищої освіти УРСР (1996–1998). Професійно на лекціях витлумачував глибини мовознавчої науки, формував засади теоретичного мислення, у його науковій діяльності поєднуються теоретичні й лінгводидактичні аспекти досліджень української мови.

П. Дудик

1936 – у Васильках Лохвицького р-ну Полтавської обл. народився **Прокопенко Іван Федорович** – Почесний доктор університету, доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України, Заслужений працівник освіти України, ректор Харківського педуніверситету імені Г. Сковороди (з 1980).

1961 – у Богданівці Яготинського р-ну Київської обл. померла **Білокур Катерина Василівна (1900–1961)** – майстер народного декоративного живопису. Нагороджена званням

І. Прокопенко

К. Білокур

«Заслуженого діяча мистецтв України», орденом «Знак Пошани», а 1956 року отримала звання «Народного художника України» і стала членом Спілки художників України. Головні герої її картин – квіти, зображені у незвичній манері. Катерина Білокур малювала неklasичні натюрморти і нетрадиційні пейзажі.

2003 – Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова відповідно до рішення Державної акредитаційної комісії за № 45 **віднесений до вищих навчальних закладів IV рівня акредитації**, відтепер має право готувати фахівців за такими освітньо-кваліфікаційними рівнями: «бакалавр», «спеціаліст», «магістр».

2013 – у залі засідань Вченої ради університету **вручені свідоцтва про закінчення Всеукраїнської літньої профільної школи теології, релігієзнавства та історії релігії вихованцям Малої академії наук України**. Школа, що зібрала навколо себе

десятки юних дослідників, власне проходила в Лубнах на спортивно-оздоровчій базі практик НПУ «Сула» і була ініційована науковцями Інституту філософської освіти та науки Драгоманівського вишу.

2014 – на засіданні ректорату у розглядалося **питання про напрямки вдосконалення фахової підготовки майбутніх учителів хореографії в Інституті мистецтв**. Серед актуальних завдань та тенденцій розвитку було окреслено шляхи активного залучення студентства до колективної репетиційної та концертно-виконавської діяльності, створення нових творчих лабораторій хореографічної освіти з класичного, народного та сучасного танцю. Відмічено новостворені танцювальні ансамблі, що вже продемонстрували свою прекрасну підготовку на всеукраїнських і міжнародних фестивалях. Доповідав народний артист України Мирослав Вантух.

1878 – Михайла Драгоманова прийняли членом Літературного Конгресу в Парижі (Франція).

М. Драгоманов, узявши участь у світовому Літературному конгресі в Парижі, вручив голові конгресу Віктору Гюго брошуру французькою мовою «Українська література, заборонена російським урядом», але найпомітнішим його дослідженням цього часу стала студія «Шевченко, українофіли і соціалізм» (1879). З'явилася вона як своєрідна відповідь Федору Вовку (Сірку), який під час відзначення 12-х роковин смерті Т. Шевченка в Цюріху пробував пов'язати творчість Кобзаря з ідеями соціалізму, а пізніше (в 1879 р.) ще раз повернувся до цього питання у статті «Т.Г. Шевченко і його думки про громадське життя». Драгоманов у своїй студії спочатку розглянув постать Т. Шевченка в оцінках його сучасників. М. Драгоманов переконував і доводив, що Т. Шевченко завжди був сповнений ідей незалежності, але хвиба його в тому, що причину її він вбачав тільки в залежності «од москаля» і мріяв про повернення до козацьких та гайдамацьких вольностей.

Ю. Луцький

1888 – у Києві під час святкування 900-річчя прийняття Християнства на Русі, на Софійській площі, з ініціативи Миколи Костомарова відкрито пам'ятник Богдану Хмельницькому.

1919 – у Янчині Перемишлянського пов. Львівщини народився **Луцький Юрій Остапович (1919–2001)** – видавець, дослідник, перекладач. Автор 40 друкованих праць про українську літературу («Літературна політика на радянській Україні 1917–1934», 1956 рік, «Між

Гоголем та Шевченком», 1971, «Пантелеймон Куліш», 1983, «Молода Україна: Кирило-Мефодіївське братство», 1990, «Українська література в 20 сторіччі», 1991 рік). Юрій Луцький видавав періодичу в еміграції. Він був редактором «Ваплітянського збірника» у 1977 році. Дослідник перекладав на англійську мову твори Миколи Хвильового, Миколи Куліша, Пантелеймона Куліша, Валер'яна Підмогильного та Євгена Сверстюка.

М. Коваль

І. Предборська

1933 – у Києві народився **Коваль Михайло Васильович (1933–2001)** – доктор історичних наук, професор КДПІ (1983–1995), Заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії УРСР в галузі науки і техніки (1970). Дослідник історії України періоду Другої світової війни.

1952 – у Проскуріві Хмельницької обл. народилася **Предборська Ірина Михайлівна** – доктор філософських наук, професор; сфера наукових інтересів – філософія освіти, соціальна філософія і філософія історії; заступник гол. редактора ж. «Philosophy of Education. Філософія освіти», член Українського синергетичного товариства, член Центру Бергаланфі з системних досліджень (BCSSS, Австрія), член Центрально-європейського товариства філософії освіти (CEUPES), член Товариства філософської педагогіки ім. Б.Ф. Трентовського (Польща).

1977 – у Сумах народився **Горохов Сергій Вікторович** – кандидат історичних наук, ст. викладач кафедри освітньої політики Інституту політології та права нашого університету; учасник антитерористичної операції (АТО) в районі м. Дебальцево Донецької обл.

2013 – в університеті відбулася **презентація магістратури гуманітарних наук з психології** за спеціалізаціями психоаналіз, психопатологія та клінічна психологія. Вагомість події аргументована вже хоча б тим, що випускники такої магістратури, навчаючись у Києві отримують державний диплом Франції.

І. Сірий

1921 – у Нових Глібах Чернігівської обл. народився **Сірий Іван Максимович** – учасник Другої світової війни, доцент кафедри філософії КДПІ (1965–1992). Автор посібника та наукових 45 статей з проблем філософії, зокрема – філософської думки в Україні.

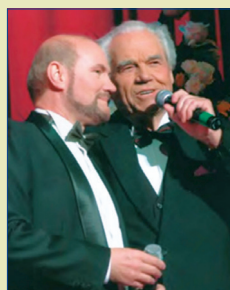
1943 – у Дніпропетровську народилася **Мірошниченко Леся Федорівна** – доктор педагогічних наук, професор, зав. кафедри методики викладання російської мови і світової літератури (1991–2008).

Автор 100 наукових праць, науково-методичних розробок, статей, серед яких понад 20 навчальних підручників та посібників для шкіл та 15 навчальних програм, зокрема і перший в Україні підручник «Методика викладання світової літератури» для студентів вищих навчальних закладів.

Л. Мірошниченко

1951 – у Мартиновичах Поліського р-ну Київської обл. народився **Демиденко Андрій Петрович** – Почесний професор; поет, сценарист, перекладач, народний артист України, кавалер багатьох нагород, Заслужений професор університету, професор кафедри української літератури (з 1999), автор Гімну університету, керівник університетської

Народні артисти
України:
Андрій Демиденко і
Дмитро Гнатюк

літературної студії «Протуберанці слова» (з 18 жовтня 1994). На літературний шлях юного поета Демиденка благословив Андрій Малишко, це сталося, коли хлопець приніс у журнал «Дніпро» добірку віршів. Про творчість Андрія Демиденка знято документальні фільми українським, російським, канадським, американським, австралійським телебаченням. Його твори перекладені 18 мовами світу. Автор 180 наукових праць, автор документальної книги про М. Грушевського «Великий українець». Редактор і упорядник «Історії України в народних думках і піснях» та «Довбушеві гори».

1960 – за матеріалами газети «За педагогічні кадри» директор Київського державного педагогічного інституту імені О.М. Горького М.М. Підтиченко оголосила подяку 25 студентам фізико-математичного факультету, які працювали на будівництві станції метро «Університетська», що навпроти головного корпусу вишу.

О. Макаренко

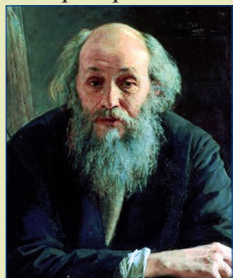
1958 – у Києві народилася **Макаренко Ольга Вікторівна** – випускниця інституту мистецтв КДПІ (2008), народна артистка України – співачка, актриса, доцент кафедри «Теорії та методики постановки голосу» Виконавиця пісень, М. Мозгового: «Зачаровані слова», «Веснянка» и «Любов останньою ніколи не буває».

2014 – в головному корпусі університету упродовж двох днів проходив **Міжнародний освітній конгрес**, у роботі якого взяли участь представники органів законодавчої і виконавчої влади, вчені України, Республіки Польщі, Російської Федерації, Словацької Республіки, Чеської Республіки та інших держав, працівники органів управління освітою, навчальних закладів, наукових установ, представники громадськості, засобів масової інформації.

2014 – на столичному стадіоні імені В. Лобановського **відбувся фінал Кубка Києва з футболу серед студентів**. У матчі за 1 місце наші футболісти змагалися з командою Національної академії внутрішніх справ. У результаті наші футболісти – студенти, у яких тренером доцент кафедри футболу Руслан Мішаровський – перемогли.

1894 – 120 років із дня смерті **Ге Миколи Миколайовича (1831–1894)** – живописця, одного із засновників товариства передвижників. Автор картин на історичні, міфологічні та євангельські теми («Тайна вечеря», «Петро I допитує царевича Олексія в Петергофі», «Голгофа»; портретів – О. Герцена, Л. Толстого; етюдів, присвячених Україні). З 1841 року жив у Києві, закінчив 1-у київську гімназію, навчався на фізико-математичному факультеті Київського університету Св. Володимира, але математиком не став – побачивши апокаліптичну картину Карла Брюллова «Останній день Помпеї» (1830–1833; улюблене полотно Миколи Гоголя), він різко змінює власну долю й поступає до петербурзької Академії мистецтв, у якій навчається протягом 7 років.

М. Ге

1937 – у Києві народився **Корецький Микола Ілліч** – кандидат мистецтвознавства, доцент гри на музичних інструментах КДПІ, митець гри на баяні, зокрема й творів Леонтовича. До речі, одна з найвідоміших у світі різдвяних пісень – це «Щедрик», народна пісня, записана українським композитором Миколою Леонтовичем. Світ знає її як Carol of the Bells або Ring Christmas Bells. На Youtube різні виконання «Щедрика» набирають мільйони переглядів.

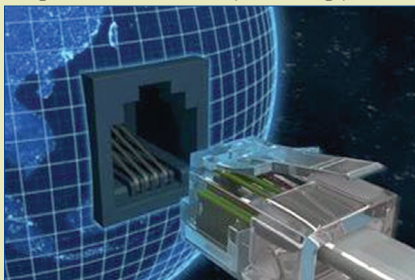

«Список заборонених книжок»

1966 – Святійший Престіл - **Ватикан скасував «Список заборонених книжок»**, запроваджений ще у 1557 році. Індекс заборонених книг – список публікацій, які були заборонені

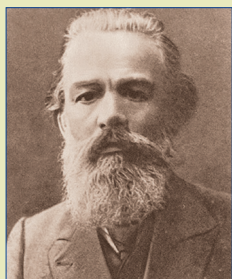
Римо-Католицькою церквою. Деякі видання списку містили також вказівки Церкви з приводу читання, продажу та цензури книг. Офіційною метою складання Індексу було відмежувати віру і моральність від посягань та богословських помилок. Книги, що пройшли цензуру, друкувалися з грифом *Nihil obstat* («ніяких перешкод») і *Imprimatur* («так буде надруковано») на титульному аркуші.

2014 – відбулося засідання експертної ради Державної акредитаційної комісії (ДАК) України в галузі «Комп’ютерні науки». Вперше в історії університету ліцензовано для вишу інженерський напрямок підготовки 6.050103 «Програмна інженерія». Тепер випускники будуть отримувати кваліфікацію «фахівець з розробки та тестування програмного забезпечення». Оголошено набір на перший курс університету (50 осіб) на базі документа про середню освіту і на другий курс (50 осіб) на базі ОКР «Молодший спеціаліст» з напрямку «Розробка програмного забезпечення» та деяких споріднених.

2014 – у Києві відбувся Міжнародний освітній конгрес. Основна мета заходу – обговорення стратегічних питань розвитку освіти і науки, розширення міжнародного партнерства. Організатори конгресу: Міністерство освіти і науки України, Національна академія педагогічних наук України, Європейська асоціація організацій позашкільної освіти дітей та молоді (EAICY), Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, НЦ «Мала академія наук України», Міжнародна асоціація екологів університетів (IAEU), Інститут екології економіки і права, Державний фонд фундаментальних досліджень.

Д. Николов

1856 – у Загоричанах Костурської околії (Греція) народився **Николов Дмитро Благоев** (болг. Димитър Благоев Николов; 1856–1924) – болгарський політик і педагог, високо цінував діяльність професора Михайла Драгоманова.

1871 – у Свенцянах (нині Швянчоніс, Литва) народився **Лобода Андрій Митрофанович** (1871–1931) – фольклорист, літературознавець, етнограф, **педагог**, історик театру. Академік ВУАН (1922), дійсний член Наукового товариства імені Т. Шевченка (1924). Один з ініціаторів повторного відкриття Вищих жіночих курсів у Києві, працював там професором. Від 1915 року – головний редактор «Університетських известий», став ординарним професором кафедри російської мови і літератури (1917), пізніше – завідувачем кафедри російської літератури вузу. Опублікував 100 наукових праць.

А. Лобода

1933 – у Канівцях Волочинського р-ну Хмельницької обл. народився **Пастер Петро Іванович** – кандидат економічних наук, доцент КДПІ.

1937 – у Березнях Чернігівської обл. народилася **Морозюк Світлана Сергіївна** – кандидат біологічних наук, професор кафедри екології КДПІ (1973–2003), автор першого

С. Морозюк

вітчизняного підручника з біології для шостого класу; Відмінник народної освіти України.

1957 – у Києві народилася **Кабкова Ольга Вікторівна** – кандидат філологічних наук.

2012 – рішенням Вченої ради університету (протокол № 11) змінено назву кафедри «**управління та євроінтеграції**» на кафедру «**управління, інформаційно-аналітичної діяльності та євроінтеграції**» (наказ № 436 від 06.09.2012), яку очолює доктор філософських наук, професор Володимир Павлович Бех. Члени кафедри – доктори філософ. наук, професори Юлія Володимирівна Бех, Тетяна Анатоліївна Жижко; доктор філософ. наук, ст. наук. співробітник Валерій Григорович Акоюн; доктор технічних наук, професор Анатолій Ілліч Слепцов; доктор пед. наук, професор Олександр Олексійович Романовський; доктор соціологічних наук, професор Микола Васильович Туленков; кандидат історичних наук, доцент Володимир Григорович Лавриненко; кандидат філософ. наук, доцент Наталія Василівна Крохмаль; кандидат біологічних наук Наталія Іванівна Шульга; доценти кафедри: кандидат технічних наук, доцент Олександр Васильович Городній; кандидат біологічних наук, доцент Олексій Анатолійович Ігнатюк; кандидат економічних наук, доцент Марина Миколаївна Деліні; кандидати історичних наук, доценти Алла Анатоліївна Кравченко, Янна Олексіївна Чепуренко; кандидат філософ. наук, доцент Ольга Іванівна Аверіна; кандидати філософ. наук Валентина Вікторівна Брязкун, Ганна Олексіївна Кільова, Наталія Юріївна Луценко, Валентина Володимирівна Мельник, Марія Олександрівна Нестерова, Людмила Павлівна Чернова; кандидат політичних наук, доцент Яна Миколаївна Курган; кандидати політичних наук Олександр Вікторович Іванілов, Ольга Вікторівна Єропудова, Олександр Григорович Рябека, Юлія Едуардівна Шербакова; ст. викладачі кафедри: Ольга Олександрівна Мазур, Сергій Аркадійович Мирошніченко, Оксана Олександрівна Сташкевич, Ольга Миколаївна Чижевська, Михайло Григорович Шевцов; викладачі кафедри: Ольга Олександрівна Гордієнко, Михайло Олегович Седляр, Тетяна Григорівна Ярмола; старший лаборант: Оксана Яківна Пінчук, лаборант: Юлія Миколаївна Евченко.

1802 – у Сотниківцях Пирятинського пов. Полтавської губ. народився **Юзефович Михайло Володимирович (1802–1889)** – помічник

М. Юзефович

попечителя Київського шкільного округу, ворог української освіти, будь-яких національно-визвольних ідей. Член царської комісії, яка підготувала Емський указ

1876 року про заборону української мови та культури; один із ініціаторів закриття газети «Киевский телеграф». Автор доносів на Михайла Драгоманова.

1884 – 130 років тому, за рекомендацією живописця й педагога **Павла Петровича Чистякова (1832–1919)** для виконання реставраційних робіт у Кирилівській церкві, запрошений професором **Адріаном Вікторовичем Праховим (1846–1916)** російський художник **Михайло Олександрович**

1874 року між М. Юзефовичем, з одного боку, і М. Драгомановим з іншого, очевидно, відбувся якийсь особистий конфлікт. Деталі його невідомі, але можна здогадатися, що останні дозволили собі якісь невивічені зауваження щодо віку свого опонента, можливо, що у відповідь на повчання М. Юзефовича з посиланням на авторитет сивини. З того часу «Киевлянин» незмінно писав про «...иных, которые навсегда остаются юношами, хотя и принимают на себя руководство молодым поколением», а «Киевский Телеграф» відгукувався на нападки «обеззубевших авторитетов». Ймовірно, що конфлікт спричинила стаття М. Драгоманова «По поводу киевских застольных речей» у грудневому числі «Вестника Европы» за 1873 рік. Порівнявши промову М. Юзефовича, виголошену на обіді на честь прибулого до Києва міністра народної освіти графа Д. Толстого, з ліберальною промовою того ж М. Юзефовича на обіді на честь М. Пирогова у 1861 року, М. Драгоманов саркастично висловив захоплення тим «самоотвержением, с коим г. Юзефович переживает разные эпохи, служит разным системам и высказывает разные

1834

мнения с одинаковой стоической силою». М. Юзефович, судячи з усього, образився смертельно, у всякому разі очевидець усіх цих подій Ф. Вовк вважав цю статтю основною причиною ворожнечі М. Юзефовича та М. Драгоманова.

М. Врубель

нічого не знав і не відав. Саме відтоді й почалися з Врубелем різні дивацтва. Він став тихим і задумливим, мало з ким спілкувався, десь подовгу пропадав. То його бачили на Лисій горі в товаристві циган, то десь на Житньому чи Сінному базарі з останніми п'яницями (художник і до цього страждав від частих і тяжких запоїв), то на Подолі з босяками та жебраками. Якось він прийшов на гостину

В. Бровдій

до Прахових із вимашеним у зелену фарбу носом. Коли йому зробили зауваження, Врубель сказав: «Тепер така мода. Жінки фарбують губи, щоб подобатися чоловікам, а чоловіки будуть фарбувати носи, щоб подобатися жінкам».

1935 – в Іршаві Закарпатської обл. народився **Бровдій Василь Михайлович** – доктор біологічних наук, професор, зав. кафедри зоології (з 1987), Заслужений діяч науки і техніки України. Академік АН ВШ України (2006). Автор 300 наукових і навчально-методичних праць.

1953 – у Єнакієвому Донецької обл. народився **Українець В'ячеслав Миколайович** – кандидат філософських наук (1994–1997).

1847 – підписано **Рапорт київського військового генерал-губернатора** головнокомандуючому діючою армією, в якому він повідомляє про повеління царя наглядати, чи не залишилися

Т. Шевченко

у користуванні рукописні твори **Тараса Шевченка**. У свою чергу начальник 4-го округу корпусу жандармів жандармському полковникові Білоусов повідомив про напрямок діяльності викритого таємного Кирило-Мефодіївського товариства та його учасників і вказує на недопустимий зміст творів Шевченка, сповіщає про повеління царя щодо вилучення «Кобзаря», а також рукописних творів Шевченка, про таємний нагляд за випускни-

ками Київського університету Св. Володимира.

1918 – у Києві відбувся **Всеукраїнський земський з'їзд**, на якому визначився напрямок дій правого крила української демократії в ході легальної боротьби з гетьманською владою та на який прибули посланці 9 губернських земств і 58 повітових, представники деяких міністерств; головував Симон Петлюра. У меморандумі, поданому гетьману Скоропадському, делегати накреслили програму земської роботи, спрямованої на **зміцнення Української Держави в культурно-просвітній** і економічно-господарській сферах. Нищівній критиці піддали діяльність різного роду карних установ та місцевої адміністрації. Остання, на думку делегатів, тероризувала населення більше, ніж це було за царату. З'їзд засудив руйнування гетьманською владою надбань в галузі національної політики: закриття «Просвіт», заборону їхніх з'їздів, адміністративну висилку вчителів-українців,

На фото у КДПІ: (зліва – направо),
стоять: Волчков Володимир (поет
В. Вільний), Чудновський Віталій,
Швець Василь, Засенко Олександр,
Жовтобрюх Михайло, Кирилук Євгеній,
Гореловський Леонід. **Сидять:** Заліський
Володимир, Сосюра Володимир, Тичина
Павло, Литвінов Степан, Голованівський
Сава. 1940 рік

перешкоди на шляху узаконення української автокефальної церкви.

1934 – у Харкові відкрився **Перший з'їзд письменників УРСР**, створено Спілку письменників УРСР. Підставою для її створення постанова ЦК ВКП(б) від 23 квітня 1932 року «Про перебудову літературно-художніх організацій», згідно якої ліквідовано всі літературні організації: ВУСПП, «Плуг», «Молодняк», «Західна Україна»), і створено підготовчий комітет для організації єдиної Спілки письменників СРСР і відповідні республіканські комітети. Спілки письменників союзних республік входили як підрядні до СП СРСР.

1956 – у Києві народилася **Даниленко Лідія Іванівна** – кандидат педагогічних наук, ст. науковий співробітник (1991–2000).

1960 – у Мурманську (РФ) народилася **Ярова Лариса Петрівна** – кандидат педагогічних наук, доцент (1992–1997).

2010 – студенти Інституту філософської освіти та науки університету розпочали проходити практику на базі Інституту філософії імені Г.С. Сковороди НАН України - окрім науково-дослідницької роботи як координаційний центр. Інститут філософії є головною установою держави, що розробляє фундаментальні наукові проблеми у сфері філософських наук, планує й координує філософські дослідження в Україні, здійснює підготовку наукових кадрів через аспірантуру та докторантуру. Відповідно до Наказу Міністерства освіти України № 93 від 08.04.1993 року – практика студентів є невід'ємною складовою частиною процесу підготовки спеціалістів у вищих навчальних закладах, у даному випадку - майбутніх філософів.

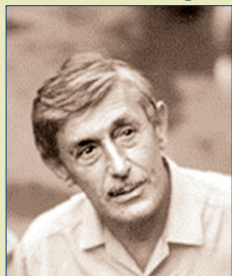

1714 – у Берліні (Німеччина) народився **Баумгартен Александр Готліб (1714–1762)** – німецький філософ, родоначальник естетики як окремої філософської дисципліни.

О. Шахматов

1864 – у Нарві (Естонія) народився **Шахматов Олексій Олександрович (1864–1920)** – видатний філолог, академік Петербурзької АН. Заклав основи історичного вивчення літературної російської мови. Досліджував слов'янські мови, давньоруську літературу, давньоруські літописання, заклав основи текстологічного аналізу літописів і текстології як науки. У багатьох працях приділив велику увагу фонетиці й граматиці української мови; виступав за скасування заборони українського друкованого слова. Учні Шахматова були й серед українських мовознавців, наприклад, В. Ганцов, почасти Леонід Булаховський.

В. Некрасов

1911 – у Києві народився **Некрасов Віктор Платонович (1911–1987)** – письменник («Пригоди капітана Врунгеля», «У окопах Сталінграда»). Мешкав у будинку № 15 на вул. Хрещатик, там відкрито меморіальну дошку скульптора В. Селібера, приятеля письменника. Неподалік розташувалася книжкова розкладка, а поруч двері до дитячої бібліотеки.

1914 – у Михайлівці Київської губ. народився **Жарко Федір Аврамович (1914–1986)** – український співак-бандурист, Заслужений артист УРСР. Майже 30 років був солістом Капели бандуристів УРСР. У репертуарі

Ф. Жарко

музиканта – українські думи та народні пісні, в т.ч. і літературного походження (на вірші Шевченка, Франка, Рильського). Упорядник збірки українських народних пісень для голосу в супроводі бандури.

1917 – у Києві пройшов **Всеукраїнський педагогічний з'їзд**, що складався з представників українського вчителства та національної інтелігенції, йшлося про необхідність запровадження єдиної школи для усіх верств населення та право учнів на безплатну нижчу, середню і вищу освіту. У резолюції зауважувалося, що «нормальна народна школа повинна бути семилітньою, методологічно вона повинна бути збудована на спостереженнях і уявленнях з оточуючого життя». Пропонувалося запровадити інститут губернських і повітових комісарів з народної освіти, з допомогою яких Генеральний секретаріат сприяв би розбудові української школи. Висувалася вимога утворення «Просвіт» в усіх селах України і учительських спілок в кожному повіті. Підкреслювалося, що з 1 вересня «в нашій початковій школі навчання в усіх групах повинно провадитись українською мовою».

1933 – Президія Всеукраїнської академії наук (ВУАН) прийняла ухвалу: «**На виконання постанови НКО УСРР про ліквідацію Комісії для видання творів Т.Г. Шевченка та вирішили завершити цю роботу протягом 10 днів**».

1936 – у Могилів-Подільському Вінницької обл. народився **Ткачук Володимир Григорович** – доктор біологічних наук, професор КДПІ, член Української академії інформатики.

1939 – у Варшаві (Польща) народився **Кшиштоф Зануссі** – польський режисер кіно і театру. Поставив фільми «Сімейне життя», «За стіною», «Захисні кольори», «Спіраль», «Контракт», «Місто спокійного сонця», «Життя за життя», «Дотик руки», «Життя як смертельна хвороба, що передається статевим шляхом», «Персона нон грата» та ін. В його останніх фільмів («Серце на долоні») знімався актор театру і кіно, Герой України (2011) **Ступка Богдан Сильвестрович (1941–2012)**.

О. Пучківський

1881 – у Красному Конотопського пов. Чернігівської губ (нині Бахмацького р-ну Чернігівської обл.) народився **Пучківський Олександр Митрофанович (1881–1937)** – доктор медичних наук, з 1921 року – професор Київського медичного інституту. Склавав перший український підручник з оториноларингології, Написав низку праць про туберкульоз горлянки, риносклерому, з історії оториноларингології, запропонував ряд методів оперативного втручання при захворюваннях верхніх дихальних шляхів. Працював над українською медичною термінологією. Викрадений спецгрупою НКВС та розстріляний (реабілітований у 1957 році). Всі книги окупаційна влада вилучила з обігу, а ім'я викреслила з історії української медичної науки й освіти. Неодноразово виступав перед викладачами КІНО.

1888 – у Невшателі (Швейцарія) помер (за ст.ст.) **Мечников Лев Ілліч (1838–1888)** – швейцарський географ і соціолог російського

Л. Мечников

походження; брат Іллі Ілліча Мечникова. Був у дружніх стосунках з О. І. Герценом, співробітничав у «Колоколе»; читав лекції з російської мови в Токійському університеті, з 1883 – професор Невшательської академії (Швейцарія). Михайло Драгоманов знайомий із його працями (зокрема «Цивілізація та великі історичні ріки»), і в своїй роботі «Т. Шевченко в чужій хаті його імені» про це засвідчує: Ще сяк-так можна згодитися з прикладом терміна «нату-

На фото: (зліва – направо): викладач Жовнірук Андрій Іванович, старший викладач Божок Олександра Сергійвна, старший викладач Кодалашівілі Оксана

Богданівна, аспірантка кафедри Поневчинська Наталія Вікторівна, аспірантка кафедри Прима Вікторія Валентинівна, старший викладач Керножицька Ольга Андріївна, аспірантка кафедри Садовнікова Ганна Валеріївна, канд. філол. наук, професор Титаренко Олена Юрївна, зав. кафедри, канд. філол. наук, професор Романовська Юлія Юрївна, викладач кафедри Волосожар Ольга Олександрівна, викладач кафедри Готько Наталія Володимирівна, канд.філол.наук, старший викладач Олександрова Галина Мевлютівна, викладач Беєка Дмитро Анатолійович, викладач Губська Віта Олександрівна.

2014 рік

На фото (зліва – направо) учасники п'ятого засідання наукової етносоціологічної школи професора Володимира Євтуха в Сучавському університеті імені Штефана Великого (Румунія): Федас Валентина Володимирівна – кандидат філологічних наук, доцент; Хоменко Наталія Володимирівна – аспірант; Євтух Володимир Борисович – доктор історичних наук, професор; Штефан Пуріч – доктор історичних наук, професор; Ставицька Світлана Олексіївна – доктор психологічних наук, професор; Генеральний консул України в Сучаві Василь Боєчко; Зайнчівська Ірина Петрівна – аспірант; Штепа Сергій Олександрович – кандидат політичних наук, професор; Савенкова Людмила Василівна – кандидат педагогічних наук, професор; Ставицький Геннадій Анатолійович – аспірант. 2014 рік

В. Бабкін

ралізм» до одного досить цинічного твору Шевченка, коли під цим словом розуміти крайності манери Золя (те, що Левко Мечников назвав натуралізмом)».

1924 – у Києві народився **Бабкін Володимир Дмитрович** – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри теорії та історії держави і права, Заслужений діяч науки і техніки України. Науковий напрям дослідження:

На фото (зліва – направо), сидять: Гоголь Оксана Василівна – кандидат психологічних наук, доцент; Булах Ірина Сергіївна – доктор психологічних наук, професор, завкафедри;

Кузьменко Віра Ульянівна – доктор психологічних наук, професор; Лупійко Людмила Василівна – кандидат психологічних наук, ст. викладач.

Стоять: Ревякіна Ірина Миколаївна – кандидат психологічних наук, доцент;

Кашпур Юрій Михайлович – кандидат психологічних наук, доцент; Бігун Неля Іванівна – кандидат психологічних наук, доцент; Дуля Тетяна

Валеріївна – лаборант; Ляшенко Олексій Андрійович – викладач;

Волошина Валентина Віталіївна – кандидат психологічних наук, доцент;

Равчев Олександр Михайлович

взаємодія теорії та права, філософії права та політології, типи праворозуміння, співвідношення народу і влади, особистості і держави, шляхи розвитку людського виміру політики і прав.

1930 – у Києві народився **Тхоржевський Дмитро Олександрович** – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України (1994), зав. кафедри методики трудового навчання й креслення.

1939 – у Великих Озерах (тепер Рівненська обл., а на той час – східна околиця Польщі) помер **Станіслав Ігнатій Віткевич (1885–1939)** – польський художник, фотограф, письменник та філософ, теоретик мистецтва. Взявши псевдонім «Віткацій», написав двадцять п'єс – автобіографічна п'єса «Мама, або Несмачний витвір на дві дії з епілогом» та вистава «Шевці» ставилися в Україні. Коли фа-

шисти захопили Польщу, відчув крах мистецтва, філософії, бо вважав, що від буденності та безглуздя буття може врятувати мистецтво.

1957 – у Києві народився **Василець Володимир Борисович** – кандидат юридичних наук кафедри правознавства (1998–1998).

1975 – відповідно до Наказу № 152 Міністерством освіти УРСР створена **кафедра іноземних мов гуманітарних факультетів** (тепер кафедра англійської філології). 22 травня

Д. Тхоржевський

1993 року Наказом ректора на посаду завідуючого кафедрою іноземних мов гуманітарних факультетів призначена кандидат філологічних наук, доцент, Заслужений працівник освіти України Романовська Юлія Юріївна. Нині працюють: доктор філологічних наук, професор, 10 кандидатів наук, доцентів, 18 старших викладачів. Кафедра співпрацює з America House, British Council, Вісконсінським Міжнародним університетом (США) в Україні, Міжнародним університетом Шіллера, університетами КНР, London City College, видавництвом «PearsonElt» та іншими ВНЗ України.

2007 – Наказом ректора за № 322 створено **Інститут соціології, психології та управління**, директором Євтуха Володимира Борисовича – доктора історичних наук, члена-кореспондента НАН України, професора. Заступниками директора призначені: з навчально-методичної роботи – кандидат педагогічних наук, доцент Чугаєвський Віталій Григорович, з наукової роботи та міжнародних зв'язків – кандидат політичних наук, доцент Штепа Сергій Олександрович, з організаційно-виховної роботи кандидат філологічних наук, доцент Федас Валентина Володимирівна.

2007 – Наказом ректора за № 322 створена **кафедра теоретичної та консультативної психології**, яку очолила доктор психологічних наук, професор Булах Ірина Сергіївна.

В. Шинкарук

2013 – відбулася **Міжнародна науково-практична конференція «Ціннісні орієнтації та світоглядні позиції людини у контексті сьогодення: восьмі Шинкаруківські читання»** за підтримки Національної академії наук України, Національної академії педагогічних наук, КНУ імені Т. Шевченка, Інституту філософії імені Г.С. Сковороди, Товариства «Знання» та Університету сучасних знань.

Шинкарук Володимир Іларіонович (1928–2001) – філософ, директор інституту філософії, головний редактор ж. «Філософська думка», автор «Філософського словника»; постійно співпрацював із вченими-філософами КІНО. За свою роботу з філософії Гегеля 1964 року отримав Золоту медаль Гегелівського товариства (Париж).

В. Дущенко

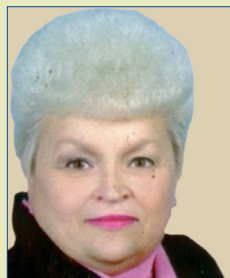
1922 – у Кременчуку Полтавської обл. народився **Дущенко Віктор Павлович** – учасник Другої світової війни, доктор технічних наук, професор, зав. кафедри загальної фізики (з 1968). Відмінник освіти СРСР. Автор 300 наукових праць, серед них – 5 посібників та підручників.

1929 – у Поліському Київської обл. народився **Кордун Гурій Григорович** – учасник Другої світової війни, кандидат фізико-математичних наук, професор, декан фізико-математичного та педагогічно-індустріального факультетів КДПІ; Заслужений діяч вищої школи України.

Г. Кордун

1946 – у Борщівому Житомирської обл. народилася **Огороднійчук Зоя Василівна** – випускниця КДПІ, кандидат психологічних наук, професор кафедри спеціальної психології та медицини (з 2008). Науковий напрям дослідження – психологія чуттєвого пізнання, психологія почуттів та емоцій та психологія пізнавального інтересу.

З. Огороднійчук

2003 – Наказом ректора за № 13 створена **кафедра інструментального та оркестрового виконавства**, яку очолив Семешко Анатолій Андрійович, Заслужений діяч мистецтв України, академік Петровської академії наук та мистецтв, професор.

**Кафедра інструментального
та оркестрового виконавства**

(зліва – направо): 1-й ряд – Народний артист України, професор Іванський Роман Іванович; доцент Петренко Валентина Яківна; Народний артист України, професор Грінченко Сергій Степанович; зав. кафедри, академік, професор Семешко Анатолій Андрійович, Народний артист України, доцент Єситок Володимир Миколайович; лауреат Міжнародних конкурсів Васильєва Олена Володимирівна; кандидат педагогічних наук, професор Федоришин Василь Ілліч.

2-й ряд: лауреат Міжнародних конкурсів, доцент Жуков Костянтин Анатолійович, лаборант Попко Богдана Василівна; ст. лаборант Буханєвич Вікторія Василівна; ст. викладач Касьянов Валентин Васильович; лауреат Міжнародних конкурсів, кандидат педагогічних наук, доцент Скрипниченко Вадим Іванович; Заслужений діяч мистецтв України, кандидат мистецтвознавства, професор Чеченя Костянтин Анатолійович; лауреат Міжнародних конкурсів, викладач Савченко Галина Віталіївна; ст. викладач Галуза Микола Федорович; доцент Ковшар Павло Григорович.

2014 рік

2013 – театральний сезон народний студентський театр «Вавилон» розпочав виставою «Зачаровані потвори». Шоу-абсурд, як позиціонували його вавилонівці в анонсах, за мотивами п'єси С. Щученка й справді вирізняється з-поміж усіх постановок театру. Глибоке філософське наповнення й досить пряма життєва приземленість змісту вистави та

інтригуючий сюжет тримає увагу глядача й примушує до напруги.

2014 – в університеті відбувся Міжнародний семінар «Вища освіта та бізнес: співпраця заради економічного процвітання». Участь у семінарі взяли: ректори 45 вищих навчальних закладів України – Надзвичайний і Повноважний Посол Великої Британії в Україні Саймон Сміт та директор Британської Ради в Україні Мартін Даул.

1847 – попечитель Київського округу повідомив Міністерство народної освіти Російської імперії про те, що **Тараса Шевченка** не було остаточно зараховано на посаду вчителя малювання в університет Св. Володимира у зв'язку з його арештом. До історії з арештом на переправі (малюнок): Тарас Григорович їхав до Києва на весілля Миколи Костомарова та Аліни Крагельської. Щоб не затримуватись і не спізнитись, на останній станції він переодягся у фрак і одяг білу краватку. Поголений і урочистий, він збирався відразу після переправи їхати до нареченого. Та тільки пором спинився коло берега, як Шевченка заарештували й повезли до київського губернатора Фундуклея. Залишилось «секретное донесение» полковника Білоусова про цей арешт. «Художник Шевченко, при возвращении в Киев из Черниговской губернии, вчера был остановлен на заставе и доставлен в квартиру господина Гражданского Губернатора, при нем найдена тетрадь, самым им писанная, с возмутительными стихами. В стихах под названием «Сон» дерзко описывается Высочайшая Его Императорского Величества особа и Государыня Императрица».

на заставе и доставлен в квартиру господина Гражданского Губернатора, при нем найдена тетрадь, самым им писанная, с возмутительными стихами. В стихах под названием «Сон» дерзко описывается Высочайшая Его Императорского Величества особа и Государыня Императрица».

О. Смалюга

1892 – у Мотовому Горохівського р-ну Волинської обл. народився **Смалюга Онуфрій Миколайович (1892–1957)** – кандидат педаго-

гічних наук, професор, декан педагогічного факультету (з 1956). Працюючи у КДПІ, поєднував викладацьку роботу з науково-дослідною – опрацьовував ефективність застосування індивідуального підходу до розумово відсталих учнів у процесі навчання рідної мови і математики. Автор наукові праці «Індивідуальний підхід на уроках мови та математики» та «Читанка для 2 класу допоміжних шкіл», якими тривалий час користувалися як педагогічні працівники, так і учні допоміжних шкіл в Україні.

А. Касперський

1941 – у Злобичах Коростенського р-ну Житомирської обл. народився **Касперський Анатолій Володимирович** – випускник КДПІ, доктор педагогічних наук, професор кафедри загальної фізики (з 2004). У коло наукових інтересів професора в ходять проблеми технічної та прикладної фізики, історія науки, фізико-хімічні властивості полімерів та проблеми дидактики і методи навчання у середніх та вищих навчальних закладах. За його участю розроблені пріоритетні технології виробництва модифікованих нанонаповнених та поромінених полімерних матеріалів. Також він є автором методів навчання фізики і дисциплін технологічної освітньої галузі.

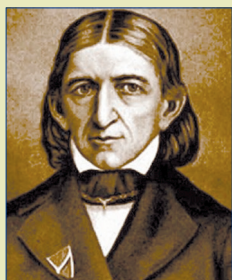
1956 – у Заріччі Надвірнянського р-ну Івано-Франківської обл. народився **Костицький Василь Васильович** – доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, член-кореспондент Академії правових наук України. Автор 20 монографій, 200 наукових праць, книг і брошур з юридичної, екологічної, економічної та соціальної тематики.

1974 – в КДПІ, на прохання Міністерства освіти Польської Республіки, створено **факультет підвищення кваліфікації магістрів російської мови з Польської республіки**. Щороку стажуються 300 осіб, а за час існування підвищили свою кваліфікацію – 3 тисячі польських педагогів-викладачів восьмирічних шкіл, загальноосвітніх ліцеїв, професійних училищ. Крім того, факультет забезпечував короточасне навчання студентів Краківської та Лейпцігської вищих педагогічних шкіл.

М. Закревський

1805 – у Києві народився **Закревський Микола Васильович (1805–1871)** – історик, фольклорист, лексикограф, автор «Нарису історії міста Києва» і двотомника «Опис Києва» (за цю працю вчений був нагороджений Уваровською премією), а також книги «Старосвітський бандурист».

Ф. Фребель

1852 – у Німеччині помер **Фребель Фрідріх Вільгельм (1782–1852)** – педагог, автор оригінальної системи суспільного дошкільного виховання, засновник дитячого садка як закладу для виховання дітей дошкільного віку. Послідовник Й.-Г. Песталоцці. Основні праці: «Виховання людини» (1826), «Материнські й пестливі пісні» (1843).

1882 – на хуторі Семиротівщина (Семиро-тівка) поблизу с. Рябушки Лебединського р-ну Сумської обл. народився **Бурлюк Давид Давидович (1882–1967)** – худож-

Д. Бурлюк

ник-футурист, поет, теоретик мистецтва, літературний і художній критик, видавець (ліве око було штучним, тому ковток у вусі акцентував увагу на правий бік, праве око). У автобіографічній книзі «Сходинки моїх років» у главі «Однофамільців у нас немає» писав: «друге наше прізвисько – «писарчуки», бо працюри наші

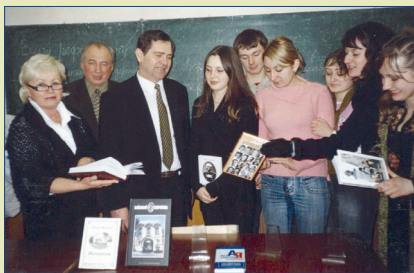

Д. Бурлюк «У парку»

Скіфська пектораль

У Літературній вітальні студенти природничо-географічного інституту: презентація книг письменника Віктора Жадька (в центрі). Ведуча Г.І. Шаленко (зліва), проф. В.В. Обозний. 2005 рік

були запорізького вільного війська писарями». Навчався в художніх училищах Казані, Одеси, студії в Мюнхені, Парижі. У столиці Франції він захопився імпресіонізмом; одна з картин цього періоду є в Запорізькому художньому музеї. Написав у реалістичній манері портрет Шевченка, картини «Святослав», «Козак-Мамай», «Запорожці в поході»; провів ряд виставок містами України: Київ, Харків, Херсон, Одеса, Катеринослав. У Києві створив мистецьке об'єднання «Ланка». Уславився як «американський Ван-Гог», його роботи зберігаються у меморіальному музеї Бурлюка в Нью-Йорку.

1971 – розкопуючи курган Товста Могила біля мі міста Орджонікідзе Дніпропетровської обл., український археолог Мозолевський Борис Миколайович (1936–1993) відкрив славнозвісну **скіфську пектораль**, вагою 1150 г, діаметр – 30,6 см, золото 958-ї проби. Вважається, що пектораль виготовлена грецькими майстрами-ювелірами на замовлення знатних скіфів й датується IV ст. до н. е. Зберігається у Музеї історичних коштовностей України на території Києво-Печерської лаври.

1998 – при Науковій бібліотеці університету відкрито **Літературну вітальню**, яку очолила заступник директора бібліотеки Шаленко Галина Іванівна.

Гостями вітальні були Заслужені артисти України Тамара Малишевська та Тетяна Андріївська, майстри художнього слова, артисти Національної філармонії Тетяна Алексейцева, Дмитро Белозор, лауреат міжнародного конкурсу бандуристка Леся Амбросова, член

«Материнської школи» Марія Голиць, доктор педагогічних наук, професор Юрій Руденко, артист-кобзар Тарас Селенко, заслужений артист України Борис Лобода, поети Віталій Коротич та Ганна Чубач. Гостею літературної вітальні була й член Асоціації українських письменників, лауреат Міжнародної мистецької премії імені Валентина Михайлюка, керівник літературно-мистецького віче при Черкаському земляцтві «Шевченків край», поет-пісняр Світлана Касяненко. Кожне засідання мало не лише свою назву, а й несло духовне начало. Хіба забудуть слухачі засідання: «Мова - душа кожної національності, її святощі. її національний скарб», «Прийди до серця, Україно, благослови добром мене» (за творами Віктора Жадька), «Квітни, мово, зірнице слова!», «Як гул століть, як шум віків, як бури подих, рідна мова». Бolem відгукнулися засідання, присвячені Чорнобильській трагедії «Чорнобиль вічно берегтиме хрест своєї чорної биди, вічно буде пам'яттю судити тих, хто розп'яли його в огні», «Пташина знов повернеться у небо, і квітка знов цвістиме на землі» (за повістю К. Мотрич у виконанні заслуженої артистки України Тамари Малишевської). Відкрили студенти для себе і нового Т.Г. Шевченка на засіданнях «Живи в мені, ти спів святий Тараса...». «Тернистими шляхами долі...», «Безсмертя, осяяє віфлеємською зіркою Різдва: Шевченко і Аркас» (за творами письменника, професора Віктора Жадька).

2013 – відбувся перший випуск магістрів-педагогів за спеціалізацією «позашкільна освіта». Стало це можливим завдяки системній роботі в університеті щодо реалізації державної політики України у сфері розвитку позашкільної освіти, кадрового забезпечення позашкільля. Подяки від університету та медалі «Перший випуск за спеціалізацією «позашкільна освіта» отримали – Анастасія Іващенко, Надія Іващенко, Олена Кутік, Катерина Петрова, Тетяна Чеканівська, які проходили стажування у навчальних закладах Республіки Польща, зокрема - Центрі Молоді імені Г. Джордана та Педагогічному університеті в Кракові. Тісна співпраця двох вузів сприяє вивченню мов, пізнання культур двох народів.

2014 – при кафедрі теорії та технології соціальної роботи Інституту соціальної роботи та управління університету створено **Міжвузівська студентська студія «Бумеранг»**, діяльність якої спрямована на підготовку студентів до тренерської роботи; тренер і науковий консультант – Романова Наталія Федорівна –

кандидат педагогічних наук, доцент. Учасники студії переконані, що професійність соціальних працівників залежить не тільки від рівня теоретичних знань, але й від сформованих професійних навичок, у тому числі, й уміння володіти аудиторією, розвивати партнерські стосунки, популяризувати соціальні послуги у громаді, проводити просвітницьку та інформаційну роботу з формування здорового способу життя.

2014 – студенти-журналісти Інституту української філології і літературної творчості імені Андрія Малишка ознайомилися з **Студентською вулицею** столиці та дізналися її історію. Що знаходиться у Шевченківському районі Києва, місцевість Лук'янівка. Пролягає від вулиці Артема до – Василя Дончука; на деяких

сучасних мапах продовжена до Глибочицької вулиці. Що виникла у 1-й половині XIX ст. (існують відомості щодо плану її прокладання за 1838 рік), мала назву Дика, від прізвища власника садиби в цій місцевості Диковського (Дикого, Дикова). Його ім'ям на початку XX століття звався також Диковський

узвіз (тепер Смородинський узвіз), де була розташована інша садиба цього домовласника. Сучасна назва – з 1938 року; повторна Постанова мерії про перейменування – у 1944 році.

М. Парпура

Піратське
видання «Енеїди»
1798 року, здійснене
М. Парпурою

1828 – у Конотопі на Полтавщині упокоївся **Парпура Максим Йосипович (1763–1828)** – видавець і меценат, відомий, перш за все, як перший видавець поеми «Енеїда» І.П. Котляревського (Петербург, 1798), що стала першою книжкою, виданою сучасною українською мовою, поклавши початок становленню й розвитку сучасної української літератури. В його заслугу треба віднести й те, що склав і додав до надрукованої поеми словник «малоросійських слів» – перший словник нової української лексикографії, що містив у реєстрі 972 слова з їх тлумаченням російською мовою. Словник розрахований на те, щоб дати змогу російським читачам правильно зрозуміти окремі мовні вирази, побутові сцени та дії героїв поеми. До речі, словником користувався і Котляревський, додавши його до власного видання «Енеїди». Помічником М. Парпури, автором правопису та коректури «Словника» був українець, медик-хірург Йосип Каменецький.

А. Ткач

1924 – в Одесі народився **Ткач Аркадій Петрович** – доктор юридичних наук, професор кафедри правознавства (з 1994). Досліджував проблеми історії держави і права; історії політичних та правових знань.

1941 – початок Другої світової війни. У цей час в Києві працювало 4058 учителів, функціонувало 104 дитячих садки, в яких виховувалося 8200 дітей, 19 дитячих будинків, в яких було 2455 вихованців. 27 червня 1941 року прийнято постанову уряду СРСР «Про порядок вивезення і розміщення людських контингентів і цінного майна». Згідно з нею в перші дні війни почалася евакуація з Києва вищих та низки середніх навчальних закладів, наукових установ, десятків тисяч населення, особливо дітей та підлітків. Наркомос України тимчасово переїхав до Харкова. Протистояти фашистській політиці в галузі освіти намагалися культурно - освітні заклади ОУН. Відразу після окупації Києва сюди прибули деякі українські педагоги й культурні діячі з еміграції, які створили Український науково-методичний інститут шкільної освіти. У 1941–1942 роках цей науковий центр опублікував «Основні питання української національної педагогіки», «Сторінки історії українського національного виховання», «Принципи національного виховання в українській школі», «Основні питання дидактики української школи», «Морально-релігійне виховання в школі» та ін. У педагогічному журналі «Українська школа» друкувались статті, присвячені проблемам української освіти та педагогічної думки. Видавався дитячий журнал «Рідне слово». Проте культурно-освітня діяльність членів ОУН в Києві тривала недовго. У лютому 1942 року в Бабиному Яру провідні культурно-освітні діячі ОУН були розстріляні. При ворожому ставленні окупантів до української освіти лише незначна частина вчителів могла знайти собі роботу за спеціальністю. Так, у Києві, в народних школах працювало не більше 300–350 вчителів, при цьому частину з них використовували на так званих «чорних» роботах. Поліція брала київських учителів на спеціальний облік, і над ними постійно висіла загроза бути схопленими. За неповними даними, в Києві та Обухівському районі Київської області окупанти розстріляли і замучили в гестапівських катівнях 21 вчителя. Значна кількість підлітків та вчителів була відправлена до Німеччини. Для Києва була встановлена висока норма відправлення робочої сили з числа молодих людей. Починаючи з 11 квітня 1942 року і до кінця місяця, необхідно було відправляти щоденно по 525 юнаків і ді-

*Викладачі і студенти КДПІ на
відбудові Хрещатика*

вчат, тобто, за 20 днів треба було відправити 21800 чоловік. Незважаючи на жорстокий терор, кияни боролися в тилу ворога, діяло 68 підпільних організацій і груп. Серед підпільників Києва було близько 100 учнів середніх шкіл міста. Вихованці київських шкіл Тамара Білян та Сашко Козак стали зв'язковими, а Анатолій та Володимир Гороховські ховали зброю. Осо-

бливі завдання підпільної розвідувально-диверсійної групи виконував десятирічний київський школяр Казик Гапоненко. Крайшим розвідником вважався в партизанському загоні Ваня Приходько, якому на початку війни виповнилося 15 років. З групи студентів Київського педагогічного інституту в перші дні війни було створено винищувальний батальйон. Членами підпільних організацій стали вихованці та працівники інституту В. Герус, М. Карпенко, І. Костюченко, Є. Литвин, М. Чудовський та багато інших. Колишні вихованці інституту Ф. Жарчинський, Г. Брик, С. Микало були удостоєні звання Героя Радянського Союзу. До загонів народного ополчення, що формувалися в Києві, з Педагогічного інституту вступило 100 викладачів та студентів. Випускник КІНО, відомий учений-історик, згодом ректор Черкаського педінституту Олександр Тканко очолював бойову групу особливого призначення. Вона знищувала фашистські літаки на аеродромах у ворожому тилу під Сталінградом. Немеркнучою славою оповиті його партизанські дії на Буковині та Закарпатті. За операцію по знищенню фашистської переправи через Дніпро О. Тканко був удостоєний звання Героя Радянського Союзу. Такою ж високою нагородою відзначені подвиги вихованця педінституту, пізніше професора, проректора із заочного навчання Тимофія Шашла. Тільки в одному бою Т. Шашло своєю «тридцять-чотвіркою» знищив кілька німецьких танків. А після звільнення Києва – всі викладачі та студенти працювали на відбудові Хрещатика.

1834

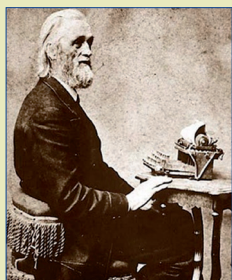

1952 – на вулиці **Панківській, 7/14** введено в експлуатацію на місці будинку Грушевського – **«Будинок працівників науки»**, автор проекту архітектор В. Фадейчев і призначався для професорсько-викладацького складу викладачі вузів столиці, **в тому числі й КДПІ**. З науковців тут мешкали: Валентин Анатолійович

Зморович (1909–1994) – доктор фізико-математичних наук, академік Олександр Іванович Білецький, Всеволод Іванович Толубинський доктор технічних наук, професор, академік АН УРСР, Онуфрій Кирилович Кудра – доктор хімічних наук, професор, математик, історик науки, акад. АН УРСР Йосип Захарович Штокало, доктор історичних наук (з 1962), проф. (з 1963) Віктор Андрійович Жебокрицький, Борис Володимирович Хаєнко – доктор фізико-математичних наук, професор, фізик, член-кор. АН УРСР Іван Іванович Кондиленко, вчений у галузі електромашинобудування Іван Матвійович Постніков, доктор філологічних наук, професор Ісай Якович Заславський, професор Євген Васильович Шевченко, професор математики Володимир Петрович Вельмін, Володимир Вікторович Удовенко – доктор хімічних наук, професор Алла Григорівна Бондар та ін.

1994 – Президент України Леонід Кравчук підписав **Розпорядження «Про повернення релігійним організаціям культового майна»** з вимогою до місцевих органів влади забезпечити до 1 грудня 1997 року передачу в безоплатне користування, або повернення у власність релігійних організацій культових будівель та майна, які перебувають у державній власності та використовуються не за призначенням.

2014 – протягом кількох днів в університеті проходив **Міжнародний освітній конгрес**, що об'єднав у собі кілька наукових подій: конференцій та семінарів, круглих столів і публічних лекцій, а відповідно й перших осіб у галузі освіти і науки України та Європи.

К. Шоулз

I Універсал

1868 – американець **Крістофер Шоулз (1819–1890)** зі штату Вісконсін запатентував друкарську машинку, яка була завбільшки з великий стіл, друкувала лише великими літерами, причому друкар не бачив результату своєї роботи, бо папір перебував усередині машини.

1917 – Центральна Рада ухвалила **I Універсал**, яким проголошено автономію України. Це була відповідь УЦР Тимчасовому уряду Росії на його негативне ставлення до автономної України. Згідно з I Універсалом, «не одділяючись від всієї Росії..., народ український має сам порядкувати своїм життям», а закони повинні бути ухвалені Всенародними українськими зборами. Автором I Універсалу був Володимир Винниченко.

1929 – роковини від дня народження **Погребенника Федора Петровича (1929–2000)**, українського літературознавця, академіка НАН України, ст. наукового співробітника Інституту літератури імені Т.Г. Шевченка, головн бібліографа Національної парламентської бібліотеки, лауреата Національної премії імені Т.Г. Шевченка; співпрацював з КДПІ.

1936 – **Київському педагогічному інституту присвоєно ім'я О.М. Горького**. Цього ж року відкрито вечірній відділ.

1941 – 200 студентів і викладачів Київського педагогічного інституту імені О.М. Горького, на **другий день Другої світової війни**, записалися добровольцями на фронт.

За героїзм і мужність, виявлені на фронтах Другої світової війни, багато викладачів, студентів, співробітників Київського педагогічного інституту імені О.М. Горького нагороджено орденами і медалями Радянського Союзу. Четверо з них удостоєні високого звання Героя Радянського Союзу, зокрема: Федір Іванович Жарчинський – випускник історичного факультету: 21 квітня 1945 року, очоливши групу розвідників, опинився у ворожому тилу. Основне завдання було виконане. І в цей час війни потрапили на концтабір, звідки долинали відчайдушні крики і постріли. Старший лейтенант Жарчинський вступив у нерівний бій, в якому загинув напередодні великої Перемоги, врятувавши 4500 приречених людей. За цей подвиг Ф.І. Жарчинському присвоєно високе звання Героя Радянського Союзу. Григорій Євдокимович Брик – випускник інституту, вчитель історії однієї з шкіл на Черкащині – теж нагороджений Золотою Зіркою Героя – відзначився командир мінометного взводу в боях під Харковом у травні 1942 року. Олександр Васильович Тканко – полковник у відставці, відомий учений-історик, згодом ректор Черкаського педінституту – теж вихованець нашого вузу, удостоєний високого звання Героя Радянського Союзу. Він очолював бойову групу особливого призначення, знищуючи фашистські літаки на аеродромах у ворожому тилу під Сталінградом. Зіркою Героя Радянського Союзу відзначено подвиг вихованця інституту, пізніше професора, проректора по заочному навчанню Тимофія Максимовича Шашла: у жовтні 1941 року в бою на Сумщині старший сержант Т.М. Шашло знищив кілька фашистських танків, очолив роту піхотинців і відбив захоплене ворогом село. Високою пошаною в колективі інституту користувався в повоєнні десятиріччя генерал-майор у відставці, Герой Радянського Союзу Борис Романович Єремєєв – квітні 1945 року за мужність, виявлену під час штурму рейхстагу, Б.Р. Єремєєву присвоєно звання Героя Радянського Союзу. Загинули на фронтах, у бою члени колективу інституту: П.С. Афіногенов, Ю.М. Борисенко, О.Ф. Воробйов, А.К. Григорчук, М.П. Данильченко, І.О. Заворицький, С.Л. Ковальський, П.С. Куций, В.М. Носов, В.Х. Никитенко, В.С. Оникевич, Я.А. Ровинський, А.І. Тригуб, К.Ф. Чепанець.

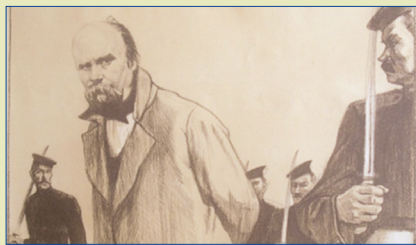
2001 – в Україну з візитом уперше прибув Папа Римський Іван Павло II (1920 - 2005). Це був другий приїзд глави Католицької церкви в країні колишнього СРСР (після Грузії).

І. Стешенко

1873 – у Полтаві народився **Стешенко Іван Матвійович (1873–1919)** – педагог, літературознавець, письменник, викладач «Історії західної літератури» та «Огляду дитячої та народної літератури» Київського Фребелівського педагогічного інституту. Член Фребелівського товариства. Організатор і голова Товариства Шкільної Освіти, член Української Центральної Ради. Як генеральний секретар (із червня 1917 року) освіти (у січні–лютому 1918 року – міністр) здійснив українізацію шкільництва.

1847 – Київський генерал-губернатор **Д. Бібіков** надіслав листа до III жандармського відділу Російської імперії, з яким передав речі і малюнки **Тараса Шевченка**. До цього додано опис: «Бумаги: «Отношение правления Харьковского университета о присылке в университет двух экземпляров картин под названием «Живописная Украина», которые, как видно, предполагал издать Шевченко»; «Несколько листов, на коих описаны церкви, евангелия, кресты и другие священные предметы в Малороссии. Это

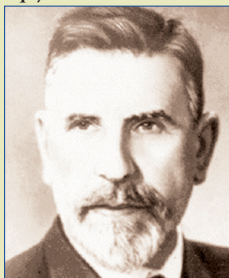

описание Шевченко составлял, вероятно, для того же издания «Живописная Украина»; «Несколько подлинных древних бумаг, большей частью начала XVII века. Здесь есть выписки о крепостных людях и землях разных владельцев, просьбы и

другие акты. Вероятно, Шевченко хранил эти бумаги как редкости или образцы письменности. Вообще в означенных бумагах нет ничего ни законо-противного, ни важного». Вещи: небольшая табакерка и чарочка, два пистоleta и третий изломанный, бритвы, перочинный и столовый ножи, соковые краски, карандаши и рисовальные кисти, старый портфель, папки, кошелёк, тесемки и другие мелочи, кои можно назвать хламом».

Е. Кирилюк

1934 – столиця Радянської України повернута з Харкова у Київ.

1989 – 25 років із дня смерті **Кирилюка Євгена Прохоровича (1902–1989)** – літературознавця, учасника Другої світової війни; автора 800 наукових праць, зокрема, книжок: «Пантелеймон Куліш», «Живі традиції. Іван Котляревський та українська література» та наукових розвідок про творчість І. Нечуя-Левицького, М. Кропивницького, О. Кобилянської. Основне місце в літературознавчій діяльності займало дослідження життя і творчості Т. Шевченка. Під його керівництвом проведено 26 наукових шевченківських конференцій, видано 2-томний енциклопедичний «Шевченківський словник» (Державна премія УРСР ім. Т.Г. Шевченка, 1980); здійснено випуск Зібрання творів І.Я. Франка в 50 томах.

І. Ліпницька

1993 – у Городенці Івано-Франківської обл. народилася **Ліпницька Інна Миколаївна** – випускниця університету, кандидат філологічних наук, доцент. Заступник директора Інституту української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка з наукової роботи. Читає лекції з історії української літератури кінця XIX – першої половини XX ст., керує студентським науковим товариством вузу.

2014 – розпочалася щорічна **кампанія вступу до університету** – прийом документів на навчання для здобуття ОКР «Спеціаліст» і «Магістр». Фактично в день вручення диплому випускник має можливість одразу ж подати документи до Приймальної комісії вишу.

Т. Бугайко

1898 – в Єревані (Вірменія) народилася **Бугайко Тетяна Федорівна (1898–1972)** – доктор педагогічних наук, зав. кафедри методики викладання мови і літератури КДПІ (1958–1979), перша жінка – професор України (1958). Фундатор методики викладання української літератури. Нагороди: Заслужена вчителька (1940), Відмінник народної освіти (1958), нагороджена медаллю «А.С. Макаренко» (1967).

М. Стельмахович

1934 – в Уличному Дрогобицького р-ну Львівської обл. народився **Стельмахович Мирослав Гнатович** – педагог, доктор педагогічних наук, професор. Дослідник проблем етнопедагогіки. Основні праці: «Народна педагогіка» (1985), «Українська родинна педагогіка» (1996), «Теорія і практика українського національного виховання» (1996).

1938 – у Княжні Криниці Монастирщинського р-ну Черкаської обл. (тепер Вінницька) народився **Огородник Іван Васильович** – доктор філософських наук, 1972–1976 та 1992–1996 роки – професор кафедри філософії, Відмінник освіти України.

В. Кремень

1947 – у Любитовому Кролевецького р-ну Сумської обл. народився **Кремень Василь Григорович** – Почесний доктор університе-

ту, Голова Наглядової ради, президент НАПН України (з 1997), автор 800 наукових праць з проблем філософії, педагогіки та соціально-політичного розвитку суспільства. Головний редактор науково-теоретичного та інформаційного журналу АПН України «Педагогіка і психологія», голова редакційної колегії науково-практичного журналу «Директор школи, ліцею, гімназії», член редколегій: теоретичного та науково-методичного часопису «Вища освіта України», науково-практичного журналу «Гуманітарні науки», соціально-гуманітарного наукового журналу «Людина і Політика», науково-педагогічного журналу «Рідна школа», наукового часопису «Філософія освіти».

2005 – Наказом ректора створена **кафедра журналістики**; засновник і зав. кафедри, доктор філософських наук, професор

Жадько Віктор Олексійович.

Члени кафедри: доктор філологічних наук, професор Сидоренко Наталія Миколаївна (за сумісництвом); кандидат історичних наук, професор Шпак Віктор Іванович; кандидат філологічних наук, доцент Харчук Олена

Василівна; кандидат історичних наук, доцент Чепуренко Яна Олексіївна (за сумісництвом); кандидат історичних наук, доцент Куляс Павло Петрович; кандидат філологічних наук, доцент Маленовський Юрій Леонідович; кандидат педагогічних наук, професор Савенкова Людмила Василівна (за сумісництвом), кандидат історичних наук, доцент Рогова Павла Іванівна (за сумісництвом); кандидат філологічних наук Харитоненко Олена Іванівна; доцент, кандидат педагогічних наук Марків Олександра Тимофіївна; асистенти: Дубецька Оксана Олександрівна, Клименко Олександр Іванович, Шевчук Світлана Вікторівна, Полтавець Юлія Сергіївна.

2014 – в університеті **лекцію** для студентів-філософів, культурологів і філологів **прочитав** доктор науки творчого розуму, директор Європейського дослідницького університету **Махаріші Пітер Сван** (Нідерланди).

1818 – у Каневі (тепер Черкащина) народився **Черненко Федір Іванович (1818–1876)** – приятель і земляк Т. Шевченка, випускник університету Св. Володимира; військовий інженер-архітектор.

Ф. Черненко

Шевченко познайомився з ним у 1840-х роках, у 1856–1861 роках вони зустрічались майже щонеділі на зібраннях петербурзької української громади на помешканні Черненка (будинок Ник.Ханова на Спаській вул., потім К. Рилєєва, 26). Шевченко подарував Федору офорт «Свята родина» з автографом вірша «Сон» («На панщині пшеницю жала») на звороті та присвятив йому (1859) поезію «Ой по горі роман цвіте».

Після смерті Шевченка вартість його бібліотеки 26 квітня 1861 року петербурзька громада сплатила родичам, а самі книжки 4 червня М. Лазаревський передав Черненкові. Відколи громада розсіялась, а Черненко помер, сліди книгозбірні загубились. Прикметно, що смерть Черненка збігається з датою

Емського указу.

1891 – київський електричний трамвай (перший у Російській імперії) **запрацював для пасажирів** на лінії: з Подолу на вулицю Хрещатик.

1956 – у Броварах Київської обл. народилася **Морзе Наталія Вікторівна** – випускниця КДПІ, доктор педагогічних наук, членкор. АПН України, професор кафедри інформаційних технологій

1834

Н. Морзе

і програмування (з 2008). Автор власних методик навчання інформатики, впровадження дистанційних технологій навчання, використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховному процесі середніх навчальних закладів та вищої школи

1992 – ухвалено Закон Верховної Ради України «Про затвердження положень про паспорт громадянина України та свідоцтво про народження». Визначено, що всі записи в паспорті й відомості про його власника виконуються українською і російською мовами.

1998 – вийшла операційна система **Windows 98** – це графічна операційна система від Microsoft. Це другий великий реліз, в лінійці Windows 9x операційних системах. Windows 98, є спадкоємцем версії Windows 95, як і її попередник, вона є гібридом 16-bit/32-bit монолітним продуктом, з етапом завантаження, оснований на MS-DOS. Windows 98 – була замінена на Windows 98 Second Edition в квітні 1999 року, а в вересні 2000 року, її змінила Windows ME (Millennium Edition).

2014 – в актовій залі університету **ректор підвів підсумки навчального року**, акцентовано увагу на виконаних і незавершених завданнях, зокрема, зазначено, що опубліковано 2 530 наукових

праць (книги, статті, підручники, навчальні посібники) загальним обсягом 6 тисяч друкованих аркушів; захищено 117 кандидатських і 30 докторських дисертацій - при цьому, значна частина публікацій здійснена за кордоном, англійською мовою.

1832 – 182 роки з дня смерті **Терещенка Федора Артемійовича (1832–1894)** – підприємця і мецената; молодший брат М.А. Терещенка. Народився в Глухові (тепер Сумська обл.), де потім неодноразово займав високі громадські посади (мирового судді, бургомістра міського магістрату тощо), опікував засновані родиною Терещенків в місті заклади. 1875 року переїхав до Києва, обраний гласним міської думи. Фінансував численні благодійні заходи, що проводилися в місті, зокрема будівництво і утримання Рубежівської колонії (для навчання ремеслам малолітніх злочинців), нічліжного та пологового будинків (Нижній Вал), Вищі жіночі курси.

Ф. Терещенко

В своєму будинку (вул. Терещенівська, 9) влаштував картинну галерею, яку могли відвідувати мешканці міста. Його цікавили переважно твори передвижників, які він купував на аукціонах, конкуруючи в цій справі з П.М. Третяковим. У Терещенка часто гостювали видатні художники, зокрема І.Ю. Рєпін, І.І. Шишкін, І.М. Крамської. Зібрані ним твори склали основу київського Музею мистецтв ім. Богдана та Варвари Ханенків. За два дні до смерті Ф.А. Терещенко пожертвував 25 тисяч карбованців на будівництво Міського музею (тепер Національний художній музей).

1854 – 160 років від дня народження **Павлової Марії Василівни (1854–1938)** – випускниці Київського інституту шляхетних дівчат, палеонтолога, Почесного члена АН СРСР, академіка АН УРСР. Основні наукові праці стосуються викопних ссавців Півдня України і Молдавії, причин вимирання тварин.

1834

1928 – у Харкові народилася **Фоміна Світлана Миколаївна** – кандидат філологічних наук, доцент кафедри російської та зарубіжної літератури КДПІ (з 1970).

В. Козлін

1939 – у Калініні (Росія) народився **Козлін Валерій Йосипович** – кандидат педагогічних наук, доктор мистецтвознавства, професор кафедри гри на музичних інструментах і кафедри інструментального та оркестрового виконавства КДПІ (з 1993).

1955 – в Ірклієвому Черкаської обл. народилася **Щабельська Валентина Георгіївна** – кандидат географічних наук, доцент, завідувач кафедри економічної і соціальної географії. В науковому плані організувала посилення зв'язків кафедри з плановими органами, пріоритетною стала тематика, пов'язана з системно-структурним аналізом процесів виробничого комплексоутворення.

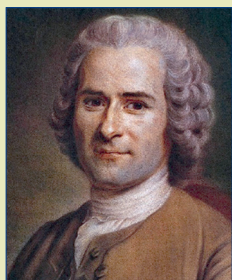
В. Щабельська

1955 – у Катеринополі Черкаської обл. народився **Лисенко Олександр Євгенович** – випускник історико-педагогічного факультету КДПІ (1978); дослідник історії України періоду Другої світової війни та історії церкви. Лауреат премії ім. М.І. Костомарова НАН України (1998), Заслужений діяч науки і техніки України (2006), кавалер багатьох церковних нагород Української православної церкви (КП).

1964 – у Вашингтоні (США) за присутності ста тисяч людей урочисто **відкрито пам'ятник Тарасові Шевченку**, право відкрити надано экс-президентові США Дуайту Ейзенхауеру, який 1960 року підписав акт про встановлення пам'ятника. У своєму виступі Ейзенхауер вказав на велику роль творчості Шевченка у боротьбі за свободу та незалежність українського народу. Встановлення цього пам'ятника, зазначив экс-президент, має «...увічнити віру людини в кінцеву перемогу волі».

О. Лисенко

Ж.-Ж. Руссо

1712 – у Женеві (Швейцарія) народився **Руссо Жан-Жак (1712–1778)** – французький письменник-просвітник і філософ, теоретик вільного виховання. Вважав, що виховання має слідувати за “природою людини” відповідно до вікових та індивідуальних особливостей. Основні праці: «Юлія, або Нова Елоїза» (1761), «Еміль, або про виховання» (1762).

1871 – **Михайло Драгоманов** заїхав по дорозі з Берліну до Гайдельбергу. Тут вперше познайомився з «Січовиками», плануючи написати книгу **«Про українських козаків, татар та турків»**, зустрівся з галицьким фольклористом, етнографом, громадсько-освітнім діячем Мелітоном Бучинським (1847–1903). Михайло Петрович згадував: «Через Б-го увійшли в круг нових інтересів його молодші товариші, у пізнішому житті визнанні робітники на полі наукової праці – Євг. Желіхівський, брати Леонід та Корнило Заклинські, а особливо Волод. Навроцький (1847–1882) і Остап Терлецький (1850–1802), перші Галичане, котрих захопив новий радикально-соціалістичний рух безповоротно».

1921 – у Києві відбулася **Всеукраїнська нарада з питань освіти**, на засіданнях секцій опрацьовані і схвалені питання соціальної, професійної і політичної підготовки студентів. Відповідно до завдань підготовки працівників освіти для системи професійних навчальних закладів та для проведення політико-освітньої роботи

1834

*І сьогодні драгоманівці піклуються
про дітей, зокрема – про учнів
1-4 класів Мерешорського навчально-
виховного комплексу,
що у Закарпатському селі Колочава*

ти: соціального виховання та професійної освіти, відкрито одно-річний підготовчий, так званий основний факультет. Термін навчання в інституті разом із навчанням на основному факультеті став чотирирічним. Факультет соціального виховання мав готувати працівників вищої кваліфікації для роботи в закладах соціального виховання (дитячому садку, дитбудинку, школі).

1954 – у Похвистневому Куйбишевській обл. (Росія) народилася **Кутинська Наталя Ярополківна** – кандидат економічних наук, доцент КДПІ (1989–1993).

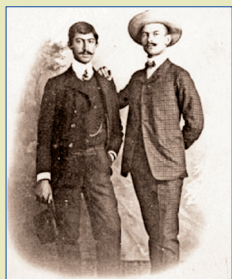
2013 – в університеті відбулася **IX Східно- та Центральноєвропейська регіональна конференція з проблем альтернативної і допоміжної комунікації «Комунікація для всіх»**, організована Інститутом корекційної педагогіки та психології, ВГО «Українська асоціація корекційних педагогів», ВГО «Національна Асамблея інвалідів України».

серед широких мас вважалося, що інститути народної освіти, покликані здійснювати цю роботу, повинні мати й відповідні факультети, а саме: факультет соціального виховання (соцвих), факультет професійної освіти (профос), факультет політосвіти (політос). У зв'язку з цим істотні зміни відбулися й у структурі КІНО. Наступний навчальний рік (1921–1922) уже розпочався за новою організаційною структурою: створено два факульте-

1996 – Верховною Радою УРСР прийнята **Конституція України**, де в статті 34 зазначено: «Кожному гарантується право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань».

1884 – у Пленпалє (Женева, Швейцарія) народився **Драгоманов Світозар Михайлович (1884–1958)** – син М.П. Драгоманова; економіст, кооператор, перекладач, публіцист; член УВАН у США. У Києві Світозар з матір'ю мешкав (1898–1943) у будинку № 14-Б на київській вулиці Паньківській.

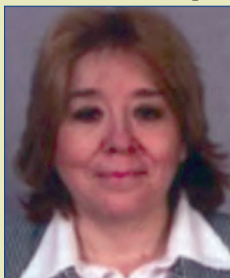
На фото: (зліва – направо) Світозар Драгоманов та Іван Шишманов, зять Михайла Петровича Драгоманова

Навчався в школі та ліцеї Парижа та женевському коледжі Святого Антуана. У грудні 1897 року на запрошення тітки Ольги Петрівни Драгоманової – Косач приїздить до Києва. Навчався в Києві: після домашнього навчання російської та французькою мовами з тіткою Ольгою і двоюрідною сестрою Лесею, навчався в 4-й гімназії разом із Миколою Косачем – братом Лесі Українки. 1904 року вступає на хімічне відділення, але за станом здоров'я перевівся на інженерно-хімічне відділення Київського політехнічного інституту Імператора Олександра II. Був ректором Київського будівельного інституту, викладав урбаністику. Працював на кіностудії імені О. Довженка. 1921-го року у нього народилася дочка, Наталя, яка вчилася в першій школі імені Тараса Шевченка (про цей навчальний заклад ми також згадували; серед інших тут викладала й Марія Іванівна Тобілевич, названа донька класика української драматургії). 1929-го року, в зв'язку з масовими арештами учасників Спілки визволення України, викладати в школі не було кому: майже всім учителям інкримінували противладну діяльність. Невдовзі й Світозар Драгоманов опинився на вулиці. 1943-го року разом з Косачами поїхав на захід. У Світозара було четверо дітей: Люд-

мила – архітектор, змалку мріяла закінчити будівельний інститут. Померла у 1986 році. Похована на півночі штату Нью-Йорк Рочестер, на березі озера Онтаріо; Михайло – вчився у технікумі. Мав бажання стати артистом. Пропав без вісти у Другій світовій війні. Світозар із-див його шукати (1942), але по поверненню з нічим; Аріадна – вступила до медичного інституту, але не встигла закінчити у зв'язку з від'їздом родини, проживала в Бразилії, мала сина Миколу, внука Георгія; Наталія – 40 років мешкала в Угорщині, мала двох дочок – Аріадну й Наталію, 5 онуків, 10 правнуків, нагороджена орденом княгині Ольги III ступеня. Світозар Михайлович помер 1958 року в США.

Ю. Романовська

1951 – у Спаському (Росія) народилася **Романовська Юлія Юріївна** – кандидат філологічних наук, професор, зав. кафедри англійської філології, Заслужений працівник освіти України. Працює над спеціальною українсько-американською програмою з підготовки підручників з англійської мови для початківців та школярів.

2013 – Інститут управління та економіки освіти університету запровадив новий проект для студентства – **літню бізнес-школу «Відкрий себе команді»**, мета якої – розширити коло управлінських інтересів студентів за допомогою новітніх європейських форм навчання. Школа працювала на Навчально-оздоровчій базі в с. Колочава, що на Закарпатті, в Національному природному парку «Синевир».

2014 – студенти університету відвідали на Львівській площі столиці Центральний будинок художника та дізналися його історію. Фасад однієї з найбільш відомих сучасних культурних установ нашого Києва, яка полюбилася багатьом поціновувачам мистецтва, прикрашають сім жіночих скульптур. Офіційно вважається, що це музи, які символізують різні види мистецтва, проте в народі їх називають «сім повішених». У будівлі проводять виставки, такі як: Мальовнича Україна, Осіння виставка до Дня художника, Різдвяний вернісаж, презентації графічного, скульптурного, текстильного мистецтва. Союз також керує безліччю мистецьких проєктів.

1891 – у Києві відбулася урочиста **церемонія закладання кінного трамвая**, на якій були присутні губернатор, віце-губернатор, секретар губернського дворянства, міський голова, члени управи, депутати Міської Думи та інші. На Великій Васильківській вулиці поблизу сучасної площі Дзержинського губернатор молотом прибив рейку до шпали. Його прикладу послідували й інші учасники церемонії. Після цього гості відвідали святковий ленч. Потім було завершено пробний рух на невеликій ділянці, причому вагон тягнули робітники.

*На фото:
Олена Пчілка і
Леся Українка*

1894 – Михайло Драгоманов у листі до 17-річної **небоги, Ольги Косач – сестри Лесі Українки, радив**: «Вивчись як більше чужих мов – французьку, німецьку, англійську обов'язково, а італійська сама прийде – щоб голова твоя була просто в Європі, а не в Петербурзі або на Лук'янівці». Іншого разу писав: «Моя порада проста: не читай дурниць. Спи, їж, гуляй, танцюй, землю копай – чим більше, тим ліпше, а дурниць не читай і з дурнями не водись. Читай речі першого сорту. В газетах не читай нічого, окрім телеграм. З росіян читай старих – од Пушкіна до Тургенєва, а Толстого кинь на «Анні Кареніній», Достоевського – на «Бесах», а на решту махни рукою... Не читай публіцистики, полеміки і критики теперішньої. Взагалі бери у ро-

сія матеріал, а філософію – те, як обробляти той матеріал – шукай у європейців, читай Дарвіна, Діккенса, Шекспіра, Данте, Канта, Спінозу, Аристотеля, Таціта. Читай біографії людей першого сорту. Простенька історія в якому-небудь європейському учебнику в сто раз більше тебе навчить, ніж десять ночей спорів на тему: що делать? Вивчившись у товаристві джентльменів думати ясно і почувати енергійно, ти сама знайдеш, що тобі робити на Волині й чим зайнятися на Полтавщині».

1934 – у Чернігові народився **Міщенко Віктор Олексійович** – кандидат географічних наук, доцент кафедри фізичної географії КДПІ (1976–2000).

1941 – ЦК КП(б)У ухвалив **Постанову про тимчасове припинення випуску всіх українських журналів, за винятком «На допомогу агітатору», «Перець», «Червоний хрест».**

1960 – у газеті «За педагогічні кадри» в № 22 надруковано вірш студента українського відділу **В. Боровка «Студентський вальс»:**

*«Що за диво – цей вальс!
Мов у казці – красі...
Ніжний дотик руки,
Миле сяйво в косі.
Вабний погляд очей, –
Лийся, музико, лийсь, –
Щастя той не пізнав,
Хто у них не дививсь.
Серце в радості все,
Щедро мрії цвітуть.
Юність в світ ми несем, –
Вальса музику чуть.
Завжди юно звучить
Славна музика ця...
Значить творять її
Лише добрі серця.
Що за диво – цей вальс!
Мов у казці – красі...
Ніжний дотик руки,
Миле сяйво в косі».*

2005 – у Києві помер **Базилевич Анатолій Дмитрович (1926–2005)** – народний художник України та Заслужений діяч мистецтв УРСР, який часто виступав перед студентами університету. Працював у галузі книжкової та станкової графіки, монументального живопису. Автор ілюстрацій до творів Т. Шевченка: «Причинна», «Катерина», «Перебендя», «Відьма», «Єретик», «Гайдамаки»; станкового твору «Зустріч з сестрою» (м'який лак, 1963), малюнків для поштових листівок з українськими народними піснями на слова Т. Шевченка: «Садок вишневий коло хати», «Од села до села», «У гаю, гаю», «Ой гоп, гопака», «Перебендя старий, сліпий», «Якби мені черевички» та ін.

2013 – публічну лекцію для філософів, культурологів та релігієзнавців прочитав відомий вчений у сфері соціології релігії, **професор Джорджтаунського університету Хосе Казанова**. Лекція мала назву «Соціологічна релевантність “Секулярної доби” Чарльза Тейлора» та зібрала чимало шанувальників серед студентів, викладачів і високої професури університету. Цією лекцією розпочався перший рік проекту «Релігія, наука і суспільство», присвячений соціології релігії. До організації заходу долучився Інститут філософської освіти і науки Драгоманівського вишу. Загалом проект організовується

Загальноцерковною аспірантурою і докторантурою при підтримці Фонду Темплтона, та передбачає проведення відкритих лекцій і семінарів п'ятох ведучих спеціалістів з соціології релігії в Києві, Москві і Санкт-Петербурзі. У межах проекту Київ відвідають професор Джордж

таунського університету Хосе Казанова та професор університету МакГілл Чарльз Тейлор.

2014 – в університеті відбулася **IX Східно- та Центральноєвропейська регіональна конференція з проблем альтернативної і допоміжної комунікації «Комунікація для всіх»**, організована Інститутом корекційної педагогіки та психології, ВГО «Українська асоціація корекційних педагогів», ВГО «Національна Асамблея інвалідів України». Конференцію відкрили: Григорій

Волинка – проректор з наукової роботи, професор, завідувач кафедри філософії, доктор філософських наук; Валерій Сушкевич – голова Національної Асамблеї інвалідів України, народний депутат України, голова Комітету Верховної Ради України у справах пенсіонерів,

ветеранів та інвалідів; Віктор Синьов – директор Інституту корекційної педагогіки та психології, академік НАПН України, професор, доктор педагогічних наук. У заході взяли участь учасники з 12 країн світу та усіх регіонів України.

Колектив бібліотеки з керівництвом вузу. 1978 рік

1894 – обіймаючи посаду професора загальної історії в Софійському університеті (Болгарія), **Драгоманов Михайло Петрович** нарешті втілює у реальність ідею «зложити очерк історії цивілізації на Україні» – написав «Чудацькі думки...», розвідку з історії світових релігій («Рай і поступ»), статтю про Л. Толстого («Л.Н. Толстой. Царство божие всередині вас...»). У матеріалах є інформація й про Тараса Шевченка. У біографічних замітках Михайло Петрович зізнавався, що мав ще намір «скласти історію української літератури у 3-х розділах» у дві статті «Шевченко, українофіли і соціалізм», але хвороба і смерть обірвали цей задум.

1910 – у Львові відбулася **студентська демонстрація з вимогами відкрити Український університет** (до речі, кафедра української мови існувала у Львівському університеті з 1848 року). Під час сутички з поліцією вбито 28-річного студента Адама Коцка.

Ф. Жарчинський

1914 – у Рашкові (нині Кам'янський р-н Молдова) народився **Жарчинський Федір Іванович (1914–1945)** – випускник історичного факультету КІНО, учасник Другої світової війни, Герой Радянського Союзу.

О. Бевза

1926 – у Маркушах Житомирська обл. народився **Бевза Олександр Іванович** – учасник Другої світової війни, кандидат педагогічних наук, ст. викладач кафедри

1834

педагогіки (з 1979). Працював деканом факультету майбутнього вчителя, відповідальним секретарем наукових збірників вузу.

1934 – у Клішнівцях Хотинського р-ну Чернівецької обл. народився **Городецький Петро Захарович** – кандидат економічних наук, доцент КДПІ (з 1968).

Н. Королева

1966 – у Мельніку (Чехословаччина) померла **Королева Наталена Андріанівна (1888–1966)** – письменниця, доктор археології, художниця. Глибокі знання з історії, талант оповідача допомогли їй заснувати пригодницький жанр в українській літературі. Зібрала сімейний архів, дослідила долі побратимів Борковського та Лачерда, написала повість «Предок», легенди старокиївські. Уклала українсько-французько-чеський, чесько-український та французько-український словники.

Декан загальнотехнічного факультету проф. Г.Г. Кордун проводить нараду із старостами груп. 1996 рік

1976 – Наказом директора КДПІ, на базі відділення загальнотехнічних дисциплін, що існувало з 1970 року при фізико-математичному факультеті, створено **загальнотехнічний факультет**, що готуватиме спеціалістів широкого профілю із загальнотехнічних дисциплін. Деканом призначено професора Гурія Григоровича Кордуна.

У складі факультету: стаціонарне та заочне відділення, навчальний план якого включав досить великий перелік спеціальних дисциплін: технологія матеріалів, нарисна геометрія, опір матеріалів, теорія механізмів і машин, деталі машин, автосправа, радіотехніка, електротехніка, радіоелектроніка, вища математика, фізика.

2013 – відбулася університетська **робоча нарада Приймальної комісії вишу**, на яких звернута увага директорів інститутів на толерантне ставлення до абітурієнтів та їх батьків.

1895 – на руках небоги (племінниці) Лесі Українки, в Софії (Болгарія) **помер Драгоманов Михайло Петрович (1841–1895)** – публіцист, історик, філософ, літературознавець, фольклорист, грома-

Кабінет-спальня в Софії (Болгарія), де помер М.П. Драгоманов

мадський діяч, представник відомого роду українських громадських і культурних діячів Драгоманових.

У надгробній промові на Софійському кладовищі, ректор Вищого училища Дмитр Агура сказав, що професор Михайло Петрович Драгоманов «...належить по своїй діяльності не тільки Україні, а й цілому світові. Болгарія щаслива, що, покористувавшись для своєї молоді його знаннями, може пригорнути у своє лоно його останки. Він сто-

Інформація про смерть М. Драгоманова

кратно заслужив право громадянства у болгарській землі». Надгробне слово мав і М. Павлик: «Не стало того, хто збудив Русинів-Українців до нового життя, у чийх руках були усі нитки нового українського руху в Росії і Австро-Угорщині, хто тому рухові давав напрямок і толк, хто міцно підтримував його і беріг від манівців – не стало керманича русько-українського народу, його розуму і совісті». Надіслані були численні жалібні телеграми та листи мало не з усієї Європи: світова громадськість сумувала з приводу втрати людини, яка своєю творчістю несла в людські стосунки слово правди та злагоди.

1834

Після поховання М.П. Драгоманова, на його могилу поклали 25 вінків. Людмила Драгоманова переписала деякі надписи: «Бійцєві свободи та думки, учителеві правди, нашому викладачеві М. Драгоманову. Студенти III історико-філологічного курсу»; «Професору Драгоманову – борцєві за прогрес людства. Студенти історико-філологічного відділу»; «Михайлу Драгоману – відмінному й невтомному професорові. Міністерство народної освіти»; «Борцу за правду и свет от любящих его русских и европейских земляков в Софии. Минцес, Белковский, Шац, Вайсман, Карачунский, Калина, Баламезов».

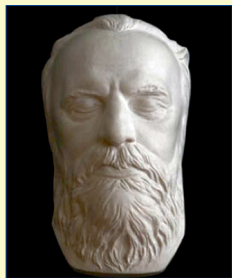
Перша могила
Михайла
Драгоманова.
1915 рік

1898 – після смерті М. Драгоманова, дружина – Людмила Драгоманова запропонувала історико-філологічному факультету Софійського університету викупити бібліотеку вченого. Факультетська рада створила комісію у складі

Л. Мілетича, Д. Агури та В.Златарського для оцінки вартості книг й констатувала, що бібліотека Драгоманова складається з «фундаментальних і цінних творів загального характеру, придбання яких зробило би великий і цінний внесок у бібліотеку Вищої школи». За згодою Міністерства народної просвіти бібліотека Драгоманова викуплена за 10 000 левів і в липні 1899 року поступила в Університетську бібліотеку: йдеться про 4350 томів. Зберігається «Списък на Книгите от Драгомановата библиотека, записани в каталога, а задържани от Госпожа Драгоманова», в якому зазначено 229 книг. Ліліана Петкова пише, що Людмила Драгоманова залишила для своєї родини 322 тома. Другий, а саме – «Списък на Книгите на Покойния професор Драгоманов, които фигурират в списъците му за предаване в библиотеката на Висшето училище, а още не са предадени» – нараховує 130 книг. Третій список без заголовку, багато книг в ньому викреслено. 1989 року почалася робота по збиранню бібліотеки Драгоманова, розпорошеної у фондах цієї бібліотеки. За інвентарною книгою знайдено 825 назв, з яких 586 розшукано за каталогами.

1895 – на другий день після смерті М.П. Драгоманова, його зять Іван Шишманов запросив єврейського скульптора Бориса Шаца (1866–1932), що перебував у Болгарії, щоб виготовив **по-**

смертну маску померлого, яку зберігали в родині Шишманових. У 20-х роках ХХ ст. у дочки Драгоманова, Лідії, маску викупив український скульптор Паращук Михайло Іванович (1878–1963), який зробив кілька копій. Після смерті М. Паращука, його будинок-майстерню продали, багато експонатів опинилися у приватних колекціях і державних музеях, а посмертна маски вченого зникла. Залишилися лише фо-

тографія оригіналу, яку в Болгарії віднайшов український мистецтвознавець Дмитро Степовик. Готуючи «Український пантеон», відтворили і посмертну маску Михайла Петровича Драгоманова, реальні розміри якої фахівці вираховували завдяки спільним прижиттєвим фотографіям Драгоманова з Миколою Лисенком і Михайлом Старицьким, посмертні маски яких збереглися.

1911 – Іван Труш, художник, зять Михайла Драгоманова, цього року **літо проводить на київській дачі Драгоманових на Сирці**, де намалював чудову картину «Самітна сосна».

1934 – у Трипіллі Київської обл. народилася **Кравченко Галина Олексіївна** – викладач

(з 1966 року – ст. лаборант кафедри української літ-ри Київського державного педагогічного інститут імені О.М. Горького); 1975 – асистент, а між 1988–2004 роками – ст. викладач цієї кафедри.

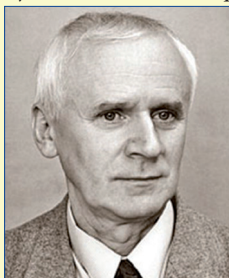
1940 – у КДПІ відбулася **друга сесія наукового студентсько-го товариства**, в роботі якої взяли участь літературознавча, мовознавча, історична, фізико-математична та географічна секції. Заслухано 28 доповідей, з них 5 зробили викладачі та аспіранти

*Студенти в «червоному куточку»
гуртожитку, 1930-ті роки*

і 23 – студенти. Реанімірована багатотиражка «Кузня освіти» (в минулому «За комуністичне виховання» та «За коміністичні кадри») – це видання стало органом двох інститутів - професійної освіти і соціального виховання. Велике поширення в інституті мала й стінна преса, яка виходила раз на три дні, кожної шестиденки виходили

факультетські стіннівки. Випускали стінгазети й різні громадські організації Київського державного педагогічного інституту імені О.М. Горького.

Б. Которович

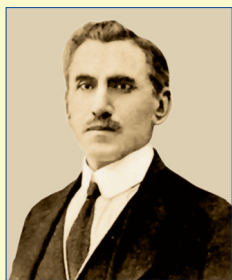
1941 – в Грубешеві на Холмщині (тепер Польща) народився **Богодар Которович** – скрипаль, диригент, Народний артист України, член-кореспондент Академії мистецтв України, один із засновників сучасної української скрипкової школи. Фундатор і беззмінний художній керівник Державного камерного ансамблю «Київські солісти», який виступав із своїм колективом в нашому університеті, проводив майстер-клас в Інституту мистецтв.

1946 – у Луганську народилася **Фекліна Людмила Іванівна** – кандидат фізико-математичних наук університету (з 1988).

1958 – у Києві народилася **Іваха Тетяна Сергіївна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики навчання природничо-географічних дисциплін університету.

1908 – Київські громадські Вищі комерційні курси реорганізовані в **Київський комерційний інститут**. Нова велика чотириповерхова споруда зайняла весь квартал між сучасними вулицями І. Франка і Пирогова, ставши найпомітнішим будинком цивільного призначення (тепер тут розміщується головний корпус Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Ініціатором заснування вищого комерційного навчального закладу став професор університету Св. Володимира М.В. Довнар-Запольський. Вуз діяв з двома відділеннями: економічним і комерційно-технічним, при яких існували також залізничний, страховий, банківський, педагогічний і земсько-міський підвідділи. Через чотири роки, у грудні 1912 року, із затвердженням положення про інститут та його штат, він набув статусу державного комерційного інституту. Протягом наступних чотирьох років після заснування інституту представниками ділових кіл було надано на його користь 250 тис. руб., з яких 100 тис. руб. пожертвував Лев Бродський.

І. Шишманов

Уже в 1910 року стипендіальний фонд інституту становив 150 тис. руб. Зі свого боку університет Св. Володимира та Політехнічний інститут забезпечили Комерційний інститут навчально-допоміжними засобами і професорсько-викладацькими кадрами. Це був перший вищий навчальний заклад, де в офіційному порядку отримували освіту і жінки.

1862 – у Свищові (Болгарія) народився **Шишманов Іван Димитров (1862–1928)** — чо-

ловік Лідії Драгоманової, зять М.П. Драгоманова, болгарський літературознавець й етнограф, освітньо-політичний діяч.

Зять Михайла Драгоманова, батько літературознавця та драматурга Дмитра Шишманова, походив із роду давнього (963 року) болгарсько-македонського царя Шишмана, амбасадора Болгарії в Українській державі 1918 року; професор Софійського університету (з 1894), член Болгарської АН, Міністр освіти Болгарії (1903–1907). Дійсний член НТШ, посол Болгарії у Києві (1918–1919). Знавець української літератури, зокрема – творчості Тараса Шевченка – досліджував вплив Шевченкової поезії на болгарське відродження. Розвідка «Роль України в болгарському відродженні. Вплив Шевченка на болгарських поетів передвизвольної доби» (1916). Один із засновників Національної художньої академії (1896). Ініціатор і засновник Болгарсько-українського товариства (1920). У його фонді Наукового архіву Болгарської АН (БАН) зберігається й частина архівного фонду М.П. Драгоманова. Іншу частину, очевидно, більшу, наскільки нам відомо, 1930 року викупив Український науковий інститут Варшави. У архіві БАНу зберігається праця, що дочка Драгоманова – Лідія, залишила собі, але з 1942 року ця спадщина перейшла на зберігання в БАН. 1954 року 180 архівних одиниць Болгарія передала АН СРСР: тепер у фонді І. Шишманова залишилися 130 драгоманівських архівних одиниць.

Н. Забіла-Врубель

1913 – на 45-му році життя упокоїлася **Забіла-Врубель Надія Іванівна (1868–1913)** – українська оперна співачка (лірико-колоратурне сопрано), дружина художника Михайла Врубеля; нащадок давньої чернігівської козацької шляхти, племінниця скульптора Пармена Забіли, який першим виготовив погруддя Т. Шевченка. З десяти років Надія училася в Київському інституті шляхетних панянок. Музику талановитий українці викладав Микола Лисенко.

1929 – у Новоекономічному Донецької обл. народилася **Швець Алла Василівна** – кандидат філологічних наук, доцент кафедри російської мови КДПІ (1966–1971).

1948 – у Маньківці Черкаської обл. народився **Молочко Анатолій Миколайович** – географ-картограф, кандидат географічних наук.

1920 – розпочався прийом документів на перший курс **шкільного факультету Київського вищого Інституту народної освіти імені М.П. Драгоманова**. Основна загальноосвітня і педагогічна

Викладач читає лекцію з хімії. 1920 рік

підготовка здійснювалася на I та II курсах спільно для шкільного та лікувально-педагогічного відділів, спеціалізація відбувалася на останньому, III-му курсі.

1968 – у Києві, на правому березі Дніпра, **розпочато будівництво нового житлового масиву «Оболонь»** – історична місцевість, промислова зона, житловий масив

заплави, низові рівнини біля річок, озер, ставків. Оболонь може значити також найближчий кордон міста, його «оболонку». Назва місцевості характеризує не тільки її географічний чи економічний

характер, але й характер забудови. Оболонь дійсно розташована на наливних ґрунтах, раніше – заплавлених придніпровських луках.

2010 – відбулась виробнича **практика студентів університету на теренах Болгарії**, за підтримки Шуменського університету імені Єпископа Костянтина Преславського в рамках договору про співробітництво між університетами.

Делегацію вишу склали переможці щорічного рейтингу «Кращий студент НПУ імені М.П. Драгоманова» та чоловіча студентська команда з міні футболу. Очолив делегацію заступник директора з виховної роботи Інституту історичної освіти Ветров Ігор Георгійович. Під час перебування в Болгарії дра-

гоманівські студенти отримали можливість відвідати відомі міста країни та відпочити на березі моря.

2012 – у міському Будинку вчителя 82 волонтери-драгоманівці Інституту іноземної філології й Інституту соціології, психології та управління отримали **нагороди за участь у проекті розвитку Києва «Євро-2012»**, які були помічниками іноземцям в Україні під час проведення футбольних матчів та екскурсій столицею України.

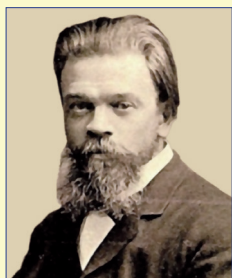
2014 – **студенти університету відвідали Хрещатий парк** і дізналися його історію. Колишні назви: Царський, Купецький, Пролетарський та Піонерський. Розташований поблизу Європейської площі, на схилах Дніпра, вздовж Володимирського узвозу (на той час – частина Олександрівської вулиці). Парк засновано як частину Царського саду згідно повеління імператриці Єлизавети Петрівни від 1743 року. 1752 року, після ліквідації фортеці «Скородум», його розплановано. 1882 року у нижній частині Царського парку збудували будинок Купецького зібрання (нині – Національна філармонія України), після чого вона набула назву сад Купецького зібрання (Купецький сад). 1872 року у тодішньому Царському парку споруджено першу водонапірну башту київського водогону (відбудована 2003 року), а 1876 року – другу. Нині тут розміщено Водно-інформаційний центр. Після прокладання у 1910-х роках Петрівської алеї сполучається Парковим мостом з Міським парком. 1919 року, як і сусідній, нинішній Міський сад набув назву 1 травня, або «Першотравневий». З 1920-х років і до 1934 (за іншими даними – до 1935 року) мав назву «Пролетарський». Після відкриття у будинку Купецького зібрання міського Палацу піонерів, отримав назву «Піонерський». Сучасна назва – з 2 лютого 1993 року.

Т. Мор

1535 – у Таері (Англія) помер **Мор Томас (1478–1535)** – англійський гуманіст, державний діяч і письменник. У творі «Утопія» (1516) змалював картину ідеального суспільного ладу, заснованого на ідеї соціальної справедливості, у якому діти отримують обов'язкове суспільне виховання та здобувають освіту рідною мовою.

Ф. Волховський

1846 – у Мойсівці Полтавській губ. (тепер Драбівський р-н Черкаської обл.) народився **Волховський Фелікс Вадимович (псевдоніми: Ф. Полтавчук, А. Чепка, А. Чорний, Ів. Брут; 1846–1914)** – товариш Михайла Драгоманова, з яким листувався; журналіст, видавець, письменник, перекладач. Брав участь в революційному русі, засуджений на заслання в процесі 193-х, утік 1890 року і оселився в Лондоні, де редагував видання «Вольного Русскаго Фонда», часописах – «Free Russia» й «Летучі Листки». Його «Правдиве слово хлібороба до своїх земляків», видане 1875 року у Відні є рідкістю, а текст передруковано в другому томі «Переписка І. Франка з М. Драгомановим».

1863 – **Михайло Драгоманов**, після захисту дисертації в університеті Св. Володимира, **написав прохання на ім'я попечителя Київського учбового округу Ф. Вітте**, в якому зазначав: «Теперь я желаю поступить в Педагогические курсы по предмету истории». «По рассмотрению Киевского педагогического комитета поступил в Педагогические курсы 14 сентября 1863», – читаємо в послужно-

1834

*Диплом кандидата
Михайла Драгоманова, виданий Радюю
університету Св. Володимира*

Ю. Підченко

Європу пізнати Україну».

1935 – у Києві народилася **Білоножка Віра Максимівна** – кандидат педагогічних наук, доцент КДПІ.

1940 – у Павлограді Дніпропетровської обл. народився **Підченко Юрій Петрович** – кандидат фізико-математичних наук, професор кафедри математичного аналізу КДПІ. Наукові дослідження присвячені системам лінійних диферинціальних рівнянь із змінними кофінцієнтами. Автор 54 наукових публікацій.

1991 – у Києві вийшов **перший номер газети «Україна молода»**. Це – українська інформаційно-політична газета, виходить щодня, крім неділі й понеділка. Газета орієнтується на національно свідому українську аудиторію різного віку. **Існує у формі приватного підприємства; власник, директор і редактор – Михайло Дорошенко**. Входить до Української асоціації видавців періодичної преси (УАВПП). Студенти кафедри журналістики Інституту української філології та літературної творчості імені А. Малишка щорічно проходять у редакції видавничу та журналістську практику.

П. Каптерев

1870-х років став членом київської «Старої громади», з 1875 року – її скарбником, з 1876 року увійшов до складу так званої групи «дванадцяти» – тих членів «Старої громади», які після видання Емського указу

В. Науменко

прийняли рішення перенести свою діяльність за кордон. Редагував матеріали перед їхнім відправленням за кордон до Михайла Драгоманова, який займався питаннями друку цих матеріалів у женецькій друкарні. З початку 1900-х років фактично очолював «Стару громаду»; був активним членом київської «Просвіти». 1902 року придбав ділянку землі, на якій знаходилася могила Т. Шевченка, і взяв на себе клопоти з упорядкування і догляду за похованням Кобзаря. Коли в Київ увійшли більшовики, потрапив до списку ворогів № 1 – відібрали «зайву» білизну, костюм, пальто, взуття. Розстріляний комендантом ВУЧК Терехов за «контрреволюційну діяльність» – поховання невідоме.

І. Тичина

*На фото (зліва –
направо): Борис
Олійник, Леонід
Новиченко, Петро
Орлик, Олесь Гончар
на відзначенні
90-річчя від
дня народження
П.Г. Тичини. Село
Піски Чернігівської
обл. 1981 рік*

1928 – у Києві народилася **Тичина Ірина Іл-
лівна** – доктор педагогічних наук, професор ка-
федри теоретичної фізики КІНО (з 1966), зав.
кафедри ЕТФА (з 1983), Відмінник народної
освіти УРСР.

1929 – у Володарці Володарського р-ну Ки-
ївської обл. народився **Орлик Петро Іванович**
(1929–1993) – доктор філологічних наук, про-
фесор, проректор з наукової роботи, декан
філологічного факультету КДПІ. Працював
секретарем редакції багатотиражки «**За педа-
гогічні кадри**», з 1964 року й до виходу на пен-
сію – на кафедрі української літератури УДПУ
ім. М.П. Драгоманова.

1957 – у Чорному Розі Семенівського р-ну
Чернігівської обл. народилася **Баглаєва Надія
Іванівна** – кандидат педаго-
гічних наук (1992–1996).

1958 – у Шаніному Воро-
неської обл. (Росія) народився
**Махінов Віктор Миколайо-
вич** – кандидат педагогічних
наук, професор, зав. кафедри
іноземних мов та методики їх
викладання (з 2003), Відмін-
ник освіти України.

О. Потильчак

1965 – у Литвинівці Ки-
єво-Святошинського (тепер
Вишгородського) р-ну Ки-
ївської обл. народився **Потильчак Олександр
Валентинович** – доктор історичних наук, про-
фесор, зав. кафедри джерелознавства та спеці-
альних історичних дисциплін (з 2006).

1965 – у Чернігові народилася **Шевнюк Олена
Леонідівна** – доктор педагогічних наук, професор,
зав. кафедри кафедри образотворчого мистецтва.

О. Шевнюк

1659 – об'єднане 60-тисячне українсько-кримське військо Івана Виговського розбило в **Конотопській битві** 150-тисячні сили московських загарбників під проводом Олексія Трубецького.

1888 – **Лідія Драгоманова вийшла заміж за болгарського художника Івана Шишманова**. Коли до Ольги Косач, сестри Михайла Петровича, яка вишивала українські рушники, долетіла звістка про те, що Лідія Драгоманова – старша дочка її брата Михайла Петровича Драгоманова, виходить заміж, вона написала племінниці, що її двоюрідні сестри «затеяли для тебе два рушника по нашому обычаю. Хотя у тебя и есть рушники, наверное и вышитых несколько, но тут верно, что таких не будет, как наши. Неприятного повторения в штуках этих не выйдет. Впрочем, не в

На фото: Антоніна Якімова – дослідник життя Михайла Драгоманова в Болгарії, тримає в руках вишиванку, що збереглася до наших днів роботи Лідії Шишманової-Драгоманової

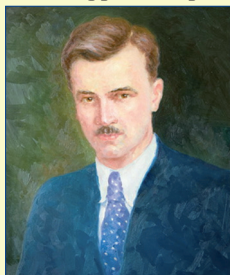
композиции и не в работе дело, а в «щирости». Отже, Лідія Драгоманова отримала в подарунок до свого весілля рушники, вишиті сестрами Лесі Українки. Ольга Косач вислала молодим у подарунок вишиту скатертину, Михайло Драгоманов власноручно повідомив про це Лідію і Івана Шишманових – доречно додати, що Лідія Драгоманова теж вміла вишивати. На початку 1887 року вона подарувала Івану Шишманову вишитий рушник, який викликав у нього

1834

неймовірні емоції: «Наконец, наконец получил твой chef d'oeuvre (шедевр, фр.). Это прелесть. Comment te remercier? (Як тобі дякувати? фр.) Я просто в восхищение... А если бы ты знала с каким

О. Ольжич

нетерпением я его ожидал, этого прекрасного рушника!» – український рушник викликав захоплення у болгарських друзів.

1907 – у Житомирі народився **Ольжич Олег (справжнє ім'я Кандиба Олег Олександрович; 1907–1944)** – поет, археолог і політичний діяч, очолював культурно-освітню референтуру Проводу Українських націоналістів і Революційний трибунал ОУН, заступник Голови ПУН та Голова ПУН на українських землях,

Голова ПУН ОУН. У ніч із 9 на 10 червня 1944 року прикутий до бетонної підлоги камери № 14 гестапівською трійкою (Вольф, Вірзінг, Шульц), пішов у Вічність – тіло героя спалили в крематорії.

1944 – відбувся **перший післявоєнний випуск студентів філологічного факультету КДПІ** в кількості десяти осіб. Без порушення розкладу йшли навчальні заняття в інституті, потім студенти й викладачі розчищали зруйнований фашистами Хрещатик або групами виїздили в ліс на заготівлю для міста дров, працювали на овочевих плантаціях. А вечорами до пізньої ночі сиділи над книжками. На факультет поверталися з фронту воїни завершувати освіту, стали за кафедру і викладачі: П.К. Волинський, А.П. Медушевський, Ф.М. Поліщук, М.К. Тищенко, М.У. Походило. Наприкінці

1945 року факультет організував першу після війни наукову конференцію з проблем філології, в якій узяли участь академіки О.І. Білецький, Л.А. Булаховський, чл.-кор. АН УРСР С.І. Маслов, доценти фахових кафедр. За результатами конференції випущено науковий Збірник.

1850 – у Сопоті (Болгарія) народився **Вазов Іван Минчов (1850–1921)** – шевченкознавець, болгарський письменник і громадський

*Професор Іван Шишманов (праворуч)
та патріарх болгарської літератури
Іван Вазов*

діяч. Товаришував із зятем М. Драгоманова – художником і вченим Іваном Шишмановим. В 1887–1888 роках мешкав в Одесі. Згадки про Тараса Шевченка, які у його літературно-критичних працях: «Зібранні творів» (том 18, Софія, 1957), рецензії (1885), «Периодическо списание» («Періодичний журнал»); дорожніх нотатках «Поза Болгарією» (газета «Денница» («Ранкова зоря», 1891).

1920 – у Віліненому Симферопольського р-ну (АР Крим) народився **Охріменко Володимир Максимович** – кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії КДПІ (1965–1992).

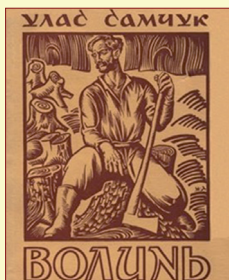
В. Горбатенко

1957 – у Варві Варвинського р-ну Чернігівської обл. народився **Горбатенко Володимир Павлович** – доктор політичних наук (2000), професор (2002), академік Української академії політичних наук (2004), академік Академії наук вищої школи України (2004). Досліджує проблеми розвитку державного управління і місцевого самоврядування.

1987 – у Торонто відійшов у засвіт 82-річний **Самчук Улас Олексійович (1905–1987)** – пись-

1834

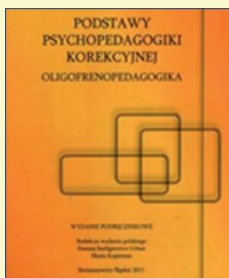
менник, журналіст і публіцист, редактор, лауреат УММАН, член уряду УНР у вигнанні, член ОУП «Слово». 1980 року його на здобуття Нобелівської премії з літератури висунув торонтський російськомовний журнал «Современник» за роман-трилогію «Волинь». Подати кандидатуру встигли, але для її затвердження не вистачило рекомендації нобелівського лауреата, що у Стокгольмі було одним із визначальних факторів.

*Професор І. Загарницька
вручає іменний диплом*

2004 – Наказом Міністерства освіти і науки України за № 613 затверджено «**Положення про надбавки до стипендії та іменні стипендії студентам КНДУ імені М. Драгоманова**», а саме: стипендія ректора в розмірі 42 відсотків прожиткового мінімуму громадян на місяць, із коштів стипендіального фонду університету, та 30 відсотків

надбавка із спеціальних коштів; видатних вчених університету – в розмірі 42 відсотків прожиткового мінімуму громадян на місяць, із коштів стипендіального фонду університету, та 10 відсоткової надбавки із спеціальних коштів. Стипендії призначається за ре-

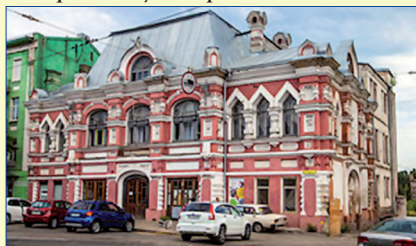

зультатами літньої сесії і встановлюється на новий навчальний рік (з 01.09 по 30.06).

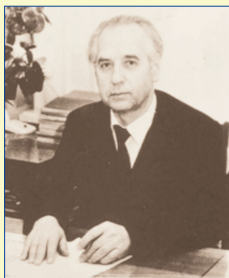
2011 – у Польщі вийшов друком підручник доктора педагогічних наук, професора, академіка **Синьова Віктора Миколайовича** «Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: Частина I. Загальні основи корекційної психопедагогіки (олігофренопедагогіки)» у перекладі на польську мову. Висвітлені основні особливості навчання і виховання дітей з інтелектуальними вадами шкільного віку; охарактеризована специфіка змісту їх освіти, принципів і методів навчання та ін.

1816 – у Києві помер князь **Костянтин Іпсіланті (1760–1816)** – його поховали в Георгіївській церкві, неподалік собору Святої Софії. 1818 року на місці поховання князя встановлено надгробний пам'ятник роботи скульптора Степана Піменова-старшого. За радянських часів храм зруйнували, а прах перепоховали в Успенському соборі Києво-Печерської лаври. Життя та пригоди Костянтина Іпсіланті описав де Лагард у мемуарах, їх О. Дюма поклав в основу роману «Граф Монте-Крісто. До речі – у Києві палац Іпсіланті знаходиться на вул. Мазепи, 6-а; садиба побудована 1798 року в стилі класицизму, в поселився аристократичний рід Костянтина Іпсіланті – його дружина Лізавета та вісім дітей. Із відомих – Олександр, який помер від розриву серця на руках у коханої князівни Констанції Розумовської (з роду гетьмана Кирила Розумовського). Герой боротьби за незалежність Греції Олександр Іпсіланті через 137 років був перепохований на Марсовому полі в Афінах.

1897 – засновано **Лук'янівський Народний будинок**, який створений з ініціативи викладачів університету Св. Володимира Товариством тверезості, головою якого був лікар-психіатр і професор І.О. Сікорський. Тут діяли їдальня, нічліжний притулок для приїжджих, бібліотека та амбулаторія, кінематограф, театр, у книгосховищі організовано музей підручників. Працювали вечірні класи, загальноосвітній і жіночого рукоділля, влаштовувалися науково-популярні читання та виставки.

*В. Андрущак**В. Капітанчук**С. Яшанов*

1922 – у Конищевому Вінницької обл. народився **Андрущак Володимир Михайлович** – кандидат педагогічних наук, доцент, декан педагогічного факультету КІНО (1977–1986). Автор наукових праць: «Шляхи підвищення якості знань учнів» (1973) та «Научно-педагогические основы повышения качества знаний учащихся средней школы» (1990).

1924 – у Фастові Київської обл. народився **Капітанчук Василь Артемович** – учасник Другої світової війни, кандидат педагогічних наук, викладач кафедри педагогіки КДПІ (1973). Автор 32-х наукових праць: статей, посібник.

1933 – Рішенням колегії НКО УРСР Київський Інститут соціального виховання реорганізовано в **Київський педагогічний інститут**. У вузі діяли відділи: математичний, фізичний, хімічний, історичний, мовно-літературний, біологічний, дошкільний, педагогічний, позашкільний, комуністичного дитячого руху.

1958 – у Ямновому Великописарівського р-ну Сумської обл. народився **Яшанов Сергій Микитович** – доктор педагогічних наук, професор, директор Центру комп'ютеризації та інформаційного забезпечення, Відмінник освіти України.

1960 – у Новій Збурівці Голопристанського р-ну Херсонської обл. народилася **Вертильєва Інна Анатоліївна** – кандидат юридичних наук, доцент кафедри правознавства університету (1998–2000).

2011 – в університеті завершила роботу «**Літня школа – 2011**» з української мови, яка популяризувала вивчення української мови та підтримання престижу освіти нашої держави. «Учнями» стали Лора Багрій (Едмонтон, Канада), Наталія Шайтош та Юдіт Чані з Угорщини, Рафал Марцінковські (Польща), Анна Дуганджич і Дарія Павлешен з Хорватії, Наталія Бекназарянц та ін.

1802 – у Монастирських Будищах Гадяцького пов. Полтавської губ. (нині с. Малі Будища Гадяцького р-ну Полтавської обл.) народився **Драгоманов Петро Якимович (1802–1866)** – батько

П. Драгоманов

Михайла Драгоманова та Олени Пчілки, брат Я. Драгоманова, дід Лесі Українки; чиновник, правник, літератор. Був передовим для свого часу громадським діячем і письменником – син військового скарбника, колезького асесора Якова Драгоманова та його дружини Ганни (з роду Колодяжинських). Навчався в Петербурзькому училищі правознавства. Від 1817 року служив на незначних цивільних посадах канцелярії Військового міністерства.

1888 – у Києві на Софійському майдані відкрили **пам'ятник гетьманові Богданові Хмельницькому** роботи скульптора Микешина Михайла Йосиповича (1835 - 1896), споруджений на кошти киян. Міська легенда розповідає, що, коли монумент уже зайняв місце, виявилось, що кінь невічливо повернутий хвостом до Михайлівського Золотоверхого собору. Тому постамент розвернули,

і гетьманська булава, яка, за думом, повинна була загрожувати Польщі, виявилася спрямованою у бік Швеції. А от на Москву, всупереч іншій поширеній легенді, Богдан не вказував ніколи. Про московську орієнтацію пам'ятника нагадували

плити з написами: «Волим под царя восточного, православного» і «Богдану Хмельницькому единая неделимая Россия» – у 1919 і 1924 роках їх замінено на «Богдан Хмельницький. 1888». Цей напис можна бачити й тепер.

1907 – у Києві розпочало діяльність **Українське наукове Товариство імені Шевченка** (НТШ), оплатили його роботу Євген Чикаленко та Василь Симиренко, який заповів Товариству ще й будинок на Десятинній (нині там посольство Великобританії). Голова – М. Грушевський, заступник – Володимир Науменко (безкоштовно тягнув всю роботу, подарував НТШ розкішну бібліотеку раритетів).

1934 – у Красному Лучі Ворошиловградської обл. народився **Сікал Вадим Миколайович** – кандидат медичних наук, доцент кафедри медико-біологічних валеологічних основ охорони життя та здоров'я КІНО. Автор 100 наукових праць з політичної економії та наукового комунізму. Відмінник освіти (1986).

О. Гош

1937 – у Парипсах Попільнянського р-ну Житомирської обл. народився **Гош Олександр Петрович** – доктор економічних наук, професор кафедри економічної теорії КІНО (з 1979), Відмінник освіти України. Досліджував проблеми виробництва, власності, системи економічних відносин та проблеми соціально-економічного відродження України.

1955 – на філологічному факультеті КДПІ оголосили набір студентів для підготовки вчителів з української мови і літератури для Чехословаччини, а з російської мови та літератури – для Узбецької РСР, Куби, Афганістану, Йємена, почали проходити стажування та підвищення кваліфікації студенти та викладачі з Канади.

1997 – враховуючи значний внесок колективу в розвиток педагогічної науки, заслуги в підготовці висококваліфікованих педагогічних кадрів для системи освіти України, а також беручи до уваги загальнодержавне і міжнародне визнання результатів діяльності, **Українському державному педагогічному університету імені М.П. Драгоманова надано статус «Національного».**

Княгиня Ольга

969 – у Києві померла велика княгиня **Ольга (890–969)**; за 24 роки князювання не вела жодної війни, не мала жодного бунту, тримала 25 князів у покорі. За її правління запроваджено перші митниці, перші кордони нашої землі, проведено першу фінансову реформу, упорядковано види платежів; налагоджено промисловий вилов хутрових звірів. За її правління, Київська Русь почала інтегруватися у політичну систему християнського світу.

П. Тронько

1915 – у Забродах Богодухівського р-ну Харківської обл. народився **Тронько Петро Тимофійович (1915–2011)** – Почесний доктор університету, Герой України, Голова Всеукраїнської Спілки краєзнавців України, академік НАН України. Ініціатор створення Музею народної архітектури та побуту в с. Пирогові (1969). Керував роботами з відзначення 250-річчя від дня народження Г. Сковороди (1972), ювілеїв: Л. України, І. Франка, Л. Мартовича. 1960–1980 роках очолював Українське товариство охорони пам'яток історії та культури; голова редколегії 26-томної «Історії міст і сіл Української РСР».

1935 – у Полтаві народився **Гришко-Богменко Борис Костянтинович** – кандидат *Б. Гришко-Богменко*

*На фото (справа – наліво):
професори університету – Герой
України В.Н. Паламаренко
і професор, зав.кафедри журналістики
В.О. Жадько. 2014 рік*

С. Шевчук

сільськогосподарських наук, професор кафедри ботаніки (з 1994), декан природничо-географічного факультету, Відмінник освіти України. Надрукував 100 наукових праць: статті, посібник, монографія, підручник.

1939 – у Макарові Київської обл. народився **Паламаренко Анатолій Несторович** – професор кафедри української літератури, народний артист України, Герой України, лауреат Шевченківської премії, Почесний професор університету. Читає

в Інститут української філології та літературної творчості імені цикл лекцій студентам, свій предмет артист назвав «Слово».

1954 – у Красному Колядині Талалаївського р-ну Чернігівської обл. народилася **Шевчук Світлана Володимирівна** – доктор філологічних наук, професор, академік АН ВО України, зав. кафедри культури української мови; Відмінник освіти України, кавалер ордена княгині Ольги. Наукові праці присвячені питанням

синтаксису української мови та українському діловому мовленню. Впродовж останніх років – автор циклу перших в Україні підручників з ділової української мови.

2013 – студенти й викладачі Інституту соціальної роботи та управління завершили навчання польської мови в Літній школі, які проходили у Вищій лінгвістичній школі м. Ченстохова (Польща). Це стало можливим завдяки Угоді про співпрацю двох вищих навчальних закладів та програмі подвійного диплому. Драгоманівці прослухали курси з польської мови, тренінгу соціально-психологічних компетенцій, соціальної медіації і тренінгу соціальних здібностей, формаційними технологіями.

1826 – у Петербурзі (Росія) **страчено** через повішення на кронверку Петропавлівської фортеці **декабриста Муравйова-Апостола Сергія Івановича (1796–1826)** – нащадка (по лінії матері батька, письменника-просвітителя Муравйова-Апостола Івана Матвійовича (1768–1851) та гетьмана Апостола Данила Петровича (1727–1734). Разом із підпоручиком Бестужевим-Рюїним Михайлом Павловичем (1803–1826) очолив 14 грудня 1825 року повстання Чернігівського полку.

С. Муравйов-Апостол

1926 – у Лемішихах Жашківського р-ну Черкаської обл. народився **Підопригора Опанас Андронович** – доктор юридичних наук, професор кафедри правознавства КДПІ (1991–1995). Читав лекції з цивільного права України, за його участі створено навчальні методичні розробки з правових дисциплін як для вищої школи так і для загальноосвітніх шкіл. Зокрема підготовлено і видано шість підручників з правознавства.

О. Підопригора

1932 – у Харкові народився **Пилинський Микола Миколайович** – зав. кафедри російської мови КДПІ (з 1987); створив наукову школу. Будучи членом багатьох спеціалізованих учених рад для захисту дисертацій, ре-

М. Пилинський

1834

цензував наукові дослідження колег, молодих вчених, активно виступав у ролі офіційного і неофіційного опонента. 1995 року видав (співавтор) «Русско-украинский словарь синонимов».

В. Святовець

1933 – у Веприку Бобровицького р-ну на Чернігівщині народився **Святовець Віталій Федорович** – кандидат філологічних наук, професор кафедри української літератури (з 2009). Читав курси вступу до літературознавства й історії української літ-ри ХХ ст. У колі наукових інтересів – проблеми теорії літ-ри, принципи і прийоми аналізу літературних творів, історія українського письменства ХІХ–ХХ ст., розвиток літературної критики. Співавтор посібників для старшокласників і абітурієнтів «Українська література» та «Іспит з української літератури».

1936 – у Крупках Мінської обл. (Білорусь) народився **Шаповалов Анатолій Іванович** – доктор педагогічних наук, доцент КДПІ (1971–1989).

1974 – у Києві народилася **Биковська Олена Володимирівна** – доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту екології, економіки і права (з 2008), Відмінник освіти України. Член Європейської асоціації організацій вільного часу дітей і молоді (ЕАІСУ); є першим українським вченим, який став доктором габілітаційним у галузі педагогіки Республіки Польща.

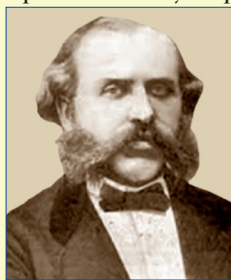
О. Биковська

1992 – на фізико-математичному факультеті створено нову навчально-наукову лабораторію спеціального фізичного практикуму, обладнану комп'ютерно-вимірювальними комплексами для проведення експериментальних досліджень. Пріоритет вагомих наукових результатів викладчів кафедри підтверджено авторськими свідоцтвами та патентами на винаходи: професори – М.І. Шут – 4, Ю.А. Пасічник – 10, І.Т. Горбачук – 4; доценти – В.М. Барановський – 4, В. В. Левандовський – 11, ст. викладач П.О. Возний – 5, зав. лабораторією Л.К. Янчевський – 9.

Святі Борис і Гліб

1021 – митрополит Київський Іван I урочи-сто **відкрив мощі святих князів Бориса та Гліба** і встановив **День вшанування їхньої пам'яті**. Брати Борис та Гліб – молодші сини князя Володимира Святославича, які трагічно загинули 1015 року під час міжусобної боротьби за великокнязівський престол. Брати – **перші святі, канонізовані давньоруською церквою**, визнані як чудотворці й молільники перед Богом «за нові люде християнські». У Києві є вулиця Борисоглібська, яка ще в XVII ст. згадується як Борисоглібська, Глібобориська, Хлібобориська – назва походить від храму, присвяченому першим святам.

М. Корф

1834 – у Харкові народився **Корф Микола Олександрович (1834–1883)**– педагог і про-світитель, земський діяч, почесний член Же-невської Академії наук. До важливих умов здійснення загального нав-чання відносив: обов'яз-кове навчання дітей різної статі, незалежно від їх на-ціонального походження і соціального статусу.

В. Брюховецький

1947 – у Дзауджикау (Росія) народився **Брюховецький В'ячеслав Степанович** – педа-гог і громадський діяч, доктор філологічних наук, Герой України; ініціатор відродження

В. Стух

Н. Чепелева

І. Лікарчук

Києво-Могилянської академії, її ректор. Від 2005 року – президент ВОО «Експерти України» (Всеукраїнської експертної мережі).

1948 – у Зарічному Рівненської обл. народився **Євтух Володимир Борисович** – доктор історичних наук, член-кореспондент НАН України, професор, директор Інституту соціології, психології та соціальних комунікацій (з 2007). Заслужений діяч науки і техніки України (1998). Почесний професор багатьох вузів України та інших держав. Автор 400 наукових публікацій; володіє мовами: російською, німецькою, англійською, італійською, французькою, новогоречською.

1949 – у Львові народилася **Чепелева Наталія Василівна** – доктор психологічних наук, професор, член АПН України (1999), зав.кафедри психології та педагогіки, Заслужений діяч науки і техніки України.

1954 – у Богуславі Київська обл. народився **Лікарчук Ігор Леонідович** – випускник КДПІ, доктор педагогічних наук (2005), професор кафедри управління освітою (2003), академік УАІН (2004); директор Українського центру оцінювання якості освіти (з 2014). Розробив програми курсів «Освітній менеджмент», «Освітній маркетинг», «Правове забезпечення освітньої діяльності» для підготовки магістрів зі спеціальності «Управління закладом освіти».

2010 – у Вроцлаві (Польща) відбувся **Чемпіонат світу зі спортивної акробатики**, де взяло участь 26 країн. Золотими призерами змагань серед змішаних пар стали Денис Ясинський (студент III курсу Інституту фізичного виховання та спорту) та Інна Батуєва.

1834 – відкрито **університет Св. Володимира**. Першим ректором став Михайло Максимович (1804–1873). А 4 грудня того ж року відкрито «особливий виховний заклад» – Педагогічний інститут (тепер – Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова).

М. Познанська

1917 – у Петрашівцях на Київщині народилася **Познанська Марія Авакумівна (1917–1995)** – поетеса, випускниця КДПІ (1949). Авторка творів для дітей: «Про чудо-ліс, що на полі зріс», «Любій малечі про цікаві речі», «Чим пахне коровай», «Про золоті руки», «Що я знаю про метро», «Асканія-Нова», «Про білий халат і наших малят».

1920 – Вищі жіночі курси (університет Св. Ольги) та Учительський інститут реорганізовано в **Київський вищий інститут народної освіти імені М.П. Драгоманова** (вул. Короленка, колишня Володимирська, 58). Ректори: у 1921–1924 роках – суспільствознавець М.І. Лобода; 1924–1925 – О.О. Карпенко, 1925–1929 – професор С.М. Семко-Козачук.

1920 – на факультеті соціального виховання КІНО відкрито **історичний сектор – майбутній історичний факультет**. Лекції для студентів читали: академік М.С. Грушевський, професори: О.І. Покровський, А.М. Беркут, О.П. Оглоблін, П.П. Смирнов, археологію – В.Ю. Данилевич.

1920 – управління вищих шкіл Києва прийняло Постанову про утворення на базі історико-філологічних факультетів університету Св. Володимира та КІНО **кафедри української мови**, якою ке-

рували: у 1920–1937 – Микола Кузьмович Грунський; 1937 – професор Олекса Наумович Синявський; 1937–1941 – мовознавець, професор Михайло Андрійович Жовтобрюх; до 1950 року об'єд-

На фото (зліва – направо): доц. Векуа Наталія Володимирівна, проф. Гальона Наталія Павлівна, доц. Марчило Лариса Миколаївна, доц. Гаврилюк Оксана Романівна, проф. Дудко Ірина Володимирівна, доц. Макарець Юлія Сергіївна, доц. Паршак Катерина Дмитрівна, доц. Шемет Валентина Григорівна, доц. Куц Олена Володимирівна, доц. Сулима Олеся Петрівна, асис. Чемпоєш Валентина Вікторівна, ст. викл. Конєєва Олена Олексіївна, ст. викл. Алексєєва Світлана Геннадіївна, проф. Леута Олександр Іванович; перший ряд, сидять (зліва направо): професори – Козачук Ганна Олександрівна, Плющ Марія Яківна, Висоцький Анатолій Васильович. 2014 рік

нану **кафедру української і російської мов** очолював доцент Борис Трофимович Кулик, з 1976 по 1980 – професор Василь Васильович Лобода, з 1981 по 2006 – професор Арнольд Панасович Грищенко. З 2006 року очільник кафедри професор Марія Яківна Плющ.

1920 – створена профспілкова організація викладачів і співробітників. Голови профкому: М.І. Рабінович (1946–1952), Д.Ф. Ніколенко (1952–1960), П.М. Федченко (1960–1962), О.К. Євтушенко (1962–1970), Д.О. Тхоржевський (1970–1971), М.В. Філоненко (1971–1973), О.Г. Мороз (1973–1976), М.В. Левченко (1976–1977), О.Г. Мороз (1977–1978), Б.К. Гришко-Богменко (1978–1980), І.Т. Горбачук (1980–1982), М.Н. Шабатура (1981–1982), В.О. Соловієнко

(1982–1984), В.С. Коваль (1984–1991), І.Т. Горбачук (з 1991).

1927 – у Києві народився **Бенюмов Всеволод Михайлович** – кандидат медичних наук, професор, зав. кафедри основ медичних знань та охорони дітей дефектологічного факультету КДПІ (1973–1999). Автор 40 наукових праць: посібників, підручників, монографії, навчальних діафільмів.

В. Зеньковський

1881 – у Проскуріві на Хмельниччині народився **Зеньковський Василь Васильович (1881–1962)** – філософ і богослов, теоретик та історик педагогіки, директор Київського Фребелівського інституту дошкільного виховання (1915–1919); засновник напрямку православної педагогіки. Основні праці: «Принцип індивідуальності у психології і педагогіці» (1911), «Соціальне виховання, його завдання і шляхи» (1918), «Про педагогічний інтелектуалізм» (1923), «Психологія дитинства» (1924), «Проблема виховання у світлі християнської антропології» (1934).

Д. Демуцький

1893 – в Охматові (тепер Жашківський р-н Черкаської обл.) народився **Демуцький Данило Порфирівич (1893–1954)** – фотограф та кінооператор («Арсенал», «Земля», «Фата моргана»). Заслужений діяч мистецтв Української і Узбецької РСР. Лауреат Сталінської премії 1952 року за фільм «Тарас Шевченко».

1937 – у Глухові Сумської обл. народилася **Роговцева Ада Миколаївна** – актриса театру і кіно (фільми «Вічний поклик», «Овід»), народна артистка СРСР і УРСР, Герой України (2007). Частий гість студентів Інституту мистецтв університету.

А. Роговцева

О. Романовський

1951 – у Києві народився **Романовський Олександр Олексійович** – доктор педагогічних наук, професор, зав. кафедри педагогіки і психології вищої школи (з 2004). Науковий напрям дослідження – сфера розвитку економіки, залучення інвестицій, менеджмент і бізнес, сфера розвитку освіти, розробка систем автоматизації.

1990 – Верховна Рада УРСР ухвалила **Декларацію про державний суверенітет УРСР** як верховенство, самостійність, повноту і неподільність влади Республіки в межах її території та незалежність і рівноправність у зовнішніх стосунках. «За» проголосували 357 депутатів, зокрема абсолютна більшість комуністів, проти – четверо. Також ухвалено постанову «Про день проголошення незалежності України». Одним з головних положень Декларації було положення про громадянство: «всі громадяни рівні перед законом, незалежно від походження, соціального і майнового стану, расової та національної належності, статі, освіти, політичних поглядів, релігійних переконань, роду і характеру занять».

2014 – керівники Департамент освіти і науки, молоді та спорту виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), кращі викладачі та студенти університету, на чолі з директором Департаменту Оленою Фіданян зустрілися в Києво-Печерській лаврі з Митрополитом Переяслав-Хмельницьким і Вишньовським Олександром. Владика Олександр подякував педагогам за працю, зазначивши, що саме вони формують майбутнє України, адже безпосередньо займаються питаннями виховання і освіти підрастаючого покоління.

1846 – у Малині на Житомирщині народився нащадок козаків **Миклухо-Маклай Микола Миколайович (1846–1888)** – етнограф, мандрівник. Батько – випускник Ніжинського ліцею, начальник

М. Миклухо-Маклай

петербурзької залізниці, був добре знайомий із творами Т. Шевченка, вислав 150 карбованців (половину річної зарплати) Кобзареві у вигнання, за що був звільнений з роботи. Відвідав Канарські острови та Марокко, узбережжя Червоного моря, Нову Гвінею, острови Малонезії та Мікронезії, півострів Малакка, Австралія. 1880 року українець у Сідней заснував австралійську біологічну наукову станцію, розробив проект створення на Новій Гвінеї незалежної держави – Папуаського Союзу. Вчений-антрополог, знавець тринадцяти мов, чие ім'я носить 300 км узбережжя о. Нова Гвінея – Берег Миклухо-Маклая, помер на 41-му році.

О. Драгоманова

1849 – у Гадячі Полтавської губ. народилася Драгоманова **Ольга Петрівна (псевдонім Ольги Петрівни Косач; 1849–1930)** – сестра Михайла Драгоманова; письменниця, драматург, публіцистика, громадська і культурна діячка, перекладачка, етнограф, член-кореспондент Всеукраїнської академії наук (1925); мати Лесі Українки; мешкала в Києві (1925–1930), на вул. Овруцькій, 6.

У 1906–1914 була видавцем журналу «Рідний Край» з додатком «Молода Україна» (1908–1914), «Газету Гадяцького земства» (1917–1919).

З 1924 року й до смерті жила в Києві, працюючи в комісіях Української академії наук (УАН), членом-кореспондентом з 1925 року.

1929 – у КІНО, згідно з декретом Раднаркому УРСР «Про організацію робітничих факультетів» **створено робітничий факультет**, розпочали роботу курси,

На фото: заняття з підготовки вчительських кадрів для ліквідації неписьменності на робітничому факультеті КІНО. 1922 рік

які готували до вступу в інститут абітурієнтів з робітничо-селянського середовища. Перед робітничим факультетом ставилося подвійне завдання: а) підготувати робітників до навчання у вищій школі; б) забезпечити пролетарський вплив на хід перебудови вищої школи.

1939 – у Металокомбінаті Курської обл. (Росія) народився

А. Денисенко

Денисенко Анатолій Васильович – викладач історії кафедри історії України в університеті (1993–1998). Заслужений журналіст України; голова Історичного клубу «Планета», головний редактор журналів: «Пам'ять століть», «Історичний календар», «Український богослов», наукового щорічника «Україна дипломатична»; автор кіносценаріїв, п'єси «Білий цвіт калини» та 160 наукових публікацій.

1993 – на базі Київського міського педагогічного училища імені Н.К. Крупської створено **Київський міський педагогічний коледж** при Київському національному університеті імені Тараса Шевченка. 27 листопада 2007 року Розпорядженням Київської міської адміністрації припинив діяльність.

2011 – у Бушеті (Грузія) прихильниками гуманної педагогіки з Грузії, України та країн Балтії започатковано «**Всеукраїнські читання з гуманної педагогіки «Учитель»**». Присутні розповідали про свій досвід, це – проведення неформальних батьківських зборів, таких як «Бабусині посиденьки», «Прощена Неділя», клуб «сімейного тепла» та ін.

1894 – у **Владаях** (тепер в Миській обл. Софії, Болгарія; входить до складу общини «Столична») **Леся Українка на літо орендувала хату, щоб зайнятися творчістю**. Писала М. Павликові з Владая: «А тепер от на тім тиждні я вертаю з села в Софію і

там буду собі писати і гребтись в дядьковій бібліотеці, що віддана мені на мешкання, – кращого помешкання для мене не могли видумати! Здумайте собі – чотири стіни книжок та ще яких!» До неї в гості часто навідувався Михайло Драгоманов.

1915 – у будинку на київській вул. **Воровського, 10** поселився чоловік Лесі Українки – **Квітка Климент Васильович (1880–1953)** – музикознавець-фольклорист, громадсько-культурний діяч. З лютого 1917 року – товариш генерального секретаря судових справ УЦР, з березня 1918 – товариш міністра юстиції УНР. 1917 року у цьому приміщенні написав, а згодом опублікував «Народні мелодії з голосу Лесі Українки». З 1920 року працював в Українській академії наук (УАН), з 1922 – керівник музично-драматичного кабінету Етнографічно-фольклорної комісії ВУАН. У цьому ж будинку розташовувалася київська «Просвіта», що мала офіційну назву «Українське товариство

1834

«Просвіта» в пам'ять про Т.Г. Шевченка» (заснована 26 травня 1906 року). Активними учасниками київської «Просвіти» були: О. Косач, Леся Українка, М. Лисенко, М. Старицька, О. Кошиць.

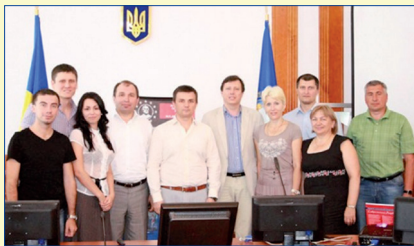

З. Аболіхіна

1922 – у Києві народилася **Аболіхіна Зінаїда Іванівна** – учасниця Другої світової війни, викладач технічних засобів навчання КДПІ (з 1954), Відмінник народної освіти. Автор 58 наукових праць: підручників, посібників, брошур, методичних розробок і статей по використанню технічних засобів. Займалася впровадженням технічних засобів навчання в навчально-виховний процес.

1995 – спроба поховати Патріарха Київського та всієї Руси-України (УПЦ КП) Володимира (Романюка; 1925–1995) у київському Софійському соборі, наштовхнулася на опір з боку духовництва УПЦ Московського патріархату та силові дії загонів спеціального призначення міліції. Відбулося криваве побиття учасників похоронної процесії із застосуванням сльозогінного газу – міліція всіляко перешкоджала. Однак, віруючі та активісти викопали могилу в асфальті й поховали Патріарха праворуч біля входу до храму Святої Софії.

2014 – відбулася публічна лекція «Інноваційні методи освіти. Трансцендентальна медитація як науково обґрунтована технологія покращення функцій нервової системи у процесі сприймання, трансформації та репрезентації знань».

Виступили: доктор філософських наук Микола Бойчук та лікар-невропатолог, керівник клініки «Аюрведа 192» Віктор Мацишин. Вчені -практики відповіли на запитання студентів.

С. Подолинський

1850 – у Нових Ярославках Звенигородського пов. Київської губ. (нині село Ярославка Шполянського р-ну Черкаської обл.) народився **Подолинський Сергій Андрійович (1850–1891)** – сподвижник Михайла Драгоманова, разом із яким видавав ж. «Громада» (тут опублікував: «Громадівство і теорія Дарвіна», «Перегляд громадського руху в Західній Європі»); громадський і політичний діяч, лікар, соціолог, економіст, публіцист, член «Женевського гуртка». Основні праці: «Життя і здоров'я людей на Україні», «Ремесла і фабрики на Україні», якими, за висловом І. Франка, могла б «повеличатися кожна нація».

1876 – у Корсуні вмер від застуди **Сошенко Іван Максимович (1806–1876)** – педагог, художник, товариш Тараса Шевченка. Зробив усе для викупу Тараса Григоровича з кріпацтва, а після звільнення – забрав до себе на квартиру. У Києві впродовж 20 років викладав у Другій гімназії. 1859 року до Києва приїздив Т. Шевченко, який відвідав «іскреного друга», подарував кілька рукописів. Сошенко познайомив Тараса із Михайлом Чалим, який став першим біографом Кобзаря: Чалий записав Сошенкові спогади про Тараса Григоровича й опублікував в журналі «Основа».

Могила І. Сошенка

1941 – у Лебедівці Козелецького р-ну на Чернігівщині народився **Чухліб Василь Васильович (1941–1997)** – випускник мовно-літературний факультету КДПІ, письменник, журналіст, гро-

1834

В. Чухліб

В. Кличко

мадський діяч, літературознавець. Протягом 1962–1966 років був старостою Літературної студії вузу, якою керував професор Юрій Кобилицький. Був одним із ініціаторів та організаторів спеціальної сторінки в інститутській газеті, яка відображала творчу діяльність членів літературної студії «Вітрила». Встановлена університетська літературна премія його імені.

1971 – у Біловодську (Киргизстан) народився **Кличко Віталій Володимирович** – Почесний професор університету, професійний боксер, Герой України, мер Києва (з 2014). Шестиразовий чемпіон світу з кікбоксингу (двічі серед аматорів і чотири рази серед професіоналів). Чемпіон світу з боксу у важкій ваговій категорії за версіями WBO (1999–2000), WBC (2004–2005 роки, з 2008 року дотепер), The Ring (2004–2005).

1974 – створено **факультет післядипломної освіти**. Декани: професор В.І. Кононенко, доценти – В.І. Власенко та О.Т. Шпак. Підвищували кваліфікацію керівники загальноосвітніх, допоміжних спецшкіл-інтернатів України, викладачі педагогічних вузів, учителі Київської обл.; забезпечувалася перепідготовка фахівців з вищою педагогічною освітою за спеціальність «Психологія, практична психологія в системі освіти», було створено ще одне спеціальне відділення «Українська мова і література».

На фото: перша із виробничих нарад ректора М.І. Шкіля. 1993 рік

1993 – за результатами акредитації, вузові надано статус «**університету**», присвоєно назву – Український державний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова (ректор – професор М.І. Шкіль).

1806 – заснована на базі Головного народного училища **Перша київська гімназія** – середній загальноосвітній заклад; з 1811 року – Вищий навчальний. Того ж року гімназія переїхала з Подолу у Кловський палац, викладачами були: М.Ф. Берлінський (до 1834 – директор), М.І. Костомаров. Серед вихованців – художник М.М. Ге, історик М.В. Закревський (автор праці «Опис Києва», 1868), економіст М.Х. Бунге, поет

М.В. Гербель, скульптор П.П. Забіла (Забелло), історик літератури М.І. Стороженко, мовознавець В. О. Розов. 1857 року гімназія переїхала у спеціально для неї збудоване приміщення на Бібіковському бульварі (нині бульвар Тараса Шевченка), № 14. З 1874 року Перша гімназія стала «класичною» та отримала ім'я «Олександрівська» на честь імператора Олександра II. Тут також навчалися юристи: ректор університету Св. Володимира Микола Цитович та професор О.В. Романович-Славатинський, майбутній радянський нарком освіти А.В. Луначарський, анархіст Дмитро Богров, політичний, громадський діяч Шульгин Олександр Якович, археолог і краєзнавець Сергій Гамченко, географ і педагог Леонтій Синицький; поети-неокласик Микола Зеров та Юрій Клен, письменники: М.О. Булгаков, К.Г. Паустовський, Сергій Пилипенко, біологи, брат Михайла Булгакова, Микола Булгаков та Іван Шмальгаузен, авіаконструктор Ігор Сікорський, художник Вадим Меллер, академіки Є.В. Тарле, О.О. Богомолець, режисер

і педагог І. П. Чужой, художник В'ячеслав Левандовський, співак Олександр Вертинський, фольклорист і хоровий диригент Олександр Рубець, історик Іван Линниченко, підприємець Михайло Терещенко, актор Іван Берсенєв, історики – Олександр Лашкевич і Лев Дейч. Епізоди Громадянської війни, пов'язані з подіями, що відбувалися у гімназії, знайшли відображення у романі «Біла гвардія» та п'єсі «Дні Турбіних» М.О. Булгакова.

1920 – на засіданні Вищої наукової ради при управлінні вищих шкіл (УВШ) Києва створена Комісія, яка розробила «**Положення про управління ІНО**», за яким вуз мало очолюватися бюро, до складу якого входили: ректор (він же політкомісар), заступник політкомісара, декани факультетів, два представники студкому.

1926 – у Києві народилася **Кравченко Ольга Григорівна** – випускниця КДПІ, учасник Другої світової війни, кандидат пе-

О. Кравченко

дагогічних наук, доцент кафедри педагогіки (з 1955). Відмінник народної освіти УРСР.

1938 – у Києві народилася **Константинова Тамара Іванівна** – кандидат психологічних наук, доцент КДПІ (1977–1991).

1939 – у Погребах Броварського р-ну Київської обл. народилася **Можайкіна Надія Семенівна** – кандидат педагогічних наук, професор, зав. кафедри теорії та методики постановки голосу (1991–1999). 50 її випускників представляють професійну вокальну школу у різних музично-освітніх закладах, провідних театрах, у національних художніх колективах.

Н. Можайкіна

інноваційних технологій дошкільної освіти, Відмінник освіти України.

1958 – в Осінниках Керівської обл. (Росія) народилася **Богініч Ольга Любомирівна** – випускниця КДПІ, кандидат педагогічних наук, професор кафедри менеджменту та

О. Богініч

1897 – на вул. Воровського № 26 засновано **Народну аудиторію**, при якій діяло **Товариство сприяння народній освіті**, в правлінні якого працювали: Щербина Володимир Іванович – історик, педагог, з 1925 року – член-кор. ВУАН (голова правління); Риков Валеріан Микитович – архітектор; Ківлицький Євген Олександрович – історик. Завідував аудиторією інженер і педагог А. Думанський.

М. Третяк

1923 – у Воронковах Бориспольського р-ну Київської обл. народився **Третяк Михайло Антонович** – учасник Другої світової війни, кандидат медичних наук, Голова ради ветеранів університету.

1933 – у КДПІ створено **мовно-літературний факультет**; зав. кафедри української мови (спочатку називалась «**кафедрою мовознавства**») був професор М.К. Грунський, а зав. кафедри української літератури – поет і літературознавець проф. П.П. Филипович – коли його було репресовано, кафедру очолив Є.П. Кирилюк, учений- шевченкознавець. **Кафедру російської літератури очолювали професори:** С.І. Родзевич, потім – Є.І. Перлін. На факультеті працював академік АН УРСР М.Я. Калинович; професори: С.І. Маслов, О.А. Назаревський. Лекційний курс психології філологам читав професор Г.С. Костюк, а курс педагогіки – професор С.Х. Чавдаров. На кафедрі трудилися також: М.Ф. Даденков, Й.Б. Селіханович, доценти: П.К. Волинський, Т.Ф. Бугайко. Випускники мовно-літературного факультету стали не тільки вчителями, а й письменниками, як, скажімо, поет Андрій Малишко,

Кафедра української літератури КДПУ у день 50-річчя професора П.П. Хропка (справа – наліво) сидять:

М.С. Терещенко, П.П. Хропка, П.К. Волинський, П.І. Орлик; (зліва – направо) стоять:

В.З. Смалъ, А.І. Плахова, А.С. Дем'янівська, В.В. Лобода, О.Д. Гнідан, І.О. Голубенко, К.О. Хрипко, М.Я. Плющ, А.З. Слюсаренко, А.І. Мацько. 1978 рік

О. Ісаєва

російської мови та світової літератури (з 2008). Автор 160 наукових робіт, серед яких навчальні програми, підручники, посібники-хрестоматії для шкіл, посібники для школярів та вчителів.

1981 – у Києві померла **Божович Лідія Іллівна (1908–1981)** – психолог, доктор психологічних наук, професор КДПУ, учениця Л. Виготського. Досліджувала проблеми розвитку та соціального формування особистості, механізми мотивації та вольової регуляції поведінки; виокремила головні етапи розвитку особистості дитини. Основні праці: «Особистість та її формування в дитячому віці» (1968), «Проблеми формування особистості» (1995).

прозаїки: Володимир Вільний, Олекса Гуреїв, Юрій Петров, критики: Арон Тростянецький та Борис Буркатов та ін.

1965 – у Києві народився **Кобернік Сергій Георгійович** – доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії та методики навчання природничо-географічних дисциплін, випускник КДПУ, Заслужений учитель України.

1967 – у Києві народилася **Ісаєва Олена Олександрівна** – випускниця КДПУ, доктор педагогічних наук, професор, зав. кафедри методики викладання

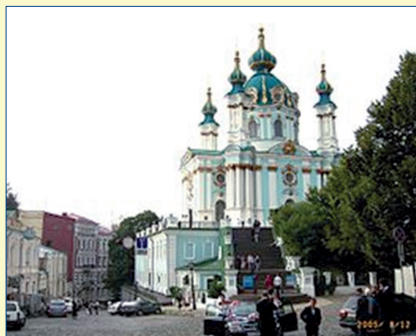
С. Кобернік

Л. Божович

1740 – офіційну назву одержав **Андріївський спуск**, який походить, імовірно, від Андріївської церкви. Тут проживали діячі науки і культури, зокрема: у будинках № 2-г – філософ П. Кудрявцев; №

2-г і 4/26 – історик, громадський діяч О. Оглоблін; у № 13 – родина професора духовної академії О. Булгакова, діти якого – Михайло став письменником, Микола – вченим-бактеріологом; композитор і диригент О. Кошиць; інженер В. Листовничий; у № 15 – історик С. Голубев, художники Г. Дядченко, Ф. Красицький, І. Макушенко; скульптор Ф. Балавенський; 1905 року тут відбулося перше редакційне засідання журналу «Шершень»; у № 21 мешкали: скульптор І. Кавалерідзе та протоієрей Ф. Титов; у № 34 – філологи П. Житецький, Т. Кезма, бібліограф М. Сагарда, письменник Г. Тютюнник; у № 38 – лікар І. Воскресенський, письменник і громадський діяч А. Муравйов. 1920–1957 роках носила ім'я більшовика Г. Лівера (1894–1918) – учасника боротьби за владу Рад у Києві, історичну назву відновлено 1944 року. Тепер уздовж усієї вулиці багато картинних галерей, художніх салонів.

1857 – підпоручик М. Бажанов об 11 годині ранку привітав Тараса Шевченка з волею – поет у цей час розмовляв із Феліксом Фіалковським (поляк, відданий у солдати за спробу втекти за кордон), дискутували про релігійні погляди польського філософа

1834

*Т. Шевченко. Портрет Катерини й
Миколи Бажанових. 1851 рік*

Кароля Лібельта (1807–1875). З Миколою Єфремовичем Бажановим, плац-ад'ютантом, а з 1855 року – наглядцем госпіталю Новопетровського укріплення, та його дружиною Катериною Агатангелівною Шевченко познайомився в укріпленні, поет неодноразово гостював, або зустрічався в Ускових. Т. Шевченко виконав олівцевий портрет подружжя. Комендант Новопетровського укріплення І. Усков

відмовив Т. Шевченкові у видачі прямого квитка на проїзд до Петербурга.

1874 – у Києві народився **Кордиш Леон Йосипович (1874–1932)** – фізик-теоретик. 1900 року закінчив університет Св. Володимира. Автор праць у галузі механіки, акустики, спектроскопії, атомної фізики, термодинаміки, квантової теорії, теорії відносності, квантової механіки. Працював в університеті (від 1917 – професор), Вищих жіночих курсах (1904); член фізико-математичного відділення по кафедрі фізичної географії Вищих жіночих курсів (1917). Викладав у Київському інституті народної освіти (1917–1922).

Л. Кордиш

1937 – у Сірому Руднику Яйпанського р-ну Ташкентської обл. (Узбекистан) народилася **Шведко Людмила Михайлівна** – кандидат педагогічних наук, доцент КДПІ (1981–1997).

2014 – Президент України Петро Порошенко підписав Закон про зміни до законодавства щодо гарантій студентам та аспірантам, які призиваються на військову службу. Про це повідомляє офіційне інтернет-представництво глави держави. Документом визначено, що студенти та аспіранти денної форми навчання не підлягають призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період.

1873 – у Києві відкрито **Реальне училище** – середній навчальний заклад з семирічним курсом навчання (у тому числі рік на додатковому відділі для підготовки до вступу у вищі навчальні за-

клади). На відміну від гімназій, у реальних училищах не вивчалися класичні мови; головна увага приділялася вивченню математики, фізики, природознавства та креслення. Випускники реальних училищ мали право на вступ до високих технічних і сільськогосподарських шкіл, а, починаючи з ХХ ст. також на фізико-математичні і медичні факультети університетів. 1920 року Указом уряду УРСР реальні училища перетворено на єдині трудові школи. Нині тут академія адвокатури (бульвар Тараса Шевченка, 27).

Декан природничо-географічного факультету доцент Б.К. Богменко зі студентами. 1988 рік

1933 – у КДПІ відкрито **біологічний і географічний відділи**, згодом реорганізовані в біолого-хімічний і географічний факультети. У повоєнні роки відновили свою діяльність біологічний і географічний факультети. Вони функціонували, об'єднані з відповідними факультетами Київського державного університету імені Т.Г. Шевченка у 1956 році. На біологічному і

географічному факультетах тоді працювали такі вчені, як професори: О.І. Соколовський, О.М. Русько, доценти: А.А. Жавжаров, О.Т. Діброва, В.С. Медина, М.М. Прахов. У 1971 році від КДПІ були відокремлені і передані туди природничі спеціальності й підготовку вчителів біології, хімії та географії почали здійснювати на педагогічному факультеті. Відкрилися відділ і кафедра природничих дисциплін (завідувач – професор Л. Лесик). Спочатку кафедра об'єднувала викладачів чотирьох секцій: ботаніки, зоології, хімії, географії. У 1972 році на цій кафедрі утворено природничо-географічний факультет.

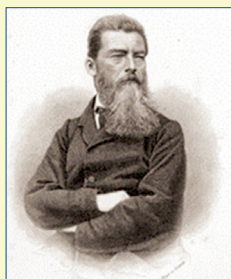
1934 – у Києві народилася **Круглик Лідія Іванівна** – кандидат педагогічних наук, ст. науковий співробітник КДПІ (1992–1993).

1962 – при вечірньому педагогічному факультеті КДПІ (декан – доцент О.Д. Кардаш), **відкрито музично-педагогічний відділ**, на якому вперше почали готувати вчителів музики і співів загальноосвітніх шкіл і викладачів музичних предметів для педагогічних та музично-педагогічних училищ. Підготовку забезпечувала кафедра музики, яку очолювали кандидат мистецтвознавства, доцент Л.Й. Височинська.

А. Марченко

1968 – публіцист «самвидаву» **Марченко Анатолій Тихонович (1938 - 1986)** виступив із відкритим листом, адресованим радянським та іноземним газетам, а також радіостанції Бі-Бі-Сі, про загрозу радянського вторгнення в Чехословаччину – заарештований і 21 серпня 1968 року за звинуваченням у порушенні паспортного режиму та засуджений до року ув'язнення. Свої короткотрасне перебування на волі та життя в таборі описав в автобіографічній книзі «Живи як усі». Через рік на волю не вийшов: було висунуте звинувачення за статтею 190-1 (поширення наклепницьких вигадок, що ганьблять радянський суспільний і державний лад). Оголосив голодування (117 днів). Помер у лікарні Чистопольського годинникового заводу - його смерть мала широкий резонанс у дисидентському середовищі СРСР і в зарубіжній пресі.

Л. Фейєрбах

1804 – 210 років від дня народження **Фейєрбаха Людвіга Андреаса (1804–1872)** – німецького філософа-матеріаліста, автора наукових: «До критики філософії Гегеля» (1839), «Сутність християнства» (1841), «Основні положення філософії майбутнього» (1843), «Сутність релігії» (1845), «Історія філософії Нового часу від Бекона Веруламського до Бенедикта Спінози» (1833) та ін.

О. Яковлева

1916 – у Білому Колодці Харківської обл. народилася **Яковлева Ольга Данилівна** – учасниця Другої світової війни, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри навчального кіно КДПІ (1961–1982). Активний громадський діяч, організатор зустрічей студентів із відомими діячами культури.

1937 – у Вереміївці Градизького р-ну Полтавської обл. народився **Моляко Валентин Олексійович** – доктор психологічних наук (1983), професор кафедри психології КДПІ, член НАПН України; автор 250 наукових праць з психології.

В. Моляко

1952 – у Солотвиному Тячівського р-ну Закарпатської обл. народився **Даниленко Геннадій Дмитрович** – ст. викладач кафедри загальної фізики (1991–1995).

1960 – в Олександрії Кіровоградської обл. народився **Завізіон Геннадій Віталійович** – кандидат фізико-математичних наук, доцент.

Р. Вернидуб

1964 – у Свинцях Таращанського р-ну Київської обл. народився **Вернидуб Роман Михайлович** – кандидат фізико-математичних наук, професор, зав. кафедри освітньої політики, проректор з навчально – методичної роботи (з 2005). Розробив загальну структуру робочої програми університету, яка врахувала технологічні схеми реалізації модульного навчання.

1967 – у Запоріжжі народилася **Кухельна Наталія Володимирівна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри хімії.

О. Жильців

1968 – у Києві народився **Жильців Олексій Борисович** – випускник КДПІ (1990), кандидат педагогічних наук, професор кафедри російської мови, Заслужений працівник вищої освіти УРСР (1982). Сфера наукових інтересів – використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі вищої школи; автор 30 наукових і науково-методичних праць,

серед яких 11 навчальних посібників.

2012 – делегація студентів і викладачів університету, на чолі з директором Інституту української філології, професором Анатолієм Висоцьким побували на малій батьківщині драгомівця – **Андрія Малишка**:

на запрошення міської ради Обухова студенти і викладачі взяли участь в урочистому мітингу біля пам'ятник поету на головній площі містечка з нагоди 100-річчя з його дня народження. Долучилися до заходу Дмитро Павличко, Юрій Мушкетик, Олесь Довгий.

1882 – засновано **Троїцький народний будинок Київського товариства грамотності** (розташований на розі вулиць Великої Васильківської та Жилянської, сучасна адреса – вул. Велика Васильківська, 53); головою товариства був педагог, вчений В. Науменко

(з 1897 року), викладачі: історик І. Лучицький та публіцист Л. Лічков. Завідувач народного будинку – А. В'язлов, його заступник – Д. Дорошенко. Тут діяла безкоштовна бібліотека-читальня (завідувач Є. Кивлицький), працювали просвітницькі заклади – різні курси, зокрема, для вчителів

проводилися громадські заходи: лекції, народні читання, концерти. В Товаристві грамотності налічувалося 1560 найменувань і 10 506 примірників навчальних видань, які давалися в тимчасове користування приватним школам, міським та комерційним училищам, притулком. У 1907 році Народний будинок піддався жандармському огляду, під час якого на центральному книжковому складі виявлено 764 примірника заборонених політичних видань: твори О. Герцена, М. Горького. У тому ж році, 31 жовтня (13 листопада) Товариство грамотності закрито, його власність та будинок передали в муніципальну власність – Київському навчальному округу.

1930 – ухвалено **Постанову «Про загальне обов'язкове початкове навчання»** з метою підготовки для шкіл вчителів.

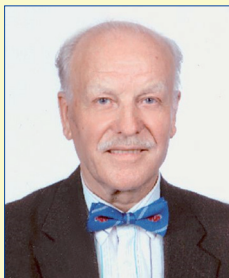
1935 – у Щорсах Щорсівського р-ну Чернігівської обл. народилася **Шиманська Ія Федорівна** (дочка професора Т.Ф. Бугай-

1834

І. Шиманська

І. Варзар

І. Загарницька

ко) – кандидат педагогічних наук. Автор книги «Леся Українка про освіту та виховання» (1973). У будинку вчителя організувала виставку виставку «Література - підручник життя», присвячена 110-річчю від дня народження Т. Ф. Бугайко, на якій експонувалося 75 матеріалів з персонального комплексу педагога.

1937 – у Домулженях Флорештського р-ну (Республіки Молдова) народився **Варзар Іван Михайлович** – доктор політичних наук, професор кафедри політичних наук. Засновник наукової школи «політична етнологія», академік – Української академії політичних наук і Міжнародної академії безпеки життєдіяльності. Автор 600 різноформатних та наукових робіт, надрукований у Збірниках та Вісниках.

1975 – у Києві народилася **Загарницька Ірина Іванівна** – випускниця університету, доктор філософських наук, професор, зав. кафедри менеджменту та інноваційних технологій соціокультурної діяльності; директор Інституту розвитку дитини. Нагороджена Грамотами: Верховної Ради України та Міністерства освіти і науки України, релігійною відзнакою «Орден святої великомучениці Варвари» II ступеня, медаллю університету «Драгоманівська родина» та іншими відзнаками державних і громадських організацій.

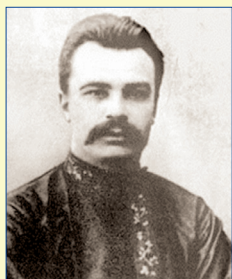
1990 – Рішенням Президії міської ради народних депутатів перед будинком Міської ради поруч із державним прапором УРСР **піднято національний синьо-жовтий прапор України**, освячений у Софії Київській. Під стіни міськради прийшло 200 тисяч киян – до моменту проголошення Незалежності України лишалося більше року.

А. Ведель

1808 – у Києві помер **Ведель (Ведельський) Артем Лук'янович (1767–1808)** – композитор, людина, яка мала дар передбачування; киянин стояв і молився у батьківському саду – так зустрів смерть на Подолі. Але для жандармської системи Російської імперії Ведель залишався небезпечним, тому його смерть була засекреченою, а твори – забороненими. Але й сьогодні неповторні, витончені шляхетні та надзвичайно ліричні молитовні піснеспіви композитора хвилюють слухачів і тепер.

В. Винниченко

1880 – у Єлисаветграді Херсонської губ. народився **Винниченко Володимир Кирилович (1880–1951)** – письменник і політичний діяч. У 1917 році – член Центральної Ради, очолив Генеральний секретаріат і став генеральним секретарем внутрішніх справ. Автор майже всіх декларацій і законодавчих актів УНР. Проголосив I Універсал на 2-у військовому з'їзді 23 червня 1917 року. У 1918 році через суперечності із Симоном Петлюрою пішов у відставку та виїхав за кордон. Помер у Франції, похований у місті Мужен; на його честь названий Кіровоградський державний педагогічний університет.

1883 – заснована **Четверта київська гімназія**; спочатку винаймала приміщення на розі Бібіковського бульвару (тепер будинок університету імені М. Драгоманова). Тут навчалися – актор і виконавець власних пісень Олександр Вертинський, письменник Ярослав Івашкевич,

1834

художник Петро Холодний (старший), історик мистецтва й видатний діяч УНР Дмитро Антонович, учасник бою під Крутами Павло Кольченко. Тут викладав український педагог, історик та редактор ж. «Киевская старина» Євген Кивлицький.

1913 – у С.-Петербурзі (Росія) народився **Рапопорт Ілля Маркович** – доктор фізико-математичних наук, професор, зав. кафедри математичного аналізу і геометрії КДПІ (1954–1957).

1920 – у Станиславівому Кіровоградської губ. народився **Бевзенко Степан Пилипович** – кандидат філологічних наук КДПІ (1945–1962).

1927 – у Стецівці (тепер Звенигородський р-н Черкаської обл.) народився **Войтко Віталій Іванович (1927–1989)** – викладач у

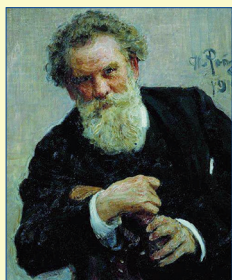
КДПІ, редактор газети «За педагогічні кадри»; закінчив аспірантуру при кафедрі філософії. доктор філософських наук (1966); член-кореспондент АПН СРСР (1978), директор НДІ психології МО УРСР.

В. Войтко

1928 – на околиці Ташкента (Узбекистан) комісія за керівництва професора університету Златоврацького приймала експеримент – випробували телевізійний апарат, сконструйований Борисом Грабовським (сином поета Павла Грабовського) та його помічником Іваном Белянським.

1931 – у Миколаївці Ольгінського (тепер Волноваського р-ну) Донецької обл. народився **Дзюба Іван Михайлович** – аспірант КДПІ (1965; виключений за виступ в кінотеатрі «Україна» на презентації кінофільму Параджанова «Тіні забутих предків») – літературознавець, критик, громадський діяч, дисидент радянських часів, Герой України, академік НАН України, другий Міністр культури України (1992–1994). Автор праці «Інтернаціоналізм чи русифікація?».

1947 – у Підвисоцькому Кіровоградського р-ну Кіровоградської обл. народився **Прискока Олег Володимирович** – кандидат філологічних наук, доцент КДПІ.

І. Рєпін. Портрет
В. Короленка

М. Драгоманов

1853 – у Житомирі народився **Короленко Володимир Галактіонович (1853–1921)** – письменник, журналіст; нащадок старого козацького роду, чия бабуня у других – бабуся академіка Вернадського Володимира Івановича (1863–1945). Міцна дружба була між ним та П. Мирним, П. Грабовським, М. Коцюбинським. Тема України посідає значне місце в оповіданнях «Ліс шумить», «У поганому товаристві», «Без язика», повісті «Сліпий музикант». Не сприйняв Жовтневий переворот 1917 року і відкрито засуджував дії більшовиків; звертався до членів уряду з клопотаннями на захист українських діячів культури, це – «Листи до Луначарського» (1920) та «Листи з Полтави» (1921).

1859 – **Михайло Драгоманов** вступає на історико-філологічний факультет Київського університету **Св. Володимира**, разом із ним – кілька друзів з Полтавської гімназії. Характеризуючи цей «полтавський гурток», писав: «Ми знали напам'ять Герцена, Шевченка, – дехто

Прудона; ми читали з радістю Костомарова, Щапова, Павлова, що і в історії Роси показували, що були колись часи, коли тут сам народ, а не начальство, робив свою історію. Ми були по своєму республіканці і соціалісти, — по тодішньому київському хлопомане».

1925 – на Хрещатику (будинок № 8А) розпочав роботу **Київський будинок Народів Сходу**. Спочатку в його структурі було

чотири секції, де навчалися педагогіки та вивчали мови: вірменська, грузинська, ассирійська та тюрко-татарська, через три місяці додалася китайська секція. Невдовзі членами стали представники інших народів, які проживали в Києві та в силу різних обставин були віднесені до категорії східних. Окрім персів і турків, у Будинок Народів Сходу ввійшли вихідці із Кавказу (осетини, лезгинці, чеченці, інгуші, кабардинці, дагестанці), а також греки, болгары та угорці.

В. Покась

1957 – у Городищі Черкаської обл. народився **Покась Віталій Петрович** – випускник КДПІ, доктор філософських наук, професор, зав. кафедри педагогіки і психології, директор Інституту природничо-географічної освіти та екології. 1984–1992 роки – директор студентського містечка; у 1987–1990 – викладач кафедри теорії та методики виховної роботи (за сумісництвом); у 1992–1999 – начальник управління дошкільних та інтернатних закладів МОН України.

В. Чернобривкін

1962 – на Сумщині народився **Чернобривкін Володимир Миколайович** – випускник КДПІ, доктор психологічних наук, професор, зав. кафедри психології. Має більше 90 наукових публікацій, серед них 2 монографії, 4 навчально-методичних посібників (співавтор).

1978 – Київському міському педагогічному училищу присвоєно ім'я Н.К. Крупської.

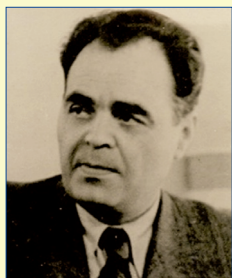
2000 – підписано до друку науково-популярний журнал «Пульсар», № 9 (головний редактор В. Певно), присвячений вісімдесятиліттю Національного педагогічного університету імені М.Драгоманова. Вміщені статті Шкіля М.І., Гудзя Ю.П., Шут М.І., Тхоржевського Д.О., Бондаря В.І., Романовського О.О., Грищенка А.П., Волинки Г.І., Мозгової Н.Г., Андрусишина Б.І. та ін. Видання насичене світлинами про життя кафедр, конференції, фоторепортажами з поїздок викладачів і студентів Україною.

П. Попов

1890 – у Миколаївці (тепер Буринський р-н Сумської обл.) народився **Попов Павло Миколайович (1890–1971)** – професор Інституту народної освіти (з 1934), літературознавець, мистецтвознавець, фольклорист, чл.-кор. АН УРСР (з 1939). Закінчив університет Св. Володимира (1916). З 1920 року працював в Українській академії наук (УАН), паралельно завідував відділом письма та друку «Лаврського музею культур та побуту».

П. Чамата

1898 – у Бабичах (тепер Канівський р-н Черкаської обл.) народився **Чамата Павло Романович (1898 – 1969)** – випускник факультету соціального виховання КІНО (1930), кандидат психологічних наук, професор, ректор педагогічного інституту імені О.М. Горького (1947–1951). Розробляв загальнотеоретичні питання психології, її вітчизняної історії. Заснував в Україні наукову школу з проблем самосвідомості. При його керівництві у вузі було започатковано на кожному факультеті хор, загальноінститутський колектив художньої самодіяльності, духовний оркестр. За плідну працю та громадську діяльність був нагороджений орденом «Знак Пошани» та медалями.

1912 – у Русанівці Полтавської обл. народилася **Кукавська Марія Кирилівна** – учасниця Другої світової війни, викладач кафедри історії (з 1946), Відмінник народної освіти. Авторка 40 нау-

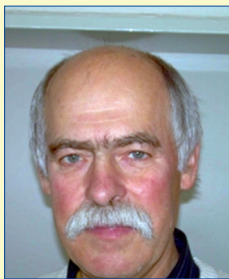
1834

М. Куавська

В. Кузь

В. Кошманенко

тор історичних наук, професор кафедри методики навчання суспільних дисциплін і гендерної освіти Інституту історичної освіти. Створив перші навчальні посібники «Планів-конспектів з історії України для учнів 6-9 класів».

кових праць з проблем патріотичного вихання та особливостей формування підростаючого покоління сільської молоді.

1938 – у Попелянах Пустомитівського р-ну Львівської обл. народився **Кузь Володимир Григорович** – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України. Засновник і дослідник комплексу «дошкільний навчальний заклад – загальноосвітній навчальний заклад». Основні праці: «Виховний комплекс “школа – дитячий садок”» (1990), «Школа – центр виховання» (1991), «Основи національного виховання: концептуальні положення» (1993).

1943 – у Дніпропетровську народився **Кошманенко Володимир Дмитрович** – доктор математичних наук, професор кафедри вищої математики (з 1975). Науковий напрям дослідження: побудова теорії розсіювання в термінах біолінійних функціоналів, створення сингулярно збуреного оператора.

1967 – у Донецьку народилася **Пахарєва Тетяна Анатоліївна** – доктор філологічних наук, професор кафедри російської та зарубіжної літератури (з 2007). Науковий напрям дослідження – ідея підпорядкованості мотивованого комплексу поезії російських поетів.

1968 – у Таращі Таращанського р-ну Київської обл. народився **Коляда Ігор Анатолійович** – док-

І. Коляда

1902 – у Києві відкрита **Жіноча торгова школа**, приміщення якої зведено на гроші цукрозаводчика і мецената Миколи Артемієвича Терещенка (нині – вул. Воровського, 18/2). Учбовий заклад отримало ім'я його дружини Пелагеї Георгіївни Терещенко.

Проект розробив цивільний інженер Павло Голландський. На першому поверсі були канцелярія, робочі кімнати для вчителів, квартира інспектора школи (кабінет, службова і особиста вітальні, дві спальні, їдальня, дитяча, кімната для прислуги, ванна, туалет, кухня – з виходом на господарський двір).

На другому поверсі – чотири просторі класні кімнати, бібліотека, рекреаційний зал, буфет. Школа мала три основні класи і один підготовчий. Викладали Закон Божий, російську і німецьку мови, каліграфію, арифметику, геометрію, алгебру, комерційну арифметику, основи комерції, бухгалтерську справу, домоводство, гімнастику.

Ю. Кобилецький

1906 – у Звенигородці Київської губ. народився **Кобилецький Іван (Юрій Свиридович) Спиридонович (1906–1987)** – учасник Другої світової війни, доктор філологічних наук, професор; з 1952 року працював у КДПІ на філологічному факультеті. Входив до редколегії з підготовки до видання 20-томного зібрання творів І. Франка та п'ятитомника М. Коцюбинського.

1834

За його редакцією вийшли твори: «Кобзар», «Земля» та «Вибрані твори» О. Кобилянської, «Поезії Івана Франка» – всього 250 книг.

1928 – у Гайсині Вінницької обл. народилася **Кравчук Віра Іванівна** – викладач історії КДПІ (з 1975).

На фото:

*В.К. Майборода дарує
музею університету
фотопортрет
ректора
М.М. Грищенка.
2005 рік*

1935 – у Маслівці Миронівського р-ну Київської обл. народився **Майборода Василь Каленикович** – доктор педагогічних наук, професор, академік АВШ України; Заслужений працівник освіти України; вчений у галузі теорії та історії професійної освіти й державного управління. Проводить значну викладацьку, дослідницьку та організаторську роботу, є автором стоп'ятидесяти наукових та навчально-методичних праць.

1987 – завершився судовий процес над винуватцями аварії на Чорнобильській АЕС: судова колегія у кримінальних справах Верховного суду СРСР визнала одним з основних винуватців колишнього директора станції Віктора Брюханова, який «не вжив заходів до

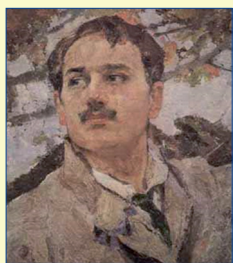

Четвертий реактор

обмеження масштабів аварії, не ввів у дію план захисту персоналу і населення від радіоактивного випромінювання». Прийнявши рішення про проведення випробувань **на 4-му енергоблоці** перед виведенням у плановий ремонт, М. Фомін – головний інженер, А. Дятлов – заст. головного інженера, О. Коваленко – начальник реакторного цеху не вжили необхідних додаткових заходів щодо гарантування безпеки. Б. Рогожкін – начальник зміни, одержавши повідомлення про аварію, не ввів у дію систему сповіщення персоналу. Ю. Лаушкін – державний інспектор не виявив принциповості: винуватці засуджені на різні роки позбавлення волі.

1789 – відкрито **Київське головне народне училище** на Подолі відповідно «Статуту народних училищ у Російській імперії». До училища приймалися діти усіх станів, окрім дітей-кріпаків. Курс навчання тривав п'ять років й складався з 4 розрядів (або класів). 1809 року на базі училища створено Першу київську гімназію; викладачами працювали: Максим Берлінський, директор (історія і географія), Карбановський (математика, фізика), М. Громницький (російська мова, латинська мова), С. Стефанович (російська мова, латинська мова). 1809 року на базі училища було створено Першу київську гімназію.

Г. Кричевський

1947 – в Ірпені Київської обл. помер голодною смертю **Кричевський Григорій Федорович (1879–1947)** – педагог, перший ректор української Академії образотворчого мистецтва, перший, хто в Україні отримав диплом доктора мистецтвознавства без захисту дисертації. До речі, коли митця переслідували, переповідають, що партократ Хрущов Микита Сергійович (1894–1971) запросив до кабунету і дав обіцянкусприяти в кар'єрі, якщо намалює портрети його та «батька народів» Й. Сталіна. Згодом учням Митець зізнався: «Бачите, малювати всяких там временщиків-фаворитів, пройдисвітів і мерзотників мені мій сан не дозволяє».

В. Шарпатий

1958 – у Клочкові Чернігівської обл. народився **Шарпатий Віктор Григорович** – доктор історичних наук (2008), професор кафедри історії та етнополітики. Дослідник соціальної історії України ХХ ст., «українізації», біографістики. Навчався в аспірантурі університету, тут же захистив дисертації. Автор 150 наукових, навчально-методичних праць, у тому числі 12 навчальних посібників.

М. Остапенко

1972 – у Києві народилася **Остапенко Марина Анатоліївна** – доктор політичних наук, доцент, професор кафедри політичних наук. Нагороджена Почесною грамотою НПУ імені М.П. Драгоманова, а також Подякою за вагомий особистий внесок у розвиток університету і досягненні високих показників у професійній діяльності.

2014 – студенти університету відвідали замок «Річарда» на Андріївському узвозі. Ця будівля, стилізована під неоготичний англійський замок, з'явилася на Андріївському узвозі завдяки техніку-будівельнику А. Крауссу у 1904 році. Монументальні фасади прикрашені різноманітними баштами, шпилями, зубчастими навершнями стін. Незабаром після заселення, власник загинув, а рідні будівельника унікальне приміщення продали, а нові мешканці почали скаржитися на моторошне виття по ночах. «Замок» став обростати містичними легендами.

У різний час у будинку проживали відомі українські художники Ф. Красицький, І. Макушенко і Ф. Балавенський. За будинком є вихід на гірку, з якої відкривається чудовий краєвид на Поділ і далі – на Дніпро та Лівий берег. Історії будинку та його мешканців присвячено декілька вітрин «Музею Однієї Вулиці»; тут представлено особисті речі і портрети митців, їхні художні роботи, а також плани і фотографії Замку Річарда.

1838 – у Полтаві народився **Більбасов Василь Олексійович (1838–1904)** – історик і публіцист, професор університету Св. Володимира, який виступав з пасквільними статтями на праці М.П. Драгоманова, писав на нього доноси.

1852 – засновано **Київський Володимирський кадетський корпус**, тоді ж народилася й назва «**Володимирський**» на честь новонародженого онука імператора, великого князя Володи-

мира Олександровича. Місце для будівництва також обрав імператор – на околиці міста, в Шулявському гаю, який з того часу отримав нову назву – «Кадетський». У 1852–1857 роках розміщувався у приміщенні, де пізніше була Перша гімназія.

1857 року Корпус переїхав у власне приміщення на Кадетському шосе (нині – Повітрофлотський проспект, 6), збудоване за проектом архітектора І. Штрома. Серед випускників були: О.Ігнат'єв (1877–1954, син київського генерал-губернатора, військовий, розвідник і автор роману «П'ятдесят років в строю»), С. Остапенко (1881–1937, економіст, голова уряду УНР в 1919 р.), М. Бердяєв (1874–1948, відомий філософ-екзистенціаліст), М. Духонін (1876–1917, останній головнокомандувач Збройних сил імперії, який відмовився підкоритися більшовикам і почати громадянську війну), О. Тілло (1839–1899, російський географ і картограф), М. Крилов (1879–1955, математик, механік, професор, доктор математики, академік ВУАН, Заслужений діяч науки УРСР). Після

Другої світової війни тут розміщувалося командування Київського військового округу, а з 1991 – Міністерство оборони України.

1918 – Рада міністрів Української держави ухвалила **Закон про заснування в університетах Києва, Одеси, Харкова кафедр української мови, літератури, історії та права**. У Ніжинському історико-філологічному інституті засновано кафедри української мови та української історії. **Ухвалено й Закон про монополію та продаж горілки й вина**.

1937 – у Харкові народилася **Зінченко Світлана Миколаївна** – кандидат медичних наук, доцент університету.

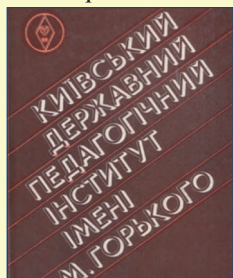
1964 – Наказом ректора університету за № 791 заснована **кафедра культурології**. Завідувачі за всі роки діяльності: 1964–1982 –

На фото (зліва – направо): асп. Лілія Ільдусівна Халікова, асп. Катерина Ігорівна Влас, доц. Вікторія Юрійвна Кришмарел, ст. викл. Вікторія Станіславівна Василенко, ст. викл. Яна Василівна Чорнойван, доц. Юлія Миколаївна Кравченко, викл. Ірина Олександрівна Жмайло, ст. викл. Юлія Юрійвна Корнійчук, доц. Денис Валентинович Брильов, ст. викл. Володимир Валерійович Кочергін, доц. Леся Лукашівна Процик, проф. Микола Михайлович Закович, проф. Михайло Миколайович Черенков, проф. Галина Сергійвна Меднікова, доц. Віталій леонідович Хромець, проф. Галина Дмитрівна Миленька, проф. Віктор Дмитрович Бондаренко, доц. Тетяна Олександрівна Котлярова, ст. викл. Геннадій Анатолійович Целковський, доц. Світлана Анатоліївна Хрипко, викл. Сергій Сергійович Ставряні, викл. Юлія Анатоліївна Назаренко, проф. Іван Миколайович Мишак, асп. Софія Володимирівна Скрипникова, проф. Володимир Валерійович Токман, ст. викл. Сергій Сергійович Русаков, доц. Інна Володимирівна Гурова, ст. викл. Юлія Анатоліївна Сюсель, доц. Яніна Дмитрівна Пруденко, ст. викл. Ірина Сергіївна Хромець, ст. лаб. Юрій Миколайович Мельничук. 2012 рік

Борис Олександрович Лобовик, доктор філософських наук, професор; 1979–1982 – Микола Володимирович Філоненко – кандидат філософської освіти, доцент; 1982–1983 – Феодосій Андрійович Місюра, кандидат філософської освіти, доцент; 1983–2001 – Микола Михайлович Закович – доктор філософських наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки; 2001–2014 – Віктор Дмитрович Бондаренко – доктор філософських наук, професор, член-кореспондент НАПН України; з 2014 року – Котлярова Тетяна Олександрівна, кандидат філософських наук, доцент.

1981 – підписано до друку видання «Київський державний педагогічний інститут імені О.М. Горького. Історичний нарис». У виданні розповідається про становлення і розвиток педагогічного вузу держави, діяльність кафедр на різних етапах свого розвитку.

С. Бубка

1994 – останній, 17-й світовий рекорд Бубки Сергія Назаровича на відкритих стадіонах: у Сестрієре (Італія) український стрибун із жердиною подолав планку на висоті 6 м 14 см. На його спортивному рахунку 35 світових рекордів, 2001 року за високі спортивні досягнення удостоєний звання «Героя України». Потрапив у книгу рекордів Гіннеса за найбільшу кількість світових досягнень в легкоатлетичному спорті. Тричі отримував титул кращого спортсмена світу. Є президентом і засновником «Клубу Сергія Бубки» в Донецьку, який проводить міжнародні змагання «Zepter – Зірки жердини». 23 червня 2005 року став Президентом Національного олімпійського комітету України.

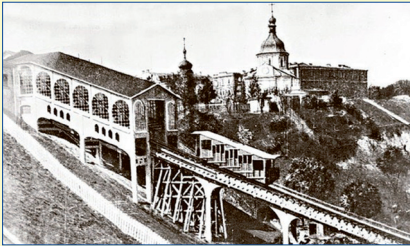

2013 – у художній галереї пройшла виставка студентських творів «Українські краєвиди», організована кафедрою

образотворчого мистецтва Інституту педагогіки та психології. Вперше представлено роботи в пейзажному жанрі, виконані за останні роки в роботах А. Нечипоренко, В. Гершкула, К. Конюх і О. Лець, Д. Вернигора. Представлена майстерність студентів і в насиченому кольором олійному живописі (К. Грабенко), і у вишуканій лінійності олівцевого рисунка (М. Кирильчук), і у вигадливості флористичної техніки (А. Нечипорук).

2014 – студенти відвідали Михайлівський підйом – фунікулер, і дізналися його історію. Проблема зв'язку між Верхнім містом та низинним Подолом існувала з часів заснування Києва. Спершу мешканці користувалися крутими стежками, потім – Ан-

дріївським узвозом, який під цією назвою відомий ще з позаминулого століття, потім від Хрещатика до Подолу – Володимирським узвозом прокладено колію для трамваю, і шлях став хоч довшим, зате зручнішим. Ідею збудувати механічний під-

йом у вигляді невеличкої похилої залізниці з канатною тягою подав інженер Абрагамсон Артур Адольфович (1854 -1924). Проект розробили інженери М.К. П'ятницький та М.І. Баришников. Спорудження фунікулера тривало з 1902 по 1905 рік. Колії підйому – 200 метрів. Спершу він з'єднував верхню терасу Володимирської гірки з вулицею Боричів тік. Називався «Михайлівським механічним підйомом» тому, що поруч будівлі Михайлівського Золотоверхого монастиря. На той час це було досить прогресивне інженерне вирішення: рейки лежали на міцній залізобетонній естакаді, безвідмовно діяли і підйомні машини. Першу реконструкцію фунікулеру здійснено у 1928 році. Будівельники проклали тоді ще близько сорока метрів колії, і відтоді нижня станція перенесена на вулиця Сагайдачного, біля Поштової площі. 1958 року проведено кардинальну реконструкцію фунікулера: у машинному залі встановлено сучасне устаткування, яке гарантувало безпеку руху. Щороку перевозить в середньому 2,8 мільйона пасажирів; у травні 2005 року відзначив ювілей - сторіччя з дня відкриття.

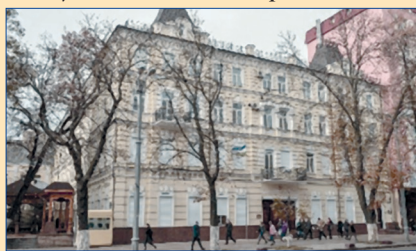

*Софійський університет
імені св. Климента Охридського.
Тут М. Драгоманов
викладав історію (1889–1895)*

1889 – Наказом міністра Народної освіти Болгарії Г. Живкова за № 427 від 1 серпня 1889 року **Михайла Петровича Драгоманова** призначили **ординарним професором історико-філологічного відділення**. З ним уклали 3-річний контракт із виплатою щороку 12 тис. франків золотом.

1892 – закінчився трирічний контракт Михайла Драгоманова з болгарським Міністерством народної освіти, і уряд не поспішав поновлювати угоду. Міністр Г. Живков запропонував ученому погодинну оплату й гонорар, але без контракту. Це обурило болгарську громадськість і контракт продовжили ще на рік.

1911 – у Києві відкрито приватну жіночу гімназію **В.О. Жеребцевої**, в якій навчали й педагогічної майстерності. Будинок № 16 по вулиці Володимирській, який свого часу орендувала Приватна жіноча гімназія Жеребцевої

В.О., був споруджений у 1879–1881 роках за проектом архітектора В. М. Ніколаєва для чиновника Ф.М. Чарнецького. Цей навчальний заклад вважався одним із найкращих у Києві і від 1 серпня 1911 року містився в

цьому будинку. За радянської влади тут знаходився Кооперативний музей «Дніпрспілки», яким з 1920 року керував П.Г. Тичина.

В. Ніколаєнко

1919 – у Кожанках Фастівського р-ну Київської обл. народився **Ніколаєнко Василь Юхимович (1919–2011)** – Почесний професор університету, учасник Другої світової війни, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри історії, декан історичного факультету, голова Ради ветеранів.

1926 – у Празькому храмі святого Миколая (Чехія) **обвінчалися** майбутня поетеса **20-річна Олена Шовгенева (Теліга)** та знаний кубанський бандурист **26-річний Михайло Теліга**. Місце вінчання вибрали не випадково: з 1874 року і до кінця Другої світової війни у цьому храмі відбувалися православні богослужіння, в тому числі й українською мовою.

О. і М. Теліги

1945 – у Королівці Макарівського р-ну Київської обл. народилася **Тарасун Валентина Володимирівна** – доктор педагогічних наук, професор кафедри логопедії (з 2004). Обґрунтувала принципово новий науковий напрям логопедії – логодидактику як вчення про організацію навчально-виховного процесу дітей з особливостями у розвитку.

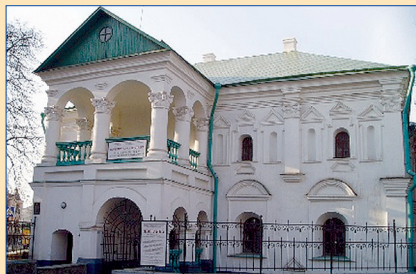
І. Булах

1949 – в Апостоловому Дніпропетровської обл. народився **Семешко Анатолій Андрійович** – музикант-виконавець, диригент, професор, зав. кафедри інструментального та оркестрового виконавства, Заслужений діяч мистецтв України.

1956 – на Луганщині народилася **Булах Ірина Сергіївна** – доктор психологічних наук, професор; Відмінник освіти України» (2006). Наукові інтереси: розвиток моральної самосвідомості підлітків, психологія особистісного та професійного зростання майбутніх фахівців з психології.

1862 – відновлено діяльність Педагогічного інституту під назвою «Педагогічна школа для підготовки народних учителів» за підтримки попечителя Київського учбового округу М. Пирогова.

«Будинок Петра». В 1862 році –
Києво-Подільське парафіяльне училище

Проект її діяльності підготовлено інспектором казенних шкіл Київського учбового округу М. Туловим: «свідоме затвердження майбутніх народних учителів у курсі народних училищ та засвоєнні ними кращих методів викладання», тому курс педагогічної школи розділявся на теоретичний і практичний.

На громадських засадах працювали професори: богослов'я Н. Фаворов, педагогіки С. Гогоцький, учителі Київських гімназій; студенти університету Св. Володимира: М. Драгоманов, П. Лебединцев, Ф. Петрушевський, О. Писецький, І. Ростовцев, І. Слепушкін, І. Сошенко, О. Худзінський, А. Юркевич. У школі навчалося 20, а згодом – 40 осіб шість місяців (з травня по листопад). Практику проходили в Києво-Подільському парафіяльному училищі під керівництвом викладачів, а згодом – у спеціально заснованому при школі початковому училищі.

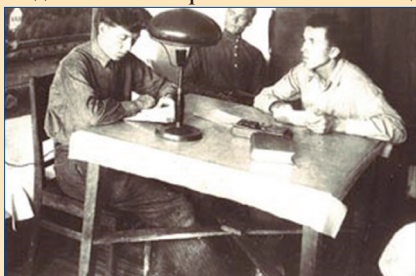

О. Покровський

1873 – у Московській губ. народився **Покровський Олександр Іванович (1873–1940)** – викладач історії КІНО (з 1921–1922); 1918 року

призначений консультантом Міністерства сповідань уряду гетьмана П. Скоропадського, згодом входив до складу видавничої комісії під керівництвом професора В.І. Екземплярського і «Комісії в справі підготовки законопроектів церковно-державного характеру» на чолі з професором Ф.І. Міщенком, метою діяльності якої було: вивчення внутрішньої церковної ситуації; загальних та місцевих потреб церкви і духовенства, наслідком чого стало підготування проекту конституції Української церкви, що передбачав надання їй широкої автономії від Московського патріархату.

Студенти в гуртожитку

1922 – Всеукраїнський центральний виконавчий комітет (ВУЦИК) для поліпшення матеріального становища студентів встановив державні стипендії. У перші роки існування КІНО розмір стипендій зовсім не забезпечував прожиткового мінімуму. Так, у 1923 році стипендія 1-ї категорії становила 15 крб., 2-ї кате-

горії – 17 крб. і надавалися випускникам робітфаків, а також особам, які для вступу у виш залишили виробництво чи педагогічну роботу у сільських школах. Далі йшли члени профспілок, військові та їх діти, якщо вони мали виробничий, професійний, партійний, громадський стаж не менше 3 років; «селянська біднота», яка мала 3-річний сільськогосподарський стаж; юнаки і дівчата «пролетарського походження», а також вагітні селянки, чи ті, що мали малолітніх дітей (при умові, що не працювали та не перебували на утриманні).

2014 – в Інституті соціології, психології та управління проведено інноваційний **семінар «Евалюація науково-освітнього простору»** на базі наукової школи професора В. Євтуха, засідання якої проходять в наукових Центрах і вищих навчальних закладах, зокрема, в Латвійському державному університеті (м. Рига, Латвія), Інституті Близького та Далекого Сходу Ягеллонського університету (м. Краків, Польща), Сучавському університеті імені Штефана чел Маре (м. Сучава, Румунія), Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (Чернівці, Україна).

К. Митюков

рал-лейтенанта і віце-адмірала; особи, які його мали, обіймали вищі державні посади, наприклад, міністра.

О. Огоновський

погоджувався з такими визначеннями вченого.

1894 – у журналі «Народ», що виходив у Парижі (Франція), побачила світ **остання прижиттєва публікація Михайла Драгоманова «Два учителя»**. Фактично – це спогади Михайла Петровича про долю вчителів Гадяцького чоловічого училища, в якому на

1823 – у Києві народився **Митюков (Митюк)**

Каленик (1923–1885) – правник, першим в Україні написав підручник для студентів із курсу римського права; співзасновник Юридичного товариства при університеті Св. Володимира, читав лекції майбутнім вчителям. У 45 років – таємний радник, автор підручника «Курс римського права». До речі: таємний радник Російської імперії – цивільний чин III класу в Табелі про ранги, відповідав чинам генерал-лейтенанта і віце-адмірала; особи, які його мали, обіймали вищі державні посади, наприклад, міністра.

1833 – у Григорівому Рогатинського р-ну Івано-Франківської обл. народився **Огоновський Омелян Михайлович (1833–1894)** – товариш і однодумець Михайла Драгоманова; учений-філолог і громадський діяч, доктор філософії. У листах до О. Огоновського, Михайло Петрович ділився думкою про таке поняття як «порівнюючий метод», називаючи ще «європейським», «найширшим», «всесвітньо-порівнявчим» і «космополітичним» – Огоновський

вчався: «В мене на совісті лежить обов'язок прилюдно спом'янути двох із своїх гімназійних учителів: латиніста Казимира Йосиповича Полевича й історика Олександра Івановича Строніна. Не для того тільки я мушу їх спом'янути, що сам я особисто вдячний їм більш, ніж кому-небудь з усіх людей, окрім батька мого, за те добро, яке вони зробили для моєї душі».

1909 – Київські Вищі педагогічні курси реорганізовані в Учительський інститут, директором за рекомендацією Г.К. Суслова призначили К.М. Щербину – випускника фізико-математичного факультету, професора, Віце-голови фізико-математичного товариства при університеті Св. Володимира. Містився інститут у будинку № 74 по вулиці О. Гончара – займав кімнати першого поверху – три малі й кухню.

Н. Забіла

1924 – відбувся поетичний дебют випускниці КІНО Забіли Наталії Львівни (1903–1985) у газеті «Красная граница» під спільною шапкою «Війна війні»; ім'я авторки сховано за ініціалами – «Н.З.». Її батько – Лев Парменович, дворянин – віце-директор департаменту Земельної власності, син скульптора Пармена Забелло, автора першого погруддя Т. Шевченка; племінника поета Віктора Забіли. 1926 року вийшла перша книга її віршів «Далекий край», а 1927 – книги для дітей: оповідання «За свободу» та «Повість про Червоного звіра». Перший лауреат літературної премії імені Лесі Українки (1972).

2014 – на вулиці Тургенівській, 8, біля Гуманітарного корпусу та Інституту мистецтв університету відкрито пам'ятник Героям «Небесної сотні» у вигляді козацького хреста. Відкрито монумент за участю ректорату вишу, студентів і викладачів, хору імені Г. Верьовки. Освятив хрест патріарх УПЦ Київського патріархату Філарет.

В.Боровиковський

1757 – у Миргороді на Полтавщині народився **Боровиковський Володимир Лукич (1757–1825)** – художник-живописець, іконописець та портретист, академік Петербурзької АМ (з 1795). До золотого мистецького фонду належать ікони його роботи для головного іконостасу Покровської церкви на Чернігівщині. Загалом створив близько 200 портретів сучасників.

А. Крушельницький

1878 – у Ланьцуті (Польща) народився **Крушельницький Антін Владиславович (1878–1937)** – педагог, Міністр освіти УНР (1919), редактор шкільних хрестоматій з української літератури; письменник, критик і літературознавець, громадський діяч, видавець-редактор громадсько-літературних ж.: «Нові шляхи» і «Критика». Репресований, 1935 року – рішенням «трійки» УНКВС Ленінградської області засуджений до розстрілу. Реабілітований.

М. Хоружа

1921 – у Києві народилася **Хоружа Марія Наумівна** – учасниця Другої світової війни, кандидат педагогічних наук КДПІ. Була редактором факультетської газети «Дефектолог». Опублікувала 33 наукові праці у Вісниках, зокрема - підручник «Українська мова для 7 класу допоміжної школи».

1834

лограмів картоплі, заробивши під кінець зміни по 200 крб.

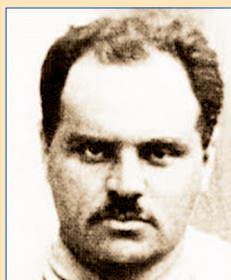
1973 – на природничо-географічному факультеті КДПІ створено **студентську дружину по охороні природи**, метою діяльності якої стало вивчення тваринного світу в заплавах малих річок та боротьба з браконьерством. Студенти обстежили заплави 30 малих річок, на байдарках пройшли шлях тисячі кілометрів. Проведено Міжнародну радянсько-болгарську експедицію «По шляху з варягів у греки», науковим керівником якої був доцент В.Г. Надворний. Учасники походу згодом виступали

з доповідями у Московському, Свердловському, Казанському, Харківському та Донецькому університетах, педвузах України. Студенти організували 6 телепередач, зняли 2 кінофільми та опублікували 12 статей.

2014 – у гуртожитку № 4 університету відкрився **спортивний зал**. Завдяки зусиллям адміністрації Інститут історичної освіти в особі заступника директора з виховної роботи професора Ветрова І.Г., коменданта гуртожитку Зейкан Н.М. та студентської Ради підвальне приміщення перетворилося на спортивний зал - студенти відтепер мають де проводити дозвілля.

Й. Гермайзе

1892 – у Києві народився **Гермайзе Йосип Юрійович (1892–1958)** – педагог -історик, професор Київського інституті народної освіти (з 1920, проректор). У 1924–1929 роках – керівник секції методології та соціологічного обґрунтування історії науково-дослідної кафедри історії України. Автор 50 наукових праць у галузі історії України, зокрема: «М.П. Драгоманов в українській історіографії». У 1929 році арештований за сфабрикованою органами Державного політичного управління УРСР (ДПУ) справою Співки визволення України (СВУ). Помер у таборі, реабілітований 1989 року.

В. Богмат

1906 – у Пісках Полтавської обл. народився **Богмат Василь Степанович** – учасник Другої світової війни, кандидат філософських наук, ст. викладач кафедри філософії (1959–1977). Нагороджений медаллю імені «А.С. Макаренка».

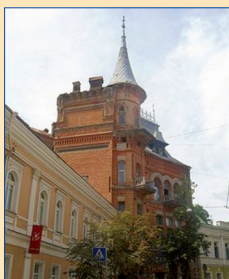
1932 – Наказом директора КДПІ **створена кафедра фізики** на базі фізичного кабінету. Першим її завідуючим був професор Г.Г. Де-Метц. У передвоєнні роки виконувалися дослідження електромагнітних явищ (професор Г.Г. Де-Метц), в галузі теплофізики (М.Ф. Казанський). Тут підготовлено перший в Україні посібник з методики викладання фізики (автори: Г.Г. Де-Метц, О.К. Бабенко, І.С. Кухтенко). У повоєнні роки кафедрою завідували професори: Г.Г. Де-Метц та О.К. Бабенко, доценти: М.Ф. Казанський, В.К. Мітюров, професор

*Професор І.І. Тичина
із студентами за
лазерним приладом.
1987 рік*

В. Гмиря

В.П. Дущенко. У 1963 році виокремилася **кафедра методики фізики**. 1968 року створено галузеві науково-дослідні лабораторії теплофізики дисперсних і полімерних матеріалів (керівник проф. В.П. Дущенко) та фізики напівпровідників та діелектриків (професор І.І. Тичина).

1941 – у Погребищах Погребищенського р-ну Вінницької обл. народився **Загородній Володимир Васильович** – кандидат географічних наук, професор кафедри економічної і соціальної географії КДПІ.

1959 – у Хусті Закарпатської обл. народилася **Лазебна Ольга Миколаївна** – кандидат педагогічних наук, доцент.

1973 – у Києві померла **Гмиря (Нові) Віра Августівна (1914–1996)** – дружина співака Бориса Романовича Гмирі (1903–1969), яка заповіла поховати себе у ногах коханого. Віра Августівна – доктор медичних наук, мала свою школу, учнів, підчитувала в КІНО, але кинула все та заходилася упорядковувати після смерті чоловіка архів. Кожного місяця 20-го числа влаштовувала вечори «Слухаємо Гмирю» на вулиці Хрещатик, 15 – їх проведено 250.

2014 – студенти університету **відвідали на столичній вулиці Ярославів Вал, 1 замок барона Штейнгеля** та дізналися його історію. Особняк з вежею, високими вікнами, фантастичними істотами, які охороняють вхід, спроектований архітектором М. Добачевським. В будинку в різні часи були розташовані кондитерська, кінотеатр і комунальні квартири. Даний архітектурний шедевр серед киян іменується «Притулком лицаря». На сьогодні в будівлі самим химерним чином переплелися залишки колишньої розкоші та одночасно з тим сліди старої комунальної квартири; стоїть під охороною, стоїть пустою.

Б. Хмельницький

1657 – у Чигирині (тепер Черкащина) помер гетьман **Хмельницький Богдан Зиновій Михайлович (1595–1657)** – військовий, політичний та державний діяч; Гетьман Війська Запорозького, очільник Гетьманату (1648–1657). Керівник Хмельниччини – повстання проти панування шляхти в Україні, котре, переросло у загальну, очолену козацтвом, Визвольну війну проти Речі Посполитої. Перший з козацьких ватажків, котрому офіційно надано титул гетьмана. Намагався розбудувати незалежну українську державу, укладаючи протягом свого правління союзи з Кримським ханатом та Московським царством.

А. Булда

1950 – у Харсіках Чорнухівського р-ну Полтавської обл. народився **Булда Анатолій Андрійович** – доктор педагогічних наук, професор, зав. кафедри теорії та методики викладання соціально-гуманітарних дисциплін (з 2003).

1959 – у Сильному Любомльського р-ну Волинської обл. народився **Сиротюк Володимир Дмитрович** – випускник КДПІ (1983), доктор педагогічних наук, професор, зав. кафедри методики фізики (з 2006), Відмінник освіти України. Запропонував методику навчання фізики в

В. Сиротюк

школах і класах інтенсивної педагогічної корекції (для дітей із затримкою психічного розвитку), яка дала початок для наукових досліджень у даній галузі.

2012 – університет уклав Міжнародну угоду про співпрацю в освітній і науково-дослідній сфері – між українським вищим навчальним закладом і Приватним дослідницьким університетом Сполучених Штатів Америки у м. Сірак'юс (штат

Нью-Йорк). Про це заявила завідувачка лабораторії з досліджень проблем екології і сталого розвитку Міждисциплінарного науково-дослідного центру складних систем вузу Наталя Шульга.

2010 – студенти університету відвідали Будинок з жирафами на вулиці Володимирська, 77. Це – історичний будинок у центрі Києва, що володіє однією примітною особливістю – архітекторами з Архітектурного союзу на торцевій стіні будинку намальовані величезні барвисті жирафи. Приміщення незвичайне: з торцевого боку намальовано яскравих жирафів. Будинок був непримітним, і його вирішили прикрасити, щоб «оживити» вид з вікна.

2013 – студенти університету відвідали на вулиці Лютеранській, 23 будинок Плакучої вдови та дізналися про його історію. Головна особливість будівлі – сумне жіноче обличчя, виліплене на

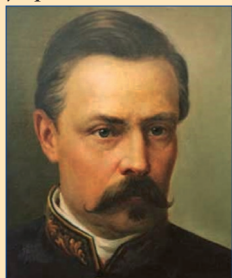

фасаді. Коли йде дощ, кам'яними щокими течуть краплі і, здається, плаче. Втім, хто зображений на барельєфі приміщення й чому «вдова» ридає, досі залишається загадкою. Будинок зведений 1907 року на замовлення полтавського купця 2-ї гільдії Сергія Аршавського, а в серпні

1913-го року його придбав купець першої гільдії Тев'є Апштейну. До речі, над балконом головного фасаду вирізана монограма власника – «СА».

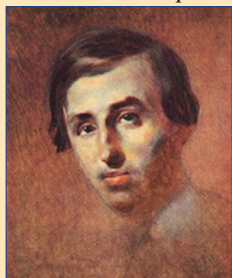

1890 – у Катеринославі (тепер Дніпропетровськ) помер **Поль Олександр Миколайович (1832–1890)** – дослідник-археолог, українсько-німецького походження, краєзнавець і меценат. Зібрав 5 тисяч експонатів (козацьку зброю, гетьманські клейноди, бунчуки, лицарські прикраси, рідкісні картини, малюнки, історичну бібліотеку). 1883 року познайомився з Д. Яворницьким, який дозволив юнакові працювати в його бібліотеці, з колекцією; оплачував Яворницькому робітників, які разом із Дмитром Івановичем вели розкопки на Хортиці, Великому Лузі. Побудував на Соборній площі Катеринослава одноповерховий будинок на сім кімнат із величезним підвалом-сховищем для колекції; у п'ятьох кімнатах відкрив безкоштовний музей для катеринославіців.

О. Поль

1819 – у Вороніжі (нині Шосткинський р-н Сумської обл.) народився **Куліш Пантелеймон Олександрович (1819–1897)** – письменник, товариш Михайла Драгоманова: обидва були членами Кирило-Мефодіївського братства, листувалися. Автор першої фонетичної абетки для української мови, яка лежить в основі сучасного українського правопису. Переклав Біблію, майже всього Шекспіра, Гете, Дж. Байрона, балади А. Міцкевича «Русалка», «Химери», «Чумацькі діти». В історико-меморіальному музеї-заповіднику «Ганнина пустинь» Інститут української філології та літературної

П. Куліш

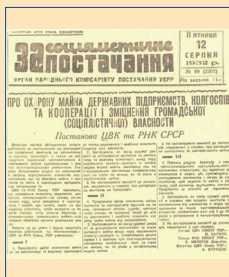
«Чумацькі діти». В історико-меморіальному музеї-заповіднику «Ганнина пустинь» Інститут української філології та літературної

творчості імені А. Малишка 2014 року провів Міжнародну науково-практичну конференцію «Пантелеймон Куліш – піонерна постать української літератури, культури, науки».

С. Бевзенко

Публікація «Закону»
міру покарання – розстріл із конфіскацією майна, який дозволялося замінювати за пом'якшуючих обставин на термін ув'язнення не менше 10 років, але все одно з конфіскацією майна. Амністію заборонялося поширювати на осіб, засуджених у справах про розкрадання вантажів на транспорті, а також колгоспного та кооперативного майна.

1999 – Президент України підписав Указ «Про День Українського козацтва», який офіційно святкується щороку 14 жовтня; у цей день відзначається і «День Покрови Пресвятої Богородиці». Козаки настільки вірили в силу Покрови Пресвятої Богородиці і настільки щиро й урочисто відзначали свято Покрови, що впродовж століть в Україні воно набуло ще й козацького змісту і отримало другу назву - Козацька Покрова.

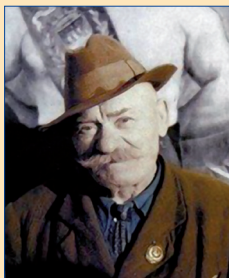
1877 – у маєтку Ханжонкове (нині – Нижня Кринка, неподалік Макіївки Донецької обл.) народився **Ханжонков Олександр Олексійович (1877–1945)** – організатор кінопромисловості, продюсер, режисер, сценарист; засновник Ялтинської кіностудії, співавтор першого в світі мультиплікаційного фільму «Прекрасна Люканіда, або Війна вусачів з рогачами» та першого українського повнометражного бойовика «Оборона Севастополя». 1926 року його кадебісти арештовують як промисловця, висуваючи звинувачення в економічних махінаціях. Шістдесятивосьмилітнім помер від недоїдання в Ялті 26 вересня 1945 року.

О. Ханжонков

1890 – за підтримки **Михайла Драгоманова** співзасновником **Русько-Української Радикальної Партії** став **Іван Франко** (РУРП, її перший голова до 1898 р.), підготував для неї програму, разом з Михайлом Павликом видавав півмісячник «Народ» (1890–1895). На початку 1887 року кризове матеріальне становище М. Драгоманова тривало, а це спонукало його до сумнівів щодо правильності вибраного життєвого шляху. Навчений гірким досвідом, Михайло Петрович дійшов висновку, занотувавши: «Не треба нікому довірятись, окрім самого себе». Дякував І. Франкові за пересилку 300 російських рублів, дружині І. Франка – за 625 рублів, передає, щоб опублікувати Шевченкового «Кобзаря».

1949 – в Їйську (Росія) від голоду помер **Піддубний Іван Максимович (1871–1949)** – український спортсмен-борець; шестиразовий чемпіон світу з боротьби (Париж, Мілан, Франкфурт, Нью-

І. Піддубний

Йорк). На його скромному, поставленому за допомогою влади США, вибір – гиря, книга й ліра, а слова: «Хахол, Петлюровец» – поряд із офіційним написом: «Здесь русский богатырь лежит». До речі: 1906–1907 року в Галичині відбулися маневри царської гвардії, після чого були влаштовані спортивні змагання, на які запросили й Івана Піддубного, який переміг усіх силачів-гвардійців. Великий князь Ніколай Ніколаєвич запитав борця, який орден бажав би отримати від царя: «Орден Тараса Шевченка, Ваша Високість, якщо такий уже є», – відповів український борець з Черкащини.

Професор М.Я Брицин з аспірантами кафедри російської мови. 1985 рік

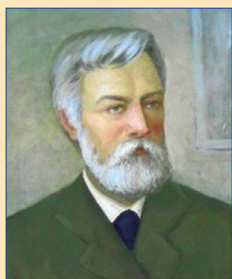
ували доценти: О.Г. Кириченко, Б.П. Страхов, Б.М. Кулик, професори: М.А. Жовтобрюх, М.Я. Брицин, М.М. Пилинський.

1967 – у Шибеному Бородянського р-ну Київської обл. народилася **Клименко Жанна Валентинівна** – доктор педагогічних наук, професор кафедри методики викладання російської мови. Автор 150 наукових публікацій, серед яких – підручник, монографія, посібники.

1993 – Київський державний педагогічний інститут імені М.П. Драгоманова реорганізовано в Український державний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова.

1996 – відповідно до Указу Президента України головою Київської міської державної адміністрації призначено **Омельченка Олександра Олександровича** (доти – першого заступника голови КМДА); Почесний професор університету.

П. Забіло

1830 – у Монастирищі Ніжинського пов. Чернігівської губ. народився **Забіло Пармен Петрович (1830–1917)** – скульптор; син нащадка полковницького роду Петра Івановича Забіли та Варвари Федорівни Ракович, брат Івана Петровича, Анни Петрівни Ге-Забелло, племінник поета Віктора Забіли, дядя Надії Іванівни Забелі-Врубель. Освіту здобував у 1-й Київській гімназії. Йому належать найперші зображення Тараса Шевченка: мармуровий бюст (1869) і бронзовий (1872) для Чернігівського музею та перший у світі пам'ятник Миколі Гоголю в Ніжині (1881).

С. Чавдаров

1892 – у Бешалмах (Молдова) народився **Чавдаров Сава Христофорович (1892–1962)** – доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки (1944–1962). Наукові праці присвячені питанням політехнічного навчання, формування науково-матеріалістичного світогляду учнів, педагогічної майстерності вчителя. Ряд досліджень науковця присвячені педагогічній спадщині К.Д. Ушинського, Т.Г. Шевченка, І.Я. Франка, Н.К. Крупської, М.І. Калініна, А.С. Макаренка.

1930 – у Маріуполі Донецької обл. народився **Бар'яхтар Віктор Григорович** – Почесний доктор університету, Герой України; вчений в

В. Бар'яхтар

галузі теоретичної фізики магнітних явищ, фізики твердого тіла, доктор фізико-математичних наук (1965), професор, академік НАН України, Заслужений діяч науки і техніки УРСР (1980).

1942 – на стадіоні «Зеніт» відбувся черговий із серії матчів в окупованому фашистами Києві між футболістами команди «Старт» (частково укомплектованої з гравців «Динамо») та збіркою німецьких зенітників «Флакельф». Так званий матч «Смерті» загарбники програли з рахунком 1:5; судив обер-лейтенант на ім'я Ервін. Через деякий час розстріляно кількох українських футболістів: спершу – Коротких, згодом, у

Сирецькому концтаборі Києва – Трусевича, Кузьменка, Клименка.

2011 – делегація університету взяла участь у святкуваннях з нагоди 192-річчя від дня народження Куліша Пантелеймона Олександровича (1819–1897).

Урочистості проходили на Чернігівщині, в рідному для митця хуторі Мотронівка, на території історико-меморіального музею-заповідника «Ганнина Пустинь». Для драгоманівців випала чудова нагода

відвідати колоритну Борзнянщину й вшанувати пам'ять видатного українця та його родини, поклавши квіти до могил Пантелеймона Куліша, Ганни Барвінок та Василя Білозерського.

2012 – студенти і викладачі університету взяли участь у святкуваннях з нагоди 193-річчя від дня народження письменника Пантелеймона Куліша. Театр «Вавилон» провів вечір-виставу «Хулій Хурина»; режисери І. Савченко та А. Шашко. П'єса явила собою сатиру на царський режим в Україні і стала причиною подальшої опали Куліша та переслідування владою Російської імперії.

1813 – у Линовицях на Пирятинщині народився **Де Бальмен Яків Петрович (1813–1845)** – художник, автор повістей, побратим Т. Шевченка; онук генерал-поручника Антона Богдановича де Бальмена, ад'ютанта гетьмана Кирила Розумовського. Навчався в Ніжинській гімназії вищих наук князя Без-

бородька разом із М. Гоголем, Є. Гребінкою, О. Афанасьєвим. Тарас Григорович присвятив йому поему «Кавказ», написавши: «Искреннему моему Якову де Бальмену».

1907 – померла письменниця **Марко Вовчок (Вілінська Марія Олександрівна; 1833–1907)**; троюрідна сестра літературного критика Д.І. Писарева. Була знайома з Т. Шевченком, П. Кулішем, М. Костомаровим, І. Тургенєвим, Жулем Верном. Описувала історичне минуле України. З її творчістю зростає міжнародна роль української літератури – мешкаючи у Франції заснувала французький дитячий журнал. Перші оповідання дітям Парижу писала українка! Повість «Маруся» одержала нагороду французької Академії, а Міністерство народної освіти Франції прийняло книги для шкільних бібліотек. Твори за її життя, починаючи з 1859 року, з'являються в чеських, болгарських, польських,

Марко Вовчок

сербських, словенських перекладах, виходять в Англії, Німеччині, Італії та інших європейських країнах. У Києві мешкала на вулиці Трьохсвятительській, 12 (1902).

в університеті навчаються 16 майстрів спорту Міжнародного класу, 65 майстрів спорту України, більше 45 кандидатів та членів Національних збірних України з різних видів спорту.

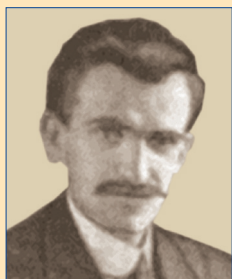
1970 – Наказом ректора створено **кафедру цивільної оборони та медичної підготовки**, яку очолив доцент В.М. Бенюмов, у її складі 15 штатних викладачів, серед них: доктор медичних наук, професор, 11 кандидатів наук. На кафедрі працювали також 57 лікарів-клініцистів-викладачів з погодинною оплатою. Тут також навчаються медичних сестер за програмою та планами, за-

1939 – свято здоров'я та спорту, **День фізкультурника** став популярним з 1920–1930 х років разом з впровадженням гасла: «У здоровому тілі – здоровий дух». В інститутах та університетах почали відкривати Інститути фізичного виховання та спорту. Нині

твердженими Міністерством вищої та середньої спеціальної освіти відповідно до Положення про підготовку медичних сестер в педагогічних вузах. Клінічну практику студенти проходять у медичних закладах міста під керівництвом кваліфікованих лікарів-спеціалістів.

2011 – у Бангкоці (Тайланд) відбулася **Всесвітня універсіада; Національна збірна України представлена в 15 видах програми. та приймають участь 205 спортсменів, 42 тренери, які представляли 62 виші.** В змаганнях зі спортивної гімнастики успішно виступили студенти Інституту фізичного виховання та спорту: 4 курсу – Гиренко Дмитро, 3 курсу – Щербатих Ольга та 2 курсу – Костюченко Марина.

О. Шульгін

1889 – у Софіному Хорольського пов. на Полтавщині народився **Шульгін Олександр Якович (1889–1960;** з роду козацьких родин: Самойловичів, Скоропадських, Апостолів) – **педагог**, посол України в Болгарії (1918), професор. 31 жовтня 1932 року на засідання в Болгарській академії наук, де вшановувалася пам'ять про М.П. Драгоманова і з нагоди відкриття на могилі Великого Українця пам'ятника, виступив французькою мовою.

1928 – у Херсоні народився **Лапіс Вілен Якович** – кандидат технічних наук, доцент, зав. кафедри технічних засобів заочного навчання (1973–1975).

В. Вашкевич

1951 – у Рожковичах Пружанського р-ну Брестської обл. (Білорусь) народився **Вашкевич Віктор Миколайович** – доктор філософських наук, професор, зав. кафедри філософії мови, порівняльного мовознавства та перекладу Інституту іноземної філології; Заслужений працівник народної освіти України, гол. редактор наукового часопису «Гілея». Входить до Міжнародної асоціації вчених «За гуманізм» (Санкт-Петербург); президент Миколаївського регіонального центру соціальних досліджень УАННП (1994–1997). Вивчає проблеми історіографії Другої світової війни, історії України, краєзнавства. Автор 100 наукових праць і книг, монографій та посібників.

1989 – Пленум Верховного суду УРСР реабілітував усіх засуджених у справі Спілки визволення України (СВУ). До історії: у день народження Т. Шевченка – 9 березня 1930 року – в Харківському театрі опери і балету почався суд у справі СВУ: 45 вчених, поетів, письменників були засуджені. На це показове знущання людей знімали з роботи й приводили цехами. Через 59 років прийшла реабілітація. З цього приводу був гіркий жарт: ранній репресанс і пізній реабілітанс; або 37-ий в Україні почався 1930-го.

2013 – у Голландському місті Роттердам відбувся молодіжний чемпіонат Європи з боксу, де у вазі +91 кг срібним призером став студент Інституту фізичного виховання та спорту університету Владислав Сіренко.

2014 – упродовж десяти днів на оздоровчо-навчальній базі університету «Синевир» в с. Колочава відбувся виїзний науково-практичний семінар «Інноваційні методи освіти. Розвиток творчих та інтелектуальних можливостей студентів у контексті трансцендентальної медитації». На заході обговорювалися проблеми сучасних форми навчання, проводила

низка «мозкових штурмів», створювалися нові види проектної діяльності, які пропонувалися реалізувати в навчально-виховній роботі. Окрім участі у науково-практичному семінарі, учасники активно взяли участь в культурологічній частині заходу: студенти та викладачі відвідали скансен «Старе село», церкву Святого Духа, меморіал «Воїнам-інтернаціоналістам», історико-військовий музей «Лінія Арпада», музей «Колочавська вузькоколійка». Також особливо драгомановців зацікавила екскурсія в музеї «Чеська школа» і «Радянська школа», у яких представлені архівні документи, які дають можливість ознайомитись зі специфікою освітянської галузі в Закарпатті у першій половині ХХ ст.

1916 – у Києві народилася **Теплицька Олена Йосипівна (1916–1998)** – доктор медичних наук, професор кафедри дефектології КДПІ з 1962).

М. Закович

1929 – у Чернігові народилася **Ульянова Тетяна Костянтинівна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри олігофренопедагогіки КДПІ (1969–1985).

1931 – у Кутищах Тлумачького р-ну Івано-Франківської обл. народився **Закович Михайло Михайлович** – доктор філософських наук, професор, зав. кафедри культурології КДПІ (1983–2001), Заслужений діяч науки і техніки України. Наукові інтереси: проблеми духовної культури, особливості функціонування й еволюції релігійної свідомості віруючих в сучасних умовах життєдіяльності.

1940 – у Петропавлівській Борщагівці Києво-Святошинського р-ну Київської обл. народився **Барановський Валерій Михай-**

І. Ковчина

лович – кандидат фізико-математичних наук, професор кафедри фізики КДПІ.

1966 – у Києві народилася **Ковчина Ірина Михайлівна** – доктор педагогічних наук, професор, зав. кафедри соціально-правового захисту населення (з 2006), Відмінник освіти України (2011). Автор 120 науково методичних статей, посібника, монографії.

1990 – за ініціативи письменника **Маняка Володимира Антоновича (1934–1992)** неподалік

1834

Мгарського Спасо-Преображенського монастиря на Зажур-горі насипали **пагорб Скорботи**. Землю привозили з регіонів України, з кожного району Полтавщини, з кожного села Лубенщини. Так постав перший і найбільший пам'ятник жертвам Голодомору 1932–1933 років.

2003 – вийшов перший том «**Енциклопедії історії України**» (всього – 10 томів). Представлено відомості про видатних громадських діячів, учених, діячів культури та мистецтва, освіти, основні історичні події України, охарактеризовано життя українців в інших державах, надано відомості про окремих видатних людей планети, тим чи іншим чином пов'язаних з Україною (при цьому цей зв'язок висвітлено у статтях) та

про вчених, які істотно вплинули на розвиток історичної науки, педагогіки та освіти. Є працею великого колективу науковців України, в якій підбито підсумок здобуткам національної історіографії.

2014 – **студенти університету відвідали Національний академічний драматичний театр імені І. Франка та дізналися його історію**. На місці площі був ставок біля садиби професора університету Св. Володимира Ф.Ф. Мерінга. Першою спорудою тут стало приміщення драматичного театру, збудоване за проектом Е.П. Брадтмана та Г.П. Шлейфера, зведений для театру режисера М.М. Соловцова. Вистави почалися в жовтні 1898 року. Після 1919 року театр націоналізований і перейменований на «Другий театр Української Радянської Республіки». 1926 року в цьому приміщенні почав давати вистави український драматичний театр імені І. Франка – поряд із класикою, знайомив глядачів з п'єсами М. Куліша, І. Микитенка, І. Кочерги, О. Корнійчука, Л. Первомайського. У різні роки тут працювали корифеї українського театру: Г. Юра, М. Крушельницький, А. Бучма, І. Мар'яненко, Д. Мілутенко, В. Добровольський, Ю. Шумський, Н. Ужвій, Б. Ступка.

1683 – у Відні (Австрія) запорізький козак **Кульчицький Юрій-Франц (1640–1694)** відкрив першу кав'ярню Східної Європи, яка мала назву «Під синьою пляшкою» і тут вперше почали подавати каву «по-віденськи»; у столиці Австрії на вулиці Кульчицького й дотепер працює та кав'ярня із первісною назвою.

1898 – у Каранях (згодом перейменовано на Трубайлівку, нині в складі Переяслав-Хмельницького) народився **Заболотний Володимир Гнатович (1898–1962)** – архітектор, засновник і Президент Академії архітектури України, автор проекту будинку Верховної Ради, за що нагороджений Почесною грамотою Президії Верховної Ради УРСР та отримав премію 5000 карбованців; першим у СРСР удостоївся Сталінської премії. Відступаючи, більшовики замінували приміщення ВР, але німці врятували. 1942-го року в окупованому Києві побував

В. Заболотний

Альберт Шпеєр – головний архітектор Третього рейху та міністр військової промисловості. Побачивши будівлю ВР, оцінив її «гідною Паризької виставки» й хотів забрати до Берліна «цього талановитого архітектора» – Заболотний в той час перебував далеко від Києва – в Уфі.

1920 – почалася **Варшавська битва** – вирішальне зіткнення радянсько-польської війни 1919–1921 років. Наступ радянських військ під проводом маршала Тухачевського Михайла Миколайо-

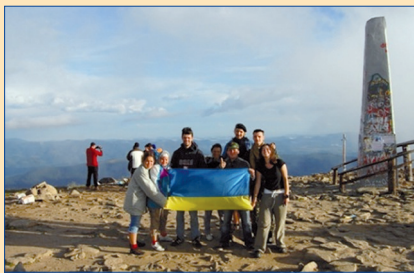

вича (1893–1937) призвів до того, що іноземні дипломати переїхали з Варшави до Лодзя. Союзниками польських військ у битві, що отримала назву «Чудо над Віслою», були й військові з'єднання Української Народної Республіки. В результаті боїв, наступ більшовиків зупинено, Польща змогла відстояти незалежність, завдавши поразки військам радянської Росії. У цій битві загинуло 25 тисяч червоноармійців, 60 тисяч потрапили в полон. Втрати з боку поляків, яких очолював Пілсудський, – 4,5 тис. убитими. Після підписання мирного договору, Польщі відійшли західні території України й Білорусі.

1937 – у Владивостоці (Росія) народився **Бугунов Валерій Миколайович** – кандидат економічних наук, доцент кафедри економічної теорії КДПІ (з 1999).

1965 – у Красноярську (Росія) народилася **Уваркіна Олена Василівна** – доктор філософських наук, професор кафедри соціальної філософії та філософії освіти; вчений секретар університету, Відмінник освіти України.

2011 – на Говерлі - найвищій вершині Карпат, прочитані лекції викладачами Інституту філософської освіти і науки й Ін-

ституту української філології університету Антоном Дробовичем («Містичне богослів'я») та Сергієм Русаковим («Нестандартність мислення в освіті») – молоді вчені-драгомановці обрали вершину гори й можливість спробувати «нетрадиційне навчання»; студентам сподобалося.

2014 – у Шеньжені (Китай) відбулася **Всесвітня студентська Універсіада**. Студентка 5-го курсу Інституту фізичного виховання та спорту Костюченко Марина, одним з тренерів якої є ст. викладач кафедри теорії та методики фізичного виховання Шегімага Володимир Феліксівич, завоювала срібну медаль у багатоборстві в складі жіночої збірної України зі спортивної гімнастики.

Є. Водовозова

1844 – у Петербурзі (Росія) народилася **Водовозова Єлизавета Миколаївна (1844–1923)** – педагог, дитяча письменниця; член Фребелівського товариства. В кінці 1860-х вивчала в Німеччині та Швейцарії дитячі сади, які працювали за системою Ф. Фребеля. У 1870-і роки співпрацювала в педагогічних виданнях: «Дитяче читання», «Народна школа», «Голос вчителя».

Учасники конгресу.
М. Драгоманов – другий справа
у третьому ряду: зверху вниз.

1874 – розпочав роботу **Київський Археологічний конгрес**, на якому з доповіддю серед інших 9 членів виступив і Михайло Драгоманов, який, аналізуючи роботу Конгресу (у львівській «Правді» (ч. 19.XI.1874 надруковано виступ)), зокрема сказав: «Реферати про нашу землю і народ, його орнаментика, пісні і деклямації кобзаря Вересая дали немало інтересного матеріалу для гостей, що скріплять енергію до роботи в киян».

1882 – у Дружівках Бахмутського пов. Катеринославської губ. народився **Анохін Олександр Костянтинович (1882–1920)** – викладач «Фізичних вправ» у Фребелівському педагогічному інституті; теоретик і тренер. Перший в Києві власник офіційного диплома «Тренер з важкої

1834

О. Анохін

Д. Дяченко

В. Пащенко

атлетики» (1908). У 1913 році – голова: Київського олімпійського комітету та Оргкомітету Олімпіади 1913 року в Києві; організатор турніру важкоатлетів Першої української олімпіади; редактор київського спортивного ж. «Краса і сила».

1887 – у Таганрозі (Росія) народився **Дяченко Дмитро Михайлович (1887–1942)** – професор, архітектор і громадський діяч, засновник стилю українського необароко. 1918 року – голова Товариства українських архітекторів. фундатор і ректор Українського архітектурного інституту в Києві (1918–1922), професор Української сільськогосподарської академії, Київського художнього інституту. 1 липня 1941 року викрадений спецгрупою НКВС СРСР, а в травні 1942 року загинув у саратовському концтаборі ГУЛАГ; причиною смерті кати вказали «хворобу».

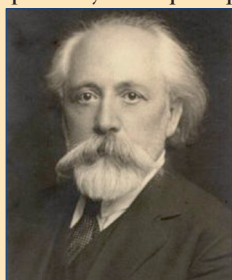
1920 – закрито **Київський Учительський інститут**, слухачі 1 і 2 курсів перейшли до Інституту народної освіти імені М.П. Драгоманова.

1930 – у Москві (Росія) Центральний Виконавчий Комітет і Рада Народних Комісарів СРСР ухвалили **Постанову «Про загальне початкове обов’язкове навчання»**. У народі казали про ту освіту: «чотири класи та п’ятий коридор».

1947 – у Дружбах Решетилівського р-ну Полтавської обл. народився **Пащенко Володимир Олександрович (1947–2010)** – Почесний професор університету, доктор історичних наук, академік НАПН України; ректор Полтавського Національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка (1990–2008), Заслужений працівник освіти України; професор кафедри філософії та історії України, голова спеціалізованої ради із захисту кандидатських дисертацій з педагогіки.

Г. Галаган

1819 – у Сокиринцях Прилуцького пов. народився **Галаган Григорій Павлович (1819–1888)** – українофіл, меценат, поміщик; останній по чоловічій лінії зі старовинного козацько-старшинського роду. Був членом «Громади»; матеріально підтримував ж. «Киевская Старина»; одним з засновників бібліотеки, яка нині відома як Національна парламентська бібліотека України. Придбав 2 будинки на Фундуклеївській, 11 і кілька флігелів, відкрив там Колегію свого імені. Учебний заклад мав природничий кабінет, фізичну лабораторію, музичний клас, багату бібліотеку.

С. Сірополко

1872 – в Обичеві на Полтавщині народився **Сірополко Степан Онисимович (1872–1959)** – педагог, бібліолог і бібліотекознавець. В основу його книги «Короткий курс бібліотекознавства. Історія. Теорія і практика бібліотечної справи» (Львів, 1924) вміщено лекції, прочитані автором у Київському Фребелівському інституті в 1917–1918 роках.

С. Литвинов

1898 – у Чурсіному Курської обл.(Росія) народився **Литвинов Степан Андрійович (1898–1981)** – учасник Другої світової війни, кандидат педагогічних наук, зав. кафедри педагогіки КДПІ (1951–1968). Заслужений працівник вищої освіти УРСР.

1834

М. Меняйлов

М. Жалдак

С. Лисецький

ских вищих жіночих курсів (271 с.). Проаналізовано ключові віхи історії закладу, розкрито роль університетських професорів у становленні та організації навчального процесу, відтворено картину життя та навчання жіночого студентства, початків наукового шляху майбутніх жінок-вчених.

1927 – у Федорівці Ростовської обл. (Росія) народився **Меняйлов Микола Єгорович** – випускник КДПІ, учасник Другої світової війни, кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри експериментальної і теоретичної фізики та астрономії (з 1965). Відмінник народної освіти.

1937 – у Лазірках Полтавської обл. народився **Жалдак Мирослав Іванович** – доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України, Заслужений діяч науки і техніки України, Відмінник освіти України; зав. кафедри теоретичних основ інформатики. Фахівець в галузі обчислювальної математики, теорії і методики навчання інформатики та математики.

1937 – у Витківці Забузького р-ну Львівської обл. народився **Лисецький Степан Йосипович** – кандидат мистецтвознавства, професор (1997–2002). Дослідник життя та творчості українського композитора Кирила Стеценка.

1938 – у Студеницях Коростишівського р-ну Житомирської обл. народився **Слюсаренко Анатолій Гнатович** – доктор історичних наук, професор, академік НАПН України, декан історичного факультету (1988–2003). Досліджує історію українського конституціоналізму, державотворчі процеси в сучасній Україні.

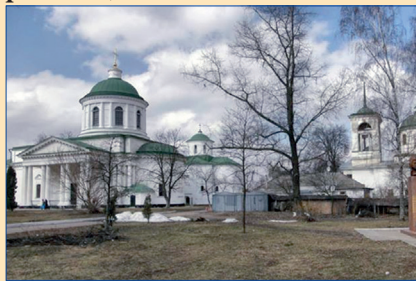
2007 – підписано до друку монографію **Катерини Кобченко «Жіночий університет Святої Ольги»: історія Київських вищих жіночих курсів (271 с.)**.

А. Слюсаренко

1820 – у старовинному полковому місті Ніжині на Чернігівщині відкрито **ліцей Вищих наук імені князя Олександра Безбородька** (нині – Ніжинський педагогічний інститут). Граф О.Г. Ку-

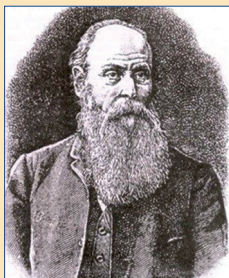
шелєв-Безбородько подарував книгозбірню – 1900 томів, що лягла в основу майбутньої наукової бібліотеки вузу. Випускники: Афанасьєв-Чужбинський Олександр Степанович – письменник, етнограф, фольклорист, історик, мовознавець; Гоголь Микола Васильович (травень

1821 – червень 1828) – прозаїк, драматург, поет, історик, фольклорист; Горонович Андрій – художник школи К. Брюллова; Гребінка Євген Павлович (в Ніжині написав рядки відомого романсу «Очи черные») – письменник, педагог, видавець; де Бальмен Яків (вперше проілюстрував «Кобзар» Тараса Шевченка) – художник-аматор, офіцер, автор кількох рукописних повістей, онук Антона де Бальмена; Забіла Віктор Миколайович – поет-романтик; Кукольник Нестор Васильович – російський письменник українського походження першої половини XIX ст.; Лазаревський Олександр Матвійович – історик і генеалог; Мокрицький Аполлон – портретний живописець (1811–1871), учень К. Брюллова і А. Венеціанова; Тарновський Василь (старший) – етнограф, історик права, громадський діяч, родом із Качанівки на Чернігівщині. Заклад підпорядковувався Київському навчальному округові. На кошти засновників навчалися 24 студенти, які проживали

1834

Й. Паульсон

в пансіоні. Ліцеїсти вивчали класичну й прикладну математику, фізику, хімію і технологію, природничу історію, рос. словесність, загальну та російську історію та статистику, німецьку і французьку мови й словесності, Закон Божий.

1825 – у Петербурзі (Росія) народився **Паульсон Йосип Іванович (1825–1898)** – педагог, методист, громадський діяч; брав участь у створенні Фребелівського товариства у Києві (1871). Автор популярного видання «Книга для читання», один із засновників ж. «Учитель».

Н. Засенко

1928 – у Бубновому (тепер Золотоніський р-н Черкаської обл.) народилася **Засенко Наталія Федорівна** – випускниця КДПІ (1951, одержала спеціальність «дефектологія»); кандидат педагогічних наук, професор; 50 років працювала на дефектологічному факультеті, була деканом, зав. кафедри сурдопедагогіки і логопедії (1970–1985). Авторка 120 наукових праць з проблем методики вивчення природничого матеріалу глухими учнями, програм і посібника із сурдопедагогіки.

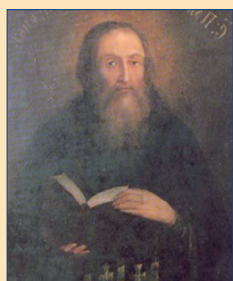

А. Авдієвський

1933 – у Федорівці Знам'янського р-ну Кіровоградської обл. народився **Авдієвський Анатолій Тимофійович** – проректор – директор Інституту мистецтв; диригент, хормейстер, професор, академік НАПН України та Академії мистецтв України, народний артист України, Герой України (2003); художній керівник Національного Заслуженого академічного українського народного хору імені Г. Верьовки; лауреат Державної премії

СРСР і Національної премії України імені Т. Шевченка.

1958 – вперше до КДПІ приїхала американська делегація освітян в кількості 71 особа: директори шкіл та ліцеїв, декани факультетів навчальних закладів США. Очолював делегацію професор Нью-Йорського університету пан Брікман. Делегацію зустріла ректор М.М. Підтиченко.

Алімпій

1114 – у Києво-Печерській лаврі помер живописець і золотар **Алімпій (1050–1114)** – перший із названих на ім'я живописець Київської Русі. За словам Полікарпа, автора патерикового Слова, Алімпій, «добре извыкъ хытрости иконнеи, иконы писати хытръ бе зело». До нашого часу збереглося твір печерського іконописця – ікона Богоматір Свенська-Печерська, яка з 1927 року зберігається в Третьяковській галереї (Москва, Росія). Мощі Алімпія знаходяться в Антонієвих печерах Києво-Печерської лаври.

1918 – гетьман Скоропадський Павло Петрович (1873–1945) підписав спеціальний Закон Української держави про реорганізацію Київського українського народного університету в Київський державний український університет у складі трьох факультетів: історико-філологічного, фізико-математичного та правничого, а також відкриття підготовчих курсів. Ректором вишу став українознавець, приват-доцент Ф. Сушицький. Викладання

велось українською мовою, заняття проходили в навчальних корпусах університету Св. Володимира. Комісія у шкільних справах, очолена академіком В.І. Вернадським, підготувала законопроект про Державний статус університету. 1919 року відкрився ще й природничий

факультет. Тоді тут працювало 30 професорів і приват-доцентів, а знаходився вуз у приміщенні Миколаївського артилерійського училища (тепер – Головний навчальний корпус Національної академії оборони України; проспект Повітрофлотський, 28).

Є. Синьова

1948 – у Києві народилася **Синьова Євгенія Павлівна** – випускниця КДПІ (1970, одержала спеціальність «дефектологія»); кандидат психологічних наук, професор, Відмінник народної освіти. Представник од України в Європейській організації ІСЕУІ, яка займається науково-практичними питаннями з розвитку та життєдіяльності осіб з порушеннями зору; ініціатор та голова оргкомітету з проведення Першого Всеукраїнського з'їзду тифлопедагогів: «Тифлопедагогіка України: витоки, сьогодення та перспективи розвитку», на якому обрана Президентом Всеукраїнської громадської організації «Асоціація тифлопедагогів України».

На картині (ліворуч, стоять поруч) намальовано Михайла Драгоманова і Лесю Українку: художник поставив їх перед видатними діячами української культури

І. Котляревським, С. Прокоф'євим і М. Лисенком

2014 – відбулася презентація картини «Хрещення України-Русі» художника Артура Орльонова, яка створена в рамках загальнонаціонального проекту «Україна: історія великого народу». Картина показує дійство хрещення маленької дівчинки, яка символізує Україну та яка на руках рівноапостольного князя Володимира. В руці – квітка барвінку (за народними уявленнями, барвінок символізує трійцю: дитинство, зрілий вік, старість; батька, матір, дитя; весну, літо, осінь; вічне нев'януче кохання, а тому з барвінком українці віками сплітали весільні вінки). В правій руці Володимира хрест, яким освячував Україну- Русь (саме такий хрест знайшли археологи при розкопках Десятинної церкви).

О. Кониський

1836 – на хуторі Переходівка Ніжинського пов. народився **Кониський Олександр Якович (1836–1900)** – товариш Михайла Драгоманова, біограф Тараса Шевченка, член «Київської громади»; письменник, публіцист і громадський діяч, організатор у Києві недільних шкіл, автор шкільних (українських) підручників «Українські прописи» (1862), «Арифметика, або щотниця» (1863), «Граматка або перша читанка задля початку вчень» (1882). Заснував у Києві видавництво «Вік», яке за 15 років опублікувало 100 книг українською мовою. Був одним із фундаторів Літературного товариства імені Т. Шевченка у Львові (1873), заповів 10 тисяч карбованців Львівському товариству імені Т. Шевченка. Автор пісні «Боже, великий єдиний», музика – М. Лисенка.

В. Беретті

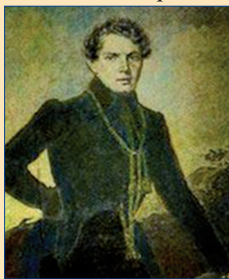
1842 – у Києві помер професор архітектури **Беретті (Вінченцо) Вікентій Іванович (1781–1842)** – архітектор італійського походження, академік Петербурзької Академії мистецтв (з 1809); автор трьох відомих київських споруд: головного корпусу університету Св. Володимира, університетської обсерваторії та Інституту шляхетних панянок. У 28 років став академіком, у 40 – професором, але, як «вільний художник». Похований на Байковому некрополі столиці.

1850 – у Парижі (Франція) помер **Оноре де Бальзак (1799–1850)** – письменник, знавець жіночої душі, автор «Психології шлю-

Подружжя Бальзаків: Евеліна й Оноре

Людовика XV. Про їх кохання написано багато: 14 березня 1850 року у Бердичеві в римсько-католицькій церкві Св. Варвари відбулося вінчання – графиня Евеліна-Констанція Вікторія Ганська стала мадам де Бальзак. Присутніх було мало – донька Ганської Анна, свідки – граф Густав Олізар та граф Жорж Мнішек. Обряд здійснював брат дружини Олізара, Житомирський прелат Віктор Ожаровський та канонік Йосип Білоблотький. Книга із записом про вінчання і досі зберігається в Житомирському державному облархіві.

А. Муравйов

1874 – єдина людина, похована в Андріївській церкві Києва – **Муравйов Андрій Миколайович (1806–1874)** – краєзнавець, колекціонер, мандрівник; нащадок гетьмана Апостола, син математика, генерал-майора М.М. Муравйова. У стіні церковної кімнати вмуровано плиту з чорного граніту з викарбуваним написом: «Тут похований Андрій Муравйов». За радянських часів плита прикрита портретом Леніна. Автор численних праць із питань релігії, історії церкви, О. Пушкін називав Андрія «простодушним хрестоносцем». За сприяння Муравйова Міністерство внутрішніх справ імперії подарувало церкві дві ікони в ошатних кіотах, київський митрополит Арсеній – картину П. Бориспольця «Проповідь апостола Андрія», граф Шереметев – копію картини з його домової церкви – «Вибір віри князем Володимиром».

1923 – у Білій Церкві Київської губ. народився **Міщенко Григорій Федорович** – учасник Другої світової війни, проректор з

Г. Міщенко

адміністративно-господарської роботи КДПІ (1962–1992). Проводив активну патріотичну роботу серед студентів.

1923 – у Гадячі Полтавської обл. народився **Місюра Феодосій Андрійович** – виконував обов'язки зав. кафедри культурології у 1983 році, кандидат філософської освіти, доцент КДПІ.

1948 – у Києві народився **Горносталь Петро Максимович** – кандидат педагогічних наук, начальник відділу організації наукових дослі-

джень, доцент кафедри загальної фізики (1972–1998).

2014 – студенти ознайомилися історією площі Перемоги, яка раніше називалася «Євбаз», тобто – Єврейський базар, що розкинувся на перехресті кількох магістралей, недалеко від вокзалу і звався в північній частині «Галицьким».

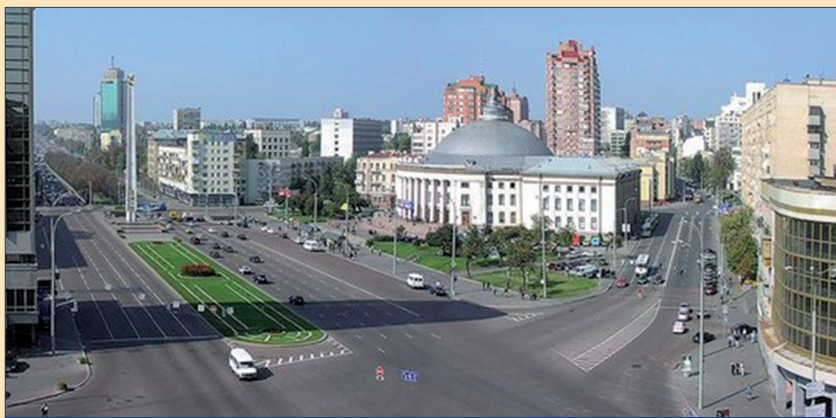
Великі магазини чергувалися з безліччю ларьків, прилавків, а то й з крамом на землі. Низка селянських возів була важливою ланкою в базарній метушні. Неодмінною приналежністю цього жвавого місця були так звані «обжорні ряди» – вариво готувалося на місці, або приставлялося з дому досвідченими перекупками-кухарками. Було тут і кілька прилавків з книжками, автори яких: Нат Пінкертон, Нік Картер, Шерлок Холмс. Деякі книги, розміром схожі на тонкий ілюстрований журнал, друкувалися в Києві, в маленькій друкарні, що містилась на Столипінській вулиці. Торгівля детективними опусами значно підупала після того, як була надрукована таланови-

та стаття К.І. Чуковського «Нат Пінкертон і російська література». По багатьох школах вчителі, користуючись цією роботою відомого критика, пояснювали школярам усю нікчемність сищицьких пригод, вигаданих, щоб понабивати кишені хитрих, пожадливих видавців та ремісників-авторів. Окремий сорт

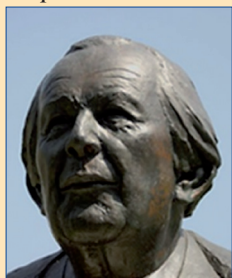
комерсантів складали продавці годинників. 1871 року на Галицькій площі збудовано єдину за всю історію міста Києва залізну церкву (цегляну з облицюванням із чавунних плит) – церква Іоана Златоуста (знищена у 1934 році, нині на цьому місці будівля Київського цирку). У 1926 році отримала назву площа Повстання 1905 року, однак ця назва не прижилася – 1944 року назву Галицька площа було підтверджено. Євбаз на площі ліквідовано на початку 1950-х років і перенесено неподалік, в кінець вулиці Жаданівського (нині – Жиланська вулиця) під назвою Новий ринок. Сучасну назву площа отримала у 1952 році – на честь перемоги у Другій світовій війні. Саму ж площу протягом кінця 1950–1980 років значно перебудовано та реконструйовано, споруджено будівлі цирку, універмагу «Україна» та готелю «Либідь», а 1985 року посеред площі встановлено обеліск на честь 40-річчя Перемоги.

1839 – Всесвітній день фотографії: уряд Франції викупив у французького хіміка і винахідника Луї Жака Дагера (1787–1851) патент на винайдення методу отримання відбитка (дагеротипа) й оголосив світові про винахід. Таким чином майбутня

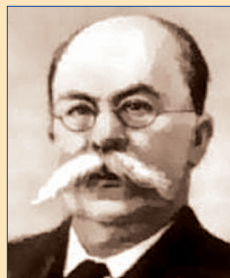
фотографія отримала офіційне «свідчення про народження». В Україні цей день співпадає з днем святої Вероніки – покровительки людей із цим захопленням.

Ж. Піаже

1896 – у Невшателі (Швейцарія) народився **Піаже Жан (1896–1980)** – педагог, психолог і філософ, відомий дослідженнями психіки. Засновник Женевської школи генетичної психології. Вивчав походження і розвиток інтелекту дитини, формування фундаментальних понять, особливості дитячої логіки та світогляду. Основні праці: «Мислення і мова дитини» (1923), «Моральні судження дітей» (1932).

1913 – в Одесі на вул. Жуковського, 27 (колишня Поштова) помер **Комаров Михайло Федорович (1844–1913)** – письменник, бібліограф, критик, фольклорист; голова одеської «Просвіти», перекладач і лексикограф (автор 4-томного «Словаря російсько-українського»).

М. Комаров

Брат публіциста Олександра Комарова, його дочка Галина Комарова – поетка та перекладачка, дочка Маргарита – подруга Лесі Українки; син Богдан Комаров – також бібліограф, публіцист, науковець-природознавець, лексикограф. Михайло Комаров зібрав першу в Одесі українську бібліотеку з 3000 видань – на її основі 1920 року засновано Українську державну бібліотеку імені Т.Г. Шевченка, а нині – комплекс україніки Одеської державної наукової бібліотеки імені М. Горького.

Н. Носкова

1925 – у Києві народилася **Носкова Ніна Сергіївна** – учасниця Другої світової війни, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії КДПІ (1954–1964). Автор 30 наукових праць і Збірниках.

1943 – у Тростинській-Новоселиці Васильківського р-ну Київської обл. народився **Луценко Микола Харитонович** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри технічних засобів навчання КДПІ (з 1992).

1992 – у Києві почав роботу **I Всесвітній форум українців**, під час проведення якого відбулися засідання секцій, «круглих столів», на яких розглядалися актуальні питання культурологічного, економічного характеру. Створено Українську Всесвітню Координаційну Раду (УВКР) з місцезнаходженням у Києві.

наційну Раду (УВКР) з місцезнаходженням у Києві.

1993 – Кабінет Міністрів України ухвалив **Постанову «Про реформу військової освіти»** – з метою якісної підготовки кандидатів для вступу до військових навчальних закладів,

надання державної допомоги у вихованні дітей-сиріт, дітей з багатодітних сімей, а також дітей учасників бойових дій та учасників ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи створено 34 вищі військові заклади та сім військових інститутів, військовий університет, Академію Збройних і 43 військові кафедри при цивільних вищих навчальних закладах.

1823 – у Керелівці (нині Шевченкове на Черкащині) померла **Бойко Катерина Якимівна (1782–1823)** – мати Тараса Шевченка, про долю якої Тарас Григорович написав: «Там матір добрую

мою ще молодую у могилу нужда та праця положили». Її рід козацького походження – про нееньку Кобзаря, яка народилася 1783 року в Моринцях і була кріпачкою Василя Енгельгардта, на жаль, залишилося мало документальних матеріалів, як і спо-

минів сина та сучасників. Немає й світлин чи малюнка. Збереглася могила неподалік хати, та нещодавно зведений пам'ятник-символ у с. Шевченкове на Черкащині. Відомо, що Катерина Якимівна мала дівоче прізвище Бойко – «бойками» одвічно йменували жителів Бойківщини – історичної області на заході України. Маючи нахил до різних ремесел, бойки з часом осідали і на східних землях України. Моринські ж Бойки, з роду яких була Тарасова мати, на час її заміжжя були вже «піщими» кріпаками, тобто, такими, що не мали ні волів, ні коней і працювали на панських ланах, у кузнях та млинах всього лиш за харч. Після того, як Катерина вийшла заміж за Григорія Івановича Шевченка влітку 1802 року; подружжя деякий час мешкало в селі Кирилівка (у провулку Могильних) на батьківщині чоловіка, а в 1810 році переселилося до Моринців.

1843 – у Харкові від запалення легенів на руках у дружини й в присутності друга П. Гулака-Артемовського помер прозаїк, драматург **Квітка-Основ'яненко Григорій Федорович (1778–1843)**.

Г. Квітка-Основ'яненко

Нашадок козацько-старшинського роду понад усе любив рідний край, тому майже все життя провів у с. Основа, звідси псевдо – Основ'яненко. У дитинстві хворів на золотуху й перестав бачити. Шестирічним разом із матір'ю був у церкві, коли повернувся зір. У 43 роки закохався в 20-літню виховательку Ганну Вульф. Певно, не насмівився признатися, але дівчина виявилася рішучою – саме Ганні й маємо дякувати за «Сва-тання на Гончарівці», «Шельменка-денщика». Склавав слова і музику пісні «Грицю, Грицю, до роботи», яку Метлинський у збірнику «Народные южноукраинские песни» помилково відніс до фольклору.

П. Одарченко

1903 – у Римарівці Гадяцького пов. Полтавської губ. народився **Одарченко Петро Васильович (1903–2006)** – педагог, літератор та мовознавець, критик. Юність минала у будинку Драгоманових, у щоденному спілкуванні з Оленою Пчілкою, в розмовах про Михайла Драгоманова, читанні найкращих творів українського письменства. Досліджував творчість М. Драгоманова, Лесі Українки, Олени Пчілки. Шевченкознавчі праці ввійшли до книги «Тарас Шевченко і українська література».

1911 – письменник **Коцюбинський Михайло Михайлович (1864–1913)** розпочав роботу над повістю «Тіні забутих предків» про кохання Івана і Марічки, українських Ромео і Джульєтти із ворогуючих гуцульських родів Палійчуків і Гутенюків.

1995 – на базі Київського педагогічного училища № 3 створено **Київський міський педагогічний коледж**.

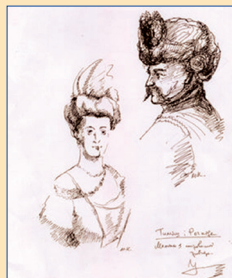
2011 – до 20-ї річниці Незалежності в «Мамаєвій Слободі» відбувся **чемпіонат України з боротьби на поясах**. Організаторами виступили: Всеукраїнська федерація поясних видів боротьби, яку очолює Дмитро Лахно та Європейська асоціація поясних видів боротьби на чолі з доктором педагогічних наук, професором університету, Заслуженим тренером України Геннадієм Арзютовим.

Перша сторінка
«Лексіконъ
славеноросскій и
именъ Тлъкованіе»

1627 – випущено перший Словник української мови – «**Лексіконъ славеноросскій и именъ Тлъкованіе**» Памви Беринди. Це визначна пам'ятка східнослов'янської лексикографії початку XVII ст. – праця є важливим джерелом вивчення словникового складу української мови, а також цінним посібником при читанні українських, російських і білоруських пам'яток, писаних церковнослов'янською мовою. У Передмові подається мовно-історичний та палеографічний опис пам'ятки.

1652 – син гетьмана Богдана Хмельницького – **Тиміш (Тимофій) Хмельницький** одружився (1632–1653) з дочкою молдавського правителя **Василя Розандою Лупул (Русандрою; 1630–1686)**, що стало приводом для відновлення союзу Молдавії з Україною. Намагаючись допомогти тестеві, загони якого було оточено об'єднаними волосько-польськими силами у Сучавській фортеці (тепер Румунія), **Тиміш** на чолі 9-тисячного козацького загону прорвався до міста. Раптом ядро розтрощило

лафет козацької гармати, неподалік якої стояв **Тиміш**, уламками гетьманич був поранений – кілька днів боровся зі смертю, але почалася гангрена, і 15 вересня 1653 року помер – повернувся до батька в залитій медом труні. У Чигирині чекала на **Тимоша** і кохана дружина **Розанда**, і двоє козачат-близнят – **Іван** і **Богдан**.

1880 – у Миколаєві народився **Аркас Микола Миколайович (1880–1938)** – син композитора М.М. Аркаса – командир полку Дієвої армії Української Народної Республіки та 7-го ординарського ескадрону, який у грудні 1917 року був українізований. Аркас перейменував ескадрон на Полтавську партизанську кінну сотню, на чолі цієї сотні в лютому 1918 року у складі Запорізької бригади військ Центральної Ради брав участь у боях проти більшовиків; тиждень був комендантом Києва. Працював актором і режисером Руського пересувного театру товариства «Прогрес» в Ужгороді, з 1929 року – директор цього театру. Похований в Хусті на Замковій горі.

М. Аркас

1935 – у Звенигородці Київської обл. (тепер - Черкащина) народилася **Гордієнко Тамара Степанівна** – кандидат філософських наук, доцент кафедри КДПІ (1963–1969).

С. Русова

1956 – у Чернівцях Чернівецької обл. народилася **Русова Світлана Миколаївна** – доктор філологічних наук, професор кафедри російської та зарубіжної літератури Інституту іноземної філології. Коло наукових досліджень: теорія літератури, особливо – теорія автора та підходи до тексту; вперше в Україні запропонувала концепцію викладання східних літератур у школі та вузі – від міфології та епосів до класичної літератури.

1996 – після реконструкції відкрився палац «Україна»; в ньому почав роботу II-й Всесвітній форум українців, на який прибули делегати та гості з 45 країн світу. Споруджений 1970 року на місці колишнього ринку на Великій Васильківській вулиці; архітектори проекту: Є.О. Маринченко, П.Н. Жилицький, І.Г. Вайнер, інженери: П. Булаєвський, В. Сидоренко. Автор інтер'єрів архітектор І.Й. Каракіс. 2005–2010 роках директором Палацу був М.П. Мозговий – завідувач кафедрою теорії та методики постановки голосу Інституту мистецтв університету.

1838 – відкрито **Київський інститут шляхетних панянок**, який щороку випускав 120–200 дівчат. Навчання тривало 6 років (три класи по два роки), 11 місяців на рік (канікули в липні). Інститут як закритий навчальний заклад забезпечував вихованкам повний

пансіон (житло, харчування, побутові послуги), але й вимагав дотримання режиму. Навчальну програму складали курси: Закон Божий, російська, польська, німецька та французька мови, російська література, географія, історія, (спрощено) фізика та ма-

тематика, малювання, музика, церковний спів, домогосподарство та рукоділля. Слід зазначити, що Закон Божий подавався, залежно від віросповідання учениці, з точок зору православ'я, католицизму, лютеранства. Кожен день розпочинався (о шостій ранку) та завершувався (о десятій вечора) молитвою. Пансіон знаходився у

Д. Лизогуб

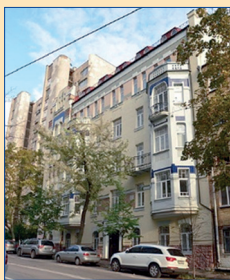
маєтку графині Левашової на Володимирській, 54 (тепер Президія НАН України). Дівав заклад до 1918 року, доки більшовики не забрали будівлю для Вищого військового училища, у 1930-ті роки тут розмістилося НКВС. Під час Другої світової війни стара чотириповерхова будівля згоріла.

1879 – у день 30-річчя на Скаковому полі біля Одеси **повішений Лизогуб Дмитро Андрійович (1849–1879)** – народник належав до

1834

відомого козацького роду. Його батько – Лизогуб Андрій Іванович (1804 - 1864), багатий землевласник, був добрим знайомим Тараса Шевченка. Поет двічі – 1846 і 1847 року гостював у маєтку поміщика, створив рисунки та портрети Лизогуба-старшого. Дмитро Лизогуб навчався у Франції в коледжі Монпельє. До речі: Дмитро відмовився від помилування – після страти похований на Карантинному кладовищі Одеси (територія сучасного парку Шевченка). Його особистістю зацікавилися тогочасні російські письменники: Лев Толстой написав оповідання «Боже та людське».

1909 – засновано **Київський учительський інститут**, першим директором якого призначений статський радник Щербина Костянтин Мусійович (1864–1946). Знаходився в приміщенні на нинішній вулиці О. Гончара, 65. Щербина читав розділ предмету «Загальна педагогіка», розкриваючи студентам такі підрозділи: «Вступ», «Фізичне виховання дітей шкільного віку», «Духовне ви-

ховання». У «Вступі» розкривалася сутність поняття «педагогіка», обґрунтовувалося її значення та необхідність як виховної діяльності й науки про виховання; цілі та ідеали виховання, фактори виховання, спадковість у справі виховання, зв'язок педагогіки з іншими науками, розділи педагогіки, віковий розвиток людини; поняття про педологію, про дошкільне, фізичне, розумове виховання, розвиток волі та почуттів у дітей.

1914 – до Львова увійшли московські завойовники, які знищили українські церкви та церковну літературу, **ув'язнили митрополита Шептицького Андрея (мирське ім'я Шептицький Роман Марія Александр; 1865 - 1944) до Росії**, заборонивши читати й писати. У вересні заборонено видавати українські газети й журнали, були закриті громадські організації українців. Головна Українська Рада звернулася до українців із антиросійським маніфестом.

1980 – на екрани Союзу вийшов кінофільм студії імені Довженка «**Ярослав Мудрий**», один із перших широкоекранних фільмів СРСР, присвячений тисяча п'ятсотліттю Київської Русі,. Акторська група і сьогодні згадує епізод, коли прекрасний кадр, що

зображував блакитне небо і золотий лан вирізано, як націоналістичний, бо пейзаж нагадував український прапор.

1992 – Президент УНР (Української Народної Республіки) в екзилі **Плав'юк Микола Васильович (1925–2012)** Голова

уряду Іван Самійленко та Голова Української Національної Ради **Воскобійников Михайло** у Маріїнському палаці передали владі України свої повноваження та мандат Державного Центру УНР в екзилі: Микола Плав'юк удостоївся подвійного громадянства.

1992 – Почесну відзнаку Президента України під першим номером одержав письменник і громадський діяч **Гончар Олесь Терентійович**. Особи, нагороджені Почесною відзнакою Президента України, іменуються кавалерами ордена «За заслуги» і зберігають право носіння вручених їм знаків Почесної відзнаки Президента України. Автор і розробник дизайну відзнаки – **Юхим Вікторович**

Харабет, гравер – Леонід Федорович Толстов.

2014 – упродовж навчального року підписано 45 Угод про співпрацю із зарубіжними партнерами 20 країн світу, охоплено 65 вищих навчальних закладів. Серед зарубіжних партнерів, зокрема, визнані вищі навчальні заклади, як: Перший Римський університет «Ла Сап'єнца» (Італія), Лісабонський університет

(Португалія), Вільнюський педагогічний університет (Литва), університет Альберти (Канада), Московські міський та державний педагогічні університети. Укладені також угоди про співпрацю з університетом імені Константина Преславського в Шумені (Болгарія), Гродненським

державним університетом імені Янки Купали, Казахським національним педагогічним університетом імені Абая, університетом Градіц Кралове (Чехія). 220 викладачів та студентів відвідали вищі навчальні заклади інших держав: відбувся візит групи студентів-відмінників навчання до Італії на запрошення першого Римського університету «Ла Сап'єнца», завершилося семестрове стажування групи юнаків і дівчат Інституту іноземної філології в педагогічному університеті імені Комісії Народної Освіти (Краків, Польща). 550 викладачів і молоді взяли участь у різноманітних міжнародних конференціях, симпозіумах, «круглих столах» та інших заходах. Організовано та проведено 15 Міжнародних науково-практичних конференцій в університеті, започатковано 15 міжнародних проєктів, створено польсько-український Центр європейських студій та українсько-канадський навчальний Центр. Завдяки їх роботі студенти прослухали цикл лекцій провідних учених та викладачів Європи, а викладачі – запозичили нові методики викладання та впровадили їх в практику навчально-виховної діяльності. Історія університету пов'язана з навчанням іноземних громадян – нині тут навчається 400 іноземних студентів та аспіранти із 26 країн світу. Міжнародна діяльність університету спрямована на забезпечення його інтеграції з міжнародною університетською спільнотою, отримання додаткових можливостей європейської інтеграції.

1871 – у Вислобоках на Львівщині народився **Щурат Василь Григорович (1871–1948)** – знайомий Михайла Драгоманова; педагог, літературознавець, поет і перекладач. Автор найкращого

В. Щурат

(до 1914 року) віршованого перекладу «Слова о полку Ігоревім» сучасною українською мовою (1907). Здійснив перший повний переклад «Пісні про Роланда» українською мовою (1895), а посприяв цьому Михайло Драгоманов. Ось як про це згадує Щурат, який з Франком прибув до Відня: «При першій зустрічі з Драгомановим, вийшла в нас постанова видавати при найближшій спромозі у Львові літературно-науковий журнал, що мав зватися «Живе Слово», а опісля був названий «Житєм і Словом». Серед міркувань, чим би малося заповнити журнал у першій році, Франко згадав про мій переклад «Пісні про Роланда», але був тої гадки, що можна б його почати друкувати щойно в дальших книжках журналу, як

Г. Жураківський

менше актуальну річ. Та Драгоманів, почувши, що переклад готов, рішучо заявився тим, щоб друкувати його зараз. Таким чином мій переклад «Пісні про Роланда» появився в «Житю і Слові» 1894 року».

1894 – у Москві (Росія) народився **Жураківський Геннадій Євгенович (1894–1955)** – історик-педагог, професор педолого-педагогічного факультету Київського інституту народної освіти; учасник пошуку шляхів реформуван-

ня освіти. Володіючи грецькою та латинською мовами, активно використовував в роботі з студентами твори античних авторів. 1963 року вийшла монографія «Педагогічні ідеї А.С. Макаренка».

Г. Семирадський

1902 – у Печенігах на Харківщині помер харків'янин **Семирадський Генріх (1843–1902)** – художник; вільний слухач Петербурзької Академії мистецтв. У 1870 році присудили велику золоту медаль з правом на пенсіонерську поїздку за кордон на шість років. За багатопіфурну композицію «Світочі християнства», що зображала першомучеників християнства в добу імператора Нерона, отримав звання професора.

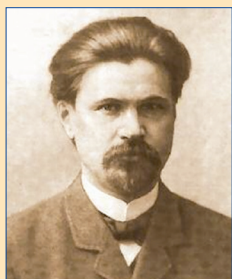
В. Барлядяну

1942 – у Шипці Григоріопольського р-ну (Молдова) народився **Барлядяну Василь Володимирович (1942–2010)** – педагог, історик мистецтва, поет, журналіст та політичний діяч. Професійний румунознавець; політв'язень у часи СРСР (1977–1983). Пропагував твори М. Драгоманова, Л. Українки, О. Пчілки та Т. Шевченка в школах і вузах Молдови.

1963 – створено **Київське міське педагогічне училище**, на яке покладена підготовка кадрів для дитячих дошкільних закладів. Мережа дошкільних закладів збільшилася на 389 одиниць, а контингент – на 46227 дітей.

1999 – у Києві на вул. Десятинній, 14 під вікнами Міністерства у справах молоді членами «Клубу Голохвастова» відкрито **пам'ятник Проні Прокопівні та Галахвастову**; автори – Володимир Щур і Віталій Сивко. Проня Прокопівна та Свирид Голохвастий є персонажами комедійної п'єси «За двома зайцями» (1883) українського драматурга Михайла Старицького.

2012 – фізико-математичний Інститут університету, спільно з Інститутом математики Національної академії наук України та Національним університетом імені Т. Шевченка, провели **Міжнародну конференцію з алгебри**. У заході взяли участь 200 учасників з 16 країн.

Ф. Красицький

1873 – у Зелений Діброві (нині Черкащина) народився **Красицький Фотій Степанович (1873–1944)** – внучатий небіж Тараса Шевченка, художник; батько, Степан Антонович – син рідної сестри Тараса Григоровича – Катерини. У 15-річному віці прийшов з торбою малюнків до Миколи Мурашка – засновника Київської рисувальної школи, там і залишився – малював у різних жанрах: портрета – виконав живописні та графічні, тематичної, пейзажу. Створив низку полотен на шевченківську тематику, портрети Т. Шевченка, «Шевченко в майстерні», «Шевченко в творчому екстазі», «Шевченко на

Чернечій горі», «Шевченко над Дніпром», «Смерть Шевченка». На його честь названо в Києві вулицю (1961).

*Ділова розмова вчених у КДПІ
(зліва-направо) професори:*

*М.І. Шкіль, Є.В. Коршак та академік
В.М. Глушков*

1923 – у Ростові-на-Дону (Росія) народився **Глушков Віктор Михайлович (1923–1982)** – математик, академік; директор організованого ним Інституту кібернетики АН УРСР, віце-президент АН УРСР. Герой Соціалістичної праці, лауреат двох Держпремій – СРСР та УРСР.

Заслужений діяч науки України. Ініціатор розробки та створення загальнодержавної автоматизованої системи обліку та обробки

інформації, призначеної для автоматизованого управління всією економікою країни. Творець серії малих електронно-обчислювальних машин «МИР».

1938 – у Києві народилася **Хіврич Людмила Миколаївна** – кандидат мистецтвознавства КДПІ (1995–1996).

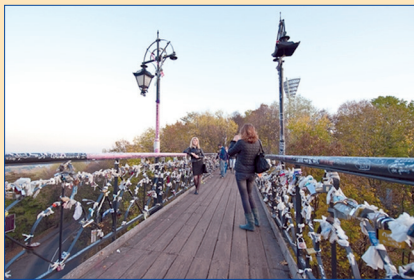
1976 – у Бородянці Київської обл. народилася **Цуруль Ольга Анатоліївна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики навчання природничо-географічних дисциплін.

1991 – позачергова сесія Верховної Ради УРСР дванадцятого скликання, яку телебачення транслювало упродовж дня, ухвалила **Акт проголошення Незалежності України та Постанови про політичну обстановку в Україні** і негайні дії Верховної Ради України по створенню умов

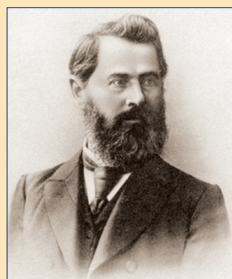
для неповторення надалі військового перевороту; про департизацію державних органів, установ та організацій; про військові формування в Україні.

2001 – на Хрещатику до 10-ї річниці Незалежності відбувся найбільший за всю історію України **парад за участі колони військової техніки**, кількох десятків літаків і гелікоптерів.

2014 – **студенти** університету відвідали «**Міст закоханих**», перекинутий через Петрівську алею, що з'єднує теперішні Миський сад і Хрещатий парк, дізналися історію: збудований 1910 року за проектом Патона

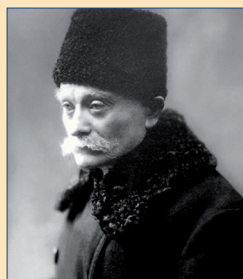
Євгена Оskarовича (1870 -1953); довжина 50, а ширина – 2,2 метри. Молодь вірить - якщо на перила повісити замочки з іменами, то любов буде тривати, поки замочки висітимуть. Закріпити результат допоможе ритуал – потрібно пройтися, тримаючись за руки й стане нерозлучними.

П. Аксельрод

1850 – у Почепі Мглинського пов. Чернігівської губ. народився **Аксельрод Павло Борисович (1850 -1928)** – політичний діяч, літератор, один з ідеологів і лідерів меншовизму; листувався з Михайлом Драгоманом, співпрацював в щотижневнику «Вольное слово», що виходив у Женеві.

1856 – у Нагуєвичах Дрогобицького пов. (нині с. Івана Франка Львівської обл.) народився **Франко Іван Якович (1856–1916)** – одно-

думець і сподвижник Михайла Драгоманова; письменник, поет, публіцист, перекладач, вчений, громадський і політичний діяч. Доктор філософії (1893), дійсний член НТШ (1899). На громадсько-політичному відтинку довгі роки співпрацював з

Т. Перицька

Михайлом Драгомановим, цінуючи в ньому «європейського політика». Згодом розійшовся з Драгомановим у поглядах на соціалізм, у питанні національної самостійності/

1922 – в Устимівці (тепер Васильківський р-н Київської обл.) народилася **Перицька Тамара Савівна** – ст. викладач кафедри музики КДПІ (з 1964); автор 65 наукових праць з теорії музики.

1937 – у Тамбові (Росія) народилася **Науменко Світлана Іванівна** – кандидат педагогічних наук, концертмейстер, професор кафедри фортепіанного виконання та художньої культури (1965–1980). Засновник наукового напрямку – психологія музичної діяльності, автор 80 професійних праць, серед них – посібники та підручники.

1956 – у Горькому (Росія) народився **Чепульченко Володимир Олексійович** – кандидат юридичних наук, доцент кафедри правознавства університету (1995–1998).

В. Ярошенко

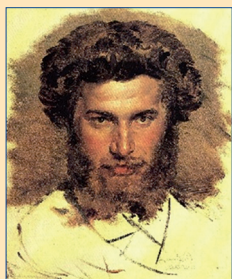
1958 – у Солотвиному Бердичівського р-ну Житомирської обл. народився **Ярошенко Вальерій Станіславович** – випускник КДПІ (1984, за спеціальністю «педагогіка і психологія», викладач-дослідник з педагогіки і психології); тепер – заступник Міністра соціальної політики України.

2011 – Наказом ректора за № 392 створено кафедру загального мовознавства і германістики, яку очолює доктор філологічних

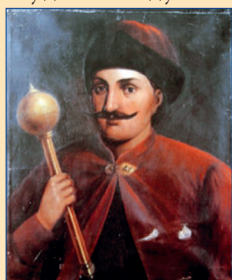
наук, професор **Толчеєва Тетяна Станіславівна**; члени кафедри: кандидат філологічних наук, доцент Балабан Олена Олександрівна, кандидат філологічних наук, викладач Машкіна Олена Миколаївна, канди-

дат філологічних наук, викладач Коваленко Наталія Миколаївна, доцент Гладка Ірина Анатоліївна, викладачі: Позніхіренко Юлія Іванівна, Довбня Ганна Олександрівна, Бінецька Дар'я Ігорівна, Гарбузюк Катерина Сергіївна, Карлова Вікторія Олександрівна, Діденко Аліна Анатоліївна. На кафедрі створено Мультимедійний центр, який отримав назву «LogoStar» та новий проект – підручник «Англійська мова за модульно-рейтинговою технологією навчання». Викладачами створено чимало підручників та навчальних посібників з англійської мови для студентів інституту.

А. Куїнджі

1841 – у Карасівці, передмісті Маріуполя на Донеччині, народився **Куїнджі Архип Іванович (1841–1910)** – художник; батько, Іван Христоворович, був шевцем на прізвище Єменджі. Викладач Петербурзької Академії мистецтв, професор, дійсний член Академії, керівник художньої майстерні. Слава прийшла 1876 року після демонстрації полотна «Українська ніч»; виставлявся на Всесвітній виставці в Парижі – сенсацією стала картина «Місячна ніч на Дніпрі». 1897 року підтримав студентські виступи в Петербурзі – засуджений на два дні домашнього арешту та звільнений від викладання, тому продовжив заняття приватним чином. Коли студенти задумали створити Товариство імені А.І. Куїнджі, художник передав у його власність картини та гроші (півмільйона крб.), а також ділянку землі в Криму.

І. Виговський

1657 – у Чигирині (тепер Черкащина) Радою старшин **Виговського Івана Остаповича (1608–1664)** обрано гетьманом України до повноліття Юрія Хмельницького. До речі: Виговський був спочатку ротмістром кварцяного війська і в складі авангарду карателів, очолюваного Стефаном Потоцьким, брав участь у битві під Жовтими Водами. У вирішальний момент бою біля Княжих Байраків (16 травня 1648 р.) бився хоробро, але потрапив у полон. Тричі тікав, але невдало – його прикували до гармати. Бранця врятував Богдан Хмель-

Ю. Приходько

ницький, котрий викупив у хана Іслам-Гірея III за коня. Виговський поклявся гетьману вірно служити і дотримав слова.

1943 – у Сінгурах Житомирського р-ну Житомирської обл. народилася **Приходько Юлія Олексіївна** – випускниця КДПІ, доктор психологічних наук, академік Академії наук вищої школи України, професор кафедри психології і педагогіки Інституту педагогіки та психології; Відмінник народної освіти.

В. Клемке

1994 – 20 років із дня смерті **Вернера Клемке (1917–1994)** – німецького графіка; його книжкові ілюстрації, станкова графіка і плакати відомі світові. Ілюстрував твори Вольтера і Томаса Манна, Мопассана і Ярослава Гашека, Маяковського, Геродота, Петронія і Аристофана, Арнольда Цвейга і Станіслава Лема. Міжнародну славу приніс «Декамерон» Бокаччо (1958).

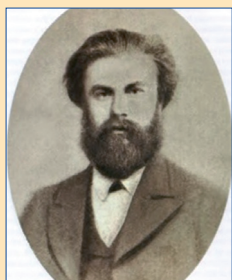
2014 – у Центрі евалюації науково-освітніх та соціальних програм у співпраці зі Східноукраїнським національним університетом імені Лесі Українки та Інститутом соціології, психології та соціальних комунікацій університету, а також польськими інституціями як Міжнародна дослідницька група «Ягеллонські культурні студії» та Collegium Civitas проведено перший в Україні **інноваційний семінар «Евалюація освітнього простору»**, де взяли участь 50 провідних вітчизняних і зарубіжних науковців, експертів з евалюації, лідерів освітніх громадських організацій, підприємців, журналістів, освітніх інноваторів, зокрема: польський експерт, професор Ягеллонського університету Лешек Корпоровіч, німецький професор Моріц Гунцінгер, німецький видавець Міхаель Руїсс, професор Володимир Євтух, представник польського приватного навчального закладу Collegium Civitas Анджей Жибала. Репрезентовані концепції журналу «Евалюація», науково-освітнього проекту «Етноенциклопедія», підручника «Етносоціологія», міжнародної магістерської програми освіти для дорослих спільно з Латвійським університетом.

*К. Брюллов.
Портрет
Н.М. Пушкіної-
Ланської (уродженої
Гончарової). 1831 рік*

1812 – у Тамбовській губ. (Росія) народилася правнучка гетьмана України Петра Дорошенка – **Гончарова Наталія Миколаївна (1812–1863)** – дружина російського поета Пушкіна Олександра Сергійовича (1799–1837). До речі, Олександр Пушкін оплатив придане нареченої – пішло одинадцять тисяч рублів, досить висока на ті часи сума. Фактично Наталія Гончарова була безприданницею, так як всі надбання сім'ї Гончарових було оформлено майорату, не підлягало поділу і передавалося старшому спадкоємцю.

1875 – **Михайлу Драгоманову** як «вільнодумцю» пропонують звільнитися з роботи в університеті **Св. Володимира** «за власним бажанням». Шеф жандармів Потапов Олександр Львович (1818-1886) писав київському генерал-губернатору: «По поводу сделанного Министерством Народного Просвещения распоряжения к увольнению от службы доцента университета Св. Владимира Драгоманова за украинофильское направление не соответствующее видам правительства, Государь Император Высочайше повелел соизволить: увольнение Драгоманова от службы исполнить после предполагаемого в сем году Высочайшего Его Императорского величества проезда через Киев; относительно же оставления Драгома-

нова на жительство в Киеве, предоставит Вашему Сиятельству выслать его административным порядком, если пребывание его в том крае признано будет вредным».

1913 – о 18 годині 10 хвилин пілот **Нестеров Петро Миколайович (1887–1914)** на літаку «**Ньюпор-IV**» з двигуном «**Гном**» на **70 к. с.** піднявся над київським **Сирецьким військовим літовищем**. Навіть не пристібаючись пасками до крісла літака, на висоті 600 метрів уперше в світі здійснив знамениту «мертву петлю», яку згодом назвали «петлею Нестерова». Перші спроби виконати цю фігуру пілотажу здійснювалися на літаках, які не витримували перевантажень і руйнувалися, пілоти за звичай не виживали.

Ф. Місюра

1923 – у Сосновці (тепер Гадяцький р-н Полтавська обл.) народився **Місюра Феодосій Андрійович** – учасник Другої світової війни, кандидат філософських наук, доцент кафедри культурології КДПІ (1997–2000). Відмінник народної освіти УРСР.

1925 – у Злинках Маловисківського р-ну Кіровоградської обл. народився **Безродний Євген Федорович** – учасник Другої світової війни, доктор історичних наук, професор, зав. кафедри політології і соціології КДПІ (1991–1995).

Є. Безродний

2014 – студенти відвідали на Подолі **Гостиний будинок** і дізналися його історію. Перший Гостиний двір побудований у 1760-х роках за проектом архітектора І.Г. Григоровича-Барського. Представляв собою монументальний торговельний комплекс у вигляді замкнутого прямокутника, в якому розмістилося 50 магазинів і лавок, які групувалися в ряди: залізний, шовковий, суконний, хутряний і т.д. Фасад будівлі був пофарбований

у жовтий та білий кольори. 1808 року архітектор Л. Руска запропонував проект в стилі класицизм. На місці сучасного Гостиного двору звели тільки перший поверх, будівництву перешкодили пожежа на Подолі в 1811, потім – війна 1812 року. На «контракти» не раз приїздив Тарас Шевченко. Тепер будинок стоїть на черговій реставрації.

1911 – у присутності Прем'єр-міністра Росії Столипіна Петра Аркадійовича (1862–1911) відбулося урочисте освячення підмурку майбутнього будинку Педагогічного музею в Києві; виготовили невеликий срібний макет майбутнього приміщення, на якому зроблено дарчий напис «Цесаревичу Олексію».

1921 – у Києві за Постановою колегії київського ГубЧК розстріляні члени ЦУПКому (Центрального Українського Повстанського Комітету), серед яких поет Чупринка Григорій Авраамович (1879–1921) та Андрух Іван Антонович (1892–1921) – співзасновники Української військової організації (УВО). Іще загублено більшовиками життя 39 осіб, з них 4 жінки, до ув'язнення в концтраційні табори на різні строки відправлено 25 осіб, серед них 12 жінок.

1956 – у Києві відкрито три школи-інтернати, в яких стали виховуватися 640 учнів 1-7 класів. Постає необхідність у підготовці педагогічних кадрів у Київському педагогічному інституті та Київському педагогічному інституті іноземних мов. У цьому навчальному році в місті працювало 158 загальноосвітніх шкіл, у тому числі: 2 початкові, 12 семирічних, експериментальна восьмирічна, 137 середніх десятирічних (з них 6 шкіл-інтернатів), 57 шкіл робітничої молоді (з них одна для глухонімих), дві заочні середні школи для дорослих, одна з них - для глухонімих та сліпих: усі педкадри мали пройти підвищення кваліфікації у вишах.

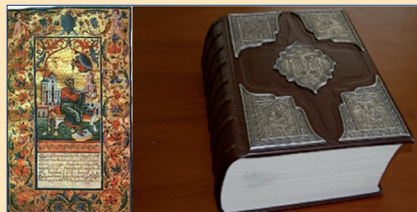
1970 – Наказом директора КДПІ заснована **кафедра методики музичного виховання**, співів та хорового диригування; завідувачем призначено засновника – Заслуженого артиста України, доцента Олександра Дмитровича Незовибатька. З 1971 по 1980 рік кафедрою завідував Олександр Юрійович Петровський (1908–1983), з 1980 – майстер хорового мистецтва Анатолій Тимофійович Авдієвський.

Перший ряд (зліва – направо): канд. пед. наук, доцент Левшенко Тетяна Семенівна, канд. пед. наук Ніколаєнко Поліна Митрофанівна, доктор пед. наук Козиш Алла Володимирівна, канд. пед. наук Болгарський Анатолій Георгійович, Авдієвський Анатолій Тимофійович – зав.кафедрою, канд. пед. наук Горбенко Сергій Семенович, доктор пед. наук Куненко Людмила Олександрівна, ст. викладач Литвак Аліса Аркадійвна. **Другий ряд:** канд. мистецтвознавства Ковалик Павло Андрійович, концертмейстер Злогодух Ганна Віталіївна, ст. викладач Хомич Ірина Миколаївна, доктор пед. наук Хижна Ольга Петрівна, канд. пед. наук Бодрова Тетяна Олександрівна, викладач Гарай Тетяна Миколаївна, Зеленецька Ірина Олександрівна, доцент Касьянова Вікторія Олександрівна, канд. пед. наук Коваленко Інна Григорівна, ст. викладач Горбатенко Наталія Львівна, канд. пед. наук Міколінська Світлана Іванівна, професор Байда Людмила Анатоліївна. **Третій ряд:** доцент Савчук Галина Михайлівна, викладач Гусаченко Оксана Петрівна, концертмейстер Іванова Олена Володимирівна, доцент Кузьменко Анатолій Ісакович, концертмейстер Борова Тетяна Михайлівна, канд. мистецтвознавства, професор Болгарський Дмитро Анатолійович, канд. пед. наук, доцент Кузнєцова Ольга Володимирівна, професор Деркач Володимир Федорович, канд. пед. наук, доцент Топчієва Ірина Олександрівна, викладач Юдін Андрій Андрійович, ст. викладач Гончаренко Жанна Вікторівна. 2014 рік

1561 – завершена робота над **Пересопницьким Євангелієм** (вага – 9 кг. 300 г.), ім'я книзі дало давнє м. Пересопниця на Рівненщині. Замовила книгу волинська княгиня Анастасія Заславська (в дівочтві Гольшанська Дубровицька). До історіє: дочка київського воєводи Юрія Івановича Гольшанського вийшла заміж за князя Кузьму Івановича Заславського з роду князів Острозьких. Народила від нього

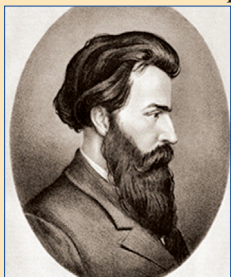
двох дітей: Януша та Ганну. Після загибелі чоловіка в пам'ять про нього замовила та профінансувала переклад Євангелія на «мову роду нашого», тобто канонізувала сучасну їй українську мову. Про княгиню Жеславську (вона ж Заславська) повідомляється в Післямові до Євангелія, що прийняла чернечий постріг з ім'ям Параскева й стала ігуменією монастиря. Після завершення Євангелія (1561) княгиня упокоїлася. Роботу над Євангелієм розпочали 15 серпня 1556 року у Свято-Троїцькому монастирі (Заслав на Волині, нині м. Ізяслав Хмельницької обл.), завершили 29 серпня 1561 року в Пересопницькому монастирі (тепер Рівненської обл.). Як свідчить приписка до рукопису, переклали Євангеліє 1556–1561 роках син протопопа Михайло Василієвич зі Сянока (Лемківщина) й архімандрит Пречистенського монастиря Григорій. З часу свого завершення пам'ятка зберігалася в Пересопницькому монастирі. 17 квітня 1701 року гетьман України Іван Мазепа подарував видання Переяславському кафедральному собору, яке зберігалася в бібліотеці Переяславської семінарії, згодом – у Полтавській семінарії та в

1834

Полтавському історико-краєзнавчому музеї, згодом – у заповіднику «Києво-Печерська лавра». З 24 грудня 1948 року – у відділі рукопису Національної бібліотеки України імені В. Вернадського. Знаменитою пам'яткою захоплювався й Михайло Драгоманов, ознайомившись з нею через П. Житецького, який її досліджував.

А. Желябов

1851 – у Миколаївці Феодосійського пов. Таврійської губ. (Крим) народився **Желябов Андрій Іванович (1851–1881)** – одностудець і сподвижник Михайла Драгоманова, листувався з ним; революціонер-народник. У 1877–1878 роках був підсудним під час процесу над народниками (процес 193-х) у Петербурзі, але через брак доказів – звільнений. В цей період своєї діяльності і зблизився з Михайлом Драгомановим: за дорученням товаришів просив Драгоманова 1880 року взяти на себе захист поглядів «Народної Воли» за кордоном і зберігання архіву «народників».

1922 – створено **Вищі трирічні педагогічні курси імені Б.Д. Грінченка** шляхом об'єднання педагогічних курсів імені Б.Д. Грінченка з педагогічними курсами імені К.Д. Ушинського.

2011 – в результаті **реорганізації** кафедри цивільного та кримінального права **створена кафедра кримінального права та процесу**, завідувач – доктор юридичних наук, професор, генерал-майор

СБУ Мікулін Віктор Петрович. На кафедрі працюють: кандидат юридичних наук, професор Віктор Васильович Гевко, кандидат юридичних наук, професор Михайло Іванович Костін, кандидат юридичних наук, доцент Руслан Геннадійович Песцов, кандидат юридичних наук, до-

цент Юлія Михайлівна Жмур, кандидат юридичних наук, ст. викладач Валентина Василівна Кончаковська, ст. лаборант Ірина Миколаївна Мотишина.

1903 – урочисто (за старим стилем) цього дня встановлено в Полтаві монумент Котляревському Івану Петровичу (1769–1838) – перший пам'ятник українському поету за всю історію України до XX ст.; розташований на бульварі Котляревського (до 1908 року – Протопопівський). Збудований на громадські кошти, які збиралися в 1895–1898 роках – 11 768 карбованців 67 копійок.

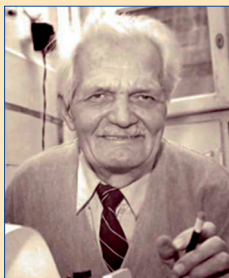
Монумент

І. Котляревському

Проект погруддя належить роботі Леоніда Позена, постаменту – архітектору О. Ширшову; архітектор і скульптор зробили все безкоштовно. Майже на благодійницьких засадах вирізано й постамент із цільнокам'яних брил дніпровського граніту архітектором П. Певним. П'єдестал оздоблено трьома горельєфами, що відтворюють три епізоди з творів Котляревського – по одному з «Енеїди», «Наталки Полтавки» і «Москаля-чарівника» (робота Л. Позена). На фасаді (вгорі) слова: «Де згода в сімействі, де мир і тишина, щасливі там люде, блаженна сторона» та слова Т.Г. Шевченка: «Слава сонцем засіяла: не вмере кобзар, бо навіки його привітала»; нижче напис: «Рідний край своєму першому поетові Іванові Котляревському. 1798–1898». Висота пам'ятника – 5,7 м.

1920 – прийнята Постанова Ради народних комісарів (РНК) УСРР про переведення годинникової стрілки в ніч із 3 на 4 вересня на годину назад і 30 вересня – ще раз на годину назад.

1922 – у Новоскелєватці Казанківського р-ну Миколаївської обл. народився Глазовий Павло Прокопович (1922–2004) – ви-

*П. Глазовий**В. Самойленко*

пускник КДПІ (1950), поет-гуморист і сатирик. Автор поеми «Слався, Вітчизно моя!», 13 книжок сатири та гумору, 8 книжок для дітей. На 90-річчя з-дня народження в Інституті української філології та літературної творчості імені А. Малишка відкрито іменну аудиторію.

1923 – у Києві народилася **Самойленко Валентина Іванівна** – учасниця Другої світової війни, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії КДПІ (1965–1986), Відмінник народної освіти УРСР. Автор двох монографій (у співавторстві) та 10 наукових статей.

1934 – Постановою ВКП (б) «Про структуру початкової і середньої школи в СРСР» відмінено всі типи шкіл і встановлено єдину систему освіти: початкова школа (1–4 класи), неповна середня школа (1–7 класи), середня школа (1–10 класи). Україна повернулася до університетів. Статус технікуму знижено до рівня середнього спеціального навчального закладу.

2012 – рішенням Вченої ради університету (протокол № 1) шляхом реорганізації, а саме – виділення з Інституту соціології, психології та управління **створено Інститут управління та економіки освіти**; директором призначено доктора філософських наук, професора Беха Володимира Павловича; заст. директора з навчально-методичної роботи – кандидата філософських наук, доцента Ольгу Іванівну Аверіну, з 2014 – кандидата історичних наук, доцента Аллу Анатоліївну Кравченко; заст. директора з організаційно-виховної роботи – кандидата філософ. наук, доцента Валентину Вікторівну Брязкун, заст. директора з наукової роботи та міжнародних зв'язків – кандидата філософ. наук, доцента Яну Миколаївну Курган, ст. викладача Оксану Олександрівну Сташкевич, методиста – Тетяну Григорівну Ярему, Марію Миколаївну Їльнікову. Секретар Інституту – Ольга Олександрівна Гордієнко, з 2014 – Наталія Володимирівна Мезько. При вузі створено Центр наукових досліджень, куди входять три наукові лабораторії.

М. Монтессорі
1870 – у К'яравалле (Італія) народилася **Монтессорі Марія (1870–1952)** – італійський педагог-гуманіст, лікар; автор оригінальної системи виховання й навчання дітей, яку впроваджувала у закладах нового типу «Будинка дитини». Прибічниця теорії вільного виховання. Розробила дидактичний матеріал для сенсорного і розумового розвитку дитини, відомий у всьому світі. Основні праці: «Педагогічна антропологія» (1905), «Метод наукової педагогіки» (1909), «Самовиховання й самонавчання у початковій школі» (1922), «Всотуючий розум» (1949).

*Професор Дущенко В.П.
 з аспірантами в лабораторії КІНО*
1920 – у склад Київського вищого Інституту народної освіти імені М.П. Драгоманова, який мав два факультети – **шкільний і дошкільний**, Розпорядженням Управління вищої школи **включено лікувально-педагогічний факультет**, відкритий ще восени 1919 року при Вищих педагогічних курсах 2-го Товариства професорів та «навчателів» і повністю включений до складу КІНО з розпорядженням управління вищих шкіл Києва. Структура шкільного факультету була складною, мала два відділення: гуманітарне і природничо-гуманітарне об'єднувало шість циклів: філософський, лінгвістичний, лі-

тературний, історичний, історії мистецтв, соціально-історичний. Питання вдосконалення структури шкільного факультету обговорювалося на засіданні Вченої ради, де й вирішено поділити факультет на два відділи, надавши кожному з них права факультетів.

На фото (зліва – направо): Кархут Ольга Ярославівна - викладач, Шитий Станіслав Ігорович - ст. викладач, Добрянська Ірина Василівна-

асистент, Кислюк Олександр Іванович ст. викладач, Стеценко Валентина

Юрїївна -доктор юридичних наук, професор, Андрусішин Богдан Іванович -зав.кафедри доктор історичних наук, професор, Бучма Олег Васильович

-кандидат філософських наук, доцент, Сабадош Тетяна Іванівна -асистент,

Ригун Наталія Володимирівна- викладач, Макарова Олена Василівна- кандидат юридичних наук, доцент,

Огірко Ростислав Семенович -кандидат юридичних наук. професор,

Токарчук Ольга Володимирівна - кандидат юрид.наук, доцент. 2014 рік

2009 – відкрито **Центр студентської молоді** в головному корпусі університету, мета якого полягає в організації та координації культурного і духовного розвитку, повноцінного активного відпочинку та дозвілля, залучення до культури та мистецтва юнаків і дівчат, забезпеченні задоволення їх запитів і потреб в організації змістовного дозвілля, професійного спілкування, сприянні про-

1999 – Наказом ректора **кафедру цивільного та кримінального права** створено на базі **кафедри правознавства**, яку згодом перейменовано в **кафедру теорії та історії держави і права**. В червні 2011 року відповідно до Концепції розвитку Інституту політології та права на підставі рішення Вченої ради університету від 7 квітня 2011 року здійснено поділ кафедр **цивільного та кримінального права** – з її складу виділено кафедру **кримінального права та процесу**, яку очолив професор Мікулін В.П. А кафедру цивільного та кримінального права перейменовано в **кафедру цивільного та трудового права**. З 1993–1997 кафедру правознавства очолював колишній декан, доцент Скиба Валерій Йосипович, а з 1997 – доктор історичних наук, професор Андрусішин Богдан Іванович.

цесам відродження та розвитку української національної культури, створенні належних умов для спілкування студентів та викладачів університету в сфері дозвілля, забезпеченні розвитку творчих здібностей, поєднанні державних та громадських за-сад у забезпеченні розвитку нау-

ки та культури, забезпеченні умов для творчого розвитку молодії особистості; створення умов для консолідації студентського середовища в питаннях підвищення якості навчання, організації національно-патріотичних заходів та культурного дозвілля, підвищення відповідальності студентських рад гуртожитків у питаннях поселення та проживання студентів, збереження матеріальної бази, організації дозвілля. 600 активістів студентського самоврядування складають одну з найпотужніших в Україні команд з

розбудови ідеї демократизації вищої освіти. З ініціативи Студентської ради проведено **Міжнародні конференції** за участю делегацій Італії, Білорусі, Грузії та Польщі, створені видання: «Драгомановець», «Глобус», «Паралель», «Флешмоб», «Молодіжний меридіан» «Памолодь»;

створено 7 Інтернет-осередків студентського самоврядування; ведеться розробка спільних міжуніверситетських проєктів, спрямованих на розвиток студентського самоврядування. Активісти беруть участь у Всеукраїнських науково-практичних конференціях «Виховання особистісних якостей майбутніх фахівців у системі студентського самовиховання» (Полтавський державний педагогічний університет), у проєкті Всеукраїнської молодіжної громадської організації «Студентська республіка» «Україна сьогодні. Новий стандарт: економічний і соціальний розвиток», у науковому проєкті «Крок за горизонт» (експеримент та демонстрація резуль-

татів використання методики запам'ятовування і відтворення людиною надвеликих обсягів інформації). Студентська рада стала ініціатором рейтингового оцінювання навчальної та позанавчальної діяльності студентів, а згодом і рейтингу діяльності наставників академічних груп, рейтингу на кращі групу, курс, гуртожиток, кращого студента. Щорічно переможці рейтингу «Кращий студент університету» стають учасниками культурно-освітньої програми, яку організовує ректорат, профком, відділ виховної роботи.

В університеті створене й успішно **функціонує наукове студентське товариство імені Григорія Волинки** – 9 студентів стали переможцями Всеукраїнського конкурсу на кращу студентську наукову роботу. Перші місця у відповідних номінаціях вибороли: студентка Інституту соціології, психології та соціаль-

них комунікацій Аітова Дарина Миколаївна; студенти фізико-математичного Інституту: Гарко Ірина Ігорівна, Маруженко Олексій Васильович, Білоусов Віктор Петровича і ще 5 студентів-драгоманівців стали переможцями Всеукраїнських студентських олімпіад. У Звітній доповіді ректора зазначено, що сьогодні добрі слова варто сказати й про «діяльність спортивного клубу «Олімп», успіхи наших спортсменів на чемпіонатах України, Києва та на Міжнародних турнірах».

1853 – Михайло Драгоманов вступив до Полтавської Першої гімназії. Напередодні закінчення навчання через суперечку з вихователем педрада ухвалила рішення виключити учня-випускника з гімназії, що закривало можливість вступу до університету.

Товариші звернулися листовно до М. Пирогова з проханням дати можливість Михайлові продовжити навчання. Попечитель освіти, розібравшись в «порушеннях» Драгоманова, порадив педраді замінити виключення – звільненням з гімназії за власним бажанням, що давало право на вступний іспит у вузі.

В. Ніколаєнко

Педрада, зрозуміло, прийняла пропозицію попечителя округу, внаслідок чого М. Драгоманов восени 1859 року вступив до університету Св. Володимира.

1919 – у Кожанці (тепер Фастівський р-н Київської обл.) народився **Ніколаєнко Василь Юхимович (1919–1993)** – випускник КДПІ, учасник Другої світової війни, кандидат історичних наук, доцент, декан історичного факультету (1977).

1930 – створена загальноінститутська **кафедра філософії** (з 1933–1940 – **кафедра діамату та істмату**, з 1941 і донині – **кафедра філософії**). Зав. кафедри: Олексій Микитович Гіляров (1920–1921), Степан Гаврилович Лавров (1930–1933), Артемій Фе-

На фото, **перший ряд (зліва – направо)**: кандидати філософ. наук, доценти – Тетяна Петрівна Глушко, Галина Олександрівна Остапчук; доктори філософських наук, професори: Наталія Григорівна Мозгова, Ігор Геннадійович Немчинов; кандидат філософських наук, доцент Богдан Костянтинівич Матюшко. **Другий ряд (зліва направо)**: кандидат філософських наук, ст. викладач Віталій Володимирович Пономаренко, кандидат філософських наук, доцент Людмила Анатоліївна Облова, викладач Ірина Володимирівна Березінець, кандидати філософських наук, доценти: Надія Богданівна Адаменко, Олена Валентинівна Павловська, кандидат філософських наук, ст. викладач Марія Сергіївна Назаренко; викладачі: Євгеній Миколайович Шушкевич, Катерина Сергіївна Гончаренко. 2014 рік

дорович Вієвський (1933–1935), Микита Якович Щербін (1940–1941; 1951–1953), Тихон Микитович Сопільник (1944–1950), Олексій Пилипович Павелко (1953–1989), Григорій Іванович Волинка (1989–2014), Наталія Григорівна Мозгова (із червня 2014). Викладачі фахово забезпечують навчальний процес курсами з історії стародавньої та сучасної української, східної й західної філософії, метафізики і онтології, феноменології та герменевтики, філософії науки, логіки, риторики, природничо-наукової картини світу, методики викладання філософії. При кафедрі діють аспірантура і докторантура; разом із кафедрою культурології випускає у світ науковий часопис серії «Культурологія». Релігієзнавство. Філософія».

1930 – створена загальноінститутська кафедра історії КПРС (1938–1961 – марксизму-ленінізму, 1961–1990 – історії КПРС, 1990–1992 – політичної історії XX ст., 1991–2005 – історії України, 2005–2007 – історії та історіософії, з 2007 – **історії та філософії історії**). Завідувачі: М.С. Гольнєв (1930–1938), Микола Романович Доній (1949–1954), Леонід Петрович Тендерес, Микола Михайлович Кубрушко, Ганна Петрівна Лещенко (1954–1961). Петро Іванович Бакуменко (1961–1987), Олександр Васильович Кузьминець (1987–1995), Іван Іванович Дробот (з листопада 1995).

На фото: (зліва – направо), сидять:

доценти Василь Олександрович Солодько, Микола Михайлович Кубрушко, професор, зав.кафедри Петро Іванович Бакуменко, доцент Ганна Петрівна Лещенко, професор, Герой Радянського Союзу Тимофій Максимович Шашко, доцент Ніна Сергіївна Носкова;

перший ряд стоять: ст. викладач Євген Іванович Ліскун, асистент Олександр Володимирович Логвиненко, доцент Дмитро Семенович Рященко, аспірантка Лариса Іванівна Буряк, доцент Володимир Іванович Власенко, ст. викладач Михайло Онуфрійович Іванців, доцент Леонід Петрович Тендерес, доцент Віра Іванівна Кравчук, доцент Анатолій Іванович Сапожників, ст. викладач Марія Кирилівна Хукавська, асистент Борис Павлович П'ясецький, доцент Василь Юхимович Ніколаєнко.

Третій ряд: ст. лаборант Володимир Галімзянович Галятов, стажист Андрій Олександрович Житков, доцент Іван Андрійович Міцкан, аспірант Сергій Васильович Борткевич, зав. кабінетом кафедри Віктор Євгенійович Круляков, лаборант Сергій Іванович Тицький, аспірант Іван Іванович Дробот. 1984 рік

На фото (зліва – направо) **перший ряд, сидять:** ст. лаборант Руцин

Еріка Василівна, ст. викладач Наталія Анатоліївна Драпушко, професор Тетяна Андріївна Стоян, професор, зав.кафедри Іван Іванович Дробот, доценти: Вікторія Георгіївна Кириченко та Оксана Анатоліївна Прохоренко, викладач Світлана Василівна Якименко. **Другий ряд, сидять:** доцент Сергій Іванович Тицький, ст. викладач Олександр Володимирович Логвиненко, доцент Олександр Петрович Бакуменко, викладач Михайло Юрійович Нікітін, доцент Дмитро Іванович Малезик.

2014 рік

1933 – створена кафедра психології, яку очолив професор Костюк Григорій Силович (1933–1952). Зав.кафедри, професори: Ніколенко Дмитро Федотович (1952 – 1980); Скрипченко Олександр Васильович (1980 – 1990); Левченко Михайло Володимирович (1991–1995); Долинська Любов Василівна (з 1995).

1935 – у Переволочні Буського р-ну Львівської обл. народився **Гудзь Юрій Петрович** – кандидат біологічних

Ю. Гудзь
Україні. Викладачі кафедри виступають координаторами впровадження у вищій школі держави стандартизованих навчальних планів, навчальних програм і модуль-

наук, професор кафедри ботаніки, перший проректор з навчальної роботи КДПІ, Заслужений працівник народної освіти України.

1939 – створена **кафедра соціальної педагогіки** Інституту соціальної роботи та управління і є базовою з підготовки соціальних педагогів в

На фото (зліва – направо): кандидат педагогічних наук, доцент Вакулєнко Олена Василівна, викладач Бованєнко Ольга Олександрівна, зав. кафедри, доктор педагогічних наук, професор Капська Алла Йосипівна, кандидат пед. наук, доцент Мирошніченко Наталія Олександрівна, доктор педагогічних наук, професор Вайнола Рєнате Хейкїївна, кандидат педагогічних наук, доцент Короткова Раїса Іванівна, доктор педагогічних наук, професор Карпенко Олена Георгіївна, кандидат педагогічних наук, доцент Романова Наталія Федорівна, ст. викладач Голубєнко Тєтяна Олександрівна, кандидат педагогічних наук, доцент Міхєєва Оксана Юрїївна, викладач Соляник Марина Генадїївна, ст. викладач Варєніч Вікторїя Валєрїївна, кандидат педагогічних наук, доцент Синякова Віра Богданівна, викладачі: Житинська Марїя Олександрівна та Сидорчук Марина Степанівна. 2014 рік

На фото (зліва – направо): кандидати псих. наук, професори – Любов Василівна Долинська, Таїса Миколаївна Лисянська, Людмила Миколаївна Ширяєва; кандидати психологічних наук, доценти: Наталія Володимирівна Андрїяшина, Людмила Петрівна Матяш-Заяц, Оксана Олександрівна Білінська, Олена Василівна Строяновська, Олена Василівна Темфрук та Світлана Анатолїївна Богданова, Анна Вікторівна Зінченко; ст. викладачі: Ніна Василівна Спївак і Світлана Петрівна Сагайдак. 2014 рік

На фото, верхній ряд (зліва – направо): кандидат педагогічних наук, доцент Мельник Анжела Олегівна, ст. викладач Бицько Оксана Костянтинівна, кандидати педагогічних наук, доценти: Півнюк Надія Олександрівна та Давидюк Людмила Володимирівна; середній ряд (зліва – направо): доктори педагогічних наук, професори: Мірошніченко Леся Федорівна, Ісаєва Олена Олександрівна, Клименко Жанна Валентинівна; нижній ряд (зліва – направо): ст. викладач Долгінінська Ірина Юрійвна, кандидат філологічних наук, доцент Чепурко Олена Михайлівна, ст. викладач Васенков Олександр Вікторович, кандидат педагогічних наук, доцент Холодна Юлія Миколаївна. 2014 рік

1947 – у Сарнові Волочинського р-ну Хмельницької обл. народився **Мозговий Микола Петрович (1947–2010)** – педагог, композитор, співак, народний артист України (1993); професор, зав. кафедри теорії та методики постановки голосу Інституту мистецтв (з 1999).

1949 – в Апостолові Дніпропетровської обл. народився **Семешко Анатолій Андрійович** – музикант-виконавець, професор, зав. кафедри

но-рейтингових технологій професійної підготовки соціальних педагогів. Їхніми науковими здобутками є участь в розробці законодавчого забезпечення діяльності закладів соціального спрямування (соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, реабілітаційних центрів, соціальних гуртожитків, кризових центрів).

1945 – у м. Києві народилася **Дегтярьова Лариса Іванівна** – кандидат філологічних наук, доцент (1985) кафедри мови і методики КДПІ.

1947 – створена **кафедра методики викладання російської мови та світової літератури**, заснована подружжям вчених-методистів – Тетяною Федорівною та Федором Федоровичем Бугайками. У 1991–2008 роках кафедру очолювала доктор пед. наук, проф. Л.Ф. Мірошніченко, а з вересня 2008 – доктор пед. наук, професор О.О. Ісаєва.

М. Мозговий

А. Семешко

інструментального та оркестрового виконавства Інституту мистецтв (з 2003), Заслужений діяч мистецтв України (1993).

1962 – організовано мішаний хор студентів Інституту мистецтв, керівниками були: Олександр Юрійович Петровський, Микола Оскарович Красс, Віктор Михайлович Іконник, Валентина Борисівна Філіпенко, Анатолій Тимофійович Авдієвський, Дмитро Васильович Радик, Павло Андрійович Ковалик. Нині – Заслужений діяч мистецтв України, доцент Галина Михайлівна Савчук. За підсумками III Всеукраїнського хорового конкурсу імені М. Леонтовича (1997) колектив став лауреатом та володарем Гран-Прі.

На фото (зліва – направо), 1-й ряд: кандидат пед. наук, доценти: Згурська Наталія Миколаївна, Полатайко Олена Михайлівна, Соколова Ольга Валеріївна; ст. викладач Забара Максим Володимирович; доктор пед. наук, професор Щолокова Ольга Пилипівна – зав. кафедри; кандидат пед. наук, професор Завадська Тетяна Миколаївна; кандидат пед. наук, доцент Гризоголазова Таміла Іванівна; ст. викладач Снопкова Ольга Василівна; доктор пед. наук, професор Падалка Галина Микитівна; ст. викладач Чугай Олександр Вікторович.

2-й ряд: ст. викладач Мазур Надія Леонідівна; ст. викладач Василенко-Несіна Наталія Анатоліївна; кандидат пед. наук, доцент Холоденко Вікторія Олександрівна; доктор пед. наук, професор Гуральник Наталія Павлівна; кандидат пед. наук, доцент Глазунова Ірина Кимівна; кандидат псих. наук, професор Науменко Світлана Іванівна; ст. викладач Жуковська Ірина Леонідівна; доцент Строчан Наталія Миколаївна; ст. викладач Гаврильчик Луїза Миколаївна; кандидат пед. наук, доцент Лисіна Наталія Ігорівна.

2014 рік

П. Кутуєв

На фото, перший ряд (зліва – направо): кандидат педагогічних наук, професор Можайкіна Надія Семенівна, Заслужена артистка України, професор Куделя Надія Павлівна ст. викладач Побережна Ярослав Іванівна, народний артист України, доцент Гурець Олександр Васильович, кандидат педагогічних наук, доцент Проворова Євгенія Михайлівна, викладач Лоцман Руслана Олександрівна, ст. викладач Заболоцький Юрій Миколайович. Другий ряд: кандидат педагогічних наук, доцент Жигінас Тетяна Володимирівна, ст. викладач Костюков Володимир Миколайович, ст. викладач Сиротюк Тетяна Андріївна, доцент Колосова Ельвіра Георгіївна, ст. викладач Сачок Віктор Іванович. 2014 рік

1970 – створена **кафедра фортепіанного виконавства та художньої культури** (з 9 серпня 2003 року – **кафедра фортепіанного виконавства і художньої культури КДП**), засновник і керівник якої – кандидат мистецтвознавства Микола Тимофійович Лисенко; згодом кафедрою керували: Заслужений артист України, доцент Василь Михайлович Рязанцев, 1980 по 1981 – Яків Іванович Орлов; 1981–1985 – кандидат педагогічних наук, доцент Ольга

Пилипівна Щолокова; з вересня 1985 – доцент Петро Іванович Терпелюк, з 1988 по 1995 – Кузьменко Анатолій Ісакович; з 1 січня 1995 – доктор педагогічних наук, професор Рудницька Оксана Петрівна. З 28 вересня 2000 року – доктор педагогічних наук, професор Щолокова Ольга Пилипівна.

1971 – у Києві народився **Кутуєв Павло Володимирович** – доктор соціологічних наук, професор кафедри теорії та методології соціології. Наукові інтереси: історія соціології, сучасна соціологічна теорія, соціологія розвитку та модернізації, політична соціологія, історична соціологія.

1981 – створена **кафедра теорії та методики постановки голосу**. А завідувачем стала її засновник – кандидат педагогічних наук, доцент Людмила Михайлівна Жербіна. Згодом

завідувачами були: 1987–1989 – Заслужений артист України, доцент Андрій Венедиктович Іщенко, 1990–1999 – кандидат педагогічних наук, доцент Надія Семенівна Можайкіна; 1999–2010 – Народний артист України, кандидат мистецтвознавства, професор Микола Петрович Мозговий. З 1 вересня 2010 року – Народний артист України, соліст Національної опери України, професор Олександр Васильович Гурець.

1981 – створена **кафедра теорії та історії музики**, яку очолив кандидат мистецтвознавства, доцент Боровик Микола Костянтинівич. Згодом завідувачами були: з 1991 по 2006 роки – доктор мистецтвознавства, професор Побережна Галина Іонівна, а 1 січня 2006 – кандидат мистецтвознавства, професор Коробецька Світлана Юріївна. На кафедрі працюють: професор, доктор мистецтвознавства Побережна Галина Іонівна, композитор, Заслужений діяч мистецтв, доцент Шух Михайло Аркадійович, професор Грицюк Наталія Іванівна, доцент Щериця Тамара Володимирівна, кандидат педагогічних наук, доцент Хоружа Олена Вікторівна, ст.викладач Мринська Ірина Олександрівна, викладач Кульбовський Петро Миколайович.

На фото (зліва - направо), сидять: Денискіна Ганна Олександрівна, Мацько Любов Іванівна, Христенюк Віра Федорівна; верхній ряд: Дубіцька Наталія Іллівна, Поворознюк Світлана Іванівна, Кравець Лариса Вікторівна, Калита Оксана Михайлівна, Ткаченко Тетяна Василівна, Цівун Наталія Миколаївна. 2014 рік

1988 – створена **кафедра стилістики української мови**, яка в Інституті української філології забезпечує викладання дисциплін: стилістика української мови, стилістика тексту, історія української літературної мови, лінгвістичний аналіз тексту, лінгвокультурологія, основи видавничої справи і редагування, історія редагування, історія видавничо-друкарської справи, текстознавство, текст як об'єкт лінгвістичного дослідження, риторика, ділова риторика, соціальні комунікації, українська мова як інозем-

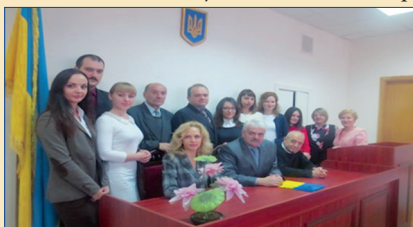
на, методика викладання української мови як іноземної. Очолює кафедру від часу її заснування випускниця університету, Заслужений працівник освіти України, академік Національної Академії педагогічних наук України, доктор філологічних наук, професор Мацько Любов Іванівна.

На фото: нижній ряд (зліва – направо): Виноградова Юлія Борисівна, Шевчук Світлана Володимирівна, Глущик Сергій Васильович. Верхній ряд (зліва – направо): Лобода Тетяна Михайлівна, Дияк Олена Володимирівна, Кабиш Оксана Олександрівна, Підкамінна Людмила Василівна, Бульбачинська Ольга (лаборант кафедри), Зуєва Валентина Іванівна. 2014 рік

філологічних наук, професор Світлана Володимирівна Шевчук. Члени кафедри: кандидат педагогічних наук, доцент Тетяна Михайлівна Лобода, кандидати філологічних наук, доценти: Сергій Васильович Глущик, Олена Володимирівна Дияк, Оксана Олександрівна Кабиш, кандидат філософських наук, ст. викладач Валентина Іванівна Зуєва, кандидат філологічних наук, ст. викладач Людмила Ва-

1992 – на базі кафедри практичного курсу російської мови під назвою «кафедра практичного курсу української мови» створена **кафедра культури української мови**, яку очолює доктор

На фото (зліва – направо): Кархут Ольга Ярославівна – викладач, Шитий Станіслав Ігорович – ст. викладач, Добрянська Ірина Василівна – асистент, Кислюк Олександр Іванович – ст.викладач, Стеценко Валентина Юрійвна- доктор юридичних наук, професор, Андрусичин Богдан Іванович – зав. кафедри, доктор історичних наук, професор, Бучма Олег Васильович – кандидат філософ. наук, доцент, Сабадош Тетяна Іванівна – асистент, Ригун Наталія Володимирівна – викладач, Макарова Олена Василівна – кандидат юридичних наук, доцент, Огірко Ростислав Семенович – кандидат юридичних наук, професор, Токарчук Ольга Володимирівна – кандидат юридичних наук, доцент. 2014 рік

1834

силівна Підкамінна, кандидат філологічних наук, асистент Юлія Борисівна Виноградова.

1999 – створена **кафедра теорії та історії держави і права** (з 1993 по 1995 – кафедра юридичних наук); очолює доктор історичних наук, професор Андрусишин Богдан Іванович.

2003 – створена **кафедра галузевої психології та психології управління соціальною роботою та управління**, яку очолила доцент, кандидат психологічних наук Мельничук Оксана Богданівна.

*Кафедра фізичної реабілітації.
2014 рік*

2004 – створена **кафедра фізичної реабілітації**, яку очолює доктор педагогічних наук, професор Сущенко Людмила Петрівна. На кафедрі працюють викладачі: доцент О.А. Мерзлікіна – кандидат наук з фізичного виховання і спорту; доценти: Л.І. Іванова – кандидат педагогічних наук, доцент

О.П. Питомець; доцент С.Г. Кушнірюк – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, Заслужений майстер спорту СРСР, Олімпійський чемпіон, Заслужений тренер України; кандидат педагогічних наук, доцент С.Ю. Путров; ст. викладачі: М.І. Матвієнко, А.Г. Соснов, Т.М. Нестеренко; викладач, ст. лаборант Лепіско К.О. Діяльність професорсько-викладацького складу спрямована на здійснення професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації. Науковий напрям: «Зміст, форми, методи і засоби фахової підготовки вчителів». Проблема «Засоби і методи професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації».

2004 – в Інституті мистецтв **відкрито спеціалізацію «Регент церковного хору» та створено хор регентів**; диригент – протодиякон Дмитро Болгарський, кандидат мистецтвознавства, кандидат богослов'я, Заслужений діяч мистецтв України, професор, а

хормейстер – ст. викладач Жанна Гончаренко. Хор став лауреатом Міжнародних фестивалів та конкурсів («Akademická Banská Bystrica 2007», Банська Бистриця – Словаччина, «Хайновські дні Церковної музики» Польща (1-е місце), «Глинські дзвони» Глухів, «Великодень», Умань, «Глас Печерський - 2007», «Пасхальна хорова асамблея - 2012», диплом GRAND PRIX LAUREATE II Всеукраїнського фестивалю-конкурсу хорового мистецтва, присвяченого 20-річчю Незалежності України (Київ, 2011), I місце I Всеукраїнського фестивалю-конкурсу хорового мистецтва, присвяченого 150-річчю від дня народження Бориса Грінченка (Київ, 2013), постійним учасником міжнародних богословських, музичних конференцій, численних благодійних духовних концертів.

2006 – в Інституті мистецтв створено **хоровий колектив іноземних студентів**, керівник Коваленко Інна Григорівна – кандидат педагогічних наук, доцент; концертмейстер – провідний концертмейстер Іванова Олена Володимирівна. В складі колективу - 35 студентів з країн: КНР, Ірану, Польщі, Сирії. Колектив співпрацює з посольством КНР в Україні, веде активну концертну діяльність.

Виступ хору регентів на Міжнародній пасхальній асамблеї. 2012 рік

Хор іноземних студентів. 2013 рік

2011 – створена **кафедра соціальної політики** Інституту соціальної роботи та управління, яку очолила доктор філософських наук, професор Ярошенко Алла Олександрівна. У складі – 14 викладачів, серед них: академік НАПН України, професор Микола Борисович Євтух, член-кореспондент НАПН України, професор Ольга Григорівна Ярошенко, доктор соціологічних наук, професор Наталія Борисівна Отрешко, кандидат педагогічних наук, професор Клавдія Василівна Дубич.

На фото (зліва – направо): Отрешко
Наталія Борисівна – доктор
соціологічних наук, професор, Вареніч
Вікторія Валеріївна – ст. викладач,
Мариніч Оксана Миколаївна –
викладач, Ткач Іванна Яремівна –
кандидат філософських наук, доцент,
Патинюк Оксана Петрівна – кандидат
психологічних наук, доцент,
Ярошенко Алла Олександрівна – зав.
кафедри, доктор філософських
наук, професор, Кузьмінський
Володимир Олександрович –
кандидат економічних наук, доцент,
Пасічніченко Світлана Вікторівна –
кандидат юридичних наук, доцент,
Чернін Ігор Маркович – кандидат
економічних наук, доцент, Містютіна
Вікторія Іванівна – кандидат
соціологічних наук, доцент, Агапова
Марина Борисівна – кандидат
педагогічних наук, доцент, Гальчич
Ірина Петрівна – викладач. 2014 рік

2014 – в університеті відбулася посвята першокурсників у студенти. Серед почесних гостей – члени ректорату, директори інститутів, Почесні доктори і професори, відомі освітяни України, письменники, артисти, батьки. З найкращими побажаннями до першокурсників звертаються й студенти-старшокурсники, та запрошують юнаків і дівчат стати частиною великої дружної університетської родини. Першокурсники, прийнявши естафету, клянуться бути старанними у навчанні, наполегливо формувати здібності, шанувати викладачів, виконувати їх настанови та не шкодувати сил для розвитку єдиної

України. Урочиста мить – вручення першокурсникам символів студентського життя – «Ключ знань» і «Студентський квиток». Традиційно свято інавгурації завершується Гімном усіх студентів «Гаудеамус».

1863 – створено на базі дворічних Вищих педагогічних курсів самостійний навчальний заклад «**Київські Вищі педагогічні курси**», які відкриті за ініціативою: Алексеевой, Антонович, Ватиною, Гогоцької, Горової, Покровської і Толочиної, що зібрали для освіти 550 руб. Засновником курсів обраний про-

фесор Сильвестр Гогоцький, який головував в педагогічній Раді до 1881 року, коли його замінив Володимир Іконников. Розділялися курси на два відділення: словесно-історичне (або історико-філософське) та фізико-математичне. Викладачі і-

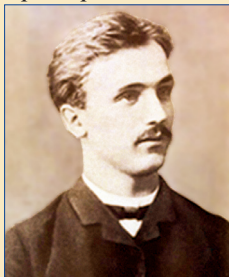
сторико-філологічного відділення – Володимир Антонович, Іван Лучицький, Федір Фортинський, Микола Дашкевич читали лекції в тому ж обсязі, що й для студентів Київського педінституту. Курси спочатку розміщувалися в орендних будівлях, потім – на вул. Б. Хмельницького (Фундуклеївській), 51, а з 1913 року – у спеціально збудованому приміщенні (1911–1913, архітектор О. Кобелев) по вул. О. Гончара (Маловолодимирська), 55 (тепер тут – Міністерство надзвичайних ситуацій України). Керівництво: професори – Сильвестр Гогоцький (1878–1881), Володимир Іконников (1881–1889), Петро Армашевський (1906–1911), Гаврило Сулов (1911–1917). Історико-філософське відділення, декани історико-філологічного відділення: професори – Йосип Лециус, Георгій Челпанов, Адольф Сонні, Павло Ардашев. Фізико-математичне відділення, декани фізико-математичного відділення:

1834

професори – Йосип Косоногов, Роберт Фогель. Юридичне та економіко-комерційне відділення, декани юридичного та економічно-комерційного відділення: професори – Всеволод Удінцев і Григорій Демченко.

П. Филипович

1891 – у Кайтанівці Звенигородського пов. Київської губ. (тепер Катеринопільський р-н Черкаської обл.) народився **Филипович Павло Петрович (1891–1937)** – професор КІНО (1920), поет і літературознавець, діяч українського національного відродження; перекладач з французької та латинської мов. Приват-доцент університету Св. Володимира – після його реорганізації перейшов на викладацьку роботу в КІНО, де читав курси нової і новітньої (до 1917) української літератури. Заарештований кадебістами 5 вересня 1935 року; розстріляний на Соловках в 1937 році. Реабілітований.

1913 – у Києві на церемонії відкриття Першої Всеросійської спортивної олімпіади українські гімнастки виконали національний танець з граблями. Москва та Петербург за браком коштів не змогли стати Всеросійськими олімпійськими містам - брати Терещенки власним бюджетом зробили все, щоб уславити Україну – гімнастки виступили й здобули перемогу.

В. Чорновіл

1965 – В'ячеслав Чорновіл (1937–1999) успішно здав вступні екзамени до аспірантури Київського педагогічного інституту імені О.М. Горького на філологічний факультет, однак із-за арешту за політичними мотивами не був зарахований.

1958 – зусиллями кафедри фізики КДПІ обладнано науково-дослідну фізичну лабораторію, де відтепер студенти мали змогу досліджувати електричні та оптичні властивості нових напівпровідникових сполук.

2014 – відбулося засідання Вченої Ради університету, на якій затверджено стратегію розвитку вузу «П'ять кроків шляхом прогресу».

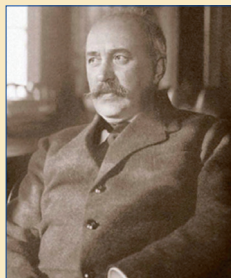

1804 – на хуторі Тимківщина (тепер с. Богуславець Черкаської обл.) народився **Максимович Михайло Олександрович (1804–1873)** – перший директор педінституту при університеті Св. Володимира і перший його ректор. З його педагогічною діяльністю дослідники пов'язують організацію практичних занять для казеннокоштных студентів, які готувалися до вчительського звання. Так, з його ініціативи впроваджено практичні вправи у російській словесності, давніх мовах, педагогіці та математиці. Михайло Драгоманов у некролозі на смерть ученого написав: «Невтомний трудівник на кафедрі в Києві, а потім на хуторі, де жив він на пенсію 762 рублі на рік, М.О. Максимович був для Київської Русі цілою ученою історико-філологічною установою і разом з тим живою народною людиною».

М. Максимович

1861 – в Одесі народився **Беркос Михайло Андрійович (1861–1919)** – художник грецького походження. Після Імператорської академії мистецтв, чотирьох років у Європі повернувся в Україну. У свою останню весну написав картину «Цвіт яблуні». Після його смерті ревнива дружина Марія знайшла на дачі сховище картини й спалила 350 полотен, незакінчених етюдів і нереалізованих творчих мрій художника. Однак, частина робіт збереглися в музейних фондах Харкова, Києва, Москви, Санкт-Петербурга, Ульяновська, Ставрополя, Алупки, Північної Осетії, Німеччини, Франції та Швейцарії.

М. Беркос

1834

1895 – санітарна дирекція Софії (Болгарія) видала офіційну довідку – відмову «справжнім друзям Великого Українця» – **дати дозвіл на перевезення праху М.П. Драгоманова до Львова, щоб поховати на Личаківському некрополі.**

1907 – Київським товариством трудової допомоги для інтелігентних жінок **відкрито Фребелівський педагогічний інститут** – приватний вуз з дворічним терміном навчання. Названий за прізвиськом німецького педагога, теоретика та практика дошкільного виховання Ф. Фребеля, розміщувався на вул. Великий Житомирській, 34, згодом – на вул. Фундуклеєвській (тепер Б. Хмельницького, 51). Першим директором був професор медицини І.О. Сікорський.

2005 – на кафедрі педагогіки та психології під керівництвом доцента, кандидата педагогічних наук Людмили Євгенівни Пундик **створено волонтерський загін, основу якого становлять студенти спеціальності «Біологія – соціальна педагогіка».**

На фото (зліва – направо): ст. лаборант Гордієць Ольга Вікторівна, викладач Кіріллова Анна Вікторівна, ст. викладач Дерман Лілія Миколаївна, викладач Сковронський Богдан Володимирович, зав. кафедри Легенький Юрій Григорович, ст. викладач Сковронський Володимир Миколайович. 2014 рік

2009 – створена **кафедра дизайну та реклами** як структурний підрозділ Інституту філософської освіти і науки. Завідувач Юрій Григорович Легенький – доктор філософських наук, професор. В різний час тут працювали: Рєпін Юрій Гаврилович, архітектор, доктор архітектури, професор (1930–2013), Штолько Валентин Григорович, доктор архітектури, професор, народний архітектор України, президент Української академії архітектури.

2012 – університет відвідали **представники Асоціації вчителів української мови в Бразилії** з метою організації дистанційного викладання української мови для представників української громади у Федеративній Республіці Бразилія.

Г. Забіла

1831 – на Чернігівщині народилася **Забіла (чи Забелло) Ганна Петрівна (1831–1891)** – дружина майстра пензля Миколи Ге, який в листі до нареченої написав: «Дякую Богові, що я художник»; у жовтні 1856 року вони повінчалися. «Таємна вечеря», над якою Ге працював два роки (коли в Ліворно Микола Миколайович працював над картиною, Ганна Петрівна позувала йому – її риси легко впізнати в обличчі... апостола Іоанна!). У вересні 1863 року художник привіз картину на виставку в Імператорську Академію – і з цього моменту, власне, й починається його мистецька слава. Олександр II розпорядився купити картину для музею Академії, сплатив за неї 10 тисяч рублів сріблом, а художника удостоїли звання професора.

О. Астрыб

1879 – у Лубнах Полтавської губ. народився **Астрыб Олександр Матвійович (1879–1962)** – професор, зав. кафедри елементарної математики та методики математики КДПІ (1930–1957); **педагог**, методист-математик, Заслужений діяч науки УРСР. Опублікував 100 праць, серед яких видання: «Наглядная геометрия» (12 видань); «Задачник по наочній геометрії»; «Курс опытной геометрии»; «Геометрия для трудшкіл»; «Як викладати геометрію в середній школі, ч. 1-2»; «Арифметична задача»; «Методика викладання математики в УРСР».

1932 – створено **Інститут червоної професури (ІЧП)** при Всеукраїнському центральному виконавчому комітеті (ВУЦВК) з відділами: економічним, філософським, історичним, радянського будівництва і права, літературним, підготовки кадрів для ІЧП, заочної аспірантури. У вересні 1934 року ІЧП переведений з Харкова до нової столиці УРСР – Києва. Метою створення ІЧП була підготовка висококваліфікованих марксистських кадрів для наукової, викладацької і практичної роботи. «Червоні професори» покликані ліквідувати кадровий «прорив» у суспільствознавстві, заповнивши чисельні вакансії, що утворилися внаслідок кадрових чисток».

1965 – у Києві на початку презентації фільму «Тіні забутих предків» у кінотеатрі «Україна» троє дисидентів влаштували мітинг: **Іван Дзюба, Василь Стус і В'ячеслав Чорновіл**, які виступили з критикою арештів, проведених кадебістами серед інтелігенції та закликали звернутися до влади. Під листом підписалося 140 присутніх. Після «націоналістичного мітингу» І. Дзюбу звільнили з видавництва «Молодь» і виключили з аспірантури КДПІ, В. Чорновола – з редакції газети «Молода гвардія», В.Стуса відрахували з Інституту літератури АН УРСР, де був аспірантом.

2009 – **створено відеофотостудію**; її слухачами є студенти. Керівник: Людмила Кривомаз, головний редактор телевізійної агенції «Монолог». Знято і показано в ефірі провідних телеканалів України (Інтер, СТБ, ICTV, УТ-1) сотні телевізійних сюжетів, нарисів і програм, проведено 500 прямих ефірів. На сьогодні студія здійснює відеофотосупровід заходів, які проводить Центр культури та мистецтв, а також Інститути. Так, студійці працювали над відеOVERсією Студентського фестивалю вертепів «Різдвяна зірка», чвертьфіналом Кубка ректора КВН, музичним лекторієм.

2013 – в Інституті української філології та літературної творчості імені А. Малишка розпочали **стажування аспіранти та студенти Пряшівського університету Словаччини**. Аспіранти Анна Яшко та Стефанія Ковачева впродовж стажування опрацювали наукові статті та розвідки, що містяться в українських наукових мовознавчих часописах і наукових збірниках, монографії, автореферати кандидатських дисертацій.

С. Левіщенко

конференції.

1947 – створена кафедра методики викладання української мови та літератури, яку очолила доктор педагогічних наук, професор Бугайко Тетяна Федорівна (1898-1972); з 2006 року – доктор педагогічних наук, професор Донченко Тамара Кузьмівна.

1955 – у Кривому Розі Дніпропетровської обл. народилася Паламарчук Людмила Василівна – метеоролог, кандидат географічних наук, доцент кафедри метеорології та кліматології; Відмінник освіти України.

1944 – у Зубарах Фастівського р-ну Київської обл. народився **Левіщенко Сергій Сергійович** – доктор фізико-математичних наук, професор, зав. кафедри вищої математики КДПІ (з 1986). На протязі педагогічної діяльності працював над розвитком науково-технічної творчості студентської молоді, організовував наукові

На фото (зліва – направо), сидять:

Донченко Тамара Кузьмівна –

доктор педагогічних наук, професор;

Гребницька Наталія Михайлівна –

доцент; **стоять:** Балаховська Юлія

Михайлівна – асистент; Строганова

Ганна Миколаївна – кандидат

педагогічних наук, доцент; Романенко

Юлія Олександрівна – кандидат

педагогічних наук, ст. викладач;

Котляренко Світлана Василівна –

кандидат філологічних наук, доцент.

2014 рік

2003 – створена кафедра фізичного виховання олімпійського масових видів спорту, завідувач – Арзютов Геннадій Миколайович доктор педагогічних наук, професор. 2011 року кафедрі перейменовано на кафедру фізичного виховання і єдиноборств. Працюють 22 співпрацівники: доктор наук; доцент, кандидат наук з фізичного виховання і спорту; доцент, кандидат пед. наук, 11 ст. викладачів; 7 викладачів та асистентів. Серед них: Заслужений майстер спорту України; Заслужений майстер спорту міжнародного класу, 2 Заслужених тренери, Заслужений працівник фізичної культури і спорту України та 16 майстрів спорту України.

2011 – створена кафедра міжнародного туризму та гуманітарних дисциплін, яку очолила доктор історичних наук, професор Стоян Тетяна Андріївна. Члени кафедри: кандидат історичних наук, доцент Верес Ольга Вікторівна, кандидат філологічних наук, доцент Кудрик Катерина Олександрівна, кандидати історичних наук, ст. викладачі: Дзюбленко Ірина Михайлівна та Литвин Ірина Валеріївна, ст. викладач Теремецька Тетяна Вікторівна, лаборанти: Богатирчук Катерина Олександрівна, Горобець Вікторія Валеріївна, Огняник Діана Анатоліївна.

2012 – відбулася Четверта сесія Етносоціологічної школи професора Володимира Євтуха в Латвійському державному університеті (Рига) на тему «Етнічність і педагогіка». Учасники заходу, професори: Рудіте Андерсоне, Луція Рутке, Аїда Крузе, Ірена Жогла, Занда Рубене, Тетяна Коке, докторант Гунта Сіліня-Ясюкевич, директор Наукової бібліотеки Івета Гудаковска, директор Музею астрономії Ілгоніс Вілкс і представники Інституту соціології; психології та соціальних комунікацій.

купецькому будинку (фото) на вулиці Гімназійній, 17 (тепер – Драгоманова). 4 жовтня 1991 року на фасаді приміщення відкрито М.П. Драгоманову меморіальну дошку.

М. Брайчевський

1867 – Михайло Драгоманов відвідав містечко Дубно на Рівненщині: композитор Микола Лисенко збирав матеріали для опери «Тарас Бульба» і вчений використав можливість ознайомитися з фольклорними особливостями краю. На ночівлю Михайло Петрович зупинився в купецькому будинку (фото) на вулиці Гімназійній, 17 (тепер – Драгоманова). 4 жовтня 1991 року на фасаді приміщення відкрито М.П. Драгоманову меморіальну дошку.

1924 – у Києві народився **Брайчевський Михайло Юліанович (1924–2001)** – історик та археолог, лауреат премій: імені М. Грушевського, Фондації Омеляна і Тетяни Антоновичів, член Української вільної академії наук (США). Єдиний із істориків виступив проти святкування 300-річчя Переяславської ради.

1928 – Нарком освіти **Скрипник Микола Олексійович (1872–1933)** затвердив новий «Український правопис», який отримав назву «скрипниківського» і був чинним до 1933 року. Цим правописом до цього часу користується значна частина української діаспори. У 1926 році проект «Українського правопису» опубліковано для обговорення. У числі учасників Всеукраїнської правописної конференції, що відбулась у Харкові 1927 року, були 4 високі урядовці Наркомпросу,

5 академіків, 28 університетських професорів лінгвістики й філології, 8 учителів, 7 журналістів і 8 письменників. Брали участь також три представники Західної України: Кирило Студинський, Іларіон Свенціцький, Василь Сімович. На конференції схвалено новий правописний кодекс, за винятком небагатьох правил: насамперед, це стосувалося дискусійних правил написання букв для репрезентації фонем [л]-[л'] та [г]-[г']. На конференції обрано президію Правописної комісії у складі 5 осіб, ухвалила 1928 року компромісне рішення щодо дискусійних правил: взято до уваги традиції української мови – галицьку й наддніпрянську. Таке рішення не мало однозначного схвалення серед укладачів правопису. Зокрема, А. Кримський вважав поступки галицькому правопису спекуляцією та політичним заграванням Скрипника із галичанами, а галицький правопис – застарілим.

М. Ярмаченко

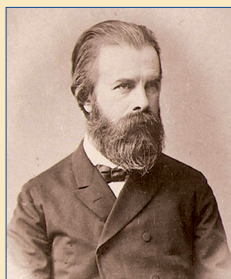
1928 – у Черемошних Київської обл. народився **Ярмаченко Микола Дмитрович (1928–2010)** – випускник КДПІ, учасник Другої світової війни, доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України, проректор з навчальної роботи (1968–1973), Заслужений діяч науки і техніки України. Директор науково-дослідного інституту педагогіки Міністерства освіти УРСР, президент-організатор АПН України, перший президент АПН України (нині НАПН України).

*Біля пам'ятника на могилі
М. Драгоманова в Софії (зліва –
направо): М. Парашук, О. Шульгин,
Л. Шишманова-Драгоманова,
Св. Шишманов, Ст. Арнаудова,
Цв. Парашук, М. Арнаудов*

1937 – в Іванівці Срібнянського р-ну Чернігівської обл. народився **Федоренко Леонід Григорович** – кандидат фізико-математичних наук КДПІ.

2011 – у Болгарії на державно-му рівні відзначили 170-річчя від дня народження громадсько-політичного діяча, мислителя, вченого в галузі суспільних наук **Михайла Петровича Драгоманова**. На урочистостях були представники 11 країн світу, в т.ч. України.

**1875 – Михай-
ла Драгоманова,**
після проїзду царя
Олександра II че-
рез Київ, звільни-
ли з університету
Св. Володимира
«за політичну ді-
яльність». Профе-
сор Міяковський

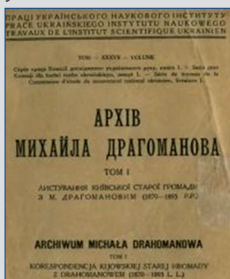
Володимир Варламович (1888–1972) у статті «Звільнення Драгоманова з київського університету» пише: «7 вересня Платон Антонович (попечитель Київського учбового округу) сповістив ген-губернатора, що він уже звільнив Драгоманова від служби. 19 вересня на засіданні Ради університету заслухано розпорядження попечителя і прийнято до виконання». Проте, ні в «Університетских известиях», де публікувались протоколи засідань Ради університету, ні в інших джерелах ми не знайшли підтвердження того, що Рада університету хоч якоюсь мірою долучилася до цього звільнення. Однак, («Био-

Розпорядження царя про «звільнення» Михайла Драгоманова в Київській жандармерії отримали ще на початку серпня 1875 року, однак вирішили не оголошувати, поки Олександр II не проїде, прямуючи до Криму. Як тільки від'їхав, М. Драгоманова викликав 7 вересня попечитель і запропонував подати прохання про відставку. «Я знову відмовився – і був звільнений по 3-му пункту, – гадував М. Драгоманов, – що рівнозначно видаленню з усіх видів державної служби. Від призначеної царем комісії можна було чекати нових репресій проти української літератури, а тому потрібні були заходи стосовно продовження її за кордоном». Загалом М. Драгоманов потрапив у надзвичайно скрутну матеріальну ситуацію – був позбавлений будь-якого заробітку. Була, щоправда, змога стати комерсантом на Нижній Волзі, з утриманням 10 тисяч рублів, або там же – «судовим службовцем» за 3,5 тисячі рублів. Однак, Михайла Петровича вирішив їхати за кордон «на свіже повітря». Тим більше, що кийські «старогромадівці» запланували видання за кордоном «Громади», а його редактором бачили М. Драгоманова. Реалізація плану затримувалася

відсутністю коштів. Ситуацію врятував випадок: педагог, громадівець Шульгин Яків Миколайович (1851–1911) отримав спадщину (15 тисяч рублів), з яких 12 тисяч – пожертвував «Старій громаді» на видавничі справи – Драгоманов поїхав у Женеву.

Листування Київської Старої Громади з М. Драгомановим (1870-1895) Оpubліковано: Варшава, 1938: 445 с.

графический словарь профессоров и преподавателей императорского университета Св. Владимира (1834–1884) под ред. проф. В.С. Иконникова») інформує про те, що Драгоманов «уволен им (попечителем) от должности доцента». У листі до Мелітона Бучинського 25 вересня 1875 року Михайло Драгоманов розповів, як це було: «Як цар поїхав, мене покликав куратор і сказав, щоб я подав в одставку, що мені тоді кар'єра не закрита (цар велів мене тільки в три южні університети не пускати), а як мене увольють по 3-му пункту, то я не можу вже поступати на службу. Я вибрав останнє».

1875 – у Києві народився **Мурашко Олександр Олександрович (1875–1919)** – педагог, живописець і

О. Мурашко

громадський діяч. 1913 року відкриває студію в домі Гінзбурга, на вулиці Інститутській 16, яка розмістилася на горищі. За картину «Похорон кошового» одержав від імператора Велику золоту медаль і звання художника з правом пенсіонерської подорожі за кордон. Матеріали для картини збирав в українських селах, приїздив до Києва, а для центральної постаті композиції, кошового Івана Сірка, позував нащадок князя Володимира – Михайло Старицький. Ховали ж О. Мурашка так, як він зобразив на полотні: вкриту червоною китайкою труну учні несли на руках до Лук'янівського цвинтаря.

1948 – у Спиченцях Погребищенського р-ну Вінницької обл. народився **Кузьминець Олександр Васильович** – доктор історичних наук, професор зав. кафедри історії (політичної історії ХХ ст., історії України; 1987–1995), Заслужений працівник народної освіти України.

1899 – засновано **Комерційне училище** (в будинку на теперішній вул. Воровського, 24), яке належало до розряду середніх навчальних закладів, давало загальну та комерційну освіту. Курс

навчання – 7 років (5 загальних і 2 спеціальні класи). При училищі засновано нижчу електротехнічну школу (після трьох класів навчання давала спеціальність водія, монтера). Справами училища займалася Опікунська рада, у складі якої працювали педагоги: М. Самофалов (голова

ради 1896–1906), керуючий Київською казенною палатою, приват-доцент університету Св. Володимира; В. Тимофєєв (голова у 1906–1908) – директор Київського політехнічного інституту; київські купці та підприємці: М. Чоколов, Я. Бернер, А. Бродський, М. Дегтерьов, Д. Марголін, С. Могилевцев. Організовано й Товариство допомоги бідним студентам – створено стипендіальний фонд, в формуванні якого брали участь: Київський біржовий комітет, Київське купецьке товариство, Купецьке зібрання та підприємці. Визначено іменні стипендії: імені – М. Терещенка (з 1897 – 12 учням), М. Хрокова (з 1897 – 17), Я. Епштейна (з 1898 – 1), А. Бродського (з 1898 – 1), С. Вітте (коштом Я. Епштейна – 1), М. Дегтерьова (з 1899 – 6). Директором училища був столоначальник Департаменту торгівлі та мануфактур О. Вебер. В училищі викладали: математик Ю. Кістяківський (з 1897), економіст П. Кованько (1910), художники І. Макушенко (1906–1919), В. Менк (1900–1920), літературознавець,

письменник, громадсько-політичний діяч І. Стешенко (1907–1917), дочка М. Старицького, актриса і театральний режисер М. Старицька (з 1912), хоровий диригент і композитор О. Кошиць (1909–1913). 1944 року будинок Комерційного училища постраждав від пожежі (залишилися тільки стіни). Після капітального ремонту тепер тут працює Київська книжкова фабрика.

М. Корець

1952 – у Кореціні Олевського р-ну Житомирської обл. народився **Корець Микола Савич** – доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту гуманітарно-технічної освіти (з 2006), Відмінник освіти України. Член НСЖ України, член редакційних колегій ж.: «Молодь і ринок», «Гуманітарні проблеми вищої освіти», «Wczesna edukacja dziecka skore vzdelavanie dieta» (Польща); відповідальний редактор наукового часопису «Проблеми трудової та професійної підготовки».

На фото (зліва – направо): лаборант Морозова Вероніка Олексіївна; доцент Морозова Ольга Олексіївна; професор Булда Анатолій Андрійович; доцент Чижова Олена Михайлівна; ст. викладач Сулима-Камінська Ілана Вікторівна. 2014 рік

2003 – створена **кафедра методики**, як зазначалося в Наказі ректора – «з метою оптимізації навчально-виховного процесу, підвищення якісного рівня підготовки фахівців, забезпечення високого рівня викладання політології та соціології на непрофільних факультетах та посилення методичної підготовки». В. о. зав.кафедри призначено доктора історичних наук Е.М. Кучменко. Відповідним Наказом в штат кафедри введе-

ні викладачі: О.О. Морозова, С.С. Бульбенюк. З січня 2004 року зав. кафедри призначено доктора педагогічних наук, професора Будду Анатолія Андрійовича.

2009 – університет відвідала **делегатія з Канади**, яку очолили **Пітер Мілікен** – спікер Парламенту Канади та **Й.В. Пан Деніель Карон** – Надзвичайний і повноважний посол Канади в Україні.

1769 – у Полтаві народився **Котляревський Іван Петрович (1769–1838)** – письменник, поет, драматург, зачинатель сучасної української літератури, громадський діяч. Підтримував зв'язки з декабристами. Його поема «Енеїда» (1798) ста-

І. Котляревський

ла першим в літературі твором, написаним народною мовою. Незадовго до смерті відпустив на волю всіх кріпаків (аж дві родини!), а рухоме й нерухоме майно роздав далеким родичам і приятелям. Будинок вартістю 6000 рублів відписав вдові унтер-офіцера Мотрі Веклечевій, економі, яка жила в нього. Не залишив після себе ніяких прямих нащадків і права на друкування творів нікому не передавав. М. Драгоманов читав його твори, і так зазначив: «Котляревський дивився на українську мову як на «малоруський прислівник», а на російську мову – як на «спільну мову».

Ф. Маківчук

1912 – у Кордишівці Козятинського р-ну Вінницької обл. народився **Маківчук Федір Юрійович (1912–1988)** – випускник КДПІ (1945), письменник (сатирик і гуморист), журналіст, Заслужений працівник культури УРСР (1967). Упродовж 40 років (1946–1986) – головний редактор журналу «Перець». Студенти КДПІ проходили у журналі практику.

1925 – **Київський вищий Інститут народної освіти імені М.П. Драгоманова** перестав титулуватися «вищим», втрачає ім'я М.П. Драгоманова і називається – **Інститут народної освіти**.

Студенти Інституту народної освіти.
1930 рік

залишився, такий: робітників – 60, селян – 22, інших – 5; членів і кандидатів ВКП(б) – 16, комсомольців – 29, решта безпартійні; українців – 31, росіян – 3, євреїв – 50, поляків – 1, інших національ-

На фото (зліва – направо) стоять:
 Казакевич Ольга Михайлівна –
 кандидат історичних наук, доцент,
 Ряченко Дмитро Семенович –
 кандидат історичних наук, доцент,
 Пилипенко Людмила Володимирівна –
 ст. викладач, Шарпаний Віктор
 Григорович – доктор історичних
 наук, професор, Даниленко Віктор
 Михайлович – член-кореспондент НАН
 України, доктор історичних наук,
 професор, зав. кафедри, Позняк Олена
 Володимирівна – кандидат історичних
 наук, доцент; **сидить:** Жиленкова
 Ірина Миколаївна – кандидат
 історичних наук, доцент

1927 – в Інституті народної освіти (ІНО) **відкрито польський і єврейські відділи**, а також екстернат. В 20-х роках ХХ ст. кадебісти розпочали «чистки» серед студентської молоді ІНО, особливо – прогресивної: з першого набору – 103 студенти, залишилося 87. Склад юнаків і дівчат, яких не «почистили», 60, селян – 22, інших – 5; членів мольців – 29, решта безпартійні; 50, поляків – 1, інших національностей – 2; чоловіків – 48, жінок – 39. З робітфаку вийшли письменник О.Є. Корнійчук, професори С.Ф. Фещенко і О.М. Русько, доцент П.Ф. Нагорний та багато інших. До відома: назва «золотник» бере початок від золотої монети «золотник», що була в обігу в Київській Русі – стара одиниця вимірювання маси: 1/96 фунта $\approx 4,26575417$; 1 золотник дорівнює 96 долям.

2005 – створена **кафедра історії та етнополітики**, яку очолив Даниленко Віктор Михайлович, член-кореспондент НАН України, доктор історичних наук, професор. Тривалий час на кафедрі працювали кандидати історичних наук, доценти Олена Володимирівна Позняк та Дмитро Семенович Рященко.

1830 – у Гадячі на Полтавщині народився **Судовщиків Євген Васильович (1830–1869)** – педагог, приятель Михайла Драгоманова; батько письменниці Олександри Судовщикової-Косач

*Олександра Євгенівна Судовщикова-Косач, Леся Українка, Анна Іванівна Судовщикова (мати Олександри).
Ялта, липень – серпень 1897 року*

(1867–1924), відомої під псевдонімом «Грицько Григоренко», дружина М. Косача, брата Лесі Українки. Від 1868 року разом із матір'ю жила в родині Драгоманових. Євген згадується М. Драгомановим у праці рос. «Исторические песни малоруского народа с объяснениями» – як автор рукописного зібрання українських пісень. Від кобзаря і лірника Олексіїв-Крячківського Федора у 1850–1851 роках

записав думи «Азовські брати» та «Буря на морі». Був знаний як педагог, коло інтересів якого складали, насамперед, українська мова; активно виступав за укладання українського словника, на початку 1860-х ініціював роботу групи київських громадянців над граматиною української мови.

1930 – Рада народних комісарів (Раднарком) УРСР прийняла **Постанову «Про реорганізацію мережі системи педагогічної освіти»**, відбулися зміни і в Київського інституту народної освіти. На базі факультету професійної освіти утворилися два самостійних інститути: **педагогічний- професійної освіти і фізико-хіміко-математичний**. А факультеті соціального виховання створено

М. Грищенко

самостійний навчальний заклад – Київський інститут соціального виховання із такою структурою: шкільний факультет з чотирма відділами (історико-економічний, мовно-літературний, агробіологічний і техно-математичний); педолого-педагогічний факультет із дошкільним, дефектологічним і педолого-педагогічним відділами. Позашкільний факультет мав два відділи – дитячого комуністичного руху та позашкільний, який випускав організаторів-методистів технічних станцій, дитячих бібліотек, театрів, кіно і викладачів позашкільного виховання педагогічних технікумів. Того ж року при інституті відкрито й робітфак. Першим директором Київського інституту соціального виховання став Грищенко Микита Минович.

2003 – створено **Інститут корекційної педагогіки та психології** (ІКПП) шляхом реорганізації дефектологічного (**раніше лікувально-педагогічного**) **факультету, який функціонував з 1920 року**). Сьогодні в ІКПП діє 6 фахових кафедр: логопедії (завідувач – доктор педагогічних наук професор Шеремет М.К.), тифлопедагогіки (завідувач – доктор психологічних наук, професор Синьова Є.П.), сурдопедагогіки (завідувач – доктор психологічних наук, професор Фомічова Л.І.), спеціальної психології та медицини (завідувач – доктор психологічних наук, професор Руденко Л.М.), психокорекційної педагогіки (завідувач - кандидат педагогічних наук, доцент Колесник І.П.), ортопедагогіки та реабілітології (завідувач – кандидат педагогічних наук, доцент Хворова Г.М.), які готують фахівців за ступенями «бакалавр», ОКР «спеціаліст», «магістр» за напрямом «Корекційна освіта» (за нозологіями) та «Психологія» (спеціальна, медична). Очолює Інститут Віктор Миколайович Синьов – доктор педагогічних наук, професор.

2013 – в актовій залі гуманітарного корпусу відбулася **презентація вистави театру «Вавилон» – «Зачаровані потвори»**, яка відкрила XII театральний сезон. «Шоу абсурду», як охарактеризували свою виставу вавилонівці, сміливо можна назвати однією з кращих постановок студентів -аматорів університету.

1894 – на хуторі В'юнище, (тепер у межах смт Сосниці Чернігівської обл.) народився **Довженко Олександр Петрович (1894–1956)** – письменник, кінорежисер, кінодраматург, художник, класик світового кінематографу. Займав різні посади:

секретаря Київського губернського відділу народної освіти, комісара театру імені Тараса Шевченка, завідувача відділу мистецтв у Києві.

І. Плющ

1941 – у Борзні (тепер місто) Чернігівської обл. народився **Плющ Іван Степанович (1941–2014)** – Почесний професор університету, державний діяч, двічі голова Верховної Ради України, Секретар Ради національної безпеки і оборони (2007), Герой України (2001).

1961 – у Писарівці Калинівського р-ну Вінницької обл. народився **Ятченко Анатолій Дмитрович** – кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії; Відмінник народної освіти (1993).

1996 – вийшов друком перший номер газети «День», в якій проходять журналістську практику студенти університету. Це – щоденне Всеукраїнське видання суспільно-політичної тематики, що містить як поточні новини, так і аналітичну інформацію. Виходить трьома мовами (українською, російською, англійською). 25 січня 1998 року з'явився англomовний тижневий дайджест

«The Day», з весни 1999 – перша в Україні стала членом асоціації «Синдикат» – Міжнародної газетної асоціації. Газета розміщується на сайті у вільному доступі.

2000 – підписано до друку ювілейне видання «**Національний педагогічний університет імені Михайла Драгоманова. Історичний нарис 1920–2000**» (К. : Четверта хвиля). Книжка присвячена 80-річчю університету, у якій розповідається про історію створення, становлення та розвиток вишу, діяльність інститутів і кафедр; ілюстрована.

2003 – створена **кафедра соціально-політичних дисциплін** у зв'язку з розширенням напрямів підготовки фахівців політологів, а також диференціацією завдань загально політологічної та спеціально політологічної підготовки студентів, а 2009 року її переіменовано на «кафедру політології та державного управління». У

*Дмитренко С., Ващенко К.,
Дмитренко О., Жабінець Н.,
Семень-Орлова І.*

2010 році відкрито аспірантуру зі спеціальності 23.00.02 – політичні інститути та процеси, 2011 - магістратуру за напрямом підготовки «Державне управління» зі спеціальності «Державне управління у сфері освіти». Комплексною науково-дослідною темою є «Проблема громадянського суспільства та його розвиток в Україні». У рамках цієї проблематики працюють:

завкафедри, доцент Дмитренко Сергій Петрович, професор Ващенко Костянтин Олександрович, доценти: Дмитренко Оксана Сергіївна та Жабінець Наталія Валеріївна, ст. викладачі: Ісаєнко Ірина Анатоліївна та Семенець-Орлова Інна Андріївна.

2013 – в Інституті корекційної педагогіки та психології відкрито **аудиторію-музей імені Першого Президента Академії педагогічних наук України Ярмаченка Миколи Дмитровича (1928–2010; 13-8, в гуманітарному корпусі)**, який 20 років працював в університеті: зав. кафедри сурдопедагогіки та логопедії, проректор з наукової роботи, в. о. ректора КДПІ імені О.М. Горького.

О. Запорожець

1905 – у Києві народився **Запорожець Олександр Володимирович (1905–1981)** – педагог, психолог, доктор педагогічних наук, професор КІНО, академік АПНУ. Організатор і керівник Інституту дошкільного виховання АПН СРСР (1960–1981), дослідження якого з проблем розвитку, виховання та навчання дітей раннього і дошкільного віку визнані у країні та за кордоном. Автор теорії ампліфікації психічного розвитку дитини. Основні праці: «Розвиток довільних рухів», «Психологія», «Вибрані психологічні праці: У 2-х т.».

О. Петровський

1908 – у Катеринославі народився **Петровський Олександр Юрійович (1908–1983)** – диригент, кандидат мистецтвознавства, професор, зав. кафедри методики музичного виховання, співу та хорового диригування КДПІ (з 1971), Народний артист УРСР. Автор книги «Заслужена хорова капела УРСР заводу «Більшовик», упорядкував «Хрестоматію хорового диригування».

1921 – у Львові (вул. Лепкого, 4) народився **Станіслав Лем (1921–2006)** – польський письменник-фантаст єврейського походження, автор романів-попереджень. Дії автобіографічних романів «Незагублений час» (1955 рік) та

С. Лем

«Високий замок» (1966 рік) відбуваються у Львові, де автор прожив 24 роки. Йому належить 9000 неологізмів, один із них – слово «Солярис», тобто – Мислячий океан.

І. Половина

1928 – у Заріговому (тепер Оржицький р-н Полтавської обл.) народився **Половина Іван Петрович** – учасник Другої світової війни, доктор географічних наук, професор, зав. кафедри фізичної географії (1973–1995). Член Президії Географічного товариства, заступник голови секції методики шкільної географічної освіти; ректор Народного університету «Природа» (1985–1992); Почесний член Українського товариства охорони природи (1988).

1943 – засновано **Національний академічний хор імені Г. Верьовки**: педагог, композитор, хоровий диригент Верьовка Григорій Гурійович (1895–1964), згуртувавши молодих ентузіастів, створив самобутній колектив. Хор поєднав у собі своєрідний

стиль і манеру народного співу із сучасною виконавською культурою і професійною майстерністю. У 1966 році А. Авдієвський прийняв естафету від Г. Верьовки – одразу виявив себе не тільки як гідний продовжувач справи видатного попередника, а й як талановитий, вдумливий митець-інтерпретатор і керує хором і дотепер.

2011 – студенти університету взяли участь у **Міжнародній конференції «Словацько – українські взаємини в галузі мови, літератури і культури»**, що проходила в Пряшеві (Словаччина) та присвячена 90-річчю від дня народження українського мовознавця в Словаччині, діалектолога, автора теоретичних і практичних засад створення регіональних атласів українських говорів Східної Словаччини, педагога Василя Латти.

Я. Головацький

1848 – у Львівському університеті відкрито **кафедру української мови на чолі з Головацьким Яковом Федоровичем (1814–1888)** – який в 34 роки став першим в історії професором «руської мови та словесності» (української мови та літератури), першим – зав.кафедри руської словесності. Очолив боротьбу проти прихильників заміни кирилиці – латинкою. Співзасновник об'єднання «Руська трійця», співавтор збірника «Русалка Дністровая». У 1864–1866 роках – ректор Львівського університету; пішки обійшов Західну Україну, дослідив та описав звичаї та обряди.

1911 – Тимчасовим положенням про Вищі жіночі курси в Києві, затвердженим Попечителем Київського навчального округу, офіційно викладання в них прирівнювалось до університетського, відповідно їй підвищувалася зарплата викладачам.

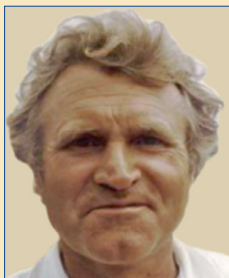
1934 – в Ананьєві Одеської обл. народилася **Жила Аліна Олександрівна** – кандидат філософських наук КДПІ.

А. Турбін

1940 – у Хабаровську (Росія) народився **Турбін Анатолій Федорович** – доктор математичних наук, професор кафедри вищої математики КДПІ (з 1982, за сумісництвом). Науковий напрям дослідження – теорії ймовірностей і випадкових процесів, функціонального та фрактального аналізів.

1993 – у Києві помер **Мозолевський Борис Миколайович (1936–1993)** – археолог і поет,

Б. Мозолевський

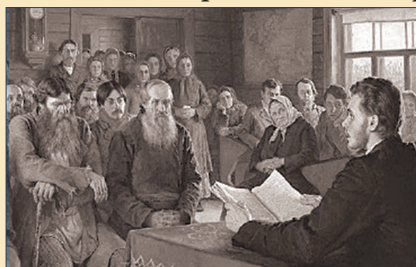
дослідник скіфської старовини; керівник експедиції, що дослідила скіфський курган «Товста Могила» та відкрила пектораль – нагрудну прикрасу скіфського царя IV ст. до н.е. Дані знахідки: 30,6 см у діаметрі, виконана із золота 958 проби, вага 1148 грамів. Її вартість обрахувати неможливо (зберігається в Музеї історичних коштовностей України). 1964 року отримав університетський диплом, влаштувався на роботу в експедиції скіфологів Олексія Тереножкіна та Варвари Іллінської. Працював редактором у видавництві «Наукова думка», але «брежнєвський репресанс» повернув до кочегарки... і подружилися двоє кочегарів: Василь Стус і Борис Мозолевський. Коли довідався, що прийнято Декларацію про незалежність, пофарбував вагончик у степу в блакитний і жовтий кольори, підняв над польовим станом археологів національний прапорець, нашвидкуруч зшитий із вигорілих футболок. Покоїться на Байковому некрополі столиці.

2012 – відбулося урочисте **відкриття «куточку для студента»** – саме так тепер можна називати внутрішній двір головного корпусу університету (вул. Пирогова, 9). Облаштовано палісадник з квітами, сцена, пам'ятник у вигляді піраміди, який несе в собі метафоричний підтекст: на верхівці піраміди знаходиться годинник, що відраховує час; довкола ж піраміди розміщені спеціальні отвори з капсулами. За задумом архітектора – студенти будуть вкладати до капсули листи, з написаними на них мріями, бажаннями та планами на майбутнє.

2013 – у фізико-математичному інституті **відбулася III Міжнародна конференція «Modern Stochastics: Theory and Applications»** («Сучасна стохастика: теорія та застосування»). Це один із заходів, присвячений засновнику української школи теорії ймовірностей Гнеденку Борису Володимировичу (1912–1995) та 80-річчю визначного вченого і великого вчителя, який працював на кафедрі вищої математики Ядренку Михайлу Йосиповичу (1932–2004). У роботі конференції взяли участь 234 науковці з 26 країн світу. Крім пленарних виступів учених-ймовірнісників (Коваленко І.В., Королюк В.С., Кондратьєв Ю.Г., Пастур Л.А.), доповіді виголошувались вченими й на 16 секціях.

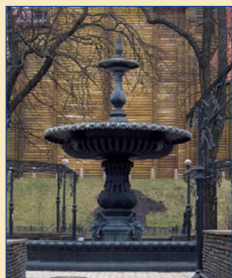
1859 – студент університету Св. Володимира Михайло Драгоманов, разом з іншими 17-ма студентами підписав на ім'я попечителя М.І. Пирогова листа з проханням про «дозвіл відкриття

Заняття в недільній школі

недільної школи»: Микола Іванович підтримав ідею, і 11 жовтня 1859 року відкрилася в приміщенні Київського повітового дворянського училища (пізніше прогімназії) на Подолі під керівництвом І. Слепушкіна, друга школа – 25 жовтня 1859 року на Новому Строєнні, третя – Печерська – наприкінці жовтня

1860 року на Кловщині. 4-го квітня 1861 року студенти, на чолі з Драгомановим започаткували також у університету Св. Володимира щоденну дитячу школу з українською мовою навчання.

Фонтан Шілле у сквері біля Золотих воріт

1897 – у Києві від набряку легенів помер **Шілле Олександр Петро-Андріан (1830–1897)** архітектор, похований на Аскольдовій могилі. Приїхав у Київ 1869 року, став міським архітектором. Спроектував комплекс будівель: колегії Павла Галагана, перебудував приміщення губернатора І. Фундуклея під Першу жіночу гімназію. На Інститутській вулиці звів Біржу, пізніше тут був Земельний банк, тепер – клуб Кабінету міністрів. На Хрещатицькому майда-

1834

ні (нині Майдан Незалежності) за його проектом зведено двоповерховий будинок Міської думи (тепер на цьому місці Будинок профспілок). Брав участь у спорудженні першого Київського водогону – сьогодні працює фонтан, установлений архітектором Шілле 1899 року в Золотоворітському сквері. Усього запроектував та звів у Києві 25 історичних будівель.

А. Данілюк

1913 – у Нижніх Волківцях (тепер Хмельницький р-н Хмельницька обл.) народився **Данілюк Анатолій Кирилович (1913–1997)** – учасник Другої світової війни, кандидат філологічних наук, доцент, декан мовно-літературного факультету КДПІ (з 1954). Нагороджений медаллю «А.С. Макаренка».

С. Дорогой

1924 – у Кіровограді народився **Дорогой Семен Васильович** – учасник Другої світової війни, кандидат педагогічних наук, диригент; керівник хорової капели, Заслужений працівник культури УРСР, Заслужений діяч мистецтв УРСР, Відмінник народної освіти УРСР.

1937 – у Києві народилася **Дубогай Олександра Дмитрівна** – доктор педагогічних наук, професор, зав.кафедри фізичного виховання і здоров'я КДПІ. Відмінник охорони здоров'я, Відмінник освіти України, Почесний працівник фізичної культури та спорту України. Має три авторських свідоцтва на винахід.

О. Дубогай

1940 – у Києві народився **Синьов Віктор Миколайович** – доктор педагогічних наук, професор, академік АПН України, директор Інституту корекційної педагогіки та психології (з 2003). Вчений в галузі корекційної педагогіки, юридичної і спеціальної психології.

В. Синьов

В. Федоришин

Поет, естрадний драматург, автор книги «Мої друзі від А до Я», пісень і телепрограм.

1960 – у Йосиповичах Стрийського р-ну Львівської обл. народився **Федоришин Василь Ілліч** – доктор педагогічних наук, професор кафедри інструментального та оркестрового виконавства, Заслужений діяч мистецтв України. Автор 20 наукових статей з проблем музики, трьох навчально-методичних посібників, 20 музичних редакцій до творів для камерного оркестру.

2012 – на базі Інституту української філології відбувалася **Міжнародна науково-практична конференція «Пантелеймон Куліш – піонерна постать української літератури, культури, науки»**, присвячена 150-літтю виходу його першої збірки «Досвідки. Думи і поеми». До

робочої групи підготовки та організації проведення заходу увійшли викладачі кафедри української літератури на чолі з директором Анатолієм Висоцьким. Залучені й колеги з Вінниці, Кривого Рогу, Львова, Рівного, Хмельницького, Чернівців та Ужгорода. Учасники відвідали хутір Мотронівка, що на Чернігівщині – малу батьківщину письменника.

2013 – студенти університету взяли участь у чайній церемонії для постраждалих від аварії на ЧАЕС, що відбулася на базі Українсько-Японського Центру НТУУ «КПІ» за підтримки японської школи чайної церемонії Урасенке та Профспілки студентів НПУ. Великий

майстер школи чайної церемонії Урасенке Сен Геншіцу провів лекцію та демонстрацію «Тейча» (церемонія приготування та при-

гощання чаєм). Під час свого візиту він зустрівся з представниками Національного музею «Чорнобиль», громадської організації інвалідів-чорнобильців «Земляки» та постраждалими від страшної аварії 1986 року. Це перший захід, що дав приємну можливість українським юнакам і дівчатам наблизитися до величної і надзвичайно цікавої японської культури. Майстри Київської школи «Чаною» вразили своєю майстерністю та точністю слідування традиціям, створили атмосферу справжньої японської чайної церемонії і пригостили смачними солодощами. Японський народ, як ніхто інший, розуміє масштаби трагедії, що спіткали Україну. Великий майстер виразив свою щиру підтримку та сподівання, що українці і японці зможуть подолати наслідки атомного лиха.

2014 – студенти та викладачі Інституту соціальної роботи та управління відвідали **Вищу Лінгвістичну школу у м. Ченстохов** (Польща) – Європейський тиждень проведений в рамках реалізації дидактичної програми

«Подвійний диплом». Його мета – реалізація дистанційного навчання та здобуття паралельно диплому Європейського зразка. Драгоманівці відвідали лекції, тренінги та майстер-класи польських викладачів, зокрема: «Тренінг з персональної ефективності», «Базові знання про залежності», «Особливості планування та реалізації регіональних і європейських проектів», «Корисні компетенції при будівнанні кар'єри». Особлива увага приділялася практичним заняттям з польської мови, які проводилися і під час екскурсій вулицями міста, в музеях та на виставках.

1068 – у Києві розпочалося повстання, в ході якого скинуто з престолу Ізяслава Ярославича (1024 -1078) та випущено Всеслава Брячиславовича Чародія (1029 - 1101) - з порубу (з неволі) і посаджено на великокняжий престол

Всеслав Віщий

А. Альфред

Всеслава Брячиславовича Віщого (Чародій; бл. 1029–1101). Це – великий князь київський (1068–1069), єдиний з полоцької династії, що перебував на київському престолі – правнук князя київського Володимира Святославича (Великого) і полоцької князівни Рогніди-Горислави Рогволодівни. У «Повісті временних літ» міститься легенда про те, що в Брячислава Ізяславича довго не було дітей, а після того, як дружина князя звернулася до чарівників – волхвів, народився Всеслав-волхв – Чародій, Віщий. У Києві через постійні міжусобиці протримався на престолі сім місяців. Мав шестеро синів: Давида, Гліба, Рогволода-Бориса, Романа, Святослава, Ростислава.

1921 – у Відні (Австрія) помер **Альфред Антон Єнсен (1959–1921)** – педагог, шведський історик, слов'янознавець, перекладач, симпатик українського національного відродження, член

Наукових товариств: імені Шевченка: у Львові та Києві. Написав книжку про Т. Шевченка і розвідку про І. Котляревського, переклав шведською мовою «Тараса Бульбу» та «Майську ніч» М. Гоголя, поезії Т. Шевченка і збірник новел М. Коцюбинського. Листувався з

І. Франком, дружив з М. Коцюбинським. Українською мовою надрукував: «Орлик у Швеції» та «Родина Войнаровських у Швеції».

Ю. Алексєєв

1941 – у Вязьмі Смоленської обл. (Росія) народився **Алексєєв Юрій Миколайович** – аспірант КДПІ, доктор історичних наук, професор кафедри історії; тепер – президент Київського славістичного університету. Основний напрям досліджень: проблеми охорони, збереження й використання історико-культурної спадщини; історико-культурна спадщина і формування громадянського суспільства в Україні; освіта та культурна спадщина; слов'янська ідея у контексті історико-культурної спадщини. Автор 100 наукових праць.

І. Чорний

1934 – в Охочому Нововодолазького р-ну Харківської обл. народився **Чорний Іван Борисович** – кандидат біологічних наук, доцент, зав. кафедри ботаніки. Автор 206 наукових і науково-методичних праць з ботаніки, фізіології рослин, екології, охорони природи і ґрунтознавства; брав участь у складанні навчальної програми з охорони природи, навчального посібника «Охорона природи», навчально-методичного комплексу з ботаніки та концепції екологічної освіти в Україні.

2012 – студенти й викладачі університету взяли участь у святі Київщини – **обласному благодійному фестивалі «Ми діти твої, рідний краю!»**. Очолювали делегацію: Голова наглядової ради університету, академік Василь Кремень і проректор з навчально-методичної роботи

гуманітарних інститутів, професор Богдан Андрусишин. На святі всіх об'єднало світле почуття любові до чарівного краю, до села, тому й врочисто та дзвінко звучала українська пісня.

1658 – у Гадячі на Полтавщині (батьківщина М. Драгоманова) гетьман Іван Виговський (1608–1664) підписав із поляками Угоду, згідно з якою Україна мала входити до складу Польщі як Велике Князівство Руське на рівних правах із Польщею і Литвою. Гадяцьким договором передбачалося довічне гетьманування, своя судова і монетна система. Однак, 1659 року під Германівкою на Київщині відбулася Чорна рада – козаки відмовилися визнати «Гадяцький трактат», виступили проти підданства польському королю і висловили недовіру гетьману Виговському, який тоді й зрікся булави, а гетьманом вибраний Юрій Хмельницький.

І. Виговський

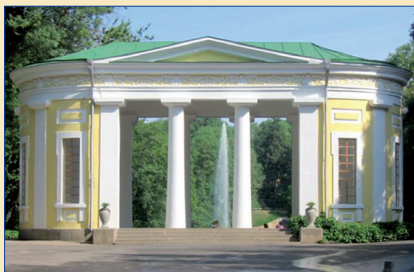

Н. Загряжська

1747 – у Глухові на Сумщині народилася дочка гетьмана України та президента Академії наук Росії графа Кирила Розумовського – **Загряжська Наталія Кирилівна (1747–1837)** – фрейлина при дворі шести російських імператорів. Одна із найоригінальніших осіб петербурзького світа першої половини XIX ст., відома жвавим і гострим розумом, колючими зауваженнями, різкими витівками. В образі графині із «Пікової дами», за визнанням О. Пушкіна, багато схожості з Загряжською.

1796 – в Умані Київської губ. (тепер Черкащина) **закладено дендропарк «Софіївка»** – на замовлення графа Фелікса Потоцького польський офіцер Людвіг Метцелер і німецький садівник Олива

спланували «восьме диво світу». У 1985 році мала планета № 2259 отримала назву «Софіївка».

1946 – розпочала діяльність літературна студія КДП, керівник – декан літературного факультету, письменник Збанацький Юрій Оліферович (1914–1994). Перші творчі кро-

ки тут зробили згодом відомі поети, прозаїки, драматурги: Ліна Костенко, Андрій Малишко, Тодось Осьмачка, Олександр Корнійчук, Павло Глазовий, Микола Нагнибіда, Любов Забашта, Микола Олійник, Федір Маківчук, Марія Познанська, Марія Пригара.

2005 – засновано вокально-театральна студію «Студентська оперета»; художний керівник – народна артистка України, доцент кафедри теорії та методики постановки голосу Інституту мистецтв Вікторія Альошина-Костюкова, режисер-постановник – ст. викладач Володимир Костюков, концертмейстер – заслужена артистка України, концертмейстер Національного Будинку органної та камерної музики Лариса Реутова.

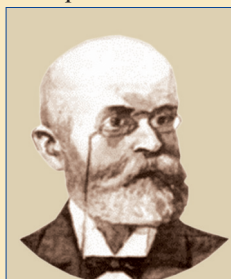
2009 – студентів університету відвідала делегація Європейського союзу студентів, мета якого – вивчення стану студентського самоврядування драгоманівців.

2011 – упродовж двох днів у головному корпусі проходив Європейський Форум ректорів педагогічних вузів, делегацій з 11 країн Європи, 30 очільників вишів України приєдналися до участі у Форумі. Створено Асоціацію ректорів педагогічних університетів Європи, засновано часопис «Європейські педагогічні студії» – журнал виходитиме мовою країни, яка куруватиме проект, але із розширенням додатком текстів англійською; також видання має й електронну версію.

2012 – товариство «Знання» спільно з Департаментом міжнародного співробітництва та європейської інтеграції Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України випустило каталог «Higher education in Ukraine» (англійською мовою), який включив статтю про Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова.

1853 – у Монастирському (тепер Івано-Франківська обл.) народився **Павлик Михайло Іванович (1853–1915)** – сподвижник М. Драгоманова; письменник, публіцист, громадський і політичний діяч.

М. Павлик

Перебуваючи з 1879 по 1881 роки у Швейцарії та на півдні Франції, з М. Драгомановим видавали ж. «Громада». Власне, став учнем Михайла Петровича і був речником його ідей. Підготував і видав 4-томне капітальне дослідження «Розвідки Михайла Драгоманова про українську народну словесність і письменство», кілька томів листування М. Драгоманова з передовими представниками науки, літератури, мистецтва, зокрема з І. Франком, М. Бучинським, Л. Українкою; дослідження «Михайло Петрович Драгоманов. Їго юбилей, смерть, автобіографія і опис творів», «Пам'яті Михайла Драгоманова», «Михайло Драгоманов. Їго роль в розвою України», «Михайло Драгоманов як політик».

К. Цюлковський

1857 – в Іжевську під Рязанню (Росія) народився **Цюлковський Костянтин Едуардович (1857–1935)** – педагог, вчений-теоретик, засновник сучасної космонавтики, письменник. Предки К. Цюлковського — вихідці з Волині, далекі родичі гетьмана Северина Наливайка (р.н.н. – 1597), чим учений гордився.

1869 – у Києві народилася **Булгакова Варвара Михайлівна** (дівоче прізвище – **Покровська**, у другому шлюбі – **Воскресенська**;

1834

1869–1922) – педагог, член правління, скарбник Фребелівського педагогічного товариства; мати письменника Булгакова Михайла Опанасовича (1891–1940).

С. Шевченко

Г. Козачук

Я. Чепуренко

1921 – у Чернишах (тепер Черкаська обл.) народився **Шевченко Сава Мартинович (1921–1991)** – учасник Другої світової війни, кандидат історичних наук, викладач кафедри історії КДПІ (з 1971). Вів активну роботу по патріотичному вихованню студентів.

1938 – у Любевому Рожищенського р-ну Волинської обл. народилася **Козачук Ганна Олександрівна** – кандидат філологічних наук. З 1968 року – аспірантка кафедри української мови КДПІ, з 1976 – викладач, з 1980 – ст. викладач, а з 1981 – професор кафедри української мови Інституту української філології та літературної творчості імені А. Малишка. Нагороди: медаль «Ветеран праці» (1990), орден княгині Ольги III ступеня (2000), Почесні грамоти.

1962 – у Києві народилася **Чепуренко Яна Олексіївна** – кандидат історичних наук, доцент, викладач кафедри журналістики (за сумісництвом). Коло наукових інтересів: еволюція і сучасний стан наукових комунікацій, місце в них системи наукових видань, державне управління системою наукових комунікацій, еволюція і розвиток системи наукових бібліотек. Автор 50 наукових праць в галузі книгознавства, бібліотекознавства та соціальних комунікацій.

1973 – в головному корпусі КДПІ пройшла **Міжнародна конференція ректорів педагогічних інститутів** – партнерів з проблем зав'язків освітянських вузів із школами.

1991 – постановою Кабінету Міністрів України Київському державному педагогічному інституту імені О.М. Горького повернуто ім'я Михайла Петровича Драгоманова.

Будинок Драгоманових. Фото з експозиції літературного музею родини Драгоманових у Гадячі. Початок XX ст.

1841 – у Гадячі на Полтавщині народився **Драгоманов Михайло Петрович (1841–1895)** – публіцист, історик, філософ, економіст, літературознавець, фольклорист, громадський діяч, представник роду українських громадських і культурних діячів Драгоманових. До історії родословної: «драгоманами» козаки називали перекладачів-дипломатів – батьки Михайла були з козацьких

полковницьких родів, дворяни. Батько Михайла – поет і письменник, дядько Яків – письменник-декабрист. Ім'я М.П. Драгоманова 1920 року вперше присвоєно Київському педагогічному інституту.

1929 – в Ялті (АР Крим) народилася **Горська Алла Олександрівна (1929–1870)** – художниця-шістдесятниця, діяч правозахисного руху 60-х років; дружина художника Зарецького Віктора Івановича (1925–1990). Створила полотна: «Дерево життя» та «Земля». Працювала у Львові, Одесі, маюючи декорації до спектаклів. У 1964 році з Опанасом Заливахою та Людмилою Семикиною виготовили вітраж у Київському університеті імені Т. Шевченка «Тарас-Прометей» до 150-річниці з дня народження Кобзаря.

Гадяч. Михайлівська церква, в якій хрестили Михайла Драгоманова. Початок XX ст.

Меморіальна дошка у
м. Василькові

Автор погруддя –
скульптор
О. Красноголовець

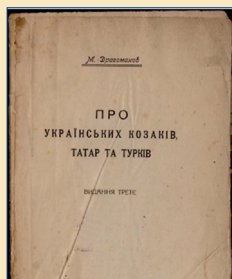
В 1964 році за виконання Шевченківського вітражу (був знищений), виключена зі Спілки художників, однак згодом поновлена. Належачи до групи «шістдесятників», брала участь в українському правозахисному русі. За участь в акціях протесту в 1965-68 роках проти розправ над українськими правозахисниками – Богданом і Михайлом Горинями, П. Заливахою, Святославом Караванським, В. Морозом, В. Чорноволом та ін. Горська знову виключена зі Спілки художників і зазнала переслідувань з боку радянських органів безпеки. Замордована 28 листопада 1970 року у Василькові, на Київщині.

2001 – з нагоди 160-річчя з дня народження, коштом навчального закладу **відкрито бронзове погруддя М.П. Драгоманову** (скульптор – О. Красноголовець, архітектор С. Сліпець). Розміри: висота – 1,2 м, стилобата – 0,8 м; постамент – 2,7 × 0,9 × 0,9 м. На чоловому боці – ім'я та дати життя Михайла Петровича виконано бронзовими накладними літерами. На торцевому – викарбувано анотаційний напис і прізвища авторів роботи. Створений у реалістичній манері портрет передає риси зовнішності вченого, зображеного у зрілому віці: густе довге волосся, напівкругла борода, довгі вуса, зосереджений погляд очей з-під насуплених брів. Фронтальна композиція погруддя з

високо зрізаними плечима та загальна побудова пам'ятника вирішені відповідно до класичних традицій у скульптурі.

2013 – з ініціативи кафедри історії та етнополітики в Інституті української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка проведено **круглий стіл на тему «Валуєвський циркуляр 1863 року: історія та сучасність»**. У заході взяли участь і виступили відомі фахівці мови та літератури, студенти.

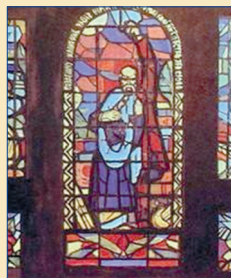
1876 – у Києві, в друкарні В. Давиденка побачила світ **праця Михайла Драгоманова «Про українських козаків, татар та турків»**; цензурний дозвіл на її друкування автор одержав ще 16 травня. Як свідчив М. Павлик, Михайло Петрович доповнив брошуру численними вставками; неодноразово перевидавалася, зокрема, товариством «Просвіта».

1914 – у Кагарлику на Київщині померла 36-річна письменниця **Кибальчич Надія Костянтинівна (1878–1914)**. Хрещеною матір'ю дівчинки була письменниця Ганна Барвінок – О.М. Білозерська, дружина Пантелеймона Куліша. Дружила з Лесею Українкою, яка познайомила її з М. Драгомановим; була присутня на відкритті пам'ятника І.П. Котляревському в Полтаві 1903 року.

Н. Кибальчич

1964 – завершено **Шевченківський вітраж**, виконаний в Київському університеті до 150-річчя з дня народження Кобзаря художниками: Аллою Горською, Панасом Заливахою та Людмилою Семикиною. У день народження Тараса Григоровича вітраж знищили як «буржуазно-націоналістичний», а виконавців покарано: П. Заливаха отримав 7 років концтаборів, Горську та Семикіну виключено зі Спілки художників із заборonoю працювати в Києві.

Шевченківський вітраж

1997 – Постановою Кабінету Міністрів України за № 1039 «Про затвердження складу наглядової ради Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова» **визначено склад Наглядової ради вишу в кількості 12 осіб.**

Учасники семінару

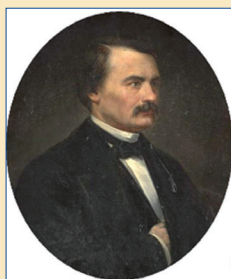

2012 – в університеті за ініціатииви Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, Інституту природничо-географічної освіти та екології (кафедра хімії, кафедра теорії та методики навчання природничо-географічних дисциплін) та відділу освіти Васильківської райдержадміністрації Київщини **організовано науково-методичний семінар для вчителів хімії.**

2013 – розпочав роботу Український педагогічний лекторій «Видатні постаті»; відбулася лекція, присвячена Костянтину Ушинському як основоположнику наукової педагогіки та провідній ідеї його творчості – антропоцентризму. Модераторами зустрічі виступили: академік НАПН України Ольга Сухомлинська і зав. кафедри педагогіки і психології вищої школи університету Наталя Дем'яненко.

2014 – викладачі і студенти та партнери університету, Благодійний Фонд «Благомай» за підтримки Посольства Грузії провели благодійний українсько-грузинський фестиваль «Свої. Україна + Грузія», який відбувся на території Національного музею народної архітектури і побуту України в Пирогово – найбільшого скансену Європи.

Ф. Духінський

Іван та Льоля
Світличні

1816 – на Правобережній Україні народився **Францішек Генрик Духінський (1816–1893)** – український та польський історик, публіцист. М. Драгоманов присвятив багато праць для спростування ідей Духінського щодо національної ідентичності України, Польщі, Росії. Але в той же час засадничі схеми його історіософії лягли в основу не тільки наукової традиції вітчизняної історії, але, насамперед, у масову свідомість діячів національного відродження. Його матеріали мало відомі, книги не перекладені.

1922 – колегія Народного Комісаріату освіти УРСР прийняв Постанову про **створення довготермінових педагогічних курсів при Київському інституту народної освіти.**

1929 – у Половинкиному Старобільського р-ну Луганської обл. народився **Світличний Іван Олексійович (1929–1992)** – науковий працівник Інституту філософії АН УРСР, дисидент, поет. На Різдво 1972 року одночасні тотальні арешти 200 інтелігентів були проведені по всій Україні – тоді закайдовано й Івана, сестру Надійку та викрадено її дворічного сина Ярему. 1976 року разом із Василем Стусом, Ігорем Калинцем прийнято до Міжнародного Пен-клубу. 25 жовтня 1992 року його змучене тіло упокоїлося на Байковому некрополі столиці – страшно правдиво пролунав шепіт Леся Танюка: «Найкраще, що у тебе

1834

було, Іване, похорон!». Був похований у вишиванці, подарований Василем Стусом. На могилі стоїть козацький хрест з написом «Він був світильником, що горів і світився». Поряд із Іваном спочила й дружина, Льоля Терещенко (Світлична; 1924–2003).

1935 – у Житомирі народилася **Безпаленко Валентина Василівна** – кандидат педагогічних наук, доцент КДПІ.

1953 – у селищі Високе Харківської обл. народився **Золотарьов Сергій Миколайович** – ст. викладач кафедри гри на музичних інструментах (1990–1995). Заслужений діяч мистецтв (1980).

Л. Костенко роздає автографи. 2014 рік

2011 – рішенням Вченої ради **Почесним професором університету обрано Костенко Ліну Василівну** – студентку КДПІ, поетесу, якій вручили мантию 6 травня 2014 року на загальних зборах педагогічного колективу. Брала активну участь у дисидентському русі, за що виключена з літературного процесу. Авторка збірок: «Над берегами вічної ріки», «Неповторність», «Сад нетанучих скульптур», роману у віршах «Маруся Чурай» (1979, Шевченківська премія), поеми «Берестечко». 2010 року опублікувала прозовий роман «Записки українського самашедшого».

2014 – на Софійській площі м. Києва відбувся **щорічний Мегамарш вишиванок студентів вузів столиці**, і, зокрема, юнаків і дівчат університету – присвячений воїнам Антитерористичної операції (АТО). Вишиванка вважається

Учасники Мегамаршу вишиванок на Софійській площі

символом національної приналежності і національної гордості, станом душі і навіть протестом проти масової культури. Завершилося дійство поїздкою в Національний музей національної архітектури і побуту, що в Пирогово. Традицію Мегамаршів у вишиванках запровадили студенти київських вузів у 2008 році.

1881 – інформаційне Бюро Міністерства закордонних справ Австрії звернуло увагу на статтю М. Драгоманова у «Вольном Слове» про українську національність. Австрійський уряд мусів пильно стежити за М. Драгомановим, оскільки мав прихильників у Галичині, а окрім того – діяльність М. Драгоманова видавалася австрійському міністерству внутрішніх справ ідеологічно небезпечною. Женевські агенти подавали начальству докладні та дані про М. Драгоманова, коло знайомих і діяльність в еміграції, виокремлюючи «патріотично-національні почуття».

1954 – у Києві народився **Кисельов Сергій Володимирович (1954–2006)** – поет, «київське диво», «київська легенда». У березні 1963 року ж. «Новый мир», головним редактором якого був Олександр Твардовський, опублікував добірку з приміткою: «Леонид Киселев, ученик 10 класу школи 37, г. Киев». Вірш «Царі», в якому десятикласник зневажав царя Петра I, ще й посилаючись на

Т. Шевченка, викликав серед російської інтелігенції й академічних кіл обурення та протести; його перестали друкувати.

1956 – в Одесі народилася **Розова Тамара Вікторівна** – доктор філософських наук, професор, засновник кафедри філософської антропології (2005–2014). Наукові інтереси: загальні проблеми філософської антропології та антропології права й політичної антропології.

Т. Розова

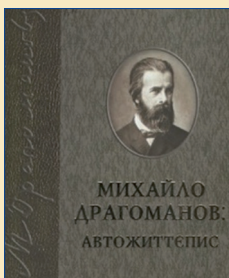

1834

2001 – введена в обіг ювілейна монета номіналом 2 гривні, випущена Національним банком України, присвячена 160-річчю з дня народження вченого-історика, літературознавця та етно-

гоманова; належить до серії «Видатні особистості України».

2009 – підписано до друку видання «**Михайло Драгоманов. Автожиттєпис**» (уклали: Іван Гриценко, Віктор Короткий, Микола Томенко); видання супроводжене нарисом життя і творчості вченого, ілюстраціями та бібліографією. Розрахована на істориків, політологів, правників, літературознавців, журналістів, усіх,

хто цікавиться історією вітчизняної суспільно-політичної думки.

2012 – відбулася **Міжнародна науково-практична конференція «Навчально-методичне забезпечення вальдорфських шкіл в Україні»**. Головні питання, які розглянуті, стосувалися проблеми

Учасники конференції

розвитку освіти та наближення української освітньої системи до європейських стандартів. Автором методу вальдорфської педагогіки є австрійський вчений і філософ Рудольф Штайнер і базується на його езотерично-філософській концепції — антропософії. Перша вальдорфська

школа відкрита в Штуттгарті 7 вересня 1919 року для дітей робітників фабрики «Вальдорф-Асторія», від цього й назва.

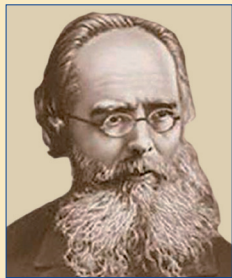
2014 – студенти долучилися до популяризації здорового способу життя, зігравши товариський матч із збірною футбольного клубу «Оболонь». Турнір відбувся на стадіоні гімназії № 143 Оболонського району столиці за підтримки Федерації футболу Києва – драгоманівці здобули перемогу.

1709 – у Бандерах (Молдавія) помер **Мазепа Іван Степанович (1639–1709)** – військовий, політичний і державний діяч, гетьман Війська Запорозького, голова козацької держави на Лівобережній (1687–1704) і всієї Наддніпрянської України (1704–1709). 1708 року перейшов на бік шведів – за розпорядженням Петра I Російська православна церква оголосила анафему. Частина православного духовенства, зокрема, архімандрит Віктор (Бедь) від УПЦ МП, вважає її вже недейсною, і в Михайлівському монастирі (УПЦ КП) столиці моляться за упокій його душі. 10 липня 1918 року у Софійському соборі єпископ Назарій з дозволу митрополита Київського і Галицького Антонія відслужив панахиду за гетьманом, під час якої вирішено перенести прах Мазепа до Святої Софії та поховати поряд з гробницею Ярослава Мудрого.

І. Мазепа

О. Потебня

1835 – на хуторі Манів, поблизу с. Гаврилівка Полтавської губ. народився філософ мови **Потебня Олександр Опанасович (1835–1891)** – засновник так званого «психологічного напрямку» у вітчизняній філології. Його іменем названо Інститут мовознавства Академії наук України. Вихований О. Потебнею Іван Манжура став відомим поетом, старший син – Потебня Олександр Олександрович – вчений у галузі електротехніки (загинув 16.11.1935 року), молодший – Андрій Потебня – відомий ботанік (загинув 1919 року). Після смерті,

дружиною та учнями видано том «Із лекцій з теорії словесності» та «Із записок з теорії словесності». Найзначнішими представниками громадівського руху за масштабом внеску, в тому числі - в розвиток філософської думки України науковці виділяють О. Потебню та М. Драгоманова.

1903 – у Львові митрополит **Андрей Шептицький** (1865–1944) освятив лічницю для надання безкоштовної медичної допомоги вбогим хворим Львова та Галичини – без різниці віровизнання і національності. Для освітян міста та краю митрополит передав до вжитку відділів «Народної лічниці» дім на узбіччі Святоюрської гори при вулиці П. Скарги, 4 (нині вул. Озаркевича, 4), обладнав. З вересня 1939 року – це лікарня для потреб вищих чинів більшовиків, тепер – 10-та лікарня міста.

О. Ярошенко

1950 – у Харсіках Чернухівського р-ну Полтавської обл. народилася **Ярошенко Ольга Григорівна** – доктор педагогічних наук, професор, член-кор. НАПН України; зав. відділу педагогіки і психології вищої освіти Інституту вищої освіти НАПН України; Відмінник народної освіти УРСР (1990), Заслужений працівник освіти України (2003).

Н. Волошина

1976 – в Івано-Франківську народилася **Волошина Наталія Олексіївна** – доктор біологічних наук, зав. кафедри екології Інституту природничо-географічної освіти та екології. Автор 130-ти наукових праць, серед яких: 17-ти патентів на винахід, співавтор 3-х навчальних посібників, 18-ти науково-методичних розробок та монографій. Із співробітників кафедри вивчає проблеми забруднення довкілля і пошук ефективних шляхів його контролю.

*Фотографія
М.П. Драгоманова,
роздана чинам
київської поліції
для стеження
(1873–1875)*

А. Медушевський
українська літературна мова» (1975, у співавторстві), шкільного підручника «Українська мова. Синтаксис» (1957; у співавторстві).

1873 – Михайло Драгоманов повернувся із Женеви (Швейцарія) в Україну і занотував у «Автобіографії» враження, після довгої розлуки з містом: «В Києві я застав чималий рух українців. Старші чинили зерно нововідкритого «Юго-Западного Отдела Географического Общества», студенти збиралися у гуртки і працювали над словником, подумували і про популярні книжки». У цей час поліція розпочала за ним «негласне» стеження.

1902 – у Дахнівці (тепер Черкаська обл.) народився **Медушевський Андрій Петрович (1902–1977)** – учасник Другої світової війни, доктор філологічних наук, професор, завкафедри української мови (1950–1975). Читав лекційні курси з сучасної української літературної мови, історії української літературної мови, методики викладання української мови. Автор фундаментального дослідження «Методика викладання української мови в середній школі» (1962, у спів. авторстві); посібників для вищих навчальних закладів «Курс сучасної української літературної мови. Синтаксис простого речення» (1959), «Викладання фонетики і морфології української мови у восьмирічній школі» (1962), «Сучасна

*А. Грищенко**Т. Гримальська*

1936 – у Мутичевому Рипкінського р-н Чернігівської обл. народився **Грищенко Арнольд Панасович (1936–2006)** – доктор філологічних наук, професор, зав. кафедри української мови (1981–2006), академік АПН України, Заслужений діяч науки і техніки України. Наукові дослідження: із синтаксису та морфології сучасної української мови, історії української мови; створив наукову школу з історії та сучасного функціонування граматичної системи української мови. В Інституті української філології та літературної творчості імені А. Малишка відкрито іменну аудиторію.

1946 – у Катюжинцях Димирського р-ну Київської обл. народилася **Гримальська (Стра-тієнко) Тамара Миколаївна** – Почесний професор університету, професор кафедри методики викладання української мови та літератури (з 1995), Народна артистка України (1983).

1955 – у Миколаївці Літинського р-ну Вінницької обл. народилася **Буткалюк Катерина Миколаївна** – кандидат географічних наук, доцент кафедри економічної і соціальної географії.

1957 – відбулася зустріч студентів і викладачів КДПІ з англійським вченим, професором Лондонського університету **Джозефом Лауресом**, який виступив із лекцією «Система освіти Англії і Уельса й нові течії в цій системі» - це початок співпраці двох провідних вузів - України та Англії.

2010 – Вченою радою університету рекомендовано відділу практичної підготовки започаткувати **щорічне видання Збірки нормативно-правових документів «Матеріали з організації практичної підготовки в НПУ імені М.П. Драгоманова»**. Мета - вдосконалення організації та змісту практичної підготовки, оновлення програм практик, впровадження європейських принципів її оцінювання та забезпечення системи практичної підготовки студентів.

1801 – у Пашенівці Полтавської губ. народився **Остроградський Михайло Васильович (1801–1861)** – педагог-математик, походив із козацько-старшинського роду. Автор 40 праць з математичного аналізу, математичної фізики, теоретичної механіки. Встановив формулу перетворення інтеграла по об'єму в інтеграл по поверхні, названу його ім'ям («формула Остроградського»). Світ знає його дослідження з теорії чисел, алгебри, теорії імовірностей та варіаційного числення. Приятелював з Тарасом Шевченком. Вчені фізико-математичного Інституту університету брали участь в XI Всеукраїнських педагогічних читаннях «Науково-педагогічна спадщина Михайла Остроградського і сучасні проблеми освіти». ЮНЕСКО 2001 року внесла М. Остроградського до переліку видатних математиків світу.

М. Остроградський

1816 – на Тарелкіній вулиці в Новгороді-Сіверському на Чернігівщині у козацькій родині народився **Чалий Михайло Корнійович (1816–1907)** – педагог і громадсько-культурний діяч, біограф Т.Г. Шевченка (у київській квартирі Сошенка відбулося знайомство Чалого з Тарасом Шевченком). Вважав, що «у житті таких людей, як Шевченко, не тільки місцям, але й дням треба надавати ваги». Тридцятирічна педагогічна діяльність: працював директором гімназії в Білій Церкві; директором ліцею й гімназії князя Безбородька в Ніжині; організатор недільних шкіл у Києві. Помер у Києві

М. Чалий

1834

В. Перетц

19 лютого, похований на Байковому некрополі (ділянка № 1). 1961 року в столиці на його честь названо вулицю.

1924 – у Малківці (тепер Прилуцький р-н Чернігівської обл.) народився **Власенко Володимир Іванович** – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України КДПІ.

1935 – у Саратові (Росія) помер **Перетц Володимир Миколайович (1870–1935)** – викладач «особливого виховного закладу» при університеті Св. Володимира – педагогічного відділення; філолог, дослідник і видавець численних пам'яток давньої та середньої української літератури і української творчості. Один з авторів офіційної записки Російської АН до Кабінету міністрів Російської імперії «Об отмене стеснений малорусского слова» (1905) з вимогою прав на вільний розвиток української мови і літератури та свободи друку.

1941 – пізно увечері, на п'ятий день окупації Києва почалися вибухи замінованих радянськими диверсантами будинків на Хрещатику – **знищено 16 приміщень: «будинок Гінзбурга», перший хмарочос України.** Житлові будинки такої висоти, як «Хмарочос Гінзбурга», на початку XX ст. існували лиш у США, Німеччині, Аргентині та Канаді – 12-поверховий, 67,5-метровий, мав рідкісні на той час ковані ліфти американської фірми «Отіс» увійшов в історію як «перший хмарочос України».

2014 – за сприяння Харківського національного університету радіоелектроніки, Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова та Академії наук прикладної радіоелектроніки спільно з Талліннським технічним університетом базі нашого вишу відбувся **Міжнародний Схід-Захід Design & Test симпозіум IEEE (EWDTS).** Метою заходу є обмін досвідом і технологіями між вченими Східної та Західної Європи, а також Північної Америки та інших частин світу в області дизайну, автоматизації проектування і випробування електронних схеми і системи. Для аналізу й обговорення учасникам було запропоновано близько сорока напрямів.

1882 – у журналі «Світ» (Львів; № 20/21. – С. 346) надруковано нотатки Михайла Драгоманова «Війна з пам'яттю про Шевченка», які висвітлили латентну війну, яку тривалий час «премудра» російська адміністрація вела проти могили Кобзаря та його вшанування.

1902 – у Києві народився Якубовський Фелікс Болеславович (1902–1937) – випускник КІНО, послідовник соціологічної школи, «писав багато і часто, виступав головним чином, на теми української літератури».

Його оглядові статті «По українських журналах» друкувалися упродовж 20-х років в літературно-художніх часописах: на сторінках ж. «Життя й Революція» з'явилися перші критичні статті після здобуття вищої освіти: дві з них торкалися творів П. Панча («Мишачі нори») та Івана Дорожнього («Прорість», «Лебедина пісня»), а ще – теоретичного змісту «На шляху до сучасного реалізму». До

дня арешту очолював кафедру української літератури Польського педагогічного інституту в Києві. Звинувачуваний у приналежності до «Польської революційної організації» – 1937 року заарештований і розстріляний 25 вересня в Биківнянському лісі; реабілітований.

1989 – у Стрітівці Кагарлицького р-ну Київщини відкрито єдину в Україні школу кобзарського мистецтва; ініціаторами заснування школи – заслужений артист України Василь Литвин, письменники: Почесний професор університету Борис Олійник і Олесь Бердник. Унікальною особливістю школи є те, що тут на-

1834

*Вихованець Стрітівської школи
Данило Носко*

Є. Коршак

вчаються переважно хлопці, як це було в українській традиції гри на кобзі та бандурі. Більшість вихованців стали солістами у провідних мистецьких колективах України. Серед відомих викладачів – Байко Ніна Яківна, лауреатка Шевченківської премії 1976 року.

1935 – у Дацьках (тепер Корсунь – Шевченківський р-н Чер-

кащини) народився **Коршак Євген Васильович (1935–2011)** – випускник КДПІ, проректор з навчальної роботи (1973–1978), зав. кафедри методики фізики (1980–2006), професор кафедри теорії та методики навчання фізики і астрономії (з 2006 року). Нагороди: Заслужений вчитель України, медалі: Ветеран праці, А.С. Макаренка, Відмінник освіти України.

1954 – у Черкасах народилася **Калениченко Аїда Георгіївна** – кандидат педагогічних наук (1990), доцент кафедри педагогіки КДПІ (1993–1997).

2009 – підписано до друку наукове видання «**Професори Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. 1944–2009. Біографічний довідник**» (406 с.). У книзі представлено 396 учених університету: подані біографічні відомості та бібліографія праць викладачів, які обіймали чи обіймають професорські посади. Окрім того, вміщено дані про Почесних професорів і докторів університету як України, так і закордонних вузів.

2010 – відбулися установчі збори **Української Асоціації культурологів (УАК)**. Подія проходила в рамках III Міжнародного наукового форуму «Простір гуманітарної комунікації: інституалізація академічної спільноти» і зібрала представників 18 регіонів України. Одними з провідних ініціаторів створення УАК є науковці кафедри культурології.

1945 – у Ялті (Крим) помер від недоїдання **Ханжонко Олександр Олексійович (1877–1945)** – педагог, видавець, засновник Ялтинської кіностудії, співавтор першого в світі мультиплікаційного фільму «Прекрасна Люканида, або Війна вусачів з рогаками», першого українського повнометражного бойовика «Оборона Севастополя». За бурхливу енергію, організаторські здібності, високий професіоналізм отримав прізвисько «Великий Хан». У Ялті навчав майбутніх українських кінорежисерів: за 11 років існування випустив 370 кінокартин, видавав ж. «Синема», «Вестник кинематографии» та «Пегас». 1926 року разом із п'ятдесятьма співробітниками кіностудії звинувачений більшовиками в «економічних махінаціях» – прикутого до інвалідного візка арештовано й приговорено до шести місяців тюремного ув'язнення; однак, у залі суду амністували. Судилище підірвало здоров'я, із Києва повернувся до Ялти, де родині виділили прохідну кімнату (у його власному будинку на вулиці Боткінській). Ім'я донецького «Великого Хана» – Олександра Ханжонкова включено до енциклопедичних довідників багатьох країн.

О. Ханжонко

1948 – у Львові народився **Хижняк Ігор Антонович** – доктор історичних наук, професор кафедри загальної історії КДПІ. Автор 200 наукових праць англійською, російською, українською мовами, зокрема: 5-ти монографій і 7-ми

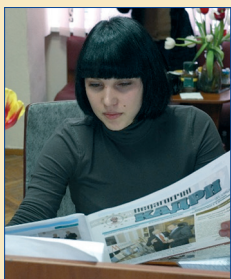
І. Хижняк

підручників, наукових статей, опублікованих у вітчизняних та зарубіжних виданнях, у тому числі й в США.

1984 – згідно з рішенням Міністерства освіти, науки та молоді прийнято основні напрями шкільної реформи, що передбачала підвищення якості освіти й виховання. Здійснено перехід на навчання дітей з 6-річного віку та на 11-річний термін шкільного навчання; змінилася структура загальноосвітньої школи: початкова – 1–4 класи, неповна середня – 1–9 класи, середня школа – 1–11 класи; зменшилася наповнюваність 1–9 класів до 30, 10–11 – до 25 учнів.

2010 – Міністерством освіти, науки та молоді визначено газетні видання, які покликані висвітлювати освітнє та педагогічне життя України, а саме: «Освіта України», «Освіта», «Педагогічна газета», «Математична газета», «Методичні діалоги» – газета для вчителів української мови, «Дефектолог», «Директор школи», «Дитячий садок», «Завуч», «Здоров'я та фізична культура», «Психолог», «Управління освітою», й, звичайно – університетські «Педагогічні кадри».

2014 – студенти Інституту української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка організували благодійну фотозустріч в національному вбранні та з українською символікою «Поділись теплом

із солдатом». Захід передбачав зібрання коштів, які й передані на підтримку воїнів АТО та Центру допомоги пораненим у Київському військовому госпіталі.

2014 – студенти I курсу напрямку «культурологія» Інституту філософської освіти і науки відвідали дітей біженців зі Східної України – передано малечі речі та солодощі, розважальна програма їх розважала: пісні, конкурси з призами, відбулися відверті розмови про мрії та побажання, які записувалися на великому ватмані та закарбовані кольоровими відбитками молодечих долонь.

Г. Світлицький

1872 – у Києві народився **Світлицький Григорій Петрович (1872–1948)** – живописець і музикант. Автор портретів: Т. Шевченка, П. Чайковського, Л. Бетховена, ліричних нічних пейзажів, зокрема «Київ. Поділ» (1924), «Над Дніпром»; став першим народним художником України (1946); професор Київського художнього інституту (1946–1947).

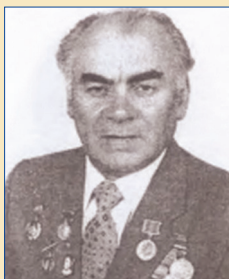

М. Кравчук

1892 – у Човницях на Волині народився **Кравчук Михайло Пилипович (1892–1942)** – перший зав. кафедри математики Інститут народної освіти; академік АН УРСР (з 1929), доктор фізико-математичних наук, професор. 5 вересня 1917 року прочитав перед майбутніми вчителями першу т. зв. «пробну лекцію» з предмету чистої математики: «Про функції, що справджують теорему додавання», а два дні пізніше – першу лекцію з курсу теорії множин. Один із засновників Інституту математики (1934), зав. відділу математичної статистики,

водночас – член управи Київського інституту народної освіти, декан факультету професійної освіти.

1900 – у Трушках Білоцерківського р-ну Київської обл. народився **Грищенко Микита Минович (1900–1987)** – перший ректор Київського інституту соціального виховання (1930), доктор педагогічних наук (1956), професор (1957), зав. кафедри педагогіки (з 1957), Заслужений діяч науки УРСР (1969). Автор 250 наукових

*М. Грищенко**І. Золотоверхий**В. Власенко*

праць, з них – 20 монографій, підручників, методичних посібників.

1905 – у Тарандинцях Полтавської губ. народився **Золотоверхий Іван Демидович (1905–1978)** – директор КДПІ (1951–1956) – кандидат історичних наук, доцент, зав. кафедри. До викладання окремих дисциплін залучав кращих спеціалістів університету імені Т.Г. Шевченка, інших вузів, навіть посадових осіб.

1924 – у Малківцях Чернігівської обл. народився **Власенко Володимир Іванович (1924–1995)** – учасник Другої світової війни, викладач кафедри історії України КДПІ (1980–1991). Автор 25 наукових праць з історії Громадянської війни (1920–1925).

1938 – у Залуччях Снятинського р-ну Івано-Франківської обл. народилася **Гнідан Олена Дмитрівна** – доктор філологічних наук, професор кафедри історії української літератури КДПІ (1972–1991).

1956 – у Києві народилася **Пундик Людмила Євгенівна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології.

1961 – у Пилипчях Білоцерківського р-ну Київської обл. народився **Полянський Павло Броніславович** – кандидат історичних наук, професор кафедри методики викладання історії та суспільно-політичних дисциплін (з 2008).

1990 – підписано до друку ювілейне видання «Київський державний педагогічний інститут імені О.М. Горького. 1920–1990». Книга присвячена 70-річчю утворення вузу.

2012 – у рамках проекту «Освітні вимірювання відбулась відкрита лекція провідного американського вченого в галузі освітніх вимірювань доктора Марка Зельмана на тему: «Система моніторингу якості освіти в США».

Т. Шевченко.

Шхуни «Константин» та «Михаїл»

гисагач», «Укріплення Іргизкала», «Пожежа в степу», «Дустанова могила» й «Днювання експедиційного транспорту в степу» – цей шлях описав у повісті «Близнецы».

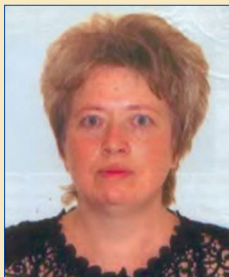
В. Сухомлинський

1918 – в Омельниках (нині Онуфріївський р-н Кіровоградської обл.) народився **Сухомлинський Василь Олександрович (1918–1970)** – педагог, засновник гуманістичної, новаторської освіти. Народився в с. Омельник (нині Кіровоградська обл.). З 1946 року працював директором Павлиської середньої школи на Кіровоградщині. Автор книг з проблем навчання, трудового і морального виховання учнів: «Серце віддаю дітям», «Народження громадянина», «Павлиська середня школа», «Сто порад учителеві», «Батьківська педагогіка» та ін. Загалом йому належать 41 монографія, 600 наукових статей. Основою його педагогічної концепції

є повага й довіра до дитини, визнання її унікальності та права на власний вибір.

1960 – у Києві народилася **Вовк Олена Борисівна** – кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії та практики перекладу (1993–1998); авторка 35 наукових праць.

О. Хижна

Б. ГРИНЧЕНКО – М. ДРАГОМАНОВ

**ДІАЛОГИ
ПРО УКРАЇНСЬКУ
НАЦІОНАЛЬНУ
СПРАВУ**

1962 – у Києві народилася **Хижна Ольга Петрівна** – доктор педагогічних наук, професор методики музичного виховання та хорового диригування. Автор 75 наукових праць з проблем художньо-педагогічної підготовки вчителя початкової школи.

1994 – у видавництві Інституту української археографії НАН України побачило світ видання «Грінченко Б., Драгоманов М. Діалоги про українську національну справу». У книзі вперше в повному обсязі подаються листи двох видатних культурно-освітніх діячів України другої половини XIX – початку XX ст. М. Драгоманова та Б. Грінченка, в яких в полемічній формі розкриваються їх погляди на різні проблеми українського національно-культурного відродження того часу. Читач знайде багато цінних думок відомих Українців, які мають важливе значення і для сучасних процесів розбудови національної державності.

2014 – на центральних вулицях Києва пройшов «**Марш Миру**», організований представниками Національної Асамблеї інвалідів України, Національного паралімпійського та дефлімпійського комітету України та студентами університету. До акції долучилося понад дві тисячі інвалідів з усіх куточків України, представники громадських організацій, а також військові, які брали участь у бойових діях та отримали поранення. Це перше зібрання інвалідів міста з метою демонстрації своєї громадянської позиції та має особливо велике патріотичне значення.

1795 – у Петербурзі (Росія) народився **Рилєєв Кіндрат Федорович (1795–1826)** – поет, декабрист, життя якого тісно пов'язана з Україною – батько, Федір Андрійович (1750–1844), довгий час жив

К. Рилєєв

у Києві на Московській вулиці й похований на Аскольдовій могилі, поблизу церкви Св. Миколая. Є припущення, що й Кіндрат побачив світ у Києві. За участь у виступі на Сенатській площі проти імператора – страчений на шибенниці 25 липня 1826 року на кронверку Петропавлівської фортеці в числі п'яти керівників виступу разом з П.І. Пестелем, С.І. Муравйовим-Апостолом, М.П. Бестужевим-Рюїніним, П.Г. Каховським. Був одним з трьох нещасних, під ким обірвалася мотузка - провалився всередину ешафота і, через деякий час, накинута петля вдруге. За деякими джерелами саме Рилєєву належать слова: «Проклята земля, де не вміють ні скласти змови, ні судити, ні вішати!» Похований разом з іншими страченими декабристами на о. Голодай.

В. Малишев

1894 – Михайло Драгоманов у листі до Івана Франка зазначає, що «вважає себе на українському ґрунті європейським лібералом і соціалістом на зразок радикалів і соціалістів англійських, тобто фактично є речником соціал-демократизму з щиро людським обличчям».

1924 – у Павлові Горківській обл.(Росія) народився **Малишев Володимир Миколайович** – учасник Другої світової війни, кандидат

філологічних наук, зав. кафедри іноземних мов гуманітарного факультету КДПІ (з 1975).

1927 – у Дібрівцях (тепер Миргородський р-н Полтавської обл.) народилася **Проколієнко Людмила Микитівна** – доктор психологічних наук, професор кафедри психології (з 1978); проректор КДПІ (1976–1983), член-кор. АПН СРСР (1985), Відмінник народної освіти СРСР та УРСР.

М. Пазяк

1930 – в Ілемнях Долинського пов. Станіславського воєводства (тепер с. Ілемня Рожнятівського р-ну Івано-Франківської обл.) народився **Пазяк Михайло Михайлович** – викладач кафедри української літератури КДПІ.

1946 – в Онуфріївці Кіровоградської обл. народилася **Сухомлинська Ольга Василівна** – випускниця КДПІ (1969), педагог, академік Національної академії педагогічних наук України, доктор педагогічних наук (1991), професор, Заслужений діяч науки і техніки України (1997).

1931 – у Києві народилася **Котирло Віра Кіндратівна** – психолог, кандидат психологічних наук КДПІ; зав. лабораторії психології дошкільного виховання Інституту психології України. Досліджувала питання розвитку пізнавальних процесів у дітей-дошкільників, їх вольової, емоційної та мотиваційної сфер, підготовки дітей до школи. Основні праці: «Розвиток вольової поведінки у дошкільників» (1971), «Дитячий садок і сім'я» (1984, у співавт.), «Початковий період у навчанні школярів» (1985).

М. Шульга

1943 – у Лисому Краснодонського р-ну Луганської обл. народився **Шульга Микола Олександрович** – доктор юридичних наук, професор; член-кореспондент НАН України, автор 350 наукових публікацій.

1995 – у Гадячі на Полтавщині на тому місці, де була садиба Драгоманових – неподалік музею, **встановлено пам'ятний знак, місце це тепер називають «Драгоманова гора».**

Гадяч. Пам'ятний знак на місці садиби родини Драгоманових

Експозиція Гадяцького літературного музею налічує 160 експонатів, розподілених на шість розділах, які розкривають період життя і діяльності Драгоманових. Є тут – статуетка «Єгиптянка», яку Л. Українка привезла з Єгипту, фрагмент вишивки чоловічої сорочки; скіфська амфора III–II ст. до н.е.; дубовий меблевий гарнітур з вітальні будинку Драгоманових, книги з бібліотеки Михайла Петровича: «Розвідки про українську народну словесність і письменство», «Переписка Михайла Драгоманова з Мелітоном Бучинським 1871–1877» та брошури. Найбільше експозиційний комплекс присвячений історико-культурному середовищу Гадяча другої половини XIX – початку XX ст. та гадяцькому періоду життя та діяльності родини Драгоманових-Косачів.

2005 – вченою Радою університету схвалено «Концептуальні засади моніторингу якості освіти в НПУ імені М.П. Драгоманова».

2011 – члени ректорату зустрілися з Координатором Глобального центру інформаційно-комунікаційних технологій для парламентів при Міжпарламентському Союзі, Головою Представництва Департаменту ООН з питань економіки та соціальних відносин у Римі (Італія) Джерардо Казіні.

2014 – відбулось засідання Громадської ради при Державній інспекції навчальних закладів України. Темою розмови

стало затвердження положень та регламенту Ради, який визначатиме порядок здійснення місцевими органами управління освітою заходів державного нагляду (контролю) за суб'єктами господарювання, що надають послуги.

ФОТОІСТОРІЯ

Серед молоді недільної школи Києва бачимо й Михайла Драгоманова.

На фото (зліва —направо): група діячів недільних шкіл, **перший ряд уверху** - Завистовський (вмер студентом), Н. М. Шульженко (директор колегії П. Галагана, окружний інспектор київської шкільної округи); **другий ряд**: Осипов, Горяйв, Дехтеров (купець), Н.С. Кулябко (літератор), Бутович (вмер студентом), Стрижевський (учитель гімназій), Орлов, Стефанович Павло (директор Варшавської гімназії), Каленик Шейковський (видавець Малоруського словаря), Н.І. Нечипореико (директор колегії Павла Галагана), Єнкуватов, Горонескул (учитель гімназій), А.П. Дикий (учитель гімназій), Н.А. Константинович (учитель гімназій, згодом голова чернигівської земської управи), Самусь (суддя), Блюмель (консерватор мінералогічного кабінету університету Св. Володимира), Бутович, А. Іванов (учитель київської гімназії), Левицький Пилип (інспектор народних шкіл), Горячковський, Ангус (великобританський підданий), Булюбаш (учитель гімназії), Ф.І. Леонтович (професор і ректор новоросійського університету), Караксевич (учитель гімназії). **Третій ряд унизу** 1. ?, Личков, Слепушкин (директор київської 2-ї гімназії), Пигулевський (учитель гімназії), Волчанецький (вмер студентом), Рончевський (артилерійський офіцер), Стефанович Митрохван (директор варшавської гімназії), Стефанович Андрій (директор варшавської гімназії), Очкин (медик), Вороний Тодось Якович (ініціатор і головний організатор школи), Корич (Сербин, вмер на батьківщині), Гортинський (медик), Константинович Митрохван (учитель гімназії), **Михайло Петрович Драгоманов (сидить праворуч край столу)**, Булюбаш Микола (учитель), Ривкин (студент), Андрузький (учитель), В.А. Береништам (учитель кадетського корпусу в Києві), Пятницький (учитель). 20. Стоянов (учитель).

1876 – журнал «Київська старовина» вперше опублікував біографію філософа – просвітителя Г. Сковороди. Зокрема, й такий факт: у 72 роки Григорій Савич пройшов

триста верств аж до Орловщини, де жив його учень і приятель Ковалинський Михайло, щоб передати рукописи своїх творів. А, повернувшись, зупинився в селі Іванівці, був веселий, балакучий, згодом вийшов у сад і край дороги став копати яму. «Що це ви робите, Григорію?» – запитали здивовано друзі. «Та копаю собі могилу, бо прийшов мій час». Коли ж гості роз'їхалися, Сковорода помився, переодягнувся в чисту білизну, ліг на лаві й... заснув навіки.

1930 – у своїй садибі «Пенати», яка після розпаду Російської імперії опинилася на території Фінляндії у м. Куоккала, помер **Рєпін Ілля Юхимович (1844–1930)**. За заповітом, художника поховали в парку садиби без труни; на могилі висадили дерево. Ніколи не розривав зв'язків із Україною – мешкав у Чугуєві, в 1880 і 1882 роках відвідував Київ. Не раз звертався до Шевченківської тематики: 1888 року намалював «Портрет Т. Шевченка» (тепер у Музеї Шевченка в Києві), виконав листівку «Прометей» за мотивами творів Тараса Григоровича (1910), створив 4 ескізи до проекту пам'ятника Шевченкові (1912). Дружив з багатьма українцями: Марком Кропивницьким, Миколою Мурашком, Андріаном Праховим,

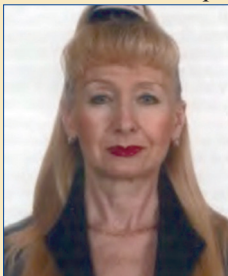

І. Рєпін

Дмитром Яворницьким, із українським французом Миколою Ге. У нього навчалися художники Ф. Красицький (онук Т. Шевченка), Олександр Мурашко (небіж М. Мурашка), Микола Пимоненко і Семен Прохоров, Ігор Грабар, Онацький Никанор, Іван Макушенко, С. Прохоров, І. Шульга, Ф. Чуприненко. Україна не забула Великого майстра пензля.

І. Бездоľна

1950 – у Києві народилася **Бездоľна Ірина Станіславівна** – доктор біологічних наук, професор кафедри екології. Наукові дослідження спрямовані на розробку та висвітлення теоретичних і прикладних аспектів з питань генетики, радіоакційної генетики, екології людини, охорони та екологічної безпеки довкілля.

1990 – на площі біля Республіканського стадіону Києва відбувся **300-тисячний мітинг студентів і столичної молоді під гаслом «Ні – новому Союзному договору!»** (його вели Сергій Жижко та Петро Кагуй). У резолюції, ухваленій мітингом, був пункт: «Вимагаємо виходу України зі складу СРСР!». Потім натовп мітингарів поніс вінок із колючого дроту до пам'ятника Леніну на Бессарабській площі.

*Учасники конференція
біля поховання М. Драгоманова*

2010 – у Софійському університеті (Болгарія) за ініціативи Антоніни Акімової – директора Української недільної школи, відбулася **V Міжнародна наукова конференція «Драгоманівські студії»**. На урочистих заходах взяли участь: віце-спікер Верховної Ради Микола Томенко, Іван Гриценко з юридично-

го факультету університету імені Т. Шевченка, делегація драгоманівців. З вітанням-листом до учасників заходу звернулися Наталія Драгоманова-Бартої з Будапешту та дуа'єн української діаспори в Болгарії, 95-річний Сергій Юзефович з м. Велико-Тирново. Учасники конференції поклали квіти на могилу Великого Українця.

1888 – у Софії (Болгарія) засновано **Вищі педагогічні курси, до яких запросили працювати М. Драгоманова**. Відповідаючи Іванові Шишманову, який листовно запропонував викладати, Михайло Петрович писав: «Дорогий Іване Дмитровичу. Я, звичайно, дуже радий трудитися в Болгарії, так що і зараз готовий відписати, що в принципі приймаю запрошення».

Д. Сергієнко

1911 – у Водотіївках Брусилівського р-ну Житомирської обл. народився **Сергієнко Дмитро Лаврович (1911–1984)** – випускник КІНО, доктор педагогічних наук, професор. Відомий в Україні та за межами вчений-педагог, один із фундаторів юннатівського руху і засновник Республіканської станції юних натуралістів та її філій в областях.

Т. Зелінська

1952 – у Россоші (Росія) народилася **Зелінська Тетяна Миколаївна** – кандидат психологічних наук, професор кафедри теоретичної та консультативної психології, Відмінник освіти України. Працює над проблемами амбівалентності особистості (в ролі батька, матері, сімейних стосунках), інфантильних залежностей, методики викладання психології.

2012 – започаткована **студентська газета** Інституту української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка «**Сьоме небо**», очільники якої від дирекції – Гаврилюк Оксана Романівна та головний редактор видання Софіко Векуа. Окрім підготовки матеріалів, май-

*Робота над черговим випуском
«Сьомого неба»*

*Концерт, присвячений Міжнародному
дню людей похилого віку*

Зустріч з В. Шевчуком

бутні журналісти беруть участь у роботі Всеукраїнських заходів: «Книжка року», «Форумі видавців у Львові», «Коронація слова», «Форум Новомедіа».

2013 – викладачі та студенти Інституту соціальної роботи та управління взяли участь у святковому концерті, присвяченого Міжнародному дню людей похилого віку, який проходив у Територіальному центрі соціального обслуговування пенсіонерів та непрацездатних громадян Оболонського району Києва. Організація та проведення заходів – складова діяльності вузу.

2014 – в Національному музеї літератури України студенти Інституту української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка організували зустріч з Шевчуком Валерієм Олександровичем – письменником-шістдесятником, лауреатом Шевченківської премії (1968, за роман «Три листки за вікном»), майстром психологічної і готичної прози, автором 500 літерату-

рознавчих та публіцистичних праць, інтерпретатором літературного бароко; роману «На полі смиренному» (1982), роману-есеї «Мислення дерево» (1986) та ін. Упорядкування в перекладах на сучасну літературну мову збірки любовної лірики «Пісні Купідона» (1984), «Літопис Самійла Величка».

1903 – у Києві народився **Азовський Микола Панасович (1903–1947)** – живописець, онук художника-баталіста Верещагіна Василя Васильовича (1842–1904). Мистецьку освіту здобув у художньому Інституті, де навчався в майстернях М. Бойчука, Ф. Кричевського, О. Мурашка та І. Падалки. Працював театральним декоратором Харкова. На замовлення Шевченківського музею Києва виконав картину «Т.Г. Шевченко в ссылке», яку подарував.

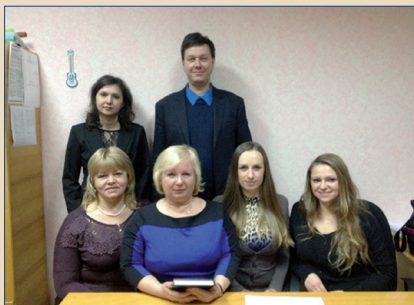

І. Багрянний

1906 – у Куземинах (тепер Охтирський р-н Сумської обл.) народився **Багрянний Іван (справжнє ім'я: Лозов'ягін Іван Павлович; також: Лозов'яга; 1907–1963)** – вчитель; поет, прозаїк, публіцист. Автор романів «Тигролови» та «Сад Гетсиманський», брошури – програмного памфлет «Чому я не хочу вертатись до СРСР?».

1990 – початок «студентської революції на граніті»: у Києві, на площі Жовтневої революції (тепер Майдан Незалежності) півтори сотні студентів із різних областей розбили намети й невдовзі оголосили голодування з вимогами: перевиборів Верховної

Стоять (зліва – направо): кандидат юридичних наук, доцент Пасічніченко

Світлана Вікторівна, кандидат політологічних наук, доцент

Юрченко Євген Олександрович; внизу сидять (зліва – направо): кандидат педагогічних наук, доцент Головка

Наталія Іванівна, доктор педагогічних наук, професор, зав.кафедри соціально-правового захисту населення Ковчина

Ірина Михайлівна, кандидат історичних наук, доцент Панченко

Маргарита Валеріївна, викладач
Зінченко Олена Вікторівна

Ради на багатопартійній основі, відставки комуніста Віталія Масола з посади голови Ради міністрів, не підписання Україною Союзного договору, проходження військової служби тільки в Україні, націоналізації майна КПУ та ЛКСМУ.

1992 – Верховна Рада України прийняла **Закон «Про інформацію»**, де в статті першій зазначено, що «...під інформацією цей Закон розуміє документарні або публічно оголошені відомості про події та явища, що відбуваються в суспільстві, державі та навколишньому природному середовищі».

2007 – створена **кафедра соціально-правового захисту населення** Інституту соціальної роботи та управління, яку очолила Ковчина Ірина Михай-

лівна – доктор педагогічних наук, професор. Важливий пріоритет діяльності – сприяння інтеграції української системи освіти із світовою, паритетне її входження у європейський освітній простір, вивчення світових навчальних, методичних та наукових систем, дослідження тенденцій їх розвитку, обмін досвідом.

2014 – в гуманітарному корпусі **відбувся благодійний ярмарок «Єдина країна» на підтримку єдності нашої держави, миру в ній та допомоги солдатам**. На зібрані студентами кошти придбано необхідні лікувальні препарати першої необхідності та передані Головному військово-медичному клінічному Центру «Головний військовий клінічний госпіталь» Києва на лікування та реабілітацію постраждалих в Антитерористичній операції (АТО).

В. Дорошенко

1879 – у Петербурзі (Росія) народився **Дорошенко Володимир Вікторович (1879–1963)** – бібліограф, знавець української історії, літературознавець, перекладач, літературний критик; батько поетеси Міри Гармаш. У 1918 році працював в Українській академії наук у канцелярії професора А. Кримського. Видав ретроспективні покажчики української емігрантської преси: «Українська національна преса в роки 1945–1951 по цей бік залізної заслони»; «Українська євангельська преса»; «Показник української католицької преси у ЗДА»; «Українська преса в ЗДА»; «Реєстр українських періодичних видань у вільному світі за 1961–1962 роки».

Ю. Бородин

1943 – у станиці Павлівська Краснодарського краю Ростовської обл. (Росія) народився **Бородин Юрій Андрійович** – кандидат педагогічних наук, професор, декан факультету фізичного виховання, спортивної медицини і фізичної реабілітації (1995–2008).

1929 – вийшов перший номер університетської газети «Кузня освіти». З її шпальт дізнаємося про шляхи розвитку педагогічної освіти, про те, як 1930 року на базі КІНО утворилися три вищі навчальні заклади, зокрема й Інститут соціального вихован-

ня, котрий 1933 року дістав статус «педагогічного», а в 1936 році йому присвоєно ім'я О.М. Горького. Після тривалої перерви (час Другої світової війни та роки повоєнного періоду) у вересні 1956 року газета вийшла під назвою «**За педагогічні кадри**». Першими редакторами часопису були викладачі, філософи: В. Передерій, В. Войтко, О. Кардаш; філологи: І. Крук, П. Хропко. З 1967 року до керівництва виданням призначаються журналісти: П. Ігнатенко, В. Сокур, А. Житник, Л. Борисенко, С. Сокур, Д. Санжаревський, поліграфіст О. Нечипоренко. Упродовж довгого часу працював відповідальним секретарем професор П. Орлик. На сторінках газети виступали ректор і проректори КДПІ, декани факультетів, завідувачі кафедр, провідні вчені.

1943 – у Києві народилася **Кіку Ірина Олексіївна** – кандидат історичних наук, доцент КДПІ (1978–1993).

1999 – вперше на сцені Національного палацу «Україна» у виконанні Народного артиста Шпорт'яка Віктора Михайловича (1944–2015) прозвучав Гімн університету «Національний Педагогічний»: вірші Андрія Демиденка, музика Геннадія Татарченка.

2014 – відбувся семінар «Досвід роботи Чеської Республіки у здійсненні оцінювання якості вищої освіти та акредитації навчальних програм вищих навчальних закладів» з участю представників з проблем акредитації навчальних програм Чеської Республіки –

Владимири Дворжакової (голова Акредитаційної комісії Чехії), Їржи Сморчки (керівник секретаріату Акредитаційної комісії Чехії), Зденки Вагнерової (керівник проєктів «Відкритий світ» Асоціації з міжнародних відносин Чехії).

Слухачки курсів у фізичній лабораторії

О. Засенко

курси української нової і новітньої літератур, керував студентськими роботами, очолював до початку Другої світової війни кафедру літератури в КДПІ.

1922 – у Вологді (Росія) народилася **Прозорова Наталія Сергіївна** – доктор юридичних наук, професор кафедри права КДПІ (1996–1998)

1878 – у Києві відкрито **Вищі жіночі курси** за ініціативи колективу на чолі з Алексеевой, Антонович, Ватиновою, Гогоцької, Горової, Покровської та Толочинової, що зібрали для початку справи 550 руб. Засновник – представник київської духовно-академічної філософської школи, професор Гогоцький Сильвестр Сильвестрович (1813–1889), який головував у педагогічній раді до 1881 року.

1895 – у Решетилівці на Полтавщині народився **Андрусенко Дмитро Васильович** (1895–1965) – педагог, диригент, бандурист; організатор і диригент капели бандуристів. Автор численних пісень, виготовляв власноручно музичні народні інструменти.

1907 – у Любарцях на Бориспільщині народився **Засенко Олекса Єлисейович** (1907–1993) – літературознавець, письменник; доктор філологічних наук, професор, лауреат Шевченківської премії (за участь у виданні спадщини І. Франка у 50 т., 1988). Читав

1834

1933 – у Харкові Наркомат освіти ухвалив **Постанову про театр «Березіль»**, згідно з якою **Леся Курбаса (1887–1937)** звільнено з посади художнього керівника і директора, бо «нічого не змінив у своїх поглядах на театральне мистецтво». Наступного року «буржуазного націоналіста» Л. Курбаса засуджено, а на честь 20-річчя Жовтневої революції – розстріляно.

1937 – у газеті «Правда» з'явилася критична стаття, згідно з якою, мовляв «українську мову потрібно більше наблизити до російської». По суті, це був наказ комуністичної партії створити російський словник замість – українсько-російського.

Л. Губерський

1941 – у Миргороді Полтавської обл. народився **Губерський Леонід Васильович** – Почесний професор університету, ректор Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктор філософських наук, професор, академік НАН України та НАПН України й АН ВШ України, Заслужений працівник народної освіти України (1996), Герой України (2009).

1963 – у Бориславі Херсонської обл. народився **Шевцов Андрій Гаррійович** – кандидат фізико-математичних наук, професор кафедри логопедії (з 2004).

1968 – у Києві відкрита **станція «Комсомольська»** (тепер – «Чернігівська») Київського метрополітену; нинішня назва — з 2 лютого 1993 року, пасажиропотік – 43,6 тис. осіб/добу. Має два вестибюля, однак вузька платформа не розрахована на нинішні пасажиропотоки. Архітектурний образ станції простий і водночас сучасний.

2007 – у приміщенні Інституту історичної освіти відбулася зустріч студентів та викладачів із Святішим Патріархом Київським і Всієї Руси-України **Філаретом**, який прочитав лекцію про становлення Православної церкви Київського патріархату.

Його Святість Філарет прочитав студентству лекцію про становлення Православної церкви Київського патріархату.

М. Арнаутов

1878 – у Русі (Болгарія) народився **Михайл Арнаутов (1878–1978)** – академік, учень і послідовник Михайла Драгоманова, який про свого вчителя сказав так: «Рідко хто з вчених сягав такого авторитету серед університетської молоді, як професор Михайло Петрович Драгоманов. Небагато хто з викладачів умів заробити собі таку повагу і таку любов, як цей незабутній українець».

О. Синявський

1887 – на хуторі Андріївка (тепер Бердянський р-н Запорізької обл.) народився **Синявський Олекса Наумович (1887–1937)** – мовознавець, професор, зав. кафедри української мови КІНО (1932–1937). Написав: «Короткий нарис української мови» (1918), «Українська мова» (1923), «Норми української літературної мови» (1931), «Коротка історія «Українського правопису» (1931). Убитий 24 жовтня 1937 року в Лук'янівській тюрмі Києва.

1912 – відкриття **Педагогічного музею** в присутності представників педагогічної громадськості Києва та області; директор – педагог-методист Музиченко Олександр Федорович (1879–1937). Після Жовтневої революції музей ліквідований, тут розміщувалися Українська Центральна Рада (1917–1918) і Директорія УНР (1918–1919). 1982 року – після переїзду філії музею Леніна до нової будівлі, приміщення реорганізували як «Будинок учителя», а 1983 – згідно з Постановою Ради Міністрів

1834

УРСР – створено Республіканський педагогічний музей у віддані Педагогічного товариства УРСР на правах оренди; у травні 1987 року відкрито оновлену педагогічну експозицію.

1948 – у Макарівці Бобровицького р-ну Чернігівської обл. народився **Малежик Михайло**

Павлович – доктор фізико-математичних наук, професор кафедри інформатики (з 2008). Є визнаним фахівцем в галузі чисельно-експериментальних методів дослідження механічної поведінки складних пружних середовищ та елементів конструкцій виготовлених із анізотропних матеріалів за умов дії на них імпульсного і вибухового навантаження.

М. Малежик

2000 – підписано до друку книги «І воїни, і педагоги. Слово про ветеранів». Присвячено поколінню викладачів і співробітників університету: у кожному нарисі висвітлюється життєвий та викладацьких шлях ветеранів і учасників Другої світової війни, їх бойовий і трудовий подвиг.

2012 – відбулося засідання Міжнародного благодійного фонду імені М.П. Драгоманова, приурочене 169-й річниці з дня народження Великого Українця. Нагороджено студентів у номінаціях: «За відмінні успіхи у навчанні», «За творчі досягнення», «За високі спортивні

досягнення», «За відмінні успіхи у навчанні», «За наукові досягнення», «За творчі досягнення», «За мистецькі здобутки», «За високі спортивні досягнення», «За активну участь у спортивно-масовій роботі», «За участь у розбудові студентського самоврядування».

1701 – Києво-Могилянському колегіуму надано статус «Академія» – жодного вишу в Московії на той час не було. До історії: вищий навчальний заклад, заснований святим Петром Могилою в Києві 1632 року, як правонаступник стародавньої Київської академії, заснованої Ярославом Мудрим. Колегія утворена в результаті злиття Київської братської та Лаврської шкіл.

А. Ляхоцький

1853 – у Житомирі народився **Ляхоцький (Кузьма) Антін (1853–1918)** – сподвижник Михайла Драгоманова – захопившись лекціями Михайла Петровича в Київській недільній школі, поїхав за вченим за кордон. З 1878 року на еміграції в Женеві (Швейцарія), де керував Українською друкарнею, заснованою М. Драгомановим (вийшло 112 видань, у тому числі зб. «Громада»), був головою української діаспори (1906 і 1915). Найвідоміші Женевські видання-редаговані

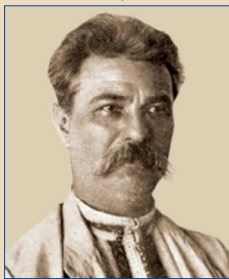
*С. Світославський -
Пророк Мойсей*

Драгомановим Збірники «Громада» і однойменний журнал, твори Михайла Драгоманова і Сергія Подолинського. 1876 року на кошти київської «Старої громади» надрукував у Празі Шевченків «Кобзар», другий том якого містив заборонені в Росії твори; 1878 року видав, але мініатюрного формату «Кобзар» у Женевській друкарні. Драгоманівські видання нелегальними каналами пересилали до України

1857 – у Києві народився **Світославський Сергій Іванович (1857–1931)** – маляр; майстер

поетичного пейзажу з тонким колоритом. Художник, один з авторів монастирських розписів у Києві Васнецов Віктор Михайлович (1848–1926) побачив у ньому «пророка Мойсея» й увічнив образ на одному з пілонів Володимирського собору.

С. Єфремов

1876 – у Пальчиках на Київщині народився **Єфремов Сергій Олександрович (1876–1939)** – викладач КІНО (1930), громадсько-політичний і державний діяч, літературний критик, історик літератури, академік Української Академії наук (з 1919), віце-президент ВУАН (з 1922), член Наукового товариства імені Т. Шевченка у Львові; публіцист, один із творців української журналістики. Репресований.

1917 – відбувся **I Всеукраїнський з'їзд товариств «Просвіта»**. В університеті діють її осередки: первинна організація «Молода Просвіта» та викладачів.

1918 – у Києві **гетьман Української держави (29 квітня – 14 грудня 1918) Скоропадський Павло Петрович (1873–1945) відкрив перший український державний університет**. До цього в жодному виші українська мова не була дозволена.

1962 – студенти Київського державного педагогічного інституту імені О.М. Горького трудилися у Цілинському краї – в Тургайському степу. За цей час зроблено: земляні роботи – 364 м. куб.; бутова кладка – 242 м. куб.; цокольна кладка – 191 м. куб.; виготовлено саману – 181321 шт.; вироблено цегли-сирцю – 25000 шт.; заготовлено каменю – 700 т.; збудовано житлової площі – 932 м. кв. Працею студентів виконано капіталовкладень на 84 тисяч карбованців при плані 60.

2011 – у гуртожитку № 4 відбулася **посвята студентів-першокурсників Інституту історичної освіти**. Тут започаткована традиція, що першокурсники не відразу стають мешканцями гуртожитку, допоки не пройдуть відповідний ритуал. Урочистий обряд виконали заступник директора з виховної роботи І.Г. Ветров, комендант гуртожитку Н.М. Зейкан та представники студентської ради. Потім відбулися святкові гуляння: виконання авторських пісень під гітару, шаховий турнір, гра у волейбол.

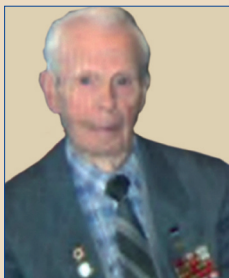

1747 – у Києві помер **Григорович-Барський Василь Григорович (1701–1747)** – вчитель; письменник, мандрівник («пішохід»!), паломник, який здійснив мандрівку довжиною у 24 роки, автор одного з перших українських тревелогів. Пройшов пішки через Польщу, Угорщину, Австрію, Болгарію, Грецію, Румунію, Італію, відвідав головні пам'ятки давніх цивілізацій і раннього християнства в Сирії, Лівані, Іраку, Йорданії, Ізраїлі, Єгипті, двічі -Афонські монастирі. Описав подорожі в проілюстрованому власними малюнками виданні «Мандри святими місцями Сходу з 1723 по 1747 рік» – планами, видами міст та монастирів. На острові Кіпр викладав у школі латинську мову, а на о. Патмос заснував навчальний заклад, уклав греко-латинську граматику.

О. Садовень

1857 – у Києві народився **Садовень Олексій Андрійович (1857–1919)** – фахівець із медичної хімії, доктор медицини (1886), заслужений ординарний професор (1914), декан медичного факультету університету Св. Володимира (1913–1919). З початком Першої світової війни за дорученням Київського навчального округу виїздив на фронт. Викладач фізіології у Фребелівському педагогічному інституті та КІНО. Один з ініціаторів відкриття Вищих медичних жіночих курсів з університетською програмою. Вивчав газообмін й теплообмін при уремії й обмін речовин у людини під час голо-

*М. Гурін**Д. Степовик**Л. Фомічова*

дування; автор курсу лекцій «Изучение обмена веществ при голодании» (1897).

1917 – у Курганах Лебединського р-ну Сумської обл. народився **Гурін Михайло Остапович (1917–2007)** – Почесний професор університету, учасник Другої світової війни, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії, Заслужений працівник освіти УРСР.

1932 – у Києві народився **Пушін Едуард Ілліч** – кандидат педагогічних наук кафедри стилістики і лексикології англійської мови КДПІ (1979–1989).

1935 – у Кисилівцях Чернігівської обл. народився **Григорович Михайло Васильович** – кандидат географічних наук КДПІ.

1938 – у Слободищах Бердичівського р-ну Житомирської обл. народився **Степовик Дмитро Власович** – мистецтвознавець, який в Болгарії **віднайшов посмертну маску Михайла Петровича Драгоманова** і з фахівцями відтворив для «Українського пантеону».

1948 – у Лубнах Полтавської обл. народилася **Фомічова Людмила Іванівна** – доктор психологічних наук, професор, зав. кафедри сурдопедагогіки Інституту корекційної педагогіки та психології (з 1988). Науковий напрям досліджень – «Знаково-операціональний підхід ранньої реабілітації глухих і слабочуючих дітей». Автор 215 наукових праць, зокрема – 2 монографії, 5 програм для спеціальних шкіл, 40

програм для дошкільних закладів для дітей з вадами слуху, 3 підручники для спецшкіл.

2012 – кафедрою культурології Інституту філософської освіти і науки започатковано **музично-освітній цикл «Перший християнський князь»**, присвячений 1130-річчю пам'яті князя Аскольда (д.н.н. - 882) – правителя давньоруської держави.

На фото: тріо бандуристок КІНО (зліва – направо): Наталя Хилюк, Ольга Каспрук, Оксана Хомич – переможці Міжнародного конкурсу бандуристів імені Г. Хоткевича. 1995 рік

1938 – розстріляний кадебістом у Харківському ізоляторі **Хоткевич Гнат Мартинович (1877–1938)** – педагог, письменник, історик, бандурист, композитор, мистецтвознавець. Багату й тематично різноманітну літературно-мистецтвознавчу спадщину вивчали студенти КІНО, зокрема такі тему: «Григорій Савич Сковорода» (1920), наукові його розвідки про Т. Шевченка, Ю. Федьковича, О. Кобилянську; дослідження: «Музичні інструменти українського народу» (1930). Хоткевич багато перекладав з світової класики: Шекспіра, Мольєра, Шіллера, Гюго. Студенти брали участь у конкурсах пам'яті відомого бандуриста.

1950 – у Гусятині Калинівського р-ну Вінницької обл. народився **Томчук Михайло Іванович** – доктор психологічних наук, професор кафедри психології. Автор 190 наукових праць, у тому числі: 2-х підручників, 8 монографій, 14 навчальних посібників, зокрема: «Психологія адаптації до навчання студентів із особливими потребами» (2005), «Психологічна готовність особистості до правоохоронної діяльності» (2003), «Педагогіка та психологія вищої школи» (2006). Коло науково-методичних інтересів: психологія розвитку особистості у процесі навчання та виховання;

М. Томчук

1834

психологічна готовність особистості до діяльності та психологія діяльності особистості в екстремальних умовах.

2008 – створена **кафедра етики та естетики**, яку очолила професор, доктор філософських наук Андрущенко Тетяна Іванівна. **Члени кафедри:** кан-

дидати філософських наук, доценти: Петро Михайлович Грицаєнко, Олександр Федорович Коннов, Костянтин Михайлович Покотило, Наталія Олександрівна Савранська, Андрій Вікторович Шарипін, Олег Петрович Магеря, кандидат філософських наук, професор Дорога Алла Євгенівна, кандидат педагогічних наук, доцент Лобанчук Олена Анатоліївна, кандидати філософських наук, ст. викладачі: Скрипнікова Софія Віталіївна, Овчаренко Ірина Валеріївна, Шульга Тетяна Юріївна.

2013 – студенти відвідали козацьке селище «Мамаєва Слобода» розташувалось в урочищі обіч джерела, з якого бере початок літописна річка Либідь. На території розташувалося 98 об'єктів: хати, клуні, хліви, комори, повітки, вітряки, ясла, стайні, возовні, воловні, криниці Гетьманської доби XVII–XVIII ст. Головною спорудою є козацька церква в ім'я Покрова Пресвятої Богородиці, за своїм архетипом точнісінько така, якою була церква на Запорозькій Січі в часи Богдана-Зиновія Хмельницького (1595–1657).

2014 – в Інституті соціальної роботи та управління університету відбувся **Міжвузівський науково-методичний семінар «Профе-**

сійна підготовка фахівців соціальної сфери в умовах реалій сьогодення». Мета заходу: створення експертного середовища науковців, практиків соціальної сфери, громадських діячів для обговорення проблем професійної

підготовки фахівців соціальної сфери та сприяння обміну науковими поглядами, ідеями та думками в освітній та соціальній галузях.

М. Бажан

1904 – у Кам'янці-Подільському на Хмельниччині народився **Бажан Микола Платонович (1904–1983)** – поет, який відмовився від претендентства на Нобелівську премію. У 1923 році переїхав до Києва, де навчався: в кооперативному інституті, потім – міжнародних відносин, але жодного диплому не отримав. 26 років присвятив праці над 17-томним виданням першої Української Радянської Енциклопедії (УРЕ) та 12-томному виданню УРЕ українською та російською, шеститомній «Історії українського мистецтва», двотомній «Історії АН УРСР», першій в СРСР «Енциклопедії кібернетики», двотомному «Шевченківському словнику», 26-томному виданню «Історії міст і сіл України». У друк енциклопедій не пішла жодна стаття без його особистого редагування.

І. Бех

1940 – у Вільчах Поліського р-ну Київської обл. народився **Бех Іван Дмитрович** – випускник КДПІ (1964); доктор психологічних наук, професор, дійсний член НАПН України, директор Інституту проблем виховання НАПН України, Заслужений діяч науки і техніки України.

1990 – письменник **Гончар Олесь Терентійович (1918–1995)** написав лист-заяву до парткому Київської організації Спілки письменників України, де оголосив про свій вихід з КПРС, пояснивши вчинок: «Вчора я відвідав табір, де голодують студенти. В цих

1834

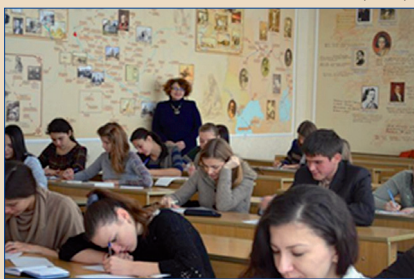
Ліна Костенко серед студентів

цілком справедливими». Колегу по перу підтримала поетеса Ліна Костенко, яка також була на площі.

1991 – зареєстрований **Союз молодіжних організацій України**, створений замість забороненого комсомолу.

2013 – підписано до друку посібник кандидата історичних наук, доцента кафедри журналістики **Куляса Павла Петровича «Редакторський практикум»**. Видання розраховане на студентів факультетів та відділень журналістики видавничої справи та редагування, філології зі спеціалізаціями літературного редагування, ділового мовлення.

2014 – у Луцьку, на Волині, стартував **V Міжнародний мовно-літературний конкурс учнівської та студентської молоді імені Т. Шевченка**, а на базі Інституту української філології та літературної творчості імені А. Малишка **відбувся перший етап XV Міжнародного конкурсу з української мови імені П. Яцика**. Конкурс, який

має на меті утвердження державного статусу української мови, піднесення її престижу серед молоді. Перемога дісталася студенткам 4 курсу Марцинковській Діані, Шишевській Ірині та Гуцол Крістині, які представляли університет на міському етапі конкурсу.

М. Грунський

1872 – у Сумах народився **Грунський Микола Кузьмович (1872–1951)** – мовознавець-славіст, доктор філологічних наук (1912), професор, зав. навчальною частиною робітничого факультету Київського інституту народної освіти, Заслужений діяч науки УРСР. У 1919–1920 роках був ректором університету Св. Володимира. Основні наукові праці присвячені проблемам походження старослов'янського письма.

1910 – у Києві народився **Шутенко Дем'ян Павлович** – доцент кафедри російської та зарубіжної літератури КІНО.

1918 – Раднаркомом радянської Росії ухвалено **Декрет про запровадження нової орфографії**: було скасовано яті, ері, апостроф.

В. Голубович

1923 – у Житомирі народився **Голубович Володимир Іванович (1923–1992)** – учасник Другої світової війни, кандидат філософських наук, зав. кафедри наукового атеїзму КДПІ (з 1963), Відмінник народної освіти УРСР.

1924 – у Херсонці Убінського р-ну Новосибірської обл. (Росія) народилася **Алексєєнко Віра Іванівна** – учасниця Другої світової війни, бібліотекар КДПІ (1982–1990).

В. Алексєєнко

1944 – створена **кафедра фізичного виховання** в Київському державному педагогічному інституті імені О.М. Горького, яку очолював А.Г. Ледовський; працювало 7 штатних викладачів. У 50-х – на початку 60-х років кафедру очолював майстер спорту СРСР М.П. Черкун, працювало 13 співробітників, серед них – Л.П. Філіппова, К.Р. Речіть, В.К. Резнюк, СО. Леваковська, В.С. Безуглий.

На фото: зав. кафедри, професор Похолєнчук Ю.Т. (крайній зліва) зі студентами-спортсменами. 1980 рік

З 1966 року кафедру очолював доцент А.А. Жалій, з 1971 – доктор педагогічних наук, професор Ю.Т. Похолєнчук.

2012 – завершилася **Міжнародна науково-практична конференція «Наукова еліта у розвитку держав»**, ініційована й започаткована університетом та Інститутом екології, економіки й права. До участі в заході долучилися вчені з Молдови, Польщі, Російської Федерації, Словачької і Чеської республік, свої погляди висловили представники Адміністрації Президента України, Верховної Ради, Кабміну, академіки Національної академії наук України, Національної академії педагогічних наук України, дослідники з галузей соціально-гуманітарних, природничих, екологічних, економіко-правових наук.

2013 – у конференційному залі Софійського університету «Св. Климент Охридський» (Болгарія) відбулася **VIII Міжнародна наукова конференція «Драгоманівські студії»**. Ініціатор заходу –

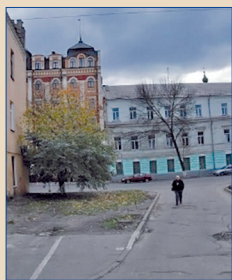
Антоніна Якімова, заступник голови Співки українських організацій в Болгарії «Мати Україна». Допомогали: посольство України та Райна Камберова з українського відділення факультету слов'янської філології університету.

Учасники заходу поклали квіти до могили М.П. Драгоманова на Софійському кладовищі, сфотографувалися.

Пам'ятник Пилипу Орлику в Києві (Печерські Липки), на вулиці його імені. Скульптор Анатолій Куц. 2014 рік

1672 – (за ст.ст.) у Косуті (Ошмянський пов. Віленське воєвод., тепер Вілейський р-н, Мінська обл., Білорусь) народився **Орлик Пилип Степанович (1672–1742)** – політичний, державний і військовий діяч, гетьман Війська Запорозького у вигнанні (1710–1742), поет, публіцист. Після смерті гетьмана Івана Мазепи козацька старшина обрала (5 квітня 1710 року) його гетьманом Правобережної України. Під час цих виборів проголошені складені ним «Пакти і Конституції прав і вольностей Війська Запорозького», що одержали в українській історіографії назву «Конституція Пилипа Орлика».

1859 – на базі повітового училища (київська вулиця Костянтинівська, 9) **відкрито першу в Російській імперії недільну школу**, в якій викладачем працював Михайло Драгоманов. Навчання велося українською мовою і тривало одну-три години у двох групах – для неписьменних, і тих, хто вже знав грамоту. Учні вивчали Закон Божий, граматику, арифметику, малювання. Драгоманов знайомив вихованців з історією та культурою України.

1934 – у Києві народилася **Назаренко Кіра Валентинівна** – кандидат педагогічних наук, викладач кафедри дошкільного виховання КДПІ (1979–1980).

1834

1939 – у Битківцях Надвірнянського р-ну Івано-Франківської обл. народився **Веприняк Дмитро Миколайович** – кандидат педагогічних наук КДПІ.

1922 – директорія Раднаркому Радянської Росії ухвалила **Декрет про запровадження в обіг червінця**. На аверсі купюри

зображення вождя, за що той отримав «поганяло» – червонець. Гроші ходили територією СРСР до реформи 1947 року, коли старі банківські купюри замінили на рублі. Старий червонець, що відповідав 10 рублям, прирівня-

ли до одного нового рубля. До речі: на жаргоні злочинців «червінцем» називають десять років позбавлення волі. У п'єсі киянина Михайла Булгакова «Зойчина квартира» (1926) радянські червінці називаються «черви», або «черв'яки».

Учасники конференції

2012 – в Інституті української філології відбулася **Міжнародна наукова конференція «Лінгвістичні і лінгводидактичні аспекти функціонування української мови в Україні та за кордоном»**, присвячена 110-ій річниці від дня народження українського мовознавця і педагога, доктора педагогічних

наук, професора Андрія Петровича Медушевського (1902–1977). Захід організовано кафедрою української мови спільно з кафедрою україністики Варшавського університету та кафедрою української мови і методики навчання Київського університету імені Бориса Грінченка. У роботі заходу взяли участь і 70 викладачів з університетів різних міст України (Києва, Черкас, Івано-Франківська, Львова, Сімферополя, Луцька, Луганська, Вінниці), а також Хорватії (Загреб) та Польщі (Варшава). За результатами виступів випущено наукові тези та передані в бібліотеки вузів, представники яких були учасниками наукової конференції.

1656 – на старшинській Раді в Чигирині гетьман України Богдан Хмельницький (1595–1657) оголосив про намір розірвати Переяславську угоду (8-го січня 1654-го року) з Московією: як свідчать історичні документи, Хмельницький, після повернення

послів з Вільного (Литва), сказав: «Треба відступити від царської руки і піти туди, куди Бог поведить». Що ж до Віленської усної угоди, то заявив, що її не визнає. Це, ймовірно, й прискорило кінець життя гетьмана. До відома: Віленське перемир'я 1656 року – перемир'я, укладене 24 жовтня у Вільно (тепер Віль-

нюс, Литва) між Річчю Посполитою і Московською державою. Переговори у Вільно тривали протягом серпня-жовтня 1656. Українська делегація, на вимогу польської сторони, не була допущена до участі у виробленні умов Віленського перемир'я, а висунуті гетьманом Богданом Хмельницьким пропозиції були відкинуті.

1862 – композитор Гулак-Артемівський Семен (1813–1873) написав першу українську оперу «Запорожець за Дунаєм». Коли Т. Шевченко відбував каторгу в засланні, Семен повідомив земляка про твір, писав листи, висилав гроші, був серед земляків, які зустрічали Тараса Григоровича після повернення з каторги до

С. Гулак-Артемівський

1834

Петербургу (Росія). Напередодні смерті Кобзаря написав пісню «Стоїть явір над водою» і присвятив Тарасу Григоровичу. Його пісні «Спать мені не хочеться», «Ой на горі та й жінці жнуть» влада імперії не змогла піддати забуттю, позбавляючи твори авторства, тому їх назвали «народними».

1890 – у Києві народився **Слесаревський Сергій Петрович** – професор ІНО (з 1930), автор методичного посібника для вчителів «Саморобні прилади з фізики для учнів VI–X класів».

1924 – утворена **Молдавська АРСР** у складі Української СРР й проіснувала до 2 серпня 1940 року та включала в новостворену територію лівобережну частини: сучасної Молдови (Придністров'я) та сучасної

України. Адміністративний центр (столиця) – місто Балта (нині – Україна), з 1929 – Тирасполь. 1940 року, після анексії Бессарабії з боку СРСР, Придністров'я разом з Бессарабією включено в новостворену Молдавську РСР, а північні райони – до складу областей України.

2014 – підписано Угоду про співробітництво з Державним загальноосвітнім навчальним закладом – гімназія-інтернат «Дитяча інженерна академія». Головні завдання співпраці – забезпечення оптимальних умов навчання і виховання всебічно розвиненої, духовно багатой та творчо обдарованої особистості,

здатної до прийняття відповідальних рішень в умовах вільного вибору; врахування природних задатків та інтересів вихованців гімназії, майбутніх студентів, їх орієнтації до майбутньої професійної діяльності, врахування суспільних запитів, потреб інноваційного розвитку науки та виробництва. Університет роботі з обдарованою молоддю, співпрацю з загальноосвітніми школами, гімназіями, іншими навчальними інституціями надає пріоритетне значення, що має на меті переплетення теорії та практики.

В. Аскоченський

1813 – у Воронежі (Росія) народився **Аскоченський Віктор Іпатійович (1813–1879)** – педагог, історик, журналіст, прозаїк; викладав у Київській духовній академії польську та німецьку мови, а від 1841 – читав курс патрології. Видав працю «Київ з найдавнішим його училищем Академією». В 1858–1877 роках – редактор-видавець та автор реакційного тижневика «Домашня бесіда». 1846 року в Києві зустрічався з Т. Шевченком, який читав йому поему «Іван Гус» та інші позацензурні твори. Тарас Григорович згадав Аскоченського у вірші «Умре муж велій в власяниці» (1860). Автор дослідження «Василь Григорович Григорович-Барський. Знаменитий мандрівник XVIII століття».

П. Волинський

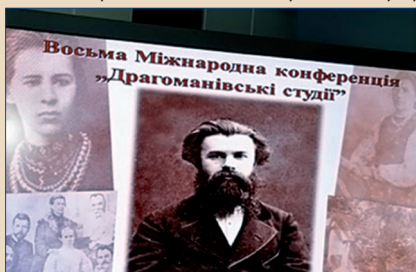
1893 – в Олиці Волинської обл. народився **Волинський Петро Костьович (1893–1992)** – учасник Другої світової війни, доктор філологічних наук, професор, зав. кафедри української літератури КДПІ (1947–1976).

1918 – у Львові відбулися збори студентства, на яких ухвалено Резолюцію, в якій визначалося політичне завдання моменту: «З'єднання всіх українських земель, заселених українським народом, в одну державну цілість – від нікого незалежну, демократичну Українську державу». В умовах воєнної поразки австро-німецького блоку у Першій світовій війні та під ударами національно-визвольної боротьби поне-

волених народів Австро-Угорська імперія розпалася на декілька незалежних держав. Однією з них невдовзі стане Західно-Українська Народна Республіка.

1956 – згідно з рішенням Київського міського відділу народної освіти в місті **відкрито 3 школи-інтернати**, в яких виховувалось 640 учнів 1–7 класів, орім цього – ще 6 спеціальних шкіл-інтернатів для глухонімих, сліпих та розумово відсталих дітей, в яких навчалося 1,1 тис. хлопчиків і дівчаток. Постала необхідність у підготовці педагогічних кадрів для шкіл-інтернатів – підготовку доручили здійснювати Київському педагогічному інституту та Київському педагогічному інституту іноземних мов.

2012 – у Софійському університеті (Болгарія) відбулася **конференція «Драгоманівські студії»**, присвячена 124-й річниці заснування Вищої школи в Болгарії – нині це найпрестижніший вуз «Св. Климент Охридський». А його підвалини закладав і М. Драгоманов, який викладав тут з 1889

по 1895 роки. Михайлові Петровичу пропонували обійняти посаду ректора, але українець відмовився на користь болгарина. Валентина Драгулева, яка має стосунки з Наталією Бартої – онукою Михайла Драгоманова, зачитала від неї вітального листа. Це, до речі, стало традицією – пані Наталя щороку віншує учасників конференції.

Ансамбль «Купава»

2013 – у Ворзелі на Київщині вшосте відбувся **Всеукраїнський конкурс-фестиваль аматорської творчості «Пісенні візерунки»**. Традиційно впродовж трьох днів учасники з усіх куточків України демонстрували мистецькі таланти. Конкур-

санти виступали у різноманітних номінаціях: сольний, ансамблевий, хоровий спів; хореографія та концертмейстери. Гран-прі «Пісенних візерунків» завоював ансамбль «Купава».

Г. Гулевечівна

1615 – засновниця Київського братства Гальшка Гулевечівна (1575–1642) склала й підписала дарчу (фундуш), за яким відписала садибу із землями для заснування монастиря, шпиталю та школи для дітей шляхти і міщан. 1620 року до фінансування навчального закладу приєднався гетьман Війська Запорозького Петро Конашевич-Сагайдачний (1582–1622) «з усім військом» – із цього часу козаки стали меценатами навчального закладу.

1924 – у Києві в колишньому театрі Бергоньє відкрито Російський драматичний театр; нині це – Національний академічний театр російської драми імені Лесі Українки (з 1941). В 1972–1975 роках головним режисером був Ерін Борис Воло-

П. Дмитренко

димирович, з 1994 – театр очолив народний артист України Михайло Резнікович.

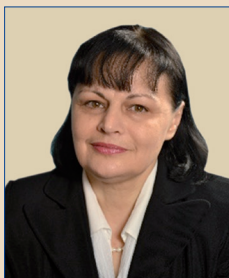
1948 – у Ставищах Київської обл. народився Дмитренко Петро Васильович – кандидат педагогічних наук, професор, проректор з науково-методичної роботи університету, директор науково-методичного Центру моніторингу якості освіти.

С. Іваненко

1955 – у Києві народилася **Іваненко Світлана Мар'янівна** – доктор філологічних наук, професор кафедри іноземних мов Інституту природничо-географічної освіти та екології. Автор 100 проблемних публікацій; виступає з доповідями на міжнародних наукових конференціях як в Україні, так і за кордоном.

1958 – у Донецьку народилася **Земляна Тетяна Борисівна** – кандидат юридичних наук, доцент кафедри правознавства (1997–1998).

Л. Савенкова

1959 – у Києві народилася **Савенкова Людмила Василівна** – кандидат педагогічних наук, професор, директор Наукової бібліотеки університету, Заслужений працівник культури України. Коло наукових інтересів: дослідження актуальних питань використання наукометричних баз даних як системи індикаторів розвитку наукових досліджень ВНЗ та проблематика розвитку інформаційно-освітнього середовища університетської бібліотеки; створення інституційного репозитарію – електронного архіву публікацій з умовою дотримання копірайту. Автор 60 публікацій, серед яких монографія, науково-популярний історичний нарис, статті.

2014 – в Інституті соціальної роботи та управління проведено традиційний **парад вишиванок**: викладачі та студенти, долучаючись до флешмобу «З Україною в серці», прийшли на захід у вишиванках та українських прикрасах. Носіння вишиванок стало нині популярним явищем в міській культурі: символізує повернення суспільства до національних та культурних витоків. Кульмінаційним моментом стало загальноінститутське виконання Гімну України.

1861 – на благодійні кошти, які надходили від монастирів і церков, а також від парафіяльного духовенства Київської єпархії, **засноване Жіноче училище духовного відомства**. Для розміщення

новоствореного училища єпархіяльне начальство надало будинок, споруджений в Рильському провулку для потреб Софійського собору. Першими 5-річний курс навчання (з 1869 року стало 6-річним) розпочали 30 дівчат священиків київської єпархії. Після переведення до Кловського

палацу, їх стало 104. 1900 року відкрито 7-й педагогічний клас, до якого приймали без екзаменів дівчат, які закінчили курс жіночих єпархіяльних шкіл. 1930 року училище більшовиками закрито.

1909 – у Львові, в єврейській друкарні Івана Айхельбергерга, яка знаходилась на площі Ринок, з передмовою письменника та публіциста **Павлика Михайла Івановича (1853–1915)** вийшла праця **Михайла Драгоманова «Пропащий час: Українці під Московським царством (1654–1876)»**.

1912 – у Польовому Дергачівського р-ну Харківської обл. народилася **Лещенко Ганна Петрівна** – кандидат історичних наук, доцент, зав. кафедри історії КДПІ (1960–1961), Відмінник народної освіти УРСР.

1930 – в Андижані (Узбекистан) народилася **Татарчук Ельга Володимирівна** – випускниця

1834

Е. Татарчук

КДПІ, Почесний директор бібліотеки; історик, бібліотекознавець, Відмінник народної освіти України (1981), Заслужений працівник культури України (1991). Упродовж 1977–2007 років – директор Наукової бібліотеки університету.

1939 – у Комсомольську Вінницької обл. народився **Федів Юрій Олександрович** – кандидат філософських наук, професор кафедри філософії КДПІ, Відмінник освіти України.

2013 – у Лубнах на Полтавщині відбулася наукова конференція «Князі Вишневецькі та їх місце в історії України», присвячена 1025-літтю заснування міста. Співорганізатором ювілейного заходу виступив Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, участь у конференції прийняли науковці з різних міст України та Польщі.

2014 – в актовому залі гуманітарного корпусу відбулася Друга Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми логопедії». Виступили: Сушкевич В.М. – голова Національної Асамблеї інвалідів України, народний депутат

України; Шевцов А.Г. – начальник Управління ліцензування, акредитації та нострифікації МОН України; Торбін Г.М. – доктор фізико-математичних наук, професор та ін. Заочну участь у конференції взяли вчені з Росії, Вірменії та Білорусії. Учасники конференції окрім пленарних та секційних засідань мали змогу відвідати актуальні майстер-класи з логопедії, обговорити складні випадки з власної практики на логопедичній супервізії.

Брама Заборовського

1746 – зведена брама Заборовського Софійського монастиря в Києві як парадний в'їзд на територію храму зі сторони Золотих воріт за часів митрополита Заборовського Рафаїла (1676–1747). За стилістичними ознаками авторство приписується архітектору Йогану-Готтфрїду Шеделю (1680–1752). Первісно була фасадом воріт з арковим проїздом, по боках від якого розміщувались кардегардії, всі перекриття були склепінчастими. Східний і західний фасади прикрашені фронтонами. У XIX ст. під час забудови Києва, ворота опинилися в глухому провулку, рівень землі біля неї підвищився на метр. Через це в 1822–1823 роках проїзд замуровано цеглою, а кардегардії розібрані.

1907 – у київському видавництві «Ранок» вийшла книга Михайла Драгоманова «Старі хартії вільности. Історичні нариси. Художні твори, архів».

1929 – в Умані Київської (тепер – Черкащина) обл. народився Очеретний Андрій Дмитрович (1929–1996) – учасник Другої світової війни, кандидат філологічних наук, проректор заочного навчання КДПІ (1970–1971), в.о. зав. кафедри української мови (1977–1978), доцент кафедри мовознавства і методики мови.

А. Очеретний

1834

Т. Сак

1954 – в Обухові Київської обл. народилася **Сак Тамара Василівна** – випускниця КДПІ, доктор психологічних наук, професор кафедри логопедії (з 2007). Бере участь у впровадженні інклюзивного навчання в Україні, в цьому напрямку підготовлено науково-методичні посібники, статті з проблем інклюзивного навчання.

1990 – сотні делегатів конференції (членів республіканська конференція Товариства української мови імені Тараса Шевченка) **взяли участь у маніфестації, яка пройшла Хрещатиком до стін Верховної Ради**; складалася з представників 18 вищих навчальних закладів Києва та України, 22 технікумів, двох училищ та 18 шкіл. Протягом дня студенти «захопили» «жовтий» корпус Київського університету імені Тараса Шевченка та приміщення Політехнічного інституту. Щоб задовольнити вимоги молоді, Верховна Рада створила тимчасову узгоджувальну комісію.

2014 – в Інституті української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка за ініціативи кафедри української мови та підтримки споріднених кафедр ВНЗ Польщі (UNIWERSYTET WARSZAWSKI Wydział Lingwistyki Stosowanej Katedra Ukrainistyki), Угорщини

(Szegedi Tudományegyetem Szláv Intézet Szláv Filológiai Tanszék) та Словаччини (Prešovská univerzita v Prešove Filozofická fakulta Inštitút ukrajinistiky a stredoeurópskych štúdií) відбулася **Міжнародна наукова конференція «Функціональна природа тексту як лінгвосо-**

міотичного, комунікативного і мовно-мисленнєвого утворення». У заході взяли участь докторанти, аспіранти й викладачі мовознавчих кафедр університету та інших вітчизняних і закордонних вищих навчальних закладів з філологічного фаху, авторитетні науковці провідних академічних інститутів НАН України, зарубіжні гості.

1866 – у Києві народилася **Драгоманова (Шишманова) Лідія Михайлівна (1866–1937)** – дочка Михайла Драгоманова, дружина болгарського діяча Івана Шишманова (1862–1928); художній критик і громадський діяч.

Л. Драгоманова

Жила з батьками у Швейцарії, закінчила університет і консерваторію в Женеві. 1888 року вийшла заміж за художника і вченого Івана Шишманова. У додатку до «Автобіографічної замітки» М. Драгоманов пише про Лідію, зокрема, про те, що дочка переклала болгарські релігійні легенди, до яких написав примітки й опублікував у паризькій «Melusine». Була членом Клубу болгарських письменниць, Жіночого союзу, Товариства за мир і свободу. Друкувала в періодичній пресі рецензії на спектаклі Народного театру в Софії. Перекладала твори болгарських письменників французькою мовою. Енциклопедія болгарського театру (2008) вмістила про неї таку інформацію: «Дебютувала як театральний критик у ж. «Български преглед» (1899) із статтею про спектаклі трупи «Сълза и смях». Співпрацювала з ж. «Свободно мнение» (1913–1915), де публікувала «Театрални бережки» про спектаклі Народного театру». У ж. «Свободно мнение» вела рубрики: «Театральна хроніка» і «Музична хроніка». Чудова піаністка, користувалась авторитетом і в болгарському музичному середовищі. Відома і як популяризатор творчості композитора М. Лисенка в Болгарії, який присвятив їй романс на слова Т. Шевченка «Садок вишневий біля хати»: 1893 року подарувала Музичному товариству в Софії ноти деяких творів Лисенка з циклу «Музика до «Кобзаря» Т.Г. Шевченка, а також перший (1868)

та п'ятий (1892) випуски «Збірника українських пісень». Після смерті чоловіка – І. Шишманова, займалася укладанням його незавершених або неопублікованих творів і, одночасно, публікувала листування М. Драгоманова. 1929 року подарувала Семінару порівняльної літературної історії Софійської АН особисту бібліотеку проф. Івана Шишманова – 2323 твори в 2388 томах. Похована в Софії.

І. Драч

1936 – у Теліжинцях Тетіївського р-ну Київської обл. народився **Драч Іван Федорович** – поет, Почесний професор університету. За рішенням Вченої ради нагороджений орденом за співробітництво у вищій, особисті заслуги перед освітянами та наукою, просвітницьку, гуманітарну й громадську діяльність.

1938 – у Смоленську (Росія) народився **Похолєнчук Юрій Тимофійович** – доктор педагогічних наук, професор, член Міжнародної академії зі спортивної науки ІТТР, Відмінник народної освіти УРСР, зав.кафедри фізвиховання та спорту (з 1971). Нагороджений медалями Олімпійського національного комітету Італії, федерації настільного тенісу СРСР, медалями ІТТФ та України.

Ю. Похолєнчук

1939 – у Кагарлику Київської обл. народилася **Капська Алла Йосипівна** – доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту соціальної роботи та управління; зав. кафедри соціальної педагогіки, Заслужений діяч науки і техніки України. Автор підручників для студентів і соціальних працівників; голова Вченої спеціалізованої ради по захисту дисертацій із проблем педагогічних та соціально-педагогічних наук.

А. Капська

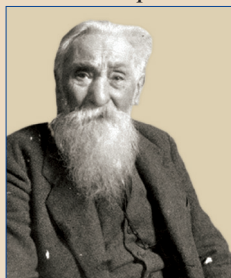
2012 – завершився Міжнародний конкурс «Вчитель музики ХХІ століття» імені Д.Б. Кабальєвського. Учасники з десяти країн світу зібралися продемонструвати вчительську майстерність ведення уроків музики.

Я. Маркевич

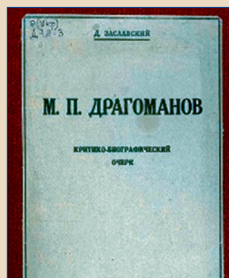
1696 – у Прилуках на Чернігівщині народився **Маркевич (Маркович) Яків Андрійович (1696–1770)** – письменник-мемуарист, державний діяч Гетьманщини, син Андрія Марковича; дід Опанаса Марковича – письменника, чоловіка Марка Вовчка. Найвизначнішим твором є «Діяріуш», що охоплює 1717–1767 роки й містить матеріал для політичної, соціально-економічної та культурно-побутової історії гетьманщини. Уклав десять томів, що становлять неоціненний матеріал для дослідників історії України, першим у нашій історії почав укладати родоводи.

Б. Лімановський

1835 – у Передгір'ї в Латгалії (Польща) народився **Лімановський Болеслав (1835–1935)** – польський історик, соціолог, публіцист, сенатор Польської Республіки; листувався з Михайлом Драгомановим. Його погляди наразились на спротив Михайла Петровича, з яким полемізував у французькій пресі. Ці лекції, розширені і забезпечені науковим апаратом, з'явилися спочатку анонімно, з огляду на австрійську цензуру, у Львові (1882), під заголовком «Історія національного руху з 1861 по 1864 роки».

1924 – у київському видавництві «Сорабкоп» побачив світ російською мовою критико-бі-

ографічний нарис літературного критика Заславського Давида Йосиповича (1880–1965) «Михаил Петрович Драгоманов. Критико-биографический очерк».

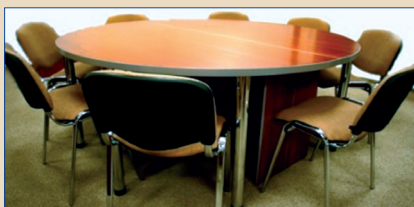
О. Бабкіна

1954 – у Москві (Росія) народилася **Бабкіна Ольга Володимирівна** – доктор політичних наук, професор, зав. кафедри політології і соціології; Заслужений працівник освіти України. Науковий напрям дослідження: розробка проблем модернізації, трансформації та демократизації постсоціалістичних країн, їх політичних інститутів та суспільно-політичної свідомості.

1990 – на площі Жовтневої революції завершилася «студентська революція на граніті». Лідери акції – Олесь Доній та Маркіян Іващишин виступили по ТБ з інформацією про припинення голодування і звільнення окупованих корпусів університету імені Т. Шевченка та політехнічного інституту. Наметове містечко було розібране.

2010 – делегація науковців-драгоманівців відвідали університет міста Падуа (Італія) з метою підписання Угоди про співробітництво та обмін досвідом діяльності науковців двох вузів.

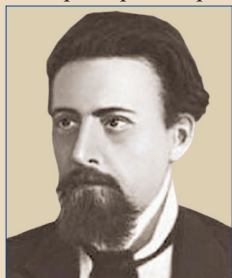

2012 – у рамках V Міжнародного форуму «Простір гуманітарної комунікації» відбувся тижневий Міжнародний семінар-дискусія «Сучасні проблеми теології релігій». Захід організували та провели: Центр

дослідження філософії релігії Молодіжної асоціації релігієзнавців, кафедра культурології Інституту філософської науки і освіти, Центр Св. Климента, Джорджтаунський університет. Учасники поділилися досвідом викладання предметів морально-духовного спрямування у дошкільних, середніх та вищих навчальних закладах України.

1853 – у Коропі на Чернігівщині народився **Кибальчич Микола Іванович (1853–1881)** – винахідник, керівник «пекельних лабораторій» організації «Народна Воля», яка готувала замах на імператора Олександра II – у домашніх умовах виготовив динаміт, який за якістю перевищував динаміт Нобеля. 22-річним арештований і 2 роки та 8 місяців провів в одиночному ув'язненні в казематі Лук'янівки. В камері розробив ескіз космічного корабля, видряпавши уламком гудзика на стіні тюрми, а ще – пристрій порохового ракетного двигуна, метод керування польотом шляхом зміни кута нахилу двигуна, програмний режим горіння, спосіб забезпечення стійкості апарата. Винаходи передав адвокатові й попросив добитися розгляду науковими експертами, але царська «охранка» вилучила. Унікальні винаходи надовго було поховано в архівах спецслужб... і побачили світ 1918 року.

М. Кибальчич

1854 – в Ізюмі на Харківщині народився художник **Васильківський Сергій Іванович (1854–1917)** – живописець, пейзажист; нащадок козацького роду: дід – чумака, батько – писар. Перед смертю заповів «Музею Слобідської України» 1340 творів та значну суму грошей. Мистецтвознавці писали про нього так: «Васильківський у живопису – це Шевченко в літературі».

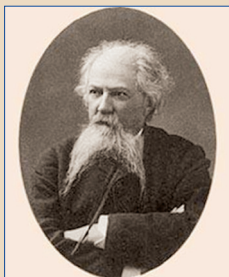

С. Васильківський

1871 – нащадок гетьмана Кирила Розумовського **Жемчужников Олексій Михайлович**

1834

О. Жемчужников

М. Іванчук

(1821–1908) у німецькому Югенгеймі **написав поезію «Осінні журавлі»** – гімн усіх емігрантів XIX і XX ст. На ранньому етапі творчості її найпомітнішою частиною було створення разом із братом Володимиром і двоюрідним братом Олексієм Толстим літературного образу Козьми Пруткова.

1957 – у Мілієвому Вижицького р-ну Чернівецької обл. народилася **Іванчук Марія Георгіївна** – доктор психологічних наук, професор кафедри педагогіки і методики початкової освіти (з 2007), Відмінник освіти України.

1973 – Указом Президії Верховної Ради УРСР **ратифіковано Міжнародний пакт про громадянські і політичні права**. Другий пункт статті 19 стверджує: «Кожна людина має право на вільне вираження свого погляду; це право включає: свободу шукати, одержувати і поширювати будь-яку інформацію та ідеї, незалежно від державних кордонів, усно, письмово чи

за допомогою друку, або художніх форм вираження чи іншими способами на свій вибір».

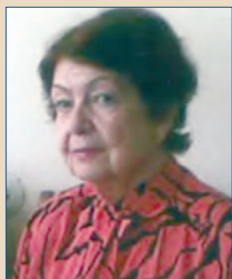
2010 – у київській книгарні «Є» відбулася **презентація літературно-мистецького проекту «Щоденник»**, який об'єднав три вузи: Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, Національний університет імені Т.Г. Шевченка, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана.

2013 – відбулася **поїздка студентів істориків-суспільствознавців 1–4 курсів**, організована викладачами кафедри методики навчання суспільних дисциплін та громадянської освіти, **до музею Миколи Івановича Пирогова у Вінниці**; відвідано усипальню, садибу, аптеку, кабінет з науковими працями Київського попечителя освіти, який зустрічався зі студентом університету Св. Володимира - Михайлом Драгомановим.

Ф. Поліщук

1914 – у Денисівці Білогородського р-ну Хмельницької обл. народився **Поліщук Федір Микитович (1914–1990)** – учасник Другої світової війни, доктор філологічних наук, професор кафедри української літератури КДПІ. Впродовж 50 років викладав, займав посади заступника декана, а згодом – декана мовно-літературного факультету, заступника директора вузу з наукової роботи.

Т. Донченко

1918 – у Києві Союз хліборобів-власників направив меморандум гетьману Скоропадському Павлові Петровичу (1873–1945) з вимогою статусу незалежної держави для України з парламентсько-демократичним правовим статусом.

1929 – у Дунаєвому Перемишлянського р-ну Львівської обл. народилася **Ящишик Оксана Омелянівна** – кандидат психологічних наук КДПІ.

В. Бондар

1938 – у Білій Церкві Київської обл. народилася **Донченко Тамара Кузьмівна** – доктор педагогічних наук, професор, зав. кафедри методики викладання української мови та літератури (з 2005). Автор 165 наукових праць, третя частина з них монографії і посібники.

1938 – у Новій Водолазі на Харківщині народився **Бондар Віталій Іванович** – випускник

КДПІ, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, директор Науково-дослідного центру інклюзивної освіти Інституту корекційної педагогіки та психології.

Представники діаспори та українські дипломати біля пам'ятника Тараса Шевченка. 2012 рік

30 тисяч доларів, а на виготовлення монумента виділено 300 тисяч гривень, які надала Кіровоградська науково-виробнича компанія «Радій».

2014 – в Інституті української філології та літературної творчості імені А. Малишка **відкрито аудиторію імені Тараса Шевченка** в

рік святкування 200-річчя з дня народження духовного генія. В основі оформлення – макети на основі триптиху Т. Шевченка, написаного 1856 року: «Доля», «Муза», «Слава». На колажах до поетичних доробків – живописні праці митця. Першу лекцію про Т. Шевченка в новій світлиці прочитав шановним гостям і студентам Герой України, професор

Анатолій Несторович Паламаренко, а народний вокальний ансамбль «Купава» виконав пісню-гімн «Думи мої, думи мої» на слова Кобзаря. Вітдепер- заходи, пов'язані із життям і творчістю Тараса Григоровича Шевченка проходять в іменній аудиторії Поета.

1056 – киянин, диякон Григорій вивів першу літеру історичної праці під назвою «Остромирове Євангеліє», яка містить євангельські читання для неділі та свят. Переписане з староболгарського оригіналу для новгородського посадника Остромира, який у написі книги названий «близьким» родичем

князя Ізяслава Ярославича (за гіпотезою Анжея Поппе, згадана в надписі дружина Остромира Феофана могла бути донькою Володимира Святославича та Ганни Візантійської). 294 аркуша прикрашені заставками, коричневий фон виконаний золотом, трьома великими мініатюрами.

1918 – народився українець із Чернігівщини **Шура-Бура Михайло Романович (1918–2008)** – патріарх вітчизняного програмування.

М. Шура-Бура 1963 року під його керівництвом створений транслятор із мови АЛГОЛ 60 для ЕОМ М-20 – транслятор ТА-2 з повною версією мови АЛГОЛ 60, системи програмування для БЕСМ-6 та інших ЕОМ. 1980-х року вирішив проблему своєчасного створення системного і прикладного програмного забезпечення для космічного човна «Буря».

1923 – у Михайлівці Запорізької обл. народився **Коробко Віталій Іванович** – учасник Другої світової війни, перекладач-синхро-

1834

ніст, нагороджений трьома медалями «За відвагу». У 1972–1983 роках працював на кафедрі іноземних мов ст. викладачем КДПІ.

1932 – у Благоевому Цербикувського р-ну Одеської обл. народився **Ніколаєв Степан Федорович** – кандидат педагогічних наук (1973), доцент КДПІ.

В. Лавриненко

1951 – у Конотопі Сумської обл. народився **Лавриненко Володимир Григорович** – кандидат історичних наук, проректор з міжнародних зв'язків (з 2007); професор кафедри управління та євроінтеграції; Відмінник освіти України. Підготував французько-англо-німецько-український словник.

2003 – конференцією трудового колективу університету прийнято **Статут Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова**.

2013 – у гуманітарному корпусі університету (вул. Тургенівська, 8) відбулася зустріч польського поета та публіциста **Войцека Бойновіча** із творчими драгоманівцями. Студенти

з 2–4 курсу, котрі вивчають польську мову, пишуть вірші, мали можливість познайомитися з сучасною польською літературою, її структурою та напрямками, основними проблемами творчості.

2014 – у співпраці Інституту інноваційних технологій і змісту освіти МОН, Інституту магістратури, аспірантури і докторантури НПУ імені М.П. Драгоманова, ІАО (Міжнародної Асоціації Вальдорфської педагогіки у Центральній та Східній Європі) та Асоціації вальдорфських ініціатив в Україні відбулася традиційна **Міжнародна науково-практична конференція «Вальдорфська педагогіка в контексті сучасних освітніх викликів»**.

1810 – у Вороніжі на Сумщині народився **Іванов Микола Кузьмич (справжнє – Кабраченський; 1810–1880)** – співак-кріпак, якого взято до придворної співацької капели Петербургу (Росія); отримав музичну освіту у Дмитра Бортнянського. Над його тенором працював Михайло Глінка, були й школи Мілана та Неаполя. Автор романсу «Дивлюсь я на небо» – саме ці слова улюбленого романсу Сталін забороняв виконувати й друкувати. Найкращий тенор свого часу впродовж 20 років співав у оперних театрах Італії, Франції, Швейцарії, Англії, був приятелем Россіні та справив велике враження на Берліоза виконанням українських пісень.

Ф. Ліст

1811 – у Добор'яні (Австрійська імперія) народився композитор і музикант **Ференц Ліст (1811–1886)** – педагог, композитор, піаніст.

1847 року гастролював Україною, відбувся концерт віртуоза-піаніста в залі Контрактового будинку на київському Подолі. Другий і третій концерти були в просторому колонному залі університету Св. Володимира. Прозвучали «Запрошення до танцю» Вебера, мелодії Шуберта, Россіні, концерти були благодійні. У Воронинцях створив композиції на теми українських пісень: «Ой, не ходи, Грицю», «Віють вітри, віють буйні»; фортепіанні п'єси: «Думка»; цикл «Колоски Воронинець» («Українська балада»). За твором Віктора Гюго написав симфонічну поему «Мазепа»; оркестрував «Галицькі танці» Зарембського. Його іще музичні твори, присвячені гетьману Іванові Мазепі: перший етюд для фортепіано; трансцендентальний етюд ч. 4 «Мазепа», (присвячений В. Гюго); симфонічна поема «Мазепа»; «Мазепа» для двох фортепіано та для фортепіано на чотири руки.

1834

1822 – у Києві відкрита перша вчительська семінарія, бо, як згадує педагог Бунаков Микола Федорович (1837–1904), педагогів не вистачало, вчителі «набирали добровольців, іноді напівписьменних, з досить низьким розумовим і моральним рівнем».

Вчителювали в сільських школах дяки, діти священників, або ті, хто готувався ними стати, гімназисти чи семінаристи, які були відраховані з навчальних закладів через неуспішність чи погану поведінку, або ті, які через нестачу коштів достроково залишили навчання, відставні ун-

тер-офіцери. Створення вчительського корпусу народної школи стало важливим суспільним завданням. Одним і перших питань про необхідність спеціальних навчальних закладів для підготовки вчителів порушив К. Ушинський, вважаючи створення вчительських семінарій одним з найважливіших суспільно-педагогічних завдань, оскільки нестача спеціально підготовлених до виконання своїх обов'язків учителів була «суттєвим недоліком» у справі народної освіти.

Б. Олійник

1935 – у Зачепилівці Полтавської обл. народився **Олійник Борис Ілліч** – Почесний професор університету, поет, перекладач, дійсний член НАНУ, голова Українського фонду культури, Герой України (2005). Почесний академік Академії мистецтв України. Член правління Національної спілки краєзнавців України, лауреат Шевченківської премії.

1947 – у Володарці Іпатівського р-ну Київської обл. народилася **Грузінова Лідія Пилипівна** – кандидат юридичних наук, доцент кафедри правознавства (з 1994).

2014 – відбувся Міжнародний науково-практичний **семінар «Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання природничо-математичних дисциплін»**. На пленарних та секційних засіданнях науковці обговорили питання в галузі освітніх вимірювань, фахової компетентності фахівців з освітніх вимірювань, загалом теоретичні аспекти поняття моніторингу в освіті.

М. Семенко

1937 – більшовицький суд оголосив смертний вирок через розстріл 45-річному Семенку Михайлу Васильовичу (1892–1937) – поету-футуристу, редактору багатьох видань. Його арештували 26 квітня 1937 року в готелі «Континенталь» – при цьому була присутня актриса Ужвій Наталія Михайлівна (1898–1986), дружина; звинувачений в тому, що брав участь в «Українській фашистській націоналістичній терористичній організації», якої насправді ніколи не існувало, а також у плануванні «терористичного акту». Загинув під час сталінського терору.

Ю. Кондратьєв

1953 – у Києві народився Кондратьєв Юрій Григорович – доктор математичних наук, професор кафедри вищої математики (з 2008), лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки.

1956 – у Жмеринці Вінницької обл. народився Шпак Віктор Іванович – педагог, учений, видавець, журналіст, кандидат історичних наук, доктор філософії в галузі економіки, віце-президент АН ВОУ, доцент, професор кафедри журналістики університету; секретар НСЖ України, головний редактор газети «Експрес-Об'ява», Заслужений журналіст України.

В. Шпак

1834

1992 – відкрита як заклад нового типу **гімназія Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова**, це – 230 учнів на відділеннях: іноземної філології та математики.

*Педагогічний колектив гімназії (зліва – направо), нижній ряд: Потопальська Олександра Леонідівна, заст. директора з виховної роботи, учитель англійської мови та літератури вищої категорії, Чекотун Наталія Василівна – учитель біології вищої категорії, учитель-методист, Булавацька Тетяна Миколаївна – учитель географії вищої категорії, учитель-методист, Пархоменко Світлана Миколаївна – заступник директора з навчально-виховної роботи, учитель української мови та літератури вищої категорії, учитель-методист, Балаба Світлана Олександрівна – директор гімназії, учитель історії вищої категорії, учитель-методист, Руденко Лариса Володимирівна – учитель світової літератури вищої категорії, учитель-методист, Каленник Надія Костянтинівна – вихователь, Шахраюк Ольга Василівна – медична сестра гімназії, Корбут Ольга Іванівна – керівник хореографічного гуртка. Середній ряд: Ходзінська Яна Павлівна – секретар гімназії, Поліщук Ніна Вікторівна – заступник директора з адміністративно-господарської частини, Мінакова Надія Миколаївна – учитель української мови та літератури вищої категорії, учитель-методист, Ревка Лариса Анатоліївна – заступник директора з навчально-виховної роботи, учитель математики вищої категорії, учитель-методист, Серебряна Марина Родіонівна – учитель англійської мови вищої категорії, Хижняк Наталія Василівна – учитель української мови та літератури вищої категорії, ст. учитель, Сологуб Наталія Василівна – учитель англійської мови вищої категорії, Біляй Іванна Михайлівна – учитель математики. **Верхній ряд:** Суботенко Дмитро Анатолійович – педагог-організатор, Споршиш Наталія Дмитрівна – учитель української мови та літератури вищої категорії, ст. учитель, Карнюхіна Олександра Дмитрівна – психолог, Голод Наталія Андріївна – учитель історії вищої категорії, учитель-методист, Сіра Наталія Михайлівна – учитель математики вищої категорії, ст. учитель, Повх Алла Павлівна – учитель німецької мови вищої категорії, ст. учитель, Сендер Ірина Володимирівна – учитель англійської мови, Бабенко Любов Іванівна – учитель математики вищої категорії, учитель-методист, Лимарчук Марина Володимирівна – учитель англійської мови, Гавриш Наталія Володимирівна – учитель англійської мови вищої категорії, ст. учитель, Мироничев Микола Володимирович – учитель інформатики вищої категорії, Мурасова Ольга Євгеніївна – учитель математики*

М. Вернадська

1860 – у Гайдельберзі (Німеччина) від туберкульозу померла 29-річна **Вернадська (дівоче – Шигаєва) Марія Миколаївна (1831–1860)** – перша дружина Вернадського Івана Васильовича (1821–1884) – економіста, публіциста, видавця. 1857 року Іван Вернадський за сприяння дружини взявся видавати щотижневий ж. «Экономический указатель», в яких Марія надрукувала без підпису статті про жіночу працю. Після її смерті Вернадський зібрав творчі доробки дружини й 1862 року видав у Санкт-Петербурзі окремою книжкою «Зібрання творів покійної М.М. Вернадської, уродженої Шигаєвої» («Собрание сочинений покойной М.Н. Вернадской, урожденной Шигаевой»).

В. Заремба

1902 – у Києві упокоївся 69-річний композитор, піаніст і педагог **Заремба Владислав Іванович (1883–1902)** – автор музичних творів: «Віють вітри», «Козак виїжджає, дівчинонька плаче», «Ой місяцю, місяченьку, не світи нікому». У творчій спадщині й 30 пісень на слова Т. Шевченка, зокрема: «Якби мені, мамо, намисто», «Утоптала стежку», «Якби мені черевички», «Калина», «Така її доля», на твір Є. Гребінки «Ні, мамо, не можна нелюба любити».

1918 – у Києві Лизогубом **Федором Андрійовичем (1851–1928)** остаточно **сформовано Раду Міністрів української держави**, до якої увійшли такі відомі постаті, як історик Дорошенко Дмитро

Іванович (1882–1951), письменник-історик Лотоцький Олександр Гнатович (1870–1939), кандидат права Леонтович Володимир Миколайович (1866–1933) – меценат українських справ.

1920 – у Харківському «Всеукраїнському державному видавництві» **вийшов у світ збірник «Пам'яті Михайла Драгоманова, 1895–1920»**, в якому зібрані матеріали товаришів, учнів, вчених про життя та діяльність Великого українця.

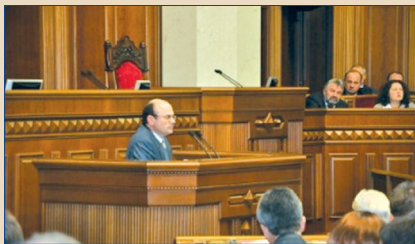
1929 – у Києві народилася **Нікітіна Феоніла Олексіївна** – доктор філологічних наук, професор кафедри англійської філології (з 2007). Автор 200 наукових праць, кілька монографій та посібників.

Ф. Нікітіна

2008 – кафедрою культурології Інституту філософської освіти і науки проведено **перший Міжнародний науковий форум «Простір гуманітарної комунікації»**.

2013 – відбулися парламентські слухання на тему: **«Доступність та якість загальної середньої освіти: стан і шляхи поліпшення»**. Андрій Шевцов, доктор педагогічних наук,

професор, зав. кафедри ортопедagogіки та реабілітології виступив перед учасниками слухань із доповіддю про першочергові проблеми впровадження інклюзивної освіти та розвитку спеціальної освіти для дітей з обмеженнями життєдіяльності.

Висловив занепокоєння тим, що запровадження інклюзивної освіти «іноді відбувається не професійно і головне необґрунтовано з точки зору корекційної педагогіки, спеціальної психології, медицини. У певних випадках тільки вони врятовують майбутнє дитини». Запропонував підтримувати й удосконалювати спеціальну освіту, зокрема і школи-інтернати та спеціальні школи.

М. Самокиш

1860 – у Ніжині на Чернігівщині народився **Самокиш Микола Семенович (1860–1944)** – художник-баталіст, майстер анімалістичного жанру і графік. Освіту здобував у Ніжинській гімназії, потім – Петербурзькій Академію мистецтв: за роки навчання отримав 7 медалей (5 срібних і 2 золоті). У 1884 році картину «Прогулянка» придбав московський підприємець і купець Третьяков Павло Михайлович (1832–1898). За 60 років творчого життя створив 11 тисяч картин, малюнків – як рисувальник пером посідає одне з перших місць серед графіків Європи.

1886 – у «Санкт-Петербургских ведомостях» (№ 93. – С. 1-2) надруковано наукова стаття Михайла Драгоманова «Педагогическое значение малорусского языка», головне значення педагогіки у вихованні: «...наилучшее условие для подбора национально-человеческих черт, конечно, свобода национального развития при свободном же общении наций между собой».

П. Гуслістий

1900 – у Запоріжжі народився **Гуслістий Петро Григорович (1900–1973)** – кандидат педагогічних наук, професор дефектологічного факультету КІНО (1950–1955). Автор 40 наукових публікацій, в тому числі посібники.

М. Янгель

Г. Шоліна

1911 – у Зиряновому Іркутської губ. народився **Янгель Михайло Кузьмович (1911–1971)** – вчений-механік, конструктор у галузі ракетно-космічної техніки; досліджував походження прізвища – пов’язував його зі словом «янга» – ківш, у якому запорожці варили їжу. Для міжпланетних перельотів створив посадочний модуль «Блок Є»; остання робота – РС-20 (СС-18) американці назвали «Сатана» є у «Книзі рекордів Гіннеса» – як «найпотужніша міжконтинентальна балістична ракета в світі». Його іменем названі астероїд і кратер на Місяці, пік на Памірі.

1918 – у Будаєвці Києво-Святошинського р-ну Київської обл. народилася **Шоліна (Панченко) Галина Семенівна** – кандидат педагогічних наук, доцент КДПІ (з 1970), Заслужена артистка УРСР, лауреат Державної премії СРСР. Солістка Київського державного театру опери і балету,

1940 – у Морозовці Одеської обл. народився **Женунтій Володимир Іванович** – кандидат юридичних наук, доцент кафедри права КДПІ (з 1997), автор 42 наукових праць.

2014 – співробітники кафедри позашкільної освіти спільно з Інститутом екології економіки і права та литовськими партнерами організували поїздку у Вільнюс українських дітей, батьки яких- учасники АТО. Організатори і підтримка: По-

сольство Литовської Республіки в Україні, Посольство України в Литовській Республіці, МОН, Інститут екології економіки і права, Національний центр «Мала академія наук України», Центр дітей і молоді Литви, Асоціація «Столиця Груп», Європейська асоціація позашкільної освіти та ін.

1612 – запорожці, разом із поляками, здобули Москву: на поклик короля Сігізмунда Жигмонта (1368–1437) в похід з'явилося 40.000 запорожців – «трохи, що не з усім кошем із Запорожжя вийшли». Гетьманував тоді Олевченко Богдан, а визначними старшинами були: Андрій Наливайко, Боришполець, Пісоцький, Старинський, Топига, Сидорко, Яцко. Для недопущення армій, цар кидає в бій останній резерв – корпус свого брата Дмитра Шуйського – під селом Клушино московське військо розгромлене – за активної участі полків Олевченка.

1972 – в Істоні (Коннектикут, США) помер Сікорський Ігор Іванович (1889–1972) – педагог, авіаконструктор; перед сном побажав дружині «на добраніч», а вранці побачила зі складеними на грудях руками. Народився на вул. Ярославів Вал № 15, був п'ятою дитиною професора психології університету Св. Володимирра

Івана Олексійовича та його дружини лікаря Марії Степанівни Темрюк-Черкасової. Його ім'я у США включено до Національного залу Слави винахідників разом із іменами Едісона, Фермі, братів Райтів, Пастера. Почесна медаль Джона Фріца «За науково-технічні досягнення в галузі

фундаментальних та прикладних наук» в авіації присуджена тільки Ігорю Сікорському та американському авіаконструктору Орвілу Райту (1871–1948). 14 травня 2008 року біля Київського політехнічного університету відкрито пам'ятник «романтику неба».

1834

1926 – у Полоцьку (Білорусія) народилася **Березовська Любов Ільвіна** – кандидат педагогічних наук, доцент КДПІ.

1929 – Об'єднане державне політичне управління (ОДПУ) видало циркуляр про створення «трійок», які мали право виносити будь-які вироки, навіть смертні. Лише протягом 1933 року в обласних управліннях народної освіти за політичними мотивами замінено 100% керівництва, у районних – 90%. 4 тисячі вчителів були звільнені зі шкіл України як «класово-ворожі елементи». Натомість розширювалася мережа російських шкіл і класів. З 29 директорів педагогічних вузів звільнили 18, роботу втратили 210 викладачів.

1935 – в Умані (тепер Черкаська обл.) народилася **Артемова Любов Вікторівна** – доктор педагогічних наук, професор, зав. кафедри дошкільної педагогіки КДПІ. Напрями дослідження – теорія та історія педагогіки, методика професійної освіти і соціальної педагогіки.

1937 – у Степанівці (тепер Шрамківський р-н Черкаської обл.) народилася **Орланова Ніна Опанасівна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної педагогіки КДПІ (1965–1999).

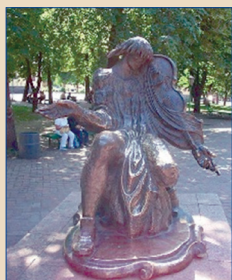
Л. Артемова

1954 – у Брусиловому Житомирської обл. народився **Сергієнко Володимир Петрович** – доктор педагогічних наук, професор, зав. кафедри комп'ютерної інженерії, Відмінник освіти України. Впровадив у навчальний процес систему тестового контролю знань, умінь і навичок студентів; читає дисципліни – методологія та методи дослідження в освіті.

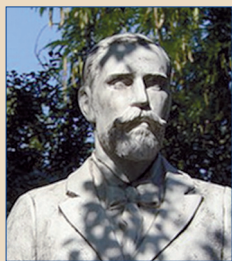
В. Сергієнко

2013 – студенти відвідали Педагогічний музей, який знаходиться в міському Будинку вчителя, де мали змогу дізнатися про історію розвитку освіти, педагогіки і навчальних закладів з найдавніших часів і до сьогодення.

Пам'ятник
М. Березовському

1745 – у Глухові (Сумщина) народився **Березовський Максим Созонтович (1745–1777)** – композитор, диригент, співак, автор опер, класик європейської музики. Разом із Д. Бортнянським створив новий класичний тип хорового концерту. На стіні Болонської академії золотими буквами на мармуровій дошці висічено: «Massimo Beresovski», а на стіні церкви Сан-Джакомо є його портрет «maestro». Композиторові був 31 рік, але безнадія, психічна депресія, цькування довели до пиятики: у Петербурзі (Росія) перерізав лезом горло. Правда, ніхто не спростував чуток, що композитор із Глухова вбитий за наказом імператрицю Катерини II. За іншою з версій - помер від хвороби, що супроводжувалася високою температурою – «лихоманки».

О. Теодор-Балан

1859 – у Кубейовому (тепер Болградський р-н Одеської обл.) народився **Теодор-Балан Олександр (1859–1959)** – викладач Вищої школи у Софії (Болгарія), учень М. Драгоманова. Працював у Міністерстві народної освіти Болгарії, викладав історію і діалектологію мови у Вищому педагогічному училищі; обраний в січні 1889 року першим ректором університету і ще кілька разів обирався на цей пост.

1866 – у Полтаві народився **Тимченко Євген Костянтинович (1866–1948)** – викладач Вищих жіночих педагогічних курсів; мовознавець, літературознавець і перекладач. Закінчив історико-філоло-

1834

Е. Тимченко

гічний факультет університету Св. Володимира; працював у редакції часопису «Киевская старина», брав участь у заснуванні Української академії наук. У 1919–1930 роках – голова Комісії для складання історичного словника української мови ВУАН; член Комісії для впорядкування українського правопису при Наркомосі України (1925–1928). 72-річний заарештований за «належність до контрреволюційної організації СВУ» – засуджений 1938 року на 5 років заслання до Красноярського краю. Реабілітований.

1918 – на честь перебування Т. Шевченка на Іллінському ярмарку в Ромнах на Сумщині, на тому місці, де влітку 1845 року стояв намет Тараса Григоровича, відкрито пам'ятник поетові роботи скульптора Кавалерідзе

Н. Пов'якель

Івана Петровича (1887–1978) – єдиний післяреволюційним монумент Кобзарю в Україні.

1947 – у Мурманську (Росія) народилася Пов'якель Надія Іванівна – випускниця КДП, доктор психологічних наук, професор, зав. кафедри практичної психології та психотерапії (з 2008). Автор 340 наукових та науково-методичних праць, у т.ч. 15 посібників, монографії.

2007 – підписано до друку перший том книги наукового видання

«Драгоманов Михайло. Вибрані праці» (Історія. Педагогіка. Публіцистика; 342 с.). Зміст: «Велич Михайла Драгоманова», «Положение и задачи науки древней истории», «Борьба за духовную власть и свободу совести в XVI – XVII столетии», «Про українських козаків, татар та турків», «Антракт з історії українофільства (1863–1972)», «Турки внутренние и внешние».

Зустріч гетьмана І. Мазепи з кошовим Січю К. Гордієнком. Мал. П. Андрусів

1708 – гетьман Іван Мазепа (1640–1709) з 5-тисячним військом козаків перейшов на бік шведів проти Москви, уклавши з королем Українсько-Шведський союз. Слідом за ватажком, на бік шведів перейшло й Військо Запорізьке на чолі з кошовим отаманом Костем Гордієнком (р.н.н. – 1773).

1899 – у Львові, в друкарні «Нар. Ст. Манецкого і Спілки; готель Жоржа» серії «Хлопська бібліотека» вийшла в світ книга М. Драгоманова «Швейцарська республіка» (– 32 с.).

1914 – українські Січові стрільці перемогли російське військо на горі Ключ під містечку Сколе, яке розташоване в долині річки Опір в Українських Карпатах. Наступ і подолання ворога доручено стрілецькій сотні

Володимира Сроковського (1879–1916). Після посиленого обстрілу ворожих позицій стрільці, озброєні однозарядними гвинтівками системи Вердья, знятими з озброєння австрійської армії ще 1888 року, пішли в атаку й здобули перемогу.

1928 – у Жабокричах Ободівського р-ну Вінницької обл. народилася **Прядіна Людмила Олексіївна** – кандидат педагогічних наук, доцент КДПІ.

1931 – у Юрківці Шпиківського р-ну Вінницької обл. народився **Чекурда Олександр Дмитрович** – викладач кафедри тифлопедагогіки КДПІ (1964–1977), автор 34 наукових праць.

Ю. Станішевський

1937 – у Харкові народився **Станішевський Юрій Олександрович** – доктор мистецтвознавства, професор, зав. кафедри хореографії (з 2005), Заслужений діяч мистецтв України. Створив наукову школу в галузі вивчення проблем балетного театру і сучасної сценічної культури. Очолював колектив авторів, який працював над другим і третім томами дослідження «Історія українського театру».

1989 – Верховна Рада УРСР прийняла **Закон «Про мови в Українській РСР»**, в статті 2 якого зазначається, що «відповідно до Конституції Української РСР державною мовою Української Радянської Соціалістичної Республіки є українська мова. Українська РСР забезпечує всебічний розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя. Республіканські і місцеві державні, партійні, громадські органи, підприємства, установи і організації створюють всім громадянам необхідні умови для вивчення української мови та поглибленого оволодіння нею».

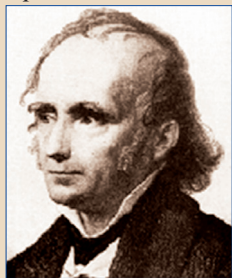
1992 – в архіві ЦК КПРС у теках «Особая папка Политбюро ЦК КПСС» знайдено оригінал таємного протоколу радянсько-німецького договору про ненапад від 23 серпня 1939 року – його існування 50 років заперечувалося радянською владою.

1993 – сенат Австралії визнав Голодомор в Україні актом геноциду. Наприкінці аж 2006 року нарешті й Верховна Рада України ухвалила Закон, який визначає, що Голодомор 1932–1933 років є «геноцидом українського народу».

2013 – в аудиторії 14-9 Інституту іноземної філології відкрито «**Турецький центр**» та започатковано спеціальність «англійська та турецька мови». Центр це – обладнана кімната із зручними меблями, сучасними технічними засобами навчання, наочністю, яка наповнює приміщення духом Туреччини, її звичаїв, обрядів і ландшафтів, зібрана бібліографія про країну.

1790 – у Зегені (Німеччина) народився **Дістервег Фрідріх Адольф Вільгельм (1790–1866)** – педагог, доктор філософії, один із послідовників Йоганна Генріха Песталоцці (1746–1827), якого при житті називали «вчителем німецьких учителів».

Ф. Дістервег

Прагнув до об'єднання німецького вчителства, у 1848 році обраний головою «Всеагальної вчительської спілки». З 1827 року видавав ж. «Рейнські листки для виховання і навчання», де опублікував 400 статей, а з 1851 – випускав ще й ж. «Педагогічний щорічник». У справі навчання і виховання керівну роль відводив учителю, популяризував освітянську професію, а тим, хто планував обрати, радив: досконало знати предмет, любити професію і дітей; бути рішучим, енергійним, мати тверду волю і характер, весь час вести малюків уперед, не відступаючи від виховних принципів; мати громадянську мужність та власні переконання; не зупинятись у навчанні – працювати над самоосвітою; бути носієм високих моральних якостей та прикладом для хлопчиків і дівчаток за принципом: «Покажи мені своїх учнів, і я побачу тебе».

А. Богущ

1939 – у Єнакієвому Донецької обл. народилася **Богущ Алла Михайлівна** – випускниця КДПІ (1961); доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України. Фахівець з методики навчання дітей раннього і дошкільного віку близькоспоріднених слов'янських мов (української і російської) в умовах дошкільних

навчальних закладів і сім'ї. Фундатор дошкільного напрямку української лінгводидактики, часто виступає серед студентів.

Н. Сидоренко

1958 – в Ірпені Київської обл. народилася **Сидоренко Наталія Миколаївна** – доктор філологічних наук, професор кафедри журналістики (за сумісництвом). Сфера наукових інтересів: історія національної преси ХХ ст. (в Україні та за її межами); міжнаціональні стосунки і засоби масової комунікації; історія жіночого руху, жіночі постаті в українській культурі, жіноча преса; гендерні стереотипи в сучасних мас-медіа; преса для дітей. Викладає дисципліни: основи наукових досліджень, історію української журналістики.

2011 – створено **Інститут магістратури, аспірантури і докторантури університету** з метою посилення науково-педагогічної та науково-дослідницької складової у діяльності університету, стратегічною метою якого є набуття статусу дослідницького. Це передбачає активну участь колективу в комплексній підготовці конкурентоспроможного фахівця європейського рівня, розвитку існуючих і створення нових потужних наукових шкіл, інтеграції навчального прогресу із науково-дослідною діяльністю на рівні підготовки магістрів, аспірантів та докторантів, розширенні магістратури та аспірантури, посиленні інтеграційних зв'язків із вітчизняними та зарубіжними науково-дослідними установами.

Керівництво Інститутом здійснює доктор історичних наук, професор Савельєв Володимир Леонідович.

2014 – відбулося засідання Вченої Ради університету, на якому розглядали питання розвитку наукової діяльності в Інституті соціології, психології та соціальних комунікацій у контексті забезпечення якості підготовки фахівця, загалом про стан і перспективи науково-дослідної діяльності вишу. Обговорено проєкт Статуту Студентського наукового товариства імені Григорія Волинка та Положення про Студентську гвардію вузу.

А. Селецький

Івановича (1878–1963). До речі, могила скульптора праворуч з похованням Великого Українця.

Зауважимо, що ідея встановлення пам'ятника на могилі М. Драгоманова належить родині Шишманових. У 10-х роках

Софія. Делегація університету біля поховання М. Драгоманова

1914 – у Катеринополі Черкаської обл. народився **Селецький Андрій Іванович** – доктор медичних наук, професор, декан дефектологічного факультету КДПІ (1975–1977). Автор 110 наукових праць, зокрема підручника і монографії.

1932 – на могилі Михайла Петровича Драгоманова (1841–1895) на міському кладовищі Софії (Болгарія) відкрито надгробний пам'ятник роботи українського і болгарського скульптора та громадського діяча Парашука Михайла

Івановича (1878–1963). До речі, могила скульптора праворуч з похованням Великого Українця.

Зауважимо, що ідея встановлення пам'ятника на могилі М. Драгоманова належить родині Шишманових. У 10-х роках ХХ ст. був створений спеціальний комітет, зібрано 1000 болгарських левів, проте реалізувати цю ідею завадила Перша світова війна. Зібрані кошти поклали на депозит до Софійського народного банку. Вагомий внесок у відродження пам'яті про М. Драгоманова зробив військовий і громадський діяч, представник Уряду Української Народної Республіки на Балканах, майбутній військовий міністр УНР в екзилі Василь Захарович Филонович (1894–1987). Знаючи, що в Софії похований М. Драгоманов, В. Филонович разом із побратимами вирішив розшукати могилу вченого й при ви-

ході з кладовища пощастило знайти поховання вченого. За свідченням В. Филоновича, поховання не було видно – лише запала яма, до якої схилився потрісканий дубовий хрест з ледь помітним написом: «Михайль Петрович Драгомановъ». Невдовзі обклали могилу дерном, поправили та вирівняли хрест, поставили огорожу, виготовлену особисто Василем Захаровичем. Виник «Гурток імені М. Драгоманова», до якого долучилися українські емігранти з с. Кочериново та м. Перник, які спільно з іншими українськими організаціями стали опікуватися впорядкуванням та доглядом за похованням. Наприкінці жовтня 1925 року сформувався «Комітет з будівництва пам'ятника на могилі М. Драгоманова» у складі: Б. Цибульського (голова), І. Вонархи-Варнаки, І. Маслюка, П. Романюка та І. Коршуна. Через те, що двоє членів Комітету емігрували до Франції, до складу Комітету ввели М. Колесника та Ю. Полтавченка. Було запропоновано перший проект надгробка – гранітна плита та огорожа, його не одобрили.

*Тимчасове
упорядковане
поховання
М.П. Драгоманова.
1921 рік*

За пропозицією В. Филоновича, до Комітету запросили скульптора Михайла Паращука (1878–1963), якого обрали скарбником. Тоді ж звернулися до дочки вченого – Лідії Шишманової-Драгоманової щодо вирішення різноманітних формальностей з болгарською владою та узгодження проекту пам'ятника. Лідія Михайлівна не погоджувалася на встановлення православного хреста. Батько, за її словами, хоча і був християнином, проте перевагу надавав протестантизму. У травні 1926 року Комітет вирішив придбати готовий надгробок вартістю 15 тисяч левів, на кладовищі знайшли прийнятний зразок, але в Софії натрапили на вже готовий за 10 тисяч левів. Тим часом В. Филонович замовив проект пам'ятника скульптору Володимиру Січинському (1894–1962), який мешкав у Чехословаччині. Одночасно свій проект, не погоджуючи з Комітетом, виконав болгарський скульптор Михайло Паращук і замовив виконання майстрам та організував збирання коштів на його оплату. Основу грошового фонду склали суми,

зібрані «Гуртком імені М. Драгоманова» в Болгарії, Українським високим педагогічним інститутом ім. М. Драгоманова в Празі, В. Филоновичем у Чехословаччині, та надані Л. Шишмановою (п'ята частина всієї суми). Врешті-решт зібрали 26492 болгарських леви. Через більшу вартість проекту (35 тис. левів) В. Січинського та очікувану тривалість його виконання, Комітет надав перевагу проекту М. Паращука. У листопаді 1926 року в українській емігрантській пресі в Чехословаччині В. Филонович опублікував заздалегідь інформацію про відкриття надгробного пам'ятника М. Драгоманову. Це обурило членів Комітету, навіть обговорювалося питання про притягнення скульптора до суду. Навесні 1926 року виникла нова перепона: Софійська міська управа, дозволивши встановлення пам'ятника на могилі М. Драгоманова, вимагала перенести поховання в інше місце, бо, згідно з реконструкцією кладовища, могила М. Драгоманова більшою своєю частиною виходила на одну з алей. Комітет запротестував, перемовини з міською управою у цій справі спочатку вів І. Шишманов, а після його смерті в червні 1928 року – дружина, дочка Михайла Драгоманова. Після вагань, Лідія Михайлівна погодилася на перенесення могили (пересунення трохи назад). Врешті-решт, пам'ятник було виготовлено: це була плита з граніту висотою 190 см, шириною 70-75 см, товщиною 30-35 см. На передній частині викарбувано зображення тризуба, під ним вмонтовано бронзовий медальйон – посмертну маску М. Драгоманова, і вибито: «Михайло Драгоманів». Під написом висічений хрест і роки життя (1841–1895). Окрім цього, викарбувано: «Великому Громадянинові від Української еміграції». У серпні 1930 року відбулося перепоховання праху М. Драгоманова, роботами керував М. Паращук. 14 липня 1932 року виконавчий орган у складі голови Українсько-болгарського товариства М. Арнаудова, голови Української громади М. Паращука та секретаря громади Г. Крупицького розіслав повідомлення про урочисте відкриття пам'ятника 30 (16) жовтня того ж року, а згодом – і програму урочистого засідання.

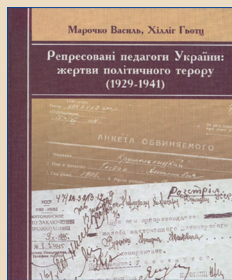
У зазначений час у приміщенні Болгарської академії наук відбулося урочисте засідання, в якому взяли участь: Міністр освіти, президент академії наук, ректор та професори Софійського університету, дипло-

мати, представники болгарської громадськості й українські емігранти. Всього зібралося 300 осіб. Було чимало і росіян, серед них – професори В. Мякотін і П. Біціллі. Першу доповідь виголосив професор **Михайло Арнаудов (1878–1978)**, який докладно зупинився на здобутках вченого у галузі етнографії та фольклористики. Наступну виступ про життя та творчість М. Драгоманова виголосив французькою мовою колишній посол України в Болгарії, професор **Шульгин Олександр Якович (1889–1960)**. Через пізній час професор Михайло Парашук відмовився від виступу, а оприлюднив частину привітань на адресу організаторів заходу, зокрема – від Уряду УНР в еміграції, українських політичних партій, громадських організацій, наукових інституцій, вищих навчальних закладів, окремих осіб. Пізніше надійшло привітання і від **Мілюкова Павла Миколайовича (1859–1943)**, який, після смерті М. Драгоманова, очолив кафедру історії в Софійському університеті.

1997 – рішенням Вченої Ради університету **створено спортивний клуб «Олімп»** (офіційно як громадська організація зареєстрований в Управлінні юстиції Києва 16 квітня 1998 року). Здійснює роботу в тісній співпраці кафедр «Фізвиховання і спорту», «Фізвиховання» та «Здоров'я», деканату та дирекції спортивного комплексу.

2010 – підписано до друку наукове видання **Василя Марочко і Гьотц Хілінга «Репресовані педагоги України: жертви політичного терору (1929–1941)»** - автори писали

за архівно-кримінальними справами з Одеси, Харкова, Сум, Полтави, Києва, яких дослідили близько 500. Розповідається, зокрема, як сталінський терор пройшовся і по викладацькому складу вищих навчальних закладів республіки. З 29 директорів педагогічних інститутів – 18 звільнено й репресовано як «дворушників, націоналістів, петлюрівців». З такими самими ярликами позбавили роботи (багато кого і волі) 210 викладачів і 24 тис. учителів, відтак 70–80 відсотків дітей не сіли за парти. У вузах на сесії 1932–33 навчального року зібралося третина студентів.

1866 – у Києві померла перша виконавиця головних ролей у п'єсах Котляревського - Млотковська Любов (дівооче прізвище – Колосова, за першим чоловіком – Острякова; 1805–1866).

Л. Млотковська

Актриса дебютувала у 19 років. Більшу частину життя працювала у театрі другого чоловіка Л.Ю. Млотковського. Великий вплив на розвиток її таланту виявила робота з акторами Н.Х. Рубаковим і К.Т. Солеником, участь у гастрольних виставах П.С. Мочалова та М.С. Щепкіна. Найважливішими її ролями були Наталка («Наталка Полтавка» І.П. Котляревського), Настя («Бой-жінка», Г.Ф. Квітки-Основ'яненка) Уляна («Сватання на Гончарівці», Г.Ф. Квітки-Основ'яненка) – перша виконавиця обох ролей. Після вистави «Бой-жінка» Г. Квітки-Основ'яненка В. Каразін надіслав актриси листа, в якому назвав її «королевою сцени».

1903 – вийшла у світ Біблія, перекладена сучасною українською мовою (перекладачі П. Куліш, І. Нечуй-Левицький, І. Пулюй).

Азовський М.П. серед колег

1947 – у Буенос-Айресі (Аргентина) помер 44-річний художник Азовський Микола Панасович (1903–1947) – мати Азовського була донькою художника-баталіста Василя Верещагіна. Мистецьку освіту здобув в Інституті мистецтв в Києві, де навчався в майстернях М. Бой-

1834

чука, Ф. Кричевського, О. Мурашка та І. Падалки. В кінці Другої світової війни художник емігрував через Краків і Відень у Рим. У 1947 році талановитий портретист і майстер монументального малярства емігрував до Аргентини, де і упокоївся.

2010 – у центральному корпусі університету (вул. Пирогова, 9) відкрито експозицію картин українських гетьманів, відомих артистів, письменників, діячів науки, кіно, театру.

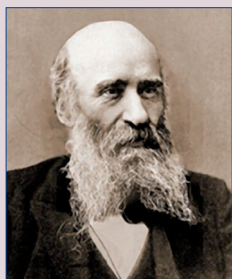
2013 – на базі Інституту магістратури, аспірантури і докторантури університету створено навчально-дослідницький Центр «Міжнародна освіта». Метою діяльності Центру є об'єднання зусиль науковців різних галузей (політологів, соціологів, економістів, філософів, істориків, педагогів тощо) для організації та координації наукових і прикладних досліджень у галузі освіти та освітньої політики; глобалізації та демократизації та їх впливу на освітній простір. Центр створений на виконання Меморандуму про взаєморозуміння між Національним педагогічним університетом імені М.П. Драгоманова та університетом Квінз (Онтаріо, Канада).

Учасники конференції

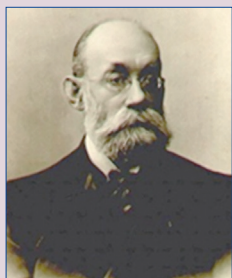
2014 – відбулася III Всеукраїнська науково-практична конференція «Лицарські ідеї Тараса Шевченка і козацька педагогіка в системі виховання в учнівської та студентської молоді українського патріотизму». Куратором заходу виступила кафедра теорії та історії педагогіки, доповідав – доктор історичних наук, професор Руденко Юрій Дмитрович. Конференція відбувалася за підтримки НАПН України, АН ВО України, Міжнародного освітнього фонду імені Ярослава Мудрого, Науково-дослідного інституту козацтва Інституту історії НАН України, Українського державного центру туризму і краєзнавства учнівської молоді МОН та Національної спілки краєзнавців України.

Д. Стоянов

1838 – у Панагюриште (Болгарія) народився **Дрино Марин Стоянов (1838–1906)** – учень і послідовник М. Драгоманова; болгарський історик і філолог, громадський діяч національного відродження. Один із основоположників болгарської історіографії, перший президент Болгарського літературного товариства (нині Болгарська академія наук).

С. Новакович

1842 – у Шабаці (Сербія) народився **Стоян Новакович (1842–1915)** – однодумець Михайла Драгоманова; сербський історик і філолог, голова Сербської академії наук і мистецтв. Про високий авторитет як науковця свідчить і факт наявності його видань у приватній бібліотеці українського літературознавця Франка Івана Яковича (1856–1916).

1944 – у Козаровичах Вишгородського р-ну Київської обл. народився **Левченко Михайло Володимирович** – випускник КДПІ, кандидат психологічних наук, професор, зав. кафедри психології (з 1990–1995), Відмінник освіти України. Проблеми дослідження – соціальна і психологічна адаптація різних вікових груп учнів і студентів.

М. Левченко

2010 – створено **кафедру футболу**, яку очолив доцент, майстер спорту Михайли-

Кафедра футболу

*На фото (зліва – направо): Фіров
Руслан Миколайович – викладач,
Пиголенко Любов Вікторівна –
викладач, Черній Людмила Віталіївна –
кандидат історичних наук, доцент,
Штепа Сергій Олександрович –
кандидат політичних наук, професор,
зав. кафедри, Федас Валентина
Володимирівна – кандидат філологічних
наук, професор, Музиченко Катерина
В'ячеславівна – аспірантка, Тітченко
Олена Борисівна – ст. викладач*

ченко Олексій Олександрович. Працюють: кандидати педагогічних наук, доценти: Мішаровський Р.Н., Ареф'єва і Кротов Г.В. А.П., викладач Кривобок Т.П., доцент Питомець О.П.; сумісники: Колок В.В., Дудка С.А., Одаренко М.М. і лаборант Рискаль А.В.

2011 – створена **кафедра соціальних та публічних комунікацій** шляхом реорганізації кафедри теорії та методології соціології для забезпечення підготовки фахівців соціологів. Кафедру очолює кандидат політичних наук, професор Штепа Сергій Олександрович.

2014 – створена **кафедра цивільного захисту населення та безпеки життєдіяльності** Інституту педагогіки і психології, до складу якої входять: зав. кафедри – Шмалей Світлана Вікторівна професор, доктор педагогічних наук; доценти – Ковтуненко Ніна Олексіївна, кандидат педагогічних наук та Білик Валентина Григорівна; старший викладач – Бакін Станіслав Олександрович, кандидат медичних наук, асистент – Гарбузюк Ірина Вікторівна та начальник штабу цивільного захисту університету Постолатій Тетяна Олексіївна.

*А.Монастирський.
Орлине гніздо.*

1878 – у Заваловому (тепер Підгаєцький р-н Тернопільської обл.) народився **Монастирський Антон Іванович (1878–1969)** – літературознавець, живописець. Освіту добував у школі Станіславова, Львівський художньо-промисловій школі, а згодом – у Краківській академії красних мистецтв. 1900 року «Товариство для розвою руської штуки» виставив його перші живописні твори. Похований у родинному гробівці на Личаківському цвинтарі, поле № 5. 1978 року на вулиці Кармелюка, 9 Львова, де в 1941–1969 роках проживав, встановлено меморіальну дошку авторства скульптора **Миська Еммануїла Петровича (1929–2000)**.

*Саратов. Приміщення
реального училища*

1915 – через Першу світову війну **Фребелівський педагогічний інститут** евакуйовано до **Саратова (Росія)**, де відновив навчальну діяльність у приміщенні Саратовського І-го Реального училища. У структурі вузу функціонували: народна школа, вище початкове училище, український дитячий садок, а ще – педагогічна лабораторія та амбулаторія педагогічної патології, зала ручної праці, бібліотеки (педагогічна, загальна, дитяча), вечірня школа для дорослих, клуб для підлітків.

1834

1936 – у Ставах Кагарлицького р-ну Київської обл. народився **Рященко Дмитро Семенович** – доцент кафедри історії та етнопольтики КДПІ, дослідник історії України ХХ ст.

П. Рогова

1947 – в Іванівці Кам'янсько-Дніпровського р-ну Запорізької обл. народилася **Рогова Павла Іванівна (1947–2014)** – кандидат історичних наук, доцент кафедри журналістики (за сумісництвом); директор бібліотечного об'єднання міського Будинку вчителя (1993), директор Центральної освітянської бібліотеки Інституту системних досліджень МОН (1993), директор державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського АПН України (2000).

2012 – навчально-методичне управління реорганізовано в **Навчально-методичний центр університету**, начальником призначено доцента Олєфіренка Тараса Олєксійовича. Структура: відділ розвитку академічних програм (завідувач – Шевченко В.В.); навчаль-

ний відділ (завідувач – Пількевич Т.М.); відділ практичної підготовки та працевлаштування (завідувач – доцент Верпатова Н.Ю.); відділ академічних документів та статистики (завідувач – Захарченко В.М.).

2014 – на базі Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка відбулась **VIII Міжнародна науково-практична конференція «Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології»**. Захід реалізовано за підтримки Національної академії педагогічних наук України, Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова та Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН. Науковці мали можливість поспілкуватися та обмінятися теоретичними напрацюваннями філософії освіти у визначенні стратегії розвитку вищої школи у світлі Закону України «Про вищу освіту».

1873 – Михайло Драгоманов вперше підписав працю псевдонімом «Українець». Однак, у частині лесезнавчих та драгоманознавчих студій розтиражована хибна думка про те, що підписуватись «Українець» Михайло Петрович почав, опинившись в еміграції.

Не уникаючи неточності й письменниця Оксана Забужко, котра пише про Драгоманова, що він «першим (від 1876 року, тобто відколи емігрував із Росії) став уживати в своїх писаннях того самого «етнічного» псевдоніма, що відтак перейшов і до неї (Лесі Українки. – В.Ж.) – «Українець» (NB: а ще тридцятьма роками раніше так підписався – правда, не по-українськи, а по-французьки, але також мандруючи Європою й почувуючись вигнанцем, – інший автор, якого в родині Драгоманових без вагань зараховували до українських, – Mr. Nicolas de Gogol, Ukrainien», згідно з «Almanach de Carlsbad» за 1846 рік, – збіг, що його навряд чи можна вважати за випадковий!). Річ у тім, що вживати псевдонім «Українець» М. Драгоманов почав, співпрацюючи з часописами Галичини. Скажімо, за таким підписом у «Правді», починаючи з 1873 року, друкувалася його стаття «Література російська, великоруська, українська і галицька». Прибраним ім'ям «Українець» завершується і видрукований до еміграції, у 1875 році «Перший лист до редакції «Друга», в оригіналі написаний між іншим російською, редакцією перелицьований на рутеницину, а сучасному читачеві відомий у перекладі І. Франка, котрий вмістив його до свого видання «М. Драгоманов. Листи до Ів. Франка та інших (1887–1895). Видав Іван Франко. Львів. 1908».

1923 – у Мехалполі Хмельницької обл. народилася Біла Клара Сергіївна – випускниця КДПІ, учасниця Другої світової війни,

К. Біла

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики викладання української мови та літератури (1991–1999).

2006 – вперше на кафедрі дошкільної педагогіки Інституту педагогіки і психології **проведено Всеукраїнський «День дошкільника».**

2010 – створена **кафедра ортопедагогіки та реабілітології**, яку очолив доктор педагогічних наук, професор Шевцов Андрій Гаррійович. З липня 2014 року обов'язки виконує Хворова

На фото (зліва – направо): Глоба Олександр Петрович, доктор педагогічних наук, професор Ільїна Оксана Василівна, викладач Шевцов Андрій Гаррійович, доктор педагогічних наук, професор Родненко Марина Єгорівна, ст. викладач Хворова Ганна Михайлівна кандидат педагогічних наук, доцент, Гриша Наталія Володимирівна, викладач Луцько Катерина Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент. 2014 рік

Ганна Михайлівна, кандидат педагогічних наук, доцент. Кафедра готує фахівців у галузі ортопедагогіки – науки про принципи, закономірності, зміст, методи і форми навчання та виховання дітей з порушеннями функцій опорно-рухового апарату.

2014 – у головному корпусі університету за участі представників вищих навчальних закладів України, партнерів із зарубіжжя розпочала діяльність **Міжнародна академія соціальної роботи**, яка дозволить розробити ефективну форму розвитку соціальної роботи шляхом об'єднання науковців, теоретиків та практиків України, країн ЄС та СНД, залучення до роботи науковців, викладачів провідних вишів як в Україні

ні так і за рубежом, фахівців соціальних служб, установ де працюють досвідчені практики. Сплановано поїздки для ознайомлення з кращими практиками соціальної роботи країн Євросоюзу. В університеті вже плідно функціонує міжнародне науково-прикладне експертне середовище, в якому розробляється новітня модель національного соціального обслуговування.

О. Неприцький-
Грановський

1887 – у Великих Бережцях на Кременеччині народився **Неприцький-Грановський Олександр Анастасійович (1887–1976)** – учений, поет, художник; перший з українців діаспори здобув ступінь доктора-ентомолога, звання професора американського університету (штат Міннесота), якого з 80-річчям вітав Президент США Річард Ніксон. Читав лекції в університеті Вісконсин, 26 років мешкав у Сент Пол, Міннесота. У 1930 році запрошений на посаду професора ентомології й економічної зоології до американського університету – Міннесотського. Залишив у спадок українцям діаспори бібліотеку й архів (10 тисяч томів матеріалів і документів).

1835 – **засновано видавництво** – структурний підрозділ вишу.

До витоків: на засіданні правління університету Св. Володимира затверджене рішення «Про влаштування університетської друкарні», одержаної із Головного штабу

Першої армії; директором став Павло Каменський, наступними – Матвій Могілянський, Антон Деренговський, Петро Коломійцев, Йосип Завадський. Складачі – А. Щуров, З. Гарев, Ф. Терентьев; друкарі – Г. Вовченко, Х. Чернов, Г. Гаврилов, М. Кузьмін; палітурник – А. Старовойт. Штатний

розклад затверджено на подання Попечителя навчального округу міністром освіти Сергієм Уваровим 22 лютого 1836 року. Однією з перших книг, що випустила друкарня – дослідження М. Максимовича «Звідки йде руська земля за переказом Несторової повісті та за іншими старовинними писаннями руськими» (1837), «Історія стародавньої руської словесності» (1839); альманах «Кієвлянин» (1840, 1841, 1850). Видання, що друкувалися, поділяються на блоки: 1) підручники з релігійознавчої тематики: «Исторические чтения из книг Ветхого и Нового Завета», «Четыре Евангелия из книг апостольских деяний»; 2) підручники з прикладних наук: «Руководство по арифметике», «Руководство по геометрии»; 3) мовний розділ: «Русский Букварь», «Русская грамматика» Востокова. На другому місці після підручників – бланки дипломів і свідоцтв. Видавництво друкувало книги й письменників: зокрема – збірку поетичних творів Л. Глібова, «Україна» П. Куліша, а ще – щорічний «Київський календар». Нині друкарня університету об'єднує видавничу і поліграфічну структуру та забезпечує навчально-виховний процес посібниками, підручниками, методичками, навчальними програмами, науковими часописами та газетами.

1924 – президія Держплану УРСР встановила мінімум заробітної плати на листопад-грудень місяць у такому розмірі: 25 рублів – для вчителів та 46 – для викладачів вузів. Зарплата мала виплачуватися за рахунок місцевого бюджету, а у випадку його дефіциту – із субвенційного фонду.

1962 – у Києві народилася **Суховеркова Марія Анатоліївна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри російської мови і літератури (1988–1992).

2014 – за ініціативи кафедри соціально-правового захисту населення університету спільно з кафедрою політології та соціальних технологій Гуманітарного інституту НАУ проведено «**круглий стіл**» на тему «**Соціально-правовий захист населення: виклики сьогодення**» за участю Цезарія Вашинськи з м. Ченстохова (Польща). На засіданні розглядалися питання про особливості застосування системи права соціального захисту населення в сучасних умовах, підготовка студентів до роботи в соціальній сфері та захист окремих категорій громадян засобами міжнародного й національного законодавств.

1625 – між козаками та поляками укладено **Куруківську ординацію** (тобто – зібрання особливих правових норм і правил), яка поділила українців на реєстрових і нереєстрових козаків, центром яких була Запорізька Січ. Хоч угода захищала інтереси тільки реєстрового козацтва, але юридично визнала статус козацтва як окремого політичного чинника політичного життя.

1891 – на Хортиці в родині вчителя народилася майбутня перекладачка **Касьяненко Ганна Сергіївна**.

Після закінчення Олександрівської жіночої гімназії почала учителювати в школах Києва й Дніпропетровська. Від 1925 року захопилася професійним перекладом із англійської мови, серед робіт: роман «Визволення» англієця українського походження Джозефа Конрада, «Сила дужого» Джека Лондона, «Вигнанці» Конан-Дойля – більшість перекладених книг побачили світ у Держлітвидаві, який у 30-х роках очолювала Наталія Чередник, яка мала доволі приязні стосунки з перекладачкою. Саме цей факт і призвів до трагедії: після арешту Н. Чередник під підозрою опинилася й Г. Касьяненко – 11 вересня 1937 року арештована. Перший (і єдиний) допит відбувся 16 листопада. Долучивши до «справи» показання зацікавлених «свідків», слідчий вручив заарештованій обвинувачення в контрреволюційній діяльності. Судила «трійка» Київського обласного управління НКВС УРСР. Вирок: вісім років виправно-трудова таборів. У травні 1940 року в постанові прокурора зі спецсправ зазначалося, що «скарги засудженої та її сестри не заслуговують уваги». Після концтабору оселилася

1834

в Києві у рідного брата академіка Василя Григоровича Касьяненка (1901–1981), займалася перекладами.

1938 – у Києві народилася **Бикова Катерина Іванівна** – кандидат педагогічних наук, доцент КДПІ (1994–1997).

1953 – у Києві введено в дію міст через Дніпро за проектом Патона Євгена Оскаровича (1870–1953; сьогодні так киянами й зветься «міст Патона»). Початок будівництва – 1940 рік, це – перший у світі суцільнозварний міст (зроблений лише за допомогою зварювання, без ви-

користання з'єднувальних матеріалів) завдовжки 1543 метра.

1955 – в Умані на Черкащині народилася **Стоян Тетяна Андріївна** – доктор історичних наук, професор, зав. кафедри міжнародного туризму та гуманітарних дисциплін. Досліджує суспільно-політичну та соціальну історію України другої половини XIX – першої половини XX ст., проблеми культурно-освітньої політики нової та новітньої історії України. Автор

Т. Стоян

100 наукових та навчально-методичних праць.

2010 – в Інституті історичної освіти відкрито **кабінет-музей М.П. Драгоманова**, експонати якого поділені за тематичними напрямками: «Місто Гадяч – батьківщина М.П. Драгоманова», «Дитячі та юнацькі роки М.П. Драгоманова», «М.П. Драгоманов – студент Київського університету Св. Володимира», «М.П. Драгоманов – викладач та науковець Київського університету Св. Володимира», «Михайло Драгоманов і соратники», «Громадсько-політичне життя 70-ті рр. XIX ст.», «Женевський період науково-видавничої діяльності М. Драгоманова», «Наукова спадщина та видавнича діяльність М.П. Драгоманова», «Увіковічення пам'яті М.П. Драгоманова», «Цензура про видання М.П. Драгоманова», «Родина М.П. Драгоманова».

1862 – у Вільно (Литва) народився **Ширинський-Шахманов Олексій Олександрович (1862–1930)** – попечитель Віленського, а потім – Київського учбового округу. Монархіст, реалізовував політику «обрусения» народів. Писав доноси Міністру освіти Російської імперії на Михайла Драгоманова. У статтях «Земство

О. Ширинський-Шахманов

і тутешній інгредієнт в навчанні», «Про педагогічне значення малоросійської мови» М. Драгоманов розійшовся з його поглядами з проблеми «первинного навчання». Михайло Петрович, на підставі педагогічного досвіду, стояв за потребу активізувати навчання з української народної словесності і тільки, глибоко вивчивши національну, переходити до «великороської». На М. Драгоманова накинута «Московские Ведомости», а князь Ширинський-Шахманов послав до Міністерства народ-

ної просвіти донесення про те, що М. Драгоманов – «сепаратист». Це мало негативні наслідки: після захисту 1869 року магістерської дисертації («Питання про історичне значення римської Імперії і Тацит»), Драгоманов обраний штатним доцентом, однак затвердження відкладене до повернення Михайла Петровича із закордонного відрядження. За словами Драгоманова, донесення Ширинського-Шахманова рішуче «прикріпило його до українського напрямку».

1943 – **Київ визволений від фашистських загарбників:** великомасштабна битва відома як «Київська наступальна операція». Було розгромлене київське угруповання ворога (розбито 15 пі-

На фото (зліва – направо): викладачі Інституту, учасники битви за Дніпро і визволення Києва – В.І. Голубович, Герой Радянського Союзу Б.Р. Єремєєв, М.А. Третяк, Г.З. Івашина

Я. Савченко

мецьких дивізій), визволено столицю України і створено стратегічний плацдарм, який зіграв важливу роль у боях за Правобережну Україну. У визволені столиці брали участь випускники та викладачі Київського педагогічного інституту імені О.М. Горького. Після вигнання фашистів, поновили роботу Український науково-дослідний інститут педагогіки (УНДІП), обласні інститути вдосконалення вчителів, КДПІ. Програми з усіх навчальних предметів були тими самими, але більш розширеними з історії, української літератури. З метою усунення недоліків в організації навчального процесу та посилення відповідальності вчителів та учнів за якість знань РНК СРСР прийняла постанову від 21 червня 1944 року «Про заходи щодо покращення якості навчання у школі».

1917 – у Малих Будках Сумської обл. народилася **Савченко Явдоха Максимівна** – учасниця Другої світової війни, кандидат історичних наук, доцент кафедри наукового комунізму (1964–1984). Співавтор 3-х томної монографії «Україна у Другій світовій війні», автор 35 наукових праць з проблем історії та підпілля.

2012 – у залі засідань Вченої ради університету в межах ініційованого академічного лекторію прочитала відкриту **лекцію доктор педагогічних наук, професор, академіка НАПН**

України Богуш Алла Михайлівна на тему «Дошкільна освіта України: стратегії розвитку». Спираючись на аналіз нормативно-правового підґрунтя вітчизняної дошкільної освіти, лектор розкрила динаміку її розвитку в незалежній Україні та окреслила проблеми, що існують на цьому шляху; обґрунтувала необхідність дотримання наступності державних стандартів дошкільної і початкової освіти; висвітлила концептуальні засади нової редакції Базового компонента.

Д. Ніколенко

1899 – у Жаботині (тепер Кам'янський р-н Черкаської обл.) народився **Ніколенко Дмитро Федорович (1899–1993)** – випускник філософсько-педагогічного факультету Київського інституту народної освіти; учасник Другої світової війни, кандидат психологічних наук (1928), професор (1974); 30 років очолював кафедру психології (1952–1980). Відмінник народної освіти СРСР та України; автор 100 наукових статей, в тому числі – монографії, посібники та підручники.

1902 – письменник **Коцюбинський Михайло Михайлович (1864–1913)** – написав етюд «Цвіт яблуні», який і тепер студенти університету вивчають і та який має душевну історію:

30-річному майстру слова доля послала кохання – молодшу на 16 років **Аплаксіну Олександру Іванівну (1880–1973)**, за десять років письменник написав дівчині 335 листів. Дружина Віра знала про роман, старалася знайти й прочитати листи – влаштувала чоловікові

сцени ревнощів. Серед 44 новели, найемоційніша – «Цвіт яблуні». Коли упокоївся, дружина заборонила пускати на похорон Олександру та приймати квіти. Але цвіт яблуні переміг... у головах Михайла Коцюбинського лежав вінок із яблуневого цвіту, сплетений коханою Олександрою.

Б. Пішоха

української науки: В. Зінківський, П. Тутківський, І. Шешенко, І. Огієнко, С. Русова, О. Грушевський (брат М. Грушевського), К. Широцький, О. Музиченко, М. Старицька (донька М. Старицького), П. Зайцев. Ф. Сушицький, О. Дорошкевич, В. Дога.

*Л. Сморж**В. Коваль*

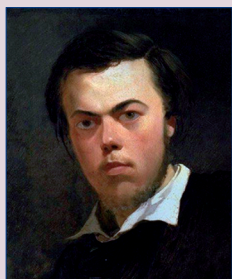
2008 – відбулася, організована Інститутом історичної освіти за ініціативи кафедри історії України, **Міжнародна науково-теоретична конференція «Доба гетьмана І. Мазепи в європейській історії: міфи та реалії».**

1914 – у Софіївці на Кіровоградщині народився **Пішоха Борис Маркович (1914–1983)** – учасник Другої світової війни, доцент кафедри наукового комунізму КДПІ (з 1959). Відмінник народної освіти. Автор 56 наукових статей у профільних Вісниках, монографії.

1917 – у Києві відбулося відкриття **Української педагогічної академії**. При ній засновані річні педагогічні курси для підготовки вчителів українознавства. Викладачі – цвіт української науки: В. Зінківський, П. Тутківський, І. Шешенко, І. Огієнко, С. Русова, О. Грушевський (брат М. Грушевського), К. Широцький, О. Музиченко, М. Старицька (донька М. Старицького), П. Зайцев. Ф. Сушицький, О. Дорошкевич, В. Дога.

1927 – в Орданівці Диканьківського р-ну Полтавської обл. народився **Сморж Леонід Опанасович (1927–2009)** – педагог-філософ і колекціонер опішненської кераміки; учасник Другої світової війни, доктор філософських наук, професор кафедри філософії (1964–2003). Автор монографій: «Світ десяти муз: Мистецтво і дійсність», «Орфей в епоху звездолетов (Искусство в духовной жизни современного человека)»; «Особа і суспільство, «Гончарівна (одержима керамікою)»; навчальних посібників: «Філософія», «Естетика».

1939 – у Тернівці Вінницької обл. народився **Коваль Віктор Сергійович** – кандидат педагогічних наук, зав. кафедри технічних засобів навчання (1986–1996). Під його керівництвом відкрита наукова тема по розробці газових лазерів; голова профкому, поет-пісенник.

В. Штернберг

1845 – у Римі (Італія) від туберкульозу помер **27-річний художник, друг Т. Шевченка, живописець-пейзажист і жанрист Штернберг Василь Іванович (1818–1845)**. Серед творів: «Пастушок» (1836–1838), «Переправа через Дніпро під Києвом» (1837), «Альтанка Г. С. Тарновського в Качанівці» (1837), «Малоросійський шинок» (1837), «Вид на Поділ у Києві» (1837), «Свячення пасок на Україні» (1838). Поховано на цвинтарі в Монте-Тестаччо (Італія), там, де й К. Брюллова.

О. Верстовський

1867 – оперою **Верстовського Олексія Миколайовича (1799–1862) «Аскольдова могила»** розпочав перший сезон постійний оперний театр у Києві (нині Національний академічний театр опери та балету імені Тараса Шевченка). На цей час у Києві сформували першу постійну оперну трупу, котру очолив співак і антрепренер із Харкова Бергер Фердинанд Георгійович (р.н.н. – 1875) – прекрасний організатор театральної справи. Він запросив до роботи у новостворений театр багатьох талановитих діячів – Міська дума й

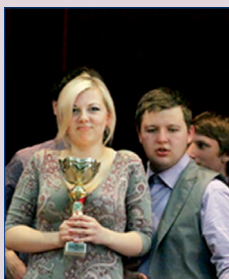
виділила колективу приміщення Міського театру.

1920 – в Умані (тепер Черкаська обл.) народився **Корецький Леонід Мойсейович (1920–1997)** – доктор економічних наук, професор, зав. кафедри економічної і соціальної географії (1976–1991); працював у галузі економічної і соціальної географії. Учасник міжнародних організацій, зокрема ООН, з проблем народо-

*Професор А.М. Корецький
проводить консультацію. 1989 рік*

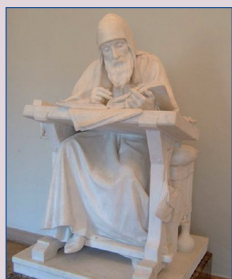

1961 – вийшов у прямий ефір перший випуск телепрограми КВН («Клуб веселих і кмітливих») – команди студентів Інституту іноземних мов та Московського інженерно-будівельного інституту (перший чемпіон). Дозволялося мати 11 гравців та двох запасних, вони виходили на сцену під футбольний марш. Першими ведучими були студенти ВДІКу Елем Климов, Олександр Белявський, кіноакторки Наталія Защипіна і Наталія Фатєєва. В університеті щороку також

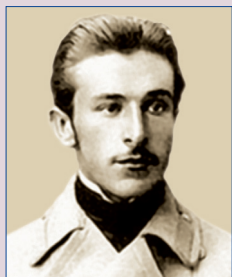
розігрують «Кубок ректора з КВН» – веселі й кмітливі змагаються за право зватися кращими у цьому виді гумористичного дозвілля.

2007 – підписано до друку другий том наукового видання «Драгоманов Михайло. Вибрані праці» (440 с.; Фольклористика. Літературознавство). У виданні вміщені праці: «Малороссия в ее словесности», «Исторические песни малорусского народа», «Ученая экспедиция в западнорусский край», «Нові українські пісні про громадські справи (1764–1880)», «Фатальна вдова (карно-психологічна тема в українській народній пісні)», «Література російська, великоруська, українська і галицька», «Українське письменство 1866–1873 років».

2014 – студенти університету взяли участь в акції «Запали свічку нашим Героям», створивши з лампадок композицію «Слава Україні – Героям Слава» та несли вахту пам'яті на столичному Майдані Незалежності. Захід проводився з метою підтримки військовослужбовців, які захищають Україну в зоні АТО, а також у пам'ять полеглим воїнам України та Героям «Небесної сотні».

Нестор-літописець

М. Харито

1114 – у Києво-Печерському монастирі помер **65-річний Нестор-літописець (1056–1114)** – киянин, 17-літнім поступив до монастиря, після трирічного випробування прийняв постриг. Перші твори «Чтеніє про Бориса і Гліба», де обстоює необхідність створення культу національних святих. Вершина його творчості – «Повість минулих літ».

1918 – під час весілля від руки ревнивця загинув **31-річний композитор Харито Микола Іванович (1886–1918)** – автор 48 романсів, зокрема – «Отцвели уж давно хризантемы в саду», який на «біс» виконував оперний співак Шаляпін Федір Іванович (1873–1938) під акомпанемент піаніста і композитора Рахманінова Сергія Васильовича (1873–1943). Закінчив військове училище й служив на Солом'янці, потім мобілізація до військ Денікіна, Кубань. Восени 1918-го університетський друг А. Козачинський запросив в Тихорецьк на весілля.

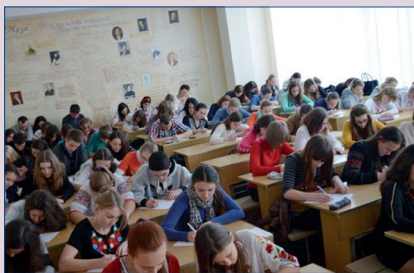
Молодою була Софія Гонсерова, одна з сестер-близнят. Як завжди, Харито сидів за роялем, грав і співав. Барон Бонгарден кілька разів виводив наречену Віру з зали, але вона поверталася, щоб послухати гру та спів Харито. Нарешті, ревнивець запросив Миколу «на розмову» – коли вийшли, барон, нічого не пояснивши, вистрелив у Харито із пістолета – смерть була миттєвою. Миколу Івановича поховали в Тихорецьку, а через рік мати забрала прах

у Київ; відспівували композитора у Володимирівському соборі й поховали на Лук'янівському некрополі.

1976 – у Києві на Подолі створено **Українську групу сприяння виконанню Гельсінських угод** (УГС) на чолі з письменником Руденком Миколою Даниловичем (1920–2004), координатор організації – запорожець генерал Григоренко Петро Григорович (1907–1987); через рік опубліковано «Маніфест українського правозахисного руху».

1997 – Президентом України видано **Указ № 1241/97 «Про День української писемності та мови»**, в якому зазначено: «Установити в Україні День української писемності та мови, який відзначати щорічно 9 листопада в день вшанування пам'яті Преподобного Нестора-Літописця». Особливості відзначення: покладання квітів до пам'ятника Несторові-літописцю; відзначення найкращих популяризаторів українського слова; заохочення видавництв, які випускають літературу українською мовою; дано старт Міжнародному конкурсу знавців української мови імені Петра Яцика.

2014 – у День української писемності та мови **студенти і викладачі університету взяли участь у написанні Всеукраїнського диктанту національної єдності**, організованого Національною радіокомпанією України. У цей день розпочалася Декада української мови, протягом

якої організовано зустрічі з відомими в Україні письменниками, вченими-мовознавцями, проведені конференції. До відома: давньою українською мовою написані козацькі державні документи й хроніки, створена самобутня художня писемність епох - від Івана Вишенського до Григорія Сковороди. Українці мають свою могутню класичну літературу, своїх визнаних світом геніїв: Тараса Шевченка, Івана Франка, Лесю Українку, Михайла Коцюбинського, Василя Стефаника. Мають і свою велику (вже не тільки оригінальну), а й перекладну літературу.

Й.-Ф. Оберлін

1759 – у Марбахові (Німеччина) народився **Оберлін Йоганн-Фрідріх (1759–1826)** – французький педагог і філософ; засновник перших громадських закладів для дітей дошкільного віку у Франції – «В'язальних шкіл». Поділяв погляди швейцарського педагога Песталоцці Йоганна Генріха (1746–1827), філантропів. Естетичний напрям думки: мистецтво існує не для спостереження і насолоди, а для перебудови життя та щастя особистості, надихає на активні дії.

1795 – у Ститковому Арзаманського пов. Нижньогородської губ. (Росія) народився **Скворцов Іван Михайлович (1795–1863)** – священник-викладач, доктор філософії, фундатор Педагогічного інституту при університеті Св. Володимира. Автор праць: «Записки по церковному законодавденію» (1871), «О видах и степенях родства» (Київ, 1864), «Катехизические поучения» (Київ, 1854).

Л. Глібов

1893 – у Чернігові на 66 році життя **відійшов тихо, уві сні – як ідуть із життя праведники – Глібов Леонід Іванович (1827–1893)** – поет-байкар, видавець. Працював **учителем історії та географії** в Чорному Острові на Поділлі, а з 1858 року – у Чернігівській чоловічій гімназії, гаряче захищає прогресивні педагогічні методи. 1861 року стає видавцем і редактором газети «Черниговский листок». За зв'язки з членом підпільної організації «Земля і воля» позбав-

лено права вчителювати, встановлено поліцейський нагляд. Похований в Чернігові біля Троїцького монастиря. На пам'ятнику, спорудженому на кошти громадськості, викарбовано слова поета-лірика Самійленка Володимира Івановича (1864–1925), написані в день смерті Глібова: «...не вмере поет у пам'яті людській/Згадаєм ми тебе в недоленці лихій / І в кращий час нової долі!»

2004 – започатковано видання **Наукових часописів**, що складається з 23 серій за напрямками – біологічні, географічні, історичні, економічні, педагогічні, політичні, психологічні, фізико-математичні, фізична культура і спорт, філологічні, філософські та юридичні науки, де викладачі мають змогу представити свої наукові здобутки. У часописі, наприклад, серії **«Педагогічні науки: реалії та перспективи»** розглядаються результати теоретичних досліджень і експериментальної роботи з питань педагогічної науки; розкриття педагогічних, психологічних та соціальних аспектів, які обумовлюють актуалізацію поставленої проблеми і допоможуть її вирішувати на сучасному етапі розвитку освіти.

2014 – викладачі і студенти Інституту політології та права зустрілися з ст. викладачем кафедри освітньої політики університету, кандидатом історичних наук **Гороховим Сергієм Вікторовичем**, котрий воює на сході України в АТО. Викладач-воїн розповів про нелегкі бойові будні українських бійців, про деякі з багатьох проблем з якими зіткнулося українське військо та незламність його патріотичного духу. Пори те, що багато із того, що розповів викладач, безпосередній учасник бойових дій не допускає і думки про поразку, як і всі ті, хто нині воює на сході. «Україна переможе! Слава Україні!» – такими патріотичними гаслами завершилася зустріч.

ривичем, котрий воює на сході України в АТО. Викладач-воїн розповів про нелегкі бойові будні українських бійців, про деякі з багатьох проблем з якими зіткнулося українське військо та незламність його патріотичного духу. Пори те, що багато із того, що розповів викладач, безпосередній учасник бойових дій не допускає і думки про поразку, як і всі ті, хто нині воює на сході. «Україна переможе! Слава Україні!» – такими патріотичними гаслами завершилася зустріч.

1929 – засновано Союз Української Поступової Молоді імені М. Драгоманова «Каменярі» – виховна організація молоді в Галичині. Триступнева організація мала у своїх рядах 15 000 членів. Місцеві союзи «Каменярі» мали спортивні і театральні гуртки, часто і хори. СУПМ мав друковані органи: «Каменярі» і «Молоді Каменярі». Головою СУПМ був А. Гривнак, генеральним секретарем – П. Костюк. СУПМ імені М. Драгоманова належав до міжнародного спортивного союзу (центр в Брюсселі, секретаріат у Празі).

1978 – Міністерство освіти УРСР видало директиву: «Удосконалювати вивчення російської мови в загальноосвітніх школах республіки». З цього часу вчителям російської мови в українських школах запроваджено доплати 16–25 відсотків; клас для вивчення російської ділився на дві групи; ВПК оплачував виготовлення підручників і наочності для уроків російської мови.

1982 – створена кафедра методики викладання природничо-географічних дисциплін та охорони природи, яку очолив

Гончар Оксентій Денисович, кандидат біологічних наук, професор; у різні періоди кафедру очолювали професори Ярошенко Ольга Григорівна та Мороз Іван Васильович. Нині очолює Кобернік Сергій Георгійович, доктор педагогічних наук, доцент. У штаті: кандидати педагогічних наук, доценти: Лілія

1834

Антонівна Покась, Тетяна Євгенівна Буяло, Тетяна Сергіївна Іваха, Ольга Анатоліївна Цуруль.

2013 – присуджено стипендії Міжнародного благодійного фонду імені М.П. Драгоманова та Всеукраїнської громадської організації «Асоціація «Афганці Чорнобиля»: Гречанлі Анастасії, Романенко Ірині, Литвиненко Вероніці, Михайленко Віталіні – студентам Інституту іноземної філології.

2014 – ректорат університету зустрівся з членами Ради ветеранів вузу, присвятивши подію з нагоди 70-ї річниці визволення України від нацистських окупантів. Ветеранську організацію КДПІ утворено 1957 року на загальних зборах, тоді ж обрано Раду, яку очолив Герой Радянського Союзу **Єремєєв Борис Романович** (до 1980 року). З 1980 по 1997 року Раду очолював **Третяк Михайло Антонович**, бойовий шлях якого проліг через визволення Києва (райони – Нивок, Ново-Біличів, Чоколівки, Солом'янки). 1997 року Раду ветеранів реорганізовано

*Ветерани війни – драгоманівці.
2014 рік*

в «Раду ветеранів війни, праці та збройних сил», яка нараховувала 250 осіб, з них: 59 – учасників бойових дій, 135 учасників війни і праці, яку очолив підполковник у відставці (2001) **Рябухін Микола Аркадійович** (1997–2013). 2013 року очільником ветеранів обрано доцента Інституту корекційної педагогіки та психології Кота Миколу Захаровича. Нині в університеті: 20 осіб – ветеранського активу та 12 учасників бойових дій: Алексєнко Віра Іванівна, Безродний Євген Федорович, Бондаренко Павло Тимофійович, Вервейко Євген Костянтинович, Кайдак Павло Петрович, Крементуло Валентина Констянтинівна, Разумова Ганна Севастіанівна, Меняйлов Микола Єгорович, Кузьменко Анатолій Ісакович, Пшеничний Микола Трохимович, Шулішина Анастасія Григорівна, Іванський Роман Іванович, та 38 – учасників Другої світової війни.

О. Бодянський

1808 – у Варві (тепер смт Чернігівської обл.) народився **Бодянський Осип Максимович (1808–1877)** – педагог, філолог-славіст, історик, фольклорист, перекладач, видавець, письменник, член-кореспондент Петербурзької Академії наук; товариш Т. Шевченка. знайшов видатну пам'ятку староукраїнської літературної мови XVI ст. – Пересопницький рукопис 1556–1561 років, який передав семінарській бібліотеці. У 1847 році у «Чтениях в Императорском Обществе» оприлюднив латинський текст Конституції Пилипа Орлика. Допомігав Шевченкові-засланцю, пересилав гроші, книжки; у листах Тарас називав Осипа «моїм останнім другом». Був серед тих, хто прощався з покійним Т.Г. Шевченком у церкві Тихона-чудотворця Москви (Росія).

1905 – у Лубнах на Полтавщині зусиллями родини **Шеметів** вийшла перша україномовна щоденна газета «Хлібороб». Видання здійснювалось за сприяння і в умовах так званої «Лубенської республіки»; наклад становив 5 тисяч примірників. Редактором був Микола Шемет, редагування здійснював його брат Володимир Шемет. Адреса редакції була досить оригінальною – «м. Лубни на Полтавщині, дім Шемета». Часопис закликав до політичних та економічних змін, зокрема, до автономії в межах Росії, передачі землі селянам, цивілізованих виборчих органів влади, 8-годинного робочого дня, відкриття українських шкіл. Загалом вийшло друком 5 номерів газети. Четвертий номер був конфіскований владою, а вже після 5-го – видання заборонила імперська цензура.

1910 – у Харкові помер **Соколов Іван Іванович (1823–1910)** – художник і графік, у 13 років став вільним слухачем художньої Академії. Та в 19 – перервав навчання й подався на Кавказ, щоб

*Портрет
П. Соколова (1791-
1848). Малюнок
Василя Тропініна,
кріпака з Поділля*

побачити «правду життя». За картину «Черкес продає свою сестру турецькому купцю» отримав срібну медаль; у 33 роки став академіком. Про картини: «Ворожіння на вінках», «Перезва» та «З базару» художник-живописець і графік Трутовський Костянтин Олександрович (1826–1893) сказав: «Яка гарна у нього Мало-росія – просто чудо». Був знайомий з Тарасом Шевченком, відвідував Україну. Шевченкова «Катерина» навіяла сюжет полотна «Проводи рекрутів» (1860). Шедевр Шевченкового приятеля Івана Соколова «Дівчата ворожать уночі проти Івана Купала» належала Григорію Галагану, потім зберігалася в Прилуцькому кра-

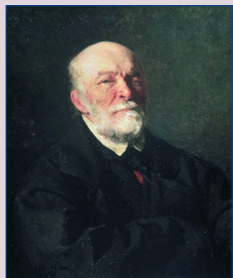
єзнавчому музеї, передана до Чернігівської картинної галереї, а 2004 року експонувалася в приміщенні Адміністрації Президента, а 2007 – у приміщенні Українського дому на виставці раритетів із приватних зібрань як власність Петра та Марини Порошенків.

1949 – у Києві народився **Лисенков Сергій Леонідович** – кандидат юридичних наук, доцент кафедри теорії та історії держави і права (1993–1995).

2013 – в Інституті української філології відбулося **відкриття аудиторії імені Андрія Малишка** – випускника КДПІ. Безліч щирих слів сказано про митця, чимало теплих спогадів вирінало у пам'яті поважних гостей, трансформуючи увесь офіційоз події в дружню, жваву бесіду. Студенти-драгоманівці отримали нагоду слухати лекції талановитих педагогів-літераторів під вишитими оберегами – малишківськими обухівськими рушниками. На відкритті були присутні: ректор В. Андрущенко, директор інституту В. Висоцький, поети – І. Драч і А. Демиденко, студенти і викладачі, які казали про мозаїчність, розмаїття, що стосувалися постаті Андрія Малишка в житті та поезії.

1810 – у Москві (Росія) народився **Пирогов Микола Іванович (1810–1881)** – попечитель Київського навчального округу, читав лекції в університеті Св. Володимира студентам – майбутнім учителям (1858–1861), хірург і **педагог**.

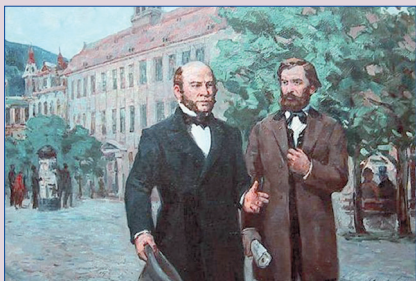

М. Пирогов

Автор духовно-моральної концепції, в основі якої моральні цінності. Ними визначались завдання і зміст виховання національної самосвідомості, мета і зміст освіти, дидактика й методика. Основна праця: «Питання життя» (1856). М. Драгоманов виступав у Києві на вечері прощання з Пироговим-попечителем, усуненого царською владою з роботи: «Николай Иванович! Прислушиваясь к речам, только что произнесенным, я не мог не заметить одной идеи, их пронизывающей. Присутствующие

высказались ясно, что началом вашей многосторонней деятельности было полное уважение к человеку. Я недавно был гимназистом и, пользуясь случаем, скажу несколько слов о том влиянии, какое имело это начало на нравственное развитие молодого поколения. В прежнее время одни начальники с суровой строгостью требовали формального уважения к старшим и вызывали в нас страх и вражду, другие были маниловски мягки и тем располагали нас к неуважению. Отсутствие гуманных принципов и взаимного уважения в обоих случаях вело нас к своевольству. Вы внушили начальствующим, что возведение мелочей в нравственную обязанность дает превратное понятие о самой нравственности, что уважение заслуживается, а не требуется, что оно должно быть взаимно. Вы распространили в наших гимназиях понятие о законности. Я был в седьмом клас-

*Великі педагоги - Микола Пирогов
і Костянтин Ушинський.*

Мал. О.Сидорова

се, когда начались ваши преобразования. В прежнее время в высших классах непризнанная самостоятельность мальчика проявлялась в самых уродливых формах и вражда к старшим достигала крайних пределов. Когда же наше начальство стало постепенно проникаться духом вашего управления, когда ученик в недоразумениях с учителем стал надеяться когда-нибудь выйти правым, в нас эта вражда стала стихать. Потому-то мы не враждебно, а с любовью вспоминаем наши последние школьные годы. Я не буду из лести к вам отрицать влияния наших лучших наставников, но скажу смело, что большая часть этого влияния узаконялась и самоотверженно поддерживалась вами. И без вашего участия гуманные начала вошли бы, конечно, со временем в наши гимназии, но входили бы беспокойно, насильственно, еще более усиливая вражду к старшим. Между тем как при ваших преобразованиях благие последствия постепенно устанавливавшихся человеческих отношений между старшими и младшими сказались рано. Еще в седьмом классе мы стали преследовать нелепое молодечество и удерживать наших своевольных товарищей, стали понимать, что начальник – представитель закона, а не произвола.

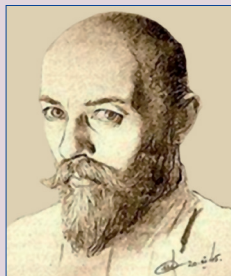
*Микола Пирогов
захищає докторську дисертацію.*

Мал. В.Пирогова

Конечно, наши младшие товарищи могли развиваться еще нормальнее: в какие-нибудь два с половиною года вы не успели окончить вашего дела, с корнем уничтожить произвол и своеволие. Но вас ли винить за это? При великом уважении к вам, я решаюсь сказать, что даже в самых обвинениях, делаемых вам непонимающими вас, есть своя доля правды. Вы действительно были слишком гуманны. Но мож-

но только пожалеть о том обществе, в котором гуманность иногда бывает излишнею и производит рядом с законной свободой хотя случайное своеволие! Разве следует бояться эмансипации крестьян из-за того только, что иными она может быть ложно понята? И еще вопрос, что виновато в этом непонимании: эмансипация или закрепление? И все-таки в ваше управление не было таких взрывов своеволия, какие помнит каждый помнящий свои прежние школьные годы. И все-таки, если вообще здешнее юношество теперь ранее прежнего сознало, что понятие о свободе необходимо соединяется с уважением к себе и другим, то оно сознало это именно под влиянием нравственного порядка, установленного вами в наших учебных заведениях. А потому, господа, позвольте мне от лица моих товарищей предложить тост за людей, разумно воспользовавшихся свободой в гимназии и в университете, за будущих серьезных граждан нашего отечества, за человека, которому они обязаны началом нормального воспитания за *Николая Ивановича Пирогова*.

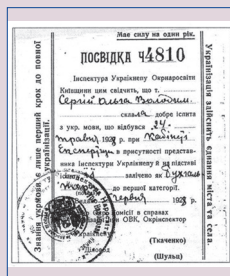

Н. Хасевич

1905 – у Дюксині (тепер Костопільський р-н Рівненської обл.) народився **Хасевич Ніл Антонович (1905–1952)** – художник, графік. У студентські роки за старими рукописними книжками вивчав кирилицю. Наслідуючи графіка Нарбута Георгія Івановича (1886–1920), переписав гусячим пером «Пересопницьке Євангеліє»: збереглася пам'ятна грамота митрополиту Андрею Шептицькому (1865–1944) від гуртка «Спокій», написана Хасевичем. З

1931 по 1943 рік брав участь у 35 виставках, твори експонувались у Празі й Варшаві, Берліні та Львові; отримав нагороду «Vaticana» за картину «Прання» Його дипломною роботою стало зображення Святого Володимира, викликав захоплення і портрет Мазепи (картини не збереглися).

1930 – президія окружного виконкому Київщини ухвалила **Рішення: «Притягати до кримінальної відповідальності керівників організацій, які формально відносяться до**

Без такої посвідки чиновників на роботу не приймали

Народний фольклорний ансамбль
КДПІ «Червона калина». 1958 рік

ансамбль, естрадний ансамбль, ансамбль народних інструментів, танцювальна група, духовий оркестр, конференс і ансамбль бандуристів, фольклорний ансамбль «Червона калина».

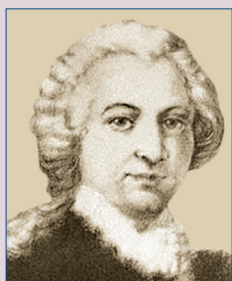
українізації, що не знайшли способів українізувати підлеглих, порушують чинне законодавство у справі українізації».

1957 – на фізико-математичному факультеті КДПІ створено **Клуб художньої самодіяльності**, в якому розпочали працювати дев'ять секцій: хор, художнє читання, чоловічий

2013 – студенти і викладачі Інституту української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка відвідали бібліотеку імені Андрія Малишка, яка стала прикрасою Дніпровського району Києва в 101-шу річницю з Дня народження поета. Студентство щиро привітало почесного гостя зустрічі – О.В. Артюшенко.

2014 – під час «Декади української мови» з студентами і викладачами Інституту української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка зустрілися з письменником, автором романів «Залишенець»

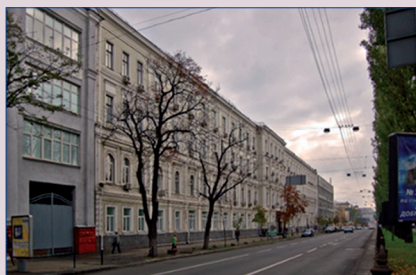
(«Чорний ворон»), «Елементал», «Ключ», «Кров кажана» **Василем Шклярем** – письменник презентував роман «Маруся»; у творі розповідається про повстанського отамана Марусю Соколовську. Письменник відповів на численні запитання творчої молоді, сфотографувався із студентами на згадку.

Г. Орлик

1759 – у Парижі (Франція) помер **Орлик Григорій Пилипович (1702–1759)** – син гетьмана Пилипа Орлика; генерал-поручник, довірена особа короля Людовика XV, кавалер шведського «Великого хреста ордена Меча», французького «Хреста Святого Луї», польського ордена «Білий орел». Поховали його на березі Рейну, у місці, куди він мріяв перевести Запорозьку Січ. Вдова отримала особистий лист короля Луї-Філіпа I (1773–1850): «Мадам! Я втратив найдостойнішого, найвидатнішого, найсміливішого свого генерала, гордість усієї Франції. Цілковито розуміючи безмежність Вашого горя, тим не менш, уклінно прошу втішитися наступним моїм визнанням: шляхетний граф Григор Орлі де Лазіскі помер саме так, як і належить достойному нащадку такого славетного роду, дворянину древнього герба Навинів. Щиро Ваш, Луї».

1863 – **Михайло Драгоманов** призначений за конкурсом викладачем географії Київської другої гімназії імені Кирило-Методіївського братства. Це середній загальноосвітній заклад, заснований 1836 року. Спершу розташовувалася у наймано-му приміщенні, але в 1854–1856 роках для неї споруджено приміщення – будинок в стилі пізнього класицизму за проектом архітектора Павла Шлейфе-

ра та знаходилася поруч із Першою, на Бібіковському бульварі, № 18 (тепер бульвар Тараса Шевченка). До речі, серед викладачів гімназії, окрім М. Драгоманова, були й такі видатні особистості: педагог, журналіст, філолог та громадський діяч Володимир Науменко, біограф Тараса Шевченка Михайло Чалий, економіст Іван Вернадський, художник Іван Сошенко, поет Микола Зеров, геолог Федір Швець, вчений і педагог, засновник Історичного товариства імені Нестора-Літописця Петро Лебединцев.

1912 – в Обухові Київської обл. народився **Малишко Андрій Самійлович (1912–1970)** – поет, перекладач, літературний критик, випускник літературного факультету Київського інституту народної освіти (1918–1932). В університеті Інститут української філології найменовано його іменем, щорічно, на роковини з-дня народження А. Малишка, студенти і викладачі університету проводять заходи-спомини, відвідують в Обухові музей-садибу поета.

В. Власов

1948 – у Леляках Баришівського р-ну Київської обл. народився **Власов Валерій Іванович** – Почесний доктор університету, кандидат сільськогосподарських наук, Заслужений працівник сільського господарства.

2013 – проведено **Міжнародний науково-практичний семінар «Полікультурна освіта в ХХІ ст.: створення партнерства в школах при викладанні та вивченні історії»**, організований за сприяння Міністерства освіти і науки України, Ради Європи, Всеукраїнської Спільки викладачів суспільних дисциплін і громадянської освіти та Інституту історичної освіти університету. Захід подібного формату в українській галузі історичної освіти націлений на зацікавлення науковців, практиків, педагогів вищої школи, методистів, учителів.

І. Надольний

1936 – у Ступниках Хмельницького р-ну Вінницької обл. народився **Надольний Іван Федотович** – доктор філософських наук, професор, академік АН ВШ України (1995), у 1972–1975 роках – заступник Міністра освіти УРСР; учений-філософ і соціолог, виступає в університеті опонентом на захисті дисертацій, наукових та Міжнародних конференціях.

1946 – в Україні запроваджено в навчальний процес новий, наближений до російського, український правопис, схвалений 8 травня 1945 постановою Ради Міністрів УРСР. Українці називали його «російсько-рОсійським».

В. Обозний

1948 – у Малині Житомирської обл. народився **Обозний Василь Васильович** – доктор педагогічних наук, професор, зав. кафедри туризму (з 2007). Відмінник освіти України. Автор 160 наукових праць: посібників, підручників, монографій, статей.

2006 – започатковано випуск студентської навчально-інформаційної газети «Памолодь» кафедри журналістики. Свідectво про державну реєстрацію КІ № 974. Головний редактор Дмитро Мироненко. Мова видання – українська, російська. Наклад – 500 примірників.

інвалідів та ветеранів України та за фінансової підтримки Міжнародного Фонду «Відродження» організовано та проведено **Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Роль батьків у запровадженні інклюзивної форми навчання дітей з особливими освітніми потребами».**

2014 – згідно із заходами декади української писемності в Інституті української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка відбулася **Міжнародна науково-практична конференція «Від Івана Вишенського до Остапа Вишні та Павла**

Глазового: розвиток гумору та сатири в літературі», приурочена ювілеєві випускника КДПІ **Глазового Павла Прокоповича (1922–2004).** Теплими спогадами про спілкування та співпрацю з П. Глазовим поділився Герой України, Народний артист України, професор кафедри

української літератури **Анатолій Несторович Паламаренко.** Своїми думками про тяглість української літературної гумористики і сатири поділився з присутніми завідувач кафедри української літератури проф. **В.П. Погребенник,** а професор Національного університету біоресурсів і природних ресурсів України **С.С. Кіраль** ознайомив із невідомими сторінками життя і творчості **П. Глазового,** які він віднайшов в архівах українського гумориста. Цікавим був і виступ про **Павла Глазового** професора **М.Я. Плющ,** з яким **Марія Яківна** навчалася та організовувала творчі вечори.

1846 – у Білозерці Херсонський пов. народився художник **Скадовський Микола Львович (1846–1892)** – маляр, небіж засновника м. Скадовськ. Микола – один із п'яти дітей у родині шляхтичів

М. Скадовський

Лева Скадовського та Марії Брюхачевої. Закінчив Московське училище живопису, скульптури й архітектури (1869), навчався в Академії мистецтв у Дюссельдорфі; ініціатор і співзасновник Товариства періодичних виставок південно-російських художників в Одесі (1890). Жанрові картини: «Полювання» (1879), «Корчемний оратор» (1881), «Безпритульні» (1883), «Полювання його превосходительства» (1886), «Обід швачки», «По Володимирці» (1891), «Рекрути» та ін.; пейзажі: «Перед завірюхою» (1881), портрети. Після смерті дружини, в її пам'ять побудував жіночий Благовіщенський монастир. Твори (понад 100 картин) зберігаються в галереях Одеси, Херсона, Москви та інших міст.

Б. Кістяковський

1868 – у Києві народився **Кістяковський Богдан (Федір) Олександрович (1868–1920)** – учень М. Драгоманова, з яким був близький його батько – керівник українського національного руху Кістяковський Олександр Федорович (1833–1885) та листувався. Богдан – правознавець, громадський діяч, філософ права і соціолог неокантіанської орієнтації, один з організаторів Академії наук України. 1905 року, коли виповнювалося десятиріччя з дня смерті

М. Драгоманова, на його відзнаку сприяв надрукування в Парижі двотомника політичних творів ученого, а до другого тому написав Передмову: «Драгоманов доходив висновку, що вищі соціально-політичні і культурні ідеали європейської цивілізації можуть бути здійснені на українському ґрунті й серед українського народу тільки в українській національній формі».

М. Парашук

1878 – у Варваринцівому (тепер Тернопільська обл.) народився **Парашук Михайло Іванович (1878–1963)** – український та болгарський скульптор і громадський діяч, автор надгробка М.П. Драгоманову на могилі у Софії (Болгарія); викупив у дочки вченого – Лідії, посмертну маску Михайла Петровича і зробив кілька їх копій. З 85-ти прожитих років, творив в Україні сім. Скульптурі навчався у Віденській академії мистецтв та в Політехнічному інституті Львова під керівництвом педагога і скульптора Антона Суліми – Попеля (1865–1910). Закінчив художню академію Жюльєна в Парижі, брав уроки в майстерні Рене Франсуа Огюста Родена (1840–1917). У 1918 році повернувся в Україну, з 1920 – секретар, згодом голова дипломатичної місії Української Народної Республіки (УНР) у Талліні (Естонія), радник представництва УНР у Москві. 1921 року Міжнародна організація Червоного Хреста направила до Болгарії; в Софії двічі виключали зі Спілки художників – спочатку як «більшовицького агента», потім – як «реакціонера, члена Української Центральної Ради». Багато станкових та монументальних творів митця знищено. Створив портрети політичних і культурних діячів (30), зокрема – Болгарії: Д. Благоєва, Д. Крайчева, Г. Делчева, Г. Стайкова; діячів української культури: М. Грушевського, С. Петлюри. Скульптурно оздобив у Софії репрезентативні будівлі: Міністерства оборони, Військової академії, Академії наук, Народного театру, бібліотеки імені В. Коларова, Національної бібліотеки імені Кирила і Мефодія, ректорату Софійського університету. У 1920-1930 роках був активним діячем Болгарсько-українського товариства, організував з'їзд української еміграції. Похований поруч М. Драгоманова на Софійському кладовищі.

О. Карпенко

1811 – у Кролевці на Чернігівщині народився **Карпенко Олександр Олександрович (1891–1938)** – педагог, перший ректор Інституту народної освіти (1924–1925); кандидат історичних наук, професор, в ІНО викладав історію, керував семінаром з історії революційного руху в Україні. 1933–1934 роках обіймав посаду відповідального редактора науково-педагогічного часопису «Комуністична освіта», працював в Радіокомітеті УРСР; автор «Основних принципів побудови педагогічного процесу». Потрапив під ідеологічні «чистки» – розділив долю багатьох представників інтелігенції того часу, загинувши в таборі Головного управління виправно-трудових таборів ОДПУ (ГУЛАГу).

1938 – у Вишгороді Київської обл. народилася **Радуха Ольга Савеліївна** – економіст КДПІ (1975–1978).

1992 – Верховна Рада України прийняла **Закон «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні»**, де першій статті зазначено, що «в цьому Законі під друкованими засобами масової інформації (пресою) в Україні розуміються періодичні і такі, що продовжуються, видання, які виходять під постійною назвою, з періодичністю один і більше номерів (випусків) протягом року на підставі свідоцтва про державну реєстрацію».

2012 – освітньо-виховний відділ студентської ради Інституту іноземної філології вперше провів у актовій залі гуртожитку № 2 **літературний вечір російської поезії**: звучали ліричні твори

Анни Ахматової, Сергія Єсеніна, Олександра Пушкіна. З молоддю був викладач кафедри методики викладання російської мови та світової літератури **Васенков Олександр Вікторович**. Юнаки і дівчата – поети-початківці – дебютували зі своєю лі-

рикою та прозою, а завершила зустріч дружна бесіда за чашкою чаю і солодощами.

2014 – в Інституті української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка відбулася зустріч викладачів і студентів з онуком доктора філософії (1893), поета і письменника Франка Івана Яковича (1856–1916), сином Франка Тараса Івановича

(1889–1971) – Франком Роландом Тарасовичем. Навчався Роланд у середніх школах Львова та Станіславова, згодом – нафтовому факультеті Львівського політехнічного інституту, а по переїзді до Києва 1950 року – на гірничому факультеті Київського політехнічного інституту. На початку 1950-х років запідозрений кадебістами у створенні «підпільної націоналістичної організації», після чого двічі викликали в КДБ – від арешту й ув'язнення врятувало дідове ім'я. Під час зустрічі з студентами з актрисою Галиною Стефановою прочитав листи Івана Франка до дружини, Ольги Франко (Хоружинської; 1864–1941), з яких присутні дізналися про стосунки подружжя, цікаву життєву долю родини Каменяря.

2014 – студенти відвідали Будинок з кортами та дізналися історію. Пам'ятка історії та архітектури в Києві, що знаходиться на вулиці Гоголівській та зведений у 1909 році інженером Володимиром Безсмертним на замовлення полковника Федора Ягимовського. Архітектор виконав будівлю у стилі модерн з використанням елементів готики. Особливістю споруди є те, що вона повністю асиметрична. Будівля вирізняється багатим та незвичним декором фасаду: поміж своєрідного пластичного оздоблення містяться зображення численних химер та чоловічих маскаронів. Вхід до будинку прикрашають фігури сов, а краї великого напівкруглого вікна на першому поверсі – барельєфи котів із зеленими очима та червоними ротами, від яких і походить поширена назва будинку.

М. Іванишев

1811 – у Києві народився **Іванишев Микола Дмитрович (1811–1874)** – педагог, викладач Педагогічного інституту при університеті Св. Володимира – очолював кафедру законів державного благоустрою і благочиння; професор, історик права, ректор (1862–1874). Головний редактор видань Київської археологічної комісії, з якою співпрацював Тарас Шевченко.

В. Копейчиков

1923 – у Харкові народився **Копейчиков Володимир Володимирович** – учасник Другої світової війни, доктор юридичних наук, професор кафедри правознавства (за сумісництвом, 1991–2002). Автор 250 наукових праць. Під його керівництвом підготовлено 6 докторів наук та 24 кандидати наук.

1941 – **День студента**, який заснований як «День міжнародної солідарності» в Лондоні на зустрічі студентів країн світу, а встановлений в пам'ять студентів Чехословаччини – героїв Опору. Це єднання знайшло свій прояв під час щорічного святкування Дня студента в університеті.

1947 – у Кейданяні (Литва) народився **Савельєв Володимир Леонідович** – доктор історичних наук, професор, директор Інституту магістратури, аспірантури і докторантури (з 2011).

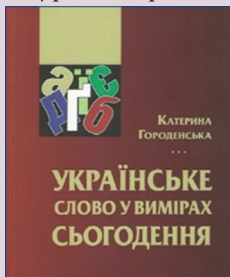

В. Савельєв

1834

Наукові дослідження – фундаментальні питання теорії та історії політичної науки, зокрема зарубіжної; член 2-х спеціалізованих учених рад із захисту кандидатських та докторських дисертацій. Лауреат Державної премії України в галузі освіти (2013).

1948 – у Маюшках Хорольського р-ну Полтавської обл. народилася **Городенська Катерина Григорівна** – доктор філологічних наук, професор (1993–1995). Автор праці із словотвору сучасної української мови («Словотвірна структура слова», 1981; «Морфеміка української мови», 1987; «Українське слово у вимірах сьогодення»).

2013 – відбулася зустріч із капеланом Збройних сил США Стівом Купером на тему:

«Війна і церква: шляхом діалогу та взаємодопомоги». Під час виступу пан Стів виклав свій погляд на «теорію справедливої війни» та розповів про власний досвід душепастирювання під час бойових дій.

2014 – у гуманітарному корпусі представлена **виставка картин, присвячених 200-річчю від дня народження Т.Г. Шевченка** під назвою «Покрова».

Організатор: голова Всеукраїнської громадської організації «Поступ жінок-мироносиць» Ружин Зоя Володимирівна; художник: Охупкін Олександр Ігорович. Іконописці вважають, що ікону свято шанував Т.Шевченко та яка повинна бути завжди новою, актуальною і зрозумілою сучасній людині, для якої створюється. До ювілею Кобзаря в університеті проведено низку культурно-освітніх заходів, присвячених знаменній даті, які тривають кілька місяців.

В. Навроцький

1847 – у Котузівому Терехівського р-ну Тернопільської обл. народився **Навроцький Володимир Михайлович (1847–1882)** – кореспондент Михайла Драгоманова від грудня 1871 до 1877 року. Його погляди і твори як економіста сформувалися під впливом М. Драгоманова, який залучив його до статистико-економічних студій. У своїх дослідженнях спирався на теоретичні концепції А. Сміта, О. Рікардо, вчення фізіократів.

Г. Кістяківський

1900 – у Києві народився **Кістяківський Георгій (Джордж) Богданович (1900–1982)** – фізик і хімік; учасник Манхеттенського проекту. Його дід Олександр був юристом, професор університету Св. Володимира, викладав майбутнім вчителям. Перу вченого належить 200 робіт з проблем хіміко-кінетичної реакції газів, вибухових хвиль, термохімії органічних складових, молекулярної спектроскопії. Був членом американського Комітету національної оборони (1940–1944), разом американським фізиком Робертом Оппенгеймером (1904–1967) працював над створенням і випробуванням атомної бомби, керував відділом вибухових речовин атомної лабораторії в Лос-Аламосі. У 1959–1961 роках – спеціальний помічник президента США Дуайта Ейзенхауером (1890–1969) з питань науки і технології, голова Президентського наукового консультативного комітету та голова Федеральної ради з науки та технологій.

О. Євтушенко

1917 – у Новій Басані Чернігівської обл. народився **Євтушенко Олексій Кузьмович** – учасник Другої світової війни, кандидат педагогічних наук, викладач кафедри суспільних наук, голова профспілки викладачів і співробітників інституту КДПІ (1962–1971).

1918 – у Чаплинці на Херсонщині народився **Масютко Михайло Савович (1918–2001)** – письменник, правозахисник. За часів «хрущовської відлиги» брав участь у самвидаві й потрапив під перший кадебістський «покос» дисидентів. Під

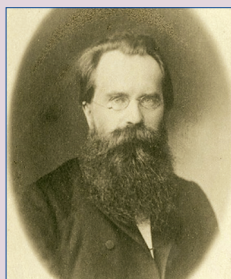
М. Масютко з дружиною. 2001 рік

час слідства та суду залишався стійким і безкомпромісним, ні на кого не давав показів, не виправдовувався і не визнав вини. З ним єдиним із засуджених мав розмову голова КГБ УРСР В. Нікітченко. Львівським закритим судом засуджений на шість років тюремного й табірного ув'язнення.

2014 – відбулося засідання Виконкому Всеукраїнської Громадської організації (ВГО) «Спортивна студентська спілка України» за участі голови Комітету з фізичного виховання та спорту МОН України Михайла Мельника, голови Спортивної студентської спілки, академіка Василя Кременя. Головну увагу приділено підготовці національної команди студентів до XXVII Всесвітньої зимової Універсіади-2015. До складу збірної України увійшло 102 особи з університету, серед них – 68 спортсменів, 19 тренерів, 6 лікарів і 9 працівників штабу. Також члени Виконкому ознайомилися з новими варіантами спортивної форми.

О. Ковалевський

1840 – у Варкаваській вол. Вітебської губ. (тепер Прейльський р-н Латвії) народився **Ковалевський Олександр Онуфрійович (1840–1901)** – педагог, біолог і ембріолог. Був професором зоології в університеті Св. Володимира, читав лекції майбутнім учителям. Наукові досягнення професора двічі відзначені премією імені Серра Французької АН (1884, 1885), а 1895 року – обраний членом Французького біологічного товариства.

1889 – у Софії (Болгарія) народився **Шишманов Дмитро (болг. Дімітр, Димитър; 1889–1945)** – син Лідії Драгоманової – Шишманової, болгарський політик та дипломат. Міністр закордонних справ Болгарії в уряді Добрі Божилова (1943–1944), відомий як белетрист і драматург, письменник.

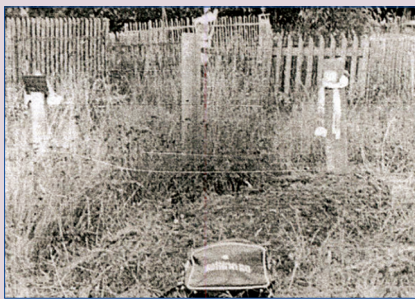

Д. Шишманов

1907 року закінчив гімназію, а 1913 – юридичний факультет Женевського університету. У 1918 році пропонували посаду посла Болгарії в Україні, але з особистих причин відмовився, послом став його батько Іван Шишманов (1918–1919). Автор творів: повісті: «Депутат Стоянов», «Хайлайф»; романів: «Бунтівник», «Дивні люди»; п'єси «Кошмар»; статей з української літератури, його заходами виходив у Софії ж. «Українсько-болгарський огляд». Переклав на болгарську мову твори: М. Коцюбинського, О. Олеся, І. Франка, а болгарською – «Українську літературу» С. Єфремова, до якої написав передмову; автор статті «Михайло Грушевський». Звері-

зав частину епістолярної спадщини М. Драгоманова. Упродовж 1919–1935 років працював у судовому відділі Міністерства внутрішніх справ. 1935–1940 роки перебував послом Болгарії в Афінах. У 1940–1943-х роках – головний секретар Міністерства закордонних справ (прем'єр Б. Філов). З жовтня 1943 року до червня 1944 – Міністр закордонних справ; арештований радянською контррозвідкою 9 вересня 1944 року, коли Болгарію окупувала Червона Армія та відправлений до Москви. Розстріляний в ніч з 1 на 2 лютого 1945 року на Центральному Софійському цвинтарі разом з іншими 97 борцями за свободу Болгарії; 1996 – реабілітований. Не був одружений, дітей не мав – з його смертю обірвалася й драгоманівська родословна в Болгарії.

Бетонні стовпчики на могилах
політ'язнів Ішхана Мкртчяна, Юрія
Литвина та Василя Стуса
(з рушником)

Поховання Ю. Литвина, О. Тихого
і В. Стуса на Байковому некрополі

1989 – з цвинтаря концтабору №16 біля с. Кучине Пермської обл. (Росія) поверталися в рідну землю тлінні рештки членів Української Гельсінкської групи Юрія Литвина, Василя Стуса, Олексі Тихого – вони знайшли останній прихисток на Байковому некрополі Києва. Юрій Литвин помер 5 вересня 1984 року в результаті «проникаючого різаного поранення черевної порожнини з пошкодженням тонкого кишківника» в лікарні міста Чусового (Росія). Литвина і Стуса поховали в селі Копальному. На могилі Литвина вбили кілок з бляшаною табличкою, на якій вибито 7, а на могилі Стуса – з цифрою 9. Олексі Тихий засуджений загалом на 22 роки – відсидів 14, Юрій Литвин прожив усього 49 років, а засуджений на 43, відбув 22. Василь Стус зі своїх сорока семи з половиною років був невільниким 12, засуджений на 23.

1830 – поблизу Конотопа на Сумщині народився **Драгомиров Михайло Іванович (1830–1905)** – професор тактики і військової історії; генерал-ад'ютант, військовий письменник.

М. Драгомиров

З 1889 року був командувачем Київського військового округу, генерал-губернатором, членом Державної Думи. Підтримав клопотання композитора М.В. Лисенка до Міністерства внутрішніх справ імперії про відкриття музичної школи в Києві. Завдяки активній його підтримці, 1901 року завершено спорудження Будинку народної освіти (сучасний театр оперети). Прихильник співorganizатора «Київської громади», професора університету Св. Володимира Антоновича Володимира Боніфатійовича (1834–1908) і педагога та мовознавця Житецького Павла Гнатовича (1837–1911), допомагав «обминати» цензурні перешкоди для друку українських книг та діяльності в Києві українського театру. Домігся, щоб солдати виконували українських пісень. Не боявся вступати в конфлікти з імператором; коли в Києві почалися виступи молоді, Микола II звелів направити проти студентів війська: Драгомиров доповів, що наказ виконав: продикувавши телеграму: «Ваша величність, артилерія напоготові, війська на бойових позиціях, ворогів Вітчизни не виявлено».

1850 – створена **кафедра російської словесності** (наразі – **російської мови**), яку очолював професор Максимович Михайло Олександрович (1804–1873). Згодом отримала назву «російської мови та словесності», де працювали відомі мовознавці, професори: М.Т. Костир, І.П. Хрущов, О.І. Селін, І.М. Жданов, та

1834

яку очолювали професори: О.С. Грузинський, М.А. Жовтобрюх, М.Я. Брицин, В.І. Кононенко, М.М. Пилинський; доценти: Б.М. Кулик, О.І. Кириченко, Б.П. Страхов, Д.Д. Ганич, З 1997 – професор Володимир Іванович Гончаров.

1915 – у Худяках (тепер Чер-

каської обл.) народився **Брик Григорій Явдокимович (1915–1983)** – випускник історичного факультету КДПІ, учасник Другої світової війни, Герой Радянського Союзу (1945).

1922 – у Ямському Можайського р-ну Московської обл. (Росія) народився **Брицин Михайло Якимович** – учасник Другої світової війни, доктор філологічних наук, професор, зав. кафедри російської мови (1968–1989). Досліджував історію лексики східнослов'янських мов, говори російської мови. Головна тема досліджень: вивчення східнослов'янської юридично-правової термінології; сформувалася «наукова школа М.Я. Брицина».

Г. Брик

1950 – у Києві народилася **Ладиченко Тетяна Владиславівна** – кандидат історичних наук, професор, зав. кафедри методики навчання суспільних дисциплін і гендерної освіти Інституту історичної освіти, Заслужений працівник освіти України.

М. Брицин

2013 – студента 4 курсу Інституту фізичного виховання та спорту Дениса Ясинського – майстра спорту міжнародного класу зі спортивної акробатики – **обрано лауреатом премії Міжнародного благодійного фонду імені Михайла Драгоманова в номінації «За високі спортивні досягнення»!**

М. Третяк

1924 – у Воронківому (тепер Бориспільський р-н Київської обл.) народився **Третяк Михайло Антонович (1924–1997)** – кандидат медичних наук, учасник Другої світової війни -при визволенні рідного краю від окупантів у 1943 році, добровольцем влився до військової частини 1-го Українського фронту у складі 136-ї дивізії. Після війни працював в Українському інституті охорони материнства і дитинства клінічним ординатором, ст. наук. співробітником. Голова Ради ветеранів Київського педінституту імені О.М. Горького (з 1963), доцент кафедри анатомії, розвитку та гігієни дітей.

2011 – відбувся **шаховий турнір Інституту інформатики** – команда студентів проти викладачів! Студентські команди формував О. Кравець. Перемогла дружба!

2012 – в Інститут природничо-географічної освіти та екології **створено «Радугу справи»** зі студентів IV–V курсів, проведена підготовча робота (складено план заходів, розподілені відповідальні, розроблені сценарії та проведені репетиції, виготовлена наочність та підібрані аудіо- та візуальні засоби). Кожний

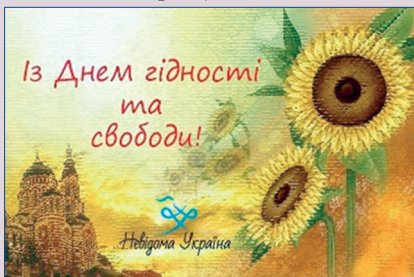

студент мав змогу знайти собі справу до душі: поети, співаки, танцюристи, художники, фотографи представили роботи на тематичних виставках: «Щастя очима молоді», «Краса рідного краю» та виступах під час проведення «Вечора поезії», конкурсу хорів академічних груп, фестивалю танцюристів.

2013 – у гуртожитку № 5 відбулось свято «Міс гуртожитку», приурочене до святкування Дня студента. Випробування: інтерактивний конкурс, де дівчата, виконуючи вказівки ведучих, мали перевтілюватись в різні образи і таким чином продемонструвати акторський талант. Також у різносторонності творчих здібностей учасниць глядачі могли переконатись під час конкурсу «Домашнє завдання». Перемогу виборола студентка I курсу Інституту корекційної педагогіки та психології Кароліна Ковальова.

2014 – Указом Президента України Петра Порошенка за № 872/2014 в Україні **встановлено «День Гідності та Свободи»** – свято в Україні, що відзначатиметься щороку 21 листопада на честь початку цього дня двох революцій: Помаранчевої революції (2004 року) та Революції Гідності (2013 року). Встановлене

«з метою утвердження в Україні ідеалів свободи і демократії, збереження та донесення до сучасного і майбутніх поколінь об'єктивної інформації про доленосні події в Україні початку XXI століття, а також віддання належної шани патріотизму й мужності громадян, які восени

2004 року та у листопаді 2013 року - лютому 2014 року постали на захист демократичних цінностей, прав і свобод людини і громадянина, національних інтересів нашої держави та її європейського вибору». Одночасно Президент скасував свято «День Соборності та Свободи України» та відновив свято «Дня соборності України».

1924 – у Руковщинах Полтавської обл. народилася **Кованцова Людмила Володимирівна** – кандидат педагогічних наук, ст. викладач кафедри педагогіки та методики початкового навчання КДПІ (1992–1995).

М. Александра

1924 – у Міжгір'ї Закарпатської обл. народився **Александра Микола Федорович** – учасник Другої світової війни, кандидат історичних наук кафедри історії КДПІ (1957–1970).

1927 – у Богданах Гельм'язівського р-ну Черкаської обл. народилася **Янківська Ольга Петрівна** – учасниця Другої світової війни, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної педагогіки КДПІ (1960–1999).

1932 – у Василькові Київської обл. народився **Трубайчук Анатолій Фотієвич** – кандидат історичних наук, професор кафедри всесвітньої історії КДПІ.

В. Борисенко

1942 – у Федунках Гоголівського р-ну Полтавської обл. народився **Борисенко Володимир Йосипович** – доктор історичних наук, професор (1992), Заслужений діяч науки і техніки України, зав. кафедри історії України Інституту історичної освіти; у вузі діє наукова школа професора «Соціально-національні проблеми

історії України другої половини XVII – початку XX ст.». Автор 200 друкованих праць, з них: 4 монографії, 19 навчально-методичних посібників, 92 наукові статі.

На фото (зліва – направо): Монь Альона Олексіївна – асистент, Кравченко Ірина Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, Смікал Вікторія Олексіївна – кандидат педагогічних наук, доцент, Багрій Тетяна Володимирівна – кандидат педагогічних наук, ст. викладач, Коноваленко Юрій Васильович – асистент, Зайченко Іван Васильович – доктор педагогічних наук, професор, Висідалко Наталія Леонідівна – кандидат психологічних наук, ст. викладач, Купрєєва Ольга Іллівна – кандидат педагогічних наук, доцент, Акініна Наталія Леонідівна – кандидат педагогічних наук, ст. викладач кафедри. Сидять: Слободянюк Тетяна Борисівна – кандидат педагогічних наук, доцент, Дем'яненко Наталія Миколаївна – зав. кафедри, доктор педагогічних наук, професор; Калмикова Лариса Олександрівна – доктор психологічних наук, професор, Сірик Валентина Григорівна – методист. 2014 рік

В.О. Соловієнко – кандидат психологічних наук, доцент; В.В. Тригубенко – викладач; М.М. Фоменко – кандидат педагогічних наук, професор; В.І. Юрченко – кандидат психологічних наук, доцент.

1999 – створена шляхом злиття кафедри педагогіки і психології вищої школи та кафедри історії освітньо-виховних систем і технологій Інституту соціології, психології та управління. Структурному підрозділу залишено назву – **кафедра педагогіки і психології вищої школи**; завідувач-засновник – доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України Мороз Олексій Григорович (1940–2007). Перший викладацький колектив: Р.М. Вернидуб – кандидат фізико-математичних наук, професор; Б.С. Кобзарь – доктор педагогічних наук, професор; О.С. Микитенко, викладач; Т.В. Новаченко – кандидат педагогічних наук, доцент; Л.Г. Подоляк, кандидат педагогічних наук, доцент; Л.І. Подшивайлова, кандидат психологічних наук, доцент; О.О. Романовський – доктор педагогічних наук, професор; В.В. Сгадова – кандидат педагогічних наук, доцент; З.І. Слєпкань – доктор педагогічних наук, професор; Т.Б. Слободянюк – кандидат педагогічних наук, доцент;

Г. Костюк

1899 – у Могильному (тепер Гайворонського р-ну Кіровоградської обл.) народився **Костюк Григорій Сирович (1899–1982)** – доктор психологічних наук, професор, зав. кафедри психології Київського інституту народної освіти імені М.П. Драгоманова (з 1930). Член АПН СРСР, Заслужений діяч науки і техніки України, директор Інституту психології АПН України (1945–1973). Дослідник проблем психології навчання й виховання учнів, розвитку мислення і здібностей, а також проблем теорії та історії психології. Основні праці: «Психологія» (1968), «Вибрані психологічні твори» (1988), «Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості» (1989).

Д. Шелухін

1906 – у Красній Кам'янці на Кіровоградщині народився **Шелухін Дмитро Якович (1904–1984)** – учасник Другої світової війни, доктор педагогічних наук, професор кафедри теорії та історії педагогіки КДПІ, Відмінник народної освіти.

1910 – у київській квартирі № 4 **Світозара Драгоманова**, де мешкав із матір'ю, на київській вулиці **Паньківській № 14**, жандармами проведено обшук і знайдено «велику кількість забороненої літератури» – **Світозар у відділку писав пояснення**. Історичний факт: провідати дружину М. Драгоманова Людмилу Михайлівну завітав на Паньківську, перебуваючи в Києві, митрополит Андрій Шептицький. За релігійним етикетом,

господиня мала поцілувати руку владиці, однак Шептицький випередив і сам торкнувся губами кінчики пальців дружини Великого Українця.

1928 – у Саратові (Росія) народився **Виноградов Гліб Серафимович** – кандидат мистецтвознавства, професор КДПІ (1993–1997), автор 35 наукових матеріалів у Вісниках та Збірниках.

1941 – в окупованому німцями Харкові **помер 79-річний архітектор Бекетов Олексій Миколайович (1862–1941)**, який сформував архітектурний вигляд міста: за проектами зведено 40 будівель. Його батько – основоположник фізичної хімії Микола Миколайович Бекетов; сім'я пов'язана родинними зв'язками з письменниками Іваном Тургенєвим та Сергієм Аскаковим, поетом Олександром Блоком, вченими Дмитром Менделєєвим.

2007 – в актовому залі відбулася презентація Інституту соціології, психології та управління. Ведучими дійства були: заслужений артист України Анатолій Гнатюк, студенти: Михайло Томишинець і Катерина Козіна. На презентацію завітало багато гостей: ректор та проректори університету, директори інститутів, українські науковці, зокрема – директор Інституту психології імені Г.С. Костюка АПН України Сергій Дмитрович Максименко, а також друзі та партнери вузу, серед яких: мер Обухова Володимир Олександрович Мельник ті директор видавництва «Фенікс» Олексій Юрійович Храмов. Свято відвідали і закордонні гості: ректор Вищої школи імені Богдана Янського професор Лешик Корпорович (Польща), професор університету міста Констанс Рой Він (Німеччина).

2012 – в Інституті педагогіки та психології **проходив тиждень кафедри образотворчого мистецтва**, під час святкування якого відкрито меморіальну дошку українському поетові, випускникові Київського педагогічного інституту імені О.М.Горького **Малишку Андрію Самійловичу (1912–1970)** – робота доцента кафедри образотворчого мистецтва О.С. Красноголовця. Ніжний лірик і мужній воїн, якого по праву названо Сурмачем - таким увійшов Андрій Малишко в життя студентів і викладачів.

М. Башкирцева

1858 – у Гавронцях (нині Диканський р-н Полтавської обл.) народилася **Башкирцева Марія Костянтинівна (1860–1884)** – художниця, майстер жанрового живопису. Навчалася малювання в паризькій майстерні художника Рудольфа Жюльєна (1839–1907): якось до студії прийшов професор Паризької школи мистецтв, директор Французької академії в Римі Тоні Робер-Флері (1837–1911), звернув увагу на талант Марії, яка відвідала 30 уроків живопису. На Єлисейських полях на виставці відзначена картина, написана за 18 днів – «Жінка при столі читає книжку Дюма «Питання розлучення», підписана «Марі-Костянтин Рус», за яку одержала від уряду Франції золоту медаль. 150 її картин купив Лувр. Пізньої осені 1882 року почала глухнути, згодом почула вирок: туберкульоз. У «Щоденнику» наостанок запише: «Я найду щось втішне й чарівне навіть у моїй смерті».

Л. Тендерес

1904 – у Великій Мечетній (тепер Миколаївська обл.) народився **Тендерес Леонід Петрович (1904–1990)** – учасник Другої світової війни, кандидат історичних наук, помічник директора інституту з наукової роботи (1952–1954); доцент, зав. кафедри історії КДПІ (1954–1960). Відмінник народної освіти УРСР. Упродовж діяльності у вузі організував і провів 35 наукових конференцій для викладачів і студентів; підготував та надрукував 54 наукові статті.

1935 – у Комарівцях Бортнянського р-ну Чернігівської обл. народився **Акуленко Віктор Іванович** – правознавець, доктор юридичних наук (1992), професор кафедри теорії та історії держави і права (з 1998). Науковий доробок: 200 статей, 12 монографій, збірників, навчальних посібників.

1992 – прийнято рішення про **перейменування кафедри соціально-політичних дисциплін на кафедру політології і соціології, яку 8 вересня 2003 року реорганізовано в «кафедру політичних наук»**. З 1993 року очолює доктор політичних наук в Україні, професор Бабкіна Ольга Володимирівна. У штаті: доктори політичних наук, професори: Варзар Іван Михайлович, Новакова Олена Вікторівна, Остапенко Марина Анатоліївна; кандидати наук, доценти: Волощук Юлія Іванівна, Волянюк Ольга, Горбатенко Ірина Анатоліївна, Карнаух Анна Анатоліївна, Поляков Олександр Васильович, Радченко Леся Миколаївна; ст. викладачі: Зайченко Лілія Михайлівна, Козенюк Андрій Іванович; викладачі: Гаврилюк Дмитро Юрійович, Козлова Оксана Миколаївна. Серед сумісників кафедри - доктори політичних наук, професори: Бебик В.М., Ващенко К.О., Горбатенко В.П., Дмитренко М.А., Зеленько Г.І., Телешун С.О.; кандидати наук, доценти: Джердж С.Ф., Дьоміна О.С., Цибін С.Г.

На кафедрі сформована наукова школа з проблем «політичної модернізації і трансформації, політичної етнології». Науково-педагогічна робота відображена в колективних працях викладачів, перш за все у підручниках: «Політологія» (за ред. О.В.Бабкіної, В.П.Горбатенко), «Вступ до політології» за авторством В.Й.Скиби, В.П.Горбатенко, В.В.Туренко та багатьох ін.

М. Лященко

1921 – в Острийках Київської обл. народився **Лященко Микола Якович** – учасник Другої світової війни, кандидат фізико-математичних наук, професор кафедри математичного аналізу і геометрії КДПІ (1984–2000).

Г. Разумова

1921 – у Гуменному Вороновицького р-ну Вінницької обл. народилася **Разумова Ганна Севастьянівна** – учасниця Другої світової війни, бібліотекар, зав. бібліотеки КДПІ (1951–1978), Відмінник народної освіти. Доля пов'язана з колективом бібліотеки вузу – 1954 року стала керівником підрозділу. За її сприянням розпочато краєзнавчу роботу: облік, реєстрацію, систематизацію та видання бібліографічних показників друкованих праць викладачів і співробітників, створення системи каталогів бібліотеки.

1925 – у Мар'янівці Баранівського р-ну Житомирської обл. народилася **Яворська Юлія Леонардівна** – кандидат філологічних наук, доцент кафедри російської мови КДПІ (1964–1967).

1936 – у Немерчевому Вінницької обл. народився **Пастухов Володимир Павлович** – кандидат юридичних наук, професор, зав. кафедри правознавства КДПІ (з 1987), Відмінник освіти України.

В. Пастухов

1834

1938 – у Кременці Тернопільської обл. народився **Долинський Георгій Дмитрович** – кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології КДПІ (1989–1991).

В. Даниленко

1949 – у Карапишах Миронівського р-ну Київської обл. народився **Даниленко Віктор Михайлович** – випускник історико-педагогічного факультету КДПІ (1974), доктор історичних наук, професор, зав. кафедри історії та етнополітики (з 2005), член-кор. НАН України. Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки (2001), Заслужений діяч науки і техніки України (1996), лауреат премії імені М.С. Грушевського НАН України (1999).

2005 – бібліотека отримала статус «Наукової», відповідно цього співробітниками проводиться науково-дослідна робота, розробляються теми: «Бібліографічні розвідки педагогічних праць М.П. Драгоманова» і «Педагогічні умови використання ІКТ бібліотеки в професійній підготовці майбутніх вчителів». Результати пошуків і досліджень публікуються в наукових збірниках (200 публікацій) та оголошуються на Міжнародних та Всеукраїнських семінарах та конференціях. Бібліотека бере участь у розробці проекту корпоративної каталогізації бібліотек вузів України, постійно підтримує зв'язки та обмінюється досвідом з бібліотеками вищих навчальних закладів не лише Києва, а й з іншими бібліотеками держави, Білорусі, Литви та Латвії, Польщі.

Колектив Наукової бібліотеки університету. 2006 рік

1915 – професор, доктор філософії, священник **Застирець Йосип Якович (1873–1943)** висунув кандидатуру Івана Франка, од-

*Могила
Й. Застирця*

О. Теплицька

нодумця Михайла Драгоманова на здобуття Нобелівської премії з літератури. У документі, що зберігається в архіві Шведської академії під № 19 за 1915 рік, на сторінках 6–7 можна прочитати: «№ 4. Іван Франко». На жаль, лист запізнився, список претендентів був затверджений; 1916 року Франко помер, а за правилами Нобелівського комітету премія вручається тільки живим претендентам. 1910 року в Тернополі здійснено перше на території України видання «Русалки Дністрової» – його підготував Й. Застирець. Останні роки прикутий до ліжка важкою хворобою – священничий похорон відбув в архікафедральному храмі св. Юра під проводом Йосифа Сліпого, у супроводі численного духовенства. Похований на Личаківському некрополі Львова.

1916 – у Могилів-Подільському народилася **Теплицька Олена Йосипівна** – доктор медичних наук, професор дефектологічного факультету КДПІ. Наукові дослідження: вивчення вищої нервової діяльності розумово відсталих дітей, методологія вивчення дітей з особливими психофізичними потребами та якісне оновлення корекційно-виховного процесу сучасних допоміжних шкіл України.

1834

2012 – студенти Інституту корекційної педагогіки та психології взяли участь у **Міжнародній екологічній акції в Керченській затоці** по порятунку птахів та очищення території від забруднення нафтопродуктами. Юнаки і дівчата вишу проявили сумлінність, працюючи у одній із волонтерських груп.

М. Бідняк

2000 – у Львові невиліковна хвороба забрала життя **Бідняка Миколу Петровича (1930–2000)** – художника, лауреата Шевченківської премії, члена Світової асоціації митців, що малюють вустами: створив 3,5 тисячі робіт. Шедеври: «Ангел над Львовом» і «Чорнобильська Богоматір», «Українські квіти», краєвиди рідної землі, книга «Василь Стус. Поезія» – в його оформленні.

2003 – у Луцьку видано книгу борця за православ'я, поета з Волині Братковського Данила Богдановича (XVII ст – 1702) **«Світ, по частинах розглянутий»** – це сталося через 406 років після того, як 1697 року надруковано його книгу польською мовою.

2013 – у гуртожитку № 2 пройшов **шаховий турнір** між студентами Інституту іноземної філології, який розпочався з партії, розіграною Пугач Валентиною та Іванчук Олександром. Далі естафету передали студенткам Катерині Синюк та Марії Колядній.

Організував захід голова спортивного відділу Андрій Цибро.

2014 – завершився, приурочений до 50-річчя кафедри культурології та 10-річчя Інституту філософської освіти і науки, **VIII «Тиждень мистецтв»**. До студентів завітали діячі культури і мистецтва, зокрема – артист Анатолій Гнатюк і композитор Володимир Бистряков, телеведучим Юрієм Горбуновим; майстер-клас провели дизайнери: Віктор Анісімов і Аліса Якубович з тревел-журналістики. Для прихильників фотомистецтва влаштовано зустрічі з фотографами Ігорем Гайдаєм і Віктором Марущенко.

*О. Кобилянська
і Л. Українка*

1863 – у Гура-Гуморі (пов. Сучава, герцогство Буковина Австро-Угорщини; нині м. Гура-Гуморулуй, Румунія) народилася **Кобилянська Ольга Юліанівна (1863–1942)** – письменниця, подруга Лесі Українки. 1898 року побувала на Франковому ювілеї у Львові, де познайомилася з багатьма культурними діячами. А через рік відвідала Київ, зустрілася з М. Коцюбинським, М. Лисенком, М. Старицьким. На запрошення Косачів письменниця побувала на їхньому хуторі Зелений Гай, що на Полтавщині. Саме тут вона й здружилася з Лесею Українкою.

1900 – у відповідь на заборону офіційної влади зробити напис українською мовою на пам'ятнику Котляревському у Полтаві, **Міхновський Микола Іванович (1873–1924)** – політичний і громадський діяч написав «Одвертий лист до міністра Сипягіна», де, зокрема, сказано: «Українська нація мусить скинути пановання чужинців, бо вони огиджують саму душу нації. Мусить добути собі свободу, хоч би захиталася ціла Росія! Мусить добути собі визволення з рабства національного та політичного, хоч би пролилися ріки крові! А та кров, що полетіється, впаде як народне прокляття на Вашу голову, пане міністер, і на голови всіх гнобителів нашої нації».

Б. Патон

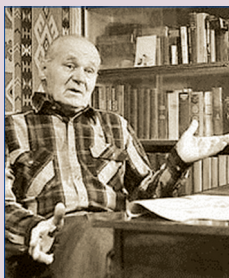
1918 – у Києві народився **Патон Борис Євгенович** – Почесний доктор університету, доктор технічних наук (1952); Президент

АН України (з 1962), перший Герой України (1998), кавалер багатьох державних нагород. Автор 1000 публікацій, зокрема 20 монографій; 400 винаходів. Очолював дослідження із застосування зварювальних джерел теплоти в спеціальних плавильних агрегатах, які увінчалися створенням нової галузі якісної металургії – спецелектрометалургії (електрошлаковий, плазмово-дуговий та електронно-променевий переплави).

Л. Колоколова

І. Білик

1927 – у Харкові народилася **Колоколова Лідія Іванівна** – кандидат філологічних наук, доцент КДПІ (1992–1993). Започаткувала в Україні новий напрямок педагогічної діяльності – викладання російської мови як іноземної. Фахівець з російської ономастики.

1976 – у Тисоловому Тячівського р-ну Закарпатської обл. народилася **Грись Антоніна Михайлівна** – доктор психологічних наук, професор кафедри педагогіки і психології.

2012 – у Києві не прокинувся 82-річний письменник із Полтавщини **Білик Іван Іванович (1930–2012)** – письменник, історичний романіст, перекладач болгарської літератури (пам'ятаєте детективи Райнова?), лауреат Шевченківської премії за роман «Меч Арея» (1972), заборонений ЦК Компартії України за «неправильне трактування історії»: твір вилучили з бібліотек, а нерозпродані примірники – з книгарень, незважаючи на те, що роман одразу ж став бестселером. Письменника змусили звільнитися з редакції газети «Літературна Україна», позбавили права друкуватися. Його творчість вичають студенти університету.

2013 – Інститут корекційної педагогіки та психології провів науково-практичний **семінар «Сучасна анімалотерапія в системі корекційно-педагогічних заходів допомоги дітям з порушеннями психофізичного розвитку»**. Практична частина відбулася в київському дельфінарії «НЕМО».

З. Тулуб

1890 – у Києві, в родині юриста побачила світ **Тулуб Зінаїда Павлівна (1890–1964)** – письменниця; її прадіди – запорозькі козаки, полковники, дід **Тулуб Олександр Данилович (1825–1872)** – кирило-мефодієвець, приятель Т. Шевченка. Закінчила Київську жіночу гімназію, потім Вищі жіночі курси історико-філологічного факультету, отримала ступінь кандидата філологічних наук. Репресована: були 9 років важкого заслання до Казахстану. Там працювала бібліотекарем і збирала матеріал про Тараса Шевченка. Доля звела її з 107-річним акином Ісхаковим, який хлопчиком чув «акина Тараса». Ці матеріали дали змогу письменниці написати роман «В степу безкраїм за Уралом». У вересні 1956 року завдяки поету і громадському діячу Рильського Максима Тадейовича (1895–1964), реабілітували за «відсутністю складу злочину». Знесилена та хвора повернулася в Київ до маленької кімнатки на

А. Медушевський

Коцюбинського, 2-А. Плакала, коли одержала паспорт (хоча був не темно-зеленого кольору, як у всіх, а сірого із записом «лишен права защиты Родины»). Радість і гордість відчула, коли видала роман про Т. Шевченка «В степу безкраїм за Уралом» (1964). Працювала над книгою «Моє життя», завершити яку не судилося.

1902 – у Дахнівці (тепер - Черкаська обл.) народився **Медушевський Андрій Петрович (1902–1977)** – мовознавець, педагог, доктор фі-

логічних наук (1963), професор (1964). Учасник Другої світової війни; зав. кафедри української мови КДПІ (1950–1975). Читав лекційні курси з сучасної української літературної мови, історії української літературної мови, методики викладання української мови.

Р. Шустер

2002 – на засіданні Вченої ради університету прийнято рішення про **обрання Почесним доктором вузу Президента Словацької Республіки Рудольфа Шустера**. Наукові інтереси: культура, історія, література, музейна діяльність.

2006 – **Верховна Рада України** 233 голосами (фракції «Нашої України», Блоку Тимошенко і Соціалістичної партії та двоє представників Партії регіонів – Тарас Чорновіл і Ганна Герман) **визнала «Голодомор 1932–1933 років Актом геноциду проти українського народу»**. За даними істориків, у 1932–33 роках жертвами Голодів, котрий виник внаслідок адміністративних заходів московської влади, в Україні, за різними оцінками, стали від 7 до 10 млн. людей. Це означає, що в ті трагічні роки Україна не дорахувалася від 10 до 25 відсотків населення, втрачаючи 25 тисяч осіб на день, тисяча –

на годину, 17 осіб – щохвилини.

2014 – в Інституті перепідготовки та підвищення кваліфікації відбулася **IV Міжнародна науково-практична конференція «Сучасна післядипломна освіта: традиції та інновації»**.

традиції та інновації». У роботі заходу взяли участь представники 20 вузів України, громадських освітніх організацій а також іноземці з 6 країн світу: Азербайджан, Гана, Нігерія, Гвінея, Сьєра-Леона, Судан, а

також представники громадських організацій. Учасники конференції розглянули питання маркетингу післядипломної освіти.

Г. Квітка-Оснoв'яненко

1778 – в Основі біля Харкова народився **Квітка-Оснoв'яненко Григорій Федорович (1778–1843)** – прозаїк, драматург, журналіст, літературний критик і культурно-громадський діяч. Засновник художньої прози і жанру соціально-побутової комедії в класичній українській літературі. Твори письменника утверджували високі морально-етичні якості людини з народу, відіграли помітну роль у розвитку української мови. Як письменник, видавець, літературний критик і публіцист виступав в оборону художніх можливостей української літературної мови. Листувався із Т. Шевченком – поет давав позитивні відгуки на його твори, присвятив вірш «До Основ'яненка» («Б'ють пороги; місяць сходить»; 1839) та виконав ілюстрації «Знахар» і «Панна Сотниківна» до однойменних творів.

*Гербова печатка
Президента України*

2004 – народні депутати України від опозиції та працівники редакцій у видавництві «Преса України» **зупинили друк газети «Урядовий**

1999 – з метою запровадження атрибутів державності Указом Президента ухвалено, що **офіційними символами глави держави є: прапор (штандарт) Президента України, знак, гербова печатка, булава.**

кур'єр» із повідомленням Центральної виборчої комісії (ЦВК) про «обрання Віктора Януковича Президентом України». Віддруковану частину тиражу «помаранчеві» депутати на чолі з Петром Порошенком повантажили на машини й вивезли з друкарні.

2007 – у конференц-залі Інституту історичної освіти відбулася зустріч викладачів та студентів з учасником Гельсінського руху опору, членом Харківської правозахисної групи, дисидентом Овсієнком Василем Васильовичем, якому

В. Стус

судилося бути спів'язнем Василя Стуса в зонах особливо суворого режиму на Уралі, брати участь у перепохованні О. Тихого, Ю. Литвина і В. Стуса.

2005 – Указом Президента Віктора Ющенка поетові й дисиденту Стусу Василю Семеновичу (1938–1985) присвоєно звання Героя України (посмертно). За власні переконання в необхідності української культурної автономії його творчість була заборонена радянською владою, а

сам поет на 12 років позбавлений волі. 1989 року із селища Кучино (Росія) перепохований в Києві на Байковому некрополі (ділянка № 33).

2014 – у конференц-залі Наукової бібліотеки відкрита виставка робіт з технічної та декоративно-прикладної творчості студентів і викладачів Інженерно-педагогічного ін-

ституту та Дитячої інженерної академії. Захід започаткували у контексті «Дня відкритих дверей» на знак вшанування 180-ої річниці з часу заснування Драгоманівського вишу.

Універсал К. Розумовського

1763 – почалася судова реформа в гетьманській Україні: видано Універсал гетьмана Війська Запорозького Кирила Розумовського (1728–1803) про запровадження земських судів (для цивільних справ), гродських (для кримінальних) і підкоморських (для земельних). Затверджено Генеральний суд – вищу апеляційну інстанцію.

1800 – Україна ввійшла в складову Російської імперії, що означало втрату самобутності освіти, набуття рис уніфікованої імперської системи. Починаючи з кінця XVIII ст., московська влада намагалася знищити не тільки традиційну українську освіченість, але й народне шкільництво. Якщо 1768 року школа припадала на 746 жителів, то в 1876 – на 6750 мешканців. Загальна кількість студентів у трьох університетах (Київ, Харків, Одеса) становила 1200 осіб. Московський уряд намагався викорінити із навчальних закладів українську культуру, рідну мову. Священики мали виголошувати проповіді виключно російською мовою – ці антиукраїнські акції викликали бурхливу реакцію українського народу і його духовної еліти: вчителів, письменників, вчених, діячів культури.

1869 – пішов у далекі світи **Забіла Віктор Миколайович (1808–1869)** – поет-романтик; дружив із Т. Шевченком, брав участь в організації похорону Кобзаря та впорядкуванні його могили в Каневі. У день 35-ої річниці невдалого весілля до Люби Білозерської, яку

1834

В. Забіла

силоміць віддали заміж за багатого поміщика, прийшов на хутір «Кукуріківку» (тепер с. Забілівщина Борзнянського р-ну Чернігівської обл.), дістав барильце меду, призначеного для весілля – вийняв із шафи чарки друзів: Тараса Шевченка, Михайла Глинки, Якова де Бальмена, Віктора Закревського, Василя Штернберга, Опанаса Марковича, наповнив і уявно почекався з кожним. Вранці однолюба знайшли сплячого вічним сном, з усмішкою на мертвих вустах.

1938 – у Харкові народилася **Ківенко Надія Василівна** – доктор філософських наук, професор КІНО. Напрямок наукового дослідження – співвідношення біологічного і соціального в особистості, закономірності процесу адаптації, насилля та ненасилля, гуманізації людських стосунків.

А. Самойленко

2006 – рішенням Вченої ради звання «**Почесний професор університету**» удостоєний директор Інституту математики НАН України **Самойленко Анатолій Михайлович**. Засновник наукової школи з теорії багаточастотних коливань та теорії імпульсних систем, що визнана математичними центрами світу, один з провідних спеціалістів у галузі звичайних диференціальних рівнянь.

2014 – за участі вищих навчальних закладів України, партнерів із зарубіжжя розпочала діяльність **Міжнародна академія соціальної роботи**, що дозволила розробити форму розвитку соціальної роботи шляхом об'єднання

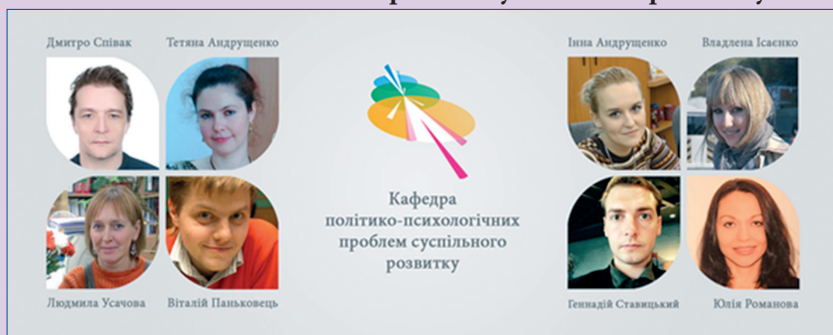
науковців, теоретиків та практиків над пошуком інноваційних моделей вирішення соціальних проблем суспільств. Основним завданням діяльності Академії – залучення до роботи науковців, фахівців соціальних служб, установ, де працюють досвідчені практики.

О. Рудницька

1946 – у Києві народилася **Рудницька Оксана Петрівна (1946–2002)** – доктор педагогічних наук, професор, зав. кафедри гри на музичних інструментах. Поле наукових ідей: опрацювання актуальних питань теорії та практики педагогіки вищої школи; вивчення проблеми інтеграції знань у мистецький світ особистості.

2011 – створена **кафедра політико-психологічних проблем суспільного розвитку**.

На фото (зліва – направо): Усачова Людмила Вікторівна – ст. викладач;

Співак Дмитро Мирославович – ст. викладач; Андрущенко Тетяна

Вікторівна – доктор політичних наук, доцент, зав. кафедри; Паньковець

Віталій Леонідович – кандидат психологічних наук, доцент; Ставицький

Геннадій Анатолійович – викладач; Кондратенко Інна Григорівна – викладач;

Ісаєнко Владлена Вікторівна – ст. викладач; Романова Юлія Владиславівна –

кандидат психологічних наук, ст. викладач. 2014 рік

*На фото (зліва – направо):
сидить Галина Петрівна
Мозгова – доктор психологічних
наук, професор, зав.кафедри.
Стоять: Ханецька Тетяна
Іванівна – кандидат психологічних
наук, доцент, Котлярова Аліна
Володимирівна – викладач, Распутько
Юрій Віталійович – ст. викладач,
Пращенко Олена Костянтинівна –
ст. викладач. 2014 рік*

родної роботи відбулася зустріч з польськими колегами-тифлопедагогами, яку відкрили: зав. кафедри тифлопедагогіки Є.П. Синьова і заступник директора М.К. Шеремет. У заході взяли участь студенти та викладачі кафедри тифлопедагогіки, а також представники громадських організацій, які опікуються проблемами людей з порушеннями зору в Україні. Польські тифлопедагоги Марек Якубовський та Аліна Талукдер презентували та передали кафедрі розробки тифлографічних матеріалів.

2011 – у зв'язку з реорганізацією кафедри практичної психології та психотерапії (зав. кафедри, доктор психологічних наук, професор Пов'якень Надія Іванівна) створена **кафедра практичної психології та психосоматики**.

2011 – створена **кафедра соціальної психології та психотерапії**.

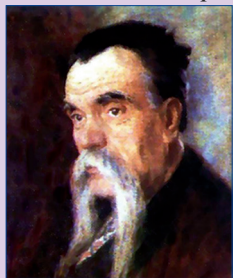
2014 – в конференц-залі Інституту корекційної педагогіки та психології в рамках міжна-

*На фото (зліва – направо): Хоменко
Наталія Володимирівна – викладач;
Федоренко Алла Федорівна – кандидат
психологічних наук, доцент;
Ставицька Світлана Олексіївна –
доктор психологічних наук, професор,
зав. кафедри; Склярєнко Оксана
Миколаївна – кандидат психологічних
наук, доцент; Бушуєва Тетяна
Володимирівна – кандидат
психологічних наук, професор;
Зайчикова Тетяна Вікторівна –
кандидат психологічних наук, доцент;
Пилипенко Наталія Георгіївна*

1840 – у Кліщинцях Золотоніського пов. на Полтавщині (тепер – Черкаська обл.) народився **Старицький Михайло Петрович (1840–1904)** – студентський товариш Михайла Драгоманова, письменник (поет, драматург, прозаїк), театральний і культурний діяч.

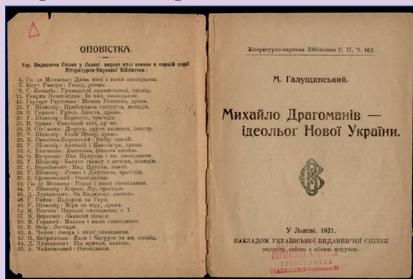
М. Старицький

1865 року з дружиною і донькою Марією знімав квартиру в будинку Войцеховського на Мало-Жандармський вулиці, у якому мешкали й Драгоманови. Михайло Петрович запропонував Старицькому зайнятися виданням збірок народних пісень, дум, казок, тому, що заборони на цей вид літературної діяльності в Валуєвському указі не було. Саме Драгоманов порадив Старицькому зробити переклади сербських народних дум і пісень українською мовою, про що потім написав Франкові: «По моїх поглядах, виложених в статтях «Література російська, великоруська, українська й галицька», українським писателям радилася певна система праці «знизу в гору» (від літератури простої до високої), але зразу же відводилось досить широке поле навіть для простонародної літератури. І я можу сказати, що дехто почав працювати по моїх планах, напр., Старицький почав перекладати сербські пісні». Титульна сторінка книги «Сербські народні думи і пісні» містить авторську присвяту: «Моєму щирому другові і товаришеві Михайлу Петровичу Драгоманову».

1896 – у приміщенні оперного театру **кінооператор Федецький Альфред Костянтинович (1857–1902)** провів перший в Україні публічний кіносеанс, на якому демонструвалися 3-хвилинні документальні сюжети: «Перенесення чудотворної ікони Божої матері з Курязького монастиря в харківський Покровський

монастир», «Джигітування козаків 1-го Оренбурзького козачого полку», «Вид Харківського вокзалу в момент відходу поїзда, з начальством на платформі» та «Народне гуляння на Кінній площі в Харкові». Розробляв Федецький і кольорову фотографію.

1921 – побачила світ книга педагога і публіциста Галушинського Михайла Миколайовича (1878–1931): «Михайло Драгоманов – ідеолог Нової України». У передньому слові автор зазначає: «Драгоманов – особистість, яку треба вижидати цілі століття».

І. Ганжа

1923 – у Донецьку народився Ганжа Іван Хомич (1923–2000) – учасник Другої світової війни, в 1971–1991 роках – доцент кафедри історії СРСР та УРСР, декан історичного факультету КДПІ. Брав активну участь у патріотично-му вихованні студентів.

1951 – у Києві народилася Чинок Олена Іванівна – випускниця КДПІ, кандидат філологічних наук, доцент кафедри російської мови; Заслужений працівник освіти України, член Асоціації керівників закладів освіти Києва. Автор 3-х культурно-психолого-педагогічних щоденників, 3-х «Освітніх портфелів» та «Портфолію розвитку гімназиста» Асоційованої школи ЮНЕСКО.

О. Чинок

2014 – обрано голову Студентської ради – вперше в університеті цей вибір здійснювався шляхом відкритого голосування; за його результатами переміг студент третього курсу Інституту соціології, психології та соціальних комунікацій **Сергій Зайченко**. У юнаків і дівчат

Ради нові проекти щодо втілення задумів з розширення міжнародної співпраці зі студентами університетів інших країн, реалізація актуальних студентських дозвілєвих програм.

1722 – у Чорнухах на Полтавщині народився **Сковорода Григорій Савич (1722–1794)** – педагог, поет, мандрівний філософ, представник етико-гуманістичного напрямку вітчизняного просвітництва. Здобув освіту в Київській духовній академії, продовжував навчання за кордоном – у Відні, Мюнхені та Бреславі; з 1769 року й до смерті залишався мандрівним учителем. Педагогічні погляди виклав у діалогах, віршах, байках, листах. Проблема виховання присвячено притчі: «Вдячний Еродій» та «Жайворонки», «Байки Харківські». Освітнянські погляди

Г. Сковорода

втілюють основні напрями прогресивної педагогіки: гуманізм, демократизм, високу моральність, любов до Батьківщини й народу; провідне значення надавав розумовій освіті, яка допомагає особистості пізнати себе та навколишній світ. Обстоював українську мову в школах, шанував інші мови, пропонував використання різноманітних методів навчання (бесіди, роз'яснення, поради, приклади), радив виховувати переконанням, привчанням до критичного аналізу своїх вчинків, дотримуванням режиму. Обстоював загальнодоступне, безплатне навчання.

у Києві здали в експлуатацію міст через Дніпро. Інженери: Георгій Фукс, Б.М. Гребень, Є.А. Левинський,

1976 – у Києві здали в експлуатацію міст через Дніпро. Інженери: Георгій Фукс, Б.М. Гребень, Є.А. Левинський,

1834

Б.С. Романенко, архітектор Анатолій Добровольський. З'єднує правобережні житлові райони столиці з житловими масивами Райдужний, Троєщина, Воскресенка. Комплекс завдовжки 9 кілометрів складається з підходів до мостів через Дніпро і Десенку, дороги на острові Муромець, з'їздів на базу відпочинку «Дніпрові хвили», автостоянки.

1992 – Генеральна асамблея ООН проголосила **Міжнародним днем інвалідів**. Студенти та викладачі Інституту корекційної педагогіки та психології проводять конференції, беруть активну участь у заходах на тему: «Марш миру», «Музей без бар'єрів», у тренінгах, присвячених роботі з людьми, які мають порушення зору, слуху, інваліди від народження.

2007 – для забезпечення організаційно-методичної підтримки студентів в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу **створено Інститут академічних кураторів ECTS**. Його основними напрями роботи є інформування студентів про історію, структуру, діяльність вузу, нормативно-правові документи, що регламентують навчальний процес, контроль за результатами навчання, сприяння студентському самоврядуванню.

2013 – відбулася зустріч студентів Інституту української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка з поетом і видавцем Малковичем Іваном Антоновичем, який розповів про сучасний стан видавничої справи в Україні й презентував видання видавництва «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», де є засновником і директором. А також розповів про свою поетичну творчість: його вірші перекладено англійською, німецькою, італійською, російською, польською, литовською, грузинською

2014 – у спортивному комплексі відбулося традиційний захід кафедри фізичного виховання та здоров'я під керівництвом професора Олександри Дмитрівни Дубогай – **свято «Здоров'я, Краси та Руху»** для студентів з відхиленнями у стані здоров'я.

1834

1834 – на базі університету Св. Володимира відкрито «особливий виховний заклад» – **Педагогічний інститут**: самостійний навчальний підрозділ для підготовки вчительських кадрів. Виписка із Рішення Вченої ради: «Цель учреждения при университете Св. Владимира

Т. Колесник

Институтувъ есть Педагогическое образование Учителей для Гимназий и Уездных училищъ. В Институте полагается 30 Студентувъ, на казенномъ содержании».

1938 – у Єнакієвому Донецької обл. народилася **Колесник Тамара Всеволодівна** – кандидат фізико-математичних наук, професор кафедри математичного аналізу, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки (1996). Наукові дослідження

Н. Мозгова

присвячені методам розв'язання задач математичної фізики, пов'язаних з теорією потенціалу.

1957 – у Києві народилася **Мозгова Наталія Григорівна** – доктор філософських наук, професор, зав. кафедри філософії, Заслужений працівник освіти України. Автор 200 наукових публікацій; наукові інтереси: історія духовно-академічної та університетської філософії

України XIX – початку XX ст. Науково обґрунтувала теоретичну реконструкцію логіко-гносеологічних поглядів філософів Київської духовної академії та їх загальну оцінку на фоні європейського контексту; ввела в науковий обіг рукописи лекцій та їх текстувальні першодруки з логіки, гносеології професорів: І. Скворцова, В. Карпова, Й. Міхневича, П. Авсенєва, Ор. Новицького, С. Гогоцького, П. Юркевича, П. Ліницького.

2007 – підписано до друку третій том (Літературознавство) наукового видання «**Михайло Драгоманов. Вибрані праці**» (298 с.). Вміщено твори: «Три листи до редакції «Друга», «Галицько-руське письменство», «По вопросу о малорусской литературе», «Література українська, проскрибована урядом російським».

2013 – у рамках наукової теми «Державно-громадське управління освітою» за участі Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка, Уманського державного педагогічного

університету імені Павла Тичини, Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка, Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Григорія Сковороди, Асоціації керівників шкіл України, Лабораторії управління освітніми

зкладами Інституту педагогіки НАПН України, Студентської ради Інституту управління та економіки освіти відбувся **міжуніверситетський круглий стіл «Професійна компетентність сучасного менеджера освіти»**.

2014 – відбулася **Міжнародна он-лайн конференція молодих науковців, аспірантів та студентів на тему: «Особливості підготовки фахівців соціальної сфери в Україні та Польщі»**. Серед організаторів заходу: Інститут соціальної роботи та управління університету, Вища лінгвістична школа (м. Ченстохов, Польща).

1917 – у Києві відкрито Академію мистецтв, перший президент якої – педагог і художник Кричевський Федір Григорович (1879–1947), а із травня 1919 року – художник-графік Нарбут Георгій (Юрій) Іванович (1886–1920). Навчальні майстерні розташовувалися в будинку Педагогічного музею, з 1918 року діяла в приміщенні на вулиці Великий Підвальний, 38 (тепер Ярославів Вал, 40). Нині тут розміщується Київський інститут театрального мистецтва імені І. Карпенка-Карого.

О. Бугайов

– у Жданівці Хмельницького р-ну Вінницької обл. народився **Бугайов Олександр Іванович** – доктор педагогічних наук, професор, зав. сектором методики навчання фізики (1973–1993). Заслужений діяч науки і техніки України, Почесний академік НАПН України.

1927 – у Олексіївці Воскресенського р-ну Саратовської обл. (РФ) народилася **Язикіна Раїса Олександрівна** – доктор географічних наук, професор КДПІ.

1967 – у Києві народився **Клименко Олександр Іванович** – викладач кафедри журналістики. Науковий напрям дослідження – комп'ютерна графіка, історія друкарства та видавничої справи в Україні.

О. Клименко

2012 – у залі засідань Вченої Ради університету в межах ініційованого академічного лекторію відбулася **відкрита лекція** доктора педагогічних наук, професора, академіка АПН України Сухомлинської Ольги Василівни на тему: «Софія Русова: ставлення до дошкільця».

2013 – в Інституті іноземної філології відбулася **II Міжнародна конференція** на тему: «Мова світу – мова у світі», присвячена пам'яті доктора філологічних наук, професора М.Я. Брицина. У роботі заходу взяли участь мовознавці з різних вузів України та зарубіжних країн, зокрема – Білорусі, Молдови, Казахстану, Азербайджану, Латвії та Литви.

2014 – завершена **виставка робіт з технічної та декоративно-прикладної творчості студентів і викладачів Інженерно-педагогічного інституту та Дитячої інженерної академії**. Захід

започатковано в контексті Дня відкритих дверей НПУ та на знак вшанування 180-ої річниці з часу заснування Драгоманівського вишу. Для огляду запропонована експозиція національних вишитих рушників, вишивка «рішельє» та картини з бісеру, витинанки.

Студенти кафедр представили техніки плетіння гачком, жіночі прикраси з полімерної глини, предмети побуту з дерев'яним різьбленням, петриківським розписом, писанки та ляльки-мотанки; експозиція художніх робіт у популярному нині квілінзі, а також вироби з соломки, паперу, бісеру, живих квітів, мушель і тополиного пуху, аплікації, плетіння, складання, різьблення, витинання.

Діонісій Балабан

1657 – у Києві митрополитом Київським, Галицьким та всієї Київської Руси (без Московії) обрано Діонісія Балабана (р.н.н. – 1663) – прихильника гетьмана Виговського Івана (1608–1664); рішуче відмовився прийняти хіротонію (антиканонічну посвяту) в Москві; відкинув так звану присягу «білому цареві», яку приймали російські бояри, ще при Богданові Хмельницькому (1596–1657). Як і всі київські митрополити, дістав благословення на кафедрі від константинопольського патріарха Парфенія. Зупинив незаконні спроби Московії підпорядкувати Київську митрополію Московському патріархату.

італійський скульптор Еміліо Саля (1864–1920).

1951 – на Житомирщині народився **Красноголовець Олександр Сергійович** – доцент кафедри образотворчого мистецтва, скульптор. Автор багатьох творів станкового і монументального видів, серед них: погруддя Михай-

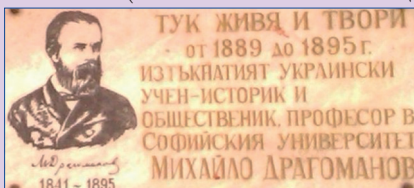
*О. Красноголовець
біля макету
пам'ятника
Т. Шевченка*

1834

лу Драгоманову біля головного корпусу університету та галерея бюстів відомих педагогів; монументальне панно «Історія книгодрукування» (встановлено на будинку № 13 на вул. Полковника Шутова); скульптурні твори, присвячені учасникам Другої світової війни (більшість із них як надгробки на місцях поховання).

1996 – коштом української діаспори та українських дипломатів під час днів України в Софії (Болгарія) встановлена меморіальна дошка на вулиці Денкоглу, 40, де мешкав

М.П. Драгоманов. За час перебування Михайла Драгоманова на посаді професора Вищої школи в Софії, виросла плеяда послідовників – молодих талановитих учених, які відвідували вченого дома, користувалися книгами із бібліотеки й творчо використовували методи його наукової роботи. Драгоманов дбав про зміцнення наукового потенціалу Болгарії - пропонував запросити до Софії з Харкова болгарського вченого Дрінова Маріна Стоянова (1838–1906); підвищити платню викладачам; направляти молодих учених у відрядження за кордон; продовжити навчальний курс з трьох до чотирьох років.

2010 – підписано Договір про співпрацю між Кишинівським державним педагогічним університетом імені Іоне Крянге (Молдавія) і Національним педагогічним університетом імені М.П. Драгоманова.

2014 – кафедра фізичного виховання та здоров'я Інституту фізичного виховання та спорту під керівництвом професора Дубогай Олександри Дмитрівни провели свято, спрямоване на популяризацію здорового

способу життя серед молоді. Команди, що представляти Інституту, зодягнулися у вишиванки, виконували танцювальні вправи під українські музичні композиції. В урочистостях взяли участь всі присутні юнаки і дівчата.

1892 – у Чернігові народився **Ганцов Всеволод Михайлович (1892–1979)** – мовознавець, професор Київського інституту народної освіти; репресований. Від жовтня 1918 року – професор КІНО,

досліджував питання діалектології, історії української мови, українського правопису, лексикографії. У праці «Діалектологічна класифікація українських говорів» (1923) розробив наукові засади діалектичного членування української мови. Досліджував поліські дифтонги: «Характеристика поліських дифтонгів і шляхи їхнього фонетичного розвитку» (1923); «Діалектологічні межі на Чернігівщині» (1925). Від 1920 року – керівник Комісії для складання словника української живої мови, від 1924 – співредактор «Російсько-українського словника». Дослідник автографів Т. Шевченка. Заарештований 1929 року, засуджений по справі «СВУ», при чому слідством Ганцов розглядався як «один із ключових авторів правопису Скрипника». 1950 року висланий до Красноярського краю (Росія), 1956 – звільнений, мешкав у Чернігові. Реабілітований 1989 року (посмертно).

Меморіальна дошка В. Ганцову в Чернігові

Б. Гришко-Богменко

1935 – у Києві народився **Гришко-Богменко Борис Костьович** – професор кафедри ботаніки; декан природничо-географічного факультету КДПІ. Відмінник освіти УРСР, автор 45 наукових праць, чотирьох навчальних посібників.

2011 – згідно з дорученням Президента України №1-1/2872 та відповідно до Наказу Міністерства освіти і науки «Про дистанційне навчання української мови громадян Бразилії українського походження на базі НПУ імені М.П. Драгоманова» в університеті відкрито курси української мови за дистанційною формою навчання для громадян Бразилії українського походження.

2014 – студенти Інституту української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка відвідали на Конtrakтовій площі Грецький монастир Святої Катерини та дізналися його історія. Ця зацікавленість пов'язана з тим, що вуз уже не один рік співпрацює з українцями в Греції, організовує спільні зустрічі та конференції. З історії відомо, що велика колонія грецьких купців постійно перебувала в Києві ще в XVII ст. А 1738 року збудували поруч із Магістерською площею, на землі, що належала грецькому купцеві Астаматисові Стімати, дерев'яну каплицю, а згодом – й монастир. В середині храму іконостас у стилі рококо. На початку 1920-х років більшовики храм закрили, будівлі використовувалися як виставочні зали, а 1929 року їх розібрали. Проте зберігся прибутковий будинок і

*Церква святої Катерини
(Грецький монастир)*

дзвіниця, яку відтворено у первісному вигляді 1995 року. На жаль, попри прагнення грецької громади на початку 1990-х років повернути монастир та будівлі, їх передали управлінню Національного банку в Києві та Київській області. Лише тричі на тиждень грецьким вірянам дозволяють збиратися на богослужіння.

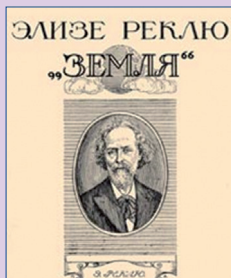
1855 – у лісовому хуторі у Вологодській губ. (Росія) народився «король репортерів» **Гіляровський Володимир Олексійович (1855–1935)** – письменник, журналіст; часто бував в Україні, збирав на Полтавщині матеріал до біографії прозаїка Гоголя Миколи

В. Гіляровський

Васильовича (1809–1852) та видав книгу «На батьківщині Гоголя. З поїздки по Україні». Саме йому після проведення серйозних досліджень вдалося встановити точну дату та місце народження Гоголя. На початку Першої світової війни написав текст «Маршу Сибірських стрільців»; 1901 року написав вірш «На могилі Шевченка». Для «Кобзаря» 1906 року переклав поезію Т. Шевченка «Ой три шляхи широкії».

Брав участь у влаштуванні шевченківських вечорів, збиранні коштів на пам'ятник поетові в Києві. Написав історичний нарис «Запорізька Січ»; позував художникові Андрєєву Миколі Андрійовичу (1873–1932) для фігури отамана запорізьких козаків Тараса Бульби на постаменті пам'ятника М. Гоголю в Москві.

1876 – **Михайло Драгоманов розпочав співпрацювати та друкуватися в газеті «Робітник»**, написав для видання розділ географії Російської імперії та України до фундаментальної наукової роботи «Земля і люди» французького географа **Жан-Жака Еліза Реклю (1830–1905)**. Роботу видано у 19 томах, дослідник писав 20 років (1873–1893), кожний рік видаваючи по тому.

О. Гіляров

1856 – у Москві (Росія) народився **Гіляров Олександр Микитович (1856–1938)** – академік НАН УРСР, доктор філософських наук, професор, зав. кафедри філософії Київського інституту народної освіти імені О.М. Горького (1920–1921). Наукові інтереси: філософія, історія філософії, яку відокремлював від основних філософських дисциплін, психологія, літературознавство, хімія. Спираючись на студії з античної філософії, передусім платонізму, а також дослідження в різних сферах наук і культури. Обґрунтував філософське вчення, яке назвав «синехологічним спіритуалізмом» (від грецького слова «пов’язуючий»), у якому всесвіт постає «як одухотворений організм, жива система, в якій кожна людина існує для цілого і ціле – для кожної особистості суспільства».

2013 – проведено круглий стіл «**Інклюзивна освіта: стан та перспективи розвитку в регіоні**». Обговорено досвід реалізації моделі інклюзивної освіти в регіоні, аналіз ризиків, з якими стикаються керівники навчальних закладів інтегрованого типу, а також розробка рекомендацій щодо оптимізації цієї форми навчання. прийнято резолюцію: ініціювати перед Міністерством соціальної політики України про виділення коштів для підтримки діяльності професійних та вищих навчальних закладів.

2014 – на відкритому чемпіонаті Києва з боротьби самбо та бойового самбо серед жінок і чоловіків драгоманівці під керівництвом тренера, ст. викладача кафедри олімпійського та професійного спорту Валерія Дідковського зайняли призові місця: Яна Баранкова (60 кг) – студентка 4 курсу Інституту історичної освіти – 1; Маргарита Гідревич (68 кг) – студентка 2 курсу Інституту історичної освіти; – 1; Денис Балишев (90 кг) – студент 2 курсу інституту фізичного виховання та спорту; 3 місце (бойове самбо).

1863 – на хуторі Вільховий Яр поблизу с. Руські Тишки (тепер Харківський р-н Харківської обл.) народився **Грінченко Борис Дмитрович** (1863–1910) – товариш Михайла Драгоманова,

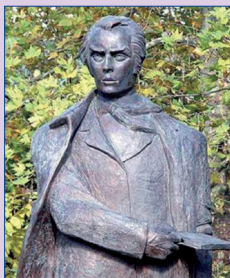
Б. Грінченко

рецензент його творів; письменник, педагог, лексикограф, літературознавець, етнограф, історик, публіцист. Драгоманов не зустрічався з Грінченком, навіть тривалий час не знав його справжнього прізвища, сприймаючи псевдоніми «Чайченко» і «Вартовий» як прізвища різних діячів. Літературні питання двох українців знайшли своє місце у відомій дискусії М. Драгоманова і Б. Грінченка («Листи на наддніпрянську Україну» та «Листи з України наддніпрянської»), які публікувалися в західноукраїнській періодиці протягом 1892–1893 років, а згодом видані окремо.

1915 – киянин **Малевич Казимир Северинович** (1879–1935) уперше оприлюднив у Петрограді (Росія) **39 картин**, серед яких був і знаменитий «чорний квадрат».

2007 – в Ялті (АР Крим) відкрито пам'ятник **Тарасу Шевченку**, автор якого Молодожанин Леонід Григорович (1915–2009) – скульптор із Хмельниччини, який переїхав до Канади; також він автор монументів Кобзарю у Вінніпегу (1961),

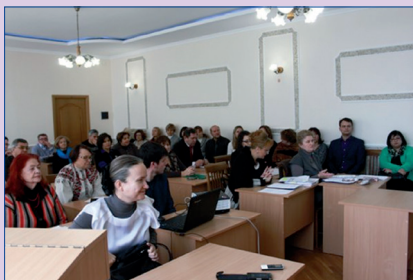
Пам'ятник
Т. Шевченку в Ялті

Вашингтоні (1964), в Буенос-Айресі (1971), у Санкт-Петербурзі, Оттаві (2011) та Івано-Франківську (2011), Лесі Українці – в Торонто. Він також є автором надгробного пам'ятника Іванові Багряному у Новому Ульмі, Німеччині. Пам'ятник Шевченку в Ялті скульптор виготовив в Аргентині з бронзи; його вага – 2,5 тони, висота – 3 метри.

2013 – у Національній науковій медичній бібліотеці України відбулася **презентація книги (монографії) «Міжнародне право охорони культурних цінностей та його імплементація у внутрішньому праві України»**, професора університету Віктора Івановича Акуленка.

2014 – відбулося засідання Вченої Ради Інституту української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка, на якому звіт колегам представив директор Інституту, доктор філологічних наук, професор **Висоцький Анатолій Васильович**, що сконцентрував у своєму виступі увагу на розвитку навчального закладу протягом останніх років та тенденціях щодо його майбутнього. У засіданні взяли участь і виступили члени ректорату, профспілки вузу. А.В. Висоцького знову обрано керівником Інституту.

К. Брюллов

1798 – у Санкт-Петербурзі (Росія) народився **Брюллов Олександр Павлович (1798–1877)** – архітектор, старший брат художника Брюллова Карла Павловича (1799–1852), у якого вчився малювати Тарас Шевченко. Олександр – автор конкурсних проєктів пам'яників князеві Володимиру в Києві (1830), на місці Полтавської битви (1849). Разом із Тарасом Шевченком брав участь в ілюструванні збірника «Сто русских литераторов» (Том 2. – СПб. – 1841). Поет згадував про О. Брюллова в повістях «Художник» і «Близнецы», подарував йому офорт «Вірсавія» з написом «Александру Павловичу Брюллову Т. Шевченко. 1860 года 4 сентября».

1926 – Києві народився **Степанюк Володимир Ієреміївич** – кандидат педагогічних наук, ст. науковий співробітник КДПІ (1987–1991).

1933 – о 7 годині 25 хвилин у Празі (Чехія) **упокоївся 67-річний Леонтович Володимир Миколайович (1866–1926)** – письменник і меценат, за фахом правник, видавець. Влітку 1891 року відвідав Тарасову могилу в Каневі, де поклявся: «Не ми будемо, коли Україні волі й долі не здобудемо!» В рідній Оріхівці (тепер – Лубенський р-н Полтавської обл.) збудував двокласну школу з українською мовою навчання, утримував на власні кошти учителя та бібліотекара, очолював «Товариство підмоги українській літературі, науці й штуці» (1911–1919).

В. Леонтович

*Т. Лисянська**П. Чернега**К. Двірна*

1943 – у Калузі Березнегуватського р-ну Миколаївської обл. народилася **Лисянська Таїса Миколаївна** – кандидат психологічних наук, професор кафедри психології Інституту філософської освіти і науки, Заслужений працівник освіти України.

1945 – у Терешках Сквирського р-ну Київської обл. народився **Чернега Петро Макарович** – доктор історичних наук, професор, зав. кафедри етнології (з 2007). Автор 165 наукових праць; під науковим керівництвом шість аспірантів і пошукачів здобули кандидатські ступені.

1957 – у Рогозівому Бориспільського р-ну Київської обл. народилася **Двірна Катерина Петрівна** – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України Інституту історичної освіти.

2007 – відбувся «круглий стіл», присвячений Міжнародному дню захисту прав людини на тему: «Конвенція ООН про права інвалідів». Організатором заходу виступила кафедра тифлопедагогіки Інституту корекційної педагогіки і психології за участю органів державної влади та громадських організацій. Учасники: Міністерство освіти та науки України, Асоціація тифлопедагогів України, Національна асамблея інвалідів України, Всеукраїнська благодійна організація інвалідів та пенсіонерів «Обличчям до істини», Всеукраїнська громадська організація «Профспілка працездатних інвалідів», Всеукраїнська молодіжна громадська організація інвалідів з вадами зору «Генерація успішної дії», Київський міський благодійний фонд допомоги вченим-інвалідам по зору «Візаві», Київське міське об'єднання незрячих фахівців «Реаресурс» та Всеукраїнська громадська організація «Наукове товариство інвалідів «Інститут соціальної політики».

Родина Грушевських. 1914 рік

1914 – у Києві за зв'язки з австрійським урядом російська поліція заарештувала українського історика Грушевського Михайла Сергійовича (1866–1934), і, після утримання в Лук'янівській в'язниці, заслала до Симбірська (Росія), звідкіля вченого перевели в Казань, а

О. Плиска

потім – до Москви. Життєві перипетії не перешкодили історику продовжувати наукову працю і співробітничати з «Українським життям» і тижневиком «Промінь».

1957 – у Тячеві Закарпатської обл. народився **Плиска Олександр Іванович** - доктор медичних наук, професор, зав. кафедри анатомії, фізіології та шкільної гігієни (з 2001). Фахівець у галузі фізіології, патофізіології та фармакології серцево-судинної системи; фізіології вищої нервової діяльності, фізіології та патофізіології обміну речовин і травної системи. Науковий доробок: 150 публікацій, з них 20 – за кордоном, 25 – монографій, підручників, навчальних посібників.

2002 – підписано до друку книги доктора історичних наук, професора кафедри теорії та історії педагогіки **Руденка Юрія Дмитровича**

«Основи сучасного українського виховання» (Вид-во імені Олени Теліги. – 327 с.), презентація якої відбулася у вузі.

2013 – відбувся семінар-тренінг за участі тренера гештальт-терапевта Науменко Л. та тренера Дюби В. «Все є гештальт». Впродовж заняття розглянуто гештальт-терапію, як один

з сучасних напрямів екзистенціальної психотерапії. Слухачі мали змогу активізувати знання, отримані впродовж навчання з дисциплін психологічного циклу, відповідно до окресленої тематики. Студенти мали змогу перевірити свої знання з цієї та

суміжних дисциплін, продемонструвати обізнаність в такій складній науці та відвідати ще низку тренінгів, лекцій та симпозіумів.

2014 – підписано Угоду між університетом і Національним університетом фізичного виховання та спорту України. Партнерські програми двох вузів стали важливими для того, щоб надати студентам максимальні можливості для розвитку в напрямках,

які вважають пріоритетними у кар'єрі: розширення можливостей навчання і реалізації як спортсменів. Результатом перемовин стало підписання спільної Угоди про співпрацю. «Для Драгоманівського університету важливе налагодження тісних контактів з університетом фізичного виховання та спорту України, що сьогодні вважається головним осередком формування здорового способу життя та центром фахової підготовки спеціалістів в державі. Це актуально в плані розширення можливостей навчання і реалізації себе як спортсменів нашим студентам, особливо вихованцям Інституту фізичного виховання та спорту. Це необхідно нашим викладачам, які чимало зможуть почерпнути у досвідчених колег та запропонувати власні методичні й наукові розробки» - зазначали учасники зустрічі.

С. Полоцький

1629 – у Києві народився **Полоцький Симеон (1629–1680)** – учений, який зробив значний внесок у розвиток педагогічної науки. Майже на 20 років раніше від англійського філософа Джона Локка (1632–1704), виступив проти теорії «вроджених ідей», будучи переконаним у тому, що «особистість не народжується з готовими моральними якостями, а набуває у процесі виховання». Його педагогічні ідеї викладені в наукових працях: «Книжица вопросов и ответов, иже в юности сердцем зело потребне суть», «Обед душевный» та «Вечеря душевная».

І. Сулима

1635 – на ешафот у Старому місті Варшави (Польща) постав для страти гетьман **нереєстрових запорозьких козаків Сулима Іван Михайлович (р.н.н. – 1635)**. Народився в православній шляхетській сім'ї в Рогощах Київського воєводства. В останньому бажанні перед смертю просив, щоб в труну поклали золоту медаль, отриману від Папи Римського. Та мати домовину ватажку не судилося: багаторазовий переможець турків, який здобув неприступну фортецю Кодак, мусив підставляти шию під сокиру кату – гетьману відрубали голову, тіло четвертували і для остраху розвісили на міських мурах польської столиці.

1674 – у Києво-Печерській друкарні **вийшов короткий нарис історії України – Збірник «Синопис»**. У виданні не викладали-

ся встановлені історичні факти, це була компіляція з історичної міфології. Авторство приписується Гізелю Інокентію (1600–1683) – вченому-богослову, філософу, історичу, архімандрит Києво-Печерського монастиря (1656–1683).

1881 – в Орелецьках (тепер Івано-Франківська обл.) народився **Равлюк Микола Тимофійович (1881–1933)** – педагог і методист; викладав українську і латинську мови в КДПІ. Видав «Читанку для I і II класів гімназій» та посібник «Дієприкметники і дієприслівники в українській мові» (1912).

1926 – у Києві народилася **Цвікальська Галина Олександрівна** – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії КДПІ (з 1969).

1932 – у Києві народилася **Басюра Валентина Іванівна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри олігофренопедагогіки КДПІ (1969–1999).

Б. Хоменко

1943 – в Алма-Аті (Казахстан) народився **Хоменко Борис Григорович** – доктор біологічних наук, професор, зав. кафедри анатомії, фізіології та шкільної гігієни КДПІ (1992–2001). Відмінник народної освіти України. Автор 250 наукових праць, підручників, посібників.

2013 – в Інституті української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка **відкрито аудиторію імені Арнольда Панасовича Грищенка (1936–2006)** – мовознавця, доктора філологічних наук, професора, академіка НАПН України, Заслуженого діяча науки і техніки України, завідувача кафедри української мови. Були присутні: дружина – Ніна Миколаївна, брат Геннадій Опанасович, син Тарас, докторантка Надія Іванівна Бойко, товариш – професор Василь Васильович Німчук, члени ректорату, студенти, викладачі. Відкрила аудиторію зав. кафедри української мови, професор Марія Яківна Плющ, яка співпрацювала з А.Грищенком. З вітальним словом виступив директор інституту, професор Анатолій Васильович Висоцький. Народний ансамбль «Купава» виконав улюблену пісню Арнольда Панасовича «Ой, летіли дикі гуси».

М. Ярошенко

1846 – у Полтаві народився **Ярошенко Микола Олександрович (1846–1898)** – український живописець, який створив образ студента, курсистки; намалював галерею портретів визначних діячів культури, серед яких: художник Ге Микола Миколайович (1831–1894), письменники: Успенський Гліб Іванович (1843–1902) та Короленко Володимир Галактіонович (1853–1921), а також твори на українські теми: «Дівчина з рогачем» (1864), «Сліпі каліки під Києвом» (1879), «Жебраки в Києво-Печерській лаврі» (1879–1880) та ін.

О. Скрипченко

1921 – у Смілі (тепер Черкаська обл.) народився **Скрипченко Олександр Васильович** – випускник КДПІ (1946), учасник Другої світової війни, доктор психологічних наук, професор, зав. кафедри психології (1980–1990), Заслужений працівник освіти України.

Є. Сверстюк

1928 – у Сільцевому Волинського воєводства (Польща) народився **Сверстюк Євген Олександрович (1928–2014)** – письменник, філософ, гоголезнавець, головний редактор православної газети «Наша віра», президент Українського ПЕН-клубу. Автор твору «самвидаву»: «З приводу процесу над Погружальським». Політв'язень радянського режиму.

*М. Шкіль**І. Шапошникова*

Неодноразово зустрічався з викладачами і студентами університету.

1932 – у Бурбиновому Семенівського р-ну Полтавської обл. народився **Шкіль Микола Іванович** – доктор фізико-математичних наук, професор, академік НАПН України, ректор (1973–2003), Почесний ректор університету. Серед учнів – 25 кандидатів і 4 доктори наук. Результати досліджень представлено в 370 наукових працях, зокрема – в 10 монографіях, 25 підручниках та посібниках. З 2003 року – радник ректора.

1959 – у Києві народилася **Шапошникова Ірина Миколаївна** – кандидат педагогічних наук, професор, зав. кафедри педагогіки та методики початкового навчання. Науковий напрям дослідження: зміна парадигми підготовки вчителів для початкової ланки освіти, їх перепідготовки і підвищення кваліфікації.

2014 – у Міжнародному Центрі дитячо-юнацького туризму Департаменту освіти і науки, молоді та спорту міськдержадміністрації (КМДА) відбувся **семінар-практикум з питань туристсько-краєзнавчої роботи для педагогів навчальних закладів столиці: «Національно-патріотичне виховання учнів засобами краєзнавства»**. В заході взяли участь студенти і викладачі університету та 50 педагогів столиці, які займаються краєзнавчою і дослідницько-пошуковою роботою, яка стає однією з найважливіших завдань школи. Життя вимагає від учителів знаходити оптимальне поєднання форм, засобів і методів педагогічного впливу на учнів. Вироблені такі рекомендації: впроваджувати в практику роботи досвід краєзнавчої роботи загальноосвітніх навчальних закладів області з національно-патріотичного виховання учнів, формуванню у школярів почуття патріотизму, національної свідомості, високої моральності.

1856 – у Костуватому на Херсонщині народився **Садовський Микола Карпович (1856–1933)** – актор, режисер і громадський діяч, корифей українського побутового театру; брат І. Карпенка-Карого, П. Саксаганського й М. Садовської-Барілотті. За часів УНР артисти його театру виконували роль

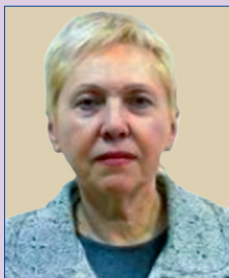

М. Садовський

вершників, які зустрічали Петлюру на Софійському майдані Києва, проводили паради; емігрував разом із цією армією, мешкав у Празі, Про його кохання до артистки Заньковецької Марії Костянтинівни (1854–1934) ходили легенди; коли Микола помер, дорогою до Байкового цвинтаря, на прохання Марусі, процесія зробила коло, щоб пронести труну повз її будинок – через кілька місяців не стало і Заньковецької – покоїться поруч із Садовським. Нарешті з'єдналися навіки в далеких світах: червона і біла троянди, що ростуть на місці спочинку, так переплелися, як їх життя.

1918 – гетьман **Скоропадський Павло Петрович (1873–1945)** зрікся влади на користь **Директорії** – почався «медовий місяць» української освіти та преси. Цьому сприяв прийнятий Директорією Закон «Про державну мову в УНР», який встановив обов'язкове її вживання на всій території України

1935 – у Богодухові Харківської обл. народилася **Воронова Галина Іванівна** – кандидат географічних наук, доцент КДПІ; наукова діяльність була зосереджена на маркетинговій діяльності. Підготувала близько 30 наукових праць, серед них – посібників.

*І. Радіонова**Ю. Лавріненко*

1953 – у Макіївці Донецької обл. народилася **Радіонова Ірина Федорівна** – доктор економічних наук, професор, зав. кафедри економічної теорії (1990–1996). Основні напрями наукової діяльності – теорія макроекономіки, мікроекономіка та економічна політика.

1987 – у Нью-Йорку (США) **відійшов у захід Лавріненко Юрій Андріанович (1905–1987)** – літературознавець, публіцист, есеїст, критик, редактор, дослідник «Розстріляного відродження». Познайомився з В. Сосюрою, почав і собі віршувати, став членом «Плугу». Після Умані приїхав до Харкова, поступив до Інституту народної освіти. Переслідувався більшовиками, виїхав до США.

2013 – відбулося засідання громадського «круглого столу» науковців на тему: «Сучасна політична криза. Шляхи вирішення з точки зору суб'єктності України у світовій політиці». Це перший захід, на який запрошено вчених різних поглядів щодо сучасного стану в Україні. На подію прийшли не лише політологи, а й незалежні експерти, молоді науковці; організатором виступила Студреспубліка. Метою засідання було спробувати знайти шляхи виходу із теперішньої політичної кризи. Як зазначають організатори, це перший громадський захід, на який було запрошено людей різних поглядів щодо сучасного стану в країні. На подію прийшли не лише політологи, а й незалежні експерти, молодь, студенти. Із самого початку дискусія

обіцяла бути палкою та гарячою, але куратор цього проекту, Павло Вікнянський, одразу зазначив: «Наша мета сьогодні не критикувати один одного, а знайти раціональні шляхи виходу із ситуації, що сьогодні стала-ся в країні».

С. Младенов

1880 – у Відині (Болгарія) народився **Младенов Стефан Стоянов (1880–1963)** – педагог, учень Михайла Драгоманова, доктор філософії, професор, академік Болгарської академії наук; закінчив Софійський університет (1902). Основні наукові праці російською мовою: «История болгарского языка» (1929), «Сравнительно-индоевропейское языкознание» (1936); «Введение в общее языкознание» (1927); автор «Этимологического и орфографического словаря болгарского литературного языка» (1941).

С. Максименко

1941 – у Запруддях Рокитнянського р-ну Київської обл. народився **Максименко Сергій Дмитрович** – випускник КДПІ (1965), доктор психологічних наук, професор, академік НАПН України, директор Інституту психології НАПН України. Засновник української наукової школи генетичної психології. Заслужений діяч науки і техніки України. Автор 450 наукових

праць, серед яких – 10 підручників, 12 монографій.

1961 – у Кременному Луганської обл. народилася **Новакова Олена Вікторівна** – доктор політичних наук, професор кафедри політичних наук.

1967 – у Києві народилася **Корнієнко Оксана Олександрівна** – доктор філологічних наук,

О. Корнієнко

професор кафедри російської та зарубіжної літератури (з 1990). Сфера наукових інтересів: сучасна російська література, філософія.

2003 – створена **кафедра іноземних мов та методики їх викладання**, яку очолив кандидат педагогічних наук, професор Махінов Віктор Миколайович. Основною метою викладацького колективу кафедри є створення та удосконалення навчально-методичної роботи з іноземних мов в Інституті педагогіки і психології, враховуючи специфіку даного закладу.

2005 – створена **кафедра германського та порівняльного мовознавства**, яку очолила доктор філологічних наук, професор Корольова Алла Валер'янівна. 28 березня 2013 року перейменована на кафедру «філософії мови, порівняльного мовознавства та перекладу», яку з 2010 по 2014 роки очолювала доктор філософських наук, професор Скубашевська Ольга Станіславівна, а з 1 вересня 2014 – доктор філософських наук, професор Вашкевич Віктор Миколайович.

На фото (зліва – направо) перший ряд знизу: Дерев'янка Марина Миколаївна – ст. викладач; Кравченко Ольга Василівна – ст. викладач; Скубашевська Ольга Станіславівна – професор, доктор філософських наук; Анохіна Тетяна Олександрівна – доцент, кандидат філологічних наук; Качалкіна Єлизавета Василівна – викладач; **другий ряд знизу:** Павлик Наталія Василівна – викладач, Мелько Христина Богданівна – ст. викладач, кандидат філологічних наук; Маїшаківа Наталія Валентинівна – ст. викладач, кандидат філологічних наук; Солонченко Марія Анатоліївна – викладач; Лебідь Олег Миколайович – викладач; Голубенко Наталія Сергіївна – викладач; Кротенко Лідія Борисівна – викладач; Новохацька Наталія Василівна – ст. викладач; Єрмолаєва Світлана Анатоліївна – ст. викладач; Пилипій Юлія Анатоліївна – викладач; Галій Людмила Георгіївна – викладач; Ковальчук Ірина Михайлівна – викладач, Ковальчук Інна Михайлівна – ст. викладач, кандидат філологічних наук.

К. Косинський

1591 – повстання запорозьких козаків під проводом гетьмана реєстрового козацтва Криштофа Косинського (1545–1593); це – перший збройний виступ козацтва проти польської шляхти й української адміністрації Речі Посполитої. Причиною виступу стали заборони нереєстрового козацтва, затримки платні. Повстанці захопили Білу Церкву, Київ, Волинь і Поділля. Польське військо не могло дати ради криштофцям упродовж довгого часу, і тільки переважаючі військові сили князів Острозьких і Вишневецьких у битві під П'яткою розгромили невдоволених.

О. Венеціанов

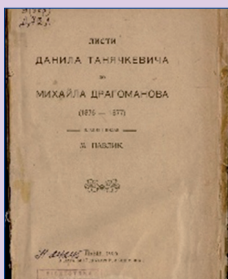
1847 – у Піддуб'єнові Тверської губ. (Росія) помер Венеціанов Олексій Гаврилович (1780–1847) – художник, учасник викупу Т. Шевченка з кріпацтва, один із основоположників побутового жанру в українському живописі, академік Петербурзької Академії мистецтв (з 1811). У 1837 році педагог і маляр Сошенко Іван Максимович (1807–1876) познайомив Тараса Шевченка з Венеціановим – саме завдяки Олексія й відбулося знайомство Тараса з Карлом Брюлловим. Шевченко змалював образ Венеціанова в повісті «Художник».

1906 – письменник і публіцист Павлик Михайло Іванович (1853–1915) видрукував «Листи Данила Танякевича до Михайла Драгоманова» (1876–1877). Танякевич Данило Іванович (1842–1906) – галицький громадсько-політичний діяч і публіцист,

1834

який підтримував наукові праці Михайла Петровича в Галичині, листувався з ученим.

1932 – у Карасунах Карасунського р-ну Новосибірської обл. (Росія) народилася **Філіпович Зоя Михайлівна** – кандидат філософських наук, доцент КДПІ.

1964 – «Літературна газета» повідомила про рішення письменників України придбати на особисті кошти 544 бібліотеки та подарувати їх школам-інтернатам. Перший внесок зробив голова Спілки Гончар Олесь Терентійович (1918–1995), який передав організаторам на книги 10 тисяч рублів.

2013 – відбулася офіційна зустріч представників Інституту інновацій і бізнесу (м. Кельце, Польща), Спілки шкіл «Центр сільськогосподарського навчання» імені Ядвіги Дзюбінської (м. Голондково, Польща) та Інституту перепідготовки та підвищення кваліфікації, які є партнерами в реалізації міжнародного проекту «Андрагогіка – майбутнє професійної освіти», фінансованого Європейським суспільним фондом. Мета візиту – підведення підсумків та обговорення подальшої співпраці в рамках актуального проекту.

2014 – у Варшаві (Польща) ректори Вищих навчальних закладів (ВНЗ) України, Польщі та Німеччини **підписали Угоду про співпрацю**, у рамках якої передбачено стимулювання і координацію співпраці ВНЗ України і Німеччини; здійснення діяльності, спрямованої на створення ефективної та інтегрованої системи народної освіти; розвиток вищої освіти, науки і культури в країні й закордоном; здійснення діяльності, скерованої на формування європейського освітнього і наукового простору; написання спільних грантів у рамках програми Європейського Союзу «Горизонт 2020».

Вулиця Фундуклеївська, праворуч – школа сестер Ліндфорс. 1875 рік

1872 – у приміщенні школи сестер Ліндфорс – Марії і Софії (вул. Фундуклеївська, 21) відбулася **перша вистава українського музичного театру в Києві – «Чорноморці»** (автор – М. Лисенко; постановник – М. Старицький, він же – автор лібрето за мотивами твору Я. Кухаренка).

Д. Щербаківський

1877 – у Шпичинцях (тепер Ружинський р-н, Житомирська обл.) народився **Щербаківський Данило Михайлович (1877–1927)** – археолог, музейний діяч. Батько його – о. Михайло Щербаківський – був священиком, приятелював із Володимиром Антоновичем і Тадеєм Рильським. Після закінчення Третньої Київської гімназії, Данило вступив на історично-філологічний факультет університету Св. Володимира, згодом вивчав досвід музейної справи у Берліні, Венеції, Вероні, Відні, Дрездені, Кракові, Львові, Москві, Мюнхені, Празі. Під час революційних подій 1917–1920 років, рятував мистецькі твори з панських будинків, приречених на знищення, у 1921 – протистояв вивезенню з України срібних і золотих церковних речей. У 1923 році їздив до Москви повертати націоналізовані з українських церков золоті речі – вдалося повернути 5 тисяч історичних речей, зокрема, золотий хрест, подарований Богданом

Хмельницьким Києво-Печерській лаврі. З невідомих причин увечері 6 червня 1927 року кинувся з мосту в Дніпро.

1900 – у Карабачинах Брусилівського р-ну Житомирської обл. народився **Дударенко Данило Трохимович (1900 - 1973)** - випускник історичного факультету КДПІ (1932). З 1921 року працював в органах народної освіти та навчався на педагогічних курсах. Починаючи з вересня 1922 року, постійно трудився на керівній педагогічній, науковій роботі: директор школи, завідувач райвно та сектору шкіл Київської області; заступник і завідувач обласно і міськвно, науковий співробітник Інституту педагогіки Національної академії педагогічних наук України (УНДІПу).

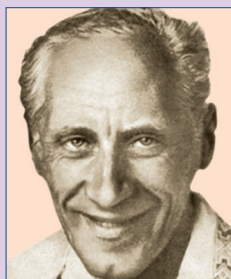
1917 – Українська Центральна Рада отримала урядову телеграму з Петрограда від Ради Народних Комісарів, в якій зазначалося, що уряд радянської Росії «**визнає Українську Народну Республіку, її право цілком відокремитися від Росії... зараз же, без обмеження та безумовно**». Водночас до Центральної Ради висунуто ультимативні вимоги пропустити більшовицькі війська на Південний фронт для боротьби з Каледінім, не пропускати білогвардійські війська, що рухаються на Дон і Урал та припинити роззброєння Червоної гвардії.

1918 – у Смілі (тепер Черкаської обл.) народився **Варшавчик Марк Якимович (1918–2001)** – доктор історичних наук, професор КДПІ (1992–1997); викладав лекційні курси з теоретичного джерелознавства, методології та логіки історичних досліджень. Підготував 30 докторів та кандидатів наук; Заслужений діяч науки УРСР.

В. Шемет

1976 – у Шамраївці Сквирського р-ну Київської обл. народилася **Шемет Валентина Григорівна** – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови, заст. директора Інституту укр. філології та літературної творчості імені А. Малишка з навчальної роботи. Наукові інтереси: морфеміка укр. мови, семантична структура афіксоїдних дериватів в українській мові. Є співавторстві навчально-методичний посібник «Сучасна українська мова. Морфеміка. Словотвір».

Ю. Косач

1908 – у Колодяжному на Волині народився єдиний митець із роду Драгоманових-Косачів – **Косач Юрій Миколайовича (1908–1990)** – племінник Лесі Українки. У 1934 році надрукував історичну повість «Сонце в Чигирині», в наступному – збірку поезій «Черлень». 1936 року паризьке видавництво «Лесин дім» випустило другу поетичну збірку Косача «Мить з Майстром». Невдовзі побачила світ повість «Дивимось в очі смерті». Врожайним для письменника видався 1937 рік: окремою книгою надруковано повість «Чад», збірки оповідань: «Клубок Аріадни», «Тринадцята чота», «Чарівна Україна». У 1943 році повернувся на Батьківщину, працював у редакції часопису «Львівські вісті», 1943 – побачив світ роман «Рубікон Хмельницького».

1920 – Раднарком УРСР ухвалила **Постанову «Про облік музичних інструментів»** — один із нормативних актів, за якими переслідували кобзарів, водночас до боротьби проти них долучилася й більшовицька преса, зневажливі публікації зарясніли заголовками: «Проти кобзи – радіо Дніпрельстану!», «Пильніше контролюйте кобзарів!», «Кобза – музична соха!», «Кудесниця-гармошка» стає і певною мірою вже стала справжнім засобом виховання мас! Друкувалися лише «викривальні» матеріали про українських народних співців.

1834

1957 – прийнято **Постанову про видання Української радянської енциклопедії в 17 томах**, головний редактором якої затверджено **Бажана Миколу Платоновича (1904–1983)**. До речі: за його ініціативою і під керівництвом видана Українська Радянська Енциклопедія і 12-ти (1977–1985) томах, «Історія українського мистецтва» (томи 1-6, 1966–1968), «Шевченківський словник» (1978), Бажан – один з авторів гімну УРСР та перекладу українською мовою гімну СРСР.

М. Працьовитий

1959 – у Бахтині Вінницької обл. народився **Працьовитий Микола Вікторович** – доктор фізико-математичних наук, професор, зав. кафедри вищої математики (з 1997). 2008 року обраний директором Фізико-математичного інституту. Є автором перших в Україні монографій, присвячених фракталам, та понад 400 наукових і науково-методичних публікацій; роботи відомі як в Україні, так і за межами.

М. Жулинський

2012 – на засіданні Вченої ради університету прийнято рішення про **присвоєння звання «Почесного професора» вузу** - поету, перекладачу, громадсько-політичному діячові, Герою України **Павличку Дмитру Васильовичу**, доктору педагогічних наук, професору, академіку НАПН України **Ничкало Нелі Григорівні** і директору Інституту літератури імені Т. Шевченка, лауреату Шевченківської премії, академіку НАН України **Жулинському Миколі Григоровичу**.

2012 – в концертному залі Інституту мистецтв **відбувся авторський вечір** композитора, диригента, доцента кафедри теорії та історії музики, Заслуженого діяча мистецтв України, лауреата Державних і міжнародних премій, члена Національної спілки композиторів України **Шуха Михайла Аркадійовича**.

М. Шух

1492 – у листі литовського князя Олександра Ягеллончика (1461–1506) до кримського хана Менглі-Гірея (1445–1515) зустрічаємо першу датовану документальну письмову згадку про українських козаків.

1870 – у Млинах на Галичині від раку язика помер 55-річ-

ний **Вербицький Михайло Михайлович (1815–1870)** – автор музики гімну України «Ще не вмерла Україна». Створив: літургію для мішаного хору, 12 оркестрових рапсодій, вісім симфонічних увертюр, три хори, два полонези; мріяв покласти на музику всі поезії Тараса Шевченка. До відома: 21 грудня 1864-го року у Львівському театрі товариства «Руська Бесіда» за п'єсою Карла Гайнца «Запорожці» вперше вико-

нали гімн «Ще не вмерла Україна».

1883 – на хуторі Тарковських (нині Державний музей-заповідник І. Карпенка-Карого (Тобілевича) «Хутір Надія», с. Миколаївка, Кіровоградська обл.) – народилася **Тобілевич-Кресан Марія Іванівна (1883–1957)** – письменниця-перекладач і театральний діяч, організатор лялькового театру в Києві, донька

М. Тобілевич-Кресан

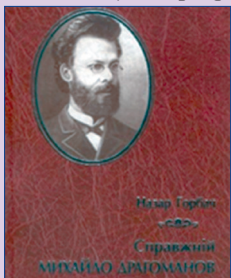
Івана Карпенка-Карого. Освіту здобула у Полтавському інституті шляхетних панянок і на Вищих курсах французької мови в Парижі. Українською мовою перекладала твори О. Бальзака, Р. Тагора, В. Шекспіра, однак вважала себе учителем та вихователем, присвятивши педагогічній діяльності чверть століття; серед її учнів – художник театру, живописець Нарбут Данило Георгійович (1916–1998). У липні 1941-го року в приміщенні київської школи № 119 відкрила навчально-виховний і театральний-мистецький комплекс під назвою «Будинок дитини», до якого входили: курси крою та шиття, лабораторія наочного приладдя «Допомога школі», ляльковий театр, хореографічний і драматичний гуртки, дитячий хор та естрадний колектив й образотворча студія.

М. Руденко

1920 – у Юр'івці Луганської обл. народився **Руденко Микола Данилович (1920–2004)** – письменник, філософ, громадський діяч, засновник Української Гельсінської групи, Герой України (2000). 1974 року в московському «самвидаві» академік Сахаров Андрій Дмитрович (1921–1989) надрукував його роман «Енергія прогресу», після чого письменника виключили зі Спілки письменників України. 9 листопада 1976 року створив Українську групу сприяння виконанню Гельсінських угод.

2007 – підписано до друку наукове видання доктора філософських наук, професора, зав. кафедри філософії і культури Львівської комерційної академії **Назара Горбача «Справжній Михайло Драгоманов»**. У книзі розкривається складний і неоднозначний життєвий і творчий шлях Михайла Петровича, зокрема, висвітлюється науковий внесок у становлення історико-політичних концепцій української теоретичної думки другої половини XIX ст., які викликали гостру полеміку в середовищі науково-творчої еліти. Дослідження призначено для вчених, студентів гуманітарних вузів і всіх, хто цікавиться життям і творчістю М.П. Драгоманова.

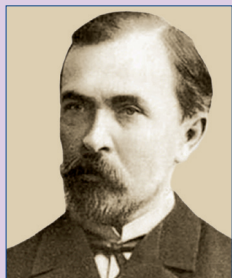

1616 – у друкарні Києво-Печерської лаври побачила світ перша датована книжка «Часослов» – «Писано місяця декамврия 20 дня, літа от р. Х.1616», – надруковано в Передмові. Це – богослужбна книжка, що містить тексти незмінних молитов добового богослужіння.

Назва походить від слова «часи» (години) – частини церковної служби. Крім незмінних молитов, вміщені змінні піснеспіви (тропарі, кондаки), пасхалія, потрібні вказівки церковного статуту. Був найпопулярнішою церковною книгою в середньовічній Україні, мав багато видань та широко вживався як читанка при навчанні грамоти; чимало текстів віруючими завчалосся напам'ять.

1790 – у Малаховому (тепер Ярославська обл.; Росія), народився зачинатель української журналістики **Філомафітський Євграф**

П. Косач

Матвійович (1790–1831) – вчений і письменник; 1816 року закінчив Харківський університет і з 1826 – професор із загальної історії, географії й статистики. Один із редакторів першого в Україні літературно-художнього, наукового та громадсько-політичного щомісячного ж. «Українській Вѣстникъ» (1816–1819); матеріали якого друкувалися російською та українською мовами.

1841 – у Мглині (нині Брянська обл.; Росія) народився **Косач Петро Антонович (1841–**

1909) – юрист, громадський діяч, **освітянин**; батько Лесі Українки та Михайла Косача, чоловік сестри Михайла Драгоманова – Ольги (псевдо. Олена Пчілка). Брав участь у роботі «Громади», пізніше перейменованої в «Стару громаду», до якої входив і Михайло Петрович Драгоманов. Члени об'єднання працювали вчителями в недільних школах, видавали «метелики» (популярні книжечки українською мовою).

1899 – у Решетилівці на Полтавщині народився **Пільгук Іван Іванович (1899–1984)** – доктор філологічних наук, професор ка-

І. Пільгук

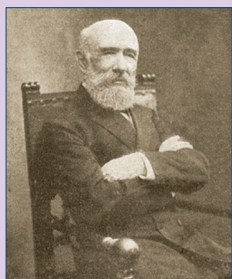
федри української літератури КДПІ. Досліджував творчість Т. Шевченка, Г. Сковороди, І. Котляревського, Ю. Федьковича, С. Руданського, П. Мирного, М. Заньковецької. опублікував понад триста наукових праць, серед яких відомі монографічні дослідження «Т. Г. Шевченко – основоположник нової української літератури» (1954, 1963), «Степан Руданський» (1956), «Традиції Т. Г. Шевченка в українській літературі. Дожовтневий період» (1963), «Традиції Т. Г. Шевченка в українській радянській літературі» (1965), створив багато підручників із української літератури для середніх і вищих шкіл.

А. Житник

1945 – у Ташанях Переяслав-Хмельницького р-ну Київської обл. народився **Житник Анатолій Архипович (1945–2006)** – публіцист, письменник, багаторічний головний редактор газети КДПІ «**Педагогічні кадри**»; друкував гуморески та оповідання на освітянські теми.

2014 – на базі санаторію-профілакторію «Червона калина», що на Рівненщині відбулась **Міжнародна наукова конференція «Європейський вибір України та освіта»**, організована за ініціативи Асоціації ректорів педагогічних університетів Європи та чотирьох вищих навчальних закладів України. Виокремлено соціально-філософську парадигму розвитку освіти.

В. Іконніков

1841 – у Києві народився **Іконніков Володимир Степанович (1841–1923)** – педагог, викладач Педагогічного інституту; історик, професор; у 1877–1880 та у 1883–1887 роках – декан історико-філологічного факультету університету Св. Володимира. Один з засновників товариства «Нестора Літописця», у 1874–1877 роках та в 1893–1895 – його голова. У 1918–1921 роках – голова Комісії для розбору давніх актів; з 1921 – академік Української Академії наук, де очолював Комісію для видавання пам'яток новітнього письменства та Археографічну комісію. Науковий доробок – 700 праць з історії, джерелознавства та археографії.

Є. Чикаленко

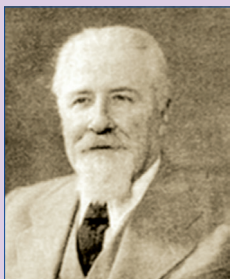
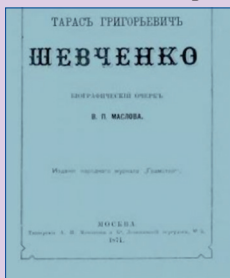
1861 – у Перешорах Ананіївського пов. Херсонської губ. народився **Чикаленко Євген Харлампійович (1861–1929)** – сподвижник Михайла Драгоманова, агроном, землевласник, видавець, публіцист. Меценат української культури: на його гроші у Львові видано «Русско-український словарь» бібліографа Комаров Михайло Федорович (1844–1913), допомагав ж. «Киевская Старина», даючи нагороду (1 000 крб.) за найкраще написану історію України та сплачуючи гонорари; організував у Львові фонд імені Мордовця для допомоги українським письменникам, фінансував тижневик «Селянин», став головним фундатором «Академічного Дому» (25 000 крб), заохочуючи наддніпрянську молодь їхати на

1834

студії до Львова. 1883 року як члена гуртка «Драгоманівська Громада» заарештовують і на п'ять років віддають під гласний нагляд поліції в Перешорах. Записав у «Щоденнику»: «Громадянство зовсім не знає цього письменника, Михайло Драгоманов після Шевченка більше зробив для свідомості національної, як хто інший».

В. Маслов

1880 – у Москві (Росія) помер **Маслій Василь Павлович** (зросійщене **Маслов**; 1841–1880) – автор першої друкованої біографії Т. Шевченка. У липні 1859 року вперше побачив Тараса Григоровича в містечку Мошни на Черкащині, ще двічі зустрічався з Шевченком. Як археолог та історик цікавився українською літературою, зазнавав переслідувань. Видав критико-біографічний нарис «Тарас Григорьевич Шевченко».

1884 – в Ічні Чернігівської губ. народився **Маслов Василь Іванович** (1885–1959) – педагог, етнограф, організатор музейної справи. З 1930 року – науковий співробітник ВУАН, працював у фольклорно-етнограф. Комісії; з 1944 – науково-педагогічна діяльність пов'язана з КДП, де працював ст. викладачем, від 1946 року – доцентом, керував студентським гуртком з вивчення російської літератури Х ст. Обіймав посаду зав. кафедри російської літератури, голови Державної комісії на літературному факультеті заочного сектору. Читав лекції з історії рос. літератури XVIII – I пол. XIX ст., спецкурси з історії російсько-українських культурних і літературних зв'язків XIX ст.

1908 – створена **кафедра російської та зарубіжної літератури** в Інституті народної освіти; слов'янську філологію читав професор М.Л. Туницький, історію російської літератури – професор А.М. Лобода, романо-германську філологію – професор С.В. Савченко. Протягом багатьох років (до 1989 року) кафедру очолював професор І.Т. Крук, а в 1989–1999 – доцент Б.Б. Шалагінов; з 1999 року зав. кафедри кандидат філологічних наук, доцент О.П. Охріменко.

На фото (зліва – направо), сидять: зав. кафедри російської та зарубіжної літератури кандидат філолог. наук, доцент Охріменко Ольга Павлівна; доктор філолог. наук, професор Корнієнко Оксана Олександрівна; ст. викладач Шевченко Ольга Леонідівна; доктор філолог. наук, професор Аннієнкова Олена Сергіївна; доктор філологічних наук, професор Пахарева Тетяна Анатоліївна; стоять: викладач Обіух Альона Іванівна; ст. викладач Астахова Алла Андріївна; кандидат філологічних наук, доцент Костюк Олена Миколаївна; доктор філологічних наук, доцент Король Ніна Миколаївна; викладач Чернецова Світлана Сергіївна, кандидат філологічних наук, доцент Загребельна Наталія Костянтинівна; ст. викладач Мірошникова Наталія Олександрівна. 2014 рік

(співавтор) «Українська козацька педагогіка» (344 с.). В книзі: українське козацтво як культурно-історичний та національно-духовний феномен, психологія українського козацтва, українська козацька духовність, основи козацької педагогіки, сучасне виховання учнів і студентів на козацько-лицарських традиціях.

1923 – у Бабинцях Київської обл. народився **Конфорович Андрій Григорович** (1923–1997) – випускник КДПІ (1961), учасник Другої світової війни, кандидат фізико-математичних наук, декан фізико-математичного факультету (1972–1982); автор 200 друкованих праць, присвячених математичній підготовці учнів, олімпіадам з математики, аналізу науково-популярної літератури з математики та кібернетики, застосуванням математики, питанням історії математики, математичним іграм і головоломкам.

А. Конфорович

2006 – підписано до друку книгу професора Руденка **Юрія Дмитровича**

пульс» Володимиром Швецом завітали студенти Інститутів: філософської освіти і науки, соціальної роботи і управління, іноземної філології, української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка. Було акцентовано увагу на типових помилках при написанні резюме.

2014 – студенти відвідали «Український дім» – відомий як один із Центрів ділового, громадсько-політичного, просвітницького та культурно-мистецького життя України. Будівлю споруджено в 1978–1982 роках за проектом архітекторів Вадима Гопкала (керівник групи), Вадима Гречини, Володимира Коломійця, Леоніда Філенка. спочатку призначався для розміщення Київської філії Центрального музею В.І. Леніна, створеної 1938 року, яка до переїзду 1982 року на Європейську площу містилася в будівлі колишнього

Педагогічного музею (тепер Київський міський будинок вчителя). В ніч з 25 на 26 січня 2014 року став ареною протистоянь між мітингувальниками Євромайдану та силовиками. Після інформації про те, що у разі намагання влади зачистити вулицю Грушевського спецпризначенці зможуть атакувати людей з тилу саме з Дому, значна кількість протестувальників зібралася біля нього. Були зведені барикади. Розпочалися облога та штурм будівлі. О 4:06 силовики, які виявились солдатами Внутрішніх військ, покинули приміщення.

1894 – народилася в Санкт-Петербурзі (Росія) **Драгоманова Оксана Олександрівна (1894–1966)** – донька брата Михайла Петровича Драгоманова та Олександри Василівни Драгоманової (у дівоцтві Кузьминої, по лінії матері – з роду Карташевських, які походили з Полтавщини).

Драгоманови й Косачі. Ліворуч сидять діти Михайла Драгоманова – син Світозар і найстарша донька Лідія (у чорній сукні). У центрі: Олександра Драгоманова – дружина брата Олександра – з донькою Оксаною.

Праворуч – Олена Пчілка, у дівоцтві Ольга Драгоманова, у заміжжі Косач. Стоять (зліва – направо): її доньки Оксана й Ізидора Косач – сестри Лесі Українки – та їхня двоюрідна сестра Аріадна (за Оленою Пчілкою) – молодша донька Михайла Драгоманова 1890 рік

Дитинство Оксани минало у Гадячі, закінчила гімназію у Варшаві, де працював батько. Навчалася: на Бестужевських курсах і юридичному факультеті Петербурзького та Віденського університетів і Сорбонні (Париж). Працювала в юридичному відділі Міністерства закордонних справ УНР у Відні, Берліні, Парижі (1918–1921). Була головою української секції Міжнародної Жіночої Ліги Миру та Свободи. З 1928 року мешкала в Буенос-Айресі (Аргентина), працювала у Північноамериканському банку «Бостон». У 1931 році очолила перше жіноче українське товариство в Аргентині, була членом правління і головою

Спільки українських науковців, літераторів і митців. Брала участь у складанні українсько-іспанського словника «Перші кроки українця

в Аргентині». 1958 року вийшла на пенсію, поїхала лікуватися до США. Автор повісті «По той бік світу» (1951), оповідань: «Запасний фонд» (Париж, 1951), «Дестині» (Париж, 1952), «Блакитна година» (1957), «Ранок у Тігре» (1957). Перекладала українською твори Гі де Мопассана, Шарля де Костера, Жюль Верна, Куріціо Малапарте. 1950 року в ж. «Овід» надрукувала повість «По той бік світу». Померла в Лос-Анджелесі (США), похована в штаті Каліфорнія.

1917 – Голова уряду Української Народної Республіки **Винниченко Володимир Кирилович (1880–1951)** підписав **Розпорядження** про створення Генерального секретарства з міжнародних справ, яке очолив член Центральної Ради, генеральний секретар міжнаціональних справ Шульгин Олександр Якович (1889-1960). З 2000 року цей день

Б. Лобовик

щорічно відзначається в Україні як «День дипломата». 22 грудня 1917 року Мала Рада Української Народної Республіки ухвалила Закони: про Головну скарбницю та Державний банк України.

1923 – у Матвіївці Бахмацького р-ну Чернігівської обл. народився **Лобовик Борис Олександрович** – доктор філософських наук, професор, перший зав. кафедри релігієзнавства та культурології КДПІ (1964–1982). Автор 30 наукових праць з проблем релігієзнавства.

1936 – в Ічні Чернігівської обл. народився **Яценко Станіслав Сергійович** – кандидат юридичних наук, доцент КДПІ (1995–1997).

1938 – у Києві народилася **Безрук Лариса Павлівна** – кандидат філологічних наук, доцент КДПІ (1976–2000).

О. Тесленко

1948 – у Донецьку народився **Тесленко Олександр Костянтинович (1948–1990)** –

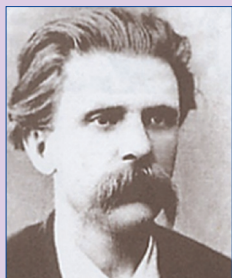
письменник-фантаст, журналіст, укладач збірників; онук письменника Архипа Тесленка, син письменників – Марії Лісовської та Костянтина Тесленка. Проводив майстер – клас із студентами Інституту української філології, знайомив із сторінками роману з символічною назвою «Як зустрітися з Богом?».

К. Брюллов

1799 – у Санкт-Петербурзі (Росія) народився **Брюллов Карл Павлович (1799–1852)** – художник, учитель Т. Шевченка, один із активних учасників викупу його з кріпацтва. Автор картин: «Останній день Помпеї», «Вершниця» та ін. Вчитель українських художників, зокрема – Івана Сошенка, Аполлона Мокрицького, Дмитра Безперчного, Василя Штернберга.

П. Житецький

1836 – у Кременчуку Полтавської губ. народився **Житецький Павло Гнатович (1836–1911)** – педагог, сподвижник і студентський товариш Михайла Драгоманова; мовознавець, лексикограф, громадський діяч. Доктор російської словесності (1908), член-кореспондент Петербурзької АН (1898), дійсний член: Історичного товариства Нестора-літописця (1879), київської «Громади» та Наукового товариства імені Шевченка (1903). Розробляв питання українського і російського мовознавства, літератури, фольклору; листувався з Михайлом Драгомановим.

1866 – у Ворному Ковенської губ. (Росія) народився **Борис Шац (ім'я при народженні: Борис Ілліч (Залмая-Бер) Шац, в Ізраїлі також відомий як БарухШац і Борис ЦемахШац; 1866–1932)** – єврейський скульптор; працюю-

Б. Шац

чи в Софії (Болгарія), зробив посмертну маску Михайла Петровича Драгоманова.

1873 – у Львові засновано **Наукове товариство імені Шевченка** (НТШ). Ініціатива його створення належала історику Володимирі Антоновичу та письменнику Олександру Кониському (автор гімну «Боже, великий єдиний»). Згодом Товариство перетворилося на багатопрофільну академію наук – з пріоритетом до проблем українознавства.

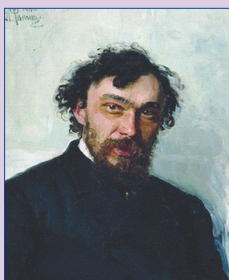

Б. Єремєєв

1903 – у Михалковому (тепер Кривоозерський р-н Миколаївська обл.) народився **Єремєєв Борис Іванович (1903–1995)** – учасник Другої світової війни, генерал-майор, Герой Радянського Союзу (1945), зав. кафедри цивільної оборони та медичної підготовки (1960–1990). Перший голова Ради ветеранів КДПІ (1957–1980).

1913 – відбувся перший політ літака інженера-авіаконструктора **Сікорського Ігоря Івановича (1889–1972)** «Ілля Муромець». Планер носив ім'я киянина, нетлінні моці якого знаходяться у Києво-Печерській лаврі.

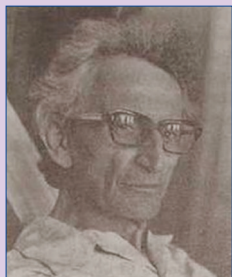

І. Похитонов

1923 – у Льеже (Бельгія) помер **72-річний майстер шедеврів із Херсонщини, живописець Похитонов Іван Павлович (1850–1923)** і похований в родинному склепі. Геній українських міньйонів, писав на маленьких дощечках лимонного або червоного дерева найтоншими пензлями, під лупою; потім полірував рибною кісткою ювелірне зображення. У Франції та Бельгії живуть нащадки: онук диригент Ігор Маркевич, правнучка Аллегра Шапюї.

С. Черкасенко

П. Лапті́н

1878 – у Новому Бузі Херсонської губ. народився **Черкасенко Спиридон Феодосійович (1876–1940)** – педагог, який укладав букварі та правописи; поет, представник Празької школи, чий пісні співали вояки УНР; драматург, чий твори ставив актор Садовський Михайло Петрович (1847–1910). Автор бестселера «Пригоди молодого лицаря. Роман з козацьких часів» (1937) – за мотивами роману кінорежисер Сергій Омельчук відзняв художній фільм «Дорога на Січ». Самотнього хворого доглядали ченці: 8 лютого 1940 року, сидячи за письмовим столом, 61-річний пішов у вічність – похований на Ольшанському цвинтарі Праги. Поряд – могили: поета і драматурга Кандиби (Олеся) Олександра Івановича (1878–1944) та педагога Русової Софії Федорівни (1856–1940).

1912 – в Івчі (тепер Літинський р-н Вінницької обл.) народився **Лапті́н Петро Фролович (1912–1986)** – педагог, викладач КДПІ (1939–1943, 1946–1948), історик, кандидат історичних наук (1948), професор (1976). Автор 40 наукових праць, які присвячено проблемам медієвістики, історіографії, педагогіки вищої школи; монографії «Община в російській історіографії останньої третини XIX – початку XX століття».

1920 – в Одесі народився **Караванський Святослав Йосипович** – педагог - мовознавець, поет, журналіст, автор «самвида-

1834

С. Караванський

ву»; багатолітній в'язень концтаборів. Автор «Словника українських рим»; підготував збірку гуморесок і фейлетонів, уклав низку поезій, переклав із англійської роман Шарлоти Бронте «Джен Ер», здійснив 12 перекладів поезій Байрона, Шеллі, сонети Шекспіра, Кіплінга; опублікував у журналах 200 етюдів із біографії слів, 7 фундаментальних статей про мовну культуру, підготував книгу «Біографії слів».

1925 – у Щасливому (тепер Котельничний р-н Кіровоградської обл.) народилася **Лазарева Євгенія Олексіївна** – кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри фізики КДПІ (1967–1992).

1955 – у Києві народився **Бондаренко Віктор Михайлович** – кандидат технічних наук, доцент (1985–1987).

1957 – у Горловному Донецької обл. народився **Звиняцьковський Володимир Янович** – кандидат філологічних наук, викладач кафедри російської і зарубіжної літератури (1988).

1958 – в СРСР запроваджено обов'язкову 8-річну освіту, **навчання** у 9–10 класах залишалося платним. До 1938 року безплатним були перші чотири класи школи, а з 1938-го – запровадили семирічку.

2012 – створена **кафедра позашкільної освіти**, метою діяльності якої є проведення навчально-виховної та методичної діяльності зі спеціалізації «Позашкільна освіта», навчальних дисциплін: «Теорія і методика позашкільної освіти», «Методика

гурткової роботи», «Основи позашкільної освіти», здійснення наукової роботи за цим напрямом. Завідувачем призначено доктора педагогічних наук, професора Биковську Олену Володимирівну.

2013 – відкрито **Український історичний клуб**, який співпрацює з історичним порталом «Україна Славетна», що розроблений для популяризації історичних знань про регіони нашої держави.

1833 – затверджено проект Статуту університету Св. Володимира (він діяв до 15 липня 1842 року), яким передбачалося заснувати Інститут казеннокоштных студентів, який би налічував 50 осіб, серед яких 26 студентів мали отримувати після його закінчення вчительське звання, а 24 студенти – звання цивільних управлінців.

Університет Св. Володимира.
Літографія. 1834 рік

Історик Владимирський Михайло Федорович – Будов (1874–1951) у праці з «Історії імператорського Університету Св. Володимира» написав, що «...згідно зі Статутом 1833 та 1842 років, Інститути (педагогічний та юридичний) були не благодійними закладами при Університеті, а, насамперед, самостійними навчально-виховними закладами, зв'язок яких з Університетом полягав лише в тому, що їх

вихованці повинні були користуватись теоретичними університетськими лекціями. Інститутські заняття не повинні були збігатися з факультетським набором наук; наприклад, для студентів педагогічного інституту, які були вихованцями двох відділень філософського факультету, створені спільні заняття з педагогіки».

1845 – у Переяславі Київської губ. **хворий Тарас Шевченко написав «Заповіт»**: у листопаді Тарас Григорович як художник працював у Археографічній комісії і мусив роз'їжджати селами та містечками краю, змальовувати старовинні церкви, монастирі, незвичайні будівлі. Погода видалася мокрою, холодною. Вранці поет виїхав із

1834

села В'юнище в Андруші, в дорозі змок, а надвечір повернувся до В'юнища з температурою. Про хворобу поета дізнався приятель, переяславський лікар **Козачковський Андрій Осипович** (1812–1889) і перевіз Кобзаря з В'юнища до хати в Переяслав (тепер тут музей Т.Шевченка). У

Тараса Григоровича почалося двостороннє запалення легенів – ось у таку годину й лягли на папері Шевченкові рядки: «Як умру, то поховайте». На щастя, організм подолав хворобу, і через два тижні поет вирушив на Чернігівщину, а «Заповіт» пішов у люди: потрапив на сторінки Збірки «Новые стихотворения Пушкина і Шевченки», що надрукована у Лейпцігу 1859 року.

М. Сугоняко

1921 – в Араповичах Чернігівської обл. народився **Сугоняко Микола Семенович** – учасник Другої світової війни, кандидат економічних наук, доцент, зав. кафедри політекономії КДПІ (з 1957). Відмінник народної освіти.

1923 – у Києві народився **Хелемський Леонід Аркадійович** – учасник Другої світової війни, ветеран праці, Відмінник освіти УРСР; працював на кафедрі іноземних мов ст. викладачем КДПІ.

1929 – в Одесі народився **Левковський Віктор Олексійович** – кандидат медичних наук, доцент кафедри медичних знань та охорони здоров'я КДПІ (1994–1997).

1930 – у Мелітополі Запорізької обл. народився **Осипов Олександр Вікторович** – кандидат економічних наук, доцент кафедри політекономії КДПІ (1957–1959).

1942 – в Якишівці Ораторського р-ну Вінницької обл. народився **Рибачук Микола Филімонович** – доктор філософських наук, професор кафедри філософії КДПІ. Сфера наукових інтересів: релігійна проблематика ЗМІ. Автор публікацій та методичних розробок: «Аберація «свободи слова», «Профанація свободи слова», «Сподвижник духовного відродження» та ін.

1917 – видано Постанову Генерального секретаріату про створення армії УНР на засадах добровільності й оплати (професійна основа), в тому числі військово-повітряних сил (ВПС); «головою» української авіації став підполковник Володимир Баранов.

1923 – у Празі (Чехія) створена українська студія пластичних мистецтв (на зразок академії). Професором цього закладу був Лісовський Роберт Антонович (1893–1982) – художник-графік; вчився у Михайла Бойчука, а потім – у Георгія Нарбута, оформив видання: Л.Винар «Андрій Войнаровський» (Мюнхен; Клівленд, 1962), В. Мова-Лиманський «Твори» (Мюнхен, 1968), І. Шанковський «Симоненко: Семантична студія» (Лондон, 1975).

У 1970 р. у зв'язку з відзначенням 50-ї річниці з дня смерті Г.Нарбута записав (у Лондоні) на магнітофонну стрічку розповідь про вчителя.

1932 – ухвалено Постанову ЦВК і РНК СРСР «Про встановлення єдиної паспортної системи по Союзу РСР та

обов'язкової прописки паспортів» таких кольорів: хакі – загальногромадянський, сірий – для раніше засуджених і представників народів-зрадників із записом «лишен права захисту родини» у графі «відношення до військової служби». При виїзді за кордон використовувалися: загальногромадянський закордонний паспорт (брунатного кольору); службовий (синього кольору); дипломатичний (зеленого кольору) і паспорт моряка. У СРСР транслітерація імені та прізвища з кирилиці на латинську графіку в закордонних паспортах проводилася відповідно до норм французької мови, у закордонних паспортах України транслітерація проводиться відповідно до норм англійської мови. Після повернення, паспорта необхідно було здати в установи, що їх видали.

Селяни-кріпаки не мали права на виїзд за межі колгоспу, бо їм ще 42 роки паспортів не видавали. Тільки 26 грудня 1974 року оголошено про видачу паспортів сільським жителям.

2010 – у Дніпродзержинську на Дніпропетровщині відбулися **II Спортивні ігри України з плавання серед вузів III–IV рівнів акредитації**. Збірна команда пловців університету виступила у змаганнях між вищими закладами освіти II категорії – такими є ВНЗ, які мають спеціалізовані факультети чи інститути, що готують фахівців з фізичного виховання та спорту, а також налічують 8 тис. студентів.

2011 – відбулось **вручення академічних мантий**: диплом **Почесного професора** отримала професор кафедри методики викладання української мови та літератури **Гримаська-Стратієнко Тамара Миколаївна**; диплом Заслуженого професора університету **Жалдак Мирослав Іванович** – доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України; засновник і організатор Інституту інформатики.

К. Неволін

Дідух у формі ялинки

1920 – у Києві помер **Образцов Василь Парменович (1849–1920)** – лікар-терапевт, Заслужений ординарний професор, доктор медицини, дійсний статський радник, дворянин, один із засновників київської терапевтичної школи. Став першим лікарем у світі, який розробив методику діагностування органів черев-

1860 – в Орлові В'ятської губ. (Росія) народився **Неволін Костянтин Олексійович (1806–1855)** – юрист, доктор права, ординарний професор, ректор Імператорського університету Св. Володимира (1837–1843). Як професор кафедри енциклопедії законодавства читав лекції для майбутніх учителів.

1890 – у Києві **вперше поставлена для мешканців міста ялинка**, як «новорічна» прикраса з'явилася після 1700 року, проте українці берегли власну традицію – ставити на покуті дідуха (останній сніп жита, Дух поля). Його перев'язували червоною стрічкою, закріплювали калиною та барвінком. Люди вірили: коли за столом протягом свят, що закінчувалися аж на Водохреща, збиралася родина – зерно вбирало енергію їхніх бажань і мрій. Навесні сніп обмолочували, зерно висівали – Дух поля давав дружні сходи і разом з житом зростали і бажання.

В. Образцов

М. Бурлюк

Б. Гнєденко

ної порожнини не ножем, а методом глибокої ковзневої пальпації черевної порожнини та перкусії органів грудної та черевної дуплавин.

1921 – у Херсоні, за Постановою «трійки» 6-ої армії, в превентивних цілях, «бажаючи скоріше очистити РРФСР від осіб підозрілих, які в будь-який момент свою зброю можуть підняти для придушення влади робітників і селян», **розстріляний** 30-річний письменник, теоретик мистецтва **Бурлюк Микола Давидович (1890–1921).**

1995 – у Москві (Росія) **помер Гнєденко Борис Володимирович (1912–1995)** – український та російський математик, академік НАН України, директор Інституту математики НАНУ, лауреат премії імені П. Чебишева. В фізико-математичному Інституті університету 2013 року відбулася, присвячена його пам'яті, III Міжнародна конференція «Сучасна стохастика: теорія та застосування». Співпрацював з КІНО.

2012 – в Інституті іноземної філології відбувся **творчий конкурс для абітурієнтів «Іноземномовні ініціативи»**, в якому взяло участь 50 учнів з різних куточків України. Учасники конкурсу представили на розсуд журі свої творчі роздуми щодо місця та ролі іноземних мов у

житті сучасного суспільства та презентації наукових доповідей.

2014 – відбулась **презентація XV випуску наукового щорічника «Україна дипломатична»** (головний редактор Анатолій Денисенко), видання «Гордість націй. Вихідці з України – видатні діячі Ізраїлю» та книги «Заповіт миру» (про життя та діяльність доктора Мун Сон Мьона). Учасники - представники дипломатичних місій в Україні, наукові діячі та засоби масової інформації.

1878 – Михайло Драгоманов надрукував у Збірнику «Громада» (1879. – № 4. – С. 101-230) наукове дослідження «Шевченко, українофіли і соціалізм», яке з'явилася в результаті тривалих спостережень автора над спадщиною Тараса Шевченка. Ще Михайло Петрович присвятив Кобзарю та надрукував нарис у петербурзькій газеті «Неделя» (1874. – № 37), статтю «Славянское и русско-езначение Шевченко» («Киевский телеграф», 1876.– 1 июня). Ці праці неодноразово передруковувалось: 1906 року – в Львові з передмовою І. Франка; 1914 – у Києві з передмовою А. Ніковського; 1937 – в Празі (лише третя частина). Причетність М. Драгоманова до теми Шевченка

прослідковується впродовж усього життя вченого: його виступ над труною поета у Києві, коли у травні 1861 року прах Кобзаря перевозили до Чернечої гори; видання у Женеві у 1878 році накладом 1000 примірників у мініатюрному форматі «Кобзаря» Шевченка; стаття «Шевченко, українофіли і соціалізм» (1879); видані М. Драгомановим і А. Ляховицьким 1890 року «Поезії Т.Г.Шевченка, заборонені в Росії» та ін. Шевченківська тема продовжила буття Драгоманова в його учнях і послідовниках, які не зраджували ідеали наставника. Болгарин Шишманов називає статтю М.Драгоманова про Шевченка «прекрасною критичною студією».

1889 – у Синявках на Чернігівщині народився **Савченко Степан Володимирович (1889 – 1942)** – літературознавець, мовознавець і педагог. 1913 року закінчив університет Св. Володимира, 1917 – викладав у ньому історію зарубіжної літератури і романську

філологію. З 1925 року обійняв посаду професора кафедри української літератури КДПІ, а 1933 – її очолив.

Б.-М. Світлик

1948 – у карпатському селі Либохора (тепер Сколівський р-н Львівської обл.), у бою з енкаведистами загинула 30-річна вчителька, письменниця Богдана-Марія Юліанівна Світлик (псевдонім Марія Дмитренко; 1917–1948) – випускниця КІНО, авторка творів: «Учителька» та «Михайлик» (збірка оповідань). Коли її чоловік вступив до лав дивізії «Галичина», Богдана віддала сина на виховання мамі, сама ж пішла в УПА. Невдовзі молода жінка отримала вістку, що її чоловік без вісти пропав у боях під Бродами і поміняла ручку на гвинтівку. У тріскучі морози, біля засніженого підніжжя гори Магури Богдана Світлик, щоб не здатися в руки енкаведистів, останню кулю використала для себе.

Г. Снегірьов

1978 – у Києві помер Снегірьов Гелій Іванович (1927–1978) – письменник, кінорежисер, кіносценарист та журналіст; чоловік поетеси Катерини Квітницької (1927–1978). Пройшов класичний шлях радянського дисидента – цькування, вигнання з творчих спілок, позбавлення роботи і громадянських прав. Так з'явився його «Роман-донос», у передмові названий «репортажем з петлею на ший» застійних 1970-х.

1977 року – арештований, слідство, передають, велося під наглядом голови КДБ СРСР Андропова Юрія Володимировича (1914–1984). Було голодування, загострення старих хронічних хвороб і – параліч.

2014 – відбулася **звітно-виборна профспілкова конференція**. За рішенням колективу головою первинної профспілкової організації працівників обрано зав. кафедри методології та методики навчання фізико-математичних дисциплін у вищій школі, професора Івана Горбачука. Обрано також профспілковий комітет, ревізійну та мандатну комісії, затверджено Положення про «Первинну профспілкову організацію НПУ імені М.П. Драгоманова».

1723 – у Петропавлівській фортеці під тортурами загинув перший політичний в'язень Російської імперії Полуботок Павло Леонтійович (1660–1723) – полковник чернігівський, наказний

Волков В.О. (1840-1907): Павло Полуботок розмовляє з Петром І в одиночній камері

гетьман Війська Запорозького Лівобережної України (1722–1724). Мав бібліотеку, колекцію картин, ікон та зброї. За свідченням письменника – мемуариста Марковича Якова Андрійовича (1696–1770), Полуботок цікавився й історією України та впорядкував коротку «Кроніку», що охоплювала події в Україні протягом 1452–1715 років. Був покровителем чернігівського Вознесенського собору. Під

час Північної війни виступив на боці Петра І. Заарештований за підписання Коломацьких чолобитних та супротив діяльності Малоросійської колегії. Помер від хвороби в камері, похований на цвинтарі церкви Святого Сампсонія Прочанолубця за Малою Невою в Петербурзі (Росія).

1856 – на Херсонщині народився Крижанівський Данило Якович (1856–1894) – педагог, композитор, автор музики до пісні «Реве та стогне Дніпр широкий». Текстом цієї пісні стали дев'ять строф з балади Тараса Шевченка «Причинна»; зверху над нотами написав: «Присвячую Марку Кропивницькому». Син священика смиренно вчився на духівника, але найкращі оцінки мав зі співів.

1834

У 1882 році працював учителем латинської мови молодших класів Болградської семикласної чоловічої гімназії, згодом – затверджений викладачем російської та церковнослов'янської мов. При гімназії створив хор хлопчиків, який виступав на гімназійських концертах та урочистостях.

М. Стражеско

1876 – в Одесі народився **Стражеско Микола Дмитрович (1876–1952)** – нащадок гетьманського роду Конашевичів, лікар – терапевт світового значення. Відомо ж бо, що професора Преображенського і його помічника доктора Борменталю Михайло Булгаков у «Собачому серці» «списав» із тих, чий лекції слухав у Київському університеті – з Миколи Стражеска. Його пацієнтами стали відомі люди: Марія Заньковецька, Микола Садовський, архітектор Владислав Городецький. З Москви до нього приїжджали на консультації знамениті артисти МХАТу Качалов і Тарасова. У 1913 році він лікувався хворий на ревматизм серця Михайло Коцюбинський.

В. Симиуренко

1891 – у Млієві (тепер Черкащина) народився **Симиуренко Володимир Левкович (1891–1939)** – учений-садівник, селекціонер, помолог, один із перших агроекологів. Був реконструктором садівництва в Україні; в його розсадниках росло 40 000 гібридів овочевих дерев і ягідних кущів (1928). Із батьком, львом Платоновичем заклали найкращий не тільки в Росії, а й у Європі маточний колекційний сад і школу садівників. Сюди приїздив Антон Чехов і отримав чималу колекцію троянд для дачі в Ялті. Імениті сановники, члени царської родини зверталися до них за порадами. Мліївський сад нараховував 900 сортів яблунь, 839 – груш, 350 – вишень та черешень, 165 – агрусу, 84 – слив, 54 – горіхів, 36 – жерделів /абрикосів-дичок/, 115 – броскви /персиків/ і 937 – троянд. 1933 року енкаведистами заарештований за участь у «антирадянській шкідницькій організації»; 2 вересня 1938 засуджений до страти; місцем поховання вважається урочище «Солянка» в міській зоні Курська.

С. Гординський

1906 – у Коломії народився **Гординський Святослав Ярославович (1906–1993)** – художник, графік, мистецтвознавець, поет, перекладач (перекладав поезію з англійської, французької, німецької, італійської, польської). Автор 17 поетичних збірок; про «Слову о полку Ігоревім» написав 20 ґрунтовних праць – на основі аналогій із українським фольклором доводив українське походження цього історичного твору. Оpubлікував монографії про українських художників, видав каталог, який тривалий час був чи не єдиним енциклопедичним довідником про життя і творчість митців. Як художник – графік створив унікальну мозаїку: 600 кв. м. якою викладено Собор Святої Софії у Римі.

Родина А. Сови

1912 – в Одесі народився **Сова Андрій Корнійович (1912–1994)** – актор, майстер розмовного жанру. Виступав із гуморесками С. Олійника, П. Глазового в КДПІ, брав участь у фільмах «Морський яструб», «У далекому плаванні», «Максимко», «У мирні дні», «Голубі дороги».

1914 – у Боремщині Любомльського р-ну Волинської обл. народився **Шумук Данило Лаврентійович (1914–2004)** – дисидент, учасник руху опору; член Об'єднання українських письмен-

Д. Шумук

ників «Слово». У 1968 році познайомився з «шістдесятниками» та співпрацював з І. Світличним, Н. Світличною, Б. Гориньом і Є. Сверстюком. Автор спогадів ««За східним обрієм», які видавалися і за кордоном. Переслідувався: 1972 року потрапив під другий покос інтелігенції за проведення «антирадянської агітації і пропаганди». Київським облсудом засуджений до 10 років таборів суворого режиму та 5 років заслання. Визнаний особливо небезпечним рецидивістом, карався в Мордовії, табір Соснівка.

1957 – на мовно-літературному факультеті Київського державного педагогічного інституту імені О.М. Горького **створено хорову капелу**, керівник якої - заслужена артистка УРСР Петровська Олеся Юріївна.

І. Стешенко

1987 – у Києві померла нащадок князя Володимира – **Стешенко Ірина Іванівна (1898–1987)** – онука Михайла Старицького. Виключена зі Спілки письменників України за «співпрацю з дисидентами» – формальним приводом був наклеп, опублікований поетом Миколою Холодним у «Літературній Україні». До 1949 року була артисткою, та найдорожчий їй період – з 1923 по 1933 рік, коли грала в «Березолі», була так закохана в Леся Курбаса – згідно з її бажанням

поклали їй під голову у труні його портрет й поховали на Байковому цвинтарі поряд із могилою батька, Івана Стешенка.

В. Качула

1992 – у Сімферополі (Крим) почала виходити **україномовна громадсько-політична та літературна газета «Кримська Світлиця»**; головний редактор – **Качула Віктор Володимирович**. Мета – інформування населення Автономної Республіки Крим та держави про події в Криму й Україні, сприяння їх розбудові та відстоювання засобом друкованого слова державницьких позицій, сприяння відродженню та поширенню на півострові української

мови, культури й духовності. Першим редактором був Олександр Павлович Кулик (1992–1996), другим (1996–2000) – Володимир

Сильвестрович Миткалик. У червні 2014 року окупаційна кримська влада виселила редакцію з приміщення евакобазис-готелю «Артек» у Сімферополі, заблокувала передплату і розповсюдження. Інтернет-сторінки «КС»: <http://svitlytsia.crimea.ua>; електронна пошта: kr_svit@meta.ua

1995 – колекції видань книжкового фонду Наукової бібліотеки поповнилася новими надходженнями книжками академіка Мазуркевича Олександра Романовича (1913–1995). Це – прижиттєві видання Михайла Петровича Драгоманова, література про життя і творчість, а також ювілейні книги та тематичні збірники: «Віра в громадські справи» (1892), «Про українських козаків, татар та турків» (1906, 1924), «Старі хартії вольности: історичні нариси» (1907), «Чудацькі думки про українську національну справу» (1915), «Швейцарська республіка» (1899), «Народні школи на Україні серед життя і письменства в Росії» (1877), «Педагогическое значение малоруського языка» (1866), «Учителы-идеалисты» (1908), українські часописи «Громада», збірники листувань М.П. Драгоманова зі своїми сучасниками, добірки розвідок про творчість Великого Українця.

Урочистості перед школою

2010 – Фізико-математичний інститут взяв шефства над місцями в Україні, пов'язаними з життям математика Вороного Георгія Феодосійовича (1868–1908) – полтавське село Журавка – мала батьківщина вченого, а також колишня чоловіча гімназія в місті Прилуки, де нині розташований фізико-математичний ліцей. Делегація університету, до якої увійшли: Галина Сита, Дмитро Требенко, Оксана Требенко, редакція ж. «Математика в школі» Тамара Хмара; – Олександр Ганюшкін, Олексій Нестеренко і Андрій Єршов; а також ад'юнкт-професор МАУП Неля Швець – правнучка Г.Вороного – взяли участь у виїзному засіданні постійної комісії обласної ради з питань освіти, науки, культури та інформаційної

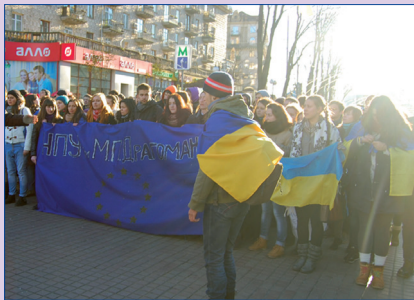

1834

сфери та урочистостях, присвячене 143-річчю з дня народження Г.Ф. Вороного.

2014 – завершився на столичному Майдані марафон «Вечір пам'яті», присвячений загиблим Героям «Небесної сотні» і тим, хто з 21 листопада 2013 до лютого 2014 року вступив проти кримінальної влади. Упродовж цього часу в київських церквах звучав передзвін дзвонів, проходили книжкові презентації, виконувався «Реквієм» Моцарта та світлова інсталяція «Промені Гідності» – Київ та ціла Україна вшановувала події тих буремних часів.

Найвідоміші фотографії тих жакливих днів: студенти – драгоманівці прямують на Майдан Незалежності; професор **Віктор Олексійович Жадько** – учасник Євромайдану; професор «КПІ» **Микола Юрійович Кузнецов** і син **Ігор** після побиття «беркутівцями» на вулиці Інститутській. Фото Reuters

Над Майданом звучать слова вірша:
Горить свіча і пам'яті сльоза додолу
з неї краплями стікає.
Земля ридає, плачуть небеса –
Майдан героїв з почесною ховає.
Їх взяв Господь, щоб ангелом в раю
В його садах довічно проживати.
Вони завжди залишаться в строю,
Про них народ пісні буде співати.

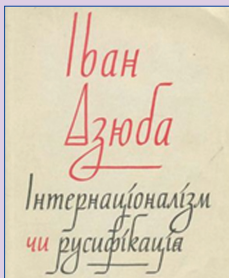
1920 – побачила світ книга «Пам'яті Михайла Драгоманова», яку упорядкував **Яків Довбищенко**. Головна ідея збірника, як пише редактор видання, «Оповіді в приступний для широких кіл українського суспільства про життя, працю та значення Драгоманова, а також дати взірці його творчості. За браком місця се останнє завдання прийшлося обмежити трьома статтями Драгоманова і то лише з двох галузі його творчості – етнографії («Байка Богдана Хмельницького»), де Драгоманів вважається першою європейськи відомою величиною, та праць популярних («Віра й громадські справи», «Заздрі боги») – речей, яким рівних в нашій літературі немає. Публіцистика, наукова література, листування не знайшли в Збірникові місця не по волі видавництва. Так само й що до зовнішнього вигляду Збірника, бо... «хотіти і змогти – дві річиріжні».

1926 – в Очеретоватому Семенівського р-ну Полтавської обл. народився **Кобзар Борис Степанович (1926–2001)** – доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник, зав. лабораторією інтернатних закладів Інституту проблем виховання АПН України; співпрацював з КДПІ.

1927 – у Севериновці Іванівського р-ну Одеської обл. народилася **Григора Галина Кирилівна** – кандидат економічних наук, доцент КДПІ.

1965 – «самвидав» випустив у світ заборонену владою книгу Дзюби Івана Михайловича «**Інтернаціоналізм чи русифікація?**» У виданні автор ставив, зокрема, питання: «Чому в нас не видають

С. Павличко

М. Драгоманова, М. Грушевського, М. Максимовича, Й. Бодяньського, О. Лазаревського, В. Антоновича, С. Подолинського, М. Зібера та інших українських істориків, соціологів, економістів?» Розвідку написано після першого «покосу» української інтелігенції, коли в серпні-вересні 1965-го року в Києві, Львові, Луцьку, Івано-Франківську та Тернополі заарештовані три десятки українських інтелігентів.

1999 – у Києві померла 41-річна Павличко Соломія Дмитрівна (1958–1999) – педагог, доктор філологічних наук, професор Києво-Могилянської академії; член Спілки письменників України літературознавець, перекладач, публіцист, автор праць із історії фемінізму; донька поета Дмитра Павличка. Працювала і в Інституті літератури НАН України. Була гостем-викладачем української літератури в Альбертському університеті і в Гарварді, куди її запрошено як стипендіата програми Фулбрайта. 1992 року заснувала видавництво «Основи». Трагедія: увечері родина збиралася провести Старий рік, а Соломія пішла прийняти ванну. Клямка зачинилася – коли родина кинулася, було вже запізно.

2005 – започатковано видання газети Інституту історії та філософії педагогічної освіти «Студентський глобус» – на шпальтах видання можна знайти корисну інформацію як студентів, так і викладачів. Головний редактор Сергій Русаков. Формат А4; наклад 300 примірників, мова видання – українська, кількість сторінок – 20.

2014 – студенти Інституту іноземної філології відвідали фабрику «ВАТ «Галімпекс-Клавдіївська фабрика ялинкових прикрас» і стали свідками та взяли участь у створенні новорічного дива – процес створення – од видування і сріблення до авторського розпису. Переконалися: технологічний процес і нині відбувається за традиційною технологією, як і 100 років тому.

Хроніка створення Інститутів і факультетів (за роками)

1859 – в університеті Св. Володимира на дворічних педагогічних курсах почали готувати вчителів природознавства та географії для реальних училищ – звідки й бере початок створення **Інституту природничо-географічної освіти та екології**. У 1971 році організовано кафедру природничих дисциплін, яку очолив професор Ф.Л. Лесик. 1972 року на базі кафедри природничих дисциплін створено природничо-географічний факультет. За період існування деканами були професори: С.І. Івченко, Ю.П. Гудзь, Б.К. Гришко-Богменко. З 1 квітня 2004 року Інститут природничо-географічної освіти та екології очолює професор В.П. Покась. З метою реалізації цього завдання кафедри Інституту природничо-географічної освіти та екології спрямовують свою діяльність на підготовку вчителя в контексті входження України в європейський освітній простір.

1920 – створено **Інститут історичної освіти** – його минуле бере початок, коли у складі факультету соціального виховання щойно створеного Київського інституту народної освіти, відкрито **історичний сектор** для підготовки вчителів історії та суспільствознавства. Впродовж останніх тридцяти п'яти років в Інституті працювали викладачі, знані фахівці професори – Г.В. Січкарь, І.Х. Ганжа, Н.М. Кравченко, М.Ф. Александра, Н.Д. Березовчук, В.Ю. Ніколаєнко, В.І. Самойленко, Г.О. Цвікальська, Л.Д. Денисяко, С.В. Черненко, І.А. Хижняк, Г.В., І.І. Дробот, В.Й. Борисен-

ко, Стрельський, О.О. Сушко, М.Л. Головка, Б.І. Андрусишин, М.А. Журба, М.Ю. Виговський, І.Г. Ветров, Т.В. Ладиченко, С.О. Осмоловський, Р.Г. Шишкін, О.В. Потільчак, Л.Г.Іванова, Т.А. Стоян, П.М. Чернега, І.А. Коляда, Н.І. Загребельна, Н.В. Руденко, О.Т., Ю.Б. Гончар, О.С. Черевко, О.Ю. Осмоловська, О.Т. Шевченко, Р.В. Бабенко, Я.М. Камбалова, Т.В. Бакка, С. О. Візер, К.П. Двірна, І.О. Телегуз, Р.А. Середа. сьогодні директор Інституту історичної освіти, д.і.н., професор О.О. Сушко

примножує і продовжує працю і традиції своїх попередників – Г.В. Січкаря, І.Х. Ганжи та В.Ю. Ніколаєнка.

2001 – створено факультет фізичного виховання, який очолив доцент Козленко О.М. 2005 року утворено **Інститут фізичного виховання та спорту**, який очолив доцент Тимошенко О.В. Багомі внески у розвиток спорту нашої держави зробили студенти Інституту фізичного виховання та спорту. Серед них: О. Шевчен-

ко, яка зайняла перше місце на Універсіаді України з вільної боротьби та виконала норматив майстра спорту України; Я. Куликовський, який посів друге місце в змаганнях чемпіонату України з бойового самбо серед чоловіків (м. Львів) та виконав норматив майстра спорту Украї-

їни; О. Колосов, який є багаторазовим переможцем і призером першостей України, чемпіоном України 2003 р.; Є. Грона, який виборов срібну медаль на чемпіонаті світу з карате (Південноафриканська республіка); С. Попов і М. Щербак, які стали призерами Всесвітніх ігор і неодноразовими чемпіонами світу і Європи зі спортивної акробатики; Г. Закладний, який виконав норматив майстра спорту міжнародного класу на чемпіонаті Європи (Угорщина) та ін.

2008 – створено **Інститут перепідготовки та підвищення кваліфікації**, який здійснює перепідготовку спеціалістів, надає освітні послуги з підвищення кваліфікації, удосконалює фаховий рівень громадян, поглиблює й оновлює їх професійні знання та вміння в умовах високотехнологічного конкурентного середовища. Стратегічними напрямками діяльності Інституту як наукової та навчально-методичної установи є розробка, апробація та впровадження.

НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
ГУМАНІТАРНІ ФАКУЛЬТЕТИ

Хроніка створення кафедр (за роками)

1930 – створена **кафедра математики**; першим завідуючим був математик, академік АН УРСР М.П. Кравчук, а з вересня 1937 – член-кореспондент АН УРСР, професор Є.Я. Ремез. На кафедрі працювали доценти: К.О. Хлебніков, С.Ф. Фещенко, Д.М. Майєр-гойз, В.В. Іваненко, А.Я. Орієвський, І.Є. Шиманський, В.П. Білоусова, О.К. Лебединцева, К.Я. Латишева. 1938 року поділена на кафедри математичного аналізу (завідувач – Є.Я. Ремез) і геометрії, яку очолив О.С. Смогоржевський. Після Другої світової війни на фізико-математичному факультеті було три математичні кафедри: математичного аналізу (завідуючий – професор Є.Я. Ремез); геометрії (завідувач – професор О.С. Смогоржевський); методики математики (завідувач – заслужений діяч науки УРСР, професор О.М. Астряб. У 1955–1965 роках функціонувала об'єднана кафедра математичного аналізу й геометрії (завідуючі - професори І.М. Рапопорт, М.О. Давидов), яка стала базою для створення 1965 року кафедр вищої математики та математичного аналізу. У 1965–1968 роках – доцент М.І. Жалдак, з 1986 – доцент С.С. Левіщенко. З 1 липня 1997 року завідує доктор фізико-математичних наук, професор М.В. Працьовитий. За сумісництвом працюють: доктори фізико-математичних наук, професори: А.Ф. Турбін (з 1997) і В.Д. Кошманенко (з 1998) та член-кореспондент НАН України М.Й. Ядренко (з січня 1999 по листопад 2004). Керує аспірантурою з алгебри і теорії чисел доктор фізико-математичних наук М.Ф. Кузенний.

1931 – створена **кафедра математики**, на якій працювали професори – О.М. Астряб і доцент К.О. Хлебніков. У 1938 році кафедру розділено на дві: **математичного аналізу** (завідувач професор Є.М. Ремез) і **геометрії** (завідувач професор О.С. Смогоржевський). Викладачі методики математики ввійшли до складу працівників кафедри геометрії. 1947 року створена **кафедра математики і теорії та методики навчання математики**, завідувачами були: професори: Олександр Матвійович Астряб, з 1953 – Іван Євгенович Шиманський; з 1971 – доцент Григорій Петрович Бевз; з 1983 – професор Зінаїда Іванівна Слєпкань, з 1989 – професор Василь Олександрович Швець. З метою увічнення пам'яті видатних математиків-педагогів створено іменні аудиторії. Одній з них

присвоєно ім'я професора О.М. Астряба (ауд. 431), інший – професора І.Є. Шиманського (ауд. 419).

1932 – створена **кафедра фізики** на базі фізичного кабінету; завідувачами були: професори: Г.Г. Де-Метц, О.К. Бабенко, М.Ф. Казанський, доцент В.К. Мітюров. 1953 року з кафедри фізики **виділилась кафедра методики викладання фізики**. У 1967 році на кафедрі створено **галузеві науково-дослідні лабораторії теплофізики дисперсних та полімерних матеріалів** (керівник — професор Віктор Павлович Дущенко) та **фізики напівпровідників і діелектриків** (керівник – професор Валентин Костянтинівич Мітюров). У 1968 році кафедру очолив кандидат фізико-математичних наук, доцент В.П. Дущенко. У 1983 році на базі кафедри фізики створено **кафедру загальної фізики і кафедру експериментальної і теоретичної фізики та астрономії**. Кафедрою загальної фізики до 1985 року завідував доктор технічних наук, професор В.П. Дущенко; у 1985–1986 – професор І.Т. Горбачук; у 1986–1991 – доктор фізико-математичних наук, професор Ю.А. Пасічник. 2008 року кафедру загальної фізики **перейменовано у кафедру загальної та прикладної фізики**. З 1991 року кафедрою загальної фізики завідує член-кореспондент АПН України, академік АН Вищої освіти України, доктор фізико-математичних наук, Заслужений діяч науки і техніки України професор Микола Іванович Шут.

1956 – створена **кафедра педагогіки і методики початкового навчання**; завідувачем призначено професора С.А. Литвинова; потім – доцент Г.З. Івашина та доктор педагогічних наук, професор О.В. Киричук. 1985 року кафедру очолив професор В.І. Бондар, а з 1994 – професор І.М. Шапошникова. Кафедра працює над проблемами педагогіки та методики початкової освіти, а саме – професійною переорієнтацією вчителя початкової школи в умовах введення 12-річного навчання за державними стандартами початкової освіти в Україні.

1934 – створена **кафедра економічної теорії (в минулому – політичної економії)**, на якій працювали: О.І. Петров, Я.У. Лінійчук, І.П. Панащенко, К.Т. Янчев, М.С. Король, М.Ф. Брегеда, М.С. Сугоняко, В.П. Рокитко, П.С. Фещенко. Керівники кафедри: до 1950 року – професор Петров О.І., 1950–1951 – доценти: Ян-

чев К.Т., 1951–1957 – Король М.С., 1957–1975 – Сугоняко М.С.; 1975–1990 – професори Гош О.П., 1990–1996 – Радіонова І.Ф.; з 1996 доцент Радченко В.В. Нині на кафедрі працює 24 викладачі, в тому числі: професор Т.Т. Ковальчук, С.О. Біла, кандидати наук, доценти: В.В. Радченко, І.С. Черета, І.О. Штундер, І.С. Біла, Н.В. Петришина, Л.А. Підопригора, М.В. Скиба, Л.К. Хом'яков, О.І. Колядич, О.М. Соколова.

1944 – створена **кафедра фізичного виховання** в педагогічному інституті імені О.М. Горького, яку очолив А.Г. Ледовський; у 50-х – на початку 60-х років – майстер спорту СРСР М.П. Черкун. З 1966 року кафедру очолював доцент А.А. Жалій, з 1971 по 2012 – доктор педагогічних наук, професор Ю.Т. Похолончук, а з 2012 року – доктор педагогічних наук, професор О.В. Тимошенко.

1952 – створена **кафедра іноземних мов** Інституту природничо-географічної освіти та екології, коли загальну кафедру іноземних мов педагогічного інституту поділено на дві – іноземних мов природничих факультетів та іноземних мов гуманітарних факультетів. Першою завідуючою цієї новоствореної кафедри була доц. К.В. Єнакієва. З 1991 року завідуючим кафедри стає доц. О.Г. Кадомцев, з 2006 – кандидат педагогічних наук Г.В. Турчинова, з 2007 – кандидат педагогічних наук, доцент Турчинова Г.В. Кафедра налічує 22 викладача, з них 5 кандидатів наук, доцентів, 2 ст. викладача. Науково-педагогічний склад має у своєму розпорядженні найновіше технічне забезпечення навчального процесу. Успішно функціонує комп'ютерний клас, підключений до мережі Інтернет. Викладачі кафедри – організатори та учасники Міжнародної конференції «Нові концепції викладання іноземної мови у світлі сучасних вимог».

*Викладачі кафедри
іноземних мов природничих
факультетів – організатори та
учасники Міжнародної конференції
«Нові концепції викладання іноземної
мови у світлі сучасних вимог»*

1953 – створена **кафедра загальнотехнічних дисциплін як сектор кафедри методики фізики**, а з 1958 – затверджена як окремий підрозділ педагогічного інституту. З 1992 року кафедру очолює професор, доктор педагогічних наук, кандидат фізико-математичних наук Корець Микола Савич. Члени кафедри: Сидорчук Людмила Андріївна – доктор педагогічних наук, професор, Зікій Григорій Савелійович – кандидат педагогічних наук, доцент, Биковський Тімур Валерійович – кандидат педагогічних наук, доцент, Макаренко Алла Ігорівна – кандидат педагогічних наук, доцент, Гомула Ігор Андрійович – кандидат педагогічних наук, доцент, Кротеви́ч Васи́ль Станіславо́вич – зав. лабораторії кафедри, Лагутенко Олександр Борисович – навчальний майстер, Шалімов Олександр Миколайович – навчальний майстер, Шамчук Марина Юріївна – майстер виробничого навчання, Шевченко Анна Ігорівна – лаборант.

1953 – створена **кафедра методики фізики**, якою завідували: кандидат педагогічних наук, професор Бабенко Олександр Калістратович (1953–1959); кандидат педагогічних наук, доцент Черняк Павло Кузьмович (1959–1960); професор Понирко Никандр Владиславович (1960–1966); доктор педагогічних наук, професор Бугайов Олександр Іванович (1966–1973); кандидат педагогічних наук, доцент Миргородський Богдан Юрійович (1973–1980); кандидат педагогічних наук, професор Коршак Євгеній Васильович (1980–2006), доктор педагогічних наук, доцент Сиротюк Володимир Дмитрович (з 2006). На кафедрі діє з 1953 року аспірантура, з 1988 – докторантура зі спеціальності 13.00.02 – теорія і методика навчання фізики. У колі активних інтересів кафедри – удосконалення навчальних програм, організація і проведенні олімпіад юних фізиків різних рівнів.

1953 – створена **кафедра загальнотехнічних дисциплін**, завідувачем якої призначений доцент Кіраковський М.Ф. Її ще очолювали: професор Степенко В.П. (1960–1978), доцент Пивоваров Л.О. (1962–1964), доцент Юрченко О.С. (1978–1988), доцент Трегуб І.Г. (1988–1992), а з 1992 року очолює професор Корець М.С. Нині навчально-виховний процес здійснюють 6 штатних викладачів, серед яких: 2 професори, доктори педаго-

гічних наук (Корець М.С., Сидорчук Л.А.) та 4 доценти, кандидати педагогічних наук (Зікій Г.С., Макаренко А.І., Биковський Т.В., Гомула І.А.); є аспірантура та докторантура.

1955 – дві кафедри: **математичного аналізу** (завідувач професор Є.Я. Ремез) і **геометрії** (завідувач – професор О.С. Смогоржевський) об'єднано і створена кафедра математичного аналізу і геометрії; на початку 60-х років заснована електронно-обчислювальна лабораторія з ЕОМ «Мир-1». На кафедрі працювали професори: В.М. Остапенко (1961), С.І. Зуховицький (1962–1965), член-кореспондент АН УРСР С.М. Черніков (1964), доцент М.Я. Лященко. 1965 року **кафедра реорганізована і на її базі створені кафедра математики** (завідувач, професор С.Ф. Фещенко) і кафедра математичного аналізу, яку до 1989 року очолював професор М.О. Давидов, а з 1989 – доктор фізико-математичних наук, професор М.І. Шкіль. Нині завідувач – доктор фізико-математичних наук, професор Г.М. Торбін.

1969 – створена **кафедра всесвітньої історії** (до 2002 року – **кафедра загальної історії**). Впродовж багатьох років завідував її засновник – Микола Федорович Александра, а згодом – Ф. Трубайчук, І.А. Хижняк, С.О. Осмоловський.

1970 – створена **кафедра цивільної оборони та медичної підготовки**, яку з 1973 по 1999 роки очолював кандидат медичних наук, професор В.М. Бенюмов (автор підручника для студентів «Хірургія»); а з 1999 – кандидат біологічних наук, професор Страшко Станіслав Васильович. Кафедра забезпечує на факультетах університету викладання основ медичних знань і валеології, безпеки життєдіяльності і цивільної оборони, а в Інституті педагогіки і психології – викладання анатомії і фізіології ди-

Викладачі кафедри всесвітньої історії

Викладачі кафедри цивільної оборони та медичної підготовки

тини, вікової фізіології, фізіології центральної нервової системи, фізіології сенсорних систем і вищої нервової діяльності, методики навчання основ здоров'я, валеології і безпеки життєдіяльності, екології.

1972 – створена **кафедра зоології**, яку очолив доктор біологічних наук, професор Кучеров Ілля Семенович. Члени кафедри – кандидати біологічних наук, доценти: Пархоменко Олександр Ві-

Викладачі кафедри зоології

кторович, Чепурна Наталія Петрівна, Настека Тетяна Миколаївна, кандидат педагогічних наук Лапи́га Ігор Васильович і кандидат сільськогосподарських наук Лагutenко Оксана Тарасівна. Завідувачем лабораторії є Німаш Руслан Вікторович, інженер – Білінська Галина Ярославівна, лаборант – Пилипенко

Анастасія Всеволодівна. Нині очільник кафедри – доктор біологічних наук, професор Бровдій Василь Михайлович.

Викладачі кафедри ботаніки

1972 – створена **кафедра ботаніки**; яку почергово очолювали професори: Ф.А. Лесик (1971–1978), С.І. Івченко (1978–1980), О.Д. Гончар (1980–1982). 1982 року керівництво прийняв кандидат біологічних наук, доцент Чорний Іван Борисович. На кафедрі працювали відомі ботаніки і педагоги, професо-

ри: Ф.А. Лесик, С.І. Івченко, О.Д. Гончар, Б.К. Гришко-Богменко, Ю.П. Гудзь, І.В. Мороз; доценти: К.В. Рибкіна, Л.Г. Оляницька, О.С. Котелевець, Ю.А. Скиба, С.Г. Макарова; ст. викладачі: Т.М. Настека, Т.В. Кузнецова, С.С. Волинська, О.В. Турубара. У всіх формах навчального процесу викладачі кафедри здійснюють патріотичне, морально-естетичне, екологічне та трудове виховання, орієнтують студентів на педагогічну професію. Діяльності ка-

федра є базою для підвищення кваліфікації викладачів-ботаніків регіональних педагогічних вузів України.

1973 – створена **кафедра хімії**; з 2003 року очолює кандидат хімічних наук, доцент Толмачова Валентина Сергіївна. 1973 року посаду в.о. завідувача обіймала кандидат хімічних наук, доцент Романова Н.В., з 1974 до 1985 року – кандидат хімічних наук, доцент Ткач В.П., з 1985 до 2003 року –

кандидат хімічних наук, доцент Нікітіна С.В. Сьогодні у складі кафедри 9 викладачів: професор, доктор хімічних наук Вовк М.В., доценти – кандидати хімічних наук: Толмачова В.С., Прокопенко В.П., Богатиренко В.А. Качан С.В.; кандидати педагогічних наук: Кухель-

Викладачі кафедри хімії

на Н.В., Ковтун О.М., Прибора Н.А.; ст. викладачі: Вуколова С.І., Іщенко А.А. Навчально-допоміжний персонал, зав. лабораторіями: Гавриленко Н.В., Михайлова Л.Л., Демедюк Ю.М., Шафаренко Л.В., Андреева О.В., ст. лаборант Грицай С.Р. Науковий напрям роботи кафедри пов'язаний зі змістом, формами, методами і засобами фахової підготовки учителів хімії.

1975 – створена **кафедра економічної і соціальної географії**; першим її завідувачем був академік АН УРСР М.М. Паламарчук (1975–1976). У 1976 році зав. кафедри став доктор економічних наук, професор Л.М. Корецький. У 1991–2000 роках кафедру очолив кандидат географічних наук, професор В.В. Загородній, а з серпня 2004 року - кандидат географічних наук, доцент В.Г. Щабельська.

1975 – створена **кафедра фізичної географії**, яку очолив Половина Іван Петрович, доктор географічних наук, професор. До її складу увійшли: кандидати геолого-мінералогічних наук, доценти – Міщенко Вікторія Олексіївна і Чирка Віталій Гордійович, кандидати географічних наук, доценти - Воронова Галина Іванівна, Дубняк Володимир Андрійович, Кононенко Наталія Іванівна, Кулаківська Мері Юріївна, Шкрябій Павло Олексійович. Згодом

до них приєдналися кандидати географічних наук, доценти - Уварова Ганна Євгеніївна (1977), Волошин Іван Іванович (1981), Пестушко Валерій Юрійович (1990), Міхелі Сергій Володимирович (2000), Ющенко Ярослава Ігорівна (2002), Проценко Григорій Данилович (2003), ст. викладачі Гавриленко (Рябоконт) Наталія Василівна (1974), Сергієнко Тетяна Сергіївна (1977), Гетьман Володимир Іванович (1980), Задорожний Микола Павлович (1980), Сасихов Володимир Олександрович (1981), Родіна Віктор Володимирович (1993), Костишина Віра Іванівна (1996), викладач Саченко Оксана Миколаївна (2001). Професор І.П. Половина керував кафедрою до 1995 року; з 1995 по 1999 – доцент В.Ю. Пестушко; з 1999 по 2005 – доцент В.Г. Чирка; 2005–2006 – кандидат географічних наук, доцент Г.Д. Проценко. З травня 2006 року кафедру завідує доцент С.В. Міхелі.

1975 – створена **кафедра інформаційних систем і технологій на базі секції технічних засобів навчання**, яка входила до складу кафедри методики викладання фізики, яку очолював кандидат технічних наук, доцент Лапіс Вілен Якович. Під його безпосереднім керівництвом на базі секції технічних засобів навчання кафедри методики викладання фізики й **створено кафедру технічних засобів навчання**. В структуру кафедри входив технічний

Викладачі кафедри інформаційних систем і технологій

центр, яким керував ст. викладач Перепелиця Євген Олексійович і кіно-фото лабораторія, яку очолював Кот Микола Захарович, а згодом – Тимошенко Василь Тимофійович. З 1996 по 2006 рік кафедру очолював кандидат фізико-математичних наук, доцент Трегуб Іван Григорович, а з 2006 – доктор педагогічних наук, професор Яшанов Сергій Микитович.

1975 – створена **кафедра економічної і соціальної географії**, завідувачем призначено академіка АН УРСР М.М. Паламарчука (1975–1976), потім – професор Л.М. Корецький (1976–1991), про-

фесор В.В. Загородній (1991–2004), а з серпня 2004 року – кандидат географічних наук, доцент В.Г. Щабельська. Сьогодні працює 6 штатних викладачів, в тому числі: кандидат географічних наук, професор Загородній В.В., кандидати географічних наук, доценти: В.Г. Щабельська, Т.А. Гринюк, Т.В. Буличева; ст. викладачі: К.О. Буткалюк, І.М. Харенко. Кафедрою організований постійний семінар методоб'єднання географів Києво-Святошинського району столиці, здійснюється науково-методична співпраця з Українським НДІ педагогіки АПН України; відновлено наукові зв'язки з вченими вищих педагогічних закладів Чехії (м. Брно), Польщі (м. Краків) та Румунії (м. Бухарест).

1976 – створена **кафедра анатомії, фізіології та шкільної гігієни**. Її почергово очолювали професори: І.С. Кучеров, М.Н. Шаба-тура, Б.Г. Хоменко, доцент В.О. Федько. В 2005 році керівництво перейняв доктор біологічних наук, професор Плиска Олександр Іванович.

1977 – створена **кафедра трудового навчання та креслен-ня**, яку очолив доктор педагогічних наук, професор Дмитро

Викладачі кафедри анатомії, фізіології та шкільної гігієни

Олександрович Тхоржевський (1930–2001), а з 2000 року – член-кореспондент АПН України, доктор педагогічних наук, професор В.К. Сидоренко. Нині очільник – кандидат педагогічних наук, доцент Дмитро Едуардович Кільдеров. З 2010 року започатковано спеціалізацію «Технічна та комп'ютерна

графіка», що спонукало до розробки і впровадження навчальних курсів: «Сучасні засоби навчання графічним дисциплінам», «Основи графічного конструювання», «Практикум з основ проєкційного креслення та побудови аксонометричних зображень», «Практикум з техніки виконання та деталювання складальних креслень», «Комп'ютерний дизайн», «Автоматизація конструкторської роботи у середовищі Компас-3D», «Основи комп'ютерної графіки», «Прикладне геометричне моделювання».

1834

1982 – створена **кафедра теорії та методики навчання природничо-географічних дисциплін**, завідуючим призначено професора О.Д. Гончар, згодом кафедрою керувала професор О.Г. Ярошенко; з 1994 року протягом 15 років очолював професор

Викладачі кафедри теорії та методики навчання природничо-географічних дисциплін

І.В. Мороз. У 2010 року завідувачем обрано доцента Сергія Григоровича Коберніка. У штаті кафедри працює 8 викладачів, серед них – професор О.Г. Ярошенко, доценти: С.Г. Кобернік, Т.Є. Буяло, Т.С. Іваха, О.А. Цуруль, Л.А. Покась, М.М. Скиба, асистент О.І. Іванова.

1982 – створена **кафедра мови та методики викладання в початковій школі**, яку очолив доктор філологічних наук, професор Степан Пилипович Бевзенко; з 1991 – доктор філологічних наук, професор Маргарита Петрівна Муравицька. 1997 року стала називатися «**кафедрою мови та методики викладання в початковій школі**», а її завідувачем стає кандидат педагогічних наук, професор

1982 – створена **кафедра мови та методики викладання в початковій школі**, яку очолив доктор філологічних наук, професор Степан Пилипович Бевзенко; з 1991 – доктор філологічних наук, професор Маргарита Петрівна Муравицька. 1997 року стала називатися «**кафедрою мови та методики викладання в початковій школі**», а її завідувачем стає кандидат педагогічних наук, професор Каніщенко Антоніна Пантелеймонівна. З 2008 року кафедрі очолює кандидат філологічних наук, професор Ганна Василівна Семеренко. Актуальними проблемами кафедри є: «Культура мовлення студентів (теорія і практика)», «Розвиток творчих здібностей майбутніх учителів», «Збагачення активного словника та розвитку логічного мислення студентів».

Викладачі кафедри мови та методики викладання в початковій школі

учителів», «Збагачення активного словника та розвитку логічного мислення студентів».

1983 – створена **кафедра історії СРСР і УРСР та методики викладання історії, суспільствознавства і права**, яку очолив кандидат педагогічних наук, доцент Ковальчук Ф.К. У 1990 році реорганізована в кафедру правознавства і методики викладан-

ня історії і суспільствознавства (очолював кандидат юридичних наук, професор Пастухов В.П.); 1992 року – знову відновлено як окремий підрозділ історичного факультету і реорганізовано в кафедру методики викладання історії (очолила кандидат педагогічних наук, доцент Черненко С.В.); в 1998 році це – кафедра

Викладачі кафедри навчання суспільних дисциплін і гендерної освіти

методики викладання історії та суспільно-політичних дисциплін. 2010 року кафедри методики викладання історії та суспільно-політичних дисциплін реорганізують у кафедру навчання суспільних дисциплін і гендерної освіти, яку з 1994 року очолює кандидат історичних наук, професор, Заслужений працівник освіти України Ладиченко Т.В. Членами кафедри є: доктор історичних наук, професор Коляда Ігор Анатолійович, кандидат педагогічних наук, доцент Бакка Тамара Володимирівна, кандидат історичних наук, доцент Загребельна Ніна Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент Камбалова Яніна Миколаївна, кандидат історичних наук, доцент Мелешенко Тетяна Володимирівна.

1985 – створена кафедра основ інформатики та обчислювальної техніки, яку очолив член-кореспондент АПН СРСР, доктор фізико-математичних наук, професор М.І. Шкіль. До її складу увійшли: доценти: М.І. Жалдак (заступник зав. кафедрою), Ю.С. Рамський, Ю.П. Підченко, М.М. Матвієнко, ст. викладач С.Ю. Трофимчук. З 1 листопада 2008 року шляхом поділу кафедри інформатики в структурі Інституту створено три кафедри: 1) кафедра теоретичних основ інформатики, завідувач професор М.І. Жалдак; 2) кафедра інформаційних технологій і програмування, завідувач професор Ю.С. Рамський; 3) кафедра комп'ютерної інженерії, завідувач професор В.П. Сергієнко.

1990 – створена кафедра історії України, завідувачем призна-

На фото: одне з перших засідань кафедри (зліва – направо) – викладач Коваленко С.М., аспірант Х. Мейлієв, завідувач, академік М.І. Шкіль, викладачі С.Ю. Трофимчук і С.П. Радченко; доценти: М.І. Жалдак і Ю.П. Підченко; викладач М.М. Матвієнко, доцент Ю.С. Рамський. 1985 рік

На фото (зліва – направо): доцент Двірня К.П., ст. викладач Телегуз І.О., професор Іванова Л.Г., зав. кафедри, професор Борисенко В.Й., доцент Візер С.О., асистент Литвин І.В., ст. викладач Сегеда Р.А. 2012 рік

чено доктора історичних наук, професора Борисенка Володимира Йосиповича.

1991 – створена **кафедра психології і педагогіки**; завідувачем призначено доктора психологічних наук, професора Н.В. Чепелева. Від початку заснування працюють: доктор психологічних наук, професор Ю.О. Приходько; кандидат психологічних наук, доцент В.О. Соловієнко; ст. викладач Н.М. Мустієва. У розвиток кафедри значний внесок зробили: доктор психологічних наук, академік АПН України, нині директор інституту психології АПН України С.Д. Максименко; доктор психологічних наук, професор Т.В. Говорун; доктор психологічних наук професор Н.І. Пов'якель; кандидат психологічних наук, доцент Л.Г. Подоляк. З вересня 2000 року кафедру очолює академік АПН України, професор Володимир Іванович Бондар.

1992 – створена **кафедра фізичного виховання та здоров'я**, яку очолив Дубогай О.Д. – доктор педагогічних наук, професор, майстер спорту міжнародного класу з парашутного спорту. Працюють: Акчурін Ільдар – викладач кафедри, Булейченко Олена Володимирівна – ст. викладач, Євтушок Марина Василівна – доцент кафедри, Козицька Алла Павлівна – ст. викладач, Пшенична Лариса Павлівна – ст. викладач, Філатова Зоя Іванівна – ст. викладач, Шеремет Олександр

*Викладачі кафедри психології
і педагогіки*

Леонідович – викладач кафедри, Штангеева Олена Олександрівна – викладач кафедри, Яшна Ольга Петрівна – кандидат педагогічних наук, викладач. Науковцями розроблено програму з дисципліни «Фізичне виховання студентів спеціальної медичної групи».

1998 – створена **кафедра сурдопедагогіки**, завідувачем призначено доктора педагогічних наук, професора Ярмаченка Миколу Дмитровича. З 1970 року очолювала кафедру Засенко Наталія Федорівна (1928–2004) – кандидат педагогічних наук, професор. В наступні роки завідувачем кафедри була Соботович Євгенія Федорівна (1935–2007) – доктор педагогічних

*Викладачі кафедри сурдопедагогіки.
1999 рік*

наук, професор, з 1998 року – Фомічова Людмила Іванівна, доктор психологічних наук, професор. З 1999 року кафедрою започатковується цілеспрямована громадська робота з об'єднання творчих сил всіх сурдопедагогів України, ідеї якого втілюються у життя на «Педагогічних читаннях», виїзних курсах підвищення кваліфікації працівників спеціальних шкіл, педагогічний та психологічний

практиці студентів, спільних засіданнях кафедри і педагогічних колективів спеціальних шкіл.

2001 – створена **кафедра теорії та методики фізичного виховання**, яка мала первинну назву «**кафедра теорії та методики фізичного виховання та спорту**». Відтоді її очільник кандидат педагогічних наук, професор Ареф'єв Валерій Георгійович. Кафедра є професійною з підготовки фахівців спеціальності «Фізичне виховання», бере активну участь у спортивних заходах вузу.

2001 – створена **кафедра екології**, яку з 2001 по 2011 роки очо-

лював доцент Скиба Юрій Андрійович. З листопада 2011 – доктор біологічних наук Волошина Наталія Олексіївна, а колектив представлений – доктором наук Калінін І.В., кандидатами наук: Лазебна О.М., Шевченко В.Г., Красільнікова Т.М., Компанець Е.В., Турубара О.В. та ст. викладачем Гарматою О.М. Сферою наукових

Викладачі кафедри екології

інтересів співробітників кафедри є вивчення проблеми забруднення довкілля і пошук ефективних шляхів його контролю, що передбачено науковим напрямом роботи університету: «Соціально-економічні та екологічні проблеми».

2003 – створена **кафедра теорії та технології соціальної**

роботи, яку очолює доктор педагогічних наук, професор Олена Георгіївна Карпенко. Колективом розроблено Державний галузевий стандарт ступеневої підготовки фахівця за спеціальністю «Соціальна робота» освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр». За програмами та матеріалами, розробленими науковцями кафедри навча-

Викладачі кафедри теорії та технології соціальної роботи

ються студенти багатьох вищих навчальних закладів України за сучасними напрямками у соціальній сфері: «Актуальні проблеми теорії та практики соціальної роботи», «Економіка соціальної роботи», «Стратегічні аспекти формування соціальної політики», «Технології консультування і посередництва». Члени кафе-

дри організовують та регулярно проводять наукові конференції.

2004 – створена **кафедра теорії та методики професійної підготовки шляхом поділу кафедри трудового навчання і креслення та приєднання загальноуніверситетського навчально-наукового центру «Нові інформаційні технології» («НІТ»)**. З моменту її заснування очолює Петро Васильович Дмитренко – кандидат

педагогічних наук, професор. Кафедра забезпечує викладання таких навчальних дисциплін: «Технічна естетика», «Спеціальний малюнок (моделювання та констр. одягу)», «Спец малюнок (спец. дизайн)», «Малюнок та композиція одягу», «Матеріалознавство для дизайнерів», «Художньо-промислова графіка», «Основи композиції», «Кольорознавство», «Ергономіка», «Проекторно-художній практикум», «Методика за спеціалізацією», «Основи худож-

Викладачі кафедри соціальної філософії та філософії освіти.

На фото (зліва – направо) стоять:

Гальперіна Вікторія Олегівна кандидат філософських наук, доцент; Загарницька Ірина Іванівна доктор філософських наук, доцент; Панченко Олеся Миколаївна кандидат філософських наук, професор; Савельєв Володимир Леонідович професор, доктор історичних наук, Уваркіна Олена Василівна доктор філософських наук, професор; ст. викладач Василь Васильович Кучеренко, доктор філософських наук, професор Ірина Михайлівна Предборська; кандидат філософських наук, старший викладач Гайдич Наталія Миколаївна. Сидить:

Стетко Михайло Філімонович член-кореспондент НАПН України, професор; Андрущенко Віктор Петрович, доктор філософських наук, професор; Кушерець Василь Іванович доктор філософських наук, професор

нього конструювання», «Нові інформаційні технології», «Інформатика і комп'ютерна техніка», «Інформаційні технології в освіті», «Геоінформаційні технології», «Інформаційні технології в туризмі», «Основи інформаційних технологій».

2005 – створена **кафедра соціальної філософії та філософії освіти**, яка ввійшла в структуру новоствореного Інституту історії та філософії педагогічної освіти; зав. кафедрою призначений доктор філософських наук, професор Віктор Петрович Андрущенко. Склади кафедри нараховує 8 фахівців у галузі філософії освіти. У грудні 2007 році кафедра перейменована на кафедру соціальної філософії та філософії освіти, а з 2012 року є в складі Інституту магістратури, аспірантури і докторантури. Є провідною з підготовки кандидатів і докторів наук, члени кафедри входять до складу спеціалізованих вчених ради з захисту дисертацій у галузі фі-

лософських та політичних наук.

2005 – створена **кафедра педагогіки і психології**, яку очолює доктор філософських наук, професор Віталій Петрович Покась. Члени кафедри: доктор психологічних наук, професор А.М. Грись; кандидат педагогічних наук, доцент Л.Є. Пундик; кандидати психологічних наук, доценти: О.А. Виходцева, Л.М. Кузнецова, С.П. Полішук, О.Б. Сидоренко; викладачі: С.С. Агапшук, Ю.О. Кокійло. Студенти засвоюють знання з психолого-педагогічних дисциплін: «Теорія та історія педагогіки», «Педагогіка», «Соціальна педагогіка», «Педагогіка вищої школи», «Педагогічна творчість», «Основи психотерапії», «Історія психології», «Загальна психологія», «Соціальна психологія», «Вікова та педагогічна психологія», «Психодіагностика», «Патопсихологія», «Основи психоконсультації та психокорекції», «Психологія конфлікту», «Організація діяльності державних соціальних служб», «Технологія роботи з різними соціальним групами», «Технологія соціально-педагогічних досліджень», «Організація і методика проведення соціально-педагогічного тренінгу», «Тренінг мотивації діяльності», «Тренінг самопізнання» і розроблений спец курс «Психологія роботи з соціально дезадаптованими неповнолітніми».

2005 – створена **кафедра образотворчого мистецтва**, фундатором якої став професор М.А. Кириченко, відомий український художник-графік, засновник вітчизняної наукової школи методики навчання образотворчого мистецтва, автор навчальних посібників для ВНЗ «Перспективне малювання в школі» (1966), «Основи

*Викладачі кафедри
образотворчого мистецтва*

образотворчої грамоти» (1982) та підручників для загальноосвітньої школи «Образотворче мистецтво» (1-3 класи). Кафедра веде активну музейно-виставкову роботу, щорічно організуючи музейні екскурсії. Її надбанням стала перша вітчизняна наукова школа з теорії та методики навчання образотворчого мистецтва; очільник кафедри – Шев-

нюк Олена Леонідівна, професор, доктор педагогічних наук.

2005 – створена **кафедра практичної психології**. Керівництво здійснювали: Повякель Н.І. та доктор психологічних наук, Сафін О.Д., доктор психологічних наук, з 2008 – кандидат психологічних наук, професор Зубалій Н.П.; нині – професор Митник Олександр Якович. На кафедрі працюють: професор, доктор психологічних

*Викладачі кафедри
практичної психології*

наук І.Д. Бех, професор В.О. Соловієнко і доктор психологічних наук О.Д. Сафін; доценти: І.В. Каськов, І.М. Кирилюк, О.С. Котелевець, Т.В. Улькіна, Г.Г. Шиловцева, А.М. Литвинчук (кандидат психологічних наук), Виноградна О.В. (кандидат психологічних наук), Левенець А.Є. (кандидат психологічних наук); викладачі:

Ю.О. Святенко, А.С. Шапошнікова, О.М. Затворнюк, Н.В. Лазарева, О.В. Летяк.

2007 – створена **кафедра біологічних основ фізичного виховання та спортивних дисциплін** Інституту фізичного виховання та спорту, яку очолив доктор біологічних наук, професор Олександр Олександрович Приймаков. Працюють: доктор біологічних наук, професор В.Г. Ткачук, доктор педагогічних наук, професор О.А. Архипов, кандидати медичних наук, доценти: А.М. Левицька та М.Ф. Хорошуха, доцент, кандидат педагогічних наук О.В. Омельчук,

*Викладачі кафедри
біологічних основ фізичного виховання
та спортивних дисциплін*

доцент Д.М. Лахно, ст. викладачі: Л.В. Масенко та А.В. Хохлов. Допоміжний склад кафедри БОФВСД: лаборант М.О. Лавренюк та зав. лабораторією функціональної діагностики кандидат технічних наук, доцент Н.С. Мазурок.

2007 – створена **кафедра теоретичної та консультатив-**

ної психології Інституту соціології, психології та управління, яку очолила доктор психологічних наук, професор Булах Ірина Сергіївна. Підготовку майбутніх фахівців забезпечують 11 штатних працівників, з них 3 доктори наук, професори, 6 кандидатів

Викладачі кафедри теоретичної та консультативної психології

наук, доцентів та 2 старших викладачі. Члени кафедри: доктор психологічних наук, професор І.М. Бушай, доктор психологічних наук, професор В.У. Кузьменко, кандидати психологічних наук, доценти: Н.І. Бігун, В.В. Волошина, О.В. Гоголь, Ю.М. Кашпур, Л.В. Лупійко, І.М. Ревякіна; ст. викладачі: О.А. Ляшенко та О.М. Равчев.

Для забезпечення підготовки психологів-консультантів запрошені 4 фахівці: доктори психологічних наук, професори: Е.О. Помиткін, Л.В. Помиткіна, Л.Є. Просандєєва, В.М. Чернобровкін.

2008 – створена **кафедра технічної фізики та математики**, завідувачем призначено доктора педагогічних наук, професора Касперського Анатолія Володимировича. До складу кафедри увійшли: професор, кандидат фізико-математичних наук Барановський Валерій Михайлович; доцент, кандидат тех-

Викладачі кафедри технічної фізики та математики

нічних наук Колосветов Юрій Петрович; доцент, кандидат фізико-математичних наук Закусило Анатолій Іванович; ст. викладачі: Селезень Василь Дмитрович, Немченко Юрій Владиславович і Щур Ніна Борисівна; зав. лабораторіями: Гращенко Вілен Макарович і Нестеренко Надія Олексіївна; ст. лаборант Подлесний Роман

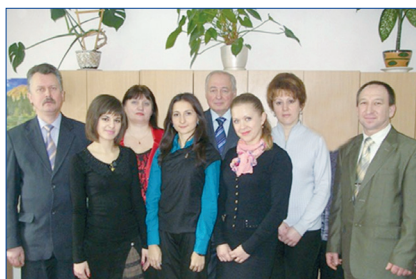
Вікторович.

2008 – створена **кафедра промислової інженерії та сервісу**

шляхом реструктуризації кафедри трудового навчання і креслення та розпочала свою діяльність з назвою «**кафедра основ виробництва**»; завідувачем призначено Андріяшина Володимира Івановича – кандидата педагогічних наук, професора. А з 2012 року очолює кандидат педагогічних наук, доцент Гуменюк Тетяна Броніславівна. На кафедрі працює 17 вчених.

2009 – створена **кафедра туризму**, яка є єдиною у структурі педагогічних вищих навчальних закладів України, що здійснює підготовку майбутніх менеджерів туризму з спеціальностей «Туризмознавство», «Туризм» та

Викладачі кафедри туризму

краєзнавчо-туристську підготовку педагогічних фахівців з спеціальності «Географія». Навчальний процес забезпечують 13 співробітників: доктор наук Смирнов І.Г., кандидати наук: Борисова О.В., Головка Л.В., Горелов О.О., Обиход Г.О., Романенко О.В., Шпильовий І.М.,

викладачі: Бартош Л.П., Головка В.В., Івашко Ю.П., працівники лабораторії: Герасимчук Л.В., Іванюк Л.В. Очолює кафедру доктор педагогічних наук, професор Обозний Василь Васильович.

2011 – створена **кафедра соціальної політики**, яку очолює доктор філософських наук, професор Ярошенко Алла Олександрівна. У своїй діяльності здійснює розробку методичного забезпечення наукових досліджень у сфері соціальної політики, технологічних аспектів реалізації соціальної політики, адресного надання соціальної підтримки населенню, стратегій оптимізації соціального забезпечення та зайнятості населення.

Викладачі кафедри соціальної політики

2011 – створена **кафедра соціології**, яку очолює доктор історичних наук, професор Володимир Борисович Євтух. У складі

Викладачі кафедри соціології. На фото (зліва – направо): Зайнчківська Ірина Петрівна – ст. викладач; Крячко Володимир Іванович – кандидат соціолог. наук, доцент; Сюсель Юлія Володимирівна – викладач; Яковенко Алла Казимирівна – кандидат соціолог. наук, професор; доктори соціолог. наук, професори- Хижняк Лариса Михайлівна, Коваліско Наталія Володимирівна, Дікова-Фаворська Олена Михайлівна; Євтух Володимир Борисович – доктор істор. наук, професор, зав.кафедри; Степико Валентина Порфирівна – кандидат філософ. наук, професор; Кісла Ганна Олександрівна – кандидат філософ. наук, професор; Чугаєвський Віталій Григорович – кандидат пед. наук, професор; Булатевич Микола Миколайович – кандидат соціолог. наук, доцент; Цимбал Світлана Миколаївна – кандидат філософ. наук, доцент; Галушко Кирило Юрійович – кандидат істор. наук, доцент; Вдовиченко Лілія Олександрівна – викладач; Циліорік Світлана Василівна – кандидат соціолог. наук, ст. викладач; Коротич Олександр Миколайович – викладач. 2014 рік

кафедри працює 15 професорів, докторів педагогічних, філософських, історичних наук: Чугаєвський В.Г., Дікова-Фаворська О.М., Степико В.П., Яковенко А.К., Коваліско Н.В., Онищук В.М., Подшивалкіна В.І., Рик С.М., Хижняк Л.М., Чернова К.О., Шуст Н.Б., Яковенко Ю.І., Ярошенко А.О., Попок А.А.; 6 кандидатів філософських, педагогічних, історичних наук, доцентів: Галушко К.Ю., Кісла Г.О., Роздобутько О.М., Цимбал С.М., Дембіцький С.С., Шевель І.П.

2012 – створена **кафедра економіки освіти**, яку очолює доктор педагогічних наук, професор Олег Семенович Падалка. **Члени кафедри** – Ірина Сергіївна Каленюк, Євгеній Анатолійович Нестеренко, Олена Іванівна Черепніна, Олексій Володимирович Лисенок, Тетяна Віталіївна Мірзодаєва, Ірина Михайлівна Унінець, Світлана Олександрівна Коновалова.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Андрусак Т. Шлях до свободи (М. Драгоманов про права людини) / Тарас Андрусак. – Львів : Світ, 1998. – 192 с.

Архів Михайла Драгоманова. – Т. 1. Листування Київської Старої Громади з М. Драгомановим (1870-1895 рр.). – Варшава, 1937. – 289 с.

Борисов М. Потурають націоналістам // Комсомолец України. – 1937. – 4 березня.

Власенко В. До громадсько-політичної діяльності Василя Филоновича у Болгарії у 1921–1922 рр. – В: Київська старовина, К., 2010, №6, 97-115.

Волинські образки: ковельська еліта другої половини ХІХ-початку ХХ століття / СНУ ім. Лесі Українки, НДІ Лесі Українки. – Нью-Йорк-Луцьк: ФОП Захарчук В.М., 2012. –150 с.

Вулиця Гімназійна (суч. Драгоманова) // Прищепя О. Вулицями старого міста. – Рівне, 1997. – С. 18.

Грицак Я. Нарис історії України: формування модерної української нації ХІХ-ХХ ст. / Ярослав Грицак. – К. : Генеза, 2000. – 360 с.

Горбач Н.Я. Справжній Михайло Драгоманов. – Львів: Каменяр, 2008. – 167 с.

Грушевський М. Пам'яті Якова Шульгіна // Записки Наукового Товариства імені Т. Г. Шевченка. – 1912. – Т. 107. – № 1. – С. 6.

Гуменюк Т. Феномен «commencement de siecle» як об'єкт культурологічного аналізу. Український контекст / Т. К. Гуменюк // Часопис НМАУ ім. Чайковського – К., 2008. – №1(1). – С. 54-68.

Дворянське гніздо Косачів. – Львів: НВТ «Академічний експрес», 1999. – 267 с.

Дем'янчук Г. Вулиця Михайла Драгоманова // Вісті Рівненщини. – 1991. – 25 квіт.

Дмитренко М. Михайло Драгоманов – дослідник фольклору // Слово і час. – 2005. – № 6. – С. 12.

Домбровський Ю. Василь Щурат – перекладач «Пісні про Роланда» / Юрій Домбровський // Записки Наукового товариства імені Шевченка. – Львів, 1995. – Т. ССХХІХ : Праці Філологічної секції. – С. 107.

Драгоманов Михайло // Українська література у портретах і довідках: довідник. – К., 2000. – С. 91-93.

Драгоманов М. Автобіографія / М. П. Драгоманов // Вибрані твори. – Прага, 1937. – 415 с.

Драгоманов М. Вибране / «... мій задум зложити очерк історії цивілізації на Україні». – К.: Либідь, 1991. – 688 с.

Драгоманов М. Переднє слово [до «Громади» 1878 р.] // Драгоманов М.П. Вибране. К.: Либідь, 1991. – С. 289.

Драгоманов М. Австро-руські спомини (1867-1877) М. Драгоманова / М. Драгоманов. – Львов: З друк. Наук. Т-ва ім. Шевченка, 1889. – Ч. 1. – 47 с.

Драгоманов М. Чудацькі думки про українську національну справу // Драгоманов М.П. Літературно-публіцистичні праці: У 2-х т. – Т.2. – К.: Наукова думка, 1970. – С. 349.

Драгоманов М. Література російська, великоруська, українська і галицька. – Львів: Правда, і В. VI. – Ч. 19. – С. 655.

Жадько В. Обрані педагогікою. – К.: ВПК «Експрес-Поліграф», 2014. – 608 с.

Жукивский В. 110 години от смъртта на Михайло Драгоманов // Украински вести (Болгарські вісті). – С. 4.

Іванова Л. М.П. Драгоманов і історія України // Укр. істор. журн. – 1991. – № 9. – С. 127.

Єфремов С. Стаття, присвячена 15-річчю від дня смерті М. Драгоманова. 8 червня 1910 р. // Михайло Драгоманов. Документи і матеріали 1841-1994. – Львів, 2001. – Док. № 280. – С. 431.

Катренко А. М.В. Лисенко і національно-визвольний рух в Україні у другій половині XIX – на початку XX ст. / А. М. Катренко, С. Д. Денисенко // Український історичний журнал. – 1992. – № 7, 8. – С. 48-59.

І воїни, і педагоги: слово про ветеранів / за ред. В.П. Андрущенка; Слово про ветеранів, с. 5-6. – Вид. 3-є, доп. і уточнене. – К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2008. – 205 с.

Київський державний педагогічний інститут імені О.М.Горького: історичний нарис / авт. кол.: Г.З. Івашина, А.Г. Конфорович [та ін.] – К.: Рад. школа, 1981. – 220 с.

Київський державний педагогічний інститут імені О.М.Горького: 1920–1990: історичний нарис / П.П. Хропко, О.Г. Лозовицький. – К.: Рад. школа, 1990. – 170 с.

Київський педагогічний. 1920–1930 роки // За педагогічні кадри. – 1976. – № 31(700), 5 жовтня. – С. 1; № 33 (792), 19 жовтня. – С. 1; № 35 (794), 5 листопада. – С. 1.

Київський університет імені Тараса Шевченка: сторінки історії і сьогодення / за заг. ред. В.В. Скопенка. – К., 1994. – 285 с.

Корній Л. Історія української музики. Частина третя. XIX ст.: підручник / Лідія Корній. – Київ; Нью-Йорк: Видавництво М.П. Коць, 2001. – 480 с.

Культурні свята 1926: Культурні свята. В Болгарії // Українське життя. Подєбри, 1926, № 11 (4 листопада). – С. 3.

Лариса Петрівна Косач-Квітка (Леся Українка). Біографічні матеріали. Спогади. Іконографія. Книга II / Автор проекту і відповідальний редактор – Нью-Йорк-Київ: Темпора, 2015. – 533 с.

Ліпницька І. Духовна спадкоємність : М. Драгоманов і С. Єфремов // Диво слово. – 2008. – № 8. – С. 53–55.

Леся Українка: доля, культура, епоха. Випуск І. Луцьк, 2010. – 206 с.

Леся Українка: доля, культура, епоха. Випуск II. Луцьк, 2012. – 294 с.

Лисенко М. Листи / [авт.-упоряд. Р. М. Скорульська]. – К. : Музична Україна, 2004. – 680 с. : іл.

Лисенко О. Спогади про батька / [літ. виклад Б. Хандрос; передм. М. Т. Рильського: 5-те вид.]. / Остап Лисенко. – К. : Музична Україна, 1991. – 368 с.

Лисенко М. і Драгоманов М. // Краківські вісті, 1943. – Ч. 276.

Майборода В. Вища педагогічна освіта в Україні: історія, досвід, уроки (1917–1985). – К., 1992. – 196 с.

Малинська М. Михайло Драгоманов – дослідник український народних дум // Укр. мова та л-ра. – 2002. – №7. – С. 5.

Марочко В. Репресовані педагоги в Україні: жертви політичного терору (1939–1941). – К. : Наук. світ, 2003. – 302 с.

Мартиненко О. Микола Лисенко в еміграційному українському середовищі міжвоєнної Праги / Оксана Мартиненко // Українське музикознавство. – Вип. 32. – К., 2003. – С. 69–78.

Михайло Петрович Драгоманов 1841-1895. Їго юбілей, смерть, автобіографія і спис творів / [зладив і видав М. Павлик]. – Львів: З друк. В. Манецького під. упр. В. Годака, 1896. – 442 с., портр.

Мозгова Н. Професори філософії Університету Св. Володимира як фундатори київської педагогічної освіти / Н.Мозгова // Педагогіка духовності: поступ у третє тисячоліття: матеріали Міжнар. наук. конф. (19 квітня 2005 р.) – К.: НПУ, 2005. – С.149-153; Директор школи, ліцею, гімназії. – 2005. – № 2. – С.9-10.

Письмо Н.И. Костомарова к издателю «Колокола» / С предисловием М. Драгоманова. – Женева, 1885.

Пчілка О. Микола Лисенко: життя і праця (спогади і думки) / Олена Пчілка // Микола Лисенко у спогадах сучасників : у 2-х т. / [упоряд., передм. та комент. Р.Я. Пилипчука]. – К. : Музична Україна. – 2003. – Т. 1. – 344 с. : іл.

Промова М. Павлика на народному вічу у Львові з нагоди 30'річчя літературно-наукової праці М. Драгоманова 4 (16) грудня 1894 р. // Михайло Петрович Драгоманов 1841- 1895. Його юбілей, смерть, автобіографія і спис творів. Зладив і видав М. Павлик. Львів, 1896. – С. 36-43.

Родові гнізда Драгоманових-Косачів: їх устрій та культура. – Київ: Темпора, 2013. – 653 с.

Русова С. Мої спомини (1861–1879 рр.) / С. Русова // За сто літ. – 1928. – Т. 28. – Кн. 2. – С. 135 – 175.

Софіянин 1932: Софіянин. Драгоманівське свято в Софії // Тризуб. Париж 1932, № 47 (4 грудня). – С. 16-20.

Степовик Д. Скульптор Михайло Паращук: життя і творчість. Едмонтон-Торонто-Київ, 1994. – С.34.

Старицький М. К біографії Н. В. Лисенко (вспоминання) / Михайло Старицький // Микола Лисенко у спогадах сучасників : у 2-х т. / [упоряд., передм. та комент. Р. Я. Пилипчука]. – К. : Музична Україна». – Т. 1. – 344 с. : іл.

Федченко П. М. Драгоманов: Життя і творчість / П. М. Федченко. – К. : Дніпро. – 1991. – 368 с.

Филонович, В. До історії будови пам'ятники на могилі М. Драгоманова в Софії // Гуртуймося. – Прага, 1933. – № X. – С. 47-52.

Центральний державний історичний архів України у м. Києві. – КМФ 22. – Спр. 21. – Арк. 70 зв.

Щурат В. Пісня про Роланда. Старофранцузький епос в перекладі з передмовою й поясненнями Василя Щурата. Друге обновлене видання / Василь Щурат. – Львів, 1918. – С. 8.

ГАРФ: Государственный архив Российской Федерации, ф. 9145, оп. 1, ед. хр. 1036.

НА БАН: Науковий архів Болгарської академії наук, ф. 11К, оп. 2, а.е. 585.

НА БАН: Науковий архів Болгарської академії наук, ф. 11К, оп. 5, а.е. 507.

НА БАН: Науковий архів Болгарської академії наук, ф. 58К, оп. 1, а.е. 150.

ЦДАГО: Центральний державний архів громадських об'єднань України, ф. 269, оп. 2, спр. 261.

ЦДАГО: Центральний державний архів громадських об'єднань України, ф. 269, оп. 2, спр. 267.

ЦДАГО: Центральний державний архів громадських об'єднань України, ф. 269, оп. 2, спр. 270.

ЦДАГО: Центральний державний архів громадських об'єднань України, ф. 269, оп. 2, спр. 277а.

ЗМІСТ

Від упорядника	5
Січень	9
Лютий	71
Березень	127
Квітень	189
Травень	249
Червень	311
Липень	379
Серпень	443
Вересень	511
Жовтень	585
Листопад	649
Грудень	713
Хроніка створення інститутів і факультетів (за роками)	779
Хроніка створення кафедр (за роками)	782
Список використаної літератури	803

Довідкове видання

Жадько Віктор Олексійович –
автор-упорядник

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

Автор ідеї та проекту Віктор Жадько
Літературний редактор Віктор Жадько і Наталія Тарасова
Дизайн і верстка Дмитро Мироненко

Автор-упорядник використав матеріали й фото – власні, надані дослідницею життя і творчості родини Косачів-Драгоманових, надіслані художником і науковцем з Волині Тамарою Скрипкою; Інститутами і кафедрами та з сайту Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (матеріали та фото прес-служби вузу, Людмили Кух, Світлани Войцеховської та Вікторії Сапати); газети «Педагогічні кадри», «Сьоме небо», ювілейних видань університету, електронного ресурсу Wikipedia. На обкладинці використана ідея емблеми університету.

До календаря увійшли й матеріали зі Списку використаної літератури та біобібліографічних покажчиків Наукової бібліотеки Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (упорядник Наталія Тарасова, наукова редакція Людмила Савенкова).

Автор-упорядник особливо висловлює вдячність Тарасовій Наталії Іванівні – завідувачу інформаційно-бібліографічним відділом Наукової бібліотеки університету за надання інформації, сприяння при уточненні даних редакторських правок і поради.

Підписано до друку 19.03.2015 р.
Формат 60х84/16. Ум. друк. арк. 84,5.
Папір крейдований. Друк офсетний.
Наклад 1000 прим.
Зам. №

Державне видавництво «Преса України»
03047, м. Київ, проспект Перемоги, 50
Тел.: (044) 454-82-72; 454-83-73

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 310 від 11.01.2001 р.